CAZANII

CAZANII

CE CUPRIND IN SINE

EVANGELIILE TÎLCUITE ALE DUMINICILOR DE PRESTE AN

și CU

CAZANIILE SINAXARULUÎ PRAZNICILOR ÎMPĂRĂTEȘTÎ

și ALE

SFINȚILOR CELOR DE PRESTE AN

TIPĂRITE

la [illegible] Înălțatului și Iubitorului de Chaotos Fugului [illegible]

CAROL I

Cu binecuvintarea Sfîntului și Indreptătorului Sinod al Sfîntei Biserici Ortodoxe Autocefale Române

După cele date la lumină la Sfînta Episcopie a Rămnicului Noului Severin pe vremea fericitului episcop Filaret la anul mântuirei 1781.

BUCUREȘTI.

Tipo-Litografia Cărților Bisericești.

1808.

Α
Ω

ÎNAINTE CUVÎNTARE

CĂTRE DREPTMĂRITORUL CETITOR.

Precum trupul se ţine cu hrană, aşijderea şi sufletul cu Dumnedeeştile cuvinte se hrăneşte şi creşte, curăţindu-se de spinii păcatului şi înflorind rodurile cele bine plăcute Celui ce ne-a rescumpărat cu Sângele Sĕu, din robia întunereculuĭ.

Decĭ de vreme ce de multe orĭ şi la cele din afară lucrurĭ, vedem că pornirea a fieşte-ce trebuinţă se pricinueşte din arătarea şi îndemnarea cu cuvîntul; cu atâta maĭ vîrtos sporesc în cele duhovniceştĭ ascultătorĭ cei binecredincioşi, când cuvîntul luĭ Dumnedeŭ de-a-pururea se trîmbiţéză în inimile lor, când întru îndestularea pânecĭ vieţeĭ petrec. Atunci şi Christos întru dînşiĭ se sălăşlueşte şi trupul se face mort despre păcat, precum ţice Pavel, iar Duhul vieţueşte întru dreptate.

A se propovedui adevĕrul Evangelieĭ de către ceĭ din rânduĭala bisericéscă, este cea maĭ mare trebuinţă; iar a-l tăcea pre acesta, este cea maĭ mare osîndă. Şi ce osîndă? Osînda slugeĭ care a ascuns talantul Domnuluĭ sĕŭ în pămînt şi nu l'a neguţătorit pre el.

Drept aceea, din porunca prea sfînţituluĭ nostru stăpân, Chiriu Chir Filaret episcopul Rômniculuĭ, s'a dat în stambă acéstă dumnedeéscă carte, întru care se cuprind Cazaniile Duminicilor de preste

an, arătând fieşte-carea în sine tîlcuirea Evangelieĭ Duminicel, pentru maĭ bună înţelegerea poporuluĭ de obşte.

Aşijderea acéstă carte maĭ cuprinde, atât Cazaniile Praznicilor celor Împĕrăteştĭ, cât şi petrecerea cea înaltă şi plină de rîvnă dumneḑeéscă a Sfinţilor ce aŭ pătimit pentru Mirele sufletelor, dela carele se şi încununară şi fericireĭ cel de veci se făcură moştenĭ.

Fieşte-care învĕţătură a acesteĭ cărţĭ, la ḑiua sa a ceti cu glas luminat întru adunarea poporuluĭ bisericesc, datorĭ sîntem, spre înţelegerea ascultătorilor, spre deşteptarea sufletelor celor ameţite de beţia patimilor. Şi măcar că se află mulţĭ de ceĭ carĭĭ cu greŭ priimesc spre ascultare mântuitórea propoveduire, întunecată fiind mintea lor cu dulceţile trupeştĭ, însă pentru unĭĭ ca aceştĭa maĭ vîrtos să nu înceteze cuvîntul mântuireĭ, căcĭ întru cea de-a-pururea învĕţătură de mântuirea sufletelor lor şi înfricoşarea muncilor de veci—cărora vor fi moştenĭ ceĭ ce nu se părăsesc de rĕutăţĭ—dóră se vor deştepta şi unĭĭ ca aceĭa spre luminarea pocăinţeĭ.

Iar a nu se ceti întru adunarea Bisericeĭ, Cazania a fieşte-cărcea Duminicĭ şi ḑile în care se prăznuesc Praznicile cele Împĕrăteştĭ şi Sfinţiĭ ceĭ ce s'aŭ nevoit pentru Christos, ĭată că cŭ totul poporul cel de rînd va petrece întru întunerecul neştiinţeĭ.

Dator este şi fieşte-care creştin a supune auḑul sĕŭ spre ascultarea dumneḑeeşteĭ învĕţăturĭ, şi a plini poruncile Mântuitoruluĭ, carele către unĭĭ ca aceştĭa grăeşte: „Fericiţĭ sînt ceĭ ce aud cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ şi-l păzesc pre dînsul“.

Al tuturor prea plecat, GRIGORIE IERODIACONUL
din Sfînta Episcopie a Rîmnicului. 1781

CAZANIE

LA DUMINICA
VAMEȘULUĬ ȘI A FARISEULUĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Christos adevĕratul învĕţătorul dreptăţeĭ de vecie, maĭ înainte a vĕdut ca un ştiutor a tóte, că lute rĕutate este mărimea deşartă şi trufia. Acésta şi pre îngeriĭ cariĭ n'aŭ păzit a lor începĕtură, cu negura întunereculuĭ de vecie l-a acoperit şi în prăpastie sub pămênt l-a înculat. Iar smerenia, lumină este. Acésta şi pre păcătoşiĭ îĭ luminézĕ şi în cerĭŭ îĭ ridică.

Pentru acésta trufia o lépădă Domnul, şi impută celor ce li se pare că sînt drepţĭ şi aŭ ponos asupra celor ce se întorc dela păcat. Iar smerenia o laudă, şi pre păcătoşiĭ cariĭ se pocăesc, îĭ îndreptézĕ — ca şi pre acest Vameş de carele mărturiseşte acéstă Evangelie.—

Evangelia dela Luca Cap. 18, SUh 10, Incep. 89.

Zis-a Domnul pilda acésta: Doĭ ómenĭ aŭ intrat în Biserică să se róge: unul fariseŭ şi altul vameş. Fariseul stând, aşa se ruga întru sine: Dómne mulţumescu-ţĭ, că nu sînt ca cela-

„l-alţĭ ómenĭ: jefuitorĭ, nedrepţĭ, preacurvarĭ, saŭ ca „şi acest vameş. Postesc de dóuĕ orĭ în sĕptĕmână; „daŭ ḑecĭuĭală din tóte câte căştig. Iar vameşul de de„parte stând, nu vrea nicĭ ochiĭ sĕĭ la cerĭŭ să ridice, „ci-şĭ bătea peptul ḑicênd: Dómne flĭ milostiv mie „păcătosuluĭ! Ḑic vóuĕ, că s'a pogorît acesta maĭ în„dreptat la casa sa, decât acela. Că tot cela ce se înal„ţă, smeri-se-va, ĭar cela ce se smereşte, înălţa-se-va".

Invĕţătură pentru Vameş şi Fariseŭ.

Tocmélă aŭ împĕraţiĭ când vor să-şĭ trimită voĭniciĭ la rĕsboĭŭ: maĭ înainte le daŭ de veste să-şĭ gătéscă armele, să le ascută, şi să se înveţe a se deprinde în lucrurĭ de rĕsboĭŭ. Şi când iĭ trimit, staŭ de-ĭ învaţă şi-ĭ îndémnă cu cuvîntul, să nu bage în sémă nicĭ frica, nicĭ mórtea. Şi încă în mijlocul acestora, tuturor le făgăduesc darurĭ şi boeriĭ.

Aşa într'acel chip şi părinţiĭ, dascăliĭ Bisericeĭ nóstre, aŭ făcut, căcĭ vom să ne ducem cu rĕsboĭŭ asupra diavoluluĭ, ucigătoruluĭ celuĭ de suflete, să-l luptăm şi să-l batem cu postul şi cu ruga, şi să-l omorîm cu smerenia. Pentru aceea cu treĭ sĕptĕmânĭ încă maĭ înainte de acésta, adică maĭ înainte de începerea Postuluĭ, ne daŭ ştire Sfinţiĭ Părinţĭ să ne gătim către nevoinţa cea sufletéscă, şi cu cuvîntul ne îndémnă şi ne învaţă, să nu grijim nicĭ de trupul nostru ca de un lucru putred şi trecĕtor. Pentru care lucru ne făgăduesc din Sfînta Scriptură, darurĭ şi plată mare.

Decĭ pentru-că postuluĭ iĭ este folos şi ajutor mare pocăinţa şi smerenia, ĭar smintéla şi împedecarea luĭ este mândria, pentru aceea şi Sfinţiĭ Părinţĭ maĭ înainte de tóte, pun înaintea nóstră pilda carea a grăit

Dumnedeŭ de vameș și de fariseŭ. Și cu acésta ca cu un bucin strigă și chĭamă pre toți creștinĭ și îĭ învață: cu fariseul să lepede mândria, ĭar cu vameșul să se smeréscă și să se pocăéscă; că precum este smerenia întâĭa tréptă către Dumnedeŭ, așa și mândria este întâĭa cădere omuluĭ. Că și diavolul d'întâĭŭ pentru mândrie a căḑut (precum scrie Luca Evangelistul cap. 10, stih 18: Vĕḑut-am pre satana ca un fulger din cerĭŭ căḑênd[1]) și din înger luminat s'a făcut drac întunecat. Pentru aceea nimenea pentru bunătățile sale să nu se aĭbă pre sine și pre altul să osîndéscă, că Dumnedeŭ celor mândri cu tóte le stă împrotivă, ĭar celor smeriți le dă dar bun. Că maĭ mult ĭubește Dumnedeŭ pre cel păcătos când se pocăește, decât pre cel drept când se fălește. Pentru aceea măcar și tóte bunătățile de am face și tótă legea de am umplea, să nu ne mărim, nicĭ să ne lăudăm, ci pururea să ne smerim și să ne osîndim pre noĭ, ĭar nu pre altul.

Acésta ne învață pre noĭ Dumnedeŭ astădĭ, de grăește cu pildă și dice așa: „Doĭ ómenĭ aŭ intrat în Biserică să se róge". Dóuĕ cete de ómenĭ sînt în lume, adică drepțiĭ și păcătoșiĭ. Pentru aceea ca de doĭ ómenĭ grăește Dumnedeŭ. Pentru drepțĭ aduce la mijloc pre fariseŭ — căcĭ într'acea vreme fariseiĭ eraŭ aleșĭ dintru cela-l-alțĭ ómenĭ pentru postul și pentru dreptatea ce aveaŭ, și eraŭ cinstiți și lăudați ca de ómenĭ bunĭ. Iar pentru păcătoșĭ aduce pre vameș — căcĭ vameșiĭ sĕ chemaŭ cela ce cumpăraŭ veniturile domnilor și le precupeaŭ, și numaĭ pentru ca să dobândéscă și să strîngă mult, năpăstuesc și

[1]) Isaia cap. 14, stih 14, 15.

asupresc lumea. Că întru inima vameşului, iubirea banilor petrece, lăcomia, strîmbătatea, apucările. Întru toţi ómenii vameşul este asupritor şi lup în oile cele cuvîntătóre, adică în ómeni. Fiară sălbatică este vameşul. Cu atâtea rĕutăţi a intrat vameşul acela în Biserică, cum dice Sfînta Evangelie: „Doi ómeni aŭ intrat în Biserică să se róge". Şi după aceea arată şi ce ómeni aŭ fost, de dice: unul fariseŭ iar altul vameş. Aceştii doi aŭ intrat să se róge luĭ Dumnedeŭ pentru păcatele lor.

Deci ascultaţi şi ruga lor în ce chip a fost.

Fariseul a stătut şi s'a rugat cu mândrie dicênd aşa: Mulţumesc Ţie Dómne Dumnedeul meŭ că nu sînt ca alţi ómeni. Decât toţi ómenii s'a făcut pre sine mai bun şi decât tótă lumea s'a judecat pre sine mai sfînt. Şi încai n'a dis că nu este ca unii ómeni, ci a dis că nu este ca toţi ómenii: apucători, nedrepţi, curvari. Pre toţi i-a făcut nedrepţi, numai pre sine s'a aflat drept. Pre toţi i-a găsit curvari, numai pre sine curat şi fără de păcate. Şi nu i-a ajuns numai atâta, ci încă a osîndit şi pre vameş că l-a vĕdut rugându-se şi el luĭ Dumnedeŭ, şi a dis: nu sînt nici ca acest vameş păcătos. Nu s'a rugat penrtu sine întâiŭ, după aceea să se róge şi pentru cel păcătos. Numai cât a intrat în Biserică, a osîndit şi pre vameş şi pre alţi ómeni pre toţi, numai pre sine s'a lăudat şi s'a avut bun înaintea luĭ Dumnedeŭ. A început a'şi numĕra lucrurile cele bune şi a dice: postescu-mĕ de dóuĕ orĭ într'o sĕptĕmână şi daŭ a decea din tóte câte agonisesc. Intru acea vreme avea obicelŭ jidovii de postiaŭ dóuĕ dile într'o sĕptĕmână şi daŭ Bisericeĭ a decea din tóte câte aveaŭ. Pentru aceea şi fariseul acela s'a lăudat că posteşte şi dă

a ḑecea luĭ Dumneḑeŭ din tote câte are. Lucrurile luĭ cu adevĕrat eraŭ bune, iar gură a avut rea. Că celuĭa ce face aceste lucruri, i se cade să ĭubéscă streinul şi cunoscutul şi să-ĭ fie milă de toţĭ, cum era Avraam. Iar acesta clevetea pre de aprópele sĕŭ şi-l osindea şi pentru bunătăţile sale se mândrea. Pentru aceea darea luĭ n'a fost priimită de Dumneḑeŭ. Că milostenia mândruluĭ este ca o rană luĭ Dumneḑeŭ şi de postul luĭ ḑice Isaia proroc (în cap. 58 stih 5, 6): „Nu ca acest post am ales, ḑice Domnul, ci deslégă tótă legătura strîmbătăţeĭ". Deci nicĭ postul, nicĭ darea luĭ nu ĭ-a fost de vre un folos.

Ascultaţĭ de acuma şi rugăcĭunea vameşuluĭ, carele şĭ-a adus aminte de păcatele sale, a stătut departe, se bătea în pept şi cu aceste cuvinte s'a rugat ḑicĕnd: Dómne fiĭ milostiv mie păcătosuluĭ, că nu sînt vrednic să staŭ şi se caut cu ochiĭ meĭ către cerĭŭ, pentru mulţimea păcatelor mele; că s'aŭ înmulţit fără-de legile mele, maĭ vîrtos decât nisipul măreĭ, şi rĕutăţile mele aŭ covîrşit preste pĕrul capuluĭ meŭ. Înaintea Ta staŭ strîmbătăţile mele. Aud că cărţile se vor deschide şi vor fi scrise tóte suspinele săracilor. Nu este nicĭ un lucru, nicĭ un gând să nu ştiĭ Tu Dumneḑeul meŭ. A respunde n'am vreme, a fugi n'am unde; în cerĭŭ nu este loc; în pămînt mĕ tem să nu mĕ cum-va înghită, vĕḑĕnd faptele mele cele rele. Pentru aceea am alergat către Tine, milostive Mântuitorule şi ĭubitorule de ómenĭ Dómne, şi cu lacrimĭ mĕ rog: curăţeşte-mĕ pre mine păcătosul. Multe sînt păcatele mele, ci mila Ta este maĭ mare. Dela ómenĭ nu este putinţă ca să mĕ spăsesc eŭ, iar milostivireĭ Tale este putinţă şi acésta, că pentru păcătoşĭ aĭ venit din cerĭŭ pre pămînt, ca să-ĭ chemĭ

spre pocăinţă. Deci nu mĕ lăsa nici pre mine indeşert, ci mĕ priimeşte şi pre mine cel ce cad cu smerenie şi cu lacrimi către Sfinţia Ta.

Pentru aceste cuvinte ce le-a grăit vameşul cu lacrimi şi cu smerenie, făcut-a sufletul lui ródă de lucruri bune, iar fariseul cu cuvintele lui, ca cu un vînt mare, scuturat-a tótă róda cea bună a sufletului sĕu. Pentru aceea întru tot milostivul şi dreptul judecător Dumneḑeŭ, plătitu-le-a amândurora cum se cădea fieşte-cărula dintru el. — Pre fariseŭ, din bunătatea mândriei lui, pogorîtu-l'a întru adîncul smereniei; iar pre vameş, din sărăcia smereniei lui, înălţatu-l'a întru bunătatea spăseniei, şi s'a umplut Scriptura ce grăeşte (la întâia carte a impĕraţilor cap. 2, stih 6, 7): „Dumneḑeŭ micşoréză pre om şi-l măreşte". Pre fariseŭ micşoratu-l'a, fiind-că se îndrepta pre sine; iar pre vameş îndreptatu-l'a, pentru-că se osîndea pre sine.

Ascultaţi ce a grăit Dumneḑeŭ de dinşii de amândoi: Adevĕr grăesc vóuĕ, că vameşul acesta pogorîtu-s'a în casa sa mai drept decât fariseul acela, căci fieşte-carele cine se va înălţa pre sine smeri-se-va, şi cine se va smeri înălţa-se-va (Luca cap. 18, stih 14).

Mare rĕutate este, iubiţii mei creştini, neputinţa mândriei. Fariseul a mers în Biserică înfrumseţat şi încununat cu bunătăţi, cu nişte flori frumóse; iar vameşul gol de tóte bunătăţile. Şi fariseul, pentru-că s'a tălit, a căḑut din tótă cinstea; iar vameşul pentru-că s'a smerit, dobândit-a de ce s'a rugat şi plată pentru ruga lui i s'a dăruit.

Pentru aceea şi noi, binecuvîntaţi creştini, să ne ferim de mândria acésta a fariseului, şi măcar orî-ce bine am face tot ca şi vameşul să ne facem nevred-

nicĭ, ĭar să nu ne lăudăm ca fariseul, ca să nu fim osîndiţĭ şi să ne pĭerdem plata binelui ca şi dînsul. Ci căindu-ne ca vameşul, să ne rugăm ca să dobîndim şi noĭ împreună cu dînsul împărăţia cerĭului — întru care pre noĭ toţĭ să ne priiméscă milostivul şi îndurătorul Dumneḑeŭ, a cărŭia este slava şi mărirea neschimbată şi neimpuţinată, întru vecĭ netrecuţĭ şi ne sfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
FĬĬULUĬ CELUĬ CURVAR.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Dumneḑeŭ fiind bogat întru milostivire, nu voeşte mórtea păcătosuluĭ, ci pentru aceea a venit din cerĭŭ pre pămînt, ca să-l cheme pre dînşiĭ la pocăinţă şi la cinstea d'intâĭŭ să-l ridice, cum şi pre acest fiŭ curvăr de carele acum Evangelia mărturiseşte.

Evangelia dela Luca, cap. 15, stih 11.

Zis-a Domnul pilda acésta: un om avea doĭ feciorĭ. Şi a ḑis cel maĭ tînĕr din eĭ tatăluĭ sĕŭ: „tată, dă-mĭ partea ce mi se cade de avuţie. „Şi le-a împărţit lor avuţia. Şi nu după multe ḑile, a„dunând tóte fecĭorul cel maĭ tînĕr, s'a dus într'o ţĕră „departe, şi acolo a risipit tótă avuţia sa vieţuind în-

„tru desmerdărĭ. Şi cheltuind el tóte, fost-a fómete „mare întru acea ţară; şi el a început a se lipsi. Şi a „mers de s'a lipit lângă un locuitor dintru acea ţară. „Şi l'a trimis pre el la satul sĕŭ să pască porcĭĭ. Şi „dorea să-şĭ sature pântecele sĕŭ de rădăcinile ce „mâncaŭ porcĭĭ şi nimenea nu-ĭ da luĭ. Iar viindu-şĭ în „fire a ḑis: câţĭ argaţĭ aĭ tătâne meŭ se satură de pâne, „ĭar eŭ pelĭŭ de fóme. Scula-mĕ-voĭŭ şi mĕ voĭŭ duce „la tatăl meŭ şi voĭŭ ḑice luĭ: tată, greşit-am la cerlŭ „şi înaintea ta şi numaĭ sînt harnic a mĕ chema fi- „ĭul tĕŭ; fă-mĕ ca unul din argaţiĭ tĕĭ. Şi sculându-se „a venit la tată-sĕŭ. Iar el încă departe fiind, vĕḑutu- „l'a pre el tatăl luĭ şi i s'a făcut milă; şi alergând a că- „ḑut pre grumaziĭ luĭ, şi l'a sărutat pre el, şi ĭ-a ḑis „luĭ feclorul: tată, greşit-am la cerlŭ şi înaintea ta şi „de acum numaĭ sînt harnic a mĕ chema fiĭul tĕŭ. Şi „a ḑis tatăl către slugile sale: aduceţĭ haĭna cea d'in- „tâĭŭ şi-l îmbrăcaţĭ pre el şi daţĭ inel în mâna luĭ şi „încălţăminte în picĭóre, şi aduceţĭ viţelul cel gras, „de-l junghiaţĭ şi mâncând să ne veselim; că fiĭul „meŭ acesta era mort şi a inviat, şi perdut era şi s'a „aflat. Şi a început a se veseli. Iar feclorul luĭ cel maĭ „mare era la câmp, şi dacă a venit şi s'a apropiat de „casă, a auḑit cântece şi jocurĭ. Şi chemând un feclor „l'a întrebat: ce sînt acestea? Iar el a ḑis luĭ: frate tĕŭ „a venit şi a jungiat tată-tĕŭ viţelul cel gras, căcĭ l'a „vĕḑut sănătos. Şi s'a mâniat şi nu vrea să intre. Iar „tatăl luĭ eşind, l'a rugat pre el. Iar el respunḑând a „ḑis tătâne-sĕŭ: ĭată atâţĭa anĭ slujesc ţie şi nicĭ o- „dată porunca ta n'am călcat; mie nicĭ o dată nu mĭ-aĭ „dat măcar un ed, ca să mă veselesc şi eŭ cu prietenĭĭ „meĭ; ĭar când veni fiĭul tĕŭ acesta, care a mâncat a- „vuţia ta cu curvele, junghiaşi luĭ viţelul cel gras.

„Iar el l-a ḑis luĭ: fiĭule, tu în tótă vremea eștĭ cu mine „și tóte ale mele ale tale sînt, ci se cădea a ne veseli „și a ne bucura, căcĭ fratele tĕŭ acesta, mort era și a „înviat, și perdut era și s'a aflat".

Învĕțătură pentru îndelungă răbdarea lui Dumneḑeŭ și cum primește de cu milă pre păcătos dacă se întórce.

Dumneḑeŭ cela ce este bogat întru milă, nu ĭubește perirea păcătoșilor, ci pentru dinșiĭ a venit din cerĭŭ pre pământ, ca să-ĭ cheme întru pocăință. Acela știind neputința neamuluĭ omenesc și slăbiciunea celor cu minte pruncéscă, cariĭ se daŭ pre sine lumeĭ și se lasă trupuluĭ și poftelor luĭ, de petrec întru adîncul rĕutăților și al păcatelor, în beții și în curviĭ și în necurățiĭ, și într'alte păcate în tóte, și în fapte rele și drăcești ḑiua și nóptea, în cât nu maĭ grijesc eĭ de sufletul lor, nicĭ de Dumneḑeŭ își aduc aminte, nicĭ de mórte, nicĭ de judecată, ci sînt desnădĕjduiți și părăsiți de tótă nădejdea cea bună și de tótă mila luĭ Dumneḑeŭ, și pururea adaugă și sporesc tot maĭ spre rĕutate și cad de către ajutroul luĭ Dumneḑeŭ sub puterea diavoluluĭ;—nicĭ pre aceștia nuĭ lépădă întru tot milostivul Dumneḑeŭ, nicĭ îĭ urgisește dela sine cu totul, ci și acestora tinde mâna mileĭ sale și-ĭ scóte din ticăloșie, și din părăsire îĭ ridică și-ĭ îndreptézĕ către înălțimea lucrurilor celor bune, și le arată cu pildă că nu este nicĭ un păcat, care să pótă birui mila Luĭ ce are către ómenĭ.

Pentru aceea ascultați și pilda acésta, ce a grăit Domnul Christos: Un om óre-carele a avut doĭ feciorĭ. Omul acela se grăește pre sine Dumneḑeŭ, căcĭ Sfinția Sa pentru neměsurată mila Sa, pre lume a pur-

tat trup de om şi cu ómenii a petrecut şi Acela ne-a făcut din nimica, şi ne-a zidit pre noi pre toţi. Şi are doi feciori: dreptii şi păcătoşii. Drepţii se chiamă, fecior mai mare şi mai întâiŭ, căci dreptatea este mai d'inainte, şi aceea s'a făcut întâiŭ dela Dumneḑeŭ. Iar feciorul cel mai mic, sînt păcătoşii, căci păcatul s'a scornit dela diavolul mai apoi după greşala lui Adam. Iar pentru-că şi păcătoşii sînt zidirea lui Dumneḑeŭ, ca şi drepţii, pentru aceea împreună cu drepţii petrec într'acéstă lume vĕḑută, ca într'o casă. Şi împreună le-a dat şi darurĭ, păcătoşilor, ca şi drepţilor. Că a ḑis feciorul cel mai mic: Părinte, dă-mi partea ce mi se cade dintru avuţie. Şi le-a împărţit lor avuţia. Acéstă avuţie le-a dat, că i-a făcut cu minte slobodă, şi într'un chip le-a dat suflet înţelegĕtor şi fără de mórte şi împreună le-a dăruit lumea şi tóte câte sînt într'însa. Şi asemene le-a întins un acoperemînt cerĭul şi un sfeşnic sórele, şi luna a aprins în casele lor şi o masă le-a aşternut pămĕntul, şi ploe într'un chip le plóuă precum celor drepţi, aşa şi celor păcătoşi.

Într'un chip le-a împărţit Dumneḑeŭ avuţia Sa, iar a o cheltui, nu o aŭ cheltuit amândoi într'un chip. Că feciorul cel mai mare, adică drepţii, acela pururea aprópe de Dumneḑeŭ staŭ şi nicĭ odinióră de dinsul nu se depărtéză, şi întru învĕţăturile lui se nevoesc, şi pre voea lui umblă, şi avuţia Domnului lor grijesc să o adauge, să nu o împuţineze. Iar feciorul cel mai mic, adică păcătosul, cel ce iubeşte păcatele, pentru păcate grozave şi scârnave să depărtéză de Părintele cel milostiv, de Dumneḑeŭ şi de fratele cel mai mare, adică de céta drepţilor şi de îngerii cei luminaţi se depărtéză. Şi de aceea se duce din lumină

în întunerec, și din viață în mórte în laturea cea departe unde locuesc dracii, unde se adaogă fără-delegile, unde se înmulțesc păcatele; acolo bênd și mâncând, isprăvește omul avuția lui Dumnedeŭ. In curvii și în murdării cheltuește darul sufletului sĕŭ, curăția, smerenia, îndrăznirea ce a avut către Dumnedeŭ. Și în locul acestora dobândește necurății, săltări drăcești, nesațiŭ de păcate, potte spurcate—în ce chip sînt și acum mulți, cu minte de tîner, soți aceluĭ fecior mai tîner, carii gonesc pre Dumnedeŭ dela sine-și, cu lucruri rele. Și însuși în poftele și în dulcețile lumei petrec, cu mândrii și cu îngânfări, înșelați de vécul acest trecĕtor, îndestulați în desmerdarea lumei, în cântece, în jocuri, în tóte glasurile lumei. Și așa curînd și alte păcate făcênd, sărăcesc de tóte darurile lui Dumnedeŭ—ca și acel fecior curvar, carele dacă a luat dela tatăl sĕŭ avuția, s'a dus într'o latură departe și acolo a risipit avuția petrecênd cu curvele. Iar dacă a perdut tot, fost-a fómete mare într'acea latură și acela a început a flămândi, și s'a dus de s'a lipit de un boer dintr'acea latură.

Laturea cea de parte, este voca diavolului. Intr'aceea se duce omul păcătos și făcênd voca draculuĭ, se depărtéză de Dumnedeŭ, și Dumnedeŭ de dînsul se depărtéză. Și rĕmâne păcătosul volnic în tóte păcatele și slobod în tóte rĕutățile, până ce sărăcește întâiŭ de Dumnedeŭ Părintele cel milostiv, dătătorul a tot binele; apoi sărăcește de lucrurile cele bune, de viața de vecĭ, rĕmâne gol de veșmîntul cel neputred al sfîntului Botez și de creștinătate, flămândește de cuvîntul lui Dumnedeŭ, de sfînta Cuminecătură, de sfînta Anaforă. De tóte darurile lui Dumnedeŭ rĕmâne gol și flămând omul vaĭ de el! Și ce va mai face de-acia

amăritul om? Numaĭ ce caută să se dea pre sine sub mâna şi sub puterea diavolului, să fie rob luĭ—cum dice şi de acel fecĭor curvar, că s'a lipit de un boer dintru acea latură.

Boerul acela este însuşĭ dracul cel mare, că după atâtea păcate ce face omul, se lipeşte de diavolul şi ĭ slujeşte luĭ ca un rob al sĕu (precum grăeşte Domnul Christos la Ión Evangelistul cap. 8, stih 34: „Că tot cine face păcat, rob este păcatuluĭ") şi diavolul se lipeşte de dînsul. Decĭ, ce plată ĭa păcătosul dela diavolul căcĭ îĭ slujeşte, spune sfînta Evangelie, că-l trimite în holdele luĭ de paşte porcĭĭ. Porcĭĭ sînt păcatele pentru care se aseměnă omul, porcilor. Căcĭ precum porcul nicĭ odinióră nu póte căuta către sóre, aşa şi păcătoşiĭ nicĭ odinióră nu maĭ caută către Dumneḑeŭ şi către binele de vecĭ, ci tot în pămênt sînt plecaţĭ de caută numaĭ lumeĭ şi bineluĭ eĭ, numaĭ frumseţelor şi poftelor trupuluĭ, numaĭ dulceţilor şi păcatelor, numaĭ strînsoreĭ şi avuţieĭ. Întru unele ca acestea trimite diavolul pre om; trimite-l nu merge el, ci-l trimite diavolul, boerul lumeĭ acesteea. Că omul cela ce stă aprópe de Dumneḑeŭ cu inima şi cu gândul, şi are frica luĭ întru inima sa şi umblă pre învĕţăturile luĭ, acela se chĭamă rob luĭ Dumneḑeŭ. Şi pentru-că slujeşte luĭ Dumneḑeŭ, nu-l póte purta diavolul pre voĭa sa, nicĭ il póte mâna în păcate, căcĭ este ţinut de frica luĭ Dumneḑeŭ şi oprit de învĕţătura luĭ, numaĭ cu vicleşugul ce umblă diavolul să-l înşale în păcate, cum şi înşală pre mulţĭ de multe orĭ; căcĭ nimenea nu este fără de păcate, ci sîntem toţĭ păcătoşĭ şi greşiţĭ înaintea luĭ Dumneḑeŭ. Ci lar degrab dacă se vede că s'a depărtat de Dumneḑeŭ, se plécă cu rugă şi cu ispovedanie luĭ Dumne-

ḑeŭ, cércă mila luĭ, intrînge'şĭ inima cu lacrimĭ şi cu voe rea, opreşte'şĭ de mâncărĭ şi de bĕuturĭ trupul sĕŭ, de păcate se scârbeşte, pre Dumneḑeŭ rógă, pre sine se ocărăşte, greşalele sale jăluesţe şi pentru dînsele se pocăeşte;—acesta măcar de a şi greşit ca un om cu trup neputincios ce este, şi l'a prilăstit pre el diavolul, însă pentru aceea tot n'are diavolul nicĭ o putere spre dînsul, căcĭ din greşală ĭar se scólă şi slujeşte luĭ Dumneḑeŭ. Iar cel ce'şĭ impetreşte gândul în păcate, de se veseleşte în rĕutăţĭ şi sufletul luĭ însetéză de păcate şi pocăinţa nu o ştie, acela cum l'ar mâna şi fără de voea sa, se duce în păcate, că este răzbit de duhul curvieĭ şi este ulmit de lăcomia avuţieĭ, şi ca pre un dobitoc nebun îl mână diavolul, să pască porciĭ în holdele sale. Că aşa cinsteşte dracul pre ceĭa ce-l cinstesc, aşa ĭubeşte pre ceĭa ce-l ĭubesc, aşa într'acel chip plăteşte celora ce-ĭ slujesc.

Şi care sînt holdele?—Holdele diavolului sînt locurile cele ascunse, unde se fac curviile, uciderile, nedreptăţile, mozaviriile, asuprelele, locul apucărilor, locaşul furilor, odihna tîlharilor. Decĭ pentru-că într-une locurĭ ca acestea trimite diavolul pre om, ce să facă alt amărâtul om, fără numaĭ să fure, să curvéscă, să năpăstuiască şi alte rĕutăţĭ se facă. Şi aşa petrecênd omul viaţă porcéscă şi tăvălindu-se în murdăria tuturor păcatelor, nicĭ aşa nu se satură, căcĭ păcatul este un lucru nesăţios. Nu-ĭ ajunge cu unul saŭ cu dóuĕ, ci tot-de-una se aprinde şi arde tot maĭ spre multe rĕutăţĭ să facă, şi în puţină vreme se veseleşte, ĭară în vecĭ netrecuţĭ se munceşte. Că acéstă tocmélă are păcatul: d'întâiŭ îndulceşte, ĭar apoĭ amărăşte;—în ce chip şi feciorul cel curvar, vĕḑên-

du-se pre sine gol, de rușine ómenilor și de ocară îngerilor.

Dacă a cheltuit în păcate avuția tătâne-sĕŭ, dacă a fost otrăvit și amărât de tóte păcatele, dacă s'a cunoscut pre sine în ce a căḑut și și-a adus aminte în ce a fost mai înainte, gândit-a întru sine și a ḑis: câți argați sînt la tată-meŭ de le prisosește pâne, iar eŭ pelŭ de fóme! Scula-mĕ-voiŭ și mĕ voiŭ duce la părintele meŭ și voiŭ ḑice luĭ: Părinte, greșit-am la cerlŭ și înaintea ta și de acum nu sînt destolnic a mĕ chema fiĭul tĕŭ, ci mĕ fă ca pe unul din argații tĕi! De-aci sculându-se, a venit la părintele sĕŭ.

Auḑiți, traților, întórcerea fiĭului celuĭ curvar. Auḑiți, cum s'a sfătuit însuși fără de nicĭ o învĕțătură și fără de nicĭ o scriptură, să părăséscă voea diavolului și să facă iar voea luĭ Dumneḑeŭ.

Ascultați de acum iar și în ce chip l'a priimit tatăsĕŭ. Însuși Dumneḑeŭ arată, cu acésta pildă ce s'a grăit, pre Sine Părinte, și pre feciorul cel curvar, toți păcătoșii. Și spune în ce chip priimește Sfinția Sa pre fieș-ce păcătos dacă se întórce, ḑicênd: Fiind încă departe feciorul cel curvar, iar tată-sĕŭ dacă l'a vĕḑut, i s'a făcut milă de dînsul și alergând l'a cuprins și a căḑut pre dînsul de-l săruta. Și a ḑis către slugile sale: Scóteți-mĭ veșmîntul cel d'întâiŭ și-l îmbrăcați pre dînsul. Dați inel în mâna luĭ și încălțăminte în picĭórele luĭ. Aduceți vițelul cel gras de-l junghiați, să mâncăm și să ne veselim. Că fiĭul meŭ acesta, mort era și a înviat, și perdut era și s'a aflat.

O mare iubire de ómenĭ ce arată Dumneḑeŭ spre pocăința păcătosuluĭ dacă se întórce! Că nu-l priimește numaĭ, ci încă și bucurie face în cer de se veselește cu toți îngerii Sĕi—cum grăește Însuși, ḑicênd în

sfînta Evangelie (la Luca, cap. 15, stih 7): „Bucurie este în cerîu de un păcătos ce se pocăeşte". Deci, de este atâta bucurie numai de un păcătos ce se pocăeşte, dar când s'ar pocăi mulţi, ce bucurie vĕ pare că ar face luĭ Dumneḑeŭ Părinteluĭ lor şi îngerilor Luĭ? Cu adevĕr se veseleşte Dumneḑeŭ de pocăinţa păcătoşilor, ĭar draciĭ se scârbesc. Şi numaĭ cât gândeşte păcătosul să se scóle din păcate şi să se întórcă la pocăinţă, indată îl întîmpină Dumneḑeŭ cu mila Sa şi-l cuprinde cu ajutorul Sĕŭ. Deci ce te părăseştĭ păcătóse? Ce te leneştĭ? Ce aştepţĭ? Fost-aĭ soţ fecíorului celuĭ curvar, cât a fost în păcate; fiĭ soţ şi acum când se pocăeşte! Scólă şi tu din păcatele tale! Părăseşte şi tu faptele cele rele! Suspină, lăcrămézĕ şi tu ca dînsul! Ajungă-ţi vremea ce aĭ petrecut în păcate! Destul îţi este cât aĭ petrecut în rĕutăţi! Ajunge-ţi cât aĭ făcut voea diavolului! Intórce-te acum bine, de unde aĭ eşit rĕŭ! Apropie-te către Dumneḑeŭ cela ce nu ĭubeşte perirea păcătosului! Cadĭ către mila Luĭ, că de mult te aştéptă! Ispovedueşte înaintea Luĭ păcatele tale! Smereşte-te, plécă-te înaintea Luĭ, că Sfinţia Sa a ḑis: „Cela ce se va smeri înălţa-se-va" (la Luca cap. 18, stih 14). Infrînge-ţĭ cu fóme şi cu sete, inima ta! Ḑi că aĭ greşit, că Dumneḑeŭ este milostiv şi va ĭerta păcatele tale. Nu va fi să suspini şi să lăcrămezĭ, şi să nu auḑă. Suspinele tale le va vedea. Nu va fi să te smereştĭ, şi să nu ulte mânia Sa, care o aĭ mâniat asupra ta cu faptele tale cele rele. Nu va fi să te rogĭ, şi se nu te ĭerte. Aduceţi-vĕ aminte cât pot lacrimile: cum Manasia rĕul şi spurcatul împĕrat a plâns şi Dumneḑeŭ l'a ĭertat (precum scrie la a dóua carte Paralipomenon cap. 33, stih 13); cum Iezechia l s'a rugat şi l-a adaos vi-

ată 15 ani (precum iarăşi scrie la a 4 Carte a împăraţilor cap. 20, stih 6); cum pre curvă o a miluit; cum pre vameş l'a îndreptat; câţi păcătoşi s'au pocăit, câţi greşiţi s'au întors, şi pre toţi i-a priimit Dumnedeŭ şi i-a iertat. Dar ce lucru mare este să nu te priiméscă şi se nu te ierte şi pre tine? Dumnedeŭ este, şi priimeşte păcătoşii. Dacă va vedea pocăinţa ta cea dréptă şi fără de făţărie din tótă inima, va eşi înaintea ta de te va cuprinde cu mila Sa—ca şi pre acel fecior curvar—şi va înfrumseţa sufletul şi trupul tĕŭ cu veşmîntul cel luminat al sfîntuluĭ Botez, carele l'aĭ întinat şi l'aĭ spurcat cu păcatele tale. Şi cu semnul darului Duhului Sfînt te va dărui. Şi încă şi cu încălţăminte, ca să nu înghimpe diavolul talpele tale, umblând în calea luĭ Dumnedeŭ, ci ca să poţĭ călca şi să zdrobeştĭ capul luĭ. Şi de multă bucurie, şi viţelul cel gras pentru tine junghia-l-va, adică Dumnedeŭ Părintele, pre unul născut Fiĭul Sĕŭ Domnul nostru Iisus Christos. Şi fómea sufletului tĕŭ o va sătura cu cinstit Trupul şi Sângele Sfinţieĭ Sale. Şi întru întórcerea ta, va chema îngerĭĭ să se veselésca şi să se bucure. Şi fiŭ şi moştenitor Împĕrăţieĭ Sale te va face, şi locuitor binelui de vecĭ.

Acéstă pildă a grăit Domnul nostru Iisus Christos, de şĭ-a arătat nóuĕ mila Sa şi a tăcut tóte câte s'a căduţ pentru spăsenia nóstră, până în cât celui mai păcătos decât toţĭ încă şĭ-a spus voca Sa. Pentru aceea noĭ de nu vom băga în sémă mila Luĭ, nicĭ vom lua aminte îndelungă răbdarea Luĭ, mĕ tem să nu păţim mai rĕŭ decât cela ce a ştiut voca Domnului sĕŭ şi n'a făcut. Că nu vom fi bătuţĭ numaĭ pentru păcatele nóstre, ci mai mult vom fi bătuţĭ pentru-că ne-a îngăduit de nu ne-a omorît pentru rĕută-

ţile nóstre, ci ne-a aşteptat în multă vreme ca să ne pocăim. Iar noi ne-am rîs şi ne-am bătut joc de îngăduinţa Lui şi de aşteptarea ce ne-a aşteptat. Pentru aceea teme-te, iubitul meŭ creştin, şi să nu dicĭ: că voiŭ face acum păcate, iar mai apoĭ mĕ voiŭ pocăi; acum la tinereţe să-mĭ petrec lumea în câte-mĭ iubeşte trupul. Iar la bătrâneţe mĕ voiŭ pocăi. Să nu dicem aşa, că nu ştim ceasul morţeĭ nóstre, nicĭ vom prinde veste, când ne va împresura mórtea. Câţĭ aŭ murit de năprasnă! Câţĭ grăind şi rîdind aŭ trecut! Câţĭ mâncând şi bĕnd aŭ murit! Pentru aceea ni se cade să fim gata în tótă vremea. În tot ceasul să ne pocăim pentru ca să scăpăm de muncile de veciĭ şi să dobândim împĕrăţia cerîului, pentru darul Domnului nostru Iisus Christos, căruia se cuvine cinste şi închinăciune, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veciĭ de veciĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

LĂSATULUĬ DE CARNE.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Grăieşte fericitul Pavel Apostol (la a dóua Carte către Corinteni cap. 5, stih 10), că tuturor nóuĕ ni se cade a ne arăta înaintea judecăţeĭ luĭ Christos, ca să priiméscă fieşte-cine ce a făcut cu trup, aŭ bine aŭ rĕŭ, adică ceĭ ce aŭ

făcut reŭ, muncă, ĭar drepţiĭ, bucurie întru împĕrăţia cerĭuluĭ;—în ce chip acum de acésta propovĕdueşte Evangelia.

Evangelia dela Matei. Cap. 25, Stih 31

Zis-a Domnul: Când va veni Fiul omenesc întru mărirea sa şi toţi sfinţiĭ îngerĭ cu dînsul, atuncea va şedea pre scaunul mărireĭ sale şi se vor aduna „înaintea luĭ tóte limbile, şi va despărţi pre eĭ unul „de altul, cum alege păstorul oile din capre. Şi va „pune oile de-a drépta sa, ĭar caprele de-a stînga. A„tuncea va dice împĕratul, celor ce vor fi de-a drépta „luĭ: Veniţi binecuvintaţiĭ Părinteluĭ meŭ, de moş„teniţi împĕrăţia care e gătită vóuĕ dela întemeerea „lumeĭ, că am fost flămând şi mĭ-aţi dat de am mân„cat, am însetoşat şi mĭ-aţi dat de am beut, strein „am fost şi m'aţi priimit, gol şi m'aţi îmbrăcat, bol„nav şi m'aţi căutat, în temniţă am fost şi aţi venit „la mine. Atuncĭ vor respunde luĭ drepţiĭ, dicênd: „Dómne, când te-am vĕdut flămând şi te-am hrănit, „saŭ însetat şi ţĭ-am dat de aĭ beut, saŭ când te-am „vĕdut strein şi te-am priimit, saŭ gol şi te-am îm„brăcat, saŭ când te-am vĕdut bolnav, saŭ în temni„ţă şi am venit la tine? Şi respunḑênd împĕratul, va „dice lor: Adevĕr grăesc vóuĕ, căcĭ aţi făcut unuĭa „dintr'acéştiĭ fraţiĭ maĭ micĭ aĭ meĭ, mie aţi făcut. A„tuncea va dice şi celor ce vor fi de-a stînga luĭ: du„ceţi-vĕ dela mine blestemaţilor în focul cel veclnic, „carele e gătit diavoluluĭ şi slugilor luĭ, că am flă„mânḑit şi nu mĭ-aţi dat să mănânc, am însetoşat şi „nu mĭ-aţi dat să beaŭ, strein am fost şi nu m'aţi „priimit, gol şi nu m'aţi îmbrăcat, bolnav şi în tem„niţă şi nu m'aţi cercetat. Atuncea vor respunde şi

„el, dicênd: Dómne, când te-am vĕḑut flămând, saŭ „însetat, saŭ strein, saŭ gol, saŭ bolnav, saŭ in tem„niță și n'am slujit ție? Atunci va respunde lor di„cênd: Adevĕr grăesc vóuĕ, pentru căci n'ați făcut „unuia dintru acești mai mici, nici mie nu ați făcut. „Și vor merge aceștia in munca de veci, iar drepții „in viața vecilor".

Învățătură dintru această sfîntă Evangelie

Întâiŭ, arată taina credinței nóstre, carea este mai mare și mai d'inainte adevĕrată, adică venirea la judecată a Domnului nostru Iisus Christos, cum și fórte cu de-adinsul să-L așteptăm și fórte să ne temem și să ne grijim, că negreșit va veni. Că precum și mai d'inainte de venirea Lui in lume, cu atâtea sute de ani aŭ prorocit prorocii și aŭ spus — care lucru deplin și adevĕrat s'aŭ arătat cuvintele lor, că a venit pre lume de a purtat trup omenesc și a plinit tóte câte aŭ grăit prorocii—așijderea și a dóua óră iarăși negreșit va să vie cu putere și cu slavă mare, să ne judece pre noi pre toți. Cum și Ion Botezătorul il adeverĕză grăindu-L ca un Mĭel de junghiat pentru păcatele lumei (Ion 1, 29) și ca un leŭ de certare, pentru nemulțumirea nóstră. Și-I scrie judecata Lui, ca o lopată de vînturat, ce alege grâul din plévă (Matei 3, 12) și ca o secure ce tae rădăcina lemnului. Și ca un foc ce arde lemnele cele seci fără róde (Matei 3, 10)! Și precum și însuși S'a spus, că vor vedea Fiiul omenesc viind la judecată pre nouri cu putere și cu slavă multă (Luca 21, 27). Așijderea și îngerii la suirea Sfinției Sale in cerĭu, încă aŭ spus dicênd (precum scrie la faptele Apostolilor 1, 11): „Bărbați Galileeni, ce stați căutând spre cerĭu? Acest Iisus care-

le se luă sus dela voi în cerîu, aşa va veni cum aţi vĕdut pre el mergĕnd în cerîu". Şi acésta o mărturisim tare în simbolul credinţei nóstre, când citim „Cred întru unul Dumnedeŭ".

Al doilea, spune că judecata lui Dumnedeŭ are trei judecăţi.—

Intâia, pre ispravnicii lumei acesteea, cărora le-a dat Dumnedeŭ judecata Sa să judece ómenii, cum ar judeca El singur. Pentru aceea scrie la a dóua Carte Paralipomenon 19, 6, 7), că Iosafat împĕrat da în ochii judecătorilor celor ce-i punea să judece şi le dicea: „Socotiţi ce faceţi, că nu faceţi judecată omenéscă, ci Dumnedeéscă". Adică, nu judecareţi ca ómenii, ci ca nişte dumnedei. Cum nu este la Dumnedeŭ strîmbătate, nici făţărie, nici voe pentru darurî, aşa nici la voi să nu fie, că fie-ce judecător, în locul lui Dumnedeŭ judecă. Deci, orî pentru lene, orî pentru dar, orî pentru voe de om, orî pentru nesocotinţa sa, saŭ a slugilor celor rele, cărora le daŭ să judece şi nu fac judecată drĕptă;—acela toţi vor fi judecaţi cu urgia judecăţei lui Dumnedeŭ.

A dóua judecată este, când singur Dumnedeŭ judecă aicea pre lume, ce n'aŭ putut ómenii judeca, saŭ că n'aŭ vrut. Că Acela izbăveşte neputernicul din mânile celor mai tarî decât dînsul, de carii n'aŭ vrut ómenii să grăéscă să le foloséscă. Pentru carii pogóră domnî şi judecătorî şi împĕrăţii mută dela o seminţie la altă seminţie[1]). Aşa a certat Dumnedeŭ pre fecîorii lui Ili preotul din Legea Veche, pre carii dacă nu i-a certat tatăl lor, Însuşi Dumnedeŭ i-a certat la rĕsboiŭ, de aŭ perit precum scrie la întâia Carte a Împĕraţilor 4, 11). Şi mai pre urmă şi tatăl lor dacă

[1]) I Impĕr. cap. 2. stih 8.

a auḑit de perirea lor, a căḑut şi el de a murit (precum şi de acésta ĭarăşĭ mărturiseşte la acelaş cap. in stih. 19, 20). Intru acest chip a judecat Dumneḑeŭ Sodomul şi Gomorul (precum scrie la Facere 19, 24, 25: „Şi Domnul a ploat pre Sodom şi pre Gomor érbă pucĭósă şi foc dela Domnul din cerĭŭ, şi a surpat cetăţile acestea şi tot împrejurul, pre toţĭ câţĭ locuĭaŭ in cetăţĭ şi tóte câte rĕsar din pămênt"). Aşijderea şi pre ceĭ ce se ridicaseră asupra luĭ Moisi prorocul, s'a deschis pămêntul de ĭ-a înghiţit de viĭ (precum mărturiseşte la Cartea Numerilor 16, 32, 33: „Şi s'a deşchis pămêntul şi înghiţi pre dînşiĭ şi casele lor, şi pre toţĭ ómeniĭ ce eraŭ cu Core, şi dobitócele lor. Şi s'aŭ pogorît eĭ şi tóte câte eraŭ la dînşiĭ, viĭ în ĭad şi ĭ-a acoperit pre dînşiĭ pămêntul şi aŭ perit din mijlocul adunăreĭ"). Şi pre Naval carele făcea rĕŭ luĭ David, l'a certat cât a mulţumit David luĭ Dumneḑeŭ şi a ḑis: „Binecuvîntat Domnul carele a judecat judecata ocăreĭ mele din mâna luĭ Naval" (precum scrie la întâĭa Carte a Impĕraţilor 25, 39). Şi pre Avesalom când s'a ridicat cu rĕsboĭŭ mare asupra tătânesĕŭ, şi maĭ pre urmă fugind s'a spânzurat (precum mărturiseşte la a dóua Carte a Impĕraţilor 18, 9; şi maĭ jos ḑice scriptura, că a judecat Dumneḑeŭ dreptatea luĭ David despre vrăjmaşiĭ luĭ). Aşa şi până în ḑiua de astăḑĭ, multe impĕrăţiĭ, pentru nedreptăţĭ şi vărsărĭ de sânge, le perde şi altor neamurĭ le dă.

A treĭa judecată va fi după sfîrşitul acesteĭ lumĭ, când va purcede glasul luĭ Dumneḑeŭ în trîmbiţa cea îngerésca, care va trîmbiţa de va deştepta morţiĭ şi-ĭ va chema la judecată (precum grăeşte Pavel Apostol, mărturisind la cartea cea d'intâĭŭ către Solonenĭ 4, 16, ḑicênd: „Că însuşĭ Domnul cu striga-

rea îndemnărei, cu glasul arhanghelului și cu trîmbița lui Dumnedeŭ, pogori-se-va din cerîŭ, și cei morți întru Christos vor învia întâiŭ"). Atuncea când se va arăta din cerîŭ sfînta cruce, vor plânge toți ómenii pre lume. Plânge-vor necredincioșii și cela ce L'aŭ răstignit, că n'aŭ crecut sfînta Evangelie. Plânge-vor și creștinii cei ce n'aŭ purtat asupra lor omorirea cea de păcate a sfintei crucĭ, ci s'aŭ chemat numaĭ cu numele creștinĭ. Plânge-vor și cei bunĭ, că n'aŭ nevoit maĭ mult pentru binele sĕŭ acel veĭnic. Însă plânsul acestora se va întórce întru bucurie, că va sosi binele și cinstea lor și mărirea cea netrecută. Atuncea se va arăta Domnul Iisus Christos pre nourĭ. Nu pre nourĭ ce plóuă și întunecă sórele, ci pre cei de aur, în tóte felurile de văpsele împodobiți și frumoșĭ, cu oștĭ de îngerĭ nenumĕrați. Și înaintea Luĭ se vor aduna tóte limbile și le va judeca, cum spune sfînta Evangelie, pentru-că n'aŭ dat celor lipsiți și celor neavuți. Dar acela conecum să dea, ci încă laŭ, ce judecată vĕ pare că vor avea? Atuncea, iubiților, se vor despărți părinte de fecĭor, mumă de fată, frate de soră, prietenĭ de prietenĭ și soț de soț. Atuncĭ jale și amar va cădea pre păcătoșĭ, că vor vedea pre cei proștĭ—pre carĭ de multe orĭ i-aŭ dosădit și i-aŭ asuprit—îmbrăcați într'atâta podóbă și frumseță și într'atâta mărime și cinste, care omul nu póte să o spue. Și pre sine se vor vedea iarăși într'atâta amar și durere și în usturime netrecută, și vor plânge cu amar. Atuncea își vor blestema, păcătoșiĭ, ḑiua în ceea ce s'aŭ născut și viața ce aŭ viețuit. Atuncĭ de gróza lor va plânge și cerîul și pământul și se vor duce ca niște vinovați spre perire, goĭ și amăriți, uciși și usurați de îngerĭ cumpliți și nemilostivĭ, în munca de veĭ. Iar drep-

ţil se vor veseli de faţa lui Dumneḑeŭ şi de cântările cele dulcĭ ale ingerilor şi de frumseţea ce va înflori pre trupul lor; de mirézma ce va eşi din vistieriile cerĭului; de dobânda împĕrăţiei şi de cetele cele frumóse şi luminate ale sfinţilor; de cununile cu care îĭ va încununa Însuşi Dumneḑeŭ cu drépta Sa, şi de hrana cea dulce. De acestea de tóte se vor veseli şi se vor duce spre odihna şi spre repaosul cel ceresc, întru veselie netrecută, întru dănţuire nesfîrşită, întru desfătare şi desmerdare neîncetată, în curţile şi în polăţile cetăţei celeĭ de sus, carea o a zidit Însuşi Dumneḑeŭ.

Pentru aceea, fraţilor, aduceţi-vĕ aminte de acéstă veselie, ce pentru dînsa şi sfinţiĭ şĭ-aŭ pus nu numaĭ avuţia, ci şi sănătatea şi viaţa şi maĭ apoĭ şi capul şĭ'aŭ pus. Iar noĭ acum o fărimă de pâne, saŭ un ban, ne scumpim a da. Pentru aceea, fraţilor, curăţiţi-vĕ păcatele cu ispovedania, cu milostenia, cu ruga, cu lacrimile, cu paza bisericeĭ, ca să scăpaţĭ de muncile de veciĭ, şi împĕrăţia cerĭului să dobândiţĭ, pentru mila şi darul Domnului nostru Iisus Christos—căruia se cade cinste şi închinăciune, slavă şi mărire, impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veciĭ de veciĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
LĂSATULUĬ DE BRÂNZĂ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Aceste Duhul Sfînt a spus cu rosturile Sfinţilor Apostolĭ, precum vedem că grăeşte fericitul Pavel (la Epistolia cea către Efesenĭ 2, 14): „Christos este pacea nóstră, carele a făcut amândóuĕ una şi păretele din mijlocul osibiturel l'a rupt". Adică pre păcătoşĭ împăcatu-l-a cu Dumnedĕu, şi pre ingerĭ cu ómenĭ, spart-a zidul păcatuluĭ, vrajba o a ucis cu venirea Sa, mânia dintru neamul omenesc o a gonit şi dragostea Luĭ întru dînsul o a înrădăcinat. Pentru care porunceşte ómenilor să ĭerte greşalele unul altuĭa, precum de acésta veţĭ auḑi din Sfînta Evangelie.

Evangelia dela Matei cap. 6, stih 14.

Zis-a Domnul: De veţĭ ĭerta ómenilor greşalele lor, ĭerta-va şi vóuĕ Tatăl vostru cel ceresc. Iar de nu veţĭ ĭerta ómenilor greşalele lor, nicĭ Tatăl vostru nu va ĭerta greşalele vóstre. Şi când postiţi, nu fireţĭ ca ceĭ făţarnicĭ, triştĭ; că'şĭ smolesc fe„ţele lor, ca să se arate ómenilor, postindu-se. Ade„vĕr grăesc vóuĕ, că-şĭ laŭ plata lor. Iar tu postin-

„du-te, ungeţĭ capul tĕŭ, şi faţa ta o spală, ca să nu te „arăţĭ ómenilor că posteştĭ, ci Părinteluĭ tĕŭ celuĭ ce „este într'ascuns. Şi Părintele tĕŭ cel ce vede într'as„cuns, daţĭ-va ţie intru arătare. Nu vĕ adunareţĭ „vóuĕ comóră pre pămênt, unde moliile şi rugina o „strică, şi unde furiĭ o sapă şi o fură; ci vĕ adunaţĭ „vóuĕ comóră in cerĭŭ, unde nicĭ molie, nicĭ rugina „nu o strică, şi de unde furiĭ nu o sapă, nicĭ o fură. „Că unde este comóra vóstră, acolo este şi inima „vóstră.

Invĕţătură dintru acéstă sfântă Evangelie.

Intâĭŭ arată, când ne rugăm să ne ĭerte Dumneḑeŭ greşalele nóstre, aceea ĭertăcĭune o pune Dumneḑeŭ pre noĭ, ca să ĭertăm noĭ intâĭŭ greşalele fraţilor noştri, adică fieşte-căruĭ creştin. Care invĕţătură, auḑind Petru Apostolul dela Domnul şi Invĕţătorul sĕŭ Christos (la Mateĭ Evangelistul cap. 5, stih 44): „Iubiţĭ pre vrăjmaşiĭ voştri, grăiţĭ de bine pre ceĭa ce vĕ bléstemă pre voĭ, faceţĭ bine celor ce vĕ urăsc pre voĭ şi vĕ rugaţĭ pentru ceĭa ce vĕ fac vóuĕ năpaste şi vĕ gonesc pre voĭ";— nu ştia ce va face, că nu se intâmplă numaĭ o dată in ḑi scârba şi mânia, ci intru unele ḑile, şi de câte şépte orĭ. Pentru aceea a intrebat pre Domnul Christos ḑicênd (la Mateĭ Evangelistul 18, 21, 22): „Dómne, de câte orĭ va greşi mie fratele meŭ şi voĭŭ ĭerta luĭ? Aŭ dóră până de şépte orĭ? Grăit-a lisus luĭ: Nu-ţĭ ḑic până de şépte orĭ, ci până de şépte-ḑecĭ de orĭ câte şépte". Adecă acest rĕspuns a luat: nu se cade a numĕra dragostea creştinuluĭ de câte orĭ va ĭerta greşala de aprópeluĭ sĕŭ, ci de câte orĭ ar greşi neşcine improtiva nóstră, de atâtea orĭ să ĭertăm. Căcĭ omul când greşeşte improtiva altuĭ om, nu este atâta de

mare păcatul, fiind-că este om de o potrivă ca și dînsul, măcar de ar fi și împĕrat, căcĭ cu firea este întocma. Iar care greșește împrotiva luĭ Dumnedĕu, cine se va ruga pentru dînsul? cum dice lĭi preotul legeĭ vechĭ (precum scrie la I Impĕr. 2, 27).

Pentru aceea ție nu-ți este greŭ a răbda greșala altuĭa, căcĭ eștĭ om ca și dînsul, ci este greŭ luĭ Dumnedĕu a răbda greșala ta, că nu este ca tine. Tu de ĭerți greșala altuĭa, daĭ un ban. Iar Dumnedĕu de-ți ĭartă greșala ta, îți ĭartă mulți banĭ. Că cu cât este maĭ mare și maĭ înaltă vrednicia luĭ Dumnedĕu de neputința omuluĭ, cu atâta este maĭ greŭ a plăti strîmbătatea luĭ Dumnedĕu celuĭ de sus, ce rabdă dela omul cel de jos. Și Dumnedĕu ĭartă strîmbătatea ce are dela tine; dar tu în ce chip să nu ĭerți strîmbătatea de aprópeluĭ tĕŭ, că eștĭ întocma cu dînsul. Dumnedĕu ĭartă în dar, ĭar tu de ĭerți, nu ĭerți în dar, că ĭaĭ dela Dumnedĕu ĭertăciune cum dice singur: de veĭ ĭerta, ĭertat veĭ fi.

Al doilea spune, că se cade omuluĭ creștin să postéscă. Și arată și cum va posti, dicênd, să nu facă postul nicĭ ruga în vederea ómenilor (precum mărturisește la Matei 6, 16). Că de va cerca cinste și laudă dela ómenĭ pentru postul și pentru ruga ce va face, plată dela Dumnedĕu nu va avea. Așa și pentru alte lucrurĭ bune pentru tóte.

Decĭ dar și pentru post, cade-se a aduce ceva maĭ mult, înaintea dumnea-vóstră. Și întâĭŭ vom aduce din Legea cea Veche, apoĭ ĭarășĭ maĭ pre urmă și din cea Nóuă.—

Spune Scriptura Sfîntă, că și în Legea Veche acelĭ carĭ voĭaŭ să se apropie și să grăiască către Dumnedĕu, până nu se curățiaŭ cu postul și cu ruga, nu

se puteaŭ izbăvi de greutăţile şi supărările ce le veneaŭ asupră. Moisi proroc încă era om sfînt şi drept înaintea luĭ Dumneḑeŭ, şi când a vorbit cu dînsul de l-a dat tablele Legeĭ Vechĭ în muntele Sinaĭ, a postit 40 de ḑile şi 40 de nopţĭ (precum scrie la Eşire 34, 28). Într'acestaşĭ chip şi Ilie proroc a postit când se speriase de fugea de Izavela împărătésa luĭ Ahav (cum ĭarăşĭ scrie la a treĭa carte a Impĕr. 19, 8). Aşijderea şi toţĭ Israilteniĭ, când le veneaŭ asupră-le greutăţĭ şi rĕsbóe, cu ruga şi cu postul căḑeaŭ către Dumneḑeŭ—precum aŭ făcut şi atuncĭ când aveaŭ rĕsbolŭ la Gavaà cu fiiĭ luĭ Veniamin, ĭarăşĭ cu postul şi cu ruga s'aŭ întărit întru biruirea vrăşmaşilor (precum scrie în cartea Judecătorilor 20, 26). Într'acest chip s'a mântuit şi când a fi ăgăduit Aman, carele era chip împĕratuluĭ Artaxerxe, 10 milĭ de talanţĭ vistieriel împĕrăteştĭ, şi a scos carte împĕrătéscă de volnicie ca să stingă pre toţĭ jidoviĭ câţĭ se aflaŭ sub biruinţa împĕratuluĭ Artaxerxe; ĭar luând veste Estir împĕrătésa, îndată a dat poruncă ca să postéscă toţĭ jidoviĭ 3 ḑile şi 3 nopţĭ, şi după aceea s'a rugat împĕratuluĭ Artaxerxe şi l-a mântuit (precum scrie la Estir 4, 15). Aşijderea ĭarăşĭ se scrie la 1ª carte a Împĕraţilor (7, 5, 6) că învĕţa Samuil proroc să se strîngă poporul la Maseĭat să se róge luĭ Dumneḑeŭ pentru dînsul, şi adunându-se acolo a postit şi după aceea lovindu-se cu celĭ streinĭ de fel, l-a biruit. Aşa a postit Ahav rĕul împĕrat şi a îmblînḑit pre Dumneḑeŭ (precum ĭarăşĭ scrie la a treĭa carte a Împĕraţilor 21, 27, 28). Daniil proroc după ce a postit 10 ḑile, maĭ frumos şi maĭ gras s'a arătat decât celĭ ce mâncaŭ bucate scumpe din masa împĕratuluĭ Navuhodonosor (precum scrie în cartea sa cap 1, stih 14,

15). Niniviteniĭ (precum scrie la Ionă prorocul 3, 5—8) cu postul aŭ depărtat mânia luĭ Dumneḑeŭ de nu s'aŭ prăpădit; şi nu numaĭ ómeniĭ aŭ postit, ci încă a dat împĕratul poruncă şi dobitócele să le închidă să nu mănânce, pentru maĭ mare jale şi pocăinţă. Că postul cu adevĕrat este înfrîngere inimeĭ şi plecare sufletuluĭ şi folosinţă mare. Precum cu păcatele mâniem pre Dumneḑeŭ, într'acest chip şi cu întórcerea pocăinţeĭ îl îmblânḑim de se milostiveşte spre noĭ. Prorocul şi împĕratul David când greşea înaintea luĭ Dumneḑeŭ ce-va, saŭ avea supărare de vrăşmaşiĭ luĭ, ĭar cu ruga şi cu postul cădea către Dumneḑeŭ. Pentru aceea ḑice (în Ps. 34, 15, 16): „Şi eŭ când mĕ bântueaŭ eĭ, mĕ îmbrăcam cu sac şi smeream cu post sufletul meŭ“. Şi ĭarăşĭ (la Ps. 108, 23): „Genunchele mele aŭ slăbit de post şi trupul meŭ a mârşăvit de grăsime“. Şi ĭarăşĭ (în Ps. 101, 10): „Că cenuşă ca pânea mâncaiŭ şi bĕutura mea cu plângere o am amestecat“. Ioil prorocul (în cap. 2, 12) grăeşte: „Şi acuma, ḑice Domnul Dumneḑeul nostru, întórceţi-vĕ către mine din tótă inima vóstră, cu post, cu [illegible] cu plângere şi cu tânguire“. De Ana prorociţa fata luĭ Fanuil, scrie Luca evangelistul (în cap. 2, 36, 37), ḑicênd că nu s'a fost depărtând de Biserică cu posturĭ şi cu rugăciunĭ, slujind luĭ Dumneḑeŭ ḑiua şi nóptea.

Aŭḑirăţĭ până aicĭ în câte locurĭ şi câţĭ cu postul aŭ dobândit mântuire şi folosinţă în Legea Veche, care era umbră acestei Nóuă. Cu cât dar ni se cade să fim maĭ trezvĭ în céstă Nóuă a luĭ Christos care este adevĕrată. Cu cât maĭ virtos trebue să ne rezmăm de adevĕr decât de umbră. Că acesta este darul şi adevĕrul, de care grăeşte Ión bunul vestitor (1, 17): „Că

legea prin Moisi a fost dată, iar darul şi adevĕrul prin Iisus Christos aŭ fost". Trebue dar să vedem, arată-ne Christos unde-va că este de trebă postul? Aŭ nu arată şi în Legea céstă Nóuă? Cu adevĕrat ne arată, precum vedem în sfinta Evangelie, şi încă ne arată cum că de mare folos este nóuă ruga şi postul, cum dice la Marcu evangelistul (9, 19), că aŭ adus înaintea lui Christos un om óre-carele pre un fiŭ al sĕŭ ce avea duh mut, şi după ce l'a tămăduit pre dînsul, l'a întrebat pre Christos ucenicii lui grăind: căci noi nu puturăm scóte acest duh? Iar el a dis lor: Acest neam cu nimic nu póte eşi, fără numai cu rugăciunea şi cu postul.

Postit-a şi însuşi Sfinţia Sa, măcar că era şi este Dumnedeŭ adevĕrat; iar fiind îmbrăcat în firea omenéscă şi om adevĕrat când se ispitea de diavolul în pustie, a postit 40 de dile şi 40 de nopţi, precum scrie Matei evangelistul (4, 2). Şi iarăşi dice mai jos acest evangelist (5, 17): „Să nu gândiţi că am venit să stric legea saŭ proroci; n'am venit să stric legea, ci să plinesc".

Adese-orî se posteaŭ şi sfinţii Apostoli, precum vedem că scrie la Faptele lor (13, 2, 3): „Slujind ei Domnului şi rugându-se, dis-a Duhul Sfînt: alegeţi mie pre Varnava şi pre Savl, la lucrul la carele l-am chemat pre el. Atunci postindu-se şi rugându-se şi puindu-şi pre el mânile, l-aŭ slobodit". Şi iarăşi (mai jos în cap. 14, 23): „Şi rânduind lor preoţi în tóte adunările credincioşilor, şi rugându-se cu posturi, l-aŭ dat pre ei Domnului întru carele aŭ credut". Asijderea şi fericitul Pavel grăeşte (la a dóua carte către Corinteni 6, 4, 5), dicênd: „În tóte să ne purtăm ca slugile lui Dumnedeŭ, în răbdare multă, în scârbe,

în lipse, în împresurări, în bătăi, în temniță, în rezmiriţe, în ostenele, în privegheri, în posturi".

Vedeţi, binecuvîntaţi creştini, cum este plină Sfînta Scriptură şi cea Veche şi cea Nóuă, de învěţătura sfîntului post. Nicăirea nu ţice să mâncăm mult şi să nu postim. Nicăirea nu fericeşte lăcomia pântecelui. Nicăirea nu laudă neînfrînarea poftei trupului. Ci iarăşi Pavel Apostol (la cartea cea d'intâiŭ către Corinteni 8, 8), ţice: „Că mâncarea pre noi nu ne face iubiţi înaintea lui Dumneţeŭ". Şi încă (mai jos într'acestaş cap, stih 13): „De va sminti mâncarea pre fratele meŭ, nu voiŭ mânca carne nici o dată". Aşijderea şi în epistolia cea către Rimleni (14, 21): „Bine e a nu mânca carne şi a bea vin, nici a face ce-va întru care se poticneşte fratele tĕŭ".

Pentru accea în tótă vremea este bun şi de trébă postul—cum ţice marele Vasilie—iar mai vîrtos întru aceste ţile ale postului celui mare, pentru ca să ne gătim şi să ne curăţim către sfînta Cuminecătură şi către ţiua Învierei a Domnului nostru Iisus Christos, omorindu-ne şi noi trupurile cu postul, către muncile şi către mórtea Sfinţiei Sale, şi dând a ţecea din tot anul câte o ţi din ţece ţile, după adeverinţa lui Pavel Apostolul ce ţice (la cartea către Rîmleni 8, 17): „Că de vom răbda cu dînsul (adecă cu Christos), cu dînsul ne vom şi preamări".

Deci fraţilor, să ne socotim pre noi înşine să nu fim numai cu numele creştini, iar învěţăturile lui Christos să nu le facem. Că ce folos să te numeşti tu creştin, şi lucruri creştineşti să nu faci? Ce folos să crezi în Christos, şi fapte bune să nu ai bi? Nu audi ce ţice Însuşi Christos la Evangelie? (Matei 7, 21): „Nu tot cela ce-mi ţice mie: Dómne, Dómne, va in-

tra întru împărăția cerlului, ci cela ce face voea Părintelui meŭ carele este la cerluri". Așijderea și Iacov Apostolul la să audĭ ce dice de acești numaĭ cu credința fără de fapte bune (la epistolia sa, 2, 19): „Tu credĭ că este unul Dumnedeŭ, bine facĭ; dracii încă cred și se cutremură". Și iar (în stih 20): „Să știĭ o ómedeșarte, că credința fără fapte, mórtă este". Așijderea (și maĭ jos în stih 24, 26): „Vedeți, drept aceea, că din fapte se îndreptézĕ omul și nu din credință numaĭ; că precum trupul fără suflet, mort este, așa și credința fără fapte, mórtă este".

Pentru acésta, Iubiții meĭ, să nu fiți precum mulți creștinĭ sînt și acum aĭ vremeĭ acesteea, carii nu ascultă acestea, nicĭ țin tocmelele cele adevĕrate ale credinței celeĭ bune; ci'și daŭ lor înșișĭ slobodire și volnicie întru mâncărĭ și în nesațiŭ pântecelui, și le este urât a posti și a'și da lorușĭ vre o ostenélă s'aŭ nevoință, temêndu-se să nu'și vatăme saŭ să'și mârșăvéscă aicĭ trupul lor cest putred. Fără de nicĭ o ostenélă și fără de nicĭ o răbdare, socotesc a fi moștenitorĭ impărăției cerlului, umblând pre calea cea largă carea duce în perire, nebăgând în sémă porunca adevĕratului Invĕțător Christos, Care grăește Însuși dicênd (la Matei 7, 13): „Intrați prin pórta cea strimtă, că largă e pórta și lată e calea carea duce în perire". Și larăși (maĭ jos) dice: „că strîmtă e pórta și îngustă e calea carea duce în viață". Acestea tóte știindu-le eĭ le acoper, și când citesc Sfintele Scripturĭ, unde află ce-va pentru post, alte tâlmăcituri fac eĭ, după pofta inimeĭ lor, iar nu după cum este rândulala Sfintei Scripturĭ și a teologilor celor vechĭ, carii erau plinĭ de darul Duhului Sfînt, iar nu ca noĭ înbuibați de mâncărĭ și ameți de beuturile cele multe.

Multe sînt încă în Scriptura Sfîntă, de învață pentru credința nóstră și pentru folosința postului. Dar acum, acéstă dată, le lăsăm a le pomeni, socotind că ajung la cei înțelepți, fiindu-ne a face și sfîrșit cuvîntului și mai având și óreși-ce rămășiță din Sfînta Evangelie carea dice: „Că unde este comóra vóstră, acolo este și inima vóstră“.

Adecă, cine-și pune nădejdea tótă numai în viața acestei lumi trecétóre, aicea pre pământ numai ce tot strînge, aicea îi este și inima și gândul, și cum am dis, tótă nădejdea și avuția;—care lucru este amăgitor. Că de nu o fură furii, saŭ de nu rugínește și de nu putrédește, tot vine mórtea și rămâne altora. Iar cela ce'și pune nădejdea pre viața cea de sus—de carea dice Pavel Apostol (la epistolia sa cea către Filipseni 3, 20), că viața nóstră este în cerîŭ—acela își mută avuția în cerîŭ, făcênd ajutor și milostenie bolnavilor, neputernicilor, săracilor, Bisericilor. Împărțindu-și agonisita întru numele lui Dumnedeŭ, face vistierie în cerîŭ, unde nicĭ furiĭ o fură, nicĭ putrejunea o putrédește, nicĭ mórtea vine. Drept aceea și inima lui și tot gândul și cugetul, acolo este.

Astădĭ tóte locurile se gătesc de sfîntul post: și orașe, și sate, și tóte casele creștinești. Decĭ și noĭ să nu ne arătăm d'inafară de tocméla creștinéscă, că îngerul lui Dumnedeŭ umblă de scrie în catastih pre cei ce vor să postéscă. Pentru aceea să ne nevoim, să nu fim nicĭ noĭ lepădați din catastihul lui Dumnedeŭ. Ajungă-ți vremea ce aĭ mâncat mult. Ajungă-ți anul ce aĭ beut mult și aĭ făcut voea ta cea rea. Acum iată a sosit vremea pocăinței. Iată a sosit ziua mântuirei. Câte am greșit preste an, acum să ne îndreptăm. Câte păcate am făcut, acum să le spălăm.

Cât am mâniat pre Dumnedĕŭ, acum să-L îmblândim, cu fómea şi cu setea şi cu alte fapte bune cu tóte. Că postul nu este numaĭ de bucate, ci şi de clevete, şi de făţăriĭ, şi de zavistiĭ, şi de alte potte rele de tóte. Şi maĭ înainte de tóte să păzim sfînta Biserică şi să avem rugă în vremea postuluĭ nostru; că precum este pânea fără de sare, aşa este postul fără de rugă. Că ruga este lumină sufletuluĭ omuluĭ şi cale la împĕrăţia cerĭuluĭ. Postul a preamărit pre sihastriĭ. Postul a cinstit pre prea cuviosĭ. Acesta a înălţat dreptiĭ. Acesta a luminat Apostoliĭ. Acesta a făcut Prorociĭ. Dintru acest post s'a luminat mintea lor şi aŭ spus de tocmelele ce vor fi înainte. Acesta şi noĭ creştiniĭ să-l priimim cu tótă bucuria. Acesta să-l agonisim. Acesta să ne nevoim să-l umplem şi să-l facem, pentru ca să ne învrednicéscă Dumnedĕŭ: aicea să petrecem cu pace şi cu sănătate fără de smintélă de vrăşmaşĭ vĕdutĭ şi nevĕdutĭ, să ajungem şi sfintele Paştĭ spălaţĭ şi curaţĭ de păcate, să prăznuim cu ĭertare de păcate şi cu spăsenie; ĭar acolo, să ne izbăvim de muncile de vecĭ şi să dobândim să prăznuim şi Paştile cele de sus întru împĕrăţia cerĭuluĭ, pentru mila Domnuluĭ nostru luĭ Iisus Christos—Celuĭa ce I se cade ţinerea şi puterea, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ ne sfîrşiţĭ şi ne trecuţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

ÎNTÂIA A SFÎNTULUĬ POST.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum sînt ĭarna viscole, vênturĭ recĭ şi vremĭ geróse, de care se îngreuéză ómeniĭ şi sînt supăraţĭ în vremea ĭerneĭ, ĭar dacă vine primăvara, eĭ se uşuréză de acelea de tóte şi se veselesc, căcĭ a trecut ĭarna cu gerul şi s'a ivit primăvara cu căldura şi cu seninul; aşa şi în vremea de demult, aŭ fost viscole şi vênturĭ de scârbe şi de dosădirĭ pre ómenĭ, ca şi într'o vreme de ĭarnă, adecă de împĕraţiĭ ceĭ necredincĭoşĭ, cariĭ stricaŭ sfintele Icóne şi le lepădaŭ din Biserică, şi în multe chipurĭ dosădĭaŭ şi muncĭaŭ pre creştinĭ, pentru ca să nu se închine la dînsele. Acum ĭar a strălucit dulce primăvară şi linişte mare întru acéstă ḑi de astăḑĭ, întru care ne-am adunat şi noĭ să prăznuim şi să dăm laudă luĭ Dumneḑeŭ, căcĭ a perdut ereticiĭ şi tiraniĭ şi a înmulţit sfintele Sobóre, de a întărit ĭarăşĭ închinăcĭunea sfintelor Icóne.

Pentru aceea şi noĭ, o ĭubiţiĭ meĭ creştinĭ, să umblăm după legătura şi aşeḑĕmîntul lor, şi învĕţăturile a şépte Sobóre să le priimim, şi întru inimile nós-

tre ca într'o vistierie în veci să le ferim. Că d'inafară de tocméla ce aŭ tocmit sfintele Soboŕe, nimenea nu se va spăsi, nici întru impĕrăţia cerîuluî va intra. Că porunca a şépte Soboŕe de Domnul Christos este să credem aşa, cum că Sfinţia Sa este Dumneḑeŭ adevĕrat, Unul cu Părintele şi cu Duhul Sfînt şi că este Impĕrat şi Biruitor îngerilor, şi ştie inimile şi gândurile ómenilor — cum a ştiut gândurile luî Nathanail când şedea sub smochin, cum auḑim maî ales din Sfînta Evangelie de astăḑî.

Evangelia dela Ioŭ, cap. 1, stih 43.

„În vremea aceea, vrea Iisus să mérgă în Galileea, şi a aflat pre Filip şi i-a ḑis luî: vino după mine — Şi era Filip din Vitsaida, din oraşul luî Andreî şi al luî Petru. Găsit-a Filip pre Nathanail şi i-a ḑis luî: de carele a scris Moisi în „Lege şi Proroci, l'am găsit: pre Iisus fecîorul luî Iosif, din Nazaret. Şi i-a ḑis luî Nathanail: din Nazaret póte vre un bine să fie? Ḑis-a Filip luî: vino şi „veḑî — Vĕḑut-a Iisus pre Nathanail viind către sine „şi a ḑis de el: Iată întru adevĕrat Israilténul întru carele vicleşug nu este. Ḑis-a Nathanail luî: de unde „mĕ cunoşti? Răspuns-a Iisus şi a ḑis luî: maî înainte „până ce nu te-a strigat pre tine Filip, când eraî sub „smochin, te-am vĕḑut. Răspuns-a Nathanail şi a ḑis „luî: Ravvi, tu eştî Fiîul luî Dumneḑeŭ, tu eştî Impĕratul luî Israil. Răspuns-a Iisus şi a ḑis luî: căcî „am ḑis ţie că te-am vĕḑut sub smochin, creḑî? Maî „marî de acestea veî vedea. Şi a ḑis luî: Adevĕr, adevĕr grăesc voŭĕ: de acuma veţî vedea cerîul deschis „şi ingerîî luî Dumneḑeŭ suindu-se şi pogorîndu-se „preste Fiîul omenesc".

Învețătură la întâia parte pentru venirea lui Nathanaĭl către Christos și pentru mărturia lui.

Două lucruri ne arată acéstă Sfîntă Evangelie. — Întâiŭ, mărturisirea luĭ Nathanail ce a mărturisit de Domnul Christos, că este Fiĭul luĭ Dumnedeŭ și Împĕrat Israiltenilor. Al doilea, cum Domnul Christos este știutor gândurilor și inimilor omenești, știe cele trecute și cele viitóre. Că acest Nathanail avea nădejde și credință fórte mare, că va veni Mesia Christos, și cu bucurie aștepta venirea luĭ.

Prin spunerea părinților luĭ, fiind pre vremea când căuta Irod pre Christos să-l tae, fiind prunc mic de 2 ani și era în Egipt[1]), atuncea a fost născut și acest Nathanail, fiind numaĭ de 3 dile. Poruncit-a Irod să tae toți pruncii din Vitleem și din tóte hotarele luĭ. Fugĭaŭ maĭcile cu pruncii, de se ascundeaŭ carea unde putea, ca să nu le tae pruncii. Decĭ, muma acestuĭ Nathanail, luându-l pre dînsul în brațe, a fugit la vie-șĭ. Și vĕdĕnd că o ajung gonacii, a pus pre Nathanail sub un smochin și l'a învăluit în frunze, și s'a dus. Și a fost pruncul acolo, până a încetat tăerea. Decĭ s'a dus maĭcă-sa să-ĭ găséscă măcar ósele. Iar dacă a mers la locul acela și l'a descoperit din frunze, l'a aflat viŭ și bătĕnd cu mânile.

Sub acest smochin ședĕnd odinióră Nathanail și audind de minunile luĭ Christos, gândea în mintea sa și cugeta, să nu cum-va să fie Acela Mesia pre carele aștepta să vie. Intru acel ceas a venit și Filip la dînsul—că-ĭ era prieten și cunoscut—și a dis către dînsul: De carele a scris Moisi în Lege și Prorocĭ,

[1]) Precum scrie la întrebările luĭ Vasilie și Grigorie Theologul.

am aflat pre Iisus Fiiul luĭ Iosif, ce este din Nazaret. Rĕspuns-a luĭ Nathanail și a ḑis: óre din Nazaret póte să fie ce-va bine? Și ĭ-a ḑis luĭ Filip: vino și veĭ vedea, că măcar că este și om, dar maĭ pre sus de puterea omenéscă le face tóte și le rĕspunde. Pentru aceea nu te indoi ci vino și veĭ vedea singur bărbat minunat ca Acela, pre carele numaĭ din cuvinte il veĭ cunóște. Acestea dacă a auḑit Nathanail, indată s'a sculat și s'a dus cu Filip la Iisus. Iar Christos indată vĕḑĕndu-l viind către Dinsul, a ḑis: acesta este cu adevĕrat Israiltén și intr'însul vicleșug nu este. Rĕspuns-a Nathanail și a ḑis: Cum mĕ știĭ să fiŭ așa? Iar Domnul Christos a rĕspuns luĭ: Incă maĭ inainte de ce te-a strigat Filip, când te-a ascuns maĭcă-ta in foĭ de smochin de frica luĭ Irod, Eŭ te-am păzit, te-am incălḑit și te-am hrănit. Și acum șĕḑĕnd tu sub acel smochin și cugetaĭ de Mine și de minunile Mele, și gândeaĭ: aŭ dóră sint Eŭ Acel Mesia, pre carele aștepțĭ să vie? și cu bucurie aĭ venit să vedĭ fața Mea;--pentru aceea eștĭ fericit, că te-aĭ invrednicit de aĭ vĕḑut pre Carele toțĭ prorociĭ și patriarhiĭ, aŭ dorit să-L vadă și nu L'aŭ vĕḑut. Iar Nathanail, dacă a auḑit acele cuvinte, s'a mirat de ințelepciunea Luĭ și s'a spăĭmintat dacă L'a vĕḑut că știe nașterea luĭ și cugetele cele ascunse dintru inima luĭ. Și indată a crediut că Acela este Mesia pre carele aștéptă eĭ. Și a strigat ḑicĕnd: Ravvi (ce se ḑice invĕțătorule), Tu eștĭ Fiiul luĭ Dumneḑeŭ! Tu eștĭ Impĕratul Israiltenilor! că taĭna și gândurile inimeĭ mele le știĭ, ca un Dumneḑeŭ, și pentru aceea eștĭ Fiŭ Aceluĭa și eștĭ destoĭnic a impĕrăți in Israiltenĭ, fiind-că am auḑit din proroci, că veĭ impĕrăți in Israiltenĭ. Rĕspuns-a luĭ Domnul Christos și ĭ-a ḑis: pentru căcĭ

am ḑis ţie, că te-am păzit şi te-am vĕḑut sub smochin, creḑuşĭ? maĭ marĭ de acestea veĭ vedea. Adevĕrat vĕ grăesc: Că de acum veţĭ vedea cerĭul deschis şi îngerĭĭ luĭ Dumneḑeŭ suind şi pogorînd preste Fiĭul omenesc. Că Eŭ cu firea mea cea Dumneḑeéscă din cerĭŭ am venit pre pămênt, în pântecele prea curateĭ Fecióre, ĭar cu trupul din Vitleem şi din Nazaret. Pentru aceea să Mĕ cunoştĭ, o Nathanaile, că sînt îndoit: Om şi Dumneḑeŭ cu Dumneḑeirea. Cerĭul deschid şi îngerĭĭ la slujbă îĭ chem, şi de sîrg Mĕ ascultă şi voca Mea fac. Unĭĭ din cerĭŭ se pogóră de slujesc Domnuluĭ sĕŭ, cum aŭ fost în Vitleem la naşterea Luĭ (Luca 2, 9), şi la pustie când S'a postit patru-ḑecĭ de ḑile şi patru-ḑecĭ de nopţĭ (Mat. 4, 11). Alţĭ îngerĭ se sue în cerĭŭ, cum aŭ fost la Înălţare (Luca 24, 51). Acestea tóte maĭ înainte le-a spus luĭ Nathanail. Şi nu numaĭ luĭ, ci şi nóuĕ credincĭoşilor luĭ, ca să credem tare, că Domnul Christos este Dumneḑeŭ adevĕrat, ĭar nu este după dar Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, cum ḑic Arianiĭ, ci după fiinţă este: unul cu Tatăl. Cuvîntul şi Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, al Tatăluĭ pururea şi maĭ înainte de vecĭ nedespărţit de Tatăl. Pentru aceésta ḑice Ión bunul vestitor (în capul d'întâĭŭ, stih 1): „La început era Cuvîntul, şi Cuvîntul era la Dumneḑeŭ, şi Dumneḑeŭ era Cuvîntul". Şi ĭarăşĭ acest Evangelist (17, 5) ḑice: „Şi acum preamăreşte-mĕ tu Părinte însuţĭ la tine, cu mărirea care am avut la tine maĭ înainte până a nu fi lumea". Şi în ce chip este cuvîntul în minte, înţelepcĭunea la înţelept şi vîrtutea în cel puternic; aşa şi Fiĭul la Tatăl. Pentru care lucru astăḑĭ maĭca nóstră Biserica, la arătare arată mărturie fiilor sĕĭ, şi tótă credinţa şi poruncile Aposto-

lilor şi Sobórelor, netrecut în vecĭ le pomeneşte credincĭoşilor sĕĭ.

A dóua parte: pentru sfînta Cuminecătură.

Cade-se, a tot drept măritorul creştin, să ştie, că patru posturĭ ce sînt preste tot anul tocmite şi puse de Apostolĭ şi de sfintele Sobóre, pentru aceea le-aŭ tocmit, pentru ca să se postéscă fieşte-care creştin, să se ispoveduĭască şi să se cuminece de patru orĭ într'un an. Iar maĭ vîrtos acest post este ales din tot anul şi este tocmit dintru întâĭŭ, ca de va şi trece vre un post de cele-l-alte să nu se pótă griji creştinul de sfînta Cuminecătură să se cuminece, ĭar acest post nicĭ într'un chip să nu trécă creştinuluĭ fără ispovedanie şi fără sfînta Cuminecătură; căcĭ pânea carea o agonisim dintru ostenélă, se chémă şi este pâne de durere. Decĭ, pentru mângâere fie-căruĭ credincĭos, a lăsat nóuĕ Domnul Christos, pâne de bucurie, carea nu numaĭ trupul întăreşte, ci şi sufletul din mórte vecĭnică il izbăveşte.

Acésta o a făcut Domnul întâĭŭ pentru Sine. După aceea şi pentru noĭ vrut-a Domnul Christos să pue tocméla Sa în lucrurile care sînt maĭ de trébă tuturor ómenilor, fără de care nu póte fi viŭ omul; ca să nu se pótă tăgădui nimenea să ḑică, că n'are saŭ nu ştie.

Pentru Sine a făcut Domnul Christos acésta, pentru ca să nu se opréscă nicĭ odinióră dragostea Luĭ dintru noĭ, ci pururea să se aprindă şi să se înoéscă. Pentru aceea a lăsat nóuĕ în pâne Trupul Sĕŭ şi în vin Sângele Sĕŭ, pentru ca să fie pomenite muncile Luĭ şi nevinovata mórtea Luĭ — cum grăeşte şi Pavel

pomenim izbăvirea din robia Iadului pentru mórtea Domnului Christos. Mare semn de bine şi de milă este, şi încă mai mare tocmélă este luarea Trupului şi Sângelui Sfinţiei Sale ce-L luăm în pâne şi în vin de-L mâncăm şi-L bem, că este lăsată mila şi dragostea şi priinţa creştinéscă. Că nu în zadar arată Pavel Apostol la întâia carte către Corinteni (10, 17), ţicênd aşa: „O pâne este, un trup sîntem, măcar că sîntem şi mulţi; iară pentru aceea sîntem unul toţi câţi mâncăm dintru aceea pâne şi bem dintru acel păhar". Frumósă dovadă a sfîntului Pavel, că multe mădulare un trup (1 Corinteni 12, 12), la o pâine ce este din multe grăunţe frământată şi cóptă, şi la un vin ce este din multe borbóne stors. Că precum este din multe grăunţe pânea şi din multe borbóne vinul, aşa şi din mulţi ómeni este unul într'o credinţă, într'o priinţă, într'o dragoste, într'o împreunare sufletéscă. Cum ar fi mădulări multe într'un trup să se lubéscă şi să-şi prilască una alteea, aşa sîntem mulţi într'un trup întru Domnul Christos. Căci câţi ne-am botezat în Christos, întru Christos ne-am îmbrăcat— precum mărturiseşte iarăşi Pavel la epistolia cea către Galateni (3, 27).

Acestea tóte sînt chip şi învĕţătură pentru priinţa şi dragostea creştinéscă, ca să ne lubim unul pre altul. Că Fiiul lui Dumnedeŭ, Domnul nostru Iisus Christos, preste tóte ne-a lăsat dragostea: „Să ne lubim unul pre altul"— precum grăeşte Însuşi la Ión Evangelistul (15, 17). Şi pentru acéstă dragoste, fórte tare ne zice, că a pus şi Trupul Sĕŭ în pâne să-L mâncăm, şi Sângele Sĕŭ în vin să-L bem.

Iară de te miri cum se împarte câte o fărâmă pânea carea se schimbă pre Prestol în Trupul lui Chri-

stos, şi se află tot întreg Christos: cum este în cerĭŭ aşa şi în altar;—miră-te şi de acésta că un sóre ce luminéză şi ne încălḑeşte aicea, într'un ceas este de o dată şi în cerĭŭ şi pre pămênt şi la răsărit şi la apus şi în tóte laturile lumeĭ. Aşa şi Christos, de o dată şi în ceriŭ şi pre pămênt întru sfînta Liturghie ca un puternic lucréză cu puterea Sa cea Dumneḑeească. Şi ĭarăşĭ de te mirĭ, că în multe părţĭ se împarte Christos şi tot întreg se dă tuturor întocma, numaĭ puţin întru una şi maĭ mult într'alta;—miră-te şi de acésta, că un glas al meŭ este şi în gura mea şi în urechile vóstre tuturor într'un chip. Decĭ de se află în fapte aşa, dar cu cât maĭ pre lesne póte să fie întru Sórele cel drept Christos, decât în sórele cel făcut, şi în Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, decât în cuvîntul omenesc. Şi de te mirĭ că Trupul se frânge bucăţĭ când se împarte sfîntul Agneţ şi cum este Christos întreg în tóte părticelele;—miră-te şi de acésta când zdrobeştĭ oglinda în micĭ bucăţĭ ĭar chipul omuluĭ nu se zdrobeşte întrînsa, ci în tóte părticelele se vede întreg ca şi în tótă oglinda.

Şi de te mirĭ cum este mâncat tot-de-una Trupul luĭ Christos şi nu se maĭ împuţinéză, ci întreg petrece în vecĭ;—miră-te şi de acésta, că dintru o luminare aprindĭ miĭ de luminărĭ şi nu maĭ împuţinezĭ lumina celeĭ d'intâĭŭ.

Şi de întrebĭ cum intră Christos din lăuntrul nostru şi nu Se spurcă, nicĭ Se opreşte, şi eŭ te întreb: sórele căcĭ trece prin locurĭ împuţite şi scârnave, spurcă-se aŭ ba?—Ştiŭ că cel ce va fi înţelept şi credincĭos, nu va îndrăzni să ḑică de acésta.—Decĭ, de nu se spurcă sórele cel trecĕtor, cu mult maĭ vîrtos Cel vecĭnic şi ne trecut, lumina a tótă curăţia, nu se

spurcă; nicĭ se încue pre carele ladul şi peceţile gropeĭ, nu l-aŭ putut ţinea [1]). Aşijderea să înţelegeţĭ de întricoşata Taĭnă a sfintelĭ Cuminecăturĭ, că dacă se mănâncă, nu ese cu alte bucate putrede — cum grăeşte şi sfîntul Ión Gură de Aur — ci se schimbă acea pâne sfinţită, ca o văpae supţire, şi se răşchiră în tot trupul nostru.

Aşijderea şi pentru întâmplărĭ. De se va întâmpla sfînta Cuminecătură să mucedéscă, saŭ să îngheţe, saŭ să se verse în gunoĭŭ, saŭ fie în ce chip de acestea, nu pate Trupul şi Sângele luĭ Christos acésta, ci pânea şi vinul dinafară. Acea jertvă Dumnedeească, fără chip şi fără tótă putrejunea, este neîmpreunată de acestea. Că şi Dumnedeirea în Trupul luĭ Christos pre Cruce, nimic n'a păţit, nicĭ a chinuit. Aşa şi întru cinstita Taĭnă, Trupul şi Sângele Domnuluĭ nostru Iisus Christos, nimic nu pate, numaĭ chipurile din afară: pânea şi vinul.

Şi de te mirĭ că într'o fărâmă aşa de mică, cu totul întreg şi deplin este Christos, miră-te şi de acésta, că într'atâta grăunţ de mic de lumina ochilor tĕĭ, cetăţĭ şi munţĭ aşa de marĭ încap, de vedĭ şi-ĭ cuprindĭ.

Acestea să ştiĭ şi să nu ispiteştĭ Taĭna cea neispitită şi neajunsă de minte de om, ci să credĭ Domnuluĭ Christos ce a dis Însuşĭ (la Ión Evangelistul 6, 56): „Cela ce mănâncă trupul meŭ şi bea sângele „meŭ, întru mine petrece şi eŭ întru el“. Către care Taĭnă, cu frică să ne apropiem, păcatele nóstre să le ispoveduim, pentru dînsele să ne pocăim şi aşa gătiţĭ, din Trupul luĭ Christos să ne cuminecăm, ca să fim părtaşĭ întru mărirea împărăţieĭ cerîuluĭ, unde

[1]) Matei 26, 2, 5, 6.

împărăţeşte El cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în veci de veci. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A DÓUA A SFÎNTULUI POST.

CUVÎNT ÎNAINTE

Mult póte credinţa, Iubiţiĭ meĭ, că cu acésta se îndreptéză omul şi fără lucrul Legeĭ. Şi fără credinţă, nu e putere cuĭ-va să vadă viaţa vecilor; că şi credinţa întru tot domneşte, ca ochiĭ în trup, însă când este împreunată cu fapte bune. Pentru care, avêndu-o omul întru bunătăţĭ, căştigă mântuire şi aprópe de Dumneḑeŭ se pune — precum şi credinţa acestuĭ slăbănog, de care acum ne arată Evangelia

Dela Marcu, Cap 2, Stih 1.

„In vremea aceea, intrat-a Iisus în Capernaum, şi „s'a auḑit că este în casă. Şi acieaşĭ s'aŭ adunat „mulţĭ, cât numaĭ puteaŭ încăpea nicĭ pre lângă „uşă, şi le grăĭa lor cuvîntul. Şi aŭ venit la el, adu„cênd un slăbănog, pre carele îl duceaŭ patru. Şi „neputêndu-se apropia de el, pentru popor, aŭ des„coperit casa unde era şi desvĕlind, aŭ sloboḑit pa„tul în care zăcea slăbănogul. Iar Iisus vĕḑênd cre-

„dința lor, ḑis-a slăbănogului: Fiĭule, ĭartă-se ție „păcatele tale. Și eraŭ acolo uniĭ din cărturarĭ șeḑênd „și cugetând întru inimile sale: Ce grăește acesta „așa hule? Cine póte ĭerta păcatele, fără numaĭ unul „Dumneḑeŭ? Și îndatășĭ cunoscênd Iisus cu duhul „sĕŭ, că așa cugetaŭ aceĭa întru sine, le-a ḑis lor: Ce „cugetațĭ acestea întru inimile vóstre? Ce este maĭ „lesne: a ḑice slăbănogului, ĭartă-se ție păcatele, aŭ „a ḑice: scólă și-țĭ ĭa patul tĕŭ și umblă? Ci ca să știțĭ „că are Fiĭul omenesc putere a ĭerta păcatele pre „pământ, a ḑis slăbănogului: Ție ḑic, scólă, ĭa-țĭ pa„tul tĕŭ și pasă în casa ta. Și s'a sculat îndată și lu„ându-și patul, a eșit înaintea tuturor; cât se miraŭ „toțĭ și lăudaŭ pre Dumneḑeŭ, ḑicênd: că nicĭ o dată „n'am vĕḑut ca acésta.

Învĕțătura dintru acéstă sfîntă Evanghelie.

Întâĭŭ spune, că după multe minunĭ ce a făcut Domnul Christos, dacă a tămăduit pre sócra luĭ Petru Apostol—precum scrie Matheĭ Evangelistul (8, 14, 15)—și după ce a gonit draciĭ din cel doĭ îndrăcițĭ—precum ĭarășĭ acest Evangelist (întru acestaș cap., stih 28) mărturisește—și dacă a curățit pre cel ḑece stricațĭ—de carĭĭ ĭarășĭ scrie Luca Evangelistul (17, 12)—și după ce a făcut și alte multe și marĭ minunĭ, și eșindu-ĭ vestea de tóte, de-acia nu a maĭ intrat nicĭ într'o cetate, ci prin locurĭ pustiĭ umbla. Iar și acolo, mulțĭ bolnavĭ din multe laturĭ ce veniaŭ, iĭ tămăduia și-ĭ vindeca. Și ĭarășĭ după câte-va ḑile a intrat în Capernaum, și arătând nóuĕ chip, n'a făcut veste de venirea Sa pre uliță, ci îndată a intrat într'o casă. Iar vestea Luĭ nu s'a putut ascunde, ci a eșit îndată pretutindenea. Și dacă iĭ aflară

că este în casă, aşa s'aŭ adunat de mulţi cât, necum să încapă în casă, ci nicĭ pre uşă nu puteaŭ intra; ĭar Sfinţia Sa mărturisiâ lor cuvîntul sfinteĭ Evangeliĭ. Şi după ce a trecut cât-va ceas, pentru ca să se adeveréscă învĕţătura Luĭ cu minunĭ adecă, aŭ adus la Dînsul un slăbănog purtat cu patul de patru inşĭ. Şi necum să-l pótă băga pre uşă, ci nicĭ de casă nu se puteaŭ apropia, pentru mulţimea ce se adunase. Ci pentru multă credinţă ce aveaŭ către Christos, într'alt chip n'aŭ avut cum face, ci numaĭ le-aŭ fost a se sui pre casă, aŭ spart acoperemîntul şĭ aŭ slobodit slăbănogul cu patul înaintea luĭ Christos.

Al doilea arată, că multă rĕutate aduce nóuĕ păcatul; că fie-ce păcat dacă se înmulţeşte în suflet, deacia se varsă şi pre trup — cum putem cunóşte şi pre Cain. Că dacă a ucis pre frate-seŭ Avel [precum scrie la Facere 4. 8], a căḑut blestemul luĭ Dumneḑeŭ pre sufletul luĭ şi bólă pre trupul luĭ, în cât mâna ce ucisese pre frate-sĕŭ, nicĭ odinióră nu o putea duce la gură să mănânce cu ea, ci tot-de-una tremura şi suspina în viaţa luĭ. Pentru aceea noĭ cela ce greşim şi facem păcate, şi de nu vine pre noĭ certare dela Dumneḑeŭ pentru păcatele ce facem, şi nimic rĕŭ întru acéstă lume nu păţim, maĭ vîrtos se cade să ne temem. Că pentru aşteptarea luĭ Dumneḑeŭ ce ne aştéptă pocăinţa şi nu ne pocăim, maĭ multă certare şi maĭ marĭ muncĭ ni se gătesc în ceea-l-altă lume. Că pre cela ce nu-l cértă Dumneḑeŭ aicea, acolo în ceea lume îl va certa. Pentru aceea fórte este nóuĕ de folos aicea în céstă lume, să răbdăm certare şi întru acéstă viaţă să ne curăţim. Că acolo nu va fi izbăvire, nicĭ curăţire, ci judecată şi certare cu muncile de veci. Pentru aceea Domnul Christos când

a tămăduit pre acest slăbănog, întâiŭ a tămăduit sufletul luĭ de păcate, ḑicênd: Fiĭule, ĭartă-ţi-se păcatele. In chipul unuĭ doftor, când boleşte nêşcine de ochĭ, nu pune leacurile la ochĭ, ci la cap întâiŭ, unde este rădăcina şi isvorul bólel; aşa şi Domnul Christos, Doftorul sufletelor omeneştĭ, întâiŭ a oprit isvorul rĕutăţel. Că isvorul a tótă rĕutatea este păcatul. Acela slăbeşte trupul nostru. Acela îl aduce bólă. Acela păgubeşte şi trupul şi sufletul.

Al treilea, ne învaţă sfînta Evangelie: Din credinţa şi din răbdarea acestuĭ bolnav ce ḑice, vĕḑênd Iisus credinţa luĭ, ĭ-a ḑis: Fiĭule, ĭartă-ţi-se păcatele tale. Mare credinţă aveaŭ şi ómeniĭ aceĭa ce purtaŭ slăbănogul cu patul ca pre un mort, că s'aŭ suit de aŭ spart acoperemîntul caseĭ şi l'aŭ sloboḑit înaintea luĭ Christos, cu atâta ostenélă. Iar maĭ mare a fost credinţa şi răbdarea slăbănoguluĭ; că greŭ lucru este cu adevĕrat, bolnavul din casă să-l scótă, pre uliţe să-l pórte şi bóla sa tuturor să o arate. Mulţĭ ar fi maĭ bucuroşĭ să móră, decât să-şĭ descopere bóla sa să o vadă toţĭ. Iar acest slăbănog n'a făcut aşa, ci s'a lăsat pre sine să-l pórte şi pre uliţe şi prin mulţime, şi tótă greutatea şi durerea să rabde. Acestea tóte, pentru credinţa ce avea în Christos, cu drag le răbda.

Tămăduit-a Domnul Christos bolnavĭ şi pentru credinţa altora—cum putem vedea şi de Hanăneanca aceea ce pentru credinţa eĭ, a tămăduit Domnul Christos fata eĭ, precum scrie Mateĭ Evangelistul (15, 22). Aşĭiderea şi pentru credinţa sutaşuluĭ, a vindecat Christos tecĭorul luĭ, precum iarăşĭ acest Evangelist mărturiseşte (8, 5, 6). Şi aicea încă ḑice Evangelistul, că vĕḑênd credinţa lor, adecă a

celor ce-l purtaŭ, a ḑis slăbănogului: Fiĭule, ĭartă-ţi-se păcatele. Iar cărturariĭ şi fariseiĭ ce şedeaŭ acolo, se miraŭ, unde auḑĭaŭ că ĭartă păcatele, şi grăĭaŭ întru sineşĭ: Cine póte fi acesta, deĭ artă păcatele? că nimenea nu póte să ĭerte păcatele fără numaĭ unul Dumneḑeŭ. Şi îndată le-a arătat Domnul Christos, că Sfinţia Sa este Dumneḑeŭ cela ce ştie gândurile ómenilor, şi înaintea tuturor le-a vĕdit cugetele lor. Şi le-a arătat, că de este greŭ a ĭerta păcatele, maĭ greŭ este a ḑice bolnavuluĭ „scólă şi umblă". Şi Sfinţia Sa pre uşor le póte acestea amândóuă a le face: şi păcatele a ĭerta şi bolnavul a vindeca. Şi îndată a ḑis bolnavuluĭ de s'a sculat şi şĭ-a ridicat patuliʼa umăr şi a eşit d'înaintea tuturor, cât se miraŭ toţĭ şi se cludeaŭ şi lăudaŭ pre Dumneḑeŭ.

O mare putere a ḑiseĭ Izbăvitoruluĭ nostru Iisus Christos! Că nu numaĭ a însănătoşat bolnavul, ci şi vîrtute ĭ-a dat. Cu acest bolnav şi nóuĕ celor ce sîntem de suflet slăbănogĭ, ne ḑice Domnul Christos: Sculaţĭ şi umblaţĭ! Adecă, nu vĕ ajungă vóuĕ că v'aţĭ sculat numaĭ din căderea păcatelor, ci şi în fapte bune, sufletéscă umblare să umblaţĭ. Că ĭată şi sfîntul post, cu faptele cele bune, cu ruga, cu milostenia, cu răbdarea, cu certarea trupuluĭ pentru greşalele ce am făcut, umplerea vremeĭ nóstre de plata greşalelor nóstre, a venit. Pentru care, bucuria cu sfinţiĭ luĭ Dumneḑeŭ şi dulcéţa raĭuluĭ, lumina luĭ Dumneḑeŭ şi strălucirea feţeĭ Luĭ, unde este petrecere cu odihnă şi cu pace, să dobândim—pentru mila şi pentru darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, căruĭa se cuvine tótă cinstea şi mărirea împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A TREIA A SFÎNTULUI POST

CUVÎNT ÎNAINTE.

Dumnedeŭ cel blând şi iubitor de ómenĭ, pre toţĭ îĭ chémă către Sine cu glas dulce, pentru făgăduinţa vecilor celor bunĭ; şi carĭĭ merg către dînsul, îĭ odihneşte în cămara mărireĭ Sale. Iar celuĭ ce va să mérgă după dînsul, îĭ porunceşte să se lepede de sine şi nimic să nu facă pre voca sa, ci numaĭ voca Dumnuluĭ sĕŭ. De-acia şi crucea sa înveţă să îa şi cu aceea să se înarmeze spre răbdare, şi împotriva puterilor celor ce staŭ împoncişĭ nóuĕ—cum maĭ lămurit vom auḑi acum dintru sfînta Evangelie.

Evangelia dela Marcu, Cap. 8. Stih 34.

Zis'a Domnul: Cine va vrea să vie după mine, să se lepede de sine, să-şĭ îa crucea sa şi să vie după mine. Că cine va vrea să-şĭ spăséscă sufletul sĕŭ, pĭerde-l'va; îară cine-şĭ va pĭerde sufletul pen-„tru mine şi pentru evangelie, acela îl va mântui „pre el. Că ce va folosi omuluĭ de ar dobândi lumea „tótă şi-şĭ va pĭerde sufletul sĕŭ? Saŭ ce va da omul „schimb pentru sufletul sĕŭ? Că cine se va ruşina de

„mine şi de cuvintele mele întru acest neam prea „curvar şi păcătos, şi Fiiul omenesc se va ruşina de „el, când va veni întru mărirea Tatălui sĕŭ, cu sfin„ţiĭ îngerii. Şi le ḑicea lor: Adevĕr grăesc vouĕ, că „sînt unii din cei ce staŭ aicea, carii nu vor gusta „mórtea, până vor vedea împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ „viind întru putere.

Învĕţătură pentru închinăciunea sfintei şi cinstitei Cruci.

Întru acéstă ḑi de toţi creştinii preamărită, sfînta Biserică pune înainte nóuĕ tuturor credincĭoşilor luĭ Christos, sfînta Cruce, pre care s'a rĕstignit Domnul nostru Iisus Christos şi a făcut mântuire şi izbăvire a tot neamul omenesc, ca să ne închinăm cu vesele suflete şi cu bucurate inimĭ.

Nu în zadar şi fără de tocmélă, ci pentru mare folos şi pentru mare dobândă sufletelor nóstre, s'a tocmit acésta.

Întâiŭ pentru acésta, că de acum preste puţine ḑile, va sosi şi sĕptĕmâna chinurilor Domnuluĭ nostru Iisus Christos, vînḑarea, legăturile Sfinţiei Sale, rĕstignirea, îngroparea. Pentru aceea ne întîmpină astă-ḑĭ sfînta şi cinstita Cruce, ca să ne gătim şi să ne curăţim cu postul şi cu ruga şi cu alte fapte bune să fim vrednicĭ a prăznui muncile Domnuluĭ nostru Iisus Christos; şi Învierea Sfinţiei Sale, cu curate inimĭ să o vedem,şi dintru dînsa ĭertare păcatelor nóstre să luăm.

Al doilea, pentru acésta se închină astă-ḑĭ creştinii, sfintei Crucĭ, că în vremea sfîntuluĭ post ne trebueşte ajutor şi armă spre vrăşmaşiĭ noştriĭ ceĭ nevĕḑuţi; ca să ne ajutorim, să ne sprijinim de vicleşugurile diavolilor, de amăgiturile lor şi să ne întă-

rim către vremea postului ce ne este înainte. Deci, ce ajutor altul avem dela Dumnedeŭ, mai mare decât sfînta Cruce? Saŭ ce armă mai straşnică vrăjmaşilor noştrii, decât cinstita Cruce? Crucea este dracilor rană şi duhurilor celor rele izgonire. Crucea este laudă şi bucurie a tótă lumea, căci cu dînsa biruind puterea vrăjmaşilor sĕi, se bucură şi se veselesc oamenii. Crucea este armă voînicilor, că întru dînsa nădăjduind, intră în rĕsboiŭ şi cu puterea ei bat şi isbândesc. Crucea este mucenicilor mărire şi laudă, că şi-aŭ făcut cruce şi aŭ beut otravă, în foc aŭ intrat şi leilor aŭ fost aruncaţi. Şi puterea sfintei Cruci, de acestea de tóte i-a izbăvit: otrava o a îndulcit, focul a stins şi gurile leilor le-a închis de nu i-aŭ mâncat. Crucea este hrană sihastrilor, că făcêndu-şi cruce, se satură sufletul lor de darul dumnedeesc şi pentru aceea unii n'aŭ mâncat câte 40 de dile, alţii şi mai mult, nu numai bărbaţi ci şi femei. Crucea este muerilor frumseţe şi tărie, că cu acésta aŭ călcat frumseţele şi poftele lumei acesteea şi aŭ biruit pre diavolul.

Acéstă armă, dice Domnul nostru Iisus Christos în sfînta Evangelie de astă-di, să o luăm asupra nóstră, grăind aşa: Cine va vrea să vie după Mine, acela să se lepede de sine, adecă de tótă voea sa cea lumésca, şi să-şi ia crucea sa. Socoteşte, cu ce armă întăreşte Marele Impĕrat Dumnedeŭ pre voînicii Sĕi. Nu le dă platoşă, nici arc, nici sabie, nici suliţă, nici alt nimic din armele voînicilor pămênteşti, ci numai sfînta şi cinstita Cruce. Acésta este şi sabie, acésta este şi arc, acésta este şi suliţă, acésta este şi coif şi platoşă şi fie ce armă ce trebueşte credincioşilor creştini. In ce chip un impĕrat ce cumpără arme bu-

ne și dă voinicilor sĕĭ, așa și Dumnedĕŭ, acéstă cruce ne dă armă și ne dice: Vedeți Crucea Mea cât a putut? Vedeți cât a biruit mórtea? Cât a călcat puterea diavolului? Deci și voĭ vĕ înarmați cu acéstă armă, de vĕ este voea să faceți acum câte am făcut și Eŭ și încă maĭ multe de atâtea, că cela ce va crede întru Mine, și acela întru acesta chip va face.

Al treilea, pentru acésta ne strângem astă-dĭ de prăznuim închinăciunea sfintei Crucĭ, că precum este un călător ce umblă și călătorește cale multă și-l arde sórele, îl pălește zăduhul și este trudit și ostenit de cale; ĭară când este la mijlocul căleĭ, află un copăcĭŭ frumos și cu umbra désă și șéde subt el de se odihnește și se răcorește în umbra luĭ;—întru acel chip și noĭ întru acéstă dĭ de astă-dĭ fiind supărați și osteniți de truda postuluĭ, aflăm sfînta și cinstita Cruce la mijlocul sfîntuluĭ post, și prăznuim praznic dumnedeesc și sufletesc pentru puținea odihnă, pentru ca să ne ușurăm și să ne întărim către cea-l-altă cale a sfîntuluĭ post. Căcĭ sfînta Cruce este ajutor credincioșilor, putere slabilor, izbăvire celor ce sînt in primejdiĭ, soție celor singurați, adăpostélă celor viforâți de furtunĭ, liniște celor învăluiți, tărie călugărilor, apărare mirenilor, laudă mucenicilor, veselie sihastrilor, mărturie prorocilor, pildă de învĕțătură apostolilor, armă tare împĕraților, învĕțătură dascălilor și tuturor sfinților chip bun. Cu puterea sfintei Crucĭ rușinăm vrăjmașiĭ noștri și călcăm mândria diavolilor. Acesteea și noĭ creștiniĭ să ne închinăm cu tot sufletul nostru! Cu frică și cu bucurie să o sărutăm!—Cu frică pentru nedestoînicia nóstră, ĭar cu bucurie pentru darurile ce ne-a dăruit. Cu pute-

rea acesteea să ne îmbărbătăm, să fim cu osîrdie spre nevoința sfîntuluĭ post ce ne este înainte!

Cade-se larăşĭ a şti, că sfînta şi cinstita Cruce, nu este cinstită şi lăudată numaĭ dela rĕstignirea luĭ Christos încóci, ci şi maĭ d'inainte vreme de demult, tóte minunile câte s'aŭ făcut, Crucea aŭ închipuit. Pentru aceea, ascultaţĭ puţine din multe şi minunate lucrurĭ ce s'aŭ făcut pentru sfînta Cruce.

Când a trimis Dumneḑeŭ pre Moisi proroc să scótă Israilteniĭ din robia Egiptenilor, l'a învăţat de şi-a aruncat toégul înaintea luĭ Faraon şi s'a făcut şérpe—precum scrie la Eşire (7, 10). După aceea a aruncat şi filosofiĭ luĭ Faraon toegele lor şi s'aŭ făcut şerpĭ, şi a înghiţit toégul luĭ Moisi pre toegele filosofilor luĭ Faraon. Deci toégul acela al luĭ Moisi, a închipuit sfînta Cruce, că precum a înghiţit toegele filosofilor acelora, aşa şi Crucea a zdrobit puterea dracilor, şi până astă-ḑĭ o zdrobeşte.

Cu acel toég a lovit Moisi în mare, s'a desfăcut marea şi aŭ trecut jidoviĭ nevătămaţĭ de mânile luĭ Faraon—precum scrie la Eşire (14, 16). Intru acel chip şi cinstita Cruce a desfăcut rĕutatea păcatuluĭ luĭ Adam şi a trecut sufletele ómenilor nevătămate de vicleşugul diavolului. Şi încă până astă-ḑĭ, pentru dînsa ne întărim de facem lucrurĭ bune.

Cu acel toég a lovit Moisi pétra în pustie, a eşit 12 isvóre şi aŭ beut însetaţiĭ jidovĭ—precum scrie la Eşire (17, 6). Intru acel chip şi sfînta Cruce a lovit de a despicat lumea cea virtósă şi nepocăită, şi a scos 12 Apostolĭ de aŭ învăţat lumea cea înşelată.

Aşijderea şi lemnul cel ce a îndulcit apa cea amară a Merreĭ, sfînta Cruce a închipuit. Şi ascultaţĭ cum a îndulcit lemnul acela, Merra. Moisi proroc, dacă aŭ

trecut jidovii prin Marea Roşie, i-a dus pre dinşii în pustiile Sinaei şi acolo umblând, aŭ însetoşat şi nu aveaŭ ce bea ómenii, până ce s'aŭ dus într'un loc ce se chema Merra şi acolo aŭ aflat apă, dar nu o puteaŭ bea, că era fórte amară cât nu putea omul să o bage în gură. Pentru aceea jidovii răpştiaŭ asupra lui Moisi de ziceaŭ: Pentru ce ne scoseşi din Egipt, de nu ne lăsaşi să murim acolo? Dă-ne acum să bem noi, muerile nóstre şi feciorii noştri! Atunci s'a rugat Moisi lui Dumnedeŭ, să îndulcéscă apa aceea. Şi Dumnedeŭ i-a arătat lui un lemn. Luându-l, l'a băgat în apa aceea şi s'a îndulcit apa—precum scrie la Eşire (15, 24, 25). Într'acel chip şi cinstita Cruce a îndulcit amărăciunea lucrurilor celor bune, care mai d'inainte eraŭ amare şi urâte lumei, iar acum sînt dulci şi iubite. Că ce este mai amar decât mórtea firei omeneşti?

Iar pentru Cruce, aşa o socotesc ómenii, cum n'ar fi. Ea era întristată şi gróznică celora ce eraŭ mai înainte de Cruce, iar acum de când este Crucea, nu se mai tem de dînsa, ci încă o şi pofitesc, cum aŭ fost mucenicii, şi întâiŭ Apostolii. Aşa a fost Petru Apostol ce poftea să-l răstignéscă cu capul în jos. Aşijderea şi Pavel Apostol, împreună cu ceia-l-alţi, ce grăia pentru toţi de zicea (precum scrie la Rîmleni 8, 35): „Cine ne va despărţi de iubirea lui Christos? Scârba, aŭ greutatea, aŭ izgonirea, aŭ fómea, aŭ goliciunea, aŭ nevoea, aŭ sabia?“ Aşa a fost şi David proroc, ce zice (Ps. 43, 24): „Pentru tine, Dómne, ne omorîm în tóte zilele. Socotitu-ne-am ca oile de junghiere“. Aşa aŭ fost şi mucenicii ce şi-aŭ vărsat sângele pentru dragostea lui Christos. Aşa sînt şi până astă-zi, toţi ceia ce mor cu mórte de bună

voe pentru împĕrăţia cerîuluĭ, şi bărbaţĭ şi mueriĭ.

Şi de veţĭ să ştiţĭ care este mórtea cea de bună voe, este acésta: când îşĭ omóră neşcine poftele, când îşĭ urăşte frumseţele trupuluĭ, când îşĭ calcă voea sa cea rea. Atuncĭ să chémă că móre de bună voe. Atuncĭ trupul móre, ĭar sufletul înviază. Atuncĭ schimbă omul dulcéţa acesteĭ lumĭ trecĕtóre, cu binele şi cu dulcéţa véculuĭ ce va să fie, netrecut şi nesfîrşit. Că maĭ înainte de Cruce, întru curviĭ şi întru necuraţiĭ se îndeletnicea lumea, ĭar de când este Crucea, toţĭ cela ce ne temem de Dumneḑeŭ, nu numaĭ de curviĭ şi de alte rĕutăţĭ cât ne-am părăsit, ci şi însuratul şi măritatul, mulţĭ aŭ şi urît. Tocméla firel care o am ştiut întru ómenĭ, s'a călcat, şi curăţia ceea ce n'am ştiut, o am luat. Maĭ înainte de Cruce, de raĭŭ eram streinĭ, ĭar de când este Crucea, nu numaĭ raĭul am dobândit, ci şi împĕrăţieĭ cerîuluĭ sîntem moşteniĭ. Maĭ înainte de Cruce, diavoluluĭ ne închinam şi idolilor slujiam; ĭar de când este Crucea, idoliĭ aŭ perit şi draciĭ sînt goniţĭ. Maĭ înainte de Cruce, neamul omenesc era învrăjbit cu Dumneḑeŭ; ĭar de când este Crucea, în loc de fraţĭ şi de prieteniĭ, a priimit Dumneḑeŭ pre ómenĭ. Maĭ înainte de Cruce, sub mórte eram inculaţĭ; ĭar de când este Crucea, învierea s'a arătat şi viaţa de vecĭ în lume s'a mărturisit. Acestea tóte s'aŭ făcut pentru ca să credem noĭ că şi maĭ marĭ decât acestea póte să facă sînta Cruce cu numele luĭ Christos, celuĭa ce s'a rĕstignit pre dînsa. Acésta este credinţa creştinilor. Cine o va ţinea, va merge în viaţa de vecĭ; ĭar cine o va părăsi, va merge în muncĭ.

Pentru aceea să ne închinăm cinstiteĭ Crucĭ, să cinstim pirónele, să preamărim pre Christos, cel ce s'a rĕstignit pre dînsa. Să-L mărturisim Dumneḑeŭ

adevĕrat. Pre eretici să-i procleţim. Pre jidovi să-i ocărîm. Pre păgâni să-i batjocorim. Pre cei ce rîd de noi că ne închinăm lemnului, aurului şi argintului, ca pre nişte hulitori întru nimic să-i socotim; căci noi acelor lucruri nu ne închinăm, ci chipul Crucei cinstim, gândind întru Christos cel rĕstignit. Că de aflăm lemn, saŭ aur, saŭ argint, să fie într'alt chip făptură, nu ne închinăm; Iar când lemnul, aurul şi argintul este făcut chipul Crucei, atunci ne închinăm. Prin mijlocul Crucei, se umplu tóte taînele credinţei nóstre: cu acésta ne binecuvîntăm, cu acésta ne sfinţim. Măcar preoţii când vor să slujască liturgie saŭ să boteze, măcar vlădicii când vor să hirotonisésca preoţi şi diaconi, cu sfînta Cruce le plinesc acestea tóte. Pentru aceea şi noi, măcar în cale când mergem, acésta să avem soţie. Măcar în casă când sîntem, acésta să o avem socotitor. Măcar când vom să dormim, acésta să o avem strejar. Nu este nici un creştin adevĕrat, care să nu albă pururea lângă sine sfînta Cruce.

Pentru accea să nu o facem îndărăt şi schimonosit—cum mulţi din creştini sînt, carii nu ştiŭ nici cruce să-şi facă, ci când vor să-şi facă cruce, numai ce mătăhăesc cu mâna, cum ar amăgi óre-ce. Dar aceea nu este cruce, ci este o amăgire şi o jucăree. Că ce cruce este aceea când îşi pune mâna: ni într'un umĕr, ni într'altul, ni în frunte, ni în pept? Ci se cade să ştie tot omul creştin într'acest chip să-şi facă cruce: întâiŭ să-şi împreune trei degete ale mânei drepte, pentru sfînta Treime: degetul cel mare şi cu cele dóuĕ ce sînt lângă dînsul. De-acia întâiŭ să pue în frunte, a dóua óră la pântece, a treia óră în umĕrul cel drept, a patra óră în umĕrul cel stâng. Deci

când faci așa, atunci închipuești Cruce adevĕrat.

Și ascultați ce este și tîlcul Crucei. Când ne punem mâna în frunte și de-acia o pogorim la pântece, atunci noi ḑicem așa, că Domnul nostru Iisus Christos Fiiul lui Dumneḑeŭ, a fost și este Dumneḑeŭ adevĕrat; iar pentru spăsenia nóstră și pentru ca să credem noi, a pogorît din cerîŭ jos pre pământ, și de pre pământ s'a pogorît încă și mai jos, adecă în Iad, de a scos de acolo sufletele cele ce se munceaŭ. După aceea când punem iarăși mâna în umĕrul cel drept și de-acia în cel stâng, atuncea noi ḑicem așa, că dacă a scos sufletele drepților din Iad, s'a suit iar în cerîŭ și a ședut de-a drépta lui Dumneḑeŭ Părinteluĭ, și iar va veni Judecător a tótă lumea, de va pune drepții de-a drépta, iar păcătoșii de-a stânga. Pentru aceea ne rugăm să nu ne pue de-a stânga, ci să ne învrednicéscă să stăm de-a drépta cu drepții. Acésta închipuește Crucea când o facem pre fețele nóstre.

Deci, ni se cade nóuĕ să o facem cum se cade, ca să birulască puterea eĭ întru noi, măcar că este și de lemn sfînta Cruce, saŭ de aur, saŭ de argint, saŭ și de alt ce-va; iar puterea Celuia ce s'a restignit pre dînsa, tot locuește întru ea și póte să facă și acum minunile câte a făcut în vremea de demult. Și încă și mai marĭ decât acelea va face, numai să fie credința nóstră tare și nelipsită de lucrurĭ bune, de carele trebuește nóuĕ cu de-adins să nevoim, să nu lăcomim numai trupului, și lumeĭ și strânsoreĭ să slujască mintea nóstră. Nici să ḑică neșcine că sînt de neam, saŭ episcop, saŭ judecător, că toți într'un chip murim, toți într'un pământ mergem, toți un lut ne facem, măcar bogat măcar sărac. Toți cinești după faptele sale va lua judecată. Toți goi și smeriți vom

sta acolo. Nimenea nimăruĭ nu va ajuta acolo; nicĭ frate la frate va folosi, nicĭ părinte la fecior, nicĭ bogat la sărac. Nicĭ o putere a acesteĭ lumĭ acolo nu va folosi.

Pentru aceea a ḑis Dumneḑeŭ, în sfînta Evangelie, cuvîntul acela ce aţĭ auḑit astă-ḑĭ, că de ar dobândi omul lumea cu tótă avuţia eĭ şi sufletul îşĭ va pierde, ce folos este? Că de aĭ şi strînge aur şi argint mult, tot vine mórtea şi avuţia rĕmâne şi se veselesc alţiĭ într'însa; iar de o daĭ săracilor, în veciĭ este a ta. Pentru aceea să gătim cale largă către cerĭŭ, că lumea acésta trece ca o umbră şi binele eĭ se stinge ca un fum; iar scaunul Dreptuluĭ Judecător se găteşte şi ḑiua cea înfricoşată ne aştéptă, întru carea Dreptul Judecător va şedea la judecată, cărţile se vor deschide şi faptele nóstre se vor ceti înaintea a tótă lumea. Pentru aceea, iubiţilor, să lepădăm dulceţile pântecelui nostru. Să ne tindem mânile către săracĭ, cu milostenie. Să ne părăsim de rĕŭ şi să facem bine. Să tindem sufletele nóstre spre rugă şi trupul spre post, pentru ca să ne ierte Dumneḑeŭ păcatele nóstre şi să le ştérgă din cărţile judecăţeĭ Sale, şi în locul acelora să se scrie faptele nóstre cele bune ce vom face—pentru care să ne învrednicéscă să stăm de-a drépta Luĭ întru ziua întricoşatuluĭ Judecător, împreună cu sfinţiĭ Sĕĭ, şi cu dînşiĭ să dobândim cinstea binelui de veciĭ întru împĕrăţia ceriului, pentru mila şi iubirea Sa ce are spre ómenĭ, căruia se cade mărire, cinste şi închinăciune dela tótă făptura întru veciĭ netrecuţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A PATRA A SFÎNTULUÏ POST.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Dumnedeŭ este pururea isvor al bunătăţeĭ şi în tótă vremea varsă mila Sa, nu numaĭ celor vrednicĭ, ci şi celor nevrednicĭ. Ca un doftor prea înţelept, tămăduesce tótă durerea dintru ómenĭ: celor orbĭ, lumina acesteĭ lumĭ le-a dat să o vadă, şi dintru alţiĭ ce aveŭ duhurĭ necurate, numaĭ cu cuvîntul a scos draciĭ — precum şi dintru acest fiŭ de carele acum mărturisesce sfînta Evangelie.

Sfînta Evangelie dela Marcu, Cap. 9, Stih 17.

În vremea aceea, venit-a un om la Iisus, îngenunchind înaintea luĭ şi ḑicênd: Învĕţătorule, adusam pre fiĭul meŭ la tine, avênd duh mut. Şi orĭ „unde îl apucă, îl zdrobesce, şi face spume, şi scârş„nesce cu dinţiĭ sĕĭ, şi se usucă. Şi am ḑis Ucenicilor „tĕĭ să-l scótă şi nu l'aŭ putut. Iar el rĕspunḑênd „a ḑis: O neam necredincĭos! Până când volŭ fi cu „voĭ? Până când volŭ răbda pre voĭ? Aduceţi-l la „mine! Şi l'aŭ adus la el. Şi vĕḑênd pre dînsul, aci„ĭaşĭ duhul l'a scuturat pre el şi căḑênd la pămênt „se tăvălia aspumând. Şi a întrebat pre tatăl luĭ: „Câtă vreme este de când i s'a făcut luĭ acésta? Iar

„el a ḑis: Din copilărie; şi de multe orĭ pre el şi în „foc l'a aruncat şi în apă, ca să-l pĭardă; ci de poţĭ „ce-va, ajută-ne nóuĕ, fiindu-ţĭ milă de noĭ. Iară Ii- „sus ĭ-a ḑis luĭ: De poţĭ ce-va a crede, tóte se pot cre- „din cĭosuluĭ. Şi numaĭ decât strigând tatăl copilu- „luĭ cu lacrămĭ a grăit: Cred, Dómne, ajută necredin- „ţeĭ mele! Şi vĕḑênd Iisus că năvăleşte mulţimea, a „poruncit duhuluĭ necurat, ḑicêndu-ĭ luĭ: Duh mut „şi surd, eŭ ţie îţĭ poruncesc: eşĭ dintr'însul şi de „acuma să nu maĭ intri într'însul. Şi strigând şi mult „scuturându-l pre el, a eşit. Şi se făcuse ca un mort, „cât mulţĭ ḑiceaŭ, că a murit. Iar Iisus apucându-l „de mână, l'a ridicat pre el, şi s'a sculat. Şi intrând „el în casă, Ucenicii luĭ l'aŭ întrebat pre dînsul de- „osebĭ: De ce noĭ nu l'am putut scóte pre el? Iar el a „ḑis lor: Acest neam cu nimica nu póte eşi, fără nu- „maĭ cu rugăcĭunea şi cu postul. Şi de acolo eşind, „mergea prin Galilea, şi nu vrea ca să-l ştie cine-va; „că învĕţa pre Ucenicii sĕĭ şi ḑicea lor: Că Fiĭul o- „menesc se va da în mânile ómenilor şi vor omorâ „pre el, şi omorându-l, a treĭa ḑi va învia.

Învĕţătură dintru acéstă sfîntă Evangelie

Intâiŭ, ne arată acéstă sfîntă Evangelie de astă-ḑĭ, meşteşugul sataneĭ şi vicleşugul luĭ. Că Mateĭ Evangelistul spune de acest îndrăcit (17, 14) ḑicênd, că-l apuca duhul cel necurat tot în lună nóuă, pentru ca să se huléscă facerea luĭ Dumneḑeŭ înaintea ómenilor; să ḑică ómeniĭ, că este luna rea de bólă şi de rĕutate ómenilor. Pentru aceea socoteşte diavolul vremea luneĭ, une orĭ când este nóuă, alte orĭ când este veche, de aduce bólă în ómenĭ, ca să afle prilej ómenilor să huléscă pre Dumneḑeŭ — cum meşteşuguĭa şi cu acel prunc, de-l apuca în lună nóuă.

Rĕŭ pârâș este diavolul: une orĭ vinuește pe Dumneḑeŭ înaintea ómenilor; alte orĭ pre ómenĭ înaintea luĭ Dumneḑeŭ—cum a făcut și cu Iov și cu alțiĭ mulțĭ, și cum a făcut cu tatăl prunculuĭ acestuĭa, ca să huléscă pre Dumneḑeŭ.

Al doilea, adeverește puterea cea mare a Domnuluĭ Christos, când a ḑis să aducă la Dînsul pre cel îndrăcit, ca să vadă toțĭ puterea Luĭ cea dumneḑeéscă; să nu le pară, ca și de Uceniciĭ Luĭ, că nu-l va putea tămădui. Și dacă l'aŭ adus la Dînsul și începu a se strînge mulțimea să vadă, îndată l'a îngrozit cu cuvîntul și l-a ḑis: Duh mut și surd, Eŭ ḑic ție, să eșĭ dintr'însul și de acuma să nu maĭ intrĭ într'însul. Cum ar ḑice: Eŭ sînt Domn și biruitor, ĭar nu slugă; Învĕțător, ĭar nu ucenic; Eŭ Dumneḑeŭ cu puterea Mea cea Dumneḑeéscă ḑic ție. Care ḑisă, dacă a auḑit duhul necurat, cu frică strigând și trîntind pruncul în pămînt, a eșit. Voea diavoluluĭ era să-l omóre pre prunc, cât ḑiceaŭ mulțĭ că a murit dacă l'aŭ vĕḑut zăcênd mort. Dar înaintea vieței,—luĭ Christos, nu a putut să-l omóre. Zăcênd pruncul ca un mort, Christos, înaintea tuturor Și-a arătat puterea Sa, izbăvind pruncul de bólă și de mórte, și pre tatăl luĭ mângâindu-l întru spaĭma luĭ; că a luat pruncul de mână și l'a ridicat, și sculându-l a fost sănătos.

Al treilea spune, că dacă a făcut Domnul Christos minunea aceea, de a izbăvit pruncul, și dacă a intrat în casă, aŭ mers Uceniciĭ și L'aŭ întrebat deosebĭ—că în mulțime le era rușine a-L întreba; că se temeaŭ, nu cum-va să fi pĭerdut darul ce le-a dat Domnul Christos spre duhurĭ necurate—și aŭ ḑis: Dómne! dar noĭ pentru ce n'am putut scóte pre acel duh? La care întrebare le-a răspuns Domnul Christos și l-a învă-

ţat, precum auziţi din Evangelie, că acel fel de neam drăcesc, cu alt cu nimic nu póte eşi, ci numai cu ruga şi cu postul.

Iar a posti, nu trebueşte numai îndrăcitului, ci şi celui ce va vrea să scóte dracul dintr'însul. Amândurora este de trébă postul, şi trebueşte a se posti şi a se ruga. Că postul adevĕrat fără de rugă, nu se póte face; pentru-că şi ruga atunci este rugă dréptă când este împreunată cu post. Cine posteşte de bucate, saŭ de beutură, nu-i este greŭ la rugă, ci-i este mintea uşóră şi tără preget, şi lesne se póte înălţa în sus către cerîŭ. Ruga este dracilor înfricoşată fórte; Iar mai înfricoşată este când e ajutorită de post. Că nu lasă beuturile şi mâncările, să o slăbéscă cu sarcina trupului. Şi când este tocmit bine trupul cu postul, de este alinată mintea şi smerită, aşa de tare ajută rugei şi de repede, mai vîrtos decât focul. Iar cel ce-şi îngraşă trupul şi slujaşte pântecelui, cu nevoe se va apăra de meşteşugurile dracilor şi de poftele trupului. Postul este cu adevĕrat sănătate şi vîrtute şi viaţă îndelungată; Iar lăcomia pântecelui şi beţiile, cu adevĕrat sînt bólă, neputinţă, scurtare vieţei şi mórte de năprasnă. Pentru aceea şi sfinţii Apostoli adese-orî aŭ postit şi s'aŭ rugat, precum vedem că scrie la Faptele lor (13, 2, 3; 14, 23).

Deci, şi noi fraţilor să urmăm cu postul şi cu ruga şi cu alte tapte bune, ca şi binele de veci să dobândim, pentru mila şi îndurarea Domnului Dumneḑeului nostru, Carele este lăudat şi mărit în veci şi întru anii nehotărîţi şi nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A CINCIA A SFÎNTULUÎ POST.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Dumnedeŭ, dăruind lumina înțelegerei și descoperind tainele sfatului Sĕŭ cel neschimbat, și socotința cea mai întâiŭ de veci spuind Ucenicilor Sĕi și aducêndu-le aminte[1]); mai înainte de mórtea Sa cea de voe le-a spus patima și învierea de a treia di din morți, cum mai deschis ne arată nóuĕ sfînta Evangelie.

Evangelia dela Marcu, cap 10, stih 33.

În vremea aceea, luând Iisus pre cei doi-spre-dece ucenici ai sĕi, a început a spune lor cele ce eraŭ să i se întîmple luĭ: Iată ne suim în Ierusalim și Fiiul omenesc se va da arhiereilor și cărturarilor, și-l vor judeca pre el spre mórte, și-l vor da pre el păgânilor, și vor batjocuri pre el, și vor bate pre el, și-l vor scuipi, și vor omorî pre el, și a treia di va învia. Și aŭ venit la el Iacov și Ión fecioriĭ luĭ Zevedeĭ, dicênd: Învĕțătorule, vom ca ce vom cere să ne faci nóuĕ. Iar el a dis lor: Ce veți să fac vóuĕ? Iar eĭ i-aŭ dis: Dă-ne nóuĕ ca să ședem unul de-a drépta ta și altul de-a stânga ta, întru

[1]) Efes. 1 și 3.

„slava ta. Iar Iisus le-a ḑis lor: nu ştiţĭ ce cereţĭ. Pu-
„tea-veţĭ bea păharul carele eŭ voĭŭ bea, şi cu bote-
„zul carele eŭ mĕ voĭŭ boteza, boteza-vĕ-veţi? Ĕĭ aŭ
„ḑis luĭ: Putea-vom. Iar Iisus a ḑis lor: Păharul ca-
„rele eŭ voĭŭ bea, îl veţĭ bea, şi cu botezul cu carele
„eŭ mĕ voĭŭ boteza, vĕ veţĭ boteza; Iar a şedea de-a
„drépta şi de-a stânga mea, nu am eŭ a vĕ da vóuĕ,
„ci celora ce s'a gătit. Şi auḑind ceĭ ḑece, aŭ început
„a se mânia pre Iacov şi pre Ión. Iar Iisus chemân-
„du-ĭ pre eĭ le-a ḑis lor: Ştiţĭ că celora ce li se pare
„că biruesc limbile, le stăpânesc pre ele, şi maĭ marii
„lor le domnesc pre ele; Iar intru voĭ nu va fi aşa, ci
„carele ar vrea să fie maĭ mare intru voĭ, să fie vóuĕ
„slugă, şi cel ce ar vrea să fie maĭ de cinste intru voĭ,
„să fie tuturor slugă; că şi Fiĭul omenesc, n'a venit
„ca să-ĭ slujască luĭ, ci ca să slujască el şi să-şi dea
„sufletul sĕŭ rĕscumpărare pentru mulţĭ.

Învĕţătura dintru acésta sfîntă Evangelie

Întâiŭ, intru acésta sfîntă Evangelie, a spus Dom-
nul Christos Ucenicilor Sĕĭ, de muncile şi de mór-
tea Sa; căcĭ necreḑut lucru era intru dinşiĭ: un
Om mare ca Acela şi atâta de puternic intru minunĭ,
atâta de înţelept, atâta de sfînt şi nevinovat, să móră
cu mórte rea şi grozavă ca aceea; pentru care, unĭĭ
se vrea sminti de vrea ḑice că n'a fost Fiĭul luĭ Dum-
neḑeŭ, precum s'a grăit, alţiĭ s'ar fi fost lepădat de
Dînsul, ca de un Om ce n'are putere. Pentru aceea a-
dese-orĭ le pomenea lor de mórtea Sa, ca să ştie că
Însuşĭ le-a spus şi Însuşĭ aşa a vrut, nu pentru vre o
neputinţă, saŭ de vre o silă care cum-va a sloboḑit
pre jidovĭ asupra Sa, ci pentru altă tocmélă să înţe-
légă, că este sfătuită patima şi mórtea Sfinţieĭ Sale,—
pentru rĕscumpărarea a tótă lumea.

Pentru aceea, adesc le pomenea Christos de patima şi de mórtea Sa, nu numaĭ atunci, mergênd în Ierusalim, ci şi când a izbăvit omul acela ce se îndrăcea la lună nóuĕ. Dacă scóse dracul dintr'însul, când toţĭ ómenĭĭ se miraŭ de acea putere mare a Luĭ şi unul către altul se cĭudeaŭ, a ḑis către Ucenicĭĭ sĕĭ: Puneţĭ în urechile vóstre acestea, că Fiĭul omenesc va fi dat în mână de ómenĭ şi-L vor omorî pre El (Marcu Evangelist 9, 31). Cum ar ḑice: Laudă mare am dela ómenĭ, iar întru dînsa n'am nicĭ o nădejde; că ştiŭ ce Mĕ va tîmpina dela dînşiĭ; ce batjocurĭ şi ce ocară, ce muncĭ, maĭ apoĭ şi mórte rea şi cumplită.

Aşijderea după acea împĕrăţie şi slavă ce a arătat cu schimbarea feţeĭ şi a veşmintelor Sale în muntele Tavoruluĭ (precum adevereşte Mateĭ Evangelistul 17, 2), îndată de mórtea Sa, Ucenicilor a grăit, că Fiĭul omenesc aşa are a păţi dela ómenĭ, ca şi Ión Botezătorul.

Şi când îl lăudaŭ de-L grăĭaŭ împĕrat şi-L slăveaŭ, şi-I ḑiceaŭ: Mesia şi Fiĭul luĭ David, atuncea Sfinţia Sa a plâns de cetatea în care vrea să fie omorît — precum mărturiseşte Luca Evangelistul (19, 41). Aicea ne învaţă Domnul Christos, ca binele şi strălucirea acesteĭ lumĭ, de rîs şi de smintélă să o avem, precum grăeşte înţeleptul (Eclisiast 2, 2): „Risuluĭ am ḑis: amăgitură, şi veseliei ĭ-am ḑis: ce mĕ amăgeştĭ indeşert?“ Că nu este maĭ schimbător binele acesteĭ lumĭ, ci ne face pre noĭ de ultăm tocméla şi primenirea lumeĭ, bólele şi mórtea; maĭ apoĭ, şi judecata luĭ Dumneḑeŭ.

Al doilea arată, că de nu ne vom îndrepta din legea şi din cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, după obiceĭul creştinesc, maĭ ticăloşĭ decât noĭ, alţiĭ nu pot fi. Că

Domnul Christos nicĭ rudeniilor Sale ce-l eraŭ după sânge, n'a vrut să le dea ce aŭ poftit, în dar, fără de slujbă şi fără de nevoinţă, mărirea Sa. Că Iacov şi Ión, pentru-că eraŭ de un sânge şi de o seminţie cu Christos, aŭ cerşit locul cel maĭ de cinste întru împĕrăţia fratelui sĕŭ şi aŭ ḑis: Dă-ne nóuĕ scaunul să şedem unul de-a drépta, altul de-a stânga Ta întru împĕrăţia Ta. Cărora Domnul Christos le-a rĕspuns, că acea cinste şi acea mărire, nu merge după sânge, ci după slujbă, adecă după nevoinţă; că judecătorul cel drept şi înţelept, nu se cade nimica să facă după sânge şi după prieteşug. Ca şi un împĕrat când ar şedea la un maĭdan, adecă privelişte, înaintea căruĭa ar alerga voiniciĭ: uniĭ la halcà [1]), alţiĭ ar săgeta şi pentru izbânda lor ar sta şi steme, adecă cununĭ, să dea împĕratul celora ce vor izbândi; şi întru acel cés ar veni óre-cine din prieteniĭ luĭ ceĭ dragĭ şi ar ḑice: dă-ne nóuĕ aceste cununĭ, ĭar împĕratul le-ar respunde: nu este datul meŭ acesta, ci celor ce se vor nevoi de vor izbândi la acest rĕsboĭŭ;—aşa şi Domnul Christos, dreptul Judecător, a grăit: Voĭ fecĭoriĭ luĭ Zevedeĭ, păharul Meŭ îl veţĭ bea şi cu botezul Meŭ vĕ veţĭ boteza; munciţĭ veţĭ fi de vĕ veţĭ boteza cu sângele vostru, şi păharul morţeĭ îl veţĭ bea pentru Mine; ĭar de se vor afla alţiĭ întru maĭ multe fapte bune şi întru maĭ marĭ muncĭ pentru numele Meŭ, decât voĭ, acela va fi maĭ înaintea vóstră şi maĭ mare decât voĭ. Mateĭ Evangelistul scrie (20, 20, 21, 22), că a venit şi maĭca fiĭlor luĭ Zevedeĭ: a luĭ Iacov şi a luĭ Ión, de s'a rugat luĭ Christos pentru fiiĭ sĕĭ, să şadă unul de-a drépta, altul de-a stânga, în-

[1]) Adecă la jocul ce se obicĭnueşte în părţile din spre sére rĕsare: se aruncă şi se trece sulţa printr'un cerc de fer numit halcà.

tru împĕrăţia Luĭ—că le părea aşa, că daca va merge Christos în Ierusalim, va sta împĕrat a tótă lumea, şi socotla că va fi şi ea lângă fiiĭ sĕĭ mare şi slăvită şi de ómenĭ cinstită. Dar pentru că cereaŭ împĕrăţie luméscă, pentru aceea le-a ḑis Christos: „Nu ştiţĭ ce cereţĭ".

Al treilea, ne avĕnd noĭ de ajuns trebile trupuluĭ şi sufletuluĭ nostru, nu ştim ce este nóuĕ maĭ de folos adevĕrat către binele nostru— cum a ḑis şi Domnul Christos: „Nu ştiţĭ ce cereţĭ". Că une-orĭ ne pare că ne este de bine şi de sănătate, de ce ne rugăm luĭ Dumneḑeŭ; ĭară noĭ înşine ne ucidem. Alte orĭ ne pare că facem bine de aprópeluĭ nostru, ĭară noĭ facem bine numaĭ nóuĕ. Une orĭ ne pare că pofta şi cererea nóstră, aduce nóuĕ bună întîmplare şi voe veghétă; ĭară ea aduce otravă de mórte. Cu adevĕrat smintită vrere de poftă avem şi nu ştim ce este nóuĕ de bine şi de folos. Că de nu vom asculta de învĕţătorul şi povaţa nóstră, adică de Domnul Christos şi de trimişiĭ Sfinţieĭ Sale, fórte rĕŭ ne vom sminti. Că ĭată că Domnul Christos singur S'a spus—cum grăeşte în sfînta Evangelie ce auḑirăţĭ astă-ḑi—ḑicĕnd, că n'a venit să-l slujască alţiĭ, ci să slujască El altora; şi nu numaĭ să slujască, ci să şi móră pentru aceĭa ce vor sluji. Şi căcĭ s'a smerit atâta, aŭ dóră I'a stricat ce-va? Dacă şi noĭ de ne vom smeri, aŭ dóră ne va strica ce-va? Că pentru acésta a făcut Christos, ca să ne arate calea cea de sus, ca cu plecarea Sa să fie tuturor chip de mântuire.

Pentru aceea să ne pocăim de păcatele nóstre; să nu cădem în desnădĕjduire, măcar de ar fi ca năsipul mărĕĭ de multe; că nu este nicĭ un păcat să biruiască pre mila luĭ Dumneḑeŭ, şi nicĭ o greşală ca

să nu se ierte prin pocăință. Priimește Dumnedeŭ pocăința a fieștecăruia celuĭ ce se pocăește. Pentru aceea să ne întórcem cu tótă inima nóstră și să ne pocăim de faptele nóstre cele rele ce facem ḑiua și nóptea, și să ne grijim de sufletele nóstre: cum vom plăcea luĭ Dumnedeŭ, cum vom agonisi spăsenia nóstră, cum vom face lucru, pentru ca să grăéscă și către noĭ Dumnedeŭ cuvîntul acela ce ḑice la Mateĭ Evangelistul (25, 34): „Veniți binecuvîntațiĭ Părinteluĭ meŭ, de moșteniți împărăția ceea ce v'am gătit vóuĕ maĭ înainte de începutul lumeĭ“ — pe carea noĭ toțiĭ să o dobândim, pentru mila Domnuluĭ Dumnedeuluĭ nostru, a cărula este slava și mărirea întru vecĭ nesfîrșițiĭ și netrecuțiĭ. Amin.

CAZANIE
LA SÂMBATA
LUI LAZAR.

Pentru învierea luĭ și pentru puterea cea Dumnedeéscă a luĭ Christos.

Când a vrut milostivul și întru tot bunul Dumnedeŭ de s'a pogorît din cerĭŭ pre pământ ca să izbăvéscă neamul omenesc din robia diavoluluĭ și din munca Iaduluĭ, atuncĭ Domnul Christos a început a învĕța ómeniĭ,—pre lume: cum că cel bunĭ și drepțiĭ vor fi încununațiĭ, ĭar cel păcătoșiĭ vor fi osîndițiĭ; cel milostivĭ vor fi fericițiĭ, ĭar cel

nemilostivĭ şi nemiluitorĭ, vor fi ocărîţĭ şi batjocuriţĭ; pre cei mândri şi măreţĭ, smeri-i-va; iar pre ceĭ smeriţĭ şi plecaţĭ, înălţa-i-va.

După aceea şi lucrurĭ marĭ şi minunate pre lume, a făcut: bolnavii a tămăduit, draciĭ dintru ómenĭ i-a izgonit, ologiĭ i-a făcut cu picĭóre, orbiĭ cu ochĭ, vêntul a oprit, marea o a alinat şi pre ea ca pre uscat a umblat, morţiĭ a înviat. In mijlocul altor minunĭ ce a făcut Domnul nostru Iisus Christos, mare şi minunată este şi acésta carea a vrut de o a făcut astă-dĭ, —minune, ca aceea ce din vecĭ nu s'a vĕḑut, nicĭ s'a auḑit: în ce chip fiind Lazar acesta mort şi putred şi împuţit de patru ḑile, îngrópă în gropat, iar astă-dĭ Domnul Christos, din morţĭ l'a înviat. Lucru ca acela s'a făcut astă-dĭ, ce nimenea nicĭ odinióră n'a vĕḑut, nicĭ a auḑit.

Pentru aceea, iubiţiĭ meĭ creştinĭ, astă-dĭ sîntem chemaţĭ de Lazar, prietenul luĭ Christos, ca să vedem taĭnă minunată: cum a înviat mort de patru ḑile, cum degrab s'a arătat viŭ, fiind putred şi împuţit, cum n'a putut mórtea şi iadul să-l opréscă, ci degrab cu cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ a eşit ca şi maĭ înainte întreg şi sănătos. Pentru aceea ascultaţĭ şi spunerea sfinteĭ Evangeliĭ, cum spune de învierea luĭ la Ión evangelistul (11, 1), ḑicênd:

Era un om óre-carele cu numele Lazar dintr'un sat ce se chema Vithania, din care sat eraŭ şi Maria şi Marta surorile luĭ. Şi în vremea ce s'a bolnăvit Lazar, surorile luĭ aŭ trimis ómenĭ la Christos cu aceste cuvinte de i-aŭ ḑis: Dómne, Lazar cela ce Te iubeşte şi pentru aceea şi Tu îl iubeştĭ, iată s'a bolnăvit. Deci cum tămăḑueştĭ pre alţiĭ ce sînt maĭ streinĭ, aşa vino de tămăḑueşte şi pre prietenul Tĕŭ,—

pre Lazar. Iar Domnul Christos a ḑis: Acéstă bólă nu este spre mórte, ci este spre mărirea luĭ Dumneḑeŭ, ca să se arate puterea luĭ Dumneḑeŭ printr'ênsa.

Şi dacă a auḑit Christos că Lazar s'a bolnăvit, atuncĭ a zăbovit acolo într'acel loc ce era, 2 ḑile. După aceea a ḑis Ucenicilor sĕĭ: Să mergem ĭar în Judea. Căcĭ jidoviĭ ca niştе zavistnicĭ ce eraŭ, căutaŭ pre Christos să-L omóre, ĭar Sfinţia Sa fugise din mânele lor şi trecuse de ceea parte de Iordan, unde era maĭ înainte de boteza Ión, şi acolo a petrecut 2 ḑile. Ca un Dumneḑeŭ ce era, ştia că va muri Lazar şi pentru aceea a aşteptat acele 2 ḑile, ca să se îngrópe Lazar şi să se facă maĭ minunată minune. Că de l vrea fi tămăduit din bólă, puţină minune vrea fi fost; ĭar căcĭ l'a înviat din morţĭ, Sfinţia Sa S'a arătat puternic şi biruitor mare şi împĕrat morţeĭ. Pentru aceea n'a mers maĭ înainte de patru ḑile, pentru ca să arate, că măcar şi în patru stihiĭ de se răşchiră trupul omuluĭ dacă móre (însă sufletul mergênd de unde este dat), ĭar Dumneḑeŭ póte să-l strângă ĭarăşĭ într'una, ca şi pre Lazar. Şi după aceea a ḑis ĭarăşĭ Ucenicilor sĕĭ: Lazar prietenul nostru a adormit. Nu a ḑis că a murit, ci a adormit. Păcătoşilor şi necredincĭoşilor, Scriptura ḑice că mor, că se duc în muncile de veci; şi pentru că merg în muncĭ şi în pedepse, ḑice că mor, că ar fi fost maĭ bine să nu fi fost viĭ pre lume. Iară drepţilor, fiind-că merg în binele şi în viaţa de veci, le ḑice că aŭ adormit. Pentru aceea şi Christos, luĭ Lazar o a grăit adormire. Iar Ucenicilor li se părea că le ḑice pentru adormire de somn şi pentru aceea aŭ rĕspuns: Dómne, de a adormit ĭarăşĭ se va scula. Atuncĭ Domnul Christos, dacă a vĕḑut că nu pricep cuvîntul Luĭ, le-a ḑis ĭară: Lazar

a murit şi Mĕ bucur pentru voĭ. Nu Mĕ bucur pentru mórtea luĭ Lazar, că a murit, ci Mĕ bucur pentru voĭ, Ucenicilĭ Meĭ, că veţĭ vedea minune şi veţĭ crede. Vedé-veţĭ chipul învierel Mele şi veţĭ crede că Eŭ sînt Dumneḑeŭ. Vedé-veţĭ cum numaĭ cu un cuvînt va învia mortul şi vĕ veţĭ adeveri, că Eŭ însumĭ pre Mine Mĕ voĭŭ învia, şi glasul Meŭ vor audi morţiĭ la ḑiua de apoĭ şi se vor scula din gropĭ [1]). Pentru voĭ Mĕ bucur, Ucenicilĭ Meĭ, că veţĭ vedea cum nu va să pótă opri grópa pre Lazar. Vedé-veţĭ cum nu va putea mórtea să stea împotriva învĕţăturel Mele. Mĕ bucur pentru voĭ, ca să pricepeţĭ că Eŭ n'am fost acolo şi ştiŭ de mórtea luĭ Lazar.

Cum a ḑis Christos că n'a fost acolo? căcĭ Dumneḑeŭ este necuprins; loc nu este să'L pótă încăpea; în tótă lumea este; în tot locul este; unde-L cauţĭ acolo este; unde-L cercĭ acolo îl aflĭ: în tot cerĭul, în tot pămêntul, în tótă marea, în tóte făpturile, în oraşe, în sate; orĭ în ce loc şi unde-L veĭ căuta, acolo îl veĭ afla. DecĭL cum a ḑis Christos că n'a fost acolo?

Domnul nostru Iisus Christos a fost îndoit, adecă a avut dóuĕ firĭ: dumneḑeéscă şi omenéscă; fost-a om deplin şi Dumneḑeŭ deplin. DecĭluĭDumneḑeŭ este-l tocméla să fie în tot locul; ĭar omuluĭ este tocméla, când este într'un loc alurea să nu fie. Pentru aceea Christos ca un Dumneḑeŭ ce era, în tot locul era, şi în Vithania, şi în casa luĭ Lazar era; ĭar ca un om, ĭarăşĭ, nu era acolo, ci numaĭ cu Ucenicilĭ Sĕĭ era.

De-acia a venit Christos în Vithania, acolo unde era Lazar mort, de patru ḑile în grópă îngropat. Vi-

[1]) Ióan 5, 28.

thania era aprópe de Ierusalim şi mulţi jidovi se adunaseră pentru ca să mângâe pre Marta şi pre Maria, pentru mórtea fratelui lor. Iar dacă S'a apropiat Christos şi dacă a înţeles Maria şi soru-sa Marta, îndată s'aŭ sculat şi aŭ eşit înaintea Lui. Daca L'aŭ vĕdut, aŭ căḑut la picióre le Lui de I s'aŭ închinat şi cu lacrĕmi grăiaŭ şi ḑiceaŭ: Dómne, de aï fi fost aicea, n'ar fi murit fratele nostru; dar şi acum ştim că orï câte veï cere dela Dumneḑeŭ, da-Ţi-va Ţie Dumneḑeŭ. Şi a ḑis lor Christos: Învia-va fratele vostru. Iar Marta a ḑis Lui: Ştiŭ, Dómne, că va învia atuncï la înviere, când vor învia toţi morţii, la ḑiua cea de apoï. Christos a grăit către dinsa şi a ḑis: Eŭ sînt învierea şi viaţa [1]). Învierea sînt, căcï cu ḑisa mea vor învia morţii ceï din vecï; iar viaţă, căcï cu puterea mea sînt viï tóte câte sînt. Cela ce va crede în Mine, măcar de ar şi muri trupeşte, însă de mórtea sufletului nu se va teme, adică de muncă; şi carele va fi viŭ şi va crede în Mine nu va muri în vecï [2]). Cu adevĕrat, Marto, a murit fratele tĕŭ, dar de veï crede în Mine, să nu te temï că va fi mort de tot în muncï. Credï cum îţï ḑic Eŭ, Marto. Atuncï Marta a rĕspuns şi a ḑis: Cred Dómne. Şi eŭ am creḑut că tu eştï Christos Fiiul luï Dumneḑeŭ, Cela ce aï venit în lume şi umbli pre pământ şi nimenea nu Te cunóşte. Iar Domnul Christos dacă a vĕḑut pre Marta şi pre Maria plângênd şi toţi câţi se adunaseră acolo, a suspinat cu Duhul şi S'a turburat întru Sine şi a ḑis: Unde aţi îngropat pre Lazar?

Aŭ dóră nu ştia grópa luï Lazar, Cela ce ştiu şi când a murit? Nu a întrebat că dóră nu ştia, ci pen-

[1]) Ioan 11, 25.
[2]) Ioan 11, 26.

tru ca să arate, să mérgă toţĭ cu Dînsul să-L petrécă până la grópă, ca să vadă minunea ce vrea să facă.

Şi dacă a întrebat unde l'aŭ îngropat, ĭar eĭ aŭ ḑis: Dómne, vino de veḑĭ unde e îngropat, atuncĭ Christos a lăcrămat. Fiind-că era om deplin cu trup ca şi noĭ, pentru aceea a lăcrămat şi s'a turburat, pentru mórtea prietenuluĭ Séŭ, Lazar. Şi dacă a venit la grópă, a suspinat întru Sine şi a ḑis: Luaţĭ pétra.

Aŭ dóră nu putea Christos să ĭa şi pétra şi să o ridice cu puterea Sa? Putea Sfinţia Sa să facă şi acésta, dar pentru aceea le-a ḑis lor să o ridice, ca dacă-ĭ vor întreba alţĭ ómenĭ: véḑut-aŭ cu ochiĭ séĭ? eĭ să ḑică: şi pétra cu mânile nóstre o am ridicat.

Şi dacă a ḑis Christos să ridice pétra, Marta a grăit: Dómne, va fi şi împuţit, că ĭată sînt patru ḑile de când este îngropat. Şi ĭar a ḑis eĭ Christos: Aŭ nu ţĭ-am ḑis Eŭ, că de veĭ crede veĭ vedea mărirea luĭ Dumneḑeŭ? Aŭ nu ţĭ-am ḑis că Eŭ sînt Dumneḑeŭ şi poclŭ să înviez pre fratele téŭ? Şi nu numaĭ pre fratele téŭ ce este împuţit şi de patru ḑile în grópă, ci şi pre morţiĭ ceĭa ce-s morţĭ din vecĭ şi sînt numaĭ ţărînă, şi pre aceĭa poclŭ să-ĭ înviez. Acestea dacă a ḑis Christos şi dacă aŭ luat pétra de pre grópă, atuncĭ Şĭ-a ridicat Christos ochiĭ Séĭ în sus către cerŭ şi a ḑis: Mulţumescu-ţĭ ţie Părinte că M'aĭ ascultat. Şi Eŭ ştiam că de tóte pururea Mĕ ascultĭ, ci pentru mulţimea ce stă aicea ḑiseĭŭ acésta, ca să créḑă că M'aĭ trimis Tu. Şi după aceea cu glas mare a strigat şi a ḑis: Lazare vino afară. O minune şi puterea luĭ Dumneḑeŭ! Nu a ḑis: scólă, saŭ înviĭ, saŭ ridică-te din morţĭ, ci ca şi către un viŭ a grăit: Vino afară, Lazare. Şi îndată a eşit mortul înfăşat preste mânĭ şi preste picĭóre, şi faţa legată cu pânză subţire. Atuncĭ a ḑis

lor Christos: Deslegaţi-l şi-l lăsaţi să se ducă. Inşi-vĕ voĭ cu mânile vóstre îl deslegaţi, să nu ziceţi apoĭ că am înviat pre altul. Deslegaţi-l pre dînsul, că este înfăşat cum l'aţĭ îngropat. Deslegaţi-l pre dînsul, că l'am înviat să viețuéscă în lume ca şi maĭ înainte. Lăsaţi-l pre dînsul să se ducă unde va vrea. Să umble cu picĭórele sale pre pământ. Să vadă pre cela ce l'a făcut pre dînsul, pre cela ce l'a înviat pre dînsul; să vadă surorile sale ce'l plâng; să vadă mulţimea ómenilor. Mulţĭ din jidovĭĭ ce eraŭ acolo aŭ crezut atuncea în Christos, dacă aŭ vĕzut acésta ce a făcut; iar alţiĭ dintru dînşiĭ, s'aŭ dus de aŭ spus jidovilor tóte câte a făcut Christos.

Decĭ tocméla acestuĭ sfînt praznic de astă-zĭ, acésta este, după cât auziraţĭ, iubiţiĭ meĭ creştinĭ. Iar însă puţinel cuvînt maĭ ascultaţĭ cu tótă osîrdia, ca să luaţĭ şi plată deplin dela Dumnezĕŭ, pentru ostenéla vóstră.

Acest Lazar pre carele a înviat astă-zĭ Christos, scrie sfînta Scriptură de dînsul, că a fost feciór unuĭ fariseŭ ce l'a chemat Simon, şi a fost drag luĭ Christos fórte, pentru blândeţele luĭ şi pentru credinţa ce avea către Christos. Iar jidoviĭ, ca nişte rĕĭ şi zavistnicĭ ce eraŭ, dacă aŭ vĕzut că pentru Lazar, se duceaŭ mulţĭ şi credeaŭ în Christos, aŭ făcut sfat să omóre şi pre Lazar. Iar el dacă a prins de veste sfatul lor, a fugit şi s'a dus în ostrovul Kipruluĭ. După aceea Apostoliĭ l'aŭ hirotonit de l'aŭ pus episcop într'o cetate ce se chémă Kitea. Acolo i-a dus Preacurata Fecióra, încă până era Sfinţia Sa vie, de i-a dat un omofor ce-l făcuse însăşĭ Sfinţia Sa cu mânile Sale.

Iar Lazar dacă l'a înviat Christos, 30 de anĭ în-

chelaţĭ a locuit pre lume. Nicĭ o dată n'a rîs—aducêndu-şĭ aminte de amarul morţeĭ şi de frica muncilor; şi nimic n'a spus din ĭad căcĭ, orĭ Christos nu l'a lăsat să spue fiind prea înfricoşate, orĭ ultase, de frică mare, ce vĕduse.

Iară noĭ, slugile luĭ Christos, ĭată cu ajutorul luĭ Dumneḑeŭ am trecut calea sfîntuluĭ post. Ferice de cela ce se va fi nevoit fără de lene într'acest chip să nu fie rĕmas în vr'o vătămare carea cum-va de păcate; căcĭ postul este sfinţenie şi curăţire sufletuluĭ. Amar omuluĭ aceluĭa ce nu-şĭ va lăsa voea sa. Să-şĭ lase mânia şi pisma; să-şĭ lase mâncările, beţiile şi năravurile cele de păcate; să-şĭ lase scumpetea; să postéscă cu inimă curată şi cu dreptate, cu milostenie şi cu blândeţe; să-şĭ lepede de asupra sa sarcina păcatelor şi să umble uşor pre calea luĭ Dumneḑeŭ. Că cela ce se încarcă de sarcină grea pre cale, rĕmâne şi zăboveşte şi i se întîmplă primejdiĭ de tâlharĭ şi de hĭară rele. Pentru aceea nevoiţi-vĕ de faceţĭ învĕţăturile luĭ Christos: dragoste întru fraţiĭ noştri şi întru celĭ streinĭ, ĭubire întru vrăşmaşiĭ noştri, ferire de pofte, depărtare de păcate, lepădare de rĕutăţĭ. Şi de câte lucrurĭ sînt ale luĭ Dumneḑeŭ şi ale spăseneĭ nóstre, acelea să ne nevoim să facem, ca să ne învrednicéscă Domnul Christos de împĕrăţia Sa—pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru darul şi mila Sfinţieĭ Sale, Căruĭa se cuvine cinste, laudă şi mărire, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA FLORILOR.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Când s'aŭ sfătuit vrăşmaşii asupra Domnuluĭ nostru Iisus Christos, după acea minune ce a făcut de a înviat pre Lazar cel de patru ḑile mort şi zăcênd în grópă, óre-ce puţinel S'a maĭ ascuns Sfinţia Sa, arătând nóuĕ chip, să nu ne dăm înşine de bună voea nóstră în primejdiĭ. Nu pentru-că dóră S'a temut de a făcut acésta—că fără de voea Luĭ, nimenea nicĭ o strâmbătate nu l-a putut face—ci pentru că-şĭ tocmise şi-şĭ alesese Luişĭ ceasul şi vrêmea muncilor Sale, atunci când aveaŭ jidoviĭ obiceĭŭ de junghiaŭ mĭelul Paştilor în patru-spre-ḑece ḑile ale luĭ Martie (Nisan), după Legea ce-ĭ învăţase pre dinşiĭ Moisi (precum scrie la Eşire 12, 6). Decĭ, intru acea vreme S'a arătat Domnul Christos vrăşmaşilor Sĕĭ la locul cel de junghiere în cetatea Ierusalimuluĭ, ca să se umple chipul mĭeluluĭ celuĭ din Legea Veche, pe care îl junghiaŭ jidoviĭ de făceaŭ paştile. Pentru aceea şi la acel loc de junghiere al Ierusalimuluĭ a călătorit astă-ḑĭ Domnul nostru Iisus Christos, ca unĭ Mesie adevĕrat — cum vom auḑi spuind acum sfînta Evangelie.

Sfînta Evangelie dela Ión, Cap. 12, Stih 1

Mai înainte de Paştĭ cu şése ḑile, venit-a Iisus în Vitania, unde era Lazar cel ce murise, pre carele l'a înviat din morţĭ, şi ĭ-aŭ făcut luĭ acolo „cină. Marta slujĭa, ĭar Lazar era unul din cei ce şe„dea împreună cu dînsul. Atunci Maria luând o li„tră cu mir de nard curat de mult preţ, a uns picĭó„rele luĭ Iisus şi a şters cu pĕrul sĕŭ picĭórele luĭ şi „casa s'a umplut de mirosul mirului. Zis'a, drept a„ceea, unul din ucenicĭĭ luĭ, Iuda al luĭ Simon din „Iscariot, carele vrea să-l vîndă pre el: Pentru ce a„cest mir nu s'a vîndut în treĭ sute de dinarĭ şi să se „fie dat săracilor? Şi a ḑis acésta, nu că dóră de să„racĭ îĭ era grijă luĭ, ci căci era ţur şi pungă avea şi „ce se punea într'însa, purta. Şi a ḑis Iisus: Lasă-o „pre dînsa, ca să păzéscă acésta la ḑiua îngropărei „mele; că pre săracĭ pururea îĭ aveţĭ cu voĭ, ĭar pre „mine nu mĕ aveţĭ pururea. Şi a înţeles mulţime „multă din jidovĭ, că acolo este şi a venit, nu pen„tru Iisus numaĭ, ci ca să vaḑă şi pre Lazar, pre ca„rele îl sculase din morţĭ. Şi se sfătuise arhiereiĭ, ca „şi pre Lazar să-l ucidă; căci mulţĭ pentru el mer„geaŭ din jidovĭ şi credeaŭ în Christos. Iar a dóua ḑi, „poporul cel mult care venise la praznic, auḑind că „vine Iisus în Ierusalim, a luat stâlpărĭ de finic şi a „eşit întru întîmpinarea luĭ, şi striga: Osana! Bine„cuvîntat cel ce vine întru numele Domnuluĭ, Împĕ„ratul luĭ Israil! Şi aflând Iisus un mânz de asină, a „şeḑut pre el, cum este scris: Nu te teme fata Sionu„luĭ, că ĭată împĕratul tĕŭ vine şeḑênd pre mânzul „asinei. Dar acestea nu le-aŭ cunoscut Ucenicĭĭ luĭ „mai înainte, ci după ce s'a preamărit Iisus, atuncea „ş'aŭ adus aminte, că acestea eraŭ pentru el scrise,

„şi acestea l-aŭ făcut luĭ. Mărturisĭa drept aceea mul-„ţimea care era cu el, când pre Lazar l'a strigat din „mormint şi l'a sculat din morţĭ. Pentru aceea l'a şi „întimpinat pre el poporul, că audise că el a făcut a-„céstă minune.

Învăţătură dintru acéstă sfîntă Evanghelie: pentru călătoria Domnului Christos în Ierusalim.

Tocmélă aveaŭ împĕraţiĭ în vremea de demult, când se întorceaŭ dela rĕzboiŭ cu biruinţă şi venĭaŭ la împĕrăţia sa. Atuncea eşĭa înaintea lor mulţime de ómenĭ, de-l întimpina cu stilpărĭ de finic în mânile sale, de arăta cinste şi chip de biruire împĕraţilor sĕĭ. Acest obicelŭ ştiind ómenĭĭ din Ierusalim şi cu ceĭa ce locuĭaŭ împrejurul lor, aŭ eşit înaintea luĭ Christos de L'aŭ întimpinat cu stilpărĭ de finic în mânile sale, ca înaintea unuĭ Împĕrat biruitor, căcĭ a biruit mórtea şi a înviat pre Lazar.

Pentru aceea, ascultaţĭ cum spune sfînta Evangelie, de tocméla acestuĭ sfînt praznic de astă-dĭ. Scrie Ión Evangelistul (11, 48), că dacă a înviat Christos pre Lazar, mulţĭ din jidovĭ mergeaŭ şi credeaŭ în Christos. Pentru aceea se sfătuiseră marĭ marĭĭ jidovilor să ucidă pre Christos. Iar după aceea Domnul Christos n'a mai umblat la arătare în jidovĭ, ci S'a dus aprópe de pustie într'o cetate ce se chema Efraim. Iar când a fost mai înainte de Paştĭ cu şése ḑile, a venit Christos iar în Vithania unde era Lazar pre care îl înviase Christos din morţĭ şi acolo l-a făcut Luĭ ospăţ. Lazar încă şedea cu ceĭa ce mâncaŭ la masă, pentru ca să nu le pară că Christos a făcut nălucire şi a înviat o arătare, iar n'a înviat adevărat pre Lazar. Pentru aceea şi el a şedut la masă, a mâncat cu ceĭa-l-alţĭ óspeţĭ şi a beut cu dinşiĭ. Deci şĕdênd

Christos la masă cu Lazar şi cu ceĭa-l-alţĭ chemaţĭ, Maria sora luĭ Lazar luând o litră de mir cu mestecăturĭ de mult preţ, a uns picĭórele Domnuluĭ Christos şi cu pĕrul capuluĭ eĭ a şters picĭórele Sfinţieĭ Sale, şi casa tótă s'a umplut de mirosul mirului. Iară luda fecĭorul luĭ Simon din Iscariot, dacă a vĕḑut preˊ Maria că a vărsat mirul pre picĭórele luĭ Dumneḑeŭ, a râvnit întru sine şi a ḑis: pentru ce n'aţĭ vîndut acest mir în treĭ sute de dinarĭ şi să-ĭ daţĭ săracilor, ci-l vărsaraţĭ jos şi-l risipiraţĭ? Acésta o a ḑis luda, nu că dóră îĭ era grijă de săracĭ, ci pentru că el ţinea cheltuĭala şi punga luĭ Christos, şi-ĭ era voea să ĭa şi aceĭ banĭ să-ĭ adauge la ceĭa-l-alţĭ, fiind iubitor de argint.

Vedeţĭ, temătorilor de Dumneḑeŭ creştinĭ, cât este de rea lăcomia banilor. Ce-ĭ lipsea Iudeĭ, când nu numaĭ alte darurĭ ce-ĭ dedese Christos tóte, ca şi celor-l-alţĭ apostolĭ: să gonéscă draciĭ din ómenĭ, să tămăduĭască bolnaviĭ, să invicze morţiĭ, ci ştiind Domnul Christos lăcomia luĭ, şi punga cu baniĭ o dedese la dînsul, pentru ca să n'aĭbă a cârti ce-va că nu-ĭ ajunge, ĭar el şi baniĭ mirului vrea să-ĭ inghită? Totde-una auḑĭa pre Christos învĕţând să fie milostivĭ şi nestringĕtorĭ, ĭar el de lăcomie mare nu se maĭ sătura, până ce a vîndut şi pre Domnul sĕŭ—pre Christos. Că aşa este lacomul: când are de ajuns, atunciĭ maĭ mult se nevoeşte să stringă. Ce este al sĕŭ ţine, ĭar al altuĭa se sileşte să cheltuĭască. Şi de strinsóre nu se maĭ satură până ce-şĭ vinde chĭar şi sufletul sĕŭ, pentru strâmbătate şi pentru lăcomie.

Iar după acestea ce se făcuseră în casa luĭ Lazar, când a fost a dóua ḑi, a trimis doĭ din Uceniciĭ Sĕĭ, să-l aducă un asin, să încalece pre el şi să mĕrgă în l-

erusalim. Dacă a audit mulțimea ce se strinsese în Ierusalim pentru praznicul Paștilor, că Christos va să vie în Ierusalim, aŭ luat toți stîlpării de finic în mânile sale și aŭ eșit intru întimpinare înaintea luĭ Christos. Apostolii și-aŭ pus veșmintele sale pre asin și de-asupra a ședut Domnul Christos. Acolo unde L'a întimpinat mulțimea, a făcut Luĭ cinste și slavă mare: unii așterneaŭ veșmintele sale de călca pre ele asinul luĭ Christos; alții tăiaŭ frunză de puneaŭ pre cale pre unde mergea Christos; și toți câți mergeaŭ înainte și veniaŭ pre urmă, nu numaĭ bărbații și muerile, ci și pruncii cei micĭ și pruncii din brațele maĭcilor, toți strigaŭ și ziceaŭ: Osana întru cei din înălțime! Bine eștĭ lăudat Cela ce viĭ întru numele luĭ Dumnedeŭ, că Tu eștĭ împărat Israilteniloră! Așa cu acéstă laudă a lăudat pre Christos mulțimea aceea. Cu acéstă cinste L'a întimpinat și într'acest chip L'a lăudat, ca pre cel ce este împărat morților și biruitor iadului. Fiind-că ómenii ceĭa ce vĕdusĕră minunea care făcuse Christos când inviase pre Lazar, spuneaŭ și mărturiseaŭ tuturor în Ierusalim, pentru aceea, audind jidovii, aŭ eșit într'acest chip înaintea Sfinției Sale, de L'aŭ întimpinat cu atâta mărire.

De se va îndoi neștine pentru ce a încălecat Christos pre asin, cade-se să știe, că Domnul Christos cât a umblat pre pământ, tot pedestru a umblat. Și în cale departe când a călătorit, nicĭ odinióră pre cal n'a încălecat. Dar acum pentru ce a încălecat într'atâta loc numaĭ 15 stadiĭ? (Stadiul este o sută de stânjenĭ; 15 stadiĭ fac o mie și cincĭ sute de stânjenĭ. Atâta este din Vithania până în Ierusalim). Într'atâta loc de puțin a încălecat Domnul Christos, pentru ca

să se implinéscă cuvîntul ce a prorocit mai inainte Zaharia prorocul, de Christos, către Ierusalim şi a ḑis (precum scrie in cap. 9, stih 9): „Nu te teme fata Sionului, că iată impĕratul tĕŭ vine blând şĕḑĕnd pre mânzul asinei“. Prorocia acésta o grăeşte prorocul intru acest chip: Nu te teme, Ierusalime, de acest Impĕrat, ci mai virtos te bucură şi te veseleşte; că nu vine mândru şi măreţ, ci blând şi smerit şi este călare pre asin. Avut-ai impĕraţi, Ierusalime, dar aceia aŭ fost rĕi şi nedrepţi, apucători şi prădători, cum a fost Manasie impĕrat, Ahav, Navuhodonosor, tirani, închinători idoliloru, spurcaţi, păcătoşi. Iar acest Impĕrat ce vine acum, nu este ca acela de mai înainte, ci este Impĕratul dreptăţei, Impĕratul păcei, Impĕratul a tótă mila şi blândeţele, Impĕratul impĕraţilor şi Domnul domnilor. Nu este acesta impĕrat strein, ci este adevĕrat Impĕratul tĕŭ, Ierusalime, cela ce vine să te isbăvéscă din jugul robiei, pre carele L'aŭ aşteptat cu multă bucurie proroci şi toţi patriarhii.

Cu aceste cuvinte de demult a dat veste prorocul, Ierusalimului, de Domnul nostru Iisus Christos. Dar pentru-că s'a lepădat de Dinsul ómenii Ierusalimului şi L'a omorît, pentru aceea, acele cuvinte ale proroculuĭ, sînt grăite nóuĕ creştinilor cestor adevĕraţi; că noi sîntem in Biserica Ierusalimului, adecă in Biserica luĭ Christos ce s'a inceput în Ierusalim de Apostoli şi s'a intemeiat pretutindenea in tótă lumea, in carea sîntem noi creştinii cei dreptmăritori.

Deci, pentru tine creştine, s'a smerit Impĕratul cerului şi a luat chip de rob. Astă-ḑi, pentru tine a venit in Ierusalim, spre muncĭ şi la mórte rea şi grozavă, ca să te isbăvéscă de mórtea de veci. Ve-

nit-a de şi-a vărsat sângele, ca pre tine să te răscumpere din robia ladului şi a muncilor. Venit-a cu blândeţe, ca să te apropii cu îndrăznire către Dînsul. Venit-a sărac, ca să te îmbogăţéscă cu împărăţia Sa cea Dumneḑeéscă. Venit-a plecat şi smerit, ca pre tine să te înalţe întru mărirea cerului. Cine nu se va mira acum de blândeţele şi de smerenia Lui cea mare şi fără de măsură? Că nu numai ómenii, ci şi chiar îngerii sînt cuprinşi de spaimă şi de minune, cum şi în ce chip Dumneḑeŭ acel înfricoşat, Dumneḑeul îngerilor, Dumneḑeul tuturor, celui ce-i este scaunul pre Heruvimi, celui ce-i slujesc mii de mii de voevoḑi ingereşti şi milióne de milióne de îngeri, cela ce caută pre pământ şi-l face de se cutremură;—într'atâta smerenie şi într'atâta răbdare a venit, cât nu numai din cerŭ pre pământ s'a pogorît, ci mai apoi şi chinuri cumplite a răbdat. Şi pentru cine? Pentru noi păcătoşii; pentru noi nemulţămitorii; pentru noi îndărătnicii; ca să ne miluéscă pre noi, ca să ne mângâe, ca să ne răscumpere, ca să ne izbăvéscă din mórtea de veci, din robia diavolului, de sub puterea ladului şi a muncilor;—pre noi carii eram daţi şi vînduţi pentru greşala şi neascultarea strămoşului nostru,—lui Adam, întru carele eram greşiţi noi toţi.

Deci, cum să nu ne veselim şi să nu ne bucurăm de venirea acestui Împărat, ce este miluitorul şi izbăvitorul nostru? Cade-se, cu adevărat, să se vesélească sufletul a tot omul credincios; că acestea tóte le-a făcut Dumneḑeul nostru pentru noi. Deci să-i mulţămim Lui, cu dragoste, pentru unele daruri ca acestea ce ne-a dăruit nóuĕ astă-ḑi cu venirea Sa.

Cade-se de acum a şti, întâiŭ: ce închipuesc veş-

mintele cele ce aŭ pus Apostolii pre asin. Al doilea se cade a şti: ce închipueşte şi asinul. Pentru aceea ascultaţi:

Domnul nostru Iisus Christos, unul adevĕrat Dumnedeŭ, a fost în cerîŭ puternic şi preamărit de îngerî. Insă ca un milostiv şi de ómenî iubitor ce este, nu a lăsat omul să fie peritor, ci a venit şi S'a arătat smerit şi a împĕrăţit întru noî, întru limbile cele urâte şi spurcate şi ne alese dintre alte limbî—cum grăeşte astă-dî şi Sofonie proroc (3, 20) şi cuvintézĕ cuvînt ca din rostul luî Dumnedeŭ, şi dice: „Pre cei urâţi şi pre cei goniţi voîŭ priimi, şi pre acela voîŭ pune de laudă şi de mărire întru tot pămêntul". Decî să vĕ pricepeţi, că asinul acela pre carele a şĕdut Christos, a închipuit pre noî limbile, ce eram fără minte şi fără înţelepciune ca un asin. Iar pentru-că a şĕdut pre noî Domnul Christos cu învĕţătura sfintel Evangelii şi cu darul Duhuluî Sfînt, pentru aceea de atuncea am părăsit de a ne închina idolilor şi ne închinăm Sfinţiel Sale.

Veşmintele ce aŭ pus Apostolii pre asin, a închipuit darurile şi învĕţăturile sfinţilor Apostolî ce aŭ pus pre noî. Şi iarăşi veşmintele ce aşternea mulţimea de călca pre ele asinul luî Christos, a închipuit păcatele limbilor; că de nu'şî va lepăda neşcine păcatele, nu va putea să dobândéscă pre Christos, nicî va petrece Christos în sufletul cel păcătos; că n'are loc Sfinţia Sa întru inima celuî păcătos —cum dice şi prorocul Isaia (66, 1): „Ce casă zidiţî mie? grăeşte Dumnedeŭ". Casa şi locaşul luî Dumnedeŭ, este inima omuluî cea curată. Şi apostolul Pavel dice (la a dóua carte cătră Corintenî 6, 14): „Ce împreunare are lumina cu întunerecul?" Intu-

nerecul este păcatele omului, iar lumina este Dumnedeŭ — cum grăeşte Însuşi (la Ión Evangelistul 12, 46): „Eŭ lumină in lume am venit".

Decĭ, de nu'şĭ va lepăda neşcine păcatele, nu va putea dobândi pre Christos, ci se va despărţi de Dinsul. Iar despărţirea de Christos, pentru fapte rele, se chémă mórte de vecĭ. Cu acéstă mórte, toţĭ păcătoşiĭ mor. Precum este sufletul nostru viaţă trupului, aşa şi Dumnedeŭ este viaţă sufletuluĭ nostru. Decĭ, când se desparte sufletul nostru de trup, atuncĭ móre trupul. Aşa şi sufletul, de se va despărţi de Dumnedeŭ pentru fapte rele, atuncĭ va muri cu mórtea cea de vecĭ. Şi ce grăesc multe? Însuşĭ Domnul Christos dice, in sfinta Evangelie dela Luca (16, 13): „Nimenea nu póte să slujască la doĭ Domnĭ, adecă şi luĭ Dumnedeŭ şi diavolului; căcĭ pre unul va iubi, adecă pre diavolul, iar pre Dumnedeŭ va urî; şi lucrurile cele rele ale diavolului va îndrăgi, iar lucrurile luĭ Dumnedeŭ le va urî". Şi precum este un om când va să alerge pre un drum şi de va fi îngreuiat cu haĭne multe nu póte să alerge, aşa şi omul acela ce nu se va desbrăca de păcatele sale, nu va putea alerga să ajungă intru impărăţia cerĭuluĭ. Şi precum nu póte să caute omul cu un ochĭŭ de o dată şi in cerŭ şi pre pămént, aşa nu póte neşcine cu păcate să vadă şi pre Dumnedeŭ şi pre diavolul.

Decĭ, cu adevĕrat, nimic alt n'aŭ închipuit veşmintele acelea ce aruncaŭ de le aşterneaŭ înaintea luĭ Christos, fără numaĭ lepădarea păcatelor şi urîrea rĕutăţilor. Iar cele-l-alte veşminte ce puneaŭ Apostoliĭ pre asin, sînt învĕţătura cu care Apostoliĭ aŭ acoperit păcatele limbilor. Ţineţĭ minte, că asinul, am dis, sintem noĭ limbile; decĭ sfinţiĭ Apostolĭ aŭ fost

trimişĭ la noĭ de aŭ invĕţat şi aŭ mărturisit, minunĭ aŭ făcut şi tóte aŭ răbdat, numaĭ pentru ca să intórcă limbile, să le aducă ca să cunóscă pre Dumnedĕŭ şi să acopere păcatele lor.

Stilpările cele de finic, aŭ închipuit biruirea păcatelor.

Pentru aceea, o iubiţiĭ meĭ creştinĭ, ĭată cu ajutorul luĭ Dumnedĕŭ am trecut sfíntul post. Decĭ să ne socotim pre noĭ înşine să nu fim postit cu mândrie şi cu laudă; să nu fim postit cu lene, făcĕnd voea trupuluĭ; să nu fim postit cu mânie şi cu vrajbă spre cine-va şi cu scumpete, căcĭ aşa post, este cu puţin folos şi de mică plată. Pentru aceea, ĭarăşĭ vine săptĕmâna sfintelor chinurĭ ale Domnuluĭ nostru Iisus Christos, şi încaĭ acum să ne nevoim a ne îndrepta pre noĭ înşine, ca să prăznuim pre voĭa luĭ Dumnedĕŭ sfintele patimĭ, şi să ajungem şi diua cea luminată a sfintelor Paştĭ. Pentru aceea noĭ să lăsăm ca uniĭ să se gătéscă cu schimburĭ de veşminte, să se impodobéscă şi să se înfrumseţeze; alţiĭ să se grijască de mâncărĭ şi de beuturĭ; uniĭ să se desmierde şi să se desfăteze; alţiĭ să se îmbogăţéscă şi să se umple. Şi cariĭ? Limbile, păgâniĭ cei neînţelegĕtorĭ, cei fără Dumnedĕŭ, ce nu cunosc pre Dumnedĕŭ cel adevĕrat, cariĭ, înviere şi judecată nu aştéptă să fie, niciĭ nădĕjduesc să ĭa după lucrul lor. Uniĭ ca aceĭa să se grijască de acestea, ĭară noĭ ceĭa ce credem în Dumnedĕŭ cel adevĕrat, sufletele nóstre să grijim să le luminăm; sufletele nóstre să înfrumseţăm; sufletele nóstre să împodobim cu lucrurĭ bune; luĭ Dumnedĕŭ să îngăduim cu fapte bune. Acestea să facem, acestea să agonisim, căcĭ credem întru Dumnedĕŭ, ceĭa ce ĭubeşte aceste lucrurĭ, şi aşteptăm să

inviem şi să fim judecaţi, şi credem că vom lua după lucrurile nóstre. De aceea să facem şi lucrurile cele ce se cad credinţei nóstre; să nu tragem nădejde că fără de lucruri bune ne vom spăsi. Precum nu este cu putinţă ca focul să ardă fără de lemne, aşa nu este cu putinţă să se spăséscă neşcine, fără de lucrurile credinţei sale. Aceste lucruri să ne nevoim, fraţilor, a face, pentru ca să ne învrednicéscă Domnul Christos aicea să petrecem sănătoşi şi în pace, nesmintiţi de vrăşmaşii trupeşti şi sufleteşti, să ajungem şi sfintele Paşti, să ne izbăvim de păcatele nóstre întru ḑiua învierei lui Iisus Christos—pentru care lucru, să dobândim viaţa cea de veci şi bucuria Paştilor celor de sus întru împărăţia cerului, pre carea noi toţi să o dobândim, pentru darul şi mila Domnului nostru Iisus Christos, căruia se cade slava şi mărirea, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfint, acum şi pururea şi întru veci netrecuţi şi nesfirşiţi. Amin.

CAZANIE

LA JOIA CEA MARE NOPTEA SPRE VINERI

Pentru muncile Domnului nostru Iisus Christos. Cum se cade noi a ne mâhni şi a ne întrista pentru păcatele nóstre, că pentru dânsele a răbdat moarte Domnul Christos.

Întru acéstă ḑi, iubiţii mei creştini, prăznuim şi facem pomenire muncilor Domnului nostru Iisus Christos. Prăznuim chinurile izbăvitorului nostru Iisus Christos, nu cu bucurie, ci cu jale şi

cu lacrămĭ, şi cu întristare adîncă pomenim şi ne aducem aminte de munca cea grea, cu durere şi cu rusine, a Domnuluĭ nostru;—pre care muncă, fieşte-ce creştin este dator să o gândéscă şi înaintea ochilor sĕĭ să o pue; căcĭ începĕtura a tótă munca şi maĭ apoĭ şi a morţeĭ luĭ Christos, nu este alt fără numaĭ păcatele omuluĭ. Ştim că Sfinţia Sa, păcat saŭ vicle, şug n'a făcut, nicĭ a răbdat pentru vina Sa, ci a răbdat pentru păcatele nóstre şi pentru binele nostru—precum şi Isaia prorocul de demult a prorocit dicênd (53, 5): „Acela este rănit pentru nedreptăţile nóstre, şi este ucis pentru rĕutăţile nóstre, şi cu ranele luĭ sîntem tămăduiţĭ, că Dumneḑeŭ Părintele a pus pre dînsul nedreptăţile nóstre ale tuturor". Decĭ adevĕrat lucru este, că nu pentru vina Sa, ci pentru păcatele nóstre a vrut de a răbdat nevinovatul Dumneḑeŭ. Pentru noĭ a fost chinuit; pentru noĭ a răbdat—cum dice şi Pavel Apostol la întâĭa carte cătră Corintenĭ (15, 3): „Că a murit pentru păcatele nóstre". De n'ar fi greşit omul, nicĭ odinióră Domnul Christos n'ar fi răbdat muncă cumplită ca aceea. Păcatul omuluĭ este începĕtură munceĭ celĭ nevinovate a Domnuluĭ nostru Iisus Christos. Pentru aceea trebueşte tot omul creştin să se umilêscă şi să se întristeze, pentru-că strîmbătăţile şi păcatele luĭ, aŭ făcut munca şi mórtea cea grea a Domnuluĭ sĕŭ Christos.

Când s'a apropiat vremea ceea ce era din vecĭ tocmită, întru carea vrea Dumneḑeŭ să facă mântuirea nóstră, atuncĭ a făcut cină cu Uceniciĭ Sĕĭ. La acéstă cină a aşeḑat Legea cea Nóuă, a învĕţat pre Uceniciĭ Sĕĭ, pentru dragoste, să se iubéscă unul cu altul (Ióh 15, 17), ĭ-a întărit cu cuvîntul să nu se spăi-

mânteze în vremea chinurilor Lui şi le-a spus, că Se va duce către Părintele.

După aceste cuvinte S'a sculat dela masă şi S'a dus de ceea parte de un părâu ce se chémă Kedron, unde era o grădină, în carea a intrat Însuşi cu Ucenicii Sĕi (Ión 18, 1). Dintru acea grădină, s'a început munca lui Christos Domnului nostru; că mare durere a fost Sfinţiei Sale întru acea grădină, vĕdĕnd şi ştiind tóte muncile Sale, şi mai apoi şi mórtea cea cumplită, pentru carea S'a spăimântat ca un Om deplin ce era (Matei 26, 38) şi cu sudori S'a rugat, iar ca un Dumnedĕu a biruit şi a doborît pre vrăşmaşii Sĕi.

Întru acea sĕră când era Christos în grădina aceea cu Ucenicii Sĕi, Iuda, unul dintre Ucenicii Sĕi, s'a dus la mai marii jidovilor de a vîndut pre Domnul sĕu,— pre Christos. Şi când a fost la un ceas din nópte, a venit ca un tâlhar asupra Învĕţătorului sĕu, cu mulţime multă, cu arme şi cu fuştĭ. Iară Domnul Christos a orbit ochii lor cu puterea Sa cea Dumnedĕéscă şi nu puteau să-L cunóscă, ci umblau ca niste orbi ce nu vĕd. Şi l-a întrebat pre dinşii şi a ḑis: Pre cine căutaţi? Iar ei aŭ ḑis: Pre Iisus Nazarineanul (Ión 18, 4, 5). Iar Domnul Christos carele de bună voe venise spre mórte, nu S'a tăgăduit, ci S'a spus Însuşi pre Sine şi a ḑis: Eŭ sînt acela pre carele căutaţi. Şi cât a ḑis aşa, îndată aŭ căḑut îndărăt pre spate şi aŭ fost ca niste morţi. Aicea Domnul Christos a arătat puterea Sa cea dumnedĕéscă, că a putut de năprasnă, cât e clipéla unui ochiŭ, să-i pérdă pre toţi; dar iarăşi şi-a îmblânḑit mânia Sa şi de bună voe S'a dat în mânile lor. Iar ei nimic de acestea nu aŭ socotit, nici aŭ priceput, ci L'aŭ încunjurat ca niste câni turbaţi şi L'aŭ legat fără nicĭ o milă.

Şi întâiŭ, dacă L'aŭ prins, din grădina aceea L-aŭ dus pre Dînsul la Ana, şi acolo a fost bătut cu palma preste obraz. După aceea dela Ana la Caĭafa. Acolo a fost scuĭpit, bătut şi ocărît. Şi de acolo în strajă tótă nóptea, rîs şi batjococit de slujitorĭ şi în multe chipurĭ amărît fórte. Din Vartă fórte de dimineţă L'a scos şi la sfat la curtea Caĭafeĭ L'a dus. Dela Caĭafa la Pilat. Dela Pilat la Irod de isnóvă, şi ĭar dela Irod la Pilat. Întru aceste purtărĭ, întru tóte ce aŭ purtat pre Domnul Christos, a avut Sfinţia Sa legăturĭ grele, smulgere de pĕr, tragere de barbă şi scuĭpire în obraz.

După aceste încă dece strîmbătăţĭ l-aŭ făcut Sfinţieĭ Sale: întâiŭ, că s'aŭ strîns tot poporul: unĭĭ să se socotéscă de ce-l vor face, alţiĭ ca să-l facă rĕŭ şi amărîciune negrăită. A dóua strîmbătate, că L-aŭ desbrăcat de veşminte. A treĭa, că L-aŭ îmbrăcat într'un veşmînt mohorît ca să-şĭ ridă, fiind-că el a ḑis, că este impĕrat jidovilor (întâiŭ era îmbrăcat în veşmînt alb, cu carele îl îmbrăcase Irod [Luca 23, 11]; ĭar după aceea L'a desbrăcat şi L'a îmbrăcat în plaşcă ierusalimleneáscă). A patra strîmbătate l-aŭ făcut, că l-aŭ pus pre cap cunună de spinĭ, cu care cunună l-aŭ rănit şi l-aŭ încruntat tot capul. A cincĭa, în loc de stég impĕrătesc, l-aŭ dat în mână o trestie de mare. A şésea, că nu le-a ajuns atâta, ci-şĭ făceau rîs de l se închinaŭ din genunchĭ şi strigaŭ ḑicênd: fiĭ sănătos impĕrate jidovesc, că acum cu adevĕrat eştĭ împĕrat, fiind-că eştĭ îmbrăcat cu plaşcă mohorîtă şi aĭ în cap cunună şi în mână stég; iată, ce aĭ poftit tu aĭ aflat. A şéptea strîmbătate l-aŭ făcut, că scuĭplaŭ în faţa Luĭ şi-L băteaŭ cu palma, atâta cât perise frumseţea feţeĭ Luĭ şi se schimbuse podóba obrazuluĭ Luĭ. A

opta strîmbătate şi durere mare l-aŭ făcut Sfinţiei Sale, că aŭ luat trestia şi-L loveaŭ cu ea în cap preste acea cunună vîrtósă şi înghimpósă, atâta cât s'aŭ înfipt ghimpiĭ în capul Luĭ şi-l cura sângele pre faţă. A nóua, ĭarăşĭ de isnóvă rîdeaŭ şi-L ocăraŭ şi-L băteaŭ. A ḑecea şi cea maĭ de apoĭ strîmbătate l-a făcut Sfinţiei Sale, că L'aŭ desbrăcat de acea plaşcă şi L'aŭ îmbrăcat ĭarăşĭ cu veşmintele Luĭ.

Deci s'a adunat multă mulţime, şi a luat pre Domnul Christos şi L-a dus la locul unde se chĭamă Golgotha. Acolo L'a rĕstignit pre Dînsul. Şi maĭ nainte L'a adăpat pre Dînsul cu oţet amestecat cu fiere. Cu Dînsul, aŭ rĕstignit şi doĭ tâlharĭ, unul de-a drépta, altul de-a stânga.

Iar după acele muncĭ şi chinurĭ şi după acele durerĭ şi necazurĭ ce a răbdat pentru noĭ Domnul nostru Iisus Christos, scriŭ Evangeliştiĭ şi de minunĭ ce s'aŭ făcut la mórtea Sfinţiei Sale. Că întâĭ, încă până a fost viŭ pre Cruce, s'a întunecat sórele dela amĭaḑĭ până de către séră, în treĭ ceasurĭ tocma. A dóua, dacă Şĭ-a dat sufletul în mânile Părinteluĭ, după mórtea Sfinţiei Sale s'a rupt Catapetézma Biserice celeĭ marĭ a Ierusalimuluĭ, tocma în dóuĕ de sus până jos. A treĭa, s'a cutremurat pămêntul. A patra minune, s'aŭ despicat petrile. A cincea, s'aŭ deschis gropile în ceasul morţeĭ Domnuluĭ, şi întru ḑiua învierei Sale s'a sculat morţiĭ şi s'a arătat la mulţĭ.

Iată, Iubiţiĭ meĭ creştinĭ, auḑirăţĭ mórtea Domnuluĭ nostru şi muncile Luĭ cele grele. Deci să le pomeniţĭ şi pururea să le aveţĭ înaintea ochilor voştri, până când va veni Dumneḑeŭ întru mărirea Sa. De păcate să vĕ părăsiţĭ şi pre Domnul Christos să Iu-

biţi, că Acela mai înainte pre voi v'a iubit şi pentru voi a murit, ca voi să nu muriţi cu mórtea cea de veci; că Acela pentru păcatele tale a plătit cu sângele Său, şi pre tine din robia de veci te-a rescumpĕrat şi sloboḑia impĕrăţiei cerului ţi-a dăruit. Pentru aceea să-L iubeşti pre Dinsul cu tótă inima ta şi să umbli întru tóte invĕţăturile Lui. Cu acelea veĭ ajunge viaţa de veci şi impĕrăţia cerului, pre carea noi toţi să o dobândim, pentru mila Domnului nostru Iisus Christos, căruia se cade cinste şi închinăciune, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veciĭ vecilor. Amin.

A DÓUA PARTE: PENTRU ARĂTAREA MUNCILOR DOMNULUI CHRISTOS.

Vade-se a şti, că cu ce a biruit din început diavolul pre om, cu aceea să fie şi el biruit de Christos. Incepĕtura blestemului şi a tótă osinda omului, aŭ fost aceste treĭ: muerea, lemnul şi mórtea. Muerea Eva, de şerpe a fost amăgită; lemnul, din carele Adam cu Eva aŭ mâncat póme; mórtea, ce a stăpânit pentru mâncarea pómelor acelora, precum scrie la Facere (3, 7, 8). Aşa dar întru acel chip şi acum: în locul Evei, prea binecuvîntata Fecióra Maria; în locul lemnului celui din raĭŭ, lemnul Crucei; în locul morţei lui Adam, mórtea lui Christos.

Crucea a biruit pre satana diavolul; cu aceea a fost biruit. Cu lemnul acela din raĭŭ, a biruit pre Adam, diavolul; şi Christos, cu lemnul Crucei, a biruit pre diavolul. Precum mórtea lui Adam, omora pre ómenii ce se născuseră dintru dînsul, aşa şi

mórtea luĭ Christos, a înviat pre ómenĭĭ ce aŭ fost după Dînsul. Eva a agonisit muncă a tot neamul sĕŭ, ĭară Fecĭóra Maria a agonisit binele de vecĭ a tot neamul ce crede Fiĭuluĭ sĕŭ.

Pentru aceea nu te mira, o ĭubitul meŭ creştin, pentru ce a răbdat Dumneḑeŭ cel puternic, ca cela ce n'are putere. Să ştiĭ şi să pricepĭ, că într'alt chip nu s'ar fi putut cunóşte puterea, înţelepcĭunea şi dreptatea luĭ Dumneḑeŭ;—puterea; că acolea unde nimenea nu a putut să facă, Dumneḑeŭ a făcut; dreptatea, că ar fi putut Dumneḑeŭ şi cu puterea să isbăvéscă neamul omenesc de muncĭ, dar n'a vrut, ca să n'aĭbă a răspunde diavolul să ḑică: eŭ am biruit pre om, ĭar eŭ sînt biruit de Dumneḑeŭ; ce lucru mare este? Pentru aceea a vrut Dumneḑeŭ de a priimit acestea tóte. De vreme ce omul cel d'întâĭŭ, Adam, a căḑut, pentru aceea ĭarăşĭ Adam cel noŭ, Domnul nostru Iisus Christos, l'a ridicat şi l'a îndreptat. Înţelepcĭunea luĭ Dumneḑeŭ s'a arătat, că tóte lucrurile le-a adus într'o toemire. Precum a intrat diavolul în şerpe de a amăgit pre Adam, aşa şi Dumneḑeŭ a intrat în trup de om, de a înşelat pre diavolul.

De n'ar fi luat Dumneḑeŭ mórte cu blestem, cum ar fi scos pre om din blestem? Iar altă mórte cu blestem nu era în Legea Veche fără de răstignirea, că aşa este scris la A dóua lege (21, 23): „Blestemat este tot omul ce móre pre lemn". Decĭ, pentru ca să schimbe blestemul spre binecuvîntare, a gustat din mórtea cea cu blestem. Saŭ cum ar fi chemat limbile către sine, de nu s'ar fi răstignit? De óre ce fără de răstignire, nimenea nu móre cu mânile întinse, pentru aceea Christos a murit pre Cruce cu mânile întinse, ca cu o mână să tragă către Sine pre Israilteníĭ, ĭar

cu altă mână să cuprindă Păgânii. Pre Cruce a luat mórte Domnul Christos—că Crucea patru marginĭ ale lumeĭ ține: cornul cel din sus, ține partea din sus; cel din jos, ține partea din jos; ĭară cornurile cele din mijloc, țin pre împrejur tóte marginile lumeĭ—ca să arate Domnul Christos, că Sfinția Sa este Acela carele pre toțĭ din tótă lumea adună și tuturor a tótă lumea împĕrățește, și cu mórtea Sa pre toțĭ ĭ-a luminat și-ĭ luminéză pre câțĭ cred și fac voea Luĭ.

Ar fi putut Dumnedĕu să isbăvéscă pre om, fără de muncĭ și fără de mórte. Dar dreptatea Dumnedĕéscă nu a lăsat ca omul să dobândéscă în dar binele acela ce de bună voe l'a perdut, pentru ca să se rescumpere strimbătatea luĭ Dumnedĕu și să plătéscă omul greșala sa cu certare de muncĭ și de mórte. Că cine din ómenĭ ar fi fost harnic să pótă rescumpăra cu mórtea sa păcatele a tótă lumea? când toțĭ ómenĭ câțĭ se născuseră dintru Adam, eraŭ spoițĭ cu ponegrélă de păcate și urîțĭ luĭ Dumnedĕu, și toțĭ sub blestemul luĭ Dumnedĕu eraŭ căduțĭ. Nu era harnic nimenea din ómenĭ, cu mórtea sa să îmblânzéscă pre Dumnedĕu și cu sângele sĕŭ să rescumpere lumea din munca de vecĭ, că Dumnedĕu dela omul păcătos nimic nu-I trebuește. Pentru aceea se cădea să fie fără de păcate acel om ce va plăti luĭ Dumnedĕu pentru ómenĭ. Să fie cu destoĭnicie întocma cu Dumnedĕu, ca să fie plata aceea mare și fără de preț; să fie întocma și deplină plată. Un rob când rănește pre împĕratul, nicĭ cu mânile, nicĭ cu capul nu póte plăti strîmbătatea împĕratuluĭ, căcĭ nu este de o potrivă; ĭar când un împĕrat, altuĭ împĕrat plătește, atuncĭ ĭĭ este plata deplin și de o potrivă. Însă nu că dóră

Christos în firea Dumnedeéscă a răbdat muncĭ şi a plătit, ci în firea omenéscă a răbdat pentru noĭ şi a plătit, ca un om deplin; ĭară ca un Dumnedeŭ deplin, plata Luĭ a fost fără de mĕsură şi nepreţuită, pentru păcatele omeneştĭ cele fără de numĕr—Cărula mulţămită şi închinăcĭune, dimpreună şi laudă Îĭ facem întru vecĭ netrecuţĭ. Amin.

CĂZANIE

ÎN SÂMBĂTA CEA MARE

LA ÎNGROPAREA DUMNEDEESCULUĬ TRUP AL DOMNULUĬ IISUS CHRISTOS

Pentru plânsul şi tânguirea prea cinstitei Maicei lui Dumnedeŭ, şi pentru pogorîrea lui Christos la iad.

Ce póte fi acéstă taĭnă minunată şi tuturor ómenilor întricoşată? Şi ce póte fi lauda şi cântările Bisericeĭ nóstre? Saŭ ce póte fi, iubiţiĭ meĭ creştinĭ, aşa tăcere mare astă-dĭ pre lume ómenilor şi în cerĭŭ umilinţă îngerilor? Nu este altă tocmélă fără numaĭ acésta, că Împĕratul tuturor împĕraţilor, dórme; că Domnul nostru Iisus Christos a sĕvîrşit lucrurile Sale cele noĭ ce a făcut, şi întru acéstă sfîntă şi binecuvîntată Sâmbătă, odihneşte cu trupul în grópă.

Dintru'ntâĭŭ a făcut Dumnedeŭ cerĭul şi pământul, omul şi tóte câte's vĕdute şi nevĕdute, care sînt putrede şi trecĕtóre (precum scrie la Facere în capul d'întâĭŭ stih 1); ĭară aceste lucrurĭ ce a făcut Domnul Iisus Christos, al doilea rând, cu trupul Sĕŭ pre-

lume, sînt neputrede şi netrecute. Pentru aceea sînt minunate lucrurile Lui şi nimenea nu póte să spue minunile Lui cele ce a făcut. Că d'intâiŭ dacă a făcut Dumneḑeŭ pre om, adecă pre Adam şi l-a dat viaţă, a murit ĭarăşĭ şi a perit; ĭară al doilea rând, l'a înoit pre dînsul şi l'a înviat cu viaţă tără de mórte. Atunci din viaţă a căḑut omul în mórte, ĭar acum Dumneḑeŭ l'a scos pre om din mórte în viaţă. Pentru aceea nu ne mirăm atâta de frumseţea cerĭului şi a pământului ce a făcut Dumneḑeŭ d'intâiŭ, cum ne mirăm astă-ḑi de lucrurile cele noĭ ce a făcut acum. Şi cum a făcut Dumneḑeŭ atunci tóte lucrurile lumeĭ, în şése ḑile şi în a şéptea ḑi, Sâmbătă, a odihnit de tóte lucrurile Sale (precum scrie ĭar la Facere 2, 2); aşa şi Domnul Christos întru al şéselea véc a înoit pre om cu Crucea şi cu mórtea Sa, şi în a şéptea ḑi, adecă întru acéstă Sâmbătă de astă-ḑi, a odihnit de tóte lucrurile Sale. Atâta sînt de minunate lucrurile şi faptele Lui ce a făcut, cât nu numaĭ ómeniĭ, ci şi îngeriĭ se miră, cum marele şi puternicul Dumneḑeŭ, Cela ce este îmbrăcat cu lumină ca cu un veşmînt, S'a îmbrăcat cu trup putred şi neputinclos omenesc; şi cum a încăput în grópă strimtă şi întunecată, când pre Dînsul nu-L pot încăpea cerĭurile; saŭ cum S'a îngropat cu ceĭ morţi, Cela ce dă viaţă a tótă lumea. Cu adevĕrat maĭ minunate sînt aceste lucruri decât cele de demult, că acelea sînt vĕḑute, ĭar acestea nevĕḑute. Nu s'aŭ auḑit din veci, nici s'aŭ vĕḑut cele ce s'aŭ izbândit astă-ḑi înaintea ochilor noştri. Că acum mórtea de veci este omorâtă de mórtea Sfinţiei Sale, păcatul ars de focul Dumneḑeirei Lui, blestemul călcat, împĕrăţia diavolului risipită, diavoliĭ legaţi, Iadul deşert, le-

gaţiĭ scoşi şi sloboḑi, gropile deschise, morţiĭ cei din veci, eşiţi din întuneric în lumină, din mórte în viaţă.

Pentru aceea să strigăm toţi împreună cu prorocul şi împĕratul David grăind (Ps. 103, 24): „Cu adevĕrat minunate sînt lucrurile tale Dómne, tóte cu înţelepcĭune le-aĭ făcut“. Mare este Taĭna socotinţeĭ Tale! Tóte aŭ tăcut astă-ḑi şi s'aŭ potolit: pisma şi zavistia jidovilor s'a ostoit, strigarea şi gâlceava lor a tăcut, armele s'aŭ părăsit. Sórele s'a întunecat, pămêntul s'a cutremurat, îngerii şi maĭ marii cetelor cereştĭ s'aŭ întristat şi de cântările cele de veselie s'aŭ părăsit; căcĭ Sórele cel drept. Domnul Christos, a apus în laturea pămêntuluĭ cea de jos, ca să lumineze cu strĕlucirea Dumneḑeireĭ Sale pre cela ce şedeaŭ în întuneric şi în umbra morţeĭ, adecă pre strămoşi şi prorocĭ, cariĭ aşteptaŭ acolo venirea Luĭ.

Pentru aceea să tacă acum tot omul şi să stea cu trică şi cu cutremur şi nimic pămêntesce să nu gândéscă, ci să asculte nu alt ce-va, decât cuvinte de mila înţelepcĭuneĭ luĭ Dumneḑeŭ, ce a făcut pentru al nostru bine şi pentru a nóstră spăsenie.

Când a fost Vinerĭ de către séra, după ce Şĭ-a dat, Domnul Christos, sufletul în mânele Părinteluĭ Sĕŭ, când aŭ fugit toţi Ucenicĭi Luĭ şi de frica jidovilor s'aŭ ascuns, şi toţi cunoscuţiĭ Luĭ aŭ stătut departe de Dinsul (precum scrie Luca Evangelistul 23, 49), numaĭ Singur a rĕmas pre cruce rĕstignit între doĭ tâlharĭ;—atuncĭ (scrie Marcu Evanghelistul 15, 43, ḑicênd că) a venit Iosif ce era din Arimateea, om bogat şi fruntaş din sfatul jidovilor, credincĭos întru Domnul Christos, şi dacă a vĕḑut pre Stĕpânul şi Învĕţătorul sĕŭ pre cruce rĕstignit şi de toţi părăsit,

s'a dus la Pilat de a grăit: Dă-mĭ Pilate, mortul acel ocărât şi urât, ce este ca un vinovat răstignit şi ca un'strein părăsit! Dă-mĭ săracul acesta şi răstignitul, că a avut Ucenicĭ şi L-aŭ părăsit de aŭ fugit! Nicĭ un lucru mare nu celŭ, ci puţină rugăminte mĕ rog: Dă-mĭ trupul luĭ Iisus cel bătut, scuipit şi cu cunună de spinĭ încununat, cu oţet şi cu fiere adăpat şi cu cue pre cruce pătruns. Ajunge-l, Dómne Pilate, muncile! Ajunge-l mórtea ce a luat! Iată se potoli zavistia jidovilor, se ostoi mânia fariseilor şi se umplu voea cărturarilor. Dă-mĭ acest trup fără de păcate al luĭ Iisus carele a umblat pre mare ca pre uscat, vin din apă a făcut şi cu puţină pâne pre mulţĭ a săturat! Dă-mĭ trupul acesta ce a făcut orbiĭ cu ochĭ, ologiĭ cu picĭóre, draciĭ din ómenĭ i-a izgonit şi morţiĭ i-a înviat! Ascultă puţină rugăminte şi-mĭ dă golul acesta, că pentru noĭ s'a golit! Dă-mĭ mortul acesta, că pentru noĭ muri! Dă-mĭ necunoscutul acesta, că eŭ îl cunosc cine este!

Acésta dacă a auḑit Pilat, s'a îndulşat şi a dat Trupul luĭ Iisus; iar Iosif luând Trupul Sfinţiel Sale,— al Domnuluĭ Christos, de pre cruce, împreună cu Nicodim, L'aŭ învălit într'o pânză curată cu unsorĭ de mir.

Acolo era atunci şi Prea Curata Fecióra Maria Maĭca Domnuluĭ, de multă jale şi de mare întristare cuprinsă, pentru tóte muncile Fiĭuluĭ sĕŭ, ce le vĕḑuse tóte însăşĭ cu ochiĭ sĕĭ—că numaĭ sfinţia sa a fost la tóte muncile luĭ Christos, ca o maĭcă ce o dóre inima de fiĭul sĕŭ. Pentru aceea maĭ mult amar şi durere a avut când aŭ pogorît pre Christos de pre cruce. Vĕḑênd ranele Luĭ şi mórte rea şi gróznică, s'a umplut de durere inima şi trupul eĭ, şi cu jale a

început a plânge şi a grăi: O Iubit Fiiul meŭ, unde laşĭ pre maĭca Ta? Într'acuĭ casă mĕ trimiţĭ? Laşi-mĕ de acum, Fiiul meŭ, şi de astă-dĭ mĕ desparţĭ de Tine? Dar pre cine volŭ avea ajutor? Pre cine volŭ avea mângâere? Că pre Tine, Fiiul meŭ, am avut nădejde, pre Tine Tată, Mumă şi Dumneḑeŭ, de ajutor şi de folosire. Dar de acum pre cine volŭ avea în locul Tĕŭ, Fiiul meŭ? Amar mie, pustia de mine! N'am tras nădejde, Fiiul meŭ, când Te-am născut, de una ca acésta! N'am aşteptat să vĕd atâta scârbă şi amărĭcĭune negrăită, Fiiul meŭ, nicĭ atâta amar şi durere! Când Te-am născut, Fiiul meŭ, n'am simţit durere, ĭar acum cumplită durere simt întru inima mea! În loc de bucurie, Fiiul meŭ, ĭaŭ scârbă; în loc de veselie, amar; în loc de destătare, nevoe; în loc de uşurare, greutate; în loc de ḑi bună, Fiiul meŭ, vĕd ḑi rea şi cumplită; în loc de cât bine am nădĕjduit să aĭb, Fiiul meŭ, pentru naşterea Ta, acum atâta rĕŭ şi durere am! Unde este Gavriil Arhanghel carele mĭ-a ḑis să mĕ veselesc? Să-l vĕd încaĭ acum să grăesc către dînsul puţine cuvinte. Că el nu-a ḑis că mĕ volŭ veseli, ĭar eŭ acum, Fiiul meŭ, mĕ întristez şi mĕ amărăsc. Ḑisu-mĭ-a, că împĕrăţia Ta nu va avea sfîrşit, ĭar eŭ Te vĕd, Fiiul meŭ, nu ca un împĕrat, ci ca un vinovat. Ḑis-a, că împĕrăţia Ta nu va avea sfîrşit, ĭar eŭ, Fiiul meŭ, Te vĕd mort, şi cuvîntul luĭ nicĭ aicea pre pământ nu s'a împlinit. O Iubitul meŭ Fiiŭ, dulce lumină a ochilor meĭ, nădejdea şi veselia mea! Deşchide-Ţĭ ochiĭ şi veḑĭ pre maĭca Ta ce Te plânge! Deşchide-Ţĭ sfîntul rost şi mângâe pre maĭca Ta! Ascultă Fiiul meŭ suspinele mele; caută de veḑĭ lacrimile mele! Unde-Ţĭ sînt Uceniciĭ? Toţĭ Te lăsară acum! Unde-Ţĭ sînt prieteniĭ? Toţĭ Te părăsiră! Un-

de este Petru Ucenicul Tĕŭ ce dicea că-şĭ va pune capul pentru dragostea Ta (Mat. 26, 35)? Acum nicĭ el nu se află să plângă cu mine. Toţĭ m'aŭ lăsat; toţĭ m'aŭ părăsit! Numaĭ Ión, cel maĭ tinĕr din toţĭ, acela Te iubeşte şi acela Îţĭ este Ucenic. O Iubitul meŭ Fiĭŭ, sabia cea de amândóuĕ părţile ascuţită, de carea mĭ-a spus Simeon stareţul, astă-dĭ pătrunse inima mea şi trecu prin trupul meŭ (Luca 2, 35), că Te vĕd mort, Fiĭul meŭ, Cela ce înviaĭ morţiĭ! Mânile Tale cele ce tămăduiaŭ bolnaviĭ, le vĕd pătrunse cu cue şi rănite! Rostul Tĕŭ cel cu învĕţătură scumpă şi dulce, acum este închis şi tăcut! Frumseţea feţeĭ Tale, ponegrită şi schimonosită! O cerĭŭ şi pământe, plângeţĭ cu mine pentru mórtea cea cu necaz a Fiĭuluĭ meŭ! Plângeţĭ cu mine maĭcĭ, că Fiĭul meŭ şi lumina ochilor voştri, se stinse acum! Glăsuiţĭ cu mine fecióre, că Mirele sufletelor vóstre, gropeĭ se dă! Plângeţĭ voĭnicĭ, că frumseţea vóstră se schimonosi! Şi voĭ bĕtrânĭ cu amar tânguiţĭ, că tăria vóstră slăbi! O pământe şi tu sóre, întristaţi-vĕ şi vĕ spăimântaţĭ de minunată minune, că Făcĕtorul vostru zace mort şi Ziditorul vostru în grópă se îngrópă! O cerĭŭ, deşchide-ţĭ porţile tale, şi voĭ îngerĭ plecaţi-vĕ ochiĭ voştri şi căutaţĭ de vedeţĭ pre Făcĕtorul şi Împĕratul vostru pre pământ, în mijloc de neam păcătos lăsat şi părăsit în ocară mare şi fără de milă chinuit şi omorît! O vicleşugul jidovilor, vrăjmăşia şi fără de omenia lor! O neam rĕŭ şi îndărătnic, că nicĭ ca petrile nu sînteţĭ; că acelea dacă cunoscură pre Făcĕtorul lor că este rĕstignit, ele se despicară şi se risipiră, iar voĭ nu pricepeţĭ nicĭ atâta! Catapetézma Bisericeĭ se rupse pre mijloc, iar voĭ nu vĕ umilirăţĭ! Gropile se deschiseră şi inimile vóstre nu

se umiliră! Sórele şi luna se întunecară, iar voi nu înţeleseraţi că este Dumnedeŭ! Insă voi după lucrul vostru veţi lua şi vĕ veţi duce în locul cel de muncĭ unde este gătit vóuĕ împreună cu Iuda carele a vîndut pre Fiĭul meŭ şi Dumnedeul sĕŭ! Acolo în vecĭ vĕ veţi munci pentru faptele vóstre ce aţi făcut asupra Dumnedeului vostru; iar Fiĭul meŭ este împĕrat şi biruitor, şi va zdrobi capetele diavolilor în iad. Pentru aceea, Fiĭul meŭ, către Tine ca către un mort grăesc: Du-Te în iad de isbăveşte sufletele strămoşilor noştri şi înviĭ a treĭa dĭ, cum aĭ dis cu sfînta Ta gură (Marcu 9, 31), ca să Te vĕd iarăşĭ să mĕ mângâĭŭ şi eŭ şi Uceniciĭ Tĕĭ! Inviĭ, Dómne, că Tu eştĭ Împĕrat în vecĭ! Birueşte mórtea, calcă puterea diavoluluĭ, zdrobeşte capul satanelĭ şi iarăşĭ să Te arăţi către maĭca Ta; că pentru spăşenia ómenilor Te-aĭ rĕstignit, Fiĭul meŭ, şi aĭ murit, iar pre mine m'aĭ lăsat în scârbă şi în mare amar! Măcar treĭ dile ce veĭ zăbovi în iad, Fiĭul meŭ, mie'mĭ pare vreme de anĭ mulţi! Pentru aceea, iubitul meŭ Fiĭŭ, înviĭ a treĭa dĭ, cum aĭ dis de multe orĭ!

Decĭ Prea Curata Fecĭóră aşa tânguindu-se şi plângĕnd după Fiĭul sĕŭ, trupul luĭ Christos a fost îngropat de Iosif şi Nicodim. Insuşĭ Iosif de spaĭmă şi de minune fiind cuprins, cu fricĭ slujĭa la îngroparea luĭ Christos şi cu lacrimĭ grăĭa: O vaĭ de mine, dulce Iisuse, cum mĕ voiŭ atinge de Trupul Tĕŭ cel neputred? Saŭ cu ce pânză voiŭ înfăşura Trupul Tĕŭ? Saŭ cu ce mână Te voiŭ pune în grópă? Saŭ ce cântărĭ voiŭ cânta la îngroparea Ta? Ştiŭ şi pricep că minunate cuvinte trebuesc să se cânte Dumnedeirei Tale, pre care mintea nóstră nu le cuprinde. Insă împreună cu Nicodim vom cânta: „Fiĭule unul

născut, Cuvîntul luĭ Dumnedeŭ fiind fără de mórte, carele aĭ voit pentru mântuirea nóstră a te întrupa din Sfînta Născătóre de Dumnedeŭ şi pururea Fecióra Maria, neschimbat te-aĭ făcut om, rĕstignitu-te-aĭ Dumnedeule şi cu mórtea pre mórte aĭ călcat. Fiind unul din Sfînta Treime, preamărit cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, miluĕşte-ne pre noĭ!"

Decĭ cu unele ca acestea a fost îngropat Trupul Domnuluĭ Christos, iar Iadul jos de frică şi de spaimă sta şi se întrista de perirea sa, că se apropia să pérdă sufletele ce le avea ţinute şi înghiţite. Şi care aŭ fost cuvintele tânguireĭ luĭ, adecă ale Iadului? Precum scrie sfîntul Epifanie, să pomenim şi noĭ din cuvintele luĭ: O, mare nevoe! Vaĭ, marc greutate! Amar de Iisus Nazarineanul fecĭorul Marieĭ! Dar cine póte fi acesta ce nu se póte opri, nicĭ se póte ţinea întru adîncul pămîntuluĭ? Maĭ bine ar fi fost să nu fiŭ îndemnat jidoviĭ să-l rĕstignéscă. Înghiţitu-l'am pre dînsul ca pre un mort şi mĕ cutremur de dînsul ca de un fără de mórte. Înghiţitu-l'am ca pre un om şi mĕ tem de dînsul ca de un Dumnedeŭ. Apucatu-l'am ca pre un slab şi mĕ întristez de dînsul ca de un puternic. Luatu-l'am ca pre un vinovat şi mĕ spalŭ de dînsul ca de un judecător. Înghiţitu-l'am pre dînsul ca pre un rob şi-mĭ este frică de dînsul ca de un împĕrat. Pentru aceea slugile mele demonĭ, înculaţĭ porţile Iadului, închideţi-le şi le înculaţĭ cu zăvóre şi cu lacăte, că iată vine, iată sosi perirea nóstră, şi cum pricep eŭ, acesta nu este alt cine-va, ci este Dumnedeŭ, care va strica porţile, va zdrobi zăvórele şi va călca puterea nóstră. Dar până când ne vom feri? Până când ne vom strejui? Până când ne vom păzi? Iată vine vremea sfîrşitului nostru! Iată sosi perda-

rea nóstră! Veniţĭ să ne ascundem întru adîncul Iadulŭĭ; veniţĭ să ne pogorîm în locurile cele ascunse şi neştiute.

Vorovind aceste cuvinte, în Iad, diavoliĭ, a sosit şi Domnul Iisus Christos la Iad cu mărire multă, cu cântărĭ de Îngerĭ, cu laudă de Arhanghelĭ, şi înaintea Luĭ aŭ căḑut porţile Iadulŭĭ cele de veciĭ, zăvórele s'aŭ zdrobit şi încuetorile s'aŭ frînt, şi aşa a intrat Domnul nostru Iisus Christos cu tărie şi cu putere multă în Iad. Însă nu cu trupul, căcĭ era în grópă, ci cu sfîntul suflet îmbrăcat cu Dumneḑeirea. Acolo eraŭ toţĭ ómenĭĭ câţĭ muriseră din veciĭ, acolo eraŭ strămoşiĭ noştri, acolo prorociĭ, dreptiĭ, Adam, Eva, Sit, Avel, Cain, Avraam, Isaac, Iacov, Moisi şi toţĭ prorociĭ; încă şi Ión Botezătorul, treĭ anĭ şi şése lunĭ avea de când era şi el în Iad, şi toţĭ câţĭ muriseră maĭ înainte de Christos, toţĭ acolo în Iad eraŭ. Şi cât a strălucit lumina aceea în Iad, toţĭ s'aŭ bucurat, toţĭ s'aŭ veselit, căcĭ aŭ înţeles izbăvirea lor, aŭ priceput slobo̧dia lor, aŭ ştiut a cuĭ este lumina aceea ce a luminat întunerecul Iadulŭĭ, şi aşa veselindu-se şi bucurându-se de venirea Domnuluĭ sĕŭ.

Avenit Domnul Christos la Adam şi a ḑis către dînsul: Scólă Adame, zidirea Mea; scólă Adame, tacerea mânilor Mele; scólă Adame şi te du de aicea. Lasă muncile cele cumplite şi te du în raĭŭ. Lasă locul cel strein şi negătit, şi vino în locul tĕŭ cel gătit. Lasă amărăcĭunea Iadulŭĭ şi vino în dulcéţa raĭuluĭ. Lasă scârba şi vino în bucurie. Raĭul te aştéptă, hrana cea dulce te întîmpină, arma cea de foc ce strejuĭa raĭul, s'a dat înlăturĭ. Iată şi Eŭ pentru tine am venit până aicea, pentru tine M'am întrupat, pentru tine am fost om, pentru tine M'am smerit, pentru tine am fost

ocărît şi cu palma preste obraz lovit, scuipit, muncit şi rănit, mai apoi răstignit şi îngropat. Tóte acestea le-am răbdat pentru ca să te izbăvesc pre tine şi tot neamul tĕŭ ce a intrat aicea pentru neascultarea ta. Sculaţi şi voi alţi ómeni de vedeţi şi pricepeţi că Eŭ sînt mântuirea vóstră, Eŭ sînt izbăvitorul vostru. Eŭ lumină în lume am venit (Ión 12, 46) şi acum aicea în Iad lumină sînt. Pentru aceea vĕ luminaţi, că Eŭ am auḑit glasul rugel vóstre; că voi drepţii aţi strigat şi Eŭ am auḑit ruga vóstră, şi M'am pogorît să vĕ izbăvesc pre voi din mânile vrăşmaşului. Pentru aceea sculaţi din întunecatul Iad şi din rĕutăţile şi muncile lui, şi să mergem în odihna raiului. Cu nişte cuvinte ca acestea a scos Christos din muncĭ sufletele celor ce eraŭ din vecĭ închişi acolo. Cade-se a şti şi acésta, că Domnul Christos treĭḑecĭ şi treĭ de anĭ a fost cu trupul pre pămênt de a mărturisit, şi câţi aŭ creḑut mărturiei Lui pre acela l-a şi mântuit; aşa întru acel chip şi în Iad, în treĭḑecĭ şi treĭ de ceasurĭ a mărturisit, decĭ cariĭ aŭ creḑut şi acolo în Iad pre acela l-a şi scos. Şi aşa tăria şi puterea Iadului a fost zdrobită şi risipită, iară sufletele drepţilor aŭ intrat în raiŭ.

Acestea auḑind, noĭ păcătoşiĭ, să ne umilim sufletele şi inimile, să urîm lumea şi tótă pofta eĭ şi să iubim pre Dumneḑeŭ; că iată Sfinţia Sa a răbdat durere şi a gustat mórte, numaĭ ca să te învie pre tine şi să te slobódă din mórtea de vecĭ. Ocărît a fost şi desbrăcat, ca pre tine să te îmbrace cu viaţă fără mórte. În mijlocul a doĭ tâlharĭ a fost răstignit, ca pre tine să te pue în mijlocul îngerilor să petrecĭ. În grópă întunecată a fost pus, ca pre tine să te facă locuitor în lumina cerĭului, acolo în vecĭ să împĕrăţeştĭ întru

bucurie neîncetată, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim pentru mila şi darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, Celuĭa ce I se cade cinste şi închinăciune, ţinere şi putere, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA SLĂVITA ȘI LUMINATA ḌI

A ÎNVIEREI DOMNULUI NOSTRU IISUS CHRISTOS.

Învĕțătură pentru bucuria ḍilei, și de câte ori s'a arătat întru acea ḍi Ucenicilor Sĕi dacă a înviat din morți Domnul Christos.

Astă-ḍi, fraților, s'aŭ izbândit nóuĕ cuvîntul acela, ce a grăit de demult prorocul și împĕratul David de acéstă ḍi luminată, ḍicênd (Ps. 117, 23): „Acésta este ḍiua ceea ce a făcut Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim intru ea". Iar în ce chip este nóuĕ acéstă ḍi de bucurie și de veselie, fieşte cine póte să știe și să pricépă. Că de vine pre noĭ scârbă și frică pentru vicleșugul și nepriința vrăşmaşilor noștri, pentru care pĭerdem sănătatea, agonisita, sloboḍia și cădem în robie, în sărăcie și în tótă rĕutatea; — cu cât maĭ vîrtos să nu ne vie bucurie și veselie, când vedem vrăşma-

şîĭ noştri biruiţî, călcaţî şi pieriţî. Intru acela ceas neaflăm veselî şi sloboḑî de tótă scârba şi de tótă trica. Aşa intru acel chip ne bucurăm şi ne veselim astă-ḑî, căcî vrăşmaşiî noştri diavoliî, cariî ne agonisiseră nóuĕ tot rĕul şi pentru vicleşugul şi nepriinţa lor pierdusem raĭul şi viaţa de vecî, şi căḑusem în sărăcie şi în robia diavolului şi a Iadului—pentru care lucru căḑuse pre noî trică şi scârbă mare—Iar astă-ḑî Iarăşî a venit pre noî veselie şi voe bună, căcî vrăşmaşiî noştriî aceĭa sînt călcaţî şi biruiţî astă-ḑî de învierea Domnului nostru Iisus Christos. Şi ceĭa ce ne poftea nóuĕ rĕul, astă-ḑî îl vedem zdrobiţî şi periţî. Pentru aceea în loc de scârbă astă-ḑî ne-a venit nóuĕ bucurie; în loc de trică, pace şi netemere; în loc de robie, sloboḑie; în locul întunereculuî, am eşit în lumină; din muncî am eşit în odihnă; în locul Iadului, astă-ḑî am dobândit cerîul.

Veseleşte-te cerîŭ, adecă îngeriî ce sînt în cerîŭ, şi te bucură pămêntule, adecă ómeniî ce sînt pre pământ! Şi pentru ce? Pentru-că astă-ḑî a trecut blestemul cel de demult şi a venit binecuvîntarea cea nóuă. Perit-a păcatul şi a venit sfinţenia. Veseliţi-vĕ morţiî şi vĕ bucuraţî voî strămoşî, că pre voî v'aŭ izbăvit Christos. Vóuĕ v'a dat moştenirea cea d'întâîŭ, raiul. Vóuĕ v'a dăruit viaţa cea de vecî. Tóte seminţiile şi tóte limbile vĕ veseliţî astă-ḑî; că astă-ḑî mântuirea nóstră s'a arătat; astă-ḑî Christos a înviat şi puterea diavolului a fost călcată; astă-ḑî Christos a înviat şi vrăşmaşul neamului nostru a fost biruit; astă-ḑî Christos a înviat şi morţiî cel din vecî s'aŭ sculat; astă-ḑî Christos a stătut împĕrat, Iar diavolul a stătut rob.

După îngroparea Domnului nostru Iisus Christos,

Iubiții mei creștini, s'aŭ dus zavistnicii jidovi și aŭ ḑis lui Pilat (precum scrie Matei Evanghelistul 27, 63): Dómne, adusu-ne-am aminte, că acel amăgitor a ḑis, încă fiind viŭ: după trei ḑile mĕ voiŭ scula. Pentru aceea dă-ne putere să străjuim grópa, ca nu cum-va să mérgă ucenicii lui să-l fure, și vor ḑice către ómeni că a înviat din morți. Dar de unde știaŭ ei că va învia Christos? Din cuvîntul Sfinției Sale ce le ḑisese pentru Ionà proroc: „Că precum a fost Ionà în pântecele kitului trei ḑile și trei nopți, așa va fi și Fiiul omenesc întru inima pămîntului" (Matei 12, 40). Pentru acest cuvînt se temeaŭ ei că va învia Christos. Atunci le-a ḑis Pilat: Aveți slujitori, deci mergeți de străjuiți cum știți. Și s'aŭ dus jidovii de aŭ pecetluit grópa și aŭ pus cinci-ḑeci de ostași de o parte de grópă să străjuiască și de altă parte alți cinci-ḑeci de ostași. Custodia aceea ce ḑice Evanghelistul, însemnéză acea sută de ostași ce străjuiaŭ grópa lui Christos. Sfintul Loghin era sutaș (adecă hotnog) preste acea sută.

Iară la mieḑul nopței a fost cutremur mare, că îngerul lui Dumneḑeŭ s'a pogorît din cerîŭ (precum scrie Matei Evanghelistul 28, 2, ḑicênd:) și a prăvălit pétra de pre ușa gropei. Străjarii aceia aŭ fugit de frică. În vremea în care aŭ fugit străjarii, aŭ venit și Mironosițele de aduseseră mir. Mai întâiŭ Prea Curata Fecióra și cu Maria Magdalina aŭ vĕḑut învierea lui Christos (Marcu 16, 9). Maria Magdalina și cu Prea Curata Fecióra aŭ vĕḑut îngerul acela ce a șeḑut de-asupra gropei. Și iarăși a vĕḑut doi îngeri carii i-aŭ ḑis ei (Ión 20, 13): O muere, ce plângi? Pre cine cauți? Sculatu-S'a nu este aicea. Caută de veḑi locul unde L'aŭ îngropat, că este deșert.

Atunci a alergat şi s'a dus la Petru Apostol şi la Ión şi le-a spus tóte câte vĕduse. Iar întorcêndu-se cu Prea Curata Fecióra, le-a întimpinat Christos şi le-a ḑis: Bucuraraţi-vĕ! (Matei 28, 9). Se cădea ca neamul ce auḑise d'întâiŭ blestemul acela: cu durere să nască fii,—acela să audă iarăşi întâiŭ bucurie. Iar Maria dacă a vĕḑut pre Christos, pentru multă dragoste ce avea către Sfinţia Sa, şi părêndu-i că are trup pămêntesc ca şi mai înainte, a vrut să se atingă de Sfinţia Sa. Iar Christos a grăit către dînsa: Marie, nu te atinge de mine.

Petru şi cu Ión dacă aŭ auḑit dela Maria acele cuvinte, aŭ alergat la grópă. Şi Ión numai ce s'a plecat de s'a uĭtat în grópă; iar Petru ca un sirguitor ce era spre lucrul luĭ Christos, a intrat şi înlăuntru în grópă şi a aflat numai pînza cu carea era înfăşurat trupul luĭ Christos şi sudarĭul, adecă mahrama cu carea fusese învăluit capul Sfinţieĭ Sale. Intru acest chip S'a arătat Christos întâiŭ, dacă a înviat din morţi.

Al doilea rînd, S'a arătat iarăşi mueriloracelora Mironosiţelor, când aŭ mers la grópă mai de către ḑiuă, şi dacă L'aŭ vĕḑut aŭ căḑut la picĭórele Sfinţieĭ Sale de I s'aŭ închinat.

Atunci s'aŭ dus şi străjariĭ aceĭa de aŭ spus jidovilor tóte câte vĕḑuseră; iar eĭ aŭ strîns sobor de aŭ sfătuit şi deteră banĭ mulţi străjarilor, mită (Matei 28, 12, 13), ca să ḑică că dacă aŭ adormit eĭ, aŭ venit Ucenicii Luĭ de L'aŭ furat şi aŭ ḑis către ómenĭ că a înviat din morţi.

Al treilea rînd S'a arătat Christos luĭ Luca şi luĭ Cleopa, ducêndu-se din Ierusalim într'un sat ce se chema Emmaus (Luca 24, 13), şi mergênd cu dînşiĭ le spunea din Scripturile Prorocilor, în ce chip se

cădea să se chinuiască Christos şi să învie din morţi a treĭa ḑi şi aşa să intre întru mărirea Sa. Iar dacă aŭ sosit şi aŭ şeḑut să mănânce bucate, atunci li s'a descoperit de L'aŭ cunoscut, şi a fost nevĕḑut.

Al patrulea rînd S'a arătat sfîntuluĭ Petru Apostol, tot într'aceeaşĭ ḑi a învierei Sale; iar maĭ apoĭ, de către sĕră, fiind Apostolii toţi adunaţi într'un loc, închişi de frica jidovilor (precum scrie Ión Evanghelistul 20, 19, 20), a stătut Christos în mijlocul lor şi le-a ḑis: Pace vóuĕ. După aceea le-a arătat lor mânile şi cósta împunse; iar eĭ s'aŭ veselit şi s'aŭ bucurat dacă aŭ vĕḑut pre Domnul.

De atâtea orĭ S'a arătat Domnul Christos întru ḑiua învierei Sale. O ce veselie era Apostolilor când le venea lor adese veste de învierea luĭ Christos, şi se mângâeaŭ de scârba ce aveaŭ! Aşa întru acel chip şi noĭ, asemenea cu Apostolii, ne veselim pentru tăria credinţeĭ nóstre, credĕnd cu adevĕrat că Domnul Iisus Christos a înviat din morţi şi cu Sine pre noĭ pre toţi ne-a înviat din mórtea de veci şi ne-a făcut moştenĭ împĕraţieĭ cerului. Astă-ḑi Christos a înviat şi cu învierea Sa a făcut veselie netrecută celor scârbiţi, mângâere celor ce plâng, ridicare celor căḑuţi, sloboḑire celor robiţi, rĕscumpărare celor vînḑuţi, lumină celor întunecaţi, viaţă celor morţi, şi ne-a mutat din întunerec în lumină, din mórte în viaţă, de pre pământ în cerĭu. De acésta ne învaţă Pavel Apostol, ḑicĕnd (la Epistolia cea către Colaseni 3, 3), că viaţa nóstră este ascunsă cu Christos în Dumneḑeŭ.

Deci, când va veni Christos la judecată şi se va arăta întru slava Sa, atunci şi viaţa nóstră se va arăta întru slava Lui. Întâĭŭ, se va arăta frumseţea

trupurilor nóstre, că vor fi neputrede şi luminate mai vîrtos decâtsórele, şi ne vom veseli în veci vĕdĕnd frumseţele nóstre şi cinstea întru carea vom petrece în mijlocul îngerilor şi vom audi cântarea lor cea dulce şi frumósă. După aceea vom vedea iarăşi binele şi dulcéţa vieţei celei de veci şi faţa cea luminată a Făcĕtorului nostru, pre carea o doresc şi îngerii să o vadă; şi iarăşi şi scaunul lui Dumnedĕu cu mare cuviinţă aşternut şi de lumină trumósă şi neatinsă încunglurat, întru care lumină sînt vistieriile a tótă bucuria. Şi pre acel scaun vom vedea pre Dumnedĕu întru mărire şi întru slavă mare şi de acolo vor isvorî nóuĕ isvórele tuturor bunătăţilor. Atunci sufletele şi inimile drepţilor se vor umplea de bucurie şi de dulcéţa dragostei lui Dumnedĕu; se vor sătura de hrană neputredă şi vor fi veseli de beţia beuturei celei dumnedĕeşti, dintru carea se vor umplea de înţelepciune şi de ştiinţa tainelor celor dumnedĕeşti, neştiute. După aceea vor vedea lucrurile cele minunate şi curţile cele luminate ale Impĕratului ceresc, unde este tot veselie şi bucurie şi cântări neîncetate. Acolo este viaţă fără de mórte şi cununi gătite celor ce biruesc poftele şi păcatele. Celora ce se ostenesc pentru Dumnedĕu, sînt paturi de odihnă vecinică cu luminate aşternuturi. Acolo nu sînt suspinuri, nici lacrimi, că va şterge Dumnedĕu tóte lacrimile de pre ochii lor şi-i va umplea de binecuvîntare şi de veselie, şi de tot binele. Acolo îi va sălăşlui pre dînşii, în veci să impĕrăţéscă înaintea feţei Sale, şi cununi ca acestea va pune pre capetele lor. Intru aceu slavă şi întru acea mărire vor locui încununaţii impĕrăţiei cerului, întru care şi pre noi pre toţi ne învredniceşte, Dómne Iisuse Christóse; că ţie se cade cin-

ste, mărire și închinăciune dela tóte făpturile, împreună cu Părintele și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și întru vecĭ netrecuțĭ și nesfîrșițĭ. Amin.

CAZANIA

A DOUA, IARĂȘI LA ÎNVIEREA DOMNULUĬ NOSTRU IISUS CHRISTOS.

„Precum s'a sculat Christos din morțĭ prin mărirea Tatălui, așa și noĭ întru înoirea vieței să umblăm“ (Rom. 6, 4).

Văḑut-a sfîntul Ión Teologul (precum scrie la Apocalipsis 10, 1, 2) „Un înger pogorîndu-se din cerĭŭ, îmbrăcat în nour, și pre capul luĭ era curcubeŭ, și fața luĭ era ca sórele, și piciórele luĭ eraŭ ca stîlpiĭ de foc. Și avea în mâna luĭ o carte deschisă, și puind piciorul luĭ cel drept pre mare, ĭar cel stîng pre pămînt, a strigat cu glas mare, ca un leŭ răcnind“. Prin acest înger se închipuește Christos, căcĭ așa îl numește prorocul Isaia, ḑicênd: „Înger de mare sfat“. Nourul este trupul omenesc, cu carele a îmbrăcat Christos Dumneḑeirea Sa—precum și Apostolul Pavel ḑice, că „Dumneḑeŭ s'a arătat în trup“. Curcubeul însemnézĕ odihna care o a dat ómenilor—precum a ḑis Apostolilor: „Pacea mea daŭ vóuĕ“. Fața luĭ Christos a fost luminósă ca sórele, căcĭ Christos a luminat pre lume cu învĕțătura și cu faptele cele bune, și pentru aceea a ḑis: „Eŭ sînt lumina lumeĭ“. Cartea se chémă tainele cele dumneḑeeștĭ, carĭ le-a descoperit Christos ómenilor—precum a ḑis Însuși către Părintele Sĕŭ: „Arătat-am nu-

mele tĕŭ ómenilor". Piciórele luĭ Christos, in chipul stîlpilor, aŭ închipuit pre Apostolĭ, precum scrie: „Eŭ întărîŭ stîlpiĭ lor". Piciórele luĭ Christos sînt asemĕnate stîlpilor de foc pentru aceea, căcĭ Apostolĭĭ aŭ propoveduit cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, pre carele îl numeşte Dumneḑeŭ foc, prin prorocul Ieremia (5, 14), ḑicênd: „Iată eŭ daŭ cuvintele mele în rostul tĕŭ, ca focul". Stătut-a Christos cu un piciór pre pămênt şi cu altul pre mare, căcĭ Apostolĭĭ mărturisîaŭ cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ jidovilor carĭĭ se chémă pămênt, pentru-că se resfăţaŭ în lucrurile cele pămênteştĭ, şi păgânilor, carĭĭ se chémă mare, pentru-că aŭ fost necuvioşĭ ca marea — că aşa ḑice Apostolul Pavel: „Dat a fost mie vestirea cea bună care e întru limbĭ". Strigat-a Christos cu glas mare ca un leŭ răcnind. Leul treĭ ḑile şi treĭ nopţĭ dórme, după aceea se deştéptă. Intru acest chip şi Domnul, treĭ ḑile şi treĭ nopţĭ a fost cu trupul în grópă, după aceea S'a sculat din morţĭ şi a eşit din mormînt; pentru aceea se scrie despre Christos: „Biruit-a leul din neamul Iudeĭ".

Insemna şi Însuşĭ Christos Apostolilor, de sculurea Sa din morţĭ, ḑicênd: „De va cădea la pămênt grăunţul de grâŭ şi nu va putreḑi, numaĭ însuşĭ rĕmâne; iar de va putreḑi, mult rod va face" (Ión 12, 24). Grăunţul de grâŭ a numit Christos Însuşĭ pre Sine, că în ce chip grăunţul cel de grâŭ putreḑind face rod, aşa şi Christos fiind pus în mormênt, după aceea a treĭa ḑi sculându-Se din morţĭ, a adus nóuĕ ródă mare, mare milă şi mărire vecînică. Insemna Christos jidovilor, de a Sa sculare din morţĭ, ḑicênd: „Risipiţĭ Biserica acésta şi în treĭ ḑile o voiŭ ridica" (Ión 2, 19). Numit-a Christos Biserică Trupul Sĕŭ, pre care

aveaŭ jidovii să-L muncéscă şi să-L omóre, iar Christos avea a treia ḑi a Se scula din morţi, fiind-că aşa ḑice Evanghelistul Ión, că a fost însemnând de Biserica Trupului Sĕŭ.

Încă făgăduesc şi eŭ dumnévóstră, să arăt însemnări, care închipuiaŭ scularea luĭ Christos din morţi; după aceea voiŭ arăta în ce chip şi noĭ putem a ne scula din morţi. Deci rog pre Dumneḑeŭ de ajutor şi pre dumnévóstră de ascultare.

Închipuit-a şi Adam scularea luĭ Christos din morţi. Când adormise Adam, a scos Dumneḑeŭ din cóstele luĭ o cóstă şi a făcut luĭ ajutor pre Eva (Facere 2, 22). Şi Christos când a adormit pre cruce, cósta Luĭ o a pătruns unul din ostaşi şi îndată a eşit sânge şi apă, şi cu acest sânge a spălat sfînta Biserică (adecă poporul creştinesc, de păcate) şi o a făcut pre dînsa iubită Luişi. Pentru aceea ḑice Pavel Apostol către creştinĭ: „Logodiiŭ pre voĭ Fecióră curată unuĭ bărbat". Adam când s'a sculat din somn a ḑis către Eva: Iată acesta este os din ósele mele şi trup din trupul meŭ. Aşa şi Christos, Adam Cel Noŭ, când S'a sculat din morţi, póte a ḑice sfinteĭ Biserici: Iată acésta este os din ósele mele şi trup din trupul meŭ—precum iarăşi grăeşte Pavel Apostol, ḑicênd: „Aŭ nu ştiţi că trupurile vóstre sînt mădulările luĭ Christos?"

Închipuit-a şi Noe scularea luĭ Christos din morţi. Când Noe s'a îmbĕtat de vin, a adormit şi s'a desvĕlit, atunci Ham fiul luĭ a rîs de dînsul—precum scrie la Facere (9, 21). Aşa şi Christos, când a fost adăpat cu păharul muncilor cumplite (care păhar n'a vrut să-l bea, ḑicênd către Dumneḑeŭ Părintele: „Părinte, de este cu putinţă, să trécă păharul acesta dela

mine"), și pre cruce a adormit gol, atunci Ham, adecă poporul jidovesc, a rîs de Dînsul dicênd: „De este Fiiul lui Dumnedeŭ, să se pogóre acum de pe cruce și să credem întrînsul". Noe dacă s'a sculat din somn, a blestemat pre Ham fiul sĕŭ și a poruncit să slujască fraților sĕĭ, dicênd: „Blestemat să fie Ham, rob să fie fraților lui". Blestemat-a și Christos neamul jidovesc, împrăștiindu-l prin tótă lumea ca să slujască a multe feluri de noróde; și la judecata cea înfricoșată are a grăi către dînșiĭ: „Duceți-vĕ dela mine blestemaților în focul cel vecînic carele este gătit diavolului și slugilor lui".

Închipuit-a și Iosif scularea lui Christos din morți. Precum muerea lui Pentefri pîrînd pre Iosif fără de vină, și pentru pîra eĭ a băgat pre Iosif în temniță (Facere 39, 20, 21);—întru acest chip și pre Christos fără de vină L'a pîrît soborul jidovesc, L'a omorît și în mormênt L'a băgat. Iosif preste treĭ anĭ a eșit din temniță și a stătut domn a tótă țara Egiptului. Așa și Christos, a treĭa ḑi sculându-Se din morți și eșind din grópă, stătut-a biruitor a tótă lumea — precum Însuși a ḑis (Matei 28, 18): „Datu-mi-s'a tótă puterea în cerĭŭ și pre pămênt".

Închipuit-a și prorocul Moisi învierea lui Christos din morți. Băgat a fost el într'o lădiță unsă cu rășină (Eșire 2, 3, 4); pus a fost și Christos în grópă și pecetluit. Pre Moisi scosu-l'a din lădiță viŭ, și a scos din robia Egiptului neamul jidovesc. Christos încă, eșind din grópă, sculându-Se din morți, a scos din robia iadului sufletele sfinților părinți: ale prorocilor, ale patriarhilor din Legea Veche. Pentru aceea ḑice prorocul David: „Dómne, scos-aĭ din iad

sufletul meŭ, mântuitu-m'aĭ de ceĭa ce se pogôră în grópă".

Închipuit-a şi Samson scularea luĭ Christos din morţĭ. Pre Samson l'aŭ fost înconjurat Filisteniĭ, neprieteniĭ luĭ, în cetatea Gaza, nóptea adormit, şi aŭ vrut să-l opréscă şi din lume să-l pĭardă. Vrut-aŭ şi Jidoviĭ, neprieteniĭ luĭ Christos, să ţie pre Christos în grópă, puind acolo strajă ca să'L păzéscă. Pre Samson n'aŭ putut Filisteniĭ cariĭ il înconjuraseră în cetatea Gaza, să'l opréscă, căcĭ Samson, la mĭezul-nopţeĭ dacă s'a sculat din somn, a scos ţiţînele uşilor, adecă ale porţilor cetăţeĭ, le-a pus pre umerile sale şi le-a suit pre un munte înalt care este dinaintea Hevronuluĭ şi acolo porţile acelea le-a lepădat—precum scrie la Cartea Judecătorilor (16, 3, 4). Şi pre Christos nu L'a putut să-L ţie straja Jidovilor în grópă, căcĭ Christos S'a sculat la mĭezul-nopţeĭ din morţĭ şi a eşit din grópă, a sfărimat porţile Iaduluĭ şi de acolo a scos sufletele strămoşilor noştri şi ĭ-a dus pre dinşiĭ în cerĭŭ, care se chĭamă munte—după cuvîntul Psalmistuluĭ ce ţice: „Dómne, cine va petrece în locaşul tĕŭ, saŭ cine se va sălăşlui în muntele cel sfînt al tĕŭ?"

Închipuit-a şi Ieremia prorocul scularea luĭ Christos din morţĭ. Precum pre Ieremia l'aŭ aruncat Jidoviĭ într'o grópă adîncă pentru-că el nu le tăcea după voe, ci le grăĭa drept şi le spunea prada Ierusalimuluĭ, ce vrea să facă împĕratul Haldeilor (Ieremia 38, 6), şi unĭĭ ómenĭ aveaŭ a muri în cetate ucişĭ de sabie, alţiĭ de fóme, alţiĭ de ciumă;—aşa şi pre Christos pentru aceea L'aŭ băgat Jidoviĭ în grópă, căcĭ le grăĭa drept, le arăta faptele lor cele rele şi nu le făcea după voĭa lor—că aşa ţicea şi Christos că-

tre Pilat Ponțianul: „Eŭ spre acésta m'am născut și spre acésta am venit, ca să grăesc adevĕrul“. Pre Ieremia l'aŭ scos sănătos din grópa aceea în care l'a fost aruncat; eșit-a și Christos din grópă fără de nicĭ o vătămare pre Trupul Sĕŭ—precum grăește prorocul David (Psalm 15, 10): „N'aĭ lăsat sufletul meŭ în Iad, nicĭ veĭ da pre cuviosul tĕŭ să vadă putrejune“.

Închipuit-a a luĭ Christos sculare din morțĭ, și prorocul Daniil. Pre acesta l'aŭ aruncat Vaviloneniĭ în grópa cu leĭ, ca să-l mănânce pre dînsul (Daniil 6, 16). Și Christos a fost pus în mormînt, pre care El îl numește grópă, prin prorocul, dicĕnd (Ps. 87, 6): „Pusu-m'a în grópa cea de desupt, întru întunerecul și în umbra morțeĭ“. Fost-a Christos între leĭ cumpliți: între Fariseĭ, între Sadukeĭ și între alțĭ jidovĭ, cariĭ pre Dînsul L'aŭ muncit și ca niște leĭ deschideaŭ gurile lor și răcnĭaŭ asupra Luĭ, că așa dice Christos: „Deschis'aŭ spre mine gurile sale, ca leul răpind și răcnind“. Daniil a eșit din grópă viŭ și sănătos, nimic stricându-i leiĭ. Și Christos dacă a eșit din grópă sculându-se din morțĭ, nimic n'a stricat Luĭ leiĭ aceĭa, adecă vrășmașiĭ cei cumpliți, Jidoviĭ. Pentru aceea iarăși dice Christos prin prorocul David: „Trimis'a Dumnedeŭ mila sa și adevĕrul sĕŭ și a scos sufletul meŭ din mijlocul puilor de leŭ“.

Închipuit-a scularea luĭ Christos din morțĭ și Ionă prorocul, pre care l'a fost înghițit Kitul mărel (Ionă 2, 1, 2). Pre Christos încă L'a fost înghițit mórtea, din lume, pre care Christos o numește mare, dicĕnd, prin gura proroculuĭ David: „Venit-am întru adîncurile mărel și viforul m'a înecat“. Precum Ionă prorocul a fost treĭ dile și treĭ nopțĭ în pântecele

kitului și după aceea l'a aruncat kitul viŭ la uscat; așa și Domnul Christos treĭ ḑile și treĭ nopțĭ a fost în grópă, precum Însuși ḑice (Mateĭ 12, 40) acest cuvînt: „Precum a fost lonà în pântecele kitului treĭ ḑile și treĭ nopțĭ, așa va fi și Fiĭul omenesc în inima pământului treĭ ḑile și treĭ nopțĭ".

Drept măritorilor creștinĭ! De acum știțĭ semnele care aŭ închipuit scularea luĭ Christos din morțĭ. Maĭ trebuește a vĕ arata, precum am ḑis, că și nóuĕ ni se cade a ne scula din morțĭ, pentru-că și între noĭ mulțĭ ómenĭ se află morțĭ. Și carĭĭ? Cel păcătoșĭ; fiind-că deși trupul lor trăește și este sănătos, totuși sufletul lor este mort, — este în trup grozav, și în trup ca într'un mormênt se află, pentru-că pe trup îl numește Psalmistul, grópă, ḑicênd (Psalm 5, 11): „Grópă deschisă grumazul lor"; și Christos a numit pre jidovĭ, morminturĭ, ḑicênd (Mateĭ 23, 27): „Amar vóuĕ cărturarilor și fariseilor fățarnicĭ, că vĕ asemănațĭ mormênturilor celor spoite".

Aduceți-vĕ aminte de fiĭul cel curvar, carele, dacă s'a întors la părintele sĕŭ, a grăit către dînsul tatăl luĭ: acest fiŭ al meŭ era mort și a înviat. Decĭ pentru ce numi părintele pre fiĭul sĕŭ cel curvar, mort? Pentru-că avea trup viŭ și sănătos, însă suflet avea mort. Când petrece omul nebunește și fără de cinste, când se îmbată de vin, când ascultă alăutele, când păzește jocurile, și alte rĕutățĭ și păcate face, își ucide sufletul; căcĭ așa ḑice prorocul Ezechiil, că sufletul ce greșește, acela móre. Decĭ precum atuncĭ fiĭul cel curvar s'a întors către părintele sĕŭ și și-a mărturisit păcatele sale înaintea luĭ, ḑicênd: părinte greșit-am în cerĭŭ și înaintea ta, și de acum numaĭ sînt vrednic a mĕ chema fiĭul tĕŭ, ci mĕ fă ca pe u-

nul din argaţiĭ tĕĭ (Luca 15, 18);—aşa şi acum fieştecare om păcătos, al cărula suflet este mort, să se întórcă către Dumneḑeŭ, Părintele sĕŭ cel milostiv, către Carele ḑicem: „Tatăl nostru carele eştĭ în cerĭurĭ“ şi cele-l-alte, şi să-şĭ mărturiséscă înaintea luĭ Dumneḑeŭ şi a preotuluĭ, păcatele sale, ḑicênd: Părinte, greşit'am în cerĭŭ şi înaintea Ta, şi de acum nu sînt vrednic a mĕ chema fiĭul Tĕŭ, ci mĕ fă ca pre unul din argaţiĭ Tĕĭ. Şi în ce chip fiĭul cel curvar, dacă s'a întors către părintele sĕŭ, mărturisindu-şĭ înaintea luĭ greşalele sale, într-un acel clas s'a sculat din morţĭ (adecă din păcate), ḑicênd tatăl luĭ către dînsul: „fiĭul meŭ acesta era mort şi a înviat“;—aşa şi omul păcătos, când se întórce din calea sa cea rea a faptelor luĭ, către Dumneḑeŭ Părintele sĕŭ cel milostiv, şi îşĭ ispoveḑuéşte păcatele sale înaintea Luĭ şi a preoţilor, cu durere şi cu plângere dela inimă, acest om păcătos se va scula din morţĭ, căcĭ Dumneḑeŭ Părintele cel milostiv îĭ iartă păcatele luĭ prin preot la ispovedanie (însă de va fi ispovedania curată şi fără de făţărie, avênd către Dumneḑeŭ tótă nădeḑdea sa, şi mal apoĭ tăcênd şi canonul ce-ĭ va da duhovnicul sĕŭ, deplin). Atuncĭ póte a ḑice cu Psalmistul: „Mărturisivoĭŭ spre mine fără de legea mea Domnuluĭ şi tu ĭertaşĭ necurăţia inimeĭ mele“, şi atuncĭ Dumneḑeŭ cel milostiv Părintele nostru, va grăi nevĕḑut către acel om: Fiĭul meŭ acesta era mort şi a înviat.

Christos a venit în casa luĭ Iair mal marele soboruluĭ, de a înviat pre fata luĭ care murise, ḑicêndu-ĭ: Fecĭóră, scólă (Marcu 5, 41). Să priimim şi noĭ pre Christos într-u casa inimeĭ nóstre, într-u prea sfinţita Taĭnă a Cuminecătureĭ, precum L'a priimit şi Iair în casa sa, şi atuncĭ vor învia sufletele nóstre cele o-

morîte de păcate, dicêndu-se cuvîntul acela: Fecióră, scólă. Când va trîmbița arhanghelul în ḑiua de apoĭ, întru acel clas toțĭ ómenĭĭ cei morțĭ se vor scula, cum ḑice Pavel Apostol (la epistolia cea d'întâĭŭ către Solonenĭ 4, 16).

Spun și învĕțătorĭĭ Bisericeĭ nóstre, că la ḑiua cea de apoĭ, îngerĭĭ, din văzduh saŭ din norĭ îșĭ vor face trîmbițe—alțiĭ ḑic trîmbițe de aramă, saŭ de argint vor avea—și vor trîmbița spre tóte patru părțĭ ale lumeĭ, sburând aĭeve în văzduh, și înviind morțiĭ, îĭ vor aduna pre dîhșiĭ înaintea scaunuluĭ luĭ Christos—că așa scrie Mateĭ Evanghelistul (24, 31), ḑicênd: „Trimite-va pre îngeriĭ sĕĭ cu glas mare de trîmbiță și vor strînge pre aleșiĭ luĭ dela patru vênturĭ, dela o margine a cerîuluĭ până la ceea-l-altă". Alțĭ învĕțătorĭ socotesc trîmbița aceea să fie glasul luĭ Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, saŭ porunca Luĭ aceea: Sculați morților, mergeți la judecată. Acel glas și acea poruncă a luĭ Christos, auḑind morțiĭ, se vor scula din morminturĭ, precum singur Christos a ḑis (Ión 5, 25): „Va veni clasul și acum este, când morțiĭ vor auḑi glasul Fiĭuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, și cariĭ vor auḑi vor învia. Și vor eși cela ce aŭ făcut bine, întru învierea vieței, iar cela ce aŭ făcut rele, întru învierea osîndireĭ".

Deci să ne aducem aminte și noĭ pururea de acea trîmbiță grôznică a glasuluĭ luĭ Christos, saŭ porunca aceea: Sculați morților, mergeți la judecată. Atunci sufletele nóstre se'vor scula din morțiĭ, ele care aŭ murit cu păcate și în trupurile nóstre ca în mormînturĭ se află.

Oare-când a scos Dumneḑeŭ pre prorocul Iezechiil într'un câmp (precum scrie în Cartea Proorociei

lui, cap. 37, stih 1), care era plin de oase de ómeni. Dacă a suflat Duhul pre acele oase, îndată s'a făcut sunet mare și aŭ început oase către oase a se aduna, fiește-care os către încheetura sa, și ĭată preste ele vine și carne creștea și începu pĭele a le acoperi. Și ĭarăși suflând Duhul pre acei morți, îndată toți morții aceĭa s'aŭ sculat, aŭ stătut pre picĭórele sale și s'a arătat o mulțime multă de ómeni. Intru aceste cuvinte, oasele se chémă Israilteniĭ, că așa a ḑis Însuși Dumneḑeŭ către prorocul Iezechiil: oasele acestea sînt tótă casa lui Israil. Oasele acelea aŭ fost jidoviĭ duși la Vavilon în robie, ca către o grópă și din aceea robie, ca dintr'o grópă, a avut Dumneḑeŭ a'ĭ scóte către moștenirea Sa. Că așa a ḑis Însuși Dumneḑeŭ: „Eŭ voĭŭ deschide morméntele vóstre și voĭŭ scóte pre voĭ din gropile vóstre, ómeniĭ meĭ, și vĕ voĭŭ băga în țéra lui Israil“. Și ómeniĭ ceĭ păcătoși sînt oase mórte, precum ḑice Psalmistul: „Bucura-se-vor oasele cele smerite“. Și acele oase, adecă ómeniĭ păcătoși, se află în morménturiĭ; se află nu în robia Vavilonuluĭ, ci întru a Iadului. Pe acéstă robie ĭarăși Psalmistul o numește morméntu, ḑicênd: Dumneḑeŭ sălășluește cu un cuget în casă, scoțênd cu bărbăție pre ceĭ ferecațĭ. Așijderea și pre aceĭa ce se mânie și petrec în morménturiĭ.

Deci, ce aŭ ómeniĭ ceĭ păcătoși a face ca să se scóle din morți, pentru-că sînt oase mórte și în robia satanii se află ca într'o grópă? Ómeniĭ ceĭ păcătoși să se róge lui Dumneḑeŭ ca să sufle spre dînșiĭ Duhul meĭ Sale și să ĭerte pĕcatele lor, cu care pre Dumneḑeŭ L'a mâniat și sufletele sale le-aŭ omorît. Că de va sufla Dumneḑeŭ cu Duhul meĭ Sale spre oasele acelea, adecă pre ómeniĭ ceĭ păcătoși, îndată se

va face sunet mare și vor începe oasele acelea, adecă ómenii păcătoși, a se mișca și îndată se vor scula din morți și vor eși din mormênturile sale, din robia satanel și pot a intra în cerîu, care este moștenirea nóstră, cetate în care vom petrece în veci; că așa dice apostolul Pavel: „Nu avem aicî cetate stătătóre, ci să căutăm cea viitóre".

Vědut-a acea cetate cerésca sfîntul Ión (Apocalipsis 21, 10—14), pre carea fórte iscusit o adeverește, dicênd: „Că ulițele eî sînt de aur, zidirile de Iaspis, și cu 12 porți: treî porți de către rĕsărit, 3 de către apus, 3 de către amĕdă-di, 3 de către mĕdă nópte. Și întru acea cetate se află 12 temeliî pre care sînt scrise numele a doî-spre-dece Apostolî". Întru aceste cuvinte, uliție de aur, se chémă ómenii cei sfinți cariî se află în cerîu, că pre dînșiî î-a lămurit Dumnedĕu în lume, ca aurul în cuptor, precum grăește Solomon (la Cartea Înțelepciunei 3,6, 7), dicênd: „Ca aurul în ulcea l'a lămurit pre dînșiî". Zidul cel de Iaspis, se chémă Christos, că Christos ca un zid sprijinește Biserica sfîntă și o apără de tot felul de grijî, precum dice prorocul Zaharia (2, 5): „Eŭ voîŭ fi luî, grăește Domnul, perete de foc împrejur". Dóuĕ spre-dece porți, se chémă 12 Apostolî; că precum sînt porțile, așa și Apostolii cu învĕțăturile lor, aŭ dus în cerîu pre ómenii din tótă lumea: dela rĕsărit dela apus, dela mĕdă-di și dela mĕdă-nópte, și putem de fiește-care a dice: acestea sînt porțile Domnuluî prin care cei drepți vor intra. Dóuĕ-spre-dece temeliî, larăși se numesc aceî doî-spre-dece Apostolî, că pre a lor credință și propoveduire s'a zidit Biserica sfîntă, precum grăește Pavel Apostol (în E-

pistolia cea către Efesenĭ 2, 20): „Zidiţĭ fiind preste temelia Apostolilor“ şi cele-l-alte.

Decĭ, dacă ne vom scula din morţĭ şi vom eşi din mormênturĭ, adecă din robia neprietenuluĭ celuĭ sufletesc, putem intra în cetatea cea frumósă cerésca, pre carea nóuĕ tuturor să ne-o dăruĭască Christos Dumneḑeŭ spre a o dobândi, şi cu Sfinţia Sa să vieţuim acolo unde împĕrăţeşte cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, în vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

TOMEI, A DOUA DUPĂ PAŞTI.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Nimenea să nu se îndoĭască în ce chip a intrat Domnul Christos cu Trupul prin uşile încuéte la Ucenicii Sĕĭ, pentru-că după invierea Sa din morţĭ, Trupul Sfinţieĭ Sale a stătut neputred şi slăvit; nu L'a ţinut nicĭ zid, nicĭ uşĭ încuéte; nu era trup lumesc, nicĭ pămêntesc, ci era dintr'altă lume cerésca şi dumnedeéscă. Pentru aceea, nicĭ pururea nu petrecea cu Ucenicii Sĕĭ ca maĭ înainte, ci acolo unde li Se arăta, îndată era vĕḑut, îndată era nevĕḑut, cum scrie Sfînta Evanghelie, de acésta, în multe locurĭ, ca să cunóştem că după mórte este altă viaţă, altă lume neştiută, împĕrăţiĭ, curţĭ, cetăţĭ. De este să fie şi trupurile nóstre, cum ḑice Pavel Apo-

stol (la întâĭa carte către Corintenĭ 15, 36, 37), că se sémĕnă în pămênt ca un grăunte de grâŭ, carele dacă putreḑeşte, primăvara, cu puterea luĭ Dumneḑeŭ, rĕsare şi înfloreşte (după învierea din morţĭ) maĭ frumos decât tóte florile câmpuluĭ; cu cât maĭ vîrtos Trupul Domnuluĭ nostru Iisus Christos. De care lucru, pentru mare credinţă, L'a dat să-L pipăĭască, că nu este altul, ci este Acela Carele a fost rĕstignit pre cruce—cum auḑim astă-ḑĭ din Sfînta Evanghelie.

Evanghelia dela Ioa. Cap. 20, Stih 19-31. Început 65.

Fiind séră în ḑiua aceea, întru una de sâmbete, şi fiind uşile încuéte unde eraŭ ucenicii luĭ adunaţĭ, pentru frica jidovilor, venit-a Iisus şi a stă-„tut în mijloc şi le-a ḑis lor: Pace vóuĕ. Şi acestea „ḑicênd, le-a arătat lor mânile şi cósta sa. Şi s'aŭ „bucurat ucenicii vĕḑênd pre Domnul. Decĭ ĭar „le-a ḑis lor Iisus: Pace vóuĕ. Cum m'a trimis pre „mine Tatăl şi eŭ trimit pre voĭ. Şi acestea ḑicênd, a „suflat şi le-a ḑis lor: Luaţĭ Duhul Sfînt. Cărora veţĭ „ĭerta păcatele, se vor ĭerta lor, şi cărora veţĭ ţinea, „ţinute vor fi. Iar Toma, unul din ceĭ doĭ-spre-ḑece, „care se chémă gémĕn, nu era cu eĭ când a venit „Iisus. Decĭ ḑicea luĭ ceĭa-l-alţĭ ucenicĭ: am vĕḑut „pre Domnul. Iar el le-a ḑis lor: de nu voĭŭ vedea în „mânile luĭ ranele cuelor, şi de nu voĭŭ pune dege-„tul meŭ în semnul cuelor, şi de nu voĭŭ pune mâna „mea în cósta luĭ, nu voĭŭ crede. Şi după opt ḑile, „ĭar eraŭ înlăuntru ucenicii luĭ şi Toma cu dînşiĭ. „Venit-a Iisus, fiind uşile încuéte, şi a stătut în mij-„locul lor şi a ḑis: Pace vóuĕ. După aceea a ḑis To-„meĭ: Adă-ţĭ degetul tĕŭ încóce şi veḑĭ mânile mele; „şi adă mâna ta, şi bagă în cósta mea; şi nu fi ne-

„credinclos, ci credinclos. Rĕspuns-a Toma şi l-a ḑis „luĭ: Domnul meŭ şi Dumneḑeul meŭ! Ḑis-a Chri„stos luĭ: Dacă mĕ vĕḑuşĭ, Tomo, creḑuşĭ; fericiţĭ „cariĭ n'aŭ vĕḑut şi aŭ creḑut. Şi a făcut Iisus şi alte „semne multe înaintea ucenicilor sĕĭ, care nu s'aŭ „scris în cartea acésta; iar acestea s'aŭ scris, ca să „credeţĭ că Iisus este Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, „şi creḑênd să aveţĭ viaţă întru numele luĭ.

Învĕţătură pentru ce se chĕmă Duminica întâĭa, şi pentru credinţa lui Toma Apostol.

Lucrurile care ne-a dat nóuĕ sfînta Biserică să le prăznuim noĭ astă-ḑĭ, sînt acestea: înoirea învieriĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos şi credinţa Tomeĭ Apostol.

Înoirea învieriĭ prăznuim astă-ḑĭ, că acéstă Duminică este întâĭa dela învierea luĭ Christos, şi dintru acéstă Duminică începem a prăznui învierea Domnului nostru în tóte Duminicile de preste an, pentru ca să nu se uĭte binele şi mila Sfinţieĭ Sale ce a voit de a făcut cu noĭ. Deci acéstă Duminică se chĕmă şi întâĭa şi a opta Duminică. Întâĭa este, căci dela Paştĭ acésta este întâĭa Duminică şi începĕtóre altor Duminicĭ. Iar a opta, căci astă-ḑĭ sînt opt ḑile dela Paştĭ. Acéstă Duminică închipueşte vécul ce va să fie dela ḑiua judecăţeĭ înainte, care se chĕmă al optulea véc netrecut şi nesfîrşit, după aceste şépte vécurĭ trecĕtóre ale lumeĭ. Pentru aceea împreună cu învierea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, ne aducem aminte şi de învierea a tótă lumea, când vom învia întru viaţa cea netrecută şi neschimbată. Şi când ne chĕmă pre noĭ vremea după cele şépte ḑile de lucru ale sĕptĕmâneĭ, să serbăm şi să prăznuim înoirea învieriĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos, atuncĭ sfînta

Biserică ne arată cu taĭnă înoirea şi a sufletelor nóstre, ca să le înoim cu lucrurĭ bune şi să le curăţim de învechiturile păcatelor.

Iar de tocméla sfintuluĭ Toma Apostol, aşa a fost: Domnul Christos într'aceeaşĭ ḑi în carea a înviat din morţĭ, Duminecă séra în ḑiua învierel, S'a arătat Ucenicilor unde erauŭ eĭ toţĭ adunaţĭ şi închişĭ de frica jidovilor. Numaĭ Toma nu s'a întîmplat, nicĭ a fost atunceĭ cu dînşiĭ (că era şi el unul din ceĭ doĭ-spre-ḑece Apostolĭ). Pentru aceea dacă a venit şi a înţeles de venirea luĭ Christos cum a venit şi lĭ S'a arătat, el nu credea pre ceĭa-l-alţĭ Ucenicĭ ce-ĭ spuneauŭ că auŭ vĕḑut pre Christos, nu vrea să crédă nicĭ într'un chip că a înviat Christos din morţĭ. Iar mărele şi înţeleptul Dumneḑeŭ, nu numaĭ de dînsul de unul îĭ era milă, ci şi de tótă lumea Se îngrija, ca să fie maĭ ştiută şi tuturor maĭ adevĕrată învierea Sfinţiel Sale; ca să se vestéscă şi să se arate în tótă lumea adevĕrul şi credinţa învierel. Pentru aceea când a fost în a opta ḑi după învierea Sfinţiel Sale, ce se plineşte din ḑiua de Paştĭ până astă-ḑĭ, iarăşĭ S'a arătat Domnul Christos Ucenicilor Sĕĭ, fiind şi Toma cu dînşiĭ. Şi acolo unde erau eĭ adunaţĭ dimpreună şi închişĭ de frica jidovilor ca şi maĭ înainte şi arătându-li-Se, d'întâĭŭ a grăit pace către toţĭ. După aceea a lăsat pre alţiĭ şi a grăit către Toma şi a ḑis: Vino, Tomo, şi adă degetul tĕŭ şi caută de vedĭ palmele mele pătrunse de cue. Şi-ţĭ adă mâna ta şi o bagă în cósta Mea şi pipăeşte rana Mea şi înpunsura suliţeĭ ce M'a înpuns fiind rĕstignit pre Cruce. Iar Toma socotind şi pipăindu-L, şi dacă a vĕḑut pre Christos că este adevĕrat om cu trup vĕḑut şi adevĕrat Dumneḑeŭ cu putere nevĕḑută, a strigat şi a ḑis: Domnul meŭ şi

Dumnedeul meŭ! Iar Domnul Christos a grăit către dînsul: Dacă Mĕ vĕdușĭ, Tomo, credușĭ; ferice de cela ce nu Mĕ vor vedea și vor crede!

Noĭ—cariĭ trupește umblând pre lume cu trup—nu L'am vĕdut, și minunile Luĭ ce a făcut, cu ochiĭ nu le-am privit; totușĭ noĭ credem, că Sfinția Sa Domnul nostru Iisus Christos este Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, pentru aceea este și Dumnedeŭ a tóte făpturile, făcĕtor a tótă lumea. Insușĭ este Dumnedeŭ, Insușĭ este și Om. Dumnedeŭ este, căcĭ ne-a făcut pre noĭ dintru ce n'am fost, întru ce sîntem; iar Om este, căcĭ S'a născut maĭ apoĭ Om ca și noĭ. Dumnedeŭ este, pentru minunile cele ce a făcut, pre care nu este cu putință omuluĭ ale face, căcĭ morțiĭ a înviat; orbiĭ a făcut cu ochĭ; stricațiĭ a curățit; bolnaviĭ a tămăduit; ologiĭ a făcut cu picĭóre; clungiĭ, cu mânĭ; îndrăcițiĭ a izbăvit, și alte nenumĕrate minunĭ a făcut, pre care nu le-ar fi putut face de n'ar fi fost Dumnedeŭ adevĕrat. Și Om a fost, pentru-că S'a născut cu trup ca și noĭ, din Maĭca Sfințieĭ Sale care a fost Fecĭóră curată, și maĭ înainte de ce a născut, și întru naștere, și după naștere. Alte tóte le-a avut ca și noĭ, afară de păcate, precum mărturisește Scriptura (Isaia 53, 9), că fără-de-lege n'a făcut, nicĭ vicleșug în gura Luĭ nu s'a aflat; flămânzit-a și a însetat; cu palme preste obraz a fost bătut; a fost rănit și maĭ apoĭ și omorît, ca un om deplin. Pentru aceea mărturisim că Acesta este Dumnedeŭ și Om desăvîrșit, și credem că Acesta este Fiĭul luĭ Dumnedeŭ și Dumnedeŭ deplin și adevĕrat, și nădĕjduim să avem viață întru numele Luĭ.

Pentru aceea te părăsește de faptele tale cele rele și te teme, că la ziua judecățeĭ le vor aduce îngeriĭ,

tóte scrise, inaintea înfricoșatului Judecător, unde și îngerii vor sta cu frică, și tótă lumea în cutremur și în spaimă mare va fi. Atunci veĭ auḑi cuvîntul cel cu durere ce va grăi dreptul Judecător către cela ce vor fi de-a stinga Lui și le va ḑice: „Duceți-vĕ dela mine blestemaților în focul de veci, care e gătit diavolului și slugilor lui“ (Mat. 25, 41). Atunci veĭ suspina și veĭ plânge cu lacrimi, și nimic nu veĭ folosi. Atunci veĭ să blestemi lenea ta ce te-aĭ lenit întru acéstă lume de către Dumneḑeŭ. Atunci veĭ să defaimi avuția ta, strînsórea cea nedréptă, bogăția, bunătatea cea putredă. Atunci veĭ să veḑi pre cela ce i-aĭ năpăstuit, pre cela ce i-aĭ asuprit, pre cela ce i-aĭ prădat și fórte i-aĭ amărît, și pre cela ce ți-aŭ lucrat și nu le-aĭ plătit. Pre aceștia pre toți îĭ veĭ vedea stând și pirîndu-te, cineși de necazul și de strîmbătatea sa ce a avut de către tine. De tóte părțile te va cuprinde nevoe și greutate: de către Dumneḑeŭ frică, de către pirișii tĕi gróză, de către cunoscuții tĕi rușine, de către muncĭ usturime și durere. Unde va fi acolo lăcomia? Unde va fi nesațiul? Unde va fi desmerdăciunea și dulcéța lumeĭ? Unde va fi aurul și argintul? Unde va fi acolo mândria lumeĭ? Unde vor fi sculele saŭ veșmintele? Tóte acestea ca o umbră vor trece și ca un fum vor peri și se vor risipi. Numaĭ ferice de cela ce se vor afla nevinovați și pocăiți întru acel clas, că cinstea și mărirea și binele acelora, nicĭ ochĭ de om aŭ vĕḑut, nicĭ urechĭ aŭ aŭḑit, nicĭ la inima omuluĭ a intrat binele acela ce a gătit Dumneḑeŭ, celora ce'L iubesc pre Dinsul (precum ḑice fericitul Pavel la epistolia cea d'întâiŭ către Corintenĭ 2, 9).

Pentru aceea să ne nevoim până avem vreme și

până ne îngăduește Dumnedeŭ cu mórtea, să ne împăcăm cu Dinsul de cele ce L'am mâniat și L'am scârbit cu faptele nóstre cele rele, și să-L înblânḑim cu pocăința nóstră, pentru ca să ne izbăvéscă de muncile de veci și împărăția Sa să ne dărulască, pre carea noi toți să o dobândim, pentru mila și darul Sfinției Sale, Căruia se cuvine cinste și închinăciune de la tótă făptura, acum și pururea și în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

MIRONOSIȚELOR, A TREIA DUPĂ PAȘTI.

CUVÎNT ÎNAINTE.

După acea bucurie și după acele cântări de veselie ce am cântat întru slăvita ḑi a Învierei Domnului nostru Iisus Christos, nu o ḑi, nici dóuĕ, ci tocma șépte ḑile una ca alta; iastă-ḑi iarăși de iznóvă se pomenește mórtea și învierea Domnului Christos, ca și în Duminica Tomei ce a trecut. Acésta pentru ca să nu se uîte binele și răscumpărarea cea mare și bogăția acea nemăsurată, ce a agonisit cu sângele și cu mórtea Sa, nu numai unui neam, adecă nu numai jidovilor, ci tuturor semințiilor de pre lume; și pentru ca să se pomenéscă și ómenii acei sfinți, bărbați și muerĭ, ce aŭ slujit la

mórtea și la îngroparea Domnului Christos—cum audim astă-dĭ din Sfînta Evanghelie.

Sfînta Evanghelie dela Marcu 15, 43—Cap. 16, 8. Început 69.

„In vremea aceea venit-a Iosif din Arimateea, sfetnic cinstit, carele și el aștepta împărăția lui Dumneḑeŭ și îndrăsnind a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s'a mirat unde a murit așa „curînd, și chemând pre sutașul, l'a întrebat pre „el, de a murit. Și înțelegênd dela sutașul, dăruit-a „trupul lui Iosif. Și cumpărând pînză subțire, și lu„ându-l, l'a înfășat cu pînza și l'a pus în mormênt, „care era săpat în pétră, și a rĕsturnat o pétră pre „ușa mormêntului. Iar Maria Magdalina și Maria a „lui Iosi, priviaŭ unde-l vor pune. Și trecênd sâmbă„ta, Maria Magdalina și Maria a lui Iacov și Salo„mia aŭ cumpărat mirezme, ca să mérgă să ungă pre „el. Și fórte de diminéță într'una de sâmbete, ve„nit-aŭ la mormênt, fiind rĕsărit sórele. Și ḑiceaŭ în„tre sine-și: cine va rĕsturna nóuĕ pétra de pre ușa „mormêntului? Și căutând aŭ vĕḑut pétra rĕstur„nată, că era mare fórte. Și intrând în mormênt, vĕ„ḑut-aŭ pre un tênĕr șeḑênd de-a drépta, îmbrăcat în „veșmînt alb, și s'aŭ spăimântat. Iar el le-a ḑis lor: „nu vĕ spăimântareți; pre Iisus Nazarinénul că„utați, cel rĕstignit? S'a sculat, nu este aicĭ; iată și „locul unde l'aŭ pus pre el. Ci mergeți de spuneți „ucenicilor lui și lui Petru, că va merge mai înainte „de voĭ în Galileea și acolo veți vedea pre el, cum „a ḑis vóuĕ. Și eșind aŭ fugit dela mormênt, că le „cuprinsese pre ele cutremur și fricĕ, și nimenui „n'aŭ ḑis nimic, că se temeaŭ.

Invĕţătură dintru acéstă Sfîntă Evanghelie

Pentru dóuĕ lucrurĭ prăznuim astă-dĭ, binecuvintaţĭ creştinĭ.

Întâiŭ, pentru ca să se cinstéscă şi să se pomenéscă drepţiĭ şi sfinţiĭ ómenĭ aceia carĭ maĭ d'inainte aŭ audit învĕţătură din rostul Domnuluĭ nostru şi aŭ crĕdut, ĭar după aceea la muncile şi la mórtea Sfinţieĭ Sale l-aŭ slujit. Că fiind de toţĭ lăsat şi părăsit, L'aŭ luat de pre cruce, cu pînză L'aŭ înfăşurat, cu mirezme L'aŭ uns şi L'aŭ îngropat. Aceştĭa sînt: Iosif din Arimateea şi Nicodim. Amîndoĭ eraŭ Ucenicĭ luĭ Christos întru ascuns. Unul din eĭ era din sfetnicĭĭ curţeĭ. Altul era din boerĭĭ cei marĭ jidoveştĭ. Şi pentru-că s'aŭ arătat credincioşĭ luĭ Christos, amîndoĭ aŭ fost isgoniţĭ din cinstea lor. Nicodim, pentru-că n'a vrut să fie în sfatul jidovilor ce sfătuiaŭ de Christos, din soborul lor a fost isgonit; ĭar pre Iosif, după ce a îngropat Trupul luĭ Christos, l'aŭ prins şi l'aŭ aruncat într'o grópă şi de acolo, din puterea luĭ Dumneḑeŭ, a fost scos şi dus ĭarăşĭ la moşia sa în Arimateea, şi după învierea luĭ Christos multe rĕutăţĭ a păţit dela jidovĭ, pentru-că a mărturisit de învierea Sfinţieĭ Sale.

Pentru aceea astă-dĭ sfînta Biserică le face pomenire împreună şi cu Mironosiţele acelea, care împreună cu Maria Preacurata Fecióră Maĭca Domnuluĭ Christos şi cu aceştĭ doĭ bărbaţĭ: cu Iosif şi cu Nicodim, aŭ fost la mórtea şi la îngroparea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, mir la grópă aŭ adus şi învierea Sfinţieĭ Sale întâiŭ maĭ înainte decât alţiĭ aŭ vĕḑut.

Şi acéstă tocmélă a fost aşa: ḑiua aceea întru care Iosif şi cu Nicodim aŭ pogorît de pre cruce Trupul

luĭ Christos, era vinerĭ. A dóua ḑi, sâmbătă, aveaŭ jidovii sĕrbătóre mare, că sâmbăta nicĭ un lucru în mână nu apucaŭ, și aveaŭ lege, mortul să-l îngrópe vinerĭ să nu rĕmâe neîngropat spre sâmbătă. Decĭ pentru că a dóua ḑi, sâmbătă, era ḑi ca acea și vremea era și de către sĕră, pentru aceea când aŭ îngropat Trupul luĭ Christos, s'aŭ nevoit să nu înopteze, și nicĭ mir cum se cădea n'aŭ avut de ajuns, să ungă trupul luĭ Christos, după cum era obicĕiul jidovilor a se îngropa. Pentru aceea de iznóvă aŭ cumpĕrat Mironosițele mir de cel scump, și când a fost Duminică, fórte de diminĕță, încă nefiind făcută ḑiua, ele s'aŭ dus la grópă, să ungă Trupul luĭ Christos cu mir și să plângă acolo la grópă, ca niște muerĭ jalnice ce eraŭ.

Dacă neșcine nu va putea pricepe în ce chip a fost, ducându-se Mironosițele așa de nópte, și în ce chip ar fi putut desgropa trupul luĭ Christos așa de nópte niște muerĭ slabe și neputinclóse;—unul ca acela să asculte: De multă scârbă și de multă jale ce aveaŭ sfintele acelea muerĭ pentru Învĕțătorul sĕŭ, nu aŭ putut aștepta până se va face ḑiuă. Sâmbătă, după legea ce aveaŭ să nu apuce nicĭ un lucru, ele aŭ ședut tăcând, ĭar când a fost Duminică, aŭ purces maĭ înainte de ḑiuă, una pentru osîrdia ce aveaŭ către Învĕțătorul sĕŭ, alta că se temeaŭ și de jidovĭ a merge ḑiua, și al treilea, pentru-că grópa în care îngropaseră pre Christos era scobită cu clocanul în pĕtră, și cu pământ nu era împresurată, tără numaĭ cât era pusă o pĕtră de-asupra gropeĭ. Dar și atâta era destul a înfricoșa pre niște muerĭ neputinclóse, că și pĕtra era mare și cu greŭ a o rĕsturna, și o sută de ostașĭ eraŭ puși de pază împrejurul gropeĭ; însă ini-

ma lor cea arsă de dumnedeésca dragoste şi de jale, a biruit pre acestea pre tóte. Şi dacă aŭ sosit la grópă, multe arătărĭ aŭ vĕdut: într'o vreme aŭ vĕdut doĭ ingerĭ şedênd în grópă, unul la cap, altul la picióre, unde fusese trupul Domnuluĭ Christos. Altă dată aŭ vĕdut alt inger şedênd pre pétra gropeĭ, căruia îĭ eraŭ veşmintele albe ca zăpada şi faţa luĭ ca un fulger strălucia. Într'un chip le-a spus lor de învierea luĭ Christos, că a inviat. Maĭ înainte de ce sosiseră ele la grópă, a fost un cutremur mare şi păzitoriĭ s'aŭ speriat de aŭ fugit. Şi îngerul luĭ Dumnedeŭ s'a pogorît din cerĭŭ, a rĕsturnat pétra de pre uşa gropeĭ şi a grăit către dînsele şi a dis, să nu se témă, ci să se întórcă înapoĭ să spue Apostolilor, că a inviat Christos. Ele dacă aŭ vĕdut atâtea arătărĭ, s'aŭ spăimântat şi s'aŭ întors de aŭ spus Ucenicilor luĭ Christos tótelucrurile câte vĕduseră. Şi pentru-că nu credeaŭ Apostoliĭ, nicĭ unele din câte le spuneaŭ, pentru aceea Mironosiţele în multe rînduriĭ s'aŭ dus la grópă de aŭ vĕdut şi aŭ socotit, şi maĭ de nópte, şi maĭ de către ḑiuă, şi în rĕsărita sóreluĭ, până li s'a arătat şi Domnul Christos, de a grăit cu dînsele şi le-a spus de învierea Sfinţieĭ Sale, şi s'a adeverit, că Domnul nostru Iisus Christos a înviat din morţĭ, cum a fost grăit maĭ d'înainte.

Muerile acelea ce aŭ dus mir la grópa luĭ Christos sînt multe, dar numaĭ şépte sînt maĭ marĭ şi maĭ alese. Şi întâĭa este Maria Magdalina, din carea scosese Christos şépte dracĭ. Pentru acest bine ce-ĭ făcuse, ea iubia pre Christos şi umbla cu altele pre urma Sfinţieĭ Sale. Acésta şi după înălţarea Sfinţieĭ Sale Domnuluĭ Christos, s'a dus în Roma la Tiverie împĕrat, care era betég la un ochĭŭ, şi pentru-

că l'a tămăduit Maria Magdalina, a trimis de a perdut arhiereiĭ jidovești și pre Pilat domnul jidovilor. Mai apoĭ a murit în Efes și a fost îngropată de Ion Teologul. După aceea a fost adus trupul eĭ în Țarigrad, de împĕratul Leon prea înțeleptul. Iar Magdalina se numia, că era dintr'un sat ce-l chema Magdal. A dóua este Salomia, tata lui Iosif logodnicul, muerea lui Zevedeĭ, muma lui Ion Teologul. A treĭa mironosiță este Iona muerea lui Huzeĭ. Iar Huzeĭ acesta a fost ispravnic în casa lui Irod împĕrat și chip împĕrățieĭ lui. A patra este Maria sora lui Lazar, carea și mai d'inainte unsese pre Christos cu mir în casa sa, când înviase pre fratele sĕŭ, pre Lazar. A cincĭa este soru-sa Marta, carea multă nevoință punea de slujĭa lui Christos întru tóte trebile cele trupești. A șésea este Maria muerea lui Cleopa. A șéptea este Sosana. Acestea slujiaŭ lui Christos dintru avuțiile sale ca și Apostolii.

Mironosițe se chémă pentru-că aŭ adus mir la grópa lui Christos. Precum i-aŭ slujit Sfinției Sale până a fost viŭ, așa și după mórte se nevoiaŭ să plinéscă slujba Invĕțătorului sĕŭ. Pentru aceea prăznuim astă-ḑi pomenirea acelor sfinte mueri, una pentru ca să nu se uĭte slujba lor acésta, ce aŭ slujit Domnului Christos, alta pentru ca să rivnim și noĭ spre slujba dumneḑeéscă, auḑind nevoința și osîrdia acelor óameni, ce aŭ arătat la vremea cea de nevoe a Domnului nostru. Intâiŭ, pentru acest lucru prăznuim.

Al doilea, ca să se pomenéscă și muncile Domnului Christos și nevinovată mórtea Sfinției Sale, dimpreună și îngroparea și învierea Sfinției Sale. Să nu se uĭte binele și mila ce a voit de a tăcut cu noi ne-

mulțămitorii, cu noi îndărătnicii, cu noi vinovații și păcătoșii, ci să ne aducem aminte că Sfinția Sa, nu pentru vre un lucru bun ce am fi făcut noi, ci numai pentru mila Sa, ne-a scos pre noi din osînda greșalei ce greșise Adam și întru dînsul tótă semința lui. Din munca cea de vecĭ, în carea mergém toți pentru acea greșală, ne-a scos și ne-a isbăvit din tóte rĕutățile, din tóte durerile cele netrecute din vécul ce va fi. Ne-a făcut moștenĭ împĕrăției cerĭului și viețuitorĭ bineluĭ de vecĭ. Iar noĭ lăsăm darurile acele marĭ ce ne-a dăruit Dumnedĕu, care sînt neîncetate și netrecute, și cercăm ale lumeĭ, care astă-dĭ sînt, mâne nu sînt. Lăsăm cinstea, mărirea cea dumnedĕéscă, veselia, bucuria, viața cea neputredă, și cercăm cele putrede și trecĕtóre ale acesteĭ lumĭ. Tóte câte sînt întru acéstă lume, nimic alt nu sînt fără numaĭ trudă, scârbă, ostenélă, lacrimĭ, suspin și potte murdare de spurcă trupul și sufletul, care măcar că și îndulcesc în puțină vreme, însă în vecĭ amărăsc. Acéstă lume tótă este ca o umbră ce numaĭ se arată omuluĭ, și iarăși îndată pĭere. Iar acelea de sus, tóte sînt netrecute și neschimbate, tóte dulcĭ și vesele, binele acela carele nicĭ ochĭ de om l'a vĕdut, nicĭ urechile aŭ auḑit, nicĭ cu inima a gândit. Pentru aceea ḑice Dumnedĕu în Sfinta Evanghelie (Marcu 8, 36): „Ce folos este omuluĭ de ar dobândi lumea tótă și își va perde sufletul? Ce va da schimb pentru sufletul sĕŭ?“ Nimic nu va avea acolo să dea pentru sufletul sĕŭ; tóte vor rĕmânea aicea.

Pentru aceea până avem vreme, frațiĭ meĭ și iubițiĭ meĭ creștinĭ, până sîntem întru acéstă lume, până nu ne apucă mórtea, să ne grijim, să ne nevoim, să îngăduim luĭ Dumnedĕu, să facem după cât

ne este puterea; că de vom vrea, fără de multe cuvinte, ştim toţĭ face bine. Decĭ binele ce-l ştim, să-l şi facem, ca să ne izbăvim de muncile de veci şĭ impĕrăţia cerĭului să dobândim, pentru mila şi pentru darul Domnului nostru Iisus Christos, Căruia se cuvine cinste, mărire, laudă şi închinăciune, împreună cu al Sĕu fără de început Părinte şi cu prea sfîntul şi făcĕtorul de viaţă Sfîntul Duh, acum şi pururea şi întru anĭ nesfîrşiţĭ şi netrecuţĭ în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
SLĂBĂNOGULUĬ, A PATRA DUPĂ PAŞTĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Toţĭ ómenĭĭ, şi nu numaĭ ómenĭĭ care sînt cu minte şi cu înţelegere făcuţĭ de Dumnedĕu ci şi tóte făpturile câte sînt viĭ, aŭ din fire acésta, că se feresc de mórte, cércă sănătate şi fug de primejdiĭ. Pentru aceea pasĕrile sbóră aşa de pre sus, peştiĭ întru adînc fug şi hĭarele în munţĭ departe se ascund, ca să afle loruşĭ pace, şi în primejdiĭ de mórte să nu cadă. Dar de ce ne ferim, aceea vine după noĭ, şi de ce fugim, aceea ne întîmpină pre noĭ. Fugim de mórte, ferimu-ne de primejdiĭ şi de bóle, dar pururea sînt cu noĭ. Şi cine ne-a făcut

acésta? Păcatul; ca şi acel slăbănog, pre care l'a tămăduit Christos şi l-a ḑis: „De acum să nu mai greşeştĭ, ca să nu pătimeştĭ ce-va mai rĕŭ“ —cum vom auḑi astă-ḑĭ din Sfinta Evanghelie.

Sfînta Evanghelie dela Ioan 5, 1—15. Început 14.

În vremea aceea s'a suit Iisus în Ierusalim. Şi este în Ierusalim scăldătórea oĕĭ, care se chémă ebreeşte Vitezda, cinci foişóre avênd. Intru ace„lea zăcea mulţime multă de bolnavĭ, orbĭ, şchiopĭ, „uscaţĭ, aşteptând mişcarea apeĭ; că îngerul Dom„nuluĭ în vremea sa se pogora în scăldătóre şi tur„bura apa, şi care intra întâiŭ după turburarea apeĭ, „se făcea sănătos orĭ de ce bólă era ţinut. Şi era a„colo un om, treĭ-ḑeci şi opt de anĭ avênd în bóla „sa. Pre acesta vĕḑêndu-l Iisus, zăcênd, şi cunos„cênd că ĭată multă vreme avea în bóla sa, ḑis-a luĭ: „Vrei să fiĭ sănătos? Rĕspuns-a luĭ bolnavul: Dómne, „om n'am, ca dacă se va turbura apa să mĕ bage în „scăldătóre; deci până când merg eŭ, altul înaintea „mea se pogóră. Ḑis-a Iisus luĭ: Scóală, ia patul tĕŭ „şi umblă. Şi îndată s'a făcut sănătos omul şi şĭ-a lu„at patul luĭ şi umbla. Şi era într'acea ḑi, sâmbătă. „Deci ḑiceaŭ jidoviĭ celuĭ vindecat: sâmbătă este, nu „se cade ţie a-ţĭ lua patul. Iar el a rĕspuns lor: cela „ce m'a făcut sănătos, acela mĭ-a ḑis: Ia-ţĭ patul tĕŭ „şi umblă. Deci l'aŭ întrebat, care este omul acela „ce ţĭ-a ḑis Ia patul tĕŭ şi umblă. Iar cel vindecat „nu ştia cine este, că Iisus eşise din mulţimea ce era „într'acel loc. După aceea l'a aflat pre el Iisus în bi„serică şi l-a ḑis luĭ: Iată că te făcuşĭ sănătos de acum „să nu mai greşeştĭ, ca să nu fie ţie ce-va mai rĕŭ. „Mers-a omul acela şi a spus jidovilor, că Iisus este „care l'a făcut pre dînsul sănătos.

Învĕţătură dintru acéstă Sfîntă Evanghelie, pentru minunea ce a făcut Domnul Christos, de a tămăduit slăbănogul acela ce bolla de treĭ-ḑecĭ şi opt de anĭ

Astă-ḑĭ maĭca nóstră Biserica, pune nóuĕ fiilor sĕĭ înainte, de ne spune şi ne aduce aminte de lucru minunat ca acela, ce a făcut Domnul Christos, umblând pre lume trupeşte de a tămăduit bolnavul şi slăbănogul acela, care nicĭ odinióră nu umblase pre picĭóre, nicĭ putea să se ridice. Iar Christos dacă l'a vĕḑut, numaĭ cu cuvêntul ĭ-a ḑis de s'a sculat. Şi încă şi patul sĕŭ l'a ridicat şi l'a luat pe umĕr de l'a dus, ca cum n'ar fi fost nicĭ odinióră bolnav— cum spune nóuĕ astă-ḑĭ şi Sfînta Evanghelie de grăeşte aşa: In vremea aceea s'a suit Iisus în Ierusalim. Şi este în Ierusalim scăldătórea oeĭ, căcĭ întru acea apă se spăla carnea şi măruntaele oilor cu care făceaŭ jertfă. Intr'acea fântână în toţĭ aniĭ câte o dată se pogora îngerul luĭ Dumneḑeŭ de turbura apa, şi care om vrea intra maĭ înainte după înger, orĭ de ce bólă vrea fi bolnav, se tămăduĭa. Pentru aceea şi Solomon împĕrat zidise acolo cincĭ foişóre, de zăceaŭ într'însele bolnavĭ şi aşteptaŭ turburarea apeĭ.

Dintru aceĭ bolnavĭ era unul de nu umblase pre picĭóre de treĭ-ḑecĭ şi opt de anĭ. Iar dacă a mers Domnul Christos în Ierusalim, şi trecênd pre lângă acea fântână, a vĕḑut pre acel slăbănog zăcênd în pat şi cunoscênd cu Dumneḑeirea Sa, că de multă vreme zace, S'a milostivit spre dînsul Domnul nostru Iisus Christos şi S'a apropiat către dînsul şi ĭ-a ḑis: Vrea-veĭ să fi sănătos? Iar acel slăbănog a ḑis: Dómne, n'am pre nimenea să mĕ bage în fântână dacă se turbură apa. Nu ştia bolnavul acela că este Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, pentru aceea l-a ḑis

„n'am pre nimenea“, adecă nu avea om să-l ridice şi să-l bage în apă; căci numaĭ odinióră într'un an se turbura apa, şi mulţĭ sileaŭ să intre, însă numaĭ unul se tămăduĭa. Iar milostivul Domnul nostru Iisus Christos, ĭ-a ḑis luĭ: Fi sănătos; scólă şi-ţĭ ĭa patul tĕŭ şi te du. Şi îndată a fost sănătos bolnavul, şi luând patul sĕŭ pe umĕr, a purces. Şi acea ḑi era sâmbătă când L'a tămăduit Christos; şi ĭ-aŭ ḑis jidoviĭ: nu ţi se cade să-ţĭ ĭaĭ patul în ḑiua sâmbeteĭ. Iar bolnavul a ḑis: cine m'a însănătoşat, acela mĭ-a ḑis să-mĭ ĭaŭ patul. Şi încă nu ştia bolnavul cine l'a tămăduit, căcĭ Christos eşise din mulţime. După aceea l'a aflat Christos în Biserică pre bolnav, şi ĭ-a ḑis: ĭată eştĭ sănătos, de acum să nu maĭ greşeştĭ ca să nu pătimeştĭ maĭ rĕŭ decât acésta.

Vedeţĭ, iubiţiĭ meĭ fraţĭ, cum nu pătimise destul rĕŭ acest bolnav, când zăcuse treĭ-ḑeci şi opt de anĭ de nu umblase pre piclóre, iar pentru aceea Domnul Christos ĭ-a ḑis luĭ să nu greşască, că de va greşi maĭ mare certare ĭ-a spus că va pătimi pentru greşala luĭ.

Şi dacă ştiu bolnavul cine l'a tămăduit, s'a dus de a spus jidovilor, că Iisus Christos este cela ce l'a tămăduit. Dar eĭ ca un nĕm îndărătnic şi nemulţămitor ce era, nu vrea să crédă, deşi cu ochiĭ sĕĭ vedea minunile ce făcea Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, milostivul nostru Rĕscumpărător, Tămăduitorul némuluĭ omenesc, Carele pentru mila Sa cea mare şi negrăită, S'a pogorit din cerĭŭ pre pământ şi a fost Om pentru noĭ păcătoşiĭ, pentru noĭ neînţelepţiĭ şi nemulţămitoriĭ. Orbiĭ ĭ-a făcut cu ochĭ, ologiĭ cu piclóre, stricaţiĭ, surḑiĭ, pre toţĭ ĭ-a tămăduit—ca şi pre acest slăbănog, căruia numaĭ cu cuvîntul Sĕŭ cel sfînt ĭ-a dat sănătate, şi ĭ-a ḑis să nu greşască, că pentru

greșală mai cu mare casnă, i-a ḑis că-l va certa.

Pentru aceea noi, fraților, fiind creștini drepți, să ne ferim de păcate. Intr'acéstă Lege Nóuă, bolnavul se tâlcuește fiește-ce om păcătos, pre carele diavolul îl slăbește de Legea lui Christos, adecă de dragostea ce ne învață Sfinția Sa, să avem către fiește-care creștin, de rugă, de post, de curăție, de dreptate; iar satana îl învață să fure, să ucidă, să curvéscă, să jure strîmb, să fie bețiv, și inima lui cu viclesug o bolnăvește, și cu multe fapte rele. Acela toți vor merge în Iad pentru ale lor fapte rele, pentru lucruri murdare, grozave și urîte. Pentru aceea vĕ grijiți și vĕ opriți voia de către păcatele cele necurate, ca să nu le faceți, căci sînteți isbăviți de păcatul lui Adam celui dintâiŭ născut, și sînteți rĕscumpĕrați de Domnul nostru Iisus Christos, pentru cinstit Sângele Sĕŭ, și pentru munca Sa ce a voit de a priimit dela zidirea Sa, pentru ertarea păcatelor nóstre. Și ne-a dat nóuĕ sfîntul Botez, ca să ne curățim de păcatele nóstre; că atuncea în Legea Veche arătase Dumneḑeŭ fântâna ceĭ, de era de curățire și de sănătate bolnavilor, iar acum în Legea Nóuă a arătat Dumneḑeŭ, sfîntul Botez, ca să ne curățim de bóla cea de mórte.

Bóla morței este păcatul cel greŭ; că fiește-care păcat ce se face în trup, se face și în sufletul omului. De carĭ ne-am lepădat în sfîntul Botez, să nu le facem, sînt acestea: minciunile, clevetele, zavistiile, lăcomia, beția, scumpetea, jurămîntul cu strîmb, farmecele, curviile. De aceste lucruri ale satanei ne-am lepădat în sfîntul Botez, iar după aceea iarăși am inceput a le înmulți și am uitat jurămîntul ce ne-am jurat să slujim lui Dumneḑeŭ. Și mai mulți sînt de

cela ce fac lucrurile şi voĭa satanel, şi slujesc luĭ.

Pentru aceea, iubiţiĭ meĭ fraţi, să ştiţi că omul păcătos nu va fi isbăvit, ci va fi osindit pentru faptele sale cele rele. Şi aşa va fi osindit: că viaţa de veci nu va avea, ci va fi înecat în muncile de veci. Deci să vĕ feriţi, fraţilor, să nu faceţi păcate, ci să petreceţi cu dragoste, ca nişte aleşi aĭ luĭ Dumneḑeŭ. Să vĕ iubiţi unul pre altul. Să nu gândiţi rĕŭ unul altuia, ci cum pofteştiĭ ţie, aşa să potteştiĭ fieştecăruia creştin. Să nu petreceţi în sfadă, nici în mânie, nici în clevete, ci întru răbdare multă, întru plecare întru Duhul Sfînt, întru pocăinţă, întru ispovedanie. Să vĕ ispoveduiţi şi să vĕ pocăiţi de greşalele vóstre, că Dumneḑeŭ nu iubeşte să péră nimenea, ci să se întórcă fieşte-ce păcătos şi să fie viŭ. Aşa dar să nevoiţi să faceţi; şi pentru acésta veţi dobândi de la Domnul Dumneḑeul vostru, milă şi isbăvire la ḑiua judecăţeĭ şi după mórte viaţa de veci, pentru Iisus Christos Domnul nostru, a cărula este mărirea, cinstea, închinăciunea, puterea şi împĕrăţia, cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci de veci netrecuţi şi nesfirşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

SAMARINENCEI, A CINCIA DUPĂ PAŞTI.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum este apa cea de ploe ce se pogóră din nouri pre pămênt, şi în multe chipurĭ lucréză pre câmpĭ şi pre dumbrăvĭ, în florĭ şi în pometurĭ, de le creşte şi le înfrumseţéză, le albeşte şi le roşeşte, gălbeneşte şi mohorăşte, unele verdĭ altele albe; şi măcar că este apa numaĭ într'un fel, ĭar în multe felurĭ lucréză, îndulceşte şi amărăşte; aşa şi Duhul Sfînt în multe chipurĭ lucréză; ca apa, spală şi curăţeşte, creşte şi întăreşte întru înţelegerea dumneḑeéscă, înfrumseţéză şi împodobeşte, nepărăsit izvorăşte şi setea sufletuluĭ potoleşte şi răcoreşte. De acéstă apă a grăit Domnul Christos cu samarinénca la fântâna luĭ Iacov în al şéselea cĭas din ḑi—cum auḑim în Sfînta Evanghelie

Dela Ióan cap. 4, stih 5—42

În vremea aceea venit-a Iisus în cetatea Samarieĭ, ce se chĭamă Sihar, aprópe de locul carele a dat Iacov fiuluĭ séŭ Iosif. Şi era acolo fântâna luĭ „Iacov. Iar Iisus ostenindu-se de cale, şedea acolo la „fântână. Era ca la al şaselea cĭas. Venit-a o muere

„din Samaria să ía apă. Dis'a eĭ Iisus: Dă'mĭ apă să „béŭ — că ucenicíĭ luĭ se duseseră în cetate să cum- „pere bucate. Dar muerea samarinénă a dis luĭ: Cum „tu fiind jidov, cerĭ de la mine să beĭ, muere sama- „rinéncă fiind? — că jidoviĭ nu se ating de samari- „neni. Rĕspuns'a Iisus şi a dis eĭ: De aĭ fi ştiut da- „rul luĭ Dumneḑeŭ şi cine este carele grăeşte ţie: „Dăm să béŭ, tu aĭ fi cerut dela dînsul şi ţĭ-ar fi „dat ţie apă vie. Grăit-a luĭ muerea: Dómne, nicĭ aĭ „cu ce scóte apă şi fântâna este adîncă. Dar apă vie „de unde aĭ? Aŭ dóră tu eştĭ maĭ mare decât Iacov „părintele nostru, carele a dat nóuĕ fântâna acésta, „dintru care şi însuşĭ a beut şi fecíoriĭ luĭ şi dobi- „tócele luĭ? Rĕspuns-a Iisus şi ĭ-a dis eĭ: Tot cine va „bé din apa acésta va însetoşa ĭară, ĭar cine va bé „din apa ce'ĭ voĭŭ da eŭ luĭ, nu va însetoşa în véc. „Şi apa care voĭŭ da luĭ, va fi întru dînsul izvor de „apă curgĕtóre în viaţa de vecĭ. Dis-a către dînsul „muerea: Dómne, dă-mĭ acéstă apă, ca nicĭ să maĭ „înşetoşez, nicĭ să maĭ viŭ aicea să ĭaŭ apă. Grăit-a „eĭ Iisus: Mergĭ şi chĭamă pre bărbatul tĕŭ şi vino a- „ícea. Rĕspuns-a muerea şi ĭ'a dis luĭ: N'am bărbat. „Grăit-a eĭ Iisus: Bine aĭ dis că n'am bărbat, că cincĭ „bărbaţĭ aĭ avut, şi acum pre cine aĭ, nu'ţĭ este ţie „bărbat; ĭată adevĕrat aĭ dis. Grăit-a luĭ muerea: „Dómne, vĕd că proroc eştĭ tu. Părinţiĭ noştri în „muntele acesta s'aŭ închinat, şi voĭ grăiţĭ că în I- „erusalim este locul unde se cade a se închina. Gră- „it-a eĭ Iisus: Muere, crede-mĕ că va veni vremea, „când nicĭ în muntele acesta, nicĭ în Ierusalim vĕ „veţĭ închina Tatăluĭ. Voĭ vĕ închinaţĭ căruía nu „ştiţĭ; noĭ ne închinăm căruía ştim, că mântuirea „dintru Iudeĭ este. Ci va veni vreme, şi acum este,

„când închinătorii cei adevărați se vor închina Ta-„tălui, cu duhul și cu adevĕrul; că Tatăl pre unii de „acest fel caută să se închine lui. Duh este Dumne-„dĕu și cine se închină lui, se cade să se închine cu „duhul și cu adevĕrul. Grăit-a lui muerea: Știm că „va să vie Mesia—care se chiamă Christos—; când „va veni acela, va spune nóuĕ tóte. Grăit-a el Iisus: „Eŭ sînt, cela ce grăește cu tine. Și atunci aŭ venit u-„cenicii lui și se miraŭ căci grăia cu muerea; dar ni-„menea nu l-a dis: ce cauți, saŭ ce grăești cu dînsa? „Iar muerea și-a lăsat vadra sa și a mers în cetate și „a grăit ómenilor: Veniți și vedeți pre omul carele „mi-a dis mie tóte câte am făcut; aŭ dór acela este „Christos? Deci eșiră din cetate și veniaŭ către dîn-„sul. Între acestea rugaŭ pre dînsul ucenicii, grăind: „Dascăle, mănâncă. Iar el le-a dis lor: Eŭ am a mân-„ca bucatele ce voi nu știți. Deci ucenicii grăiaŭ „întru sine: Aŭ dórĕ i-a adus lui cine-va să mănânce? „Grăit-a lor Iisus: Mâncarea mea este ca să fac vo-„ia aceluia ce m'a trimis pre mine și să sĕvîrșesc „lucrul lui. Dar nu diceți voi că încă patru luni sînt „și secerișul va veni? Iată, grăesc vóuĕ, ridicați o-„chii voștri și vedeți holdele, că sînt albe și aprópe „de secerat. Cela ce va secera, plată va lua și va strîn-„ge rodul întru viața vecilor; ca să se bucure dim-„preună și cela ce sĕmĕnă și cela ce secerĕ. Căci de „acésta este cuvîntul cel adevĕrat, că unul este cela „ce sĕmĕnă, și altul carele secerĕ. Eŭ v'am trimis pre „voi să seceraț, unde voi nu v'ați ostenit; alții s'aŭ „ostenit și voi ați intrat întru ostenéla lor. Și din „cetatea aceea mulți aŭ crezut într'însul din samari-„neni, pentru cuvîntul muerei, care mărturisia, că „mi-a dis mie tóte câte am făcut. Iar dacă aŭ venit

„la dînsul samarinenii, rugaŭ pre dînsul ca să petré-
„că la dînşii; şi petrecu acolo două ḑile. Şi mult mai
„vîrtos credură pentru cuvîntul lui. Şi muerei îi ḑi-
„ceaŭ, că de acum nu pentru voróva ta credem, că
„înşine am auḑit şi ştim, că acesta este cu adevĕrat
„Mîntuitorul lumei Christos.

Învĕţătură dintru acéstă Sfîntă Evanghelie, pentru credinţa samarinencei

Domnul nostru Iisus Christos Fiiul lui Dumneḑeŭ isbăvitoru lumei, umblând cu trupul pre pămînt şi făcînd mîntuire neamului omenesc, mers-a şi în Samaria.

Acéstă Samarie, de demult era ţĕră bogată şi cu mulţi ómeni, dar pentru-că nu se închinaŭ lui Dumneḑeŭ, ca alţi jidovi, ci se închinaŭ idolilor, s'a mâniat Dumneḑeŭ pre dînşii (Iosia 14, 1) şi a trimis pre împĕratul Sirieĭ de i-a robit, şi în locul lor a pus alţi ómeni să viéţuéscă. Şi nicĭ aceĭa nu ţineaŭ Legea lui Moisi Proroc; pentru aceea a fost voĭa lui Dumneḑeŭ de'i mânca pre aceĭa leiĭ şi nu puteaŭ trăi. Atuncĭ aŭ trimis la împĕratul Sirieĭ jăluindu-se de cele ce păţiaŭ, şi împĕratul dacă înţelese dela jidovii carĭ eraŭ în robie, că, pentru-că nu ţineaŭ Legea lui Moisi, pentru aceea îi mănâncă leiĭ, le-a trimis împĕratul un popă de ceĭ jidoveştĭ să-i înveţe Legea. Şi nicĭ aşa nu aŭ priimit Legea deplin, ci unele dintr'însele ţineaŭ, altele nu le ţineaŭ. Pentru aceea eraŭ uriţi jidovilor.

Intr'acéstă Samarie locuise óre-când, mai de demult, şi Iacov feciorul lui Isaac, şi făcuse o fântână. La acea fântână a şedut şi Christos, ostenit de cale, întru amĕḑă-ḑi. Şi a venit o muere din Samaria, să

scótă apă—precum audirăm astă-ḑi din Sfînta Evanghelie. Iar întru acel cĭas eraŭ duși Ucenicii lui Christos în cetate să cumpere pâne. Și acésta a fost înțelepciunea lui Christos, că de vrea vedea muerea aceea un om cu dóuĕ-spre-ḑece slugi, se vrea rușina și nu vrea merge. Pentru aceea dacă merse la fântână, a grăit către dînsa Domnul Christos: Muere, dă-Mĭ apă să béŭ. Iar ea știind că sînt urîți samarinenii, jidovilor, a ḑis: Cum cerĭ tu dela mine apă să beĭ, că eŭ sînt samarinéncă, și jidovii nu se ating de samarineni? Iar Domnul Iisus Christos ĭarăși ĭ-a ḑis eĭ: De aĭ ști tu darul lui Dumneḑeŭ și Cine este Cela ce grăește cu tine să-I daĭ apă, tu maĭ vîrtos aĭ cere dela Dînsul și ți-ar da apă vie.

Acésta a ḑis Sfinția Sa, milostivul Domnul nostru Iisus Christos, de apa ce vrea să verse din cóstele Sfinției Sale pre cruce, pentru creștinii carii vor crede întru Sfinția Sa; să ĭa în gurile sale, să se cuminece din prea sfîntul și cinstitul și tăcĕtorul de viață Trupul lui Christos, și să bea apa și sângele acela ce a curs din cóstele Sfinției Sale pre cruce, ce se chĭamă și este curățiе sufletului și trupului creștinesc, și înoirea botezului nostru. Pentru care lucru dobândește creștinul în sufletul și întru inima sa, apa cea vie, darul Duhului Sfînt, de-l adapă și-l răcorește de zădufiul păcatelor și poftelor lumeĭ; și îndémnă sufletul omului să iubéscă împărăția cerului și viața cea netrecută. Acéstă apă a făgăduit Christos și samarinencei.

După aceea ĭ-a ḑis eĭ să'și cheme bărbatul, și ea a ḑis că bărbat nu are. Ca Cela ce știe inimile tuturor, a arătat faptele eĭ cele ascunse. Și dacă a vĕḑut muerea aceea că Domnul nostru Iisus Christos fi

vĕdeşte taptele eĭ cele ascunse, a creḑut că este acela Mesia, de Carele mărturisĭaŭ proroceĭ, şi a ḑis aşa: Dómne, vĕd că Tu eştĭ proroc; deci mĕ învaţă, unde mĕ voĭŭ închina? Că părinţiĭ noştri întru acéstă măgură aŭ ḑis că se cade să se închine, ĭar voĭ ḑiceţĭ că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina. Iar milostivul Domnul nostru Iisus Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, a rĕspuns eĭ: Mulĕre, veni-va o vreme de vor fi nişte închinătorĭ adevĕraţĭ, şi se vor închina Părinteluĭ Ceresc, însă nu în Ierusalim, nicĭ întru acéstă măgură numaĭ, ci pretutindenea, în tot locul.

Aicea arată Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, de închinătoriĭ ceĭ adevĕraţĭ, ce vor vrea să crédă şi aŭ creḑut întru Domnul Christos, şi să se boteze în numele Tatăluĭ şi al Fiĭuluĭ şi al Duhuluĭ Sfînt. Aceştĭa sîntem noĭ creştiniĭ ceĭ dreptmăritorĭ, închinătoriĭ ceĭ adevĕraţĭ de ne închinăm sfinteĭ Treimĭ: Tatăluĭ şi Fiĭuluĭ şi Duhuluĭ Sfînt. Nu numaĭ în Ierusalim, ci în tot locul lăudăm şi cerem mila Sfinţieĭ Sale, şi-Ĭ facem cinste cum se cade, ca Celuĭa ce este făcĕtorul şi ziditorul a tótă lumea. Şi a voit Sfinţia Sa, pre aceĭ închinătorĭ să-ĭ alégă din tótă lumea, şi să-ĭ rĕscumpere cu cinstit Sângele Sĕŭ—cum grăeşte şi Apostolul Pavel ḑicĕnd (în Epistolia sa cea către Galateni 3, 13): „Christos ne-a rĕscumpărat din blestemul legeĭ“, adecă din păcatul luĭ Adam şi al Eveĭ, strămoşilor noştri, care păcat biruĭa asupra fieşte-cărui om dela începutul lumeĭ şi în ĭad mergea. Pentru acel păcat şi noĭ sîntem subt blestemul luĭ Dumneḑeŭ de murim. Pentru aceea Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, milostivul Domn Iisus Christos, a voit de a luat muncă, Şĭ-a vărsat Sângele pre cruce,

zapisul păcatului celui d'intâiŭ născut l'a rupt și l'a perdut; mórtea ce stăpânia asupra sufletelor nóstre, cu mórtea Sa vru de o călcă, și nóuĕ, ca Cela ce este Dumnedĕŭ, viața de vecĭ ne-a dăruit.

Pentru aceea, iubiților, ni se cade să aducem lui Dumnedĕŭ laudă, cinste, închinăciune și rugă cu credință și cu frică pururea și în tot clasul, ca să dobândim milă dela Sfinția Sa, să ne audă în vremea rugei nóstre, și întru ḑiua mântuirei nóstre să ne mântuiască de munca de vecĭ. Pre niște închinătorĭ ca aceia voește Domnul Christos să se închine cu duhul și cu adevĕrul, adecă cu minte și cu credință. Pentru aceea cine din voĭ se va închina lui Dumnedĕŭ și I se va ruga, să nu se închine nicĭ să se róge fără minte și fără credință, adecă să nu fie vătămată inima lui de mânie, saŭ de fățărie, saŭ de zavistie, saŭ de clevete, saŭ de alte fapte rele. Acestea tóte să le lepedĭ dela tine, de vreme ce eștĭ creștin. Cu minte alinată să te rogĭ, și cu credință curată să credĭ că póte să'ți foloséscă. Acea rugăciune aștéptă dela noĭ Dumnedĕŭ, carea Sfinția Sa o va audi, și ne va isbăvi de tóte nevoile nóstre, și ne va mângâia ca un Părinte Ceresc.

Către aceea iarăși a ḑis milostivul nostru Fiiul lui Dumnedĕŭ, către Ucenicii Sĕi: Ridicați-vĕ ochiĭ voștri și vedeți holdele, că iată sînt acum de secere; cine va secera, va lua plată și va strînge róḑă în viața de vecĭ. Secerătoriĭ, grăia Sfinția Sa că sînt Apostoliĭ, iar plugariĭ cariĭ aŭ semănat, sînt Prorocii. Pentru aceea a grăit acel cuvînt ḑicênd: Eŭ v'am trimis pre voĭ să secerați unde nu v'ați ostenit, ci alțiĭ s'aŭ ostenit, iar voĭ ați intrat întru ostenéla acelora. Prorocii, în Legea Veche, aŭ prorocit toți de isbăvirea

de vecĭ ce era să fie Christos Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ, să isbăvéscă pre om din munca de vecĭ. Şi pentru mărturia lor ce aŭ mărturisit din începutul lumeĭ până la Christos, multe scârbe şi amărîcĭunĭ aŭ răbdat, încă şi muncĭ şi morţĭ gróznice, însă pre Christos, cu ochiĭ, nu L'aŭ vĕdut; ĭar Apostoliĭ, măcar că şi maĭ d'inainte n'aŭ mărturisit de Christos, ĭar pentru accea cu ochiĭ sĕĭ aŭ vĕdut pre Christos, isbăvirea cea de vecĭ, născut cu trup din Sfînta şi Prea Curata Fecĭóră Maria, pentru isbăvirea nóstră. Decĭ Prorociĭ s'aŭ ostenit de aŭ mărturisit că are a veni şi a se naşte pre lume, ĭar Apostoliĭ întru acea ostenélă a lor aŭ întrat; pentru accea a dis Domnul Christos: Altul sémănă şi altul seceră. Prorocii, ca niştе plugarĭ, s'aŭ ostenit de aŭ semĕnat cuvîntul luĭ Dumnedĕŭ, pre lume; ĭar Apostoliĭ, ca niştе secerătorĭ, aŭ strîns credincĭoşiĭ luĭ Christos întru viaţa de vecĭ.

Acea secere este şi acum pre tot omul creştin ce va petrece întru învĕţăturile luĭ Dumnedĕŭ, care sînt acestea: dragostea cea nefăţarnică, cuvîntul cel drept, milostenia. Să nu ĭubeştĭ rĕul nicĭ unuĭ creştin, să nu pofteştĭ nicĭ dobitocul luĭ, nicĭ muerea luĭ (precum este porunca luĭ Dumnedĕŭ la A dóua lege 5, 21). Cum pofteştĭ să-ţĭ fie ţie ómenĭĭ, aşa să fiĭ şi tu lor. Să te fereştĭ de ale streinuluĭ; să-ţĭ fie destul cu al tĕŭ. Să vĕ grijiţĭ ĭeşte-carele din voĭ să vĕ ţineţĭ trupul nespurcat, în rugă, în ostenélă, întru paza sfinteĭ biserecĭ. Acestea sînt róda cea bună, carea va fi adunată întru viaţa de vecĭ a împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, unde pre noĭ pre toţĭ să ne priimeştĭ, Dómne Iisuse Christóse Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ, că a Ta este slava, cinstea, mărirea şi tótă închinăcĭunea, acum şi pururea şi întru vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
ORBULUI, A ŞEASEA DUPĂ PAŞTI.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Astă-dĭ Sfinta Evanghelie spune nóuĕ de minunea ce a făcut Domnul Christos, de a tămăduit pre un orb ce a fost născut din pântecele mameĭ sale orb—cum audim maĭ lămurit din Sfinta Evanghelie

Dela Ion cap. 9, Stih 1—38

„In vremea aceea trecênd Iisus, vĕdut-a pre un om „orb din naştere. Şi l'a întrebat pre dînsul uceniciĭ luĭ, grăind: Ravvi, cine aŭ greşit: acesta aŭ pă„rinţiĭ luĭ, de s'a născut orb? Rĕspun-s'a Iisus: Nicĭ „acesta a greşit, nicĭ părinţiĭ luĭ, ci ca să se arate lu„crurile luĭ Dumneḑeŭ spre dînsul. Mie mi se cade „a lucra lucrurile aceluia ce m'a trimis pre mine, „până când este ḑiuă; că va veni nóptea, când nime„nea nu póte să lucreze. Când sînt în lume, lumină „sînt lumeĭ. Acestea ḑicênd, a scuĭpit pre pĕmênt „şi a făcut tină din scuipătură şi a uns ochiĭ orbuluĭ „cu tină. Şi ĭ-a ḑis luĭ: Mergĭ de te spală în lacul Si„loamuluĭ (ce să tâlcueşte Trimis). Decĭ s'a dus şi „s'a spălat şi a venit vĕḑênd. Iar veciniĭ şi care îl vĕ-

„duseră pre el mai înainte că era orb, grăiaŭ: Aŭ dóră „nu este acesta care ședea și cerea? Unii ziceaŭ că a„cesta este; iar alții ziceaŭ că asemenea lui este; iar „el zicea, că eŭ sînt. Deci i-aŭ zis lui: Dar cum ți s'a „deschis ție ochii? Răspuns-a el și a zis: Un om ce se „chiamă Iisus, a făcut tină și a uns ochii mei și mi-a „zis: Mergi la lacul Siloamului și te spală. Deci mer„gênd și spălându-mĕ, am vĕdut. Și i-a zis lui: Un„de este acela? Zis-a: Nu știŭ. Dusu-l'a pre dînsul că„tre farisei, pre acela carele odinióră era orb. Și era „sâmbătă când a făcut tina, Iisus, și a deschis lui o„chii. Deci iar l'a întrebat pre dînsul fariseii, cum a „vĕdut. Iar el a zis: Tină a pus mie pre ochi, și m'am „spălat și vĕd. Și grăiaŭ unii din farisei: Acest om nu „este dela Dumnedĕŭ, că nu păzește sâmbetele. Al„ții ziceaŭ: Cum póte omul păcătos să facă acest fel „de semne? Și era gâlceavă întru dînșii. Deci grăiaŭ „orbului: Dar tu ce zici de dînsul, că deschise ochii „tĕi? Iar el a zis, că este proroc. Dar jidovii nu cre„deaŭ pre dînsul, cum era orb și a vĕdut, până când a „chemat pre părinții aceluia ce a vĕdut, și i-a între„bat pre dînșii, grăind: Aŭ acesta este fecĭorul vos„tru de care ziceți voi că s'a născut orb? dar acuma „cum vede? Iar părinții lui aŭ răspuns lor și aŭ zis: „Știm că acesta este fecĭorul nostru, și cum orb s'a „născut; iar acum cum vede, nu știm; saŭ cine i-a „deschis lui ochii, noi nu știm; el este în vîrstă; pre „dînsul întrebați, însuși de sine să grăiască. Acestea „aŭ zis părinții lui, că se temeaŭ de jidovi; că așa se „tocmiseră jidovii, cum cine va mărturisi pre dînsul „Christos, să fie lepădat din sobor. Pentru acésta aŭ „zis părinții lui, că în vîrstă este, pre dînsul între„bați. Deci a chemat de a dóua óră pre omul care

„fusese orb şi i-a ḑis luĭ: Dă slavă luĭ Dumneḑeŭ; „noĭ ştim pre omul acesta că este păcătos. Iar el a „rĕspuns şi a ḑis: De este păcătos nu ştiŭ; una ştiŭ: „că am fost orb, şi acum vĕḑ. Deci iar i-aŭ ḑis luĭ: Ce „ţi-a făcut ţie? Cum ţi-a deschis ochiĭ tĕĭ? Rĕspuns'a „lor: Iată am spus vóuĕ şi n'aţi auḑit; ce veţi iară să „auḑiţi? aŭ dóră veţi să fiţi şi voĭ ucenicĭ luĭ? Iar eĭ „l'aŭ ocărît pre dînsul şi i-aŭ ḑis: Tu eştĭ ucenic ace- „luĭa, iar noĭ sîntemĭ ucenicĭĭ luĭ Moisi. Noĭ ştim că „luĭ Moisi a grăit Dumneḑeŭ. Iar pre acesta nu-l ştim „de unḑe este. Rĕspuns-a omul şi a ḑis lor, că de a- „césta este minune că voĭ nu ştiţi de unḑe este şi a „deschis ochiĭ meĭ. Şi ştim că Dumneḑeŭ pre păcă- „toşi nu-i ascultă, ci de este cine-vaşi cinstitor de „Dumneḑeŭ şi face voea luĭ, pre acela îl ascultă. Din „vĕc nu s'a auḑit, cum a deschis cine-vaşi ochiĭ or- „buluĭ din naştere. De nu ar fi acesta dela Dumneḑeŭ, „n'ar fi putut face nimica. Rĕspuns'aŭ şi i-aŭ ḑis „luĭ: Intru păcate te-aĭ născut tu tot şi tu ne înveţi „pre noĭ? şi l'a isgonit pre dînsul afară. Auḑit-a Iisus „că-l isgonise pre dînsul afară şi aflându-l pre din- „sul, i-a ḑis luĭ: Tu credĭ în Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ? „Rĕspuns'a el şi a ḑis: Cine este, Dómne, ca să cred „întru dînsul? Iar Iisus i-a ḑis: Şi l'aĭ vĕḑut pre din- „sul şi cela ce grăeşte cu tine acela este. Iar el a ḑis „luĭ: Cred, Dómne, şi i s'a închinat luĭ.

Învĕţătură dintru acésta Sfîntă Evanghelie.

Vrênd Domnul nostru Iisus Christos să arate că El este adevĕrat Mesia, Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ Ce- luĭ de sus, dela Dumneḑeŭ venit şi întocma cu Dumneḑeŭ, a grăit către Uceniciĭ Sĕĭ aceste cuvinte, ḑicênd: Mie Mĭ se cade să fac lucrurile Celui ce M'a

trimis, până este ḑiuă, că va veni nóptea, când nimenea nu va putea să lucreze; până sînt în lume, lumină sînt lumeĭ. Ziua, o a grăit Domnul Christos, vremea aceea întru carea umbla atuncĭ pre pămênt; ĭar nóptea o a grăit, că este vremea aceea, după ce S'a înălţat de pre pămênt în cerĭŭ; căcĭ Domnul nostru Iisus Christos, se chĭamă şi este sóre drept ce S'a pogorit din cerĭŭ pre pămênt, ca să lumineze nu numaĭ orbul acela, ci şi tot neamul omenesc ce l'a aflat orb în credinţă, de nu ştia care este Dumneḑeŭ, nicĭ vedea lumina dumneḑeireĭ luĭ.

Pentru aceea David Proroc, maĭ d'inainte ştiind cu Duhul Sfînt, a ḑis (Psalm 145, 6): „Dumneḑeŭ va înţelepţi orbiĭ". Aşijderea şi Isaia Prorocul, ĭarăşĭ grăeşte de vremea aceea întru carea umbla Domnul Christos pre pămênt, ḑicênd (35, 5): „Atuncĭ se vor deschide ochiĭ orbilor, şi urechile surḑilor vor auḑi".

Aceste lucrurĭ a ḑis Domnul Christos, că Mi se cade să le fac până sînt pre pămênt, că dacă Mĕ voĭŭ duce în cerĭŭ nu va putea face nimenea aceste lucrurĭ. Aşa a grăit Christos; după aceea a scuĭpit jos pre pămênt şi a făcut tină cu scuĭpitul Sĕŭ şi cu acea tină a uns ochiĭ orbuluĭ şi ĭ-a ḑis: Du-te de te spală la fântâna Siloamuluĭ. Şi s'a dus orbul de s'a spălat şi s'a întors cu ochĭ. O, mare minune şi putere, dimpreună şi milă a milostivuluĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos! Putea Sfinţia Sa numaĭ cu cuvîntul să-l facă cu ochĭ, ca şi alte minunĭ ce făcea, dar pentru ca să Se arate că este Dumneḑeŭ adevĕrat, Cela ce a zidit pre Adam din pămênt, pentru aceea cu tină din pămênt l'a vindecat, şi cu scuipit, ca să cunóştem că Acela a suflat asupra luĭ Adam şi a înviat.

Şi cum se pógóră plóea pre troscot, de nu face sunet, aşa şi mărirea Luĭ S'a pogorît pre pământ şi S'a întrupat din Sfînta Fecióră. Şi întâĭŭ a învĕţat lumea cu cuvînt din gura Sa, a dat sfîntul Botez şi a trimis Apostoliĭ să boteze limbile, precum scrie Matei Evanghelistul (28, 19) dicênd: „Drept aceea mergênd învăţaţĭ tóte limbile, botezându-l pre el în numele Tatăluĭ şi al Fiĭuluĭ şi al Duhuluĭ Sfînt".

Decĭ, în chipul orbuluĭ ce s'a spălat în Siloam şi a vĕḑut, şi limbile, din sfîntul Botez, s'aŭ luminat şi aŭ cunoscut pre Dumneḑeŭ, pentru învĕţătura sfinţilor Apostolĭ, şi aŭ mărturisit pre Christos că este Dumneḑeŭ adevĕrat. Pentru aceea împĕraţiĭ şi domniĭ cei necredincioşĭ, isgonîaŭ şi munceaŭ pre cei ce credeaŭ în poruncile luĭ Christos.

Decĭ şi noĭ creştiniĭ cei ce maĭ d'inainte am fost rătăciţĭ şi orbĭ, şi dintru învĕţătura luĭ Christos şi a sfinţilor Apostolĭ ne-am luminat şi am cunoscut pre Dumneḑeŭ, să nu ne întunecăm sufletele nóstre iar cu păcate, ca să nu fim munciţĭ şi bătuţĭ în veci pentru nemulţămirea nóstră; că acestea tóte pentru noĭ a făcut, şi nóuĕ ne-a slujit, bunul şi milostivul Domnul nostru Iisus Christos.

Fântâna aceea a Siloamuluĭ, sfîntul Botez a închipuit. Vrênd Christos să arate, că fieşte-cine de se va spăla întru apa Botezuluĭ, se va lumina sufleteşte, pentru aceea a trimis acolo şi pre orb să se spele.

In ḑilele luĭ Ezechie împĕrat, care a împĕrăţit în Ierusalim în 14 anĭ (precum scrie Isaia 36, 1, 2), a trimis óste mare Senaherim împĕratul Sirieĭ, asupra Ierusalimuluĭ, ca să-l îa. Dacă a venit óstea împrejurul cetăţeĭ, a cercat pre unde merge apa în cetate de béŭ ómeniĭ, să bea şi eĭ. Şi săpând aŭ aflat

fântâna acésta, ducêndu-se apa pre urlóc în cetate, şi le-a părut bine. Dar Dumneḑeŭ a oprit apa şi nu curgea. Şi atâta minune să făcea întru acea fântână, că de vrea merge din óstea sirianilor să ia apă, nu curgea; iar dacă se duceaŭ ei, iarăşi cura apa şi mergea în cetate.

La acéstă fântână a mers óre-când şi Isaia Prorocul să bea apă şi nu a aflat, iar Dumneḑeŭ, pentru ruga lui, a trimis apă şi a beut. De atunci să chiamă fântâna aceea Siloam, adecă Trimis, că a trimis Dumneḑeŭ apă şi a beut Prorocul.

Acéstă fântână o cinsteaŭ jidovii şi o zidiseră cu pétră, frumos. La acéstă fântână a trimis Domnul Christos şi pre orbul acela de s'a spălat şi îndată a vĕḑut. Dacă l'aŭ vĕḑut ómenii, se miraŭ. Unii ḑiceaŭ, că nu este acesta orbul acela ce nu vedea, ci este altul asemenea lui. Alţii iarăşi ḑiceaŭ, că este acesta, şi de multă minune întrebaŭ pre dînsul, cum a dobândit vederea, şi în ce chip s'a tămăduit. Iar el cu multă îndrăsnire grăia către dînşii şi le ḑicea: Ce vĕ miraţi, ómenilor? De vĕ este voea să ştiţi, eŭ vĕ voiŭ spune. Un om ce-L chiamă Iisus, a făcut tină, nu ştiŭ cu ce; însă, cum am înţeles cu urechile, a sculpit jos şi a făcut tină, şi cu acea tină a uns ochii mei, şi mi-a ḑis să mĕ duc să mĕ spăl în fântâna Siloamului, şi cum m'am spălat, îndată am vĕḑut.

De aciia l'aŭ luat şi l'aŭ dus la fariseĭ. Fariseii, după legea lor, eraŭ aleşi dintre ómeni mai sfinţi şi mai buni; pentru accea l'aŭ dus la dînşii, ca să-l întrebe şi să pricépă, ca nişte înţelepţi şi cărturari. Pentru aceea ei întrebaŭ pre dînsul, şi cum le spunea, ei nu credeaŭ până ce aŭ chemat şi pre părinţii lui de l-aŭ întrebat şi pre dînşii: Acesta este fiiul vostru de care

ḑiceți că l'ați născut orb? Acuma cum vede? Răspuns-au părinții lui și au ḑis: Știm că acesta este fiul nostru și l'am născut orb; iar în ce chip vede acum, noi nu știm; însuși știe, pre dînsul întrebați.

O necredință nebună ce aveau fariseii! Vedeau orbul cu ochi mărturisind și spuind adevărat, și nu credeau! Pentru acésta necredință ḑice Prorocul Isaia (53, 1): „Dómne, cine va crede mărturia nóstră, saŭ puterea lui Dumneḑeŭ cui se va arăta?“ Și într'alt loc îl ocărăște pre dînșii și ḑice: „Dete lor Dumneḑeŭ ochi să nu vadă și urechi să nu audă“; că nici pentru vederea orbului se adeverîau, nici pre părinții lui credeau. Acela ce fusese orb, mărturisîa pre Doftorul cel adevărat,—pre Christos, iar fariseii Îl ocărau. Necărturarii Îl mărturisîau Dumneḑeŭ adevărat, iar cărturarii se lepădau de Dînsul. Orbii vedeau lumina Dumneḑeirei, iar cei ce aveau ochi, orbiseră.

Mare rĕutate este [redacted] la om, căci pentru [redacted] nici binele sĕŭ nu știe să-l cinstéscă. Acela ce o are, mănâncă și róde inima lui, și nimĕnui binele nu iubește. Pentru aceea să ne ferim de pizmă, fraților, să nu pățim ca jidovii aceia ce pentru pizma lor aŭ căḑut întru necredință și nu aŭ creḑut lui Christos. Orbul cel fără de ochi, care nici odinióră nu vĕḑuse minunile ce făcea Christos, a creḑut; iar cei cu ochi, ce vedeau în tóte ḑilele minunile ce făcea Christos, nu credeau, ci dacă aŭ auḑit pre orbul mărturisind pre Christos și spuind cum l'a tămăduit, ei s'aŭ mâniat pre dînsul, l'aŭ ocărît și l'aŭ scos și din soborul lor afară.

Dacă a auḑit Domnul Iisus că l'a izgonit pre dînsul afară, într'una de ḑile aflându-l pre dînsul, i-a

ḑis: Creḑut-aĭ tu în Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ? Iar el a rĕspuns şi a ḑis: Cine este Acela, Dómne, ca să cred întru Dînsul? Şi I-a ḑis luĭ Iisus: Cela ce grăeşte cu tine, Acela este. Iar el a ḑis: Cred, Dómne; şi s'a închinat Luĭ. Deci se cade şi nóuĕ, cu tótă inima să credem întru Domnul nostru Iisus Christos şi pentru Dînsul să rĕbdăm nĕpăstile ce ne vin nóuĕ dela alţi ómenĭ pentru [illegible] ce aŭ pre noĭ, ca să ne afle şi pre noĭ Dumneḑeŭ întru scârbele nóstre să ne mângâe, şi împĕrăţia cerĭuluĭ să ne dărulască; pre carea noĭ toţi să o dobândim pentru Christos Domnul nostru, Căruia se cade slava şi tótă cinstea, în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUĬ NOSTRU IISUS CHRISTOS

Toţi ómenĭ aŭ obicelŭ a face cinste şi mărire, celora ce-ĭ izbăvesc de vrăjmaşiĭ lor şi se întorc cu biruire la casele sale. Aşa se cade şi nóuĕ să facem cinste şi mărire luĭ Christos Domnuluĭ nostru, Carele ne-a izbăvit de vrăjmaşiĭ noştri şi cu biruinţă S'a întors la împĕrăţia Sa; pentru care lucru, prăznuim astă-ḑi cu cântărĭ şi cu veselie sufletéscă.

Domnul nostru Iisus Christos, după muncile Sale ce a răbdat pentru binele nostru şi pentru a nóstră izbăvire, a înviat din morţi şi S'a sculat din grópă, cum S'a arătat şi lumeĭ cu semne minunate şi cu

isprăvĭ ca acelea marĭ şi slăvite. Cu ce cutremur de pământ, cu ce frică şi cu ce mărire şi putere a zdrobit Iadul, a biruit pre diavolul şi l'a prădat de sufletele cele ce le înghiţise sub mâna şi sub robia sa. Domnul nostru, necum să rĕmâe în grópă, ca şi alţĭ morţĭ, cum le părea jidovilor, ci cu atâta putere şi cu atâta mărire a înviat, cât şi peceţile lui Pilat aŭ căḑut, strejarii de frică mare aŭ fugit şi învierea luĭ Christos tuturor spuneaŭ şi mărturisiaŭ. Până într'atâta aduseră pre Pilat şi pre tot neamul jidovesc, cât se temeaŭ toţĭ şi se sfiĕŭ şi cu mare ruşine se ruşinară şi învierea Sfinţiei Sale nu aŭ putut să o ascundă; ci de atunci până acum sînt patru-ḑecĭ de ḑile, adecă de când a înviat Christos până astă-ḑĭ, când S'a înălţat de pre pământ în cerĭŭ, într atâtea ḑile tot-deuna s'a adeverit şi s'a arătat lumei învierea Sfinţiei-Sale.

Astă-ḑĭ S'a suit Domnul Christos de pre pământ în cerĭŭ, şi cu Sine a dus patriarhiĭ, prorociĭ şi toţĭ dreptiĭ aceia, pre carĭ i-a scos din robia Iadului, şi cu multă robime, adecă cu sufletele ce le scosese din muncă, S'a întors la Părintele Sĕŭ de unde eşise. Pentru aceea astă-ḑĭ tótă lumea se bucură şi se veseleşte şi toţĭ pământeniĭ mulţămim şi dăm laudă luĭ Dumneḑeŭ, că împreună cu Sine ne-a dus la Dumneḑeŭ Părintele Sĕŭ, din munca Iadului ne-a scos şi din mânia luĭ Dumneḑeŭ ne-a mântuit. Numaĭ atâta ne trebueşte: întru viaţă nóuă şi fără de păcate să umblăm şi întru dînsa să petrecem; iar întru viaţa cea cu păcate, în carea am fost maĭ înainte, să nu ne întórcem.

Astă-ḑĭ Domnul Christos a stătut pre muntele Eleonului şi toţĭ sfinţiĭ cu Dînsul: uniĭ scoşĭ din Iad

—cum sînt Prorocii și Patriarhii—, alții de pre pământ adunați—cum sînt Apostolii și Ucenicii lui—, cărora a vrut Dumnedeŭ să le arate înălțarea Sa de pre pământ în cerîŭ. Li S'a arătat astă-dĭ și cu dînșii a eșit din Ierusalim și S'a suit la muntele Eleonului.

Multe a vorovit cu dînșii de lucrurile cele cerești și de împărăția cerîului. In mijlocul altor voróve, a grăit și acésta către dînșii: După statul Părintelui Meŭ celui din vecĭ, M'am pogorît din cerîŭ pre pământ, din mărire întru smerenie și am luat trupul lui Adam cel păcătos, de l'am curățit și l'am sfințit. Măcar că am și răbdat cu trupul Meŭ, muncĭ și durerĭ, și mórte am gustat, ci așa este scris de proorocĭ și așa se cădea lui Christos să Se chinuiască și să învie din morți a treia dĭ. Pentru aceea am izbăvit pre Adam și tot neamul lui din durerea morțeĭ celeĭ de vecĭ și l'am dus către viața cea netrecută. După chinurile Mele, a treia dĭ M'am sculat din morți și am arătat tuturor morților lumină de înviere, și schimbare din putrejune întru viață neputredă și din mórte întru viață fără de mórte. Intru ziua morțeĭ Mele, multe gropĭ am deschis (Matei 27, 52) și morțiĭ din vecĭ am înviat. Voĭ sînteți mărturiĭ acelora tuturor, că înaintea ochilor voștri și fără de aceste multe lucrurĭ minunate am făcut. Pentru aceea mărturisiți întru tóte limbile și în tóte semințiile, pocăința, ca să se pocăiască de faptele lor cele rele și să se întórcă să créda întru numele Meŭ. Eŭ voiŭ priimi pre dînșii și voiŭ ierta tóte păcatele lor. Aceia vor fi ómeniĭ Meĭ și Eŭ le voiŭ fi lor Dumnedeŭ (Iezechiil 36, 28). Aceia vor fi Mie feciorĭ și fete, iară Eŭ le voiŭ fi lor Părinte. Și voĭ o prieteniĭ Meĭ și Ucenicii Meĭ, de

vĕ pare că nu veţi putea acestea să le tocmiţi şi să întorceţi lumea să crédă întru numele Meŭ, voi nu eşireţi, ci şedeţi în cetatea Ierusalimului, până când vĕ veţi îmbrăca cu puterea cea de sus a Duhului Sfînt (Luca 24, 49). Eŭ voiŭ trimite spre voi făgăduinţa Părintelui Meŭ şi de aciia veţi fi tari şi puternici asupra diavolului şi slugilor luĭ. Tótă puterea lor o veţi călca şi mulţime de suflete, din puterea lor cea întunecată, la lumină veţi scóte.

Aceste cuvinte dacă a grăit către dînşiĭ Domnul nostru Iisus Christos, a scos pre dînşiĭ afară din cetatea Ierusalimului şi i-a dus la Vitbania către muntele Eleonului (Luca 24, 8). Acolo le-a spus lor de ducerea Sa, cum va să Se ducă dintru acéstă lume de jos ce este cu scârbe şi cu lacrimi, către lumea cea de sus la frumseţea mărireĭ Sale, la impĕrăţia Sa cea netrecută, în scaun de-a drépta Părintelui, unde a fost întâiŭ. Şi a ḑis către dînşiĭ: Iată Eŭ Mĕ duc la Părintele Meŭ şi la Părintele vostru, la Dumneḑeul Meŭ şi la Dumneḑeul vostru. Pentru aceea vĕ bucuraţi cu Mine şi nu vĕ scârbiţi pentru aceste cuvinte.

Iar atuncĭ ĕraŭ adunaţi cu Christos, în muntele Eleonului, mulţi credincioşi, până în cinci sute de suflete, şi Prea-curata Maica Sfinţieĭ Sale. Şi dacă aŭ auḑit aceste cuvinte din rostul Sfinţieĭ Sale, atuncĭ fórte s'aŭ întristat şi de amară tînguire şi de umilinţă s'aŭ umplut. Unii plângeaŭ şi lacrimi pre feţele lor vărsaŭ; alţiĭ cădeaŭ la picĭórele Sfinţieĭ Sale şi cu lacrimi le cuprindeaŭ de le sĕrutaŭ şi cu jale grăiaŭ: Pentru ce Te ducĭ aşa degrab dela noi, dulcele nostru Învĕţător? Cui ne laşi pre noi spăimîntaţi şi săracĭ, milostivul nostru Părinte? Pentru ce ne părăseştĭ şi ne lepeḑĭ pre noi, oile Tale cele slabe, pre mij-

loc de lupĭ răpitorĭ și cumpliți, pre mijlocul neamului jidovesc, cel ce mărirea Ta nu o a cunoscut, nicĭ numelui Tĕŭ vor să crédă?

Iar Domnul nostru Iisus Christos mângâia pre Ucenicĭi Sĕĭ cu aceste cuvinte, dicênd: Părăsiți de a plânge și nu vĕ scârbiți, că Eŭ nu Mĕ voiŭ despărți de voĭ, ci voiŭ fi cu voĭ până la stîrșitul vécului (Matei 28, 20). Nu vĕ voiŭ lăsa săracĭ, ci voiŭ trimite vóuĕ alt Mângâitor, Duhul Sfînt, pre Acela ce v'a făgăduit Părintele Meŭ să vi-L dea; că Părintele v'a iubit pre voĭ, cum și voĭ ați iubit pre Mine. Maĭ bine va fi vóuĕ să Mĕ duc Eŭ, că de nu Mĕ voiŭ duce, Mângâitorul Duhul Sfînt nu va veni vóuĕ. Iar dacă mĕ voiŭ duce, Eŭ Îl voiŭ trimite vóuĕ dela Părintele Meŭ, Duhul cel Sfînt adevĕrat mângâitor, Carele dela Tatăl purcede (Ioan 15, 26). Dacă va veni Acela, va îndrepta pre voĭ spre tot adevĕrul și va descoperi vóuĕ taĭna venirei Mele pre pământ și a întrupărei Mele. Va învĕța pre voĭ tótă înțelepciunea cerĭuluĭ, și de cele ce vor fi înainte va spune vóuĕ. Acela scârba vóstră o va schimba întru bucurie, și plângerea vóstră va mângâia.

Dacă a dis aceste cuvinte, S'a depărtat puținel de la dînșiĭ și ridicându-Și mânile Sale, l-a binecuvîntat pre dînșiĭ; iar eĭ cădură de I s'aŭ închinat Luĭ cu smerenie. Și iată un nour luminat acilĭ și L'a cuprins pre Dînsul și L'a luat dintre ochiĭ lor. Și ducându-Se Sfinția Sa la cerĭŭ, cerĭurile s'aŭ veselit de venirea Făcătoruluĭ sĕŭ și porțile sale și-aŭ deschis. Cetele îngerilor, de multă spaimă și de bucurie fiind cuprinse, eșiaŭ înaintea Domnuluĭ sĕŭ și, ca Celuia ce este Împărat cerĭuluĭ și pământuluĭ, aŭ căḑut de I s'aŭ închinat. Heruvimiĭ și Serafimiĭ cu cântărĭ și cu gla-

surĭ îngereștĭ Îl petreceaŭ, suindu-Se de pre pământ în cerĭŭ. Duhul Sfînt a eșit întru întîmpinarea Luĭ cu veselie pentru biruirea Sfinției Sale. Părintele Ceresc a luat pre Fiĭul Sĕŭ pre brațele Sale, unde a fost și maĭ înainte.

Apostolĭĭ aŭ rĕmas jos și cu mare jale căutaŭ spre cerĭŭ, se băteaŭ în pept și lacrimĭ pre fețele sale vărsaŭ. Atunc aŭ cunoscut că Acela este Cela ce a făcut cerĭul și pământul și a nemernicit cu dînșiĭ pre pământ ca un necunoscut. Maĭ vîrtos atunc s'aŭ umplut de jale și de mâhnire, dacă și-aŭ adus aminte că de multe orĭ s'aŭ îndoit și n'aŭ crezut Luĭ cu tótă inima, și de multe orĭ și cu cuvîntul l-aŭ stătut împrotivă. Pentru aceea fórte se umpluse de scârbă și de jale inima și sufletul lor. În ce chip când ar fĭ un împĕrat mare să-și lepede stema și podóba cea împĕrătéscă și să se ducă în casa unuĭ slugĭ din ale sale, să petrécă în casa luĭ câte-va dile și să nu-l cunóscă nimenea și să rabde tóte scârbele și cuvintele cele cu mânie ale slugeĭ sale, și daca se va duce împĕratul acela din casa slugeĭ sale, să știe de aciĭa sluga accea că a fost împĕratul în casa luĭ, cum să nu-l cuprindă scârbă și mâhnire pre unul ca acela, căcĭ nu a știut că a fost împĕratul și domnul luĭ, ci ĭ-a stătut de multe orĭ împrotivă și l'a scârbit pre dînsul; — așa întru acel chip și Apostolĭĭ, până a fost cu dînșiĭ Christos pre lume, nu-L cunoșteaŭ că este Dumnedeŭ și împĕrat, ci de multe orĭ măcar că slujiaŭ Luĭ, însă se și gâlceveaŭ și de multe orĭ Îl supĕraŭ, precum Petru, fecĭorĭĭ luĭ Zevedeĭ, și alțiĭ (Matei, 20, 20). Domnul Christos tóte le răbda și nepriceperea lor nu o pomenea, ci-ĭ mângâea pre dînșiĭ cu făgăduirea Duhului Sfînt, și binecuvîntarea Sa le dete lor, ducêndu-

Se în cerîŭ. Iară eĭ dacă L'aŭ vĕḑut pre Dînsul ducêndu-Se în cerîŭ, atunci L'aŭ cunoscut pre Dînsul, că este Acela Carele S'a pogorît din cerîŭ pre pămênt; atunci maĭ vîrtos suspinaŭ şi plângeaŭ de ducerea Luĭ.

Dumneḑeŭ vĕḑênd scârba şi mâhnirea lor, a trimis lor îngerîĭ Sĕĭ, pre Mihail şi pre Gavriil, ca să-ĭ mângâe pre dînşiĭ din scârba lor. Şi adecă stând înaintea lor doĭ bărbaţĭ cu veşminte albe (precum scrie la Fapte 1, 10, 11), a ḑis lor: Bărbaţĭ Galileenĭ, ce staţĭ de căutaţĭ spre cerîŭ? Acest Iisus ce s'a înălţat dela voĭ în cerîŭ, într'acest chip va veni iarăşĭ de va judeca lumea întru milióne de sfinţĭ îngerĭ. Atunci, dacă şĭ-aŭ ridicat ochiĭ sĕĭ Apostoliĭ de aŭ căutat spre îngerĭ, aŭ uĭtat scârba, mirându-se de frumseţea feţelor lor şi de portul veşmintelor ce eraŭ pre dînşiĭ, şi s'aŭ închinat lor; iar acela aŭ fost nevĕḑuţĭ d'inaintea lor.

Apostoliĭ s'aŭ întors, din muntele ce se chîema Eleonul, cu bucurie multă de petreceaŭ pururea în Biserică, cu post şi rugă mare (precum iarăşĭ scrie în Fapte 1, 14) şi aşteptaŭ fericita făgăduinţă şi venirea Duhuluĭ Sfînt.

Acest praznic prăznuim astă-ḑĭ, creştinĭ. Pentru aceea vĕ veseliţĭ cei marĭ şi cei micĭ, bărbaţiĭ şi femeile. Să proslăvim acéstă mare şi minunată minune. Să lăudăm taĭna acésta nepricepută. Să pricepem ce este înţelepcĭunea luĭ Dumneḑeŭ: cum Dumneḑeŭ, Cela ce este maĭ nainte de vecĭ, a venit de S'a întrupat pentru noĭ din Sfînta Fecĭóra Maria, a însetat, a flămânḑit, samarinén a fost cuvîntat, îndrăcit a fost grăit, a fugit d'inaintea vrăşmaşilor; fost-a batjocurit ca un mincinos; fost-a ocărît ca un amăgitor; fost-a bătut cu palma preste obraz ca

un rob; pedepsit a fost ca un străin; bătut a fost ca un vinovat; scuipit a fost ca un lepădat; răstignit a fost între doi tâlhari ca un făcător de rău; îngropat a fost ca un mort. Şi acestea tóte le-a răbdat ca un Om deplin ce era. Şi pentru ce? Pentru mântuirea nóstră, pentru a nóstră izbăvire, pentru ca să mântuiască neamul omenesc din amarul şi întunecatul Iad. Pentru aceea astă-di S'a înălţat de pre pământ în cerîu ca un biruitor şi mulţime a dus cu Sine Părintelui Său, adecă sufletele acele ce a scos din temniţele Iadului.

Acestea tóte să le socotim şi să le ţinem minte, ca să nu'L amărîm şi noi cu lucrurî rele. Ajunge că a fost ocărît de vrăjmaşii Săi, de jidovi; încaî noi cei ce ne chiemăm robi şi slugi Lui, să nu-L ocărîm cu faptele nóstre cele rele. Destul că a fost batjocurit de jidovi, călcătorii cei de Lege; încaî noi creştinii să nu-L batjocurim cu răutăţile nóstre. Căci de vom batjocuri creştinul ce este într'o credinţă cu noi, de vom ocărî săracul, când vom apăsa sirmanul, când vom necăji bolnavul, Însuşi pre Christos vom ocărî şi-L vom întrista; căci Christos aşa dice: Cine ce bine saŭ ce rău va face unui om de aceştî maî micî, mie face, că aceia sînt fraţii mei (Mateî 25, 40). Pentru aceea orî ce rău facem creştinului, lui Christos facem.

Ce folos este, fraţii mei, de vom cinsti pre cei bogaţi, iar pre cei săraci îi vom necăji şi-i vom mâhni? Spuneţi-mi, carii ne asupresc pre noi: săracii, aŭ bogaţii? Carii ne trag la judecată, carii ne apasă, carii ne necăjesc: săracii, aŭ bogaţii? Pururea de cei bogaţi sîntem asupriţi maî mult (Iacov Apostol 2, 6). Pentru aceea pre cei sirmani, pre cei săraci, pre cei

neputernicĭ, se cade maĭ mult a-ĭ socoti; acelora să ajutăm întru nevoea lor; în tréba acelora să slujim; pre acela să-ĭ dăruim; pre acela să-ĭ împrumutăm, pentru ca să se cinstéscă şi să se preamăréscă Dumneḑeŭ, pentru lucrurile nóstre; căcĭ Christos Insuşĭ grăeşte (Ion 15, 8): „Prin acésta se preamăreşte Părintele meŭ, ca să faceţĭ lucrurĭ bune şi să-mĭ fiţĭ mie ucenicĭ“. Decĭ dar, să ne nevoim ḑiua şi nóptea, să-L preamărim cu lucrurile nóstre, să-L cinstim cu faptele nóstre cele bune şi cu nevoinţa nóstră, pentru ca să ne învrednicéscă împărăţieĭ cerĭuluĭ, bineluĭ de veci, că Acelula se cade mărirea în veciĭ vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A ŞEAPTEA DUPA PAŞTĬ

Pentru Sfinţiĭ 318 Părinţi ce s'aŭ strins în Nikeea la Soborul d'întâiŭ (anul 325).

Eliniĭ, în vremea de demult, aveaŭ obicelŭ întru acest chip: ce om vrea face vitejie la rĕsboĭŭ şi vrea birui vrăjmaşiĭ, aceluĭa, cetatea din care era, îĭ făcea chipul luĭ, precum era el, pentru cinste şi pentru laudă, şi de aciĭa puneaŭ chipul acela în mijlocul cetăţeĭ, ca să-l vadă alţĭ ómenĭ să se îndemne spre vitejie. Pentru acésta se începuse întru dînşiĭ şi închinăciunea idolilor, că pre încet pre încet se deprinseseră ómenĭ a le face cinste a-

celor chipurĭ, şi le părea că sînt dumneḑeĭ şi se închinaŭ lor. Deci, dacă acela fiind ómenŭ păgânŭ şi pre Dumneḑeŭ nu cunoşteaŭ, şi încă făceaŭ cinste ómenilor celor sîrguincioşĭ; cu cât mai mult ni se cade nóuĕ, să cinstim pre sîrguincioşiĭ sfinţeĭ Biserice, cariĭ nu numaĭ pre vrăşmaşiĭ noştri cei trupeştĭ, ci şi pre diavolul, vrăşmaşul sufletelor nóstre, l'aŭ biruit şi l'aŭ călcat.

Pentru aceea întru acéstă ḑi de astă-ḑĭ şi noĭ cinstim sfinţiĭ Bisericeĭ nóstre, cariĭ s'aŭ nevoit să ne izbăvéscă din vicleşugul diavolului, şi cariĭ sînt Sfinţiĭ Părinţĭ ce aŭ fost la Soborul d'întâiŭ.

In ce chip a fost şi pentru ce s'a făcut acel Sobor, spune istoria întru acest chip: In ḑilele luĭ Constantin împĕrat, acela bunul şi creştinul, era un diacon în Alexandria la patriarhie, învĕţat fórte şi filosof, anume Arie. Acesta a început a grăi cuvinte de hulă asupra luĭ Dumneḑeŭ şi a ḑice, că Christos nu este Dumneḑeŭ adevĕrat, ci este zidire şi făptura luĭ Dumneḑeŭ; adecă nu este Insuşĭ Dumneḑeŭ fără de început, ci este zidit şi făcut de Dumneḑeŭ şi are început ca şi alte făpturĭ.

In Alexandria era atunci patriarh sfintul Petru. Dacă a vĕḑut pre Arie că este eretic şi huleşte pre Dumneḑeŭ, l'a lepădat din diaconie; căci a vĕḑut în vis pre Christos stând pre prestol, ca un prunc mic, îmbrăcat cu un veşmînt rupt, şi L'a întrebat patriarhul Petru, şi I-a ḑis: Dómne, cine Ţi-a rupt veşmîntul? Şi rĕspunḑênd a ḑis: Arie cela ce ḑice că nu sînt Dumneḑeŭ adevĕrat, acela Mi l'a rupt. Pentru aceea a fost lepădat din diaconie.

După mórtea sfintuluĭ Petru, a stătut patriarh în Alexandria altul anume Ahila, care a întors pre A-

rie către credință, l'a hirotonit protopop Alexandriĕĭ și l'a pus și dascăl să ficla școlă în Alexandria. Până a fost viŭ patriarhul Ahila, Arie încă s'a arătat creștin drept.

După mórtea luĭ, ĭar a început a huli ca și întâiŭ, încă și maĭ rĕŭ, atâta cât a înșelat cu cuvîntul sĕŭ pre mulțĭ episcopĭ și mitropoliț. Atâta împerechere și amestecătură s'a făcut întru Biserica luĭ Christos, cât și împĕratul Constantin auḑind de acésta, a trimis carte la patriarhul Alexandru, cu rugăcĭune să se nevolască ca să întórcă pre Arie și să-l priiméscă ĭarăși în cinstea în carea a fost. Dar Arie nu vrea nicĭ într'un chip să se întórcă către credință, ci de ce vedea că-l rógă, de aceea se maĭ sălbătăcĭa.

Acésta auḑind împĕratul Constantin, ca un om blând ce era, nu s'a mâniat pre Arie să-l pérdă, ci a scris să se stringă toțĭ patriarhiĭ, mitropoliții, episcopiĭ și călugăriĭ d'inainte-l, în cetatea Nikeea, să stea de față cu Arie, să vadă cine este vinovatul.

Decĭ s'aŭ adunat toțĭ în Nikeea, treĭ sute și optspre-ḑece Părinți. Iar împĕratul dacă a auḑit că s'aŭ adunat în Nikeea, le-a trimis bucate și beuturĭ împĕrătești și daruri. Eraŭ acolo adunați și ajutătoriĭ luĭ Arie cu dînsul, și împĕratul le-a dat și lor loc de osebĭ să șadă să se întrebe. Sfinții Părinți aŭ șeḑut de o parte o sută și cincĭ-ḑecĭ și nóuĕ, de altă parte ĭarăși o sută și cincĭ-ḑecĭ și nóuĕ. Atuncĭ s'a sculat și împĕratul însuși, s'a dus în Sobor și a șeḑut în mijlocul lor. Sfinții Parinți s'aŭ sculat toțĭ înaintea împĕratuluĭ de i s'aŭ închinat și ĭ-aŭ mulțămit.

Maĭ marĭ aceluĭ Sobor eraŭ: Mitrofan patriarhul din Țarigrad, Alexandru patriarhul din Alexandria d'împreună cu Marele Atanasie, Eustatie patri-

arhul de Antiohia, Macarie patriarhul din Ierusalim, Spiridon, Nicolae, Pafnutie şi alţi părinţi sfinţi şi vestiţi, carii mărturisiseră de Christos în ţilele altor împĕraţi mai d'inainte: Diocleţian, Maximian şi Likinie. Şi unora le era câte o mână tăĕtă, altora nasul tăĕt, altora urechile, altora câte un ochiŭ scos, pentru numele luĭ Christos.

Impĕratul a grăit către dinşiĭ şi a ţis: Sfînt Sobor şi Cinstiţi Părinţi, ascultaţi şi cuvîntul meŭ, că ştiţi toţi că eŭ am fost păgân şi pre Dumneţeŭ n'am cunoscut; ĭar dacă am cunoscut credinţa creştinéscă şi am creţut luĭ Dumneţeŭ, cu ajutorul luĭ Christos am biruit vrăşmaşiĭ meĭ toţi. Diavolul, care nu ĭubeşte binele niměnuĭ, vĕţĕnd câtă bucurie am eŭ pentru creştinătate, a îndemnat pre vrăşmaşiĭ luĭ Christos să facă împerechere întru credincioşiĭ Bisericeĭ luĭ Christos. Pentru aceea vĕ rog pre sfinţiele vóstre să nevoiţi cu puterea luĭ Christos, să biruiţi cuvîntul luĭ Arie, ca să fie pace întru credincioşiĭ luĭ Christos. Însă nu cu vrajbă, nicĭ cu sfadă să fie întrebarea vóstră, ci cu puterea luĭ Dumneţeŭ şi cu cuvinte smerite; căcĭ nu vĕ întrebaţi pentru niscar lucruri lumeştĭ, ca să vĕ sfădiţi şi să vĕ priciţi, ci pentru ca să audă toţi. Sculaţi-vĕ dar şi faceţi rugăciune toţi arhiereiĭ, ca să umbreze darul Duhuluĭ Sfînt pre noĭ, să lumineze şi pre mine şi pre sfinţiile vóstre;—pre mine ca să aud şi să înţeleg cuvîntul vostru, ĭar pre sfinţiile vóstre ca să puteţi vorbi cu Arie.

S'aŭ sculat toţi părinţiĭ şi însuşi împĕratul şi cu lacrimi s'aŭ rugat luĭ Dumneţeŭ. Iar Dumneţeŭ, pentru ca să facă minune, a cutremurat tot locul un-

de şedeaŭ ei — cum auḑim că a fost şi în vremea aceea când S'a pogorît Duhul Sfînt pre Apostolĭ.

Atuncea aŭ luat îndrăznire Sfinţiĭ Părinţi şi aŭ început a se întreba cu Arie. Une orĭ răspundea Eustatie patriarhul de Antiohia, alte orĭ Osie episcopul de Cordova, alte orĭ alţi Părinţi cărturarĭ şi învĕţaţi. Iar Arie, întâiŭ răspundea singur, ĭar mai apoĭ el a slăbit şi a pus pre un filosof elin să răspundă. Filosoful, ca un învĕţat ce era, a grăit şi întrebărĭ grele, atâta cât şi Sfinţiĭ Părinţi s'aŭ îngreuiat a răspunde. Iar unul dintru sfinţi, anume Spiridon, vĕḑênd că cu cuvîntul nu se întórce filosoful, a grăit către dînsul: O filosófe, creḑĭ că Sfînta Treime este un Dumneḑeŭ în treĭ feţe? Răspuns-a filosoful şi a ḑis: Nu cred, căcĭ nu póte să fie Dumneḑeŭ în treĭ feţe. Şi ĭ-a ḑis sfîntul: Eŭ să-ţĭ arăt în ce chip este Dumneḑeŭ în treĭ feţe. Aduceţi-mĭ o cărămidă. Şi dacă îĭ aduseră, sfîntul o a luat şi a ḑis către filosof: Caută de veḑĭ adevĕrul, o filosófe; şi îndată a strîns cărămida aceea cu amândóuĕ mânile. Foçul, cu care era arsă cărămida, a eşit în sus; apa ce era într'însa, a curs în jos; ĭar pămêntul a rămas în mână. Atuncea a ḑis luĭ: Acéstă cărămidă aŭ n'a fost din treĭ: din foc, din apă şi din pămênt şi a fost una? Aşa este şi Sfînta Treime: Tatăl, Fiiul şi Duhul Sfînt; aceste treĭ feţe, sînt un Dumneḑeŭ adevĕrat. Acéstă minune dacă o a vĕḑut filosoful, a creḑut că este în treĭ feţe Dumneḑeŭ.

Dar încă tot nu vrea să fie creştin, cĭ ĭarăşĭ grăia şi se întreba pentru alte lucrurĭ; de aciia în multe ḑile s'a făcut întrebare. Într'una din ḑile, întru acele întrebărĭ ce se întrebaŭ părinţiĭ cu filosoful, a grăit unul din arhiereĭ şi a ḑis: O filosófe, de grăeştĭ adevĕrul, să se lărgéscă gura ta să grăeştĭ şi altele mai

multe; iar de grăești minciuni, să se astupe gura ta, să fi mut. Și numai cât a grăit sfîntul aceste cuvinte, îndată a amuțit filosoful și de acilea n'a putut să mai grăiască nimic; numai ce a cerut o hârtie și a scris așa: Sfinții Părinți, rugați pre Dumnedeŭ să se deschidă gura mea, să grăiesc și să mĕ întorc și eŭ la credință. Atuncĭ s'aŭ rugat arhiereiĭ, luĭ Dumnedeŭ, și a grăit filosoful iarăși. Îndată s'a botezat și a fost creștin.

Arie dacă a vĕdut că s'a întors filosoful, care era tăria luĭ, n'a vrut să se mai plece să dică că a greșit și să se întorcă, ci a stătut tot întru necredința sa. Pentru aceea sfinții l'aŭ afurisit pre dînsul și l'aŭ blestemat, și pre cela ce vor asculta de învĕțăturile luĭ. Și aŭ scris semnul credinței nóstre, adecă „Cred întru unul Dumnedeŭ...,“

Aŭ făcut acolo și paschaliile, adecă calendarul, cum vor ținea creștinii sĕrbătorile și când vor face Paștile. Aŭ scris și sfînta pravilă, cum se cade nóuĕ creștinilor a viețui.

Ascultați de acum și sfîrșitul luĭ Arie cum a fost. Dacă a murit bunul și creștinul împĕrat Constantin, a stătut în scaunul luĭ, fiul sĕŭ cel mai mic, Constantin. Acesta fiind tînĕr și ușor de minte, a intrat la dînsul cu cuvinte prietenii luĭ Arie, dicênd să priiméscă iarăși pre Arie și să nu-l trimită în Alexandria, ci să-l pue să fie protopop la biserica cea mare în Țarigrad, și dascăl în școla cetățeĭ. Decĭ împĕratul a chĭemat pre patriarhul Țarigradului,—pre Alexandru, și ĭ-a dis să priiméscă pre Arie întru acest chip să-l facă să fie. Iar patriarhul a rĕspuns și a dis: Înălțate împĕrate, mărie ta dicĭ să priimesc pre Arie, însă el este cu totul tot al diavolului. Eŭ

nu pot să priimesc pre unul ca acesta, ce este blestemat de atâția Sfinți Părinți, să slujesc liturghie cu dînsul. Măcar de s'ar și întórce și să fie iertat, încă nu póte omul lepădat să slujéscă liturghie de aciia, ci să cade să fie om de rînd ca și alți ómeni. Și a dis împĕratul: De nu-l veĭ priimi, eŭ voiŭ strînge Sobor ca și tată-meŭ și voiŭ socoti de acésta, și atunci îl veĭ priimi și fără de voia ta. Iar patriarhul a rĕspuns: Măcar și Sobor de veĭ strînge, o împĕrate, am nădejde întru Dumnedeŭ, că precum dic eŭ, că nu póte să fie în preoție ca mai înainte, așa vor dice și arhiereiĭ Soboruluĭ aceluia. Iar de acum să știi, împĕrăția ta, că eŭ nu voiŭ sluji liturghie cu dînsul; fă ce știi, că eŭ nu voiŭ călca Legea. Acestea a dis patriarhul și a eșit afară. Iar împĕratul fiind îndemnat și rugat de prietenii luĭ Arie, carĭ erau în curtea luĭ, a scris rĕspuns așa: Fiește-ce arhiereŭ ce va vrea să priiméscă pre Arie, acela să șadă în scaunul sĕŭ, iar carele nu-l va priimi, acela să iasă afară din scaun. Atuncea dacă a vĕdut Alexandru patriarhul că este în nevoe ca aceea, a pus nădejdea sa în Dumnedeŭ, și în ziua aceea ce vrea Arie să slujéscă liturghie cu patriarhul Alexandru și cu alți arhierei, întru acea nópte s'a dus patriarhul și a intrat în Altarul Bisericeĭ, și cu lacrimi se ruga luĭ Dumnedeŭ întru acest chip: De este bun Arie și vrednic de liturghie, să-l îngăduiască, iară de nu, să-l pérdă de pre fața pămîntului, să nu mai strice creștiniĭ. Deci patriarhul așa s'a rugat luĭ Dumnedeŭ; iar Arie și cu aĭ sĕĭ, dacă a sosit ciasul liturghiei, a purces la Patriarhie să slujéscă liturghie. Și mergînd, a intrat într'una din eșitorile cetățeĭ, pentru tréba trupuluĭ, și îndată i s'aŭ vărsat tóte mațele de aŭ eșit

pre jos, şi aşa a murit în mânia lui Dumneḑeŭ. Arhiereiĭ neştiind nimica, l'aŭ aşteptat multă vreme. Dacă aŭ vĕḑut că zăboveşte, aŭ trimis la gazda lui să-l caute. Deci întrebând din ómenĭ, aŭ dóră l'aŭ vĕḑut unde-va, şi spuind unde a intrat, s'aŭ dus şi l'aŭ aflat pre dînsul întru acest chip mort. De aciĭa ştiind şi prinḑênd de veste toţĭ creştiniĭ, s'aŭ veselit; ĭar ereticiĭ s'aŭ ruşinat. Şi aşa s'a isbăvit Biserica lui Dumneḑeŭ de eresurile lui Arie.

Pentru acest lucru, creştinĭ binecuvîntaţĭ, prăznuim noĭ astă-ḑĭ Soborul Sfinţilor Părinţĭ, căcĭ şi aceştĭa ca Apostoliĭ aŭ învăţat lumea a crede drept, şi aŭ mărturisit pre Christos, Dumneḑeŭ adevĕrat. Pentru aceea şi noĭ în toţĭ aniĭ prăznuim pomenirea lor, pentru ca să ne aducem aminte cum necredinciosul Arie a fost osîndit pentru hula luĭ, ĭar Sfinţiĭ Părinţĭ, cum s'aŭ nevoit pentru credinţă şi Dumneḑeŭ ĭ-a cinstit pre dînşiĭ, şi astă-ḑĭ ómenĭĭ ĭĭ laudă. Pentru aceea şi noĭ să ţinem tare credinţa ce ne-aŭ dat nóuĕ Sfinţiĭ Părinţĭ, şi să ne sîrguim a face ḑisa lor; căcĭ câte aŭ ḑis eĭ şi aŭ scris, tóte sînt din Duhul Sfînt. Să nu ḑicem că sînt acestea cuvinte omeneştĭ, ci să socotim mai înainte ce Sfinţĭ sînt aceĭa, cât numaĭ pentru numele cine ĭĭ pomeneşte, încă ajunge destul a se teme neşcine de dînşiĭ, cum aŭ fostĭ sfîntul Silvestru papa Romeĭ, sfîntul Nicolae, Athanasie Alexandrénul, sfîntul Spiridon tăcĕtorul de minunĭ şi alţiĭ cariĭ nu este cu putinţă a le spune numele tuturor, cariĭ aŭ răbdat scârbe şi nevoĭ în tótă viaţa lor dela împĕraţĭ necredincioşĭ şi dela ereticĭ, pentru ca să ne înveţe pre noĭ a crede drept întru Sfînta Treime ce este Însuşĭ Dumneḑeŭ, Căruia se închină tóte oştile îngereştĭ, pămêntenĭĭ şi tóte adîn-

curile — Aceluia este mărirea, cinstea, ţinerea şi împărăţia întru vecĭ netrecuţĭ şi nestirşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

RUSALIILOR

Când S'a pogorît Duhul Sfînt pre Apostoli, la al treilea cias din ḑi.

Astă-ḑĭ prăznuim, creştinĭ binecuvîntaţĭ, ḑiua cea mărită şi cinstită, întru carea S'a pogorît din cerĭŭ Duhul Sfînt şi a venit pre Apostolĭ la vederea tuturor. Întru acéstă ḑi este praznicul şi serbătórea nóstră aceea de carea proroceĭ de demult aŭ prorocit şi în multe chipurĭ o aŭ închipuit. Toţĭ Împăraţiĭ, Patriarhiĭ şi Apostoliĭ, carĭ aŭ socotit şi aŭ luat aminte de tocméla acestor ḑile, maĭ înainte de ce s'a făcut şi s'a plinit întru acéstă ḑi de astă-ḑĭ, socotit-aŭ şi s'aŭ mirat, miratu-s'aŭ şi nu s'aŭ priceput ce a vrut Dumneḑeŭ să dărŭiască şi să dea celora ce ŭbesc pre Sfinţia Sa. Astă-ḑĭ a plinit şi a dat Dumneḑeŭ ce a făgăduit la înălţarea Sa, când S'a înălţat de pre pămînt în cerĭŭ, că va da Apostolilor. Astă-ḑĭ le-a dat şi le-a dărŭit, şi întru dînşiĭ s'a izbândit nóuĕ tuturor. De care lucru ascultaţĭ spunerea Sfinteĭ Scripturĭ în ce chip arată nóuĕ şi ne învaţă de acéstă sfîntă şi luminată ḑi de astă-ḑĭ.

După înălţarea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, Apostoliĭ s'aŭ întors în Ierusalim, din muntele Eleonuluĭ, şi petreceaŭ în Biserică ḑiua şi nóptea, de slu-

jaŭ luĭ Dumneḑeŭ cu post şi cu rugă, şi aşteptaŭ fericita făgăduinţă ce le făgăduise Domnul Christos. Iar când a fost a ḑecea ḑi după ce S'a înălţat Christos, la al treilea clas de ḑi, atuncea a venit pre dînşiĭ Duhul Sfînt, cum scrie şi Luca Evanghelistul la Faptele Apostolilor (2, 1 – 13), ḑicênd: Când s'aŭ umplut cinci-ḑeci de ḑile, eraŭ Apostolii adunaţi toţi d'impreună. Şi a fost de năprasnă un sunet din cerĭŭ, cum ar fi un vênt mare cu vifor, şi a umplut tótă casa unde eraŭ şeḑênd. Şi li s'aŭ arătat lor limbi împărţite ca o văpae de foc şi s'aŭ pus de aŭ şeḑut pre fieşte-carele dintr'înşiĭ. Şi s'aŭ umplut toţi de Duhul Sfînt, şi aŭ început a grăi într'alte limbi, precum le da lor Duhul Sfînt să grăiască înţelepciunea luĭ Dumneḑeŭ. Iar dacă a fost acest sunet din cerĭŭ şi acest glas, atunci s'a adunat popor mult, şi s'aŭ amestecat mulţimile de se miraŭ şi se ciudeaŭ, căci auḑeaŭ pre Apostolii grăind in tóte limbile; cine în ce limbă se născuse, într-aceea auḑeaŭ grăind mărirea luĭ Dumneḑeŭ. Şi grăiaŭ unul către altul: ce póte fi acésta? Aceştia toţi grăesc in limbă galileenéscă, şi altă limbă ei nu ştiŭ, dar noĭ acum îĭ auḑim pre fieşte-carele din ei grăind în limba nóstră, în ceea ce am născut. In Ierusalim era atunci adunată mulţime mare din tóte limbile câte sînt pre subt cerĭŭ, pentru praznicul ce aveaŭ într-acea vreme jidovii. Eraŭ Parţi, Mezi, Elamiţi, Arabi, Egipteni, din Asia, din Livia, din Roma, din Frigia, din Crit, şi alţi strêini din tóte laturile. Toţi se miraŭ de înţelepciunea dumneḑeéscă, nici auḑită, nici grăită, ce grăiaŭ Apostolii.

Unii din neamul jidovesc, aŭ vrut să ocărască pre Apostolii şi aŭ ḑis că sînt plini de vin şi sînt beţi. Atunci s'a sculat Petru din cei 11, şi a început a grăi

către dînşiĭ cu glas mare (precum scrie la Fapte 2, 14—36): O voĭ bărbaţĭ jidovĭ şi toţĭ cela ce locuiţĭ preste tótă lumea, socotiţĭ cuvintele mele, că noĭ nu sîntem beţĭ, cum vĕ pare vóuĕ; că ĭată este la al treilea clas de ḑi, şi nicĭ odinióră nu ne-aţĭ vĕḑut beţĭ întru acéstă vreme. Ci acésta este ḑisa luĭ Ioil Proroc ce grăeşte (2, 28), ḑicênd: Şi va fi în ḑilele de apoĭ, ḑice Dumneḑeŭ, turna-voĭŭ din Duhul meŭ pre tot omul; şi vor proroci fecioriĭ voştri şi fetele vóstre. Şi bĕtrâniĭ voştri vor vedea visurĭ. Şi tineriĭ voştri videniĭ vor vedea. Că şi pre slugile mele şi pre slujnicile mele întru acele ḑile voĭŭ turna din Duhul meŭ şi vor proroci. Că pre Domnul Christos cela ce voĭ l'aţĭ prins şi l'aţĭ pironit pre cruce şi l'aţĭ omorît, pre acela Dumneḑeŭ l'a înviat şi cu puterea luĭ Dumneḑeŭ s'a înălţat şi făgăduinţa Duhuluĭ Sfînt a luat dela Părintele şi a vĕrsat acésta ce vedeţĭ acum şi auḑiţĭ. Acest dar a trimis acum Dumneḑeŭ vóuĕ şi feciorilor voştri şi tuturor celor de departe câţĭ se vor ruga Domnuluĭ Dumneḑeuluĭ sĕŭ. Decĭ vĕ mântuiţĭ de acest neam îndărătnic, vĕ botezaţĭ întru numele Domnuluĭ Iisus Christos şi luaţĭ darul Duhuluĭ Sfînt.

Iar eĭ dacă aŭ auḑit, s'aŭ umilit cu inimile, aŭ creḑut în numele luĭ Dumneḑeŭ şi s'aŭ botezat atuncĭ treĭ miĭ de suflete şi aŭ luat toţĭ Duhul Sfînt (precum vedem că scrie la Fapte 2, 37—42).

Acesteĭ tocmeliĭ Dumneḑeeştĭ şi a venireĭ Duhuluĭ Sfînt, prăznuim şi serbăm întru acéstă ḑi de astă-ḑĭ, ca să pomenim şi să ne aducem aminte în veci de binele ce a făcut nóuĕ Dumneḑeŭ; pentru-că chipul acela al luĭ Dumneḑeŭ—pre carele îl pusese şi-l arătase Dumneḑeŭ în zidirea Sa, adecă în om, şi întâiŭ

întru Adam—fiind grozăvit și spurcat de duhul cel rĕŭ și înșelător ce înșelase pre Adam, astă-dĭ cu Duhul luĭ Dumnedĕŭ cel Sfînt, a stătut acel chip curățit și înfrumsețat întru noĭ întru toțĭ. Acel chip fiind omorit de meșteșugul diavolului, de Duhul Sfînt s'a înviat și este viŭ și înoit chipul luĭ Dumnedĕŭ întru noĭ, către mărirea cea de vecĭ; care lucru nu este alt nimic, fără numaĭ sufletul ce este în noĭ, pre carele l'a suflat Dumnedĕŭ în om. Duhul Sfînt curățește pre om și-l sfințește; îl înoește și-ĭ dă în capul luĭ înțelepcĭune, și în limbă graĭŭ, și cuvint, și știință să știe de lucrurile ce vor fi înainte, și pricepere să pricépă de taĭnele cele neștiute, până ce aduce pre om de-l schimbă din viața luĭ cea păcătósă și-l tocmește de-l face pre chipul și pre obrazul luĭ Dumnedĕŭ, fără de pofte și fără de nicĭ un păcat—în ce chip a fost Adam când l'a făcut Dumnedĕŭ întâĭŭ; și acela om este de aciia biruitor morțeĭ și moștén împĕrățieĭ cerĭuluĭ. Duhul Sfînt așijderea din ómenĭ simpli alege și face Apostolĭ, Prorocĭ, Învățătorĭ, Păstorĭ turmeĭ luĭ Christos. Pentru aceea Apostolul Petru ne dă știre în Epistolia sa cea d'întâĭŭ (2, 9), dicênd: „Să știm că pentru darul Duhuluĭ Sfînt sîntem neam ales, semințe împĕrătéscă, preoție sfîntă, ómenĭ căștigațĭ cu sângele luĭ Christos, ca să mărturisim pre izbăvitorul nostru, carele ne-a chemat dintru întunerec întru luminata a luĭ lumină".

Până aicea auḑirăți folosul Duhuluĭ Sfînt cât folosește în om. De aicea să auḑim iarăși, pentru care lucru vine Duhul Sfînt în om. Întâĭŭ, vine pentru sfîntul Botez, căcĭ puținĭ sînt să pótă ținea curat și cum se cade, fără de păcate, până la mórte, sfîntul Botez. Pentru aceea Domnul Christos a lăsat învĕ-

ţătură în Sfinta Evanghelie (Matei 3, 1), şi întâiŭ a învĕţat: părăsire şi pocăinţă de rĕutăţi şi de păcate; că cine va să se întórcă către Dumneḑeŭ, din păcate caută să se întórcă, de dînsele să se părăséscă şi pentru dînsele să-i pară rĕŭ. In lacrimi şi în jale să se pocălască. In fóme, în sete şi în rugă să petrécă, ca Ninivitenii şi ca David proroc. De a luat cu nedreptul cui-va, să-i întórcă şi să-i plătéscă ca Zaheĭ (Luca 19, 8, 9); să pue milostenie în póla săraculuĭ, ca să róge acela pentru dînsul pre Dumneḑeŭ—cum a învăţat Daniil proroc pre Navohodonosor (Daniil 4, 25)—; să se róge cu mare plecare şi cu inimă zdrobită, ca Vameşul.

Altă învĕţătură a Domnuluĭ Christos este acésta, ca să credem aşa tare şi să ţinem cum ne arată nóuĕ Sfînta Evanghelie de Domnul Christos, că este al nostru Izbăvitor, al nostru Rescumpărător, al nostru Indreptător, şi cine va crede în Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, va avea viaţa de veci.

Către acéstă credinţă, învaţă Dumneḑeŭ să avem lucruri bune, adecă viaţă fără de prihană, blândeţe, plecare, răbdare, curăţie, dreptate, milostenie, priinţă fieşte-cărula creştin, fóme, sete pentru Dumneḑeŭ; rugăciune, pază la biserică, sfînta cuminecătură şi sfînta anaforă; nevoinţă fără de lene de căutarea împĕrăţieĭ cerĭuluĭ; nepărăsită dorirea binelui de veci. Invĕţătura luĭ Dumneḑeŭ să păzim, în frica Luĭ să locuim, viaţă nóuă şi binecuvîntată să vieţuim întru tóte bunătăţile câte sînt date nóuĕ dela Dumneḑeŭ, şi întru dînsele, ca nişte fiĭ ascultători, Domnului să umblăm. Cu dînsele credinţa nóstră să o înfrumseţăm; pentru care lucru, să ne chemăm slugi Aceluĭ Dumneḑeŭ, şi vĕḑênd şi alţiĭ mulţi

isprăvile nóstre cele bune, vor lăuda pre Dumnedeŭ Părintele Cela Ce este în cerîŭ.

Acela este suflet ĭubit, al aceluĭ binecuvîntat creştin, care va avea aceste bunătăţĭ şi întru dînsele va vieţui. Să se róge luĭ Dumnedeŭ numaĭ, să-ĭ înmulţéscă şi să-ĭ adauge dragostea către Sfinţia Sa şi către de aprópele sĕŭ, şi ca să-l întăréscă întru bunătăţĭ, să nu fie împedecat din viaţa cea dumnedeéscă, de vicleniĭ diavolĭ. De aciia să mulţăméscă luĭ Dumnedeŭ, că Acela este cetaş făgăduelei ce a făgăduit Domnul Christos în Sfînta Evanghelie, dicênd (Ión 14, 23): „Părintele meŭ îl va ĭubi, şi la dînsul vom veni, şi locaş întru dînsul vom face". Minunată venire şi vestită locuire a acestuĭ Domn, în locaşul inimeĭ aceluĭ om pre care îl ĭubeşte Dumnedeŭ. Mare dar al luĭ Dumnedeŭ este, când petrece Sfinţia Sa în om. Aceluĭ om, rĕutatea nu-ĭ póte strica nimica; nicĭ un lucru nu-l póte scârbi, căcĭ are ajutor pre Domnul Acela ce stăpâneşte preste tóte făpturile, şi Şĭ-a ĭubit întru dînsul locaş şi petrecere. De acésta grăeşte Pavel Apostol la Epistolia sa cea către Romanĭ (8, 31) dicênd: De este Dumnedeŭ cu noĭ, cine să fie maĭ mare preste noĭ? A tóte lucrurile sîntem biruitorĭ pentru Dumnedeŭ cela ce ne ĭubeşte pre noĭ. Decĭ pre care om ĭubeşte Dumnedeŭ, şi ĭubeşte şi el pre Dumnedeŭ, pre acela şi cercetéză; la acela, nevĕdut vine de mângâe sufletul luĭ şi inima luĭ veseleşte; darul întru dînsul îĭ înmulţeşte, dragostea către Sfinţia Sa îĭ adauge; îĭ dă înţelepcĭune şi-l îmbogăţeşte cu spor dumnedeesc; îĭ dă binecuvîntare întru tóte isprăvile luĭ şi întru tóte lucrurile. Pace şi linişte şi tot binele vine omuluĭ aceluĭa pre acéstă lume; ĭar în vécul ce va fi, cu cinste şi cu mărire îl

va încununa, întru viaţa cea cu bucurie, întru împărăţia cea netrecută şi neschimbată, unde nu sînt bóle, nicĭ durere, nicĭ scârbă, nicĭ lipsă, nicĭ o grijă de nimic, numaĭ veselie neîncetată şi netrecută.

Dar precum este ferice de creştinul acela, care pentru darul Duhuluĭ Sfînt are pre Dumnedeŭ întru sine, aşa este becisnic şi vaĭ de creştinul cela ce pentru păcat s'a despărţit Dumnedeŭ de dînsul. Duhul Sfînt întru dînsul nu locueşte. Acela este sec ca un lemn uscat, gata de ardere în focul nestins. Însuşĭ Christos spune de acésta, cu aceste cuvinte ţicênd (Ión 15, 1, 2, 3): „Eŭ sînt rădăcina, ĭar voĭ sînteţĭ odraslele; decĭ fie-care odraslă ce nu face în mine ródă, tăé-o-va Părintele-cel ceresc şi în foc o va arunca". Pentru aceea, de nu aĭ Duhul Sfînt, pre Dumnedeŭ încă nu-l aĭ; şi de nu aĭ pre Dumnedeŭ nimic nu aĭ, căcĭ fără de Dînsul nimic nu eştĭ, şi nu aĭ nimic, fiind-că nicĭ un bine nu poţĭ să facĭ. Dumnedeŭ este isvor vieţeĭ de vecĭ, ĭar tu de nu aĭ pre Dumnedeŭ, viaţa de vecĭ nu aĭ; numaĭ ce'ţĭ caută a flămândi şi a înseta fără de Dînsul în vecĭ, şi de aciĭ fără de Dumnedeŭ eştĭ ca o odraslă tăétă dela tótă mila luĭ Dumnedeŭ, şi uscată, şi focului de vecĭ gătită. Pentru aceea, cum scriŭ învĕţătoriĭ Bisericeĭ, bunătatea a tótă lumea, fără de Domnul Christos, este sărăcie, neprisosinţă şi rĕutate netrecută.

Şi cine ne tace pre noĭ fără de Dumnedeŭ? Păcatul! Cum ţice prorocul Isaia (59, 2), că păcatele vóstre, despart între voĭ şi între Dumnedeŭ; că păcatul scóte afară Duhul luĭ Dumnedeŭ din suflet şi aduce duhul draculuĭ. Decĭ, precum este sărac şi mişel omul fără de Dumnedeŭ, în cât şi sufletul luĭ mare greutate caută să pătiméscă, aşa şi cela ce

are pre Dumnedeŭ, tot binele are. Are viaţa de vecĭ, are mângâerea Duhuluĭ Sfint, este odraslă roditóre; de folos este luĭ Dumnedeŭ şi luĭ-şĭ şi de aprópeluĭ sĕŭ.

Pentru aceea să ne nevoim, fraţilor, să avem pre Dumnedeŭ óspete în sufletele şi întru inimile nóstre. Să-I gătim cale plăcută şi iubită, cu pocăinţa. Să gonim cu ispovedania, pre óspetele cel vechĭŭ, pre diavolul, pre care l'am chemat în noĭ cu păcatul. Să chemăm cu fóme, cu sete, cu rugăciune, cu lacrimĭ şi cu suspinurĭ, ca să vie Dumnedeŭ întru noĭ să ne înoéscă şi să ne curăţéscă de necurăţia păcatelor ce a făcut în noĭ duhul cel rĕŭ şi drăcesc, şi să ne dea Duhul Sfint ca să putem mulţămi Tatăluĭ şi Fiĭuluĭ şi Duhuluĭ Sfint, şi să dicem:

Sfîntă Treime nedespărţită şi neschimbată, Ţie ne închinăm, pre Tine avem Dumnedeŭ şi Impĕrat, pre Tine Făcĕtor şi Ziditor mărturisim şi Te propoveduim a tótă lumea. Mulţămim milostivireĭ Tale, că ne-aĭ iubit, că ne-aĭ miluit şi aĭ plinit acéstă taĭnă ce este minunată şi preamărită şi îngerilor nepricepută. Pentru aceea rugămu-Te şi ne cucerim: aicea să ne învredniceştĭ să petrecem viaţă cu pace, fără de păcate, fără de smintélă, ne împledecaţĭ şi nebiruiţĭ de vrăjmaşiĭ trupeştĭ şi sufleteştĭ, ĭar acolo să ne dărueştĭ ca să Te cântăm şi să Te preamărim cu îngeriĭ, cu sfinţiĭ, cu câţĭ aŭ făcut şi fac voea Ta; că Sfinţia Ta eştĭ lăudat şi preamărit, cinstit şi închinat dela tóte făpturile, acum şi pururea şi întru netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ vecĭ aĭ tuturor vecilor. Amin.

CAZANIA

A DOUA. IARAȘI LA DUMINICA RUSALIILOR

ADECĂ A POGORÎREI DUHULUI SFÎNT.

«Pentru-că vedem acum prin oglindă, ca într'o ghicitură; iar atunci față către față (I Corinteni 13, 12)».

Scris'a Solomon în Pildele lui (30, 19), ḑicênd: „Trei lucruri sînt mie mai grele: calea vulturului în vẽḑduh, calea şerpelui pe piatră, calea corăbiei pe mare".

Drept măritorĭ creştinĭ! Lesne sînt aceste lucruri pre carĭ le numeşte Solomon grele; pentru-că prin calea corăbiei pre mare, se înţelege naşterea lui Christos din Prea Curata Fecióră; prin calea şerpelui pre piatră, se înţelege scularea lui Christos din morţĭ; prin calea vulturului în vẽḑduh, se înţelege înălţarea lui Christos.

Insă mai grea întrebare este la noĭ, de treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ; că nu putem a socoti acele treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ: treĭ chipurĭ sînt în Dumneḑeŭ, şi este un Dumneḑeŭ, nu treĭ Dumneḑeĭ. N'aŭ putut a socoti acele treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, ceĭ fără de Dumneḑeŭ, că ḑiceaŭ că nu este nicĭ un chip Dumneḑeesc, şi nu este Dumneḑeŭ. Pentru aceea ḑice Psalmistul (Psalmul 13, 1): „Dis'a nebunul întru inima sa: nu este Dumneḑeŭ". N'aŭ putut să socotéscă aceste treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, închinătorĭĭ de idolĭ; că ḑiceaŭ că sînt multe chipurĭ Dumneḑeeştĭ şi sînt

mulți dumnedeĭ. Pentru aceea ĭarăși dice Psalmistul: „Toți dumnedeiĭ limbilor, dracĭ“. N'aŭ putut să socotéscă aceste treĭ chipurĭ Dumnedeești, Savelianiĭ; că diceaŭ că numaĭ un chip este în Dumnedeŭ, care se chémă Părintele, Fiĭul și Duhul Sfînt. Dar noĭ așa credem, că este un Dumnedeŭ în treĭ chipurĭ, și treĭ chipurĭ într'un Dumnedeŭ. Și acele treĭ chipurĭ, aŭ între Sine osebire, adecă felurĭ: altul este Părintele, altul este Fiĭul, altul este Duhul Sfînt.

Dar cum putem cunóște Treimea cea Prea Sfîntă, pentru-că pre Dînsa nu o vedem? Putem cunóște prin mijlóce vĕdute, făcute, care se chémă oglinḑile, cimiliturile—precum dice Pavel Apostol: „Acum vedem în ghicitură ca prin oglindă, ĭar atunci față către față“.

Deci, făgăduesc a vĕ arăta dumneavóstră, mijlóce făcute, vĕdute, prin care putem să cunóștem într'un Dumnedeŭ nevĕḑut, Treimea cea nevĕḑută, pre care O rog de ajutor și pre dumnévóstră de ascultare.

Treĭ mijlóce sînt făcute și vĕḑute, prin care putem a cunóște Treimea cea nevĕḑută. Întâĭul mijloc este filosoficesc, al doilea teologhicesc, al treilea prorocesc și patriarhicesc.

Mijlocul filosoficesc, este făptură. Filosofiĭ, prin făptură cunosc pre Treimea cea Prea Sfîntă—căcĭ așa dice Pavel Apostol la Epistolia cea către Romanĭ (1, 20): „Că cele nevĕḑute ale luĭ, dela zidirea lumeĭ, prin făpturĭ gândite, vĕḑute sînt“.

Filosofiĭ cunosc Prea Sfînta Treime prin cuvîntul ființă. Acest cuvînt are întru sine treĭ adevĕrurĭ: împreunare, dreptate și bunătate. Și Dumnedeŭ are întru Sine treĭ chipurĭ: Dumnedeŭ Părintele, Fiĭul și

Duhul Sfînt. Şi precum acele trei adevĕruri se chĕmă fiinţă şi bunătate fiinţă, însă nu sînt trei fiinţe, ci este o fiinţă; aşa trei chipuri Dumnedeeşti se chĕmă Dumnedeŭ: Tatăl este Dumnedeŭ, Fiiul Dumnedeŭ şi Duhul Sfînt Dumnedeŭ; însă nu sînt trei Dumnedei, ci este un Dumnedeŭ.

Cunosc filosofii, Prea Sfînta Treime prin sufletul omenesc, care are întru sine trei puteri: creşterea, simţirea şi priceperea. Aşa şi în Dumnedeŭ se află trei chipuri: Tatăl, Fiiul şi Duhul Sfînt. Acele trei puteri se osebesc între sine, şi se găsesc una fără de alta. Între flori este putere crescĕtóre, pentru-că florile cresc şi nu este întru dînsele putere simţitóre. Între hĭare este putere crescĕtóre, pentru-că hĭarele cresc şi aud, ĭar putere înţelegĕtóre, întru dînsele nu este. Dar în sufletul omenesc, tóte aceste trei puteri se află: creşterea, audirea şi priceperea, pentru-că omul şi creşte, şi aude, şi înţelege; însă nu sînt trei sufletc în om, ci un suflet este. Aşa şi chipurile dumnedeeşti se osibesc între Sine, cu adeverinţele Sale cele chipeşe: adeverinţa Tatăluĭ, este a naşte şi a sloboḑi; adeverinţa Fiiuluĭ, este a se naşte; adeverinţa Duhuluĭ Sfînt, este a fi purces saŭ pogorît. Însă aceste trei chipuri nu sînt trei dumnedeĭ, ci un Dumnedeŭ este.

Cunosc filosofii Prea Sfînta Treime prin sóre, carele închipueşte dóuĕ puteri ale sale, în doui norĭ apătoşĭ, din vederea nóstră prea vederósă curată, ĭar din dosul sĕŭ întunecat, şi atunci scótem, din vedere, trei sorĭ: unul în cerĭŭ, doĭ spre ceĭ doĭ nourĭ apătoşĭ. Aşa Dumnedeŭ Tatăl întru Dumnedeirea Sa. Aceĭaşĭ Dumnedeirei Sale, dóuĕ chipurĭ aŭ închipuit: pre Fiiul şi pre Duhul Sfînt—pre Fiiul născênd,

iar pre Duhul Sfînt slobodind—; că chipurĭ sînt asemĕnate aceluĭa ale cuĭ sînt chipurile. Adecă cum ar fi sórele dóuĕ chipurĭ unul spre altul, celă-l-alt spre alt nour apătos închipuite, sînt asemenea sóreluĭ, că sórele are lumină şi rotundélă, adecă cércăn. Şi cele dóuĕ chipurĭ ale luĭ în doĭ nourĭ apătoşĭ închipuiţĭ, aŭ rotundélă şi lumină, pentru aceea îĭ numim pre dînşiĭ sorĭ. Şi luĭ Dumnedeŭ Părinteluĭ, dóuĕ chipurĭ ale Luĭ: Fiĭul şi Duhul Sfînt, asemenea îĭ sînt pentru Dumnedeirea; că ce e Părintele, aceeaşĭ unire aŭ întru Sine, Dumnedeire nedespărţită, Fiĭul şi Duhul Sfînt. Numaĭ acésta este împerechere între ceĭ treĭ sorĭ şi treĭ chipurĭ dumnedeeştĭ, că ceĭ treĭ sorĭ aŭ fire a multe felurĭ despărţită, nu una; numaĭ un sóre drept este cel în cerĭŭ, iară ceĭ doĭ sorĭ închipuiţĭ în doĭ nourĭ apătoşĭ, nu sînt dreptĭ, ci numaĭ se află că sînt sorĭ. Iară cele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ nu sînt de multe felurĭ nedespărţite, însă o fire Dumnedeéscă aŭ, şi fieşte-care chip este Dumnedeŭ adevĕrat: Părintele Dumnedeŭ adevĕrat, Fiĭul Dumnedeŭ adevĕrat şi Duhul Sfînt Dumnedeŭ adevĕrat.

Cunosc filosofiĭ pre Prea Sfînta Treime, prin curcubeŭ, care se arată pre nourĭ. Precum curcubeul are întru sine treĭ şarurĭ: vînăt, verde şi roşu; aşa şi Dumnedeŭ are întru Sine treĭ chipurĭ: este în Dumnedeŭ Părintele, Fiĭul şi Duhul Sfînt. Precum curcubeul are întru sine treĭ şarurĭ, însă nu sînt treĭ curcubee, ci este un curcubeŭ; aşa şi Dumnedeŭ, măcar că are întru Sine treĭ chipurĭ, însă nu sînt treĭ Dumnedeĭ, ci este un Dumnedeŭ. Numaĭ acéstă împerechere este între cele treĭ şarurĭ în curcubeŭ şi cu treĭ chipurĭ în Dumnedeire.—In curcubeŭ treĭ şa-

rurĭ nu sint adevĕrate, ci numaĭ se vĕd a fi şarurĭ; că curcubeul este nour apătos, din vederea nóstră prea vederos, ĭar din dosul sĕŭ întunecos; are întru sine tocmélă de multe felurĭ: pre alocurea este des, pre alocurea rar, pre alocurea încă şi maĭ rar, şi pentru acea tocmélă împerechétă, are întru sine văpsélă de multe felurĭ—de treĭ chipurĭ—însă nu e adevĕrată din lumina sóreluĭ, care umbréză pre dinsul. Iar cele treĭ chipurĭ în Dumnedeire, sint chipurĭ adevĕrate: Părintele chip adevĕrat, Fiĭul chip adevĕrat şi Duhul Sfînt chip adevĕrat.

Cunosc filosofiĭ pre Sfînta Treime prin apă, când dintr'o fântână dóuĕ isvóre curg: Fiĭul şi Duhul Sfînt. Cum fântâna şi isvorul sînt o apă şi o fire aŭ, aşa şi cele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ sînt un Dumnedeŭ, o adeverinţă aŭ; că Părintele născênd pre Fiĭul, a dat Luĭ aceeaşĭ unire şi nedespărţită Dumnedeire, care Însuşĭ are; aşijderea şi pre Duhul Sfînt sloboḑindu-L, dă Luĭ aceeaşĭ Dumnedeire care a dat şi Fiĭului şi care Însuşĭ întru Sine are.

Cunosc filosofiĭ pre Treimea Prea Sfinţită, prin lemn, când dintr'o rădăcină cresc dóuĕ odrasle. Părintele este rădăcină din care aŭ crescut dóuĕ odrasle: Fiĭul şi Duhul Sfînt. Precum rădăcina şi odraslele sînt un lemn, aŭ o fire, aşa şi cele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ, un Dumnedeŭ aŭ o fire; pentru-că născêndu-se Fiĭul şi Duhul Sfînt purcede, aceeaşĭ unire ĭaŭ dela Tatăl, Dumnedeire nedespărţită, carea Însuşĭ Părintele are întru Sine. Rădăcina este maĭ întâĭŭ decât odraslele; şi în treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ, Tatăl este maĭ întâĭŭ decât Fiĭul şi Duhul Sfînt, pentru-că Fiĭul şi Duhul Sfînt dela Părintele sînt. Pre Fiĭul, Părintele, L'a născut şi a sloboḑit pre Du-

hul Sfînt. Pre Fiĭul L'a născut prin înţelegerea Sa. Când Iubeşte Tatăl pre Sine Însuşĭ, atuncĭ se face chipul părintesc, al Părintelui cuvînt mântuireĭ, care chip, saŭ care cuvînt, se numeşte Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ. Iar pre Duhul Sfînt L'a sloboḑit Părintele prin voea Sa. Când Însuşĭ pre Sine Iubeşte Părintele, atuncĭ se face dragoste părintéscă, care se chĕmă Duhul Sfînt. Şi cu acele tocmele în multe chipurĭ se împărtăşesc între sine Fiĭul şi Duhul Sfînt; că Fiĭul se naşte prin înţelegerea Părinteluĭ, Duhul Sfînt Iese prin voea Părinteluĭ. Când ḑicem într'un chip că Părintele este maĭ întâĭŭ decât Fiĭul şi decât Duhul Sfînt, avem a şti că acel întâĭŭ nu este pentru fire, saŭ adeverinţă, póte numaĭ pentru rândulală, saŭ pentru un fel întru Dumneḑeŭ, saŭ pentru un cuget omenesc; Iar pentru fiinţă, pururea maĭ înainte de vecĭ d'impreună cu Dumneḑeŭ Părintele a fost Fiĭul şi Duhul Sfînt, şi n'a fost nicĭ un clas care să fie fost Părintele fără de Fiĭul şi fără de Duhul Sfînt. Pururea maĭ înainte de vecĭ Dumneḑeŭ Tatăl ştia şi Iubĭa Însuşĭ pre Sine, pentru aceea tot-deuna maĭ înainte de vecĭ într'un loc aŭ fost Fiĭul cu Tatăl, pentru-că Fiĭul atuncĭ S'a născut, când Tatăl pre Sine Însuşĭ Iubeşte; şi de-apururea maĭ înainte de vecĭ într'un loc cu Părintele a fost Duhul Sfînt, pentru-că Duhul Sfînt atuncĭ purcede, când Tatăl Iubeşte Însuşĭ pre Sine.

Drept măritorĭ creştinĭ! Ştim acum mijlocul a filosofilor făptură. Soseşte mijlocul teologilor, adecă Scriptura.

Teologiĭ prin Scriptură cunosc pre Prea Sfînta Treime, ascultând pre Christos Carele ḑice (Ión 5,

39): „Ispitiţĭ Scripturile că voĭ gândiţĭ să aveţĭ întru dînsele viaţa de veci“.

Când cetesc teologiĭ acest cuvînt care a scris Apostolul Ión: „Treĭ sînt cariĭ se mărturisesc în cerĭurĭ: Tatăl, Fiĭul şi Duhul Sfînt şi aceştĭ treĭ sînt unul“; — prin acéstă Scriptură cunosc pre Sfînta Treime într'o Dumneḑeire, că acolo scrie: „Aceştĭ treĭ unul sînt“, pentru aceea că aceste treĭ chipurĭ sînt un Dumneḑeŭ, nu sînt treĭ Dumneḑeĭ.

Când cetesc teologiĭ cuvintele care a scris Pavel Apostol (la întâĭa carte către Corinteni, 8, 4, 5): „Nu este nicĭ un Dumneḑeŭ, decât numaĭ unul; că măcar că sînt cariĭ se chémă dumneḑeĭ şi în cerĭŭ şi pre pământ, ca cum sînt Dumneḑeĭ mulţĭ şi domnitorĭ mulţĭ, dar nóuĕ unul Dumneḑeŭ Tatăl, dintru carele sînt tóte, şi noĭ întru el, şi unul Domnul nostru Iisus Christos, pentru carele sînt tóte, şi noĭ pentru el, şi unul Duhul Sfînt întru carele sînt tóte, şi noĭ întru el“; prin acéstă Scriptură cunosc Prea Sfînta Treime într'un Dumneḑeŭ, că acolo a scris Apostolul Pavel, că altul nimenĭ e Dumneḑeŭ numaĭ unul.

Când ḑice un Dumneḑeŭ Tatăl, nu depărtéză pre Fiĭul dela aceeaşĭ Dumneḑeire. Când ĭarăşĭ ḑice unul Domnul nostru Iisus Christos, nu depărtéză pre Părintele dela aceeaşĭ Domnie; că de ar depărta pre Fiĭul dela Dumneḑeirea Părintéscă şi pre Tatăl dela Domnia Fiĭului, ar fi fost doĭ Dumneḑeĭ şi doĭ stăpânitorĭ. Insă Apostolul Pavel nu slobóde să fie doĭ Dumneḑeĭ şi doĭ Domnĭ, când ḑice un Dumneḑeŭ, un Domn.

Şi Duhului Sfînt măcar că I-a scris aceste cuvinte: „Dumneḑeescul Domnul“, însă Duhul Sfînt este

Dumnedeŭ şi Domnul; că aicĭ pomenind Apostolul pre dumnedeiĭ cei mulţĭ păgâneştĭ, înşelătorĭ, împotriva acelor dumnedeĭ mulţĭ, înşelătorĭ, pune pre Dumnedeŭ adevĕrat Părintele, pre un Domn Iisus Christos şi d'impreună pre un Duh Sfînt. Putem a pricepe că Duhul Sfînt este Dumnedeŭ şi Domn, şi dintru aceste cuvinte apostoleştĭ: „Întru carele sînt tóte, şi noĭ întru dînsul". Aceste cuvinte: dintru care, prin care, întru care, însemnézĕ una şi nedespărţită lucrare a treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ cu deadinsul făpturei, pentru-că treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ aŭ o Dumnedeire şi o Domnie nedespărţită, pentru-că aŭ una şi nedespărţită lucrare.

Când cetesc teologiĭ aceste cuvinte pre care le-a scris Apostolul Pavel (la a dóua carte cătră Corintenĭ, 13, 13): „Darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos şi dragostea luĭ Dumnedeŭ şi Tatăl şi împreunarea Sfîntuluĭ Duh, să fie cu voĭ cu toţĭ";—prin acéstă scrisóre cunosc pre Sfînta Treime întru o Dumnedeire. Intr'alte locurĭ, întâiŭ pune pre Părintele, după aceea pre Fiĭul, maĭ pre urmă pre Duhul Sfînt. Aicea unde era a pune pre Tatăl, acolo aŭ pus pre Fiĭul, unde era a pune pre Fiĭul, acolo aŭ pus pre Duhul Sfînt, dând ştire că treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ sînt loruşĭ deopotrivă; o Dumnedeire şi o putere aŭ.

Când cetesc teologiĭ cuvintele ce a scris Psalmistul (Psalm 56, 9): „Scólă mărirea mea, scólă psaltire şi alăută; scula-mĕ-voiŭ diminéţă";—prin acéstă scriptură cunosc pre Sfînta Treime. De acésta a fost vorbă între Prea Sfînta Treime: Dumnedeŭ Tatăl a dis cătră Christos Fiĭul sĕŭ mort şi în grópă pus: „Scólă mărirea mea". Duhul Sfînt a dis:

„Scólă psaltire şi alăută". Iar Christos Fiiul luĭ Dumneḑeŭ a rĕspuns: „Scula-mĕ-voiŭ diminéță".

Când cetesc teologiĭ aceste cuvinte pe care le-a scris Eclisiastul (4, 2): „Funia împletită în treĭ (viţe), nu se va rupe degrab";—prin acéstă scriptură cunosc pre Sfînta Treime într'o Dumneḑeire. Precum funia măcar că este împletită în treĭ viţe, însă o funie este, nu sînt treĭ; aşa şi în Dumneḑeŭ, măcar că se află treĭ chipurĭ, însă un Dumneḑeŭ este, nu sînt treĭ Dumneḑeĭ.

Când cetesc teologiĭ şi aceste cuvinte ce se află la prorocul Isaia (48, 16): „Domnul m'a trimis şi Duhul luĭ";—prin acéstă scriptură cunosc pre Sfînta Treime, pentru-că acest cuvînt a grăit Christos Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, pre carele L'a trimis în lume—pentru mântuirea omenéscă—Tatăl şi Duhul Sfînt.

Măcar că Duhul trimite pre Fiiul, însă Fiiul de la Duhul Sfînt nu se naşte. Şi Fiiul măcar că trimite pre Duhul Sfînt—precum Însuşĭ a ḑis către Uceniciĭ Sĕĭ (Ión 16, 7): „Maĭ lesne este vóuĕ ca să merg eŭ, că de nu mĕ voiŭ duce eŭ, mângâitorul nu va veni către voĭ; iar de mĕ voiŭ duce, voiŭ trimite pre dînsul vóuĕ"—însă dela Fiiul, Duhul Sfînt nu ese, adecă nu purcede, că alt lucru este al trimiterel, altul al pogorîrel. Trimitere este pre vremea aceea către făptură, iar pogorîre este maĭ înainte de veacĭ, înainte de făptură. Pentru aceea Duhul Sfînt se numeşte al Fiiului, după cum ḑice Pavel Apostol: „De nu are cine-va Duhul luĭ Christos, acela nu este al luĭ, că Fiiul trimite pre Duhul Sfînt în ciasul către făptură". Încă se grăeşte Duhul al Fiiului, pentru o fire dumneḑeéscă pre care o aŭ amândoĭ, nu pentru aceea să aibă Duhul Sfînt a purcede dela Fiiul.

Când cetesc teologiĭ şi aceste cuvinte ce a ḑis Christos către Apostolĭ: „Eŭ voiŭ ruga pre Părintele şi pre alt mângâitor va trimite vóuĕ, ca să vi se dea să fie cu voĭ in vecĭ—Duhul cel adevĕrat“;—prin acéstă scriptură cunosc Treimea cea Prea Sfîntă. A ḑis Christos: Eŭ voiŭ ruga pre Părintele, şi pre alt mângâitor va da vóuĕ; n'a ḑis: Eŭ voiŭ da vóuĕ (Ión 14, 16), pentru-că Duhul Sfînt ese dela Însuşĭ Părintele, iară dela Fiĭul nu ese; că de ar fi să ésă Duhul Sfînt dela Tatăl şi dela Fiĭul, am putea mărturisi lucrul care nu este bun: că in Dumneḑeire s'ar afla dóuĕ incepĕturĭ, pentru-că inceputul fără de inceput—precum este Tatăl—şi inceputul dela inceputul—precum este Fiĭul—sînt dóuĕ inceputurĭ. Măcar că acele treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ sînt incepĕtură a tot felul de făptură, adecă cum ar fi lumea, făcută de aceste treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, şi sînt incepĕtură a tótă lumea, pentru care se scrie la Facere (1, 1): „Din inceput a făcut Dumneḑeŭ cerĭul şi pămêntul“;—insă Părintele şi Fiĭul nu pot fi incepĕtură a Duhuluĭ Sfînt, că este a face acel lucru al firelĭ care se cuvine tuturor treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, şi drept aceea aŭ un lucru firesc, şi pentru alte adeverinţe firestĭ a ḑis Christos către Dumneḑeŭ Părintele sĕŭ: „Ale mele sînt tóte ale tale, şi ale tale ale mele“. N'a ḑis Christos aceste cuvinte pentru aceea ca să fie avut dela Dinsul Duhul Sfînt a purcede ca dela Părintele; că a sloboḑi pre Duhul Sfînt, aceea este lucru de căpetenie cu care Se osebeşte Părintele de Fiĭul şi de Duhul Sfînt, pentru-că singur Părintele este inceputul Fiĭuluĭ şi Duhuluĭ Sfînt. Nu este cu putinţă din lucru firesc a aduce lucru de căpetenie, adecă Fiĭul cu Părintele aŭ făcut lumină,

pentru aceea Fiiul cu Părintele slobóde pre Duhul Sfînt. De este cu dreptate acésta, este cu dreptate şi aceea, că Duhul Sfint cu Părintele aŭ făcut lumină, şi drept aceea Duhul Sfînt cu Părintele naşte pre Fiiul, saŭ pre Sine Însuşĭ slobóde. Prin urmare precum aicĭ, aşa şi acolo, din lucru firesc nu se aduce lucru de căpetenie, că lucru firesc este dela Dumneḑeŭ, pentru voĭa dumneḑeéscă, şi dinafară de Sfînta Treime este. Lucrul ĭarăşĭ cel de căpetenie este în Dumneḑeŭ, pentru naşterea dumneḑeéscă şi este înlăuntrul Sfinteĭ Treimĭ.

Când cetesc teologiĭ şi aceste cuvinte ce a grăit Christos către Apostolĭ (Ión 15, 16): „Când va veni mângâitorul pre carele voĭŭ trimite eŭ vóuĕ dela Părintele, pre Duhul cel adevĕrat, carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi de mine"; — prin acéstă scriptură cunosc Prea Sfînta Treime. A ḑis Christos: Pre care eŭ voĭŭ trimite vóuĕ dela Părintele; n'a ḑis că va trimite dela Sine. A ḑis Christos: Duhul adevĕrat carele de la Părintele purcede; n'a ḑis că purcede şi dela Sine, pentru-că Duhul Sfînt numaĭ dela singur Părintele purcede şi are a Sa fiinţă, ĭar dela Fiiul nu Se trimite, şi fiinţa Sa n'are dela Dinsul. Precum ḑice în Pildele luĭ Solomon (8, 25) înţelepcĭunea Dumneḑeéscă, Christos, către Dumneḑeŭ Părintele sĕŭ: „Maĭ înainte de toţĭ munţiĭ, m'a născut" — măcar că n'a adaus singur Părintele acest cuvînt: mĕ naşte, însă noĭ credem că Fiiul dela Însuşĭ Părintele S'a născut, nu S'a născut dela Duhul Sfînt — aşĭderea aceeaşĭ înţelepcĭune dumneḑeéscă, Christos, când ḑice: „Duh adevĕrat care dela Tatăl purcede (Ión 15, 26), măcar că n'a adaus: dela singur, însă avem a crede că Duhul Sfînt dela Însuşĭ Părin-

tele ese, iar dela Fiiul nu ese. Și când a suflat Christos pre Apostolĭ și a dis lor: „Primiți Duh Sfînt; cărora veți ĭerta păcatele, se vor ĭerta lor, și cărora veți ținea, se vor ținea“ (Ión 20, 21), atuncĭ n'a dat Christos Apostolilor chip al Duhuluĭ Sfînt, ci le-a dat darul Duhuluĭ Sfînt: putere a ĭerta și a ținea păcatele. Pentru aceea Duhul Sfînt, al treilea chip Dumnedeesc, dela Fiiul nu purcede.

Când cetesc teologiĭ și acest cuvînt ce l'a grăit Apostolul Petru către jidovĭ, despre Christos (Fapte 2, 33): „Și făgăduința Duhuluĭ Sfînt luând dela Părintele a turnat“;—prin acéstă scriptură cunosc pre Sfînta Treime. Drept aceea ĭar scrie: „Vărsă pre Duhul Sfînt dela Tatăl“. Nu este scris: Christos de la Sine a vărsat, pentru-că Duhul Sfînt dela Însuși Părintele ese, nu ese dela Fiiul. Pentru aceea și Pavel Apostol dice de Dumnedeŭ Părintele (Tit 3, 5, 6): „Ci după a luĭ milă a mântuit pre noĭ cu baĭa ființei și cu înoirea Duhuluĭ Sfînt, din carele a vărsat spre noĭ cu bogăție prin Iisus Christos Mântuitorul nostru“.

Iar când grăĭa Christos către Apostolĭ de Duhul Sfînt: „Acela mĕ va proslăvi, că dintru al meŭ va lua“, aicĭ însemna Christos, că Duhul Sfînt dela acelașĭ ese,—dela singur Tatăl, și are a Sa ființă dintru carele El S'a născut și are a Sa ființă. N'a însemnat Christos cu acest cuvînt, ca să fie eșit Duhul Sfînt dela Dinsul, fiind-că n'a dis: Dela mine, ci a dis: dintru ale mele, adecă dela Părintele va lua. Prin acest cuvînt a însemnat Christos, că Duhul Sfînt aceeașĭ învĕțătură Insușĭ avu să o dea ómenilor, care a fost dând Christos; nu avea nimic să învețe împrotiva învĕțătureĭ luĭ Christos și a voeĭ. Și A-

postolul Pavel, singur chipul Părintelui înțelege, dicênd de eșirea Duhului Sfînt (la întâia carte către Corinteni 2, 12): „Iar noi n'am luat duhul lumei acesteea, ci Duhul cel dela Dumnedeŭ".

Iar de dice cine-va că Fiiul cu Părintele are o Dumnedeire, pentru-că aicĭ chipul fiesc se înțelege, și dela Fiiul ese Duhul Sfînt, noĭ așijderea dicem, că și Duhul Sfînt are o Dumnedeire cu Părintele, pentru-că și chipul Duhului Sfînt aicĭ se înțelege, și dela Sine Însuși ese Duhul Sfînt. Dar precum acésta, așa și aceea, este mărturie necuviósă.

Când cetesc teologiĭ, că în vremea botezului luĭ Christos, Duhul Sfînt S'a arătat în văzduh în chip de porumb, iar Fiiul S'a arătat în apa Iordanului în trup omenesc, Părintele S'a arătat în cerĭŭ în glas dicênd: „Acesta este Fiiul meŭ cel iubit întru carele bine am vrut";—prin acéstă scriptură cunosc în Dumnedeŭ treĭ chipurĭ osebite, pentru-că pre multe locurĭ și în multe chipurĭ s'a arătat. Dintru aceste cuvinte putem a cunóște, că Duhul Sfînt ese dela Însuși Părintele, iar dela Fiiul nu ese; numaĭ ce odihnește spre Fiiul, pentru-că din cerĭŭ S'a pogorît Duhul Sfînt dela Părintele spre Fiiul, când S'a botezat Fiiul luĭ Dumnedeŭ în apa Iordanului, precum scrie Mateĭ Evanghelistul (3, 16), dicênd: „Și botezându-se Iisus, a eșit îndatâși din apă, și iată i s'a deschis luĭ cerĭurile și a vĕdut Duhul luĭ Dumnedeŭ pogorîndu-se ca un porumb și viind spre el". Putem și dintru acésta a cunóște, că Duhul Sfînt ese dela Însuși Părintele și spre Fiiul odihnește, că așa scrie, că Părintele pune spre Fiiul pre Duhul Sfînt și dice către Fiiul (Isaia 42, 1): „Iată pruncul pre carele l'am ales, iubitul meŭ pre care bine-voi

sufletul meŭ; pune-voiŭ Duhul meŭ spre dînsul". Încă Acesta, Dumnedeŭ Părintele, la acestaşĭ proroc Isaia, închipueşte mai ales, dicênd (11, 1): „Eşi-va toég din rădăcina luĭ Iesseĭ şi flóre din rădăcina luĭ, şi va odihni spre dînsul Duhul meŭ". Aicĭ se înţelege că toégul este Prea Curata Fecióră din rădăcina luĭ Iesseĭ, din neamul luĭ David împĕrat, fiul luĭ Iesseĭ. Flórea este Christos, carea S'a născut din Prea Curata Fecióră, şi spre Dînsul odihneşte Duhul Sfînt. Pentru aceea Christos, în Nazaret unde era crescut, intrând după obicelul Sĕŭ în adunare (precum scrie Luca Evanghelistul 4, 16), şi sculându-se să cetéscă, I-aŭ dat Luĭ cartea Isaieĭ prorocul, şi a aflat aceste cuvinte, şi a dis că sînt scrise pentru Dînsul: „Duhul Domnuluĭ pre mine, pentru care m'a uns, a bine-vesti săracilor m'a trimis" (Isaia 61, 1). Alt lucru este al pogorîreĭ, altul al odihnireĭ. Este al pogorîreĭ lucrarea; al odihnireĭ este încetarea lucruluĭ. Şi prin acéstă odihnire şi petrecere a Duhuluĭ Sfînt spre Fiĭul, înhipueşte-se că Duhul Sfînt este de o fiinţă Părinteluĭ, precum Fiĭul Părinteluĭ, şi Părintele Fiĭuluĭ este de o fiinţă. Pentru aceea a dis Christos (Ión 14, 10): „Că eŭ sînt întru Părintele, şi Părintele întru mine este".

Când cetesc teologiĭ aceste cuvinte ce a dis Psalmistul despre Christos (Psalmul 44, 9): „Pentru aceea unse-te pre tine Dumnedeule, Dumnedeul tĕŭ, cu unt de lemn al bucurieĭ (adecă cu Duhul Sfînt)";—prin acéstă scriptură cunosc pre Prea Sfînta Treime şi pogorîrea Duhuluĭ Sfînt dela Insuşĭ Părintele, nu dela Fiĭul, pentru-că Părintele dă Fiĭuluĭ pre Duhul Sfînt, cu care pre Dînsul însemnézăprecum adevereşte şi Apostoul Petru dicênd (Fap-

te 10, 38): „Pre Iisus pre cel din Nazaret cum a uns pre el Dumnedeŭ cu Duhul Sfînt şi cu putere".

Când cetesc teologiĭ că în vremea schimbăreĭ la faţă a luĭ Christos S'a arătat Duhul Sfînt în nour, Fiĭul S'a arătat în muntele Tavoruluĭ în trup omenesc, Părintele S'a arătat în glas grăind din nour: „Acesta este Fiĭul meŭ cel ĭubit întru carele bine am voit, pre acesta ascultaţiĭ" (Mat. 17, 5);—prin acéstă scriptură cunosc în Dumnedeŭ, treĭ chipurĭ osebite, pentru-că şi acolo în multe locurĭ şi în multe feluriĭ S'a arătat.

Când cetesc teologiĭ şi aceste cuvinte ce a dis Christos după învierea Sa, către Apostolĭ (Mateĭ 28, 19): „Mergând învĕţaţiĭ tóte limbile, botezându-iĭ pre dînşiĭ în numele Tatăluĭ, şi al Fiĭuluĭ, şi al Duhuluĭ Sfînt";—prin acéstă scriptură cunosc pre Dumnedeŭ în treĭ chipurĭ, şi treĭ chipurĭ într'un Dumnedeŭ, pentru-că a poruncit Christos să boteze pre ómenĭ într'un nume, nu în nume multe, de óre-ce acele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ, aŭ un nume dumnedeesc şi sînt un Dumnedeŭ, nu Dumnedeĭ mulţĭ.

Drept măritorĭ creştinĭ! Ştiţĭ acum mijlocul teologhicesc al Scriptureĭ Sfinte. Acum se cade a şti şi mijlocirea prorocéscă şi patriarhicéscă, adecă semn că prorociĭ şi patriarhiĭ, prin semne, cunoşteaŭ pre Sfînta Treime; că aşa dice Pavel Apostol: „Şi aceste chipurĭ tóte se întîmplaŭ de dînşiĭ, şi aŭ fost scrise acestea întru învĕţătura nóstră, întru care sfîrşitul véculuĭ ajunseră".—

Fost-a semn de Prea Sfînta Treime întru începutul lumeĭ, când a vrut Dumnedeŭ să facă pre om. Atuncĭ a dis: „Să facem om după chipul nostru şi după asemĕnare" (precum scrie la Facere (1, 28).

Aceste cuvinte a grăit Părintele către Fiiul şi către Duhul Sfînt. Oamenii cei necredincioşi dic, că a grăit Dumnedeŭ către îngerĭ, sfătuindu-Se cu dînşiĭ. Dar se înşală într'acésta; că îngerii sînt făptură, nu-'s făcătorĭ. Pentru aceea nu este lucru drept şi nicĭ póte fi de asemĕnare, ca să fie acestea precarĭ Dumnedeŭ tóte le ştie şi dă sfat îngerilor, şi să întrebe pre îngerĭ, de minte şi de sfat. Scrie mai jos întru acelaşi cap., stih 29, dicênd: „Făcu Dumnedeŭ pre om; după chipul luĭ Dumnedeŭ l'a făcut pre dînsul". Iar cele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ, sînt un Dumnedeŭ, nu sînt treĭ Dumnedeĭ.

Fost-a semn despre Sfînta Treime şi atuncĭ când a băgat Dumnedeŭ pre Adam în raĭ, şi a vrut să-ĭ facă luĭ soţ, că a dis: „Nu este bine a fi omul singur, ci să-ĭ facem luĭ ajutor" (Facere 2, 19). Aceste cuvinte a grăit Părintele către Fiiul şi către Duhul Sfînt. Şi iar mai jos scrie (stih 22): „Şi a pus Dumnedeŭ somn pre Adam, şi adormi. Şi a luat o cóstă dintr'ale luĭ şi plini cu trup în locul eĭ. Şi a zidit Dumnedeŭ cósta carea a luat din Adam, muere, şi o a dus către Adam". Drept aceea scrie Domnul Dumnedeŭ, că treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ sînt un Dumnedeŭ şi Domn, nu sînt treĭ Dumnedeĭ şi Domnĭ.

Fost-a semn al Sfinteĭ Treimĭ şi atuncĭ când a îmbrăcat Dumnedeŭ pre Adam şi pre Eva în haîne de pĭele, că a dis: „Iată Adam fu ca unul din noĭ" (Facere 3, 22). Acest cuvînt a grăit Părintele către Fiiul şi Duhul Sfînt; de aceea iarăşi se scrie: „Dis-a Dumnedeŭ". Acele treĭ chipurĭ Dumnedeeştĭ, sînt un Dumnedeŭ, nu sînt treĭ Dumnedeĭ.

Fost-a semn al Sfinteĭ Treimĭ şi atuncĭ când zidĭaŭ ómenii Turnul Vavilonesc, că atuncĭ a dis Dum-

neḑeŭ (Facere 11, 7): „Veniţĭ şi pogorînd să amestecăm acolo limbile lor“. Aceste cuvinte a grăit Părintele către Fiĭul şi Duhul Sfînt. Şi ĭarăşĭ maĭ jos se ḑice: „Şi-ĭ risipi pre dinşiĭ, Domnul, de acolo, preste faţa a tot pămêntul“. Aceste treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, sînt un Dumneḑeŭ, nu sînt treĭ Dumneḑeĭ.

Fost-a semn despre Sfînta Treime într'un Dumneḑeŭ şi pre vremea aceea când s'aŭ arătat treĭ îngerĭ luĭ Avraam la copacĭul dela Mamvri (precum scrie la Facere 18, 2), că Avraam pre acelĭ îngerĭ ĭ-a numit un Domn, ḑicênd: „Dómne, de am aflat dar de bunătate înaintea ta, nu trece pre robul tĕŭ“. Pentru aceea a ḑis Avraam acésta, pentru-că treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, sînt un Domn, nu-'s treĭ Domnĭ.

Fost-a semn despre Sfînta Treime şi în vremea aceea când a vĕḑut proroculĭ Isaia (6, 3) pre Serafimĭ lăuḑând pre Dumneḑeŭ şi strigând: „Sfînt, Sfînt. Sfînt, Domnul Savaot“. Pentru aceea a ḑis Serafimiĭ: sfînt, de treĭ orĭ, pentru-că laudaŭ pre Sfînta Treime. Întâiŭ a ḑis: Părintele, Sfînt. A dóua óră a ḑis: Sfînt, Fiĭul. A treĭa óră a ḑis: Sfînt, Duhul. Pentru aceea a ḑis ĭar: Domnul Savaot, pentru-că ceĭ treĭ chipurĭ Dumneḑeeştĭ, sînt un Domn, nu-'s treĭ Domnĭ; şi aŭ o putere, o cinste şi o laudă. Părintele este Domnul Savaot, Fiĭul Domnul Savaot, Duhul Sfînt Domnul Savaot. Părintele este Dumneḑeŭ, Fiĭul Dumneḑeŭ şi Duhul Sfînt este Dumneḑeŭ. Părintele este făcĕtor, Fiĭul făcĕtor, Duhul Sfînt făcĕtor. Părintele este a-tot-puternic, Fiĭul a-tot-puternic, Duhul Sfînt a-tot-puternic. Părintele este prea veclnic, fără de sfîrşit şi nehotărît; Fiĭul prea veclnic, fără de sfîrşit, nehotărît, şi Duhul Sfînt prea veclnic, fără de sfîrşit şi nehotărît. Numaĭ acésta

este osebire între chipurile cele Dumnedeeștĭ, că Tatăl nu este dela nimenea, Fiĭul ĭarăși și Duhul Sfînt sînt dela Tatăl. Tatăl este nenăscut, nezidit, nicĭ făcut; Fiĭul este maĭ înainte de vecĭ născut de la Părintele—că așa a dis Dumnedeŭ Tatăl către Christos Fiĭul Sĕŭ (Psalm 109, 4): „Din pântece maĭ înainte de lucĕfĕr te-am născut“;—și Duhul Sfînt este maĭ înainte de vecĭ eșit dela Părintele—că așa a dis Dumnedeŭ Părintele prin prorocul Ioil (2, 28): „Vărsa-voĭŭ din Duhul meŭ spre tot trupul“ .

Când a vrut Moisi să se apropie către Dumnedeŭ, când i S'a arătat luĭ în rugul cel de foc (precum scrie la Eșire 3, 5), Dumnedeŭ l-a poruncit luĭ să-și desculțe încălțămintele din picĭóre, dicênd: „Desculță încălțămintele din picĭórele tale, că locul pre carele staĭ tu, pămênt sfînt este“. Încălțăminte să chémă trupul nostru; că precum încălțămintea acopere picĭorul, așa acopere trupul, sufletul omenesc. Încălțămintea se face din pelea dobitócelor, și trupul omenesc asemenea este peilor de dobitóce: are întru sine pofte dobitocești, curvești; pentru aceea dice Psalmistul: „dobitoc am fost la tine“.

Și noĭ, drept măritorĭ creștinĭ, de ne este voĭa să ne apropiem către Dumnedeŭ unul în Treime, și a petrece în cerĭŭ cu Prea Sfînta Treime: cu Tatăl, cu Fiĭul și cu Duhul Sfînt, să desculțăm încălțămintea accea—trupul nostru; să lepădăm dela noĭ tóte poftele trupești și cele dobitocești, curvești; să lepădăm dela noĭ trufia, lăcomia, nesațiul pântecelui, pizma, mânia, lenea, curvia și împreună alte păcate rele tóte; și lepădându-le dela noĭ aceste păcate și pofte trupești și dobitocești curvești, atuncĭ vom desculța încălțămintea trupuluĭ nostru și ne vom

putea apropia către un Dumnedeŭ în Treime şi vom vedea în cerîŭ Treimea Prea Sfîntă. Insă nu prin mijlóce făcute, nu prin făptură, ca filosofiĭ, ca teologiĭ, nu prin semne vĕdĕndu-o, ca prorociĭ şi patriarhiĭ, pentru-că acele mijlóce făcute şi vĕdute, se chĕmă oglindă şi ghiciturĭ (saŭ cimilituriĭ); ci noĭ, în cerîŭ, pre un Dumnedeŭ în treĭ chipuriĭ, şi treĭ chipuriĭ într'un Dumnedeŭ, faţă către faţă vom vedea, după cuvîntul luĭ Pavel Apostol, care dice: „Decĭ acum vedem în ghiciturĭ ca prin oglindă, şi atunciĭ faţă către faţă". Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

TUTUROR SFINŢILOR

Cărcea îi dicem şi Duminica întâia după Rusalii.

Acéstă dĭ de astă-dĭ se chĕmă **Duminica tuturor Sfinţilor.** In limba românéscă a luat a se grăi şi Duminica Mare, căcĭ astă-dĭ prăznuim praznicul tuturor Sfinţilor. Nu unul, saŭ doĭ, saŭ dece, ci cu miile şi cu miliónele: Intâiŭ Sfinţia Sa Pururea Fecióra, Maĭca Domnuluĭ nostru Iisus Christos; al doilea Apostoliĭ; al treilea Prorociĭ; al patrulea Sfinţiĭ, învĕţătoriĭ Bisericeĭ; al cincilea Muceniciĭ, bărbaţiĭ şi mueriĭ; al şéselea prea cuvioşiĭ, călugăriĭ şi călugăriţe; al şéptelea dreptiĭ, împĕraţiĭ şi ómeniĭ de jos.

Pentru acești sfinți, prorocul Isaia a prorocit din Duhul Sfînt, dicênd (54, 1): „Veselește-te stêrpă ceea ce n'aĭ născut fiŭ“. Acésta grăește prorocul de Biserica creștinéscă ce s'a înmulțit din păgânĭ; căcĭ maĭ înainte de Christos a fost fără de rod, n'a născut sfinți; pentru aceea ĭ-a dis stêrpă. Și ĭar prorocița Ana a dis (I Carte a Împĕraților 2, 5): „Că stêrpa născu șépte, și cea cu fiĭ mulțĭ, slăbi“.

Biserica nóstră a născut aceste șépte cete de sfinți, ce s'aŭ dis; ĭar biserica jidovéscă cea roditóre, a slăbit și a sterpit, pentru-că Duhul Sfînt S'a pogorît pre Apostolĭ de ĭ-a luminat—ca în Duminica aceea ce a trecut—și Apostoliĭ aŭ învĕțat lumea, și atâta aŭ plecat ómeniĭ, cât nicĭ mórtea n'aŭ socotit pentru numele luĭ Christos.

Pentru aceea și sfinții Bisericeĭ nóstre, aŭ învĕțat să prăznuim astă-dĭ pomenirea lor, ca să cunóștem ce ródă a făcut Biserica prin învĕțătura sfinților Apostolĭ; și ĭarăși, pentru-că aŭ fost unĭĭ sfinți de aŭ răbdat muncĭ și s'aŭ sfințit în multe locurĭ, și sînt nepomeniți și neștiuți întru ómenĭ, ĭar la Dumnedĕŭ aŭ mare cinste. Pentru accea ĭ-aŭ pus astă-dĭ toți să se cinstéscă: ceĭ neștiuți cu ceĭ știuți; și ĭarăși că și de acum înainte se vor sfinți din ómeniĭ ceĭ sîrguitorĭ, și nu vor ști ómeniĭ să-ĭ cinstéscă și să-ĭ prăznuéscă și de aceea ĭ-aŭ împreunat toți într'o dĭ să se prăznuéscă.

Ostașiĭ împĕrățeștĭ când sînt cinstiți, atuncĭ este cinstit și împĕratul. Pentru accea întru acéstă dĭ de astă-dĭ, întru carea se cinstesc sfinții, maĭ virtos se cinstește și se prea mărește Dumnedĕŭ, Carele a primit mucenia lor și ĭ-a cinstit, Carele ĭ-a întărit și aŭ biruit pre diavolul, Carele le-a dat putere și ĭ-aŭ slu-

jit Sfinţiei Sale, cum se cade: unii cu muncile, alţii cu de ce aŭ putut a face bine, de aŭ ajuns să placă luĭ Dumneḑeŭ.

Acestora tuturor le facem cinste şi pomenire astă-ḑi, şi-ĭ rugăm să róge şi eĭ pre Dumneḑeŭ pentru noĭ, pentru-că eĭ şĭ-aŭ vărsat sângele sĕŭ pentru dragostea luĭ Christos, şi aŭ şi îndrăznire mare către Sfinţia Sa. Dacă un împĕrat ascultă slugile sale ce sînt făgăduiţi să móră pentru dînsul, cu cât maĭ vîrtos Christos să nu asculte sfinţiĭ ce aŭ murit pentru numele Sfinţiei Sale. Aŭ dóră nu sînt maĭ marĭ mucenicii decât slujitoriĭ împĕrăteştiĭ? Aŭ dóră n'aŭ răbdat maĭ multe pedepse mucenicii pentru numele luĭ Christos, decât cum rabdă slujitoriĭ pentru dragostea împĕratuluĭ? Muncile mucenicilor sînt maĭ marĭ şi maĭ înfricoşate decât rĕsbolul slujitorilor.

Ce este frica rĕsbolului?—Dóuĕ oştĭ staŭ împrotivă, cu arme întrarmaţĭ; săbiile strĕlucesc, săgeţile acoperă sórele, sângele se varsă pre pămînt ca părăele, trupurile bărbaţilor zac ca znopiĭ în vremea secerei. Iar rĕsbolul sfinţilor mucenicĭ împrotiva împĕraţilor păgânĭ, este maĭ minunat şi maĭ înfricoşat; căcĭ împĕraţiĭ şi muncitoriĭ şedcaŭ, iar mucenicii staŭ; împĕraţiĭ înarmaţĭ, iar mucenicii goĭ şi birŭaŭ pre ceĭ înarmaţĭ. Cine nu se va mira? Cine nu se va umili?—Bătutul birŭa pre cela ce-l bătea; legatul, pre cel deslegat; arsul, pre cela ce-l ardea; mortul, pre cela ce-l omora. Cum este pétra ce se chémă diamant, pre carea cât de o aĭ lovi cu ferul, tot nu se zdrobeşte, ci maĭ vîrtos se zdrobeşte ferul cu care se bate; aşijderea şi mucenicii, cu atâtea pedepse ce-ĭ munclaŭ, nimic nu gândlaŭ, ci maĭ vîrtos pre muncitoriĭ ce-ĭ munclaŭ îĭ birŭlaŭ.

Acest rĕsboĭŭ este mal minunat şi covîrşeşte tótă mintea omenéscă; căcĭ la rĕsboĭul lumesc, amándóuĕ oştile staŭ înarmate şi are voe fieş-carele să şi lovéscă şi să sprijinéscă. Iar rĕsboĭul sfinţilor mucenicĭ, cu anevoe le era a-l bate; că de o parte şedeaŭ împĕraţiĭ de-ĭ îngrozĭaŭ cu cuvintele, de altă parte slujitoriĭ întrarmaţĭ, muncitoriĭ, staŭ cu fĭară de muncĭ în mânĭ. Focurile, vîrtejele, spânzurătorile, téscurile, hĭarele şi alte felurĭ de muncĭ, tóte staŭ gata înaintea ochilor. Către acestea, încă şi cu cuvinte bune îĭ apucaŭ, daruri marĭ le daŭ şi domniĭ le făgăduĭaŭ, pentru ca să se lapede de Christos. Împrejurul lor staŭ prieteniĭ, semînţiile şi traţiĭ; la mulţĭ staŭ copiiĭ, muerile şi părinţiĭ, de-ĭ rugaŭ şi cu lacrimĭ glăsuĭaŭ, să nu-ĭ lase săracĭ, nicĭ să-şĭ pérdă viaţa într'o mică de clas. De atâtea părţĭ ce venĭa rĕsboĭŭ asupra sfinţilor mucenicĭ, cu anevoe era a birui.

Nu se póte nicĭ grăi, nicĭ spune în ce chip biruĭaŭ şi călcaŭ acestea tóte, numaĭ pentru ca să dobândéscă împĕrăţia cerĭuluĭ. Iar necredincĭoşiĭ împĕraţĭ, în foc îĭ ardeaŭ, pre lemne îĭ spânzuraŭ, trupurile lor strujĭaŭ cu unghiĭ de fer, cu luminărĭ aprinse îĭ arĭdeaŭ, în téscurĭ îĭ tesculaŭ, în vîrteje îĭ sfărîmaŭ, în foc îĭ aruncaŭ, în temniţe îĭ închideaŭ, leilor mâncare îĭ daŭ, în căldărĭ îĭ ferbeaŭ, cu suliţe îĭ impungeaŭ şi sângele lor îl vărsaŭ. Şi nu numaĭ acestea, ci şi alte muncĭ multe le făceaŭ, şi cu alte pedepse îĭ pedepsĭaŭ; îĭ puneaŭ şi pre gratiĭ de fer făcute marĭ şi de-asupra cărbunilor îĭ frigeaŭ. Iar nóuĕ să nu ne pară lucru puţin, când audim că aŭ zăcut muceniciĭ pre cărbunĭ, ci să gândim cum ne este când ne prind frigurile, saŭ cum ne dóre când ne ardem numaĭ la

un deget. Dar sfinţiĭ mucenicĭ, întru atâta văpae şi întru atâta jăratec, cum nu se întristaŭ, cum nu se speriaŭ? Că precum se varsă rîurĭ când plóuă tare, aşa şi din trupurile mucenicilor se vărsa sângele pre pământ în vremea muncilor lor.

Ingerii vĕdênd acest sânge se veseliaŭ, ĭar dracii se întristaŭ şi însuşĭ diavolul se cutremura; căcĭ nu era prost sângele sfinţilor mucenicĭ, ci era sângele sfînt şi vrednic împĕrăţiei cerîului. Acel sânge vĕdêndu-l diavolul acela, s'a întristat că şi-a adus aminte de Sângele luĭ Christos ce L'a vărsat pre cruce pentru păcatele nóstre. La acest Sânge cugetând mucenicii, îşĭ vărsaŭ sângele sĕŭ. Sângele şi l'aŭ vărsat şi aŭ murit, şi binele netrecut şi nevĕdut aŭ dobândit;—binele acela, ce ochĭ nu l'aŭ vĕdut, urechĭ nu l'aŭ audit şi la inima omuluĭ n'a intrat—precum grăeşte şi Pavel Apostol, „că e gătit de Dumnedeŭ, celor ce-l iubesc pre dînsul“ (I Corintenĭ 2, 9).

Mucenicii în puţină vreme aŭ luat pedepse, ĭar binele acela îl aŭ în vecĭ netrecuţi. Şi când se sue în cerîŭ, îngerii îĭ întimpină pre dînşiĭ şi tóte cetele cerîului se veselesc de suirea lor. Precum când merg ostaşiĭ împĕrăteştĭ să între în vre o cetate saŭ în vre un oraş, es ómenii înaintea lor să-ĭ vadă şi pre dînşiĭ şi armele lor, aşa şi când se sue mucenicii în cerîŭ, es înaintea lor îngerii de se miră de strădania lor, şi de aceea îĭ iaŭ şi-ĭ duc cu multă cinste la Împĕratul Cerîului, Domnul nostru Iisus Christos, la scaunul dumnedeesc, unde slujesc miĭ de miĭ de îngerĭ, acolo unde străluceşte lumina luĭ Dumnedeŭ fără de măsură.

Dacă merg şi se închină luĭ Dumnedeŭ, atuncĭ maĭ cu multă bucurie îĭ primeşte şi maĭ cu multă

cinste îi cinsteşte, ca pre nişte soţi ai Sĕi—precum a grăit Însuşi Sfinţia Sa către Apostolii Sĕi (Ión 15, 15): „Că de acum nu vĕ voiŭ mai ḑice slugi, ci vĕ voiŭ ḑice prieteni". Atunci îngerii se veselesc de cinstea mucenicilor: Arhanghelii se bucură, Heruvimii cu cântări laudă pre Împĕratul acestor ostaşi, Serafimii Îl preamăresc, tóte cetele cerĭului cu bucurie şi cu veselie mare cântă Sfintei Treimi, şi Însuşi Dumneḑeŭ se veseleşte în ḑiua aceea.

De este bucurie în cerĭŭ numai pentru pocăinţa unui om păcătos (Luca 15, 7), cu cât mai vîrtos să nu fie bucurie de mucenic, când dobândeşte cunună dela Christos Împĕratul sĕŭ? Atunci cu veselă faţă grăeşte Împĕratul şi ḑice către sfinţii Sĕi: Slugile mele şi prietenii mei! Slugi, pentru-că Eŭ sînt Dumneḑeŭ şi voi ómeni; prieteni, pentru-că M'aţi iubit pre Mine şi cu inimă curată Mi-aţi slujit Mie. Intraţi întru bucuria Domnului vostru, intraţi întru binele de veci, întru împĕrăţia cerĭului; pentru-că întru puţin v'aţi aflat credincioşi şi înţelepţi, mai spre multe vĕ voiŭ pune (Matei 25, 23). Binele ce dobândesc atunci sfinţii, bucuria ce aŭ atunci mucenicii, cine póte să spue? Ce cuvînt póte să arate? De ḑice Pavel Apostol, că ochi de om n'aŭ vĕḑut şi urechi n'aŭ auḑit binele acela, dar cum va putea neşcine să spue?

Pentru aceea şi noi, creştini, să ne aducem aminte să gândim mai înainte de lucrurile lor şi atunci să ne mirăm de binele ce aŭ dobândit. Aŭ dóră n'aŭ fost şi aceia ómeni ca şi noi, bărbaţi şi muieri? Aŭ dóră n'aŭ avut trup omenesc ca şi noi? Cum aŭ răbdat unii munci, alţii sihăstrii, alţii aŭ mărturisit adevĕrat? Aŭ răbdat şi aŭ mărturisit, căci n'aŭ mâncat

mult ca noĭ, nicĭ aŭ făcut lucrurile drăcești câte facem noĭ: jocurile, beţiile, curviile, fățăriile, strîmbătățile. Pentru aceea și Dumnedeŭ l-a cinstit pre dînșiĭ și minunĭ marĭ aŭ făcut întru viața lor și după mórte fac, căcĭ aŭ slujit luĭ Christos cu tótă inima.

Pentru aceea și tu, o omule, de'ţĭ este voia să te asemenĭ mucenicilor, fă așa: urâtu-și-aŭ aceĭa viața sa, urăște și tu veselia lumeĭ; aceĭa și-aŭ aruncat trupul în foc, aruncă și tu agoniséla în mânile săracilor, nu tótă, ci cât poţĭ, pentru Dumnedeŭ; călcat-aŭ aceĭa văpaca focului, calcă și tu poftele trupuluĭ; răbdat-aŭ aceĭa muncĭ, rabdă și tu clevetele și ocările. Aceĭa aŭ murit pentru numele luĭ Christos; tu nu muri, ci fi viŭ și fă învĕțăturile luĭ Christos. Grele îţĭ par acestea, însă sînt de folos. Nu socoti numaĭ cheltuĭala milosteniceĭ, ci vedĭ ce dice David proroc (Psalm 111, 8): „Cela ce împarte și dă săracilor, dreptatea luĭ va trăi în vecĭ". Nu gândi numaĭ de pedépsa trupuluĭ, ci maĭ virtos gândește de dobânda bineluĭ. De veĭ urî cele trupeștĭ, pre lesne veĭ afla cele sufleteștĭ. De veĭ călca cele trupeștĭ, pre lesne veĭ dobândi cele cerești. De veĭ părăsi poftele trupuluĭ, pre lesne veĭ lua și împărăția cerĭuluĭ,—pre carea noĭ toţĭ să o dobândim dela Christos Dumnedeul nostru, pentru rugăcĭunile tuturor sfinţilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A DÓUA DUPĂ RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum când un împĕrat are să se oştéscă cu rĕsboĭŭ improtiva altuĭ împĕrat, atuncĭ maĭ înainte strînge ostaşĭ întrarmaţĭ şi de aciĭa purcede să'şĭ slobódă ómeniĭ sĕĭ din robie; aşa şi Domnul nostru Iisus Christos Împĕratul îngerilor, vrênd să facă rĕsboĭŭ cu vrăjmaşul diavolul, ca să slobódă neamul omenesc din robia luĭ cea amară, viind la Marea Galileeĭ, a început întâĭŭ de acolo a strînge Apostolĭ spre acéstă trébă, cum auḑim spuind sfînta Evanghelie

Dela Matei cap. 4, stih 18—23.

In vremea aceea umblând Iisus pe lângă Marea Galileeĭ, vĕḑut-a doĭ fraţĭ: pre Simon ce se chémă Petru şi pre Andreĭ fratele luĭ, aruncând mréja în mare, căcĭ eraŭ pescarĭ, şi a grăit lor: Veniţĭ „după mine să vĕ fac vênătorĭ de ómenĭ. Iar eĭ îndată lăsând mréja se duseră după dînsul. Şi mergênd de acolea, vĕḑut-a pre alţĭ doĭ fraţĭ: pre Iacov al luĭ Zevedeĭ şi pre Ión fratele luĭ, în corabie cu Zevedeĭ tatăl lor, dregêndu-şĭ mréja sa, şi „ĭ-a chemat pre dînşiĭ. Iar eĭ îndatăşĭ lăsând corabia şi pre tată-sĕŭ, s'aŭ dus după dînsul. Şi a stră-

„bătut Iisus tótă Galilea, învĕţând la sobórele lor „şi propoveduind Evanghelia împĕrăţiei şi tămă„duind tótă neputinţa şi bóla întru ómenĭ.

ÎNTÂIA PARTE

Pentru chemarea Apostolilor şi pentru ascultarea lor.

Minunat este Dumneḑeŭ întru lucrurile Sale, că dacă a făcut raĭul, atuncĭ şi pre Adam a zidit (Facere 2, 7). Dacă s'a înmulţit păcatele, atuncĭ şi potop a adus şi tótă lumea a înecat (Facere 7, 4). Când a vrut să dea Lege, atuncĭ ĭar marĭ şi minunate minunĭ a făcut cu neamul jidovesc, prin Egipt şi prin Marea Roşie. Şi la muntele Sinaĭ multe şi minunate semne a arătat: tunete şi trăsnete, fulgere şi cutremure de pământ, fum, pară de foc şi sunet de trîmbiţe, pentru spaĭma păcătoşilor şi călcătorilor Legeĭ. Întru atâta spaĭmă S'a arătat luĭ Moĭsi proroc şi a grăit cu dînsul, şi le-a dat Lege scrisă pre carea până aci nu o aveaŭ.

După aceea când a vrut acel Dumneḑeŭ mare şi strașnic să Se arate pre lume şi cu ómenii să petrécă ca să-ĭ scótă din robia vrăjmaşuluĭ, cea veclnică, şi atuncĭ mare şi minunată minune a făcut cu stéua, că pre împĕraţiĭ dela Persia ĭ-a chemat de ĭ s'aŭ închinat (Mateĭ 2, 2). După aceea din apă, vin a făcut; pre mare, ca pre uscat a umblat; vînturile şi marea contenia; cu cincĭ pânĭ, cincĭ milĭ a săturat (Mateĭ 14, 21), şi tóte cu frică şi cu cutremur ascultaŭ şi ştiaŭ că Acela este tăcĕtorul lor. In vremea rĕstignireĭ Sale cea de bună voe, sórele s'a întunecat (Luca, 23, 45), pământul s'a cutremurat, petrile s'aŭ despicat, gropile s'aŭ deschis şi morţiĭ aŭ înviat.

Aşijderea când a vrut să stringă Apostolii pen-

tru ca să-l trimită în lumĭ să mărturiséscă Evanghelia (Mat. 27, 51), atunci și înaintea lor multe și marĭ minunĭ a făcut: bóle și neputințe în multe chipurĭ din ómenĭ a tămăduit, stricațiĭ a curățit, gârbovițĭ a îndreptat, slăbănogiĭ a întărit, orbiĭ a luminat, șchiopiĭ, muțiĭ și surdiĭ a vindecat, draciĭ din ómenĭ a gonit, morțiĭ a înviat și tuturor cuĭ trebuĭa darul Sĕŭ îl vărsa, cât se vestise numele Luĭ în tótă Siria și în tótă Palestina.

Acéstă putere a dat și Apostolilor Sĕĭ. Se cădea ca ostașiĭ Împĕratuluĭ ceresc, să fie înarmațĭ și grózniciĭ împrotiva diavolului și slugilor luĭ, fiind-că întru acea vreme, tótă lumea se închina diavolului, întru idoliĭ aceĭa ce făceaŭ; împĕrățĭa satana în lume cu toțĭ împĕrațiĭ și marĭ mariĭ lumeĭ, și era un lucru cu nevoe a întórce lumea către Dumnedeŭ. Eraŭ deprinșĭ ómeniĭ a se închina și a sluji idolilor, din dilele vechĭ. Se cădea cu atât maĭ virtos ca Apostoliĭ să aĭbă acea putere, cu cât eĭ eraŭ săracĭ și ne cărturarĭ și-l trimitea Christos împrotiva împĕraților și înțelepților lumeĭ acesteea. Pentru aceea le dedese putere și bărbăție și Duhul Sfînt, și a ḑis: „Duceți-vĕ că ĭată eŭ trimit pre voĭ ca pre niște oĭ în mijloc de lupĭ. Nu vĕ temereți de ceĭa ce ucid trupul, că sufletul nu-l pot ucide. Și când veți fi duși înaintea domnilor și la împĕrațĭ, pentru numele meŭ, nu vĕ grijireți nicĭ vĕ învĕțați ce veți grăi, că Duhul Sfînt va grăi din voĭ“ (Mat. 10, 16, 28, 19, 20).

Așa l-a învĕțat și l-a înarmat cu blândețele și cu răbdarea și l-a trimis gata ca să vineze lumea cu mréja învĕțăturilor sfinteĭ Evangheliĭ; ĭar eĭ îndată ascultând și credĕnd cuvîntul Domnuluĭ Christos, șĭ-aŭ lăsat părințiĭ, casele, femeile și feciorĭ, și aŭ

purces după Christos, om neavut şi fără de casă.

Din săracĭ şi din neam de jos, Şĭ-a ales Christos Apostolĭi Sĕĭ; că de ĭ-ar fi ales din cei bogaţĭ şi din filosofĭi lumeĭ acesteea, atuncĭ ar ḑice nóuĕ păgânĭi necredincĭoşiĭ: Apostolĭi voştri cu banĭi şi cu avuţia aŭ năimit ómenĭ întru credinţa luĭ Christos, şi mulţĭ s'aŭ întors către dînşiĭ pentru avuţie. Şi ĭarăşĭ de ar fi ales pre Apostolĭ din cei înţelepţĭ, ar ḑice că, cu înţelepcĭunea şi cu meşteşugul aŭ înşelat ómenĭi şi lumea de aŭ creḑut în Christos. Dar acest prepus tot l'a lepădat dintru Apostolĭi Sĕĭ, şi pentru aceea n'a ales nicĭ din bogaţĭ, nicĭ din maĭ marĭi lumeĭ, ci din săracĭ şi necărturarĭ, din pescarĭ şi din cismarĭ. Aceştĭ bărbaţĭ simplĭ şi fără de arme, aŭ biruit pre mulţĭ bogaţĭ, pre mulţĭ domnĭ şi împĕraţĭ, pre mulţĭ înţelepţĭ şi filosofĭ. Pentru aceea grăeşte şi Pavel Apostol, ḑicĕnd (I Corinteni 1, 27): „Dumneḑeŭ alese pre cei nebunĭ din lume, ca să ruşinecze pre cei înţelepţĭ; şi neputincĭoşiĭ ĭ-a lăsat, ca să biruéscă pre cei puternicĭ“. Puterea şi înţelepcĭunea Apostolilor nu este luméscă saŭ pămêntéscă, ci este de sus din cerĭŭ, cu carea ca cu un năvod şi ca cu o mréjă aŭ vînat tótă lumea, luĭ Christos; aŭ scos mulţime de suflete din adîncul întunereculuĭ şi le-aŭ dus la lumina cea de sus, la împĕrăţia cerĭuluĭ, cu învĕţătura sfinteĭ Evangheliĭ.

A DOUA PARTE.

Pentru vînarea peştilor celor cuvîntători ce l-aŭ vînat Apostolii cu năvodul sfinteĭ Evangheliĭ, din marea acesteĭ lumi.

Aşa a grăit Domnul Christos pentru Apostolĭ, cu pildă, şi a ḑis: „Asémănă-se împĕrăţia cerĭuluĭ unuĭ năvod aruncat în mare şi care de tot felul de peşte adună, şi dacă se umple, îl scot la mar-

gine şi şed de aleg pre cei buni în vase, iar pre cei réi îi lépădă afară“ (Matei 13, 47).

Ascultaţi, ce închipueşte năvodul, marea, pescarii; ce este adunarea de tóte felurile şi ce este alegerea celor buni din cei réi.

Pescarii sînt Apostolii, precum le-a ḑis Insuşi Christos: „Eŭ vĕ voiŭ face vînători de ómeni“.

Marea este acésta lume cu valuri multe. Acésta lume, cu adevĕrat, se aséména mărei. Marea pururea este cu frică şi cu trudă, fără pace şi fără credinţă. Unde este mórte, acolo arată viaţă; când dă dulcéţă, atunci amărăşte. Pururea este pre ea schimbare şi furtuni de scârbe şi valuri de lăcomii şi de necurăţii. Şi precum în mare, peştii cei mari înghit pre cei mai mici, aşa şi întru acésta lume, mai marii înghit agoniséla celor mai mici.

Năvodul aruncat în mare, este învĕţătura Apostolilor, mărturia sfintei Evanghelii, pentru-că este împletit şi legat acest năvod din învĕţăturile Prorocilor, Apostolilor şi ale Învĕţătorilor lumei, şi mai vîrtos de Învĕţătorul cel adevĕrat, — de Christos Domnul nostru. Este aruncat în marea acestei lumi, ca să cuprindă mulţime de peşte, adecă sufletele omeneşti. Precum sînt la năvod legate ochiuri, aşa şi întru învĕţătura lui Christos sînt pilde, de légă taina şi înţelepciunea amînduror legilor. Precum sînt la năvod dóuĕ córde: una din jos, cu plumb şi cu fiare, pentru ca să apese întru adînc să nu trécă peştele, alta din sus uşóră cu plute legată, pentru ca să ţie de-asupra năvodul să nu-l lase să se afunde; aşa şi învĕţătura lui Christos are dóuĕ legi: cea veche şi cea nóuă. Cea veche grea, iar cea nóuă uşóră. Cea grea, conteneşte cu muncile şi cu matca fo-

culuĭ de vecĭ; şi acéstă parte de năvod, dintru adîncul păcatelor scóte pre ómenĭ, că mulţĭ temêndu-se de muncile veciníce se părăsesc de păcate şi vin la pocăinţă, fiind cuprinşĭ de córda cea grea din jos. Cea uşóră, tăgăduéşte slavă fără de mórte, viaţă nesfîrşită şi veselie fără de nicĭ o scârbă. Acésta ridică în sus către înălţimea cerĭuluĭ şi trage pre ómenĭ aşa în cât, pentru impĕrăţia cerĭuluĭ, multe scârbe şi nevoĭ aŭ răbdat drepţiĭ. Acest sfînt năvod este aruncat în mare, adecă în lume, cu ḑisa Domnuluĭ nostru Iisus Christos, încă din întâĭa venire a Sfinţieĭ Sale pre lume. Apostoliĭ ca niştе pescarĭ înţelepţĭ, aŭ vînat cu dînsul multe limbĭ,—de tóte felurile de ómenĭ câţĭ sînt pre sub cerĭŭ. Acest năvod şi acum, aceĭ carĭĭ sînt urmaşiĭ lor, adecă Patriarhiĭ, Episcopiĭ, Preoţiĭ, cela ce mărturisesc cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, îl trag la margine, adecă la sfîrşitul véculuĭ acestuĭa.

Dacă se va risipi şi se va sfîrşi acéstă lume, atuncĭ Domnul nostru Iisus Christos va trimite îngeriĭ Sĕĭ ca să alégă peştele acela ce va fi într'acel năvod. Câţĭ se vor afla putredĭ şi împuţiţĭ de păcate, arunca-ĭ-vor în marea cea de foc. Acolo vor fi plânsurĭ şi scârşnirĭ de dinţĭ (Matei 25, 30).

Se cade ca tot omul să se témă de acéstă pildă gróznică. Măcar că este şi tras în năvodul sfînteĭ Evangeliĭ, măcar că este şi în Biserică cu credincioşiĭ, însă de nu va avea viaţă curată şi pocăinţă adevĕrată, tot urmézĕ a fi despărţit la ḑiua judecăţeĭ şi va fi aruncat în matca foculuĭ de vecĭ.

Peştiĭ cei bunĭ, adecă drepţiĭ, alege-ĭ-vor îngeriĭ luĭ Dumneḑeŭ în vase şi-ĭ vor duce în curţile împĕ-

răţiei cerului, înaintea feţei Împĕratului ceresc, cu Dînsul să împĕrăţéscă.

Deci se cade ca tot omul creştin să ştie, că înótă în marea acestei vieţi şi preste dînsa trece la liniştea cea lăudată, pre carea şi îngerii o poftesc. Până încă este în lume, are frică, nevoi şi primejdii mari, ca şi pre mare; iar dacă trece lucrul mărei acesteea, atunci se izbăveşte de tótă ostenéla şi de tótă frica. Cu bună nădejde se odihneşte de aciia fără de nici o ostenélă, veselindu-se pururea întru împĕrăţia cea de sus, unde sînt tóte de ajuns şi fără de nici o lipsă, unde şi noi toţi să dobândim parte, Dómne Iisuse Christóse, acolo unde împĕrăţeşti cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecі nesfîrşiţi şi netrecuţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A TREIA DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum luminéză sórele lumea, şi dacă inseréză, tótă lumea se schimbă întru întunerec şi nici una din făpturi nu se cunóşte carea ce este; aşa şi mintea nóstră este lumină şi ochi trupului, şi dacă se întunecă mintea cu gânduri de păcate şi cu poftele lumei acesteea, atunci şi suflе-

tul şi trupul este întunecat şi lipsit de mărirea luĭ Dumneḑeŭ. Pentru aceea Domnul nostru Iisus Christos, ca un doftor înţelept, desrădăcinéză acéstă bólă din sufletele nóstre—cum spune nóuĕ astă-ḑĭ sfînta Evanghelie pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul:

Cap. 6, stih 22—33

Zis-a Domnul: Luminătorul trupuluĭ este ochĭul. Decĭ, de va fi ochĭul tĕŭ curat, tot trupul va fi luminat. Iar de va fi ochĭul tĕŭ rĕŭ, tot trupul „tĕŭ va fi întunecat. Decĭ, de vreme ce lumina carea „este întru tine, este întunerec, dar întunerecul cu „cât maĭ mare? Nimenea nu póte să slujéscă la doĭ „domnĭ, că saŭ pre unul va ĭubi şi pre altul va urî, „saŭ de unul se va ţinea şi de altul nu va griji; nu „veţĭ putea sluji luĭ Dumneḑeŭ şi luĭ Mamona. Pen„tru acésta grăesc vóuĕ: Nu vĕ grijireţĭ pentru su„fletul vostru ce veţĭ mânca şi ce veţĭ bea, nicĭ pentru „trupul vostru, cu ce vĕ veţĭ îmbrăca. Aŭ dóră nu „este sufletul maĭ mare decât hrana şi trupul decât „haĭna? Căutaţĭ spre paserile cerĭuluĭ, că nicĭ nu „sémĕnă nicĭ nu seceră, nicĭ adună în jitniţă, şi Pă„rintele vostru cel din cerĭŭ le hrăneşte pre dînsele; „aŭ dóră voĭ nu sînteţĭ cu mult maĭ bunĭ decât dîn„sele? Şi cine dintru voĭ grijindu-se póte să'şĭ adauge „statuluĭ sĕŭ un cot? Şi de haĭne ce vĕ grijiţĭ? Soco„tiţĭ criniĭ câmpuluĭ cum cresc; nicĭ se ostenesc, nicĭ „torc. Iar grăesc vóuĕ, că nicĭ Solomon întru tótă „mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintru aceştĭa. „Decĭ, de vreme ce ĭarba câmpuluĭ, carea este astă-ḑĭ „şi diminéţă se aruncă în cuptor, Dumneḑeŭ aşa îm„bracă, dar cu cât maĭ virtos pre voĭ, puţinĭ credin„cĭoşilor! Pentru aceea nu vĕ îngrijireţĭ ḑicênd: ce „vom mânca, saŭ ce vom bea, saŭ cu ce ne vom îm-

„brăca? Că acestea tóte le caută păgânii; că ştie Tatăl „vostru cel ceresc, că vĕ trebuesc vóuĕ acestea tóte. „Deci, căutaţi mai înainte împĕrăţia lui Dumneḑeŭ „şi dreptatea luĭ, şi acestea tóte se vor adauge vóuĕ.

INTÂIA PARTE.

Pentru lumina sufletului şi a trupului ce o întunecă lăcomia şi alte gânduri de păcate.

Când petrece omul în fum, atunci îĭ lăcrămézĕ ochiĭ şi de ĭuţimea fumului îĭ dor ochiĭ şi orbeşte. Dacă ese la [illegible] curat şi la vreme cu senin, de se primblă pre lângă isvóre de apă curgătóre, atunci sînt maĭ veseliĭ ochiĭ şi maĭ curaţi şi sănătate dobîndesc din văzduh curat. Aşa şi noĭ, fraţilor, dacă intrăm în fumul păcatelor acestei lumĭ, întru mâncărĭ fără vreme şi în beţiĭ, în lăcomia avuţieĭ, aurului şi argintului satelor şi vecinilor şi într'alte pofte de păcate, atunci şi nóuĕ fórte lăcrămézĕ ochiĭ sufletului nostru, şi de ĭuţimea aceluĭ fum înşălător, durere şi orbire fórte cumplită rabdă ochiĭ noştri.

Nimic altuĭ nu se aséměnă isprăvile nóstre întru acéstă lume, decât fumului. Şi nu numaĭ isprăvile nóstre, ci şi ḑilele şi aniĭ şi viaţa nóstră, tóte ca un fum trec. Cine va petrece întru aceste fumuróse şi înşelătóre lucruri, aceluĭa îĭ este mintea întunecată cu întunerecul păcatelor şi cu poftele trupului. Pentru aceea Domnul nostru Iisus Christos, vrênd să ne sloboḑéscă dintru acéstă neputinţă pre noĭ, acéstă pildă a pus şi a ḑis (Matei 6, 22): „Luminătorul trupului este ochiul. Deci, de va fi ochiul tĕŭ curat, tot trupul tĕŭ va fi luminat. Iar de va fi ochiul tĕŭ rĕŭ, tot trupul tĕŭ va fi întunecat".

Dacă este sănătos ochiul ce este în trupul nostru, vede lămurit tóte făpturile: ceriul, pământul, mun-

ţiĭ, marea, înălţimea, adîncul, lumina, întunerecul, tóte felurile copacilor şi pomilor, hĭarelor şi peştilor; pre tóte ochĭul le vede şi le cunóşte. Aşa şi mintea ce se chĕmă ochĭul snfletuluĭ nostru, vede cele vĕdute şi cele nevĕdute. Intâiŭ vede pre Dumneḑeŭ; de aciĭa înţelege vorba îngerilor, cunóşte fapta cea fără de mórte a sufletuluĭ sĕŭ; după aceea alege cele netrecute din cele trecĕtóre. Precum cunóşte ochĭul trupuluĭ, mórtea şi viaţa acéstă trecĕtóre, aşa şi mintea cunóşte şi alege, care este mórtea cea veciĭnică şi viaţa cea nestîrşită, şi ce este veselia şi plîngerea cea veciĭnică.

Pentru aceea se cade ca tot omul creştin să-şĭ ferésca ochĭul minţeĭ sale de gândurile păcatelor, de lăcomiĭ, de apucărĭ cu nedreptul, de strîmbătăţĭ şi de asuprele, de tîlhărĭ, de curvĭ şi de alte necurăţiĭ de tóte; că atunci va fi ochĭul curat şi tot trupul va fi luminat, iar de va fi cu unele ca acestea orbit, tot trupul va fi întunecat. Precum ochĭul este trupuluĭ cinste, frumseţe şi lumină, aşa şi mintea cea curată este frumseţe, cinste şi lumină sufletuluĭ.

Cine dintru ómenĭ ar fi atâta de nebun, să-şĭ dea ochĭĭ sĕĭ să-ĭ scótă neşcine pentru banĭ, saŭ pentru veşminte de mătase? Cu adevĕrat nimenea n'ar face; că maĭ dragă este sănătatea decât tóte acelea. Paremi-se că de s'ar da cuĭ-va avuţia a tótă lumea şi pentru aceea să i se scótă ochĭ, încă nicĭ aşa n'ar pofti; iar de ar voi, atunci ar fi cel maĭ nebun de pre lume.

Decĭ, de ferim atâta ochĭul trupuluĭ nostru, în cât împrotiva luĭ nimic alta în sémă nu socotim, cu cât maĭ vîrtos sîntem datorĭ să ferim ochĭul sufletuluĭ nostru, adecă mintea nóstră să nu o orbim cu desmerdărĭ de păcate, şi împrotiva eĭ tóte frumse-

ţile lumeĭ să le avem ca un gunoiŭ. Tótă ĭubirea aurului şi argintului, saţiul, veselia şi dulcéţa acesteĭ lumĭ, tóte sînt împrotiva minţeĭ nóstre, ca nişte tină împuţită. Cine-şĭ va perde şi-şĭ va întuneca mintea pentru unele ca acelea, acela este cel maĭ nebun de pre lume.

După cum cela ce-şĭ va perde ochiĭ sĕĭ pentru avuţie şi pentru aur, n'are nicĭ un folos de viaţă, aşa şi acela care işĭ va orbi mintea şi işĭ va perde sufletul pentru ĭubirea banilor şi a avuţieĭ, ce schimb va da pentru sine? Saŭ cu ce se va rĕscumpăra din muncile de veci? Acel care işĭ va întuneca mintea, de unde va putea de aciia să-ĭ dea lumină? Pentru aceea a grăit Domnul Christos: De va fi întunecată lumina ce este întru tine, dar întunerecul cu cât maĭ vîrtos? Lumina ce este întru tine, grăeşte Christos mintea; că dacă se întunecă acésta, atunci şi trupul şi sufletul se întunecă şi se înspăimîntă.

Dacă rătăceşte cârmaciul, se stinge lumina şi se pĭere povaţa, ce nădejde va maĭ fi de aciia celora ce sînt în corabie şi în cale? Tot aşa şi învĕţătorul de se va întuneca cu beţia şi cu neştiinţa, ce va fi de aciia, de cela ce se învaţă de dînsul? — Numaĭ întunerec şi nepricepere!

A DÓUA PARTE

Cum nu póte nimenea să slujéscă la doĭ Domnĭ. Carĭ Domnĭ sînt aceştia?

Doĭ Domnĭ carĭĭ sînt împrotivă unul cu altul, arată Scriptura că este Dumnedĕŭ şi satana. De acest lucru învaţă Pavel Apostol, dicênd aşa: Nicĭ o împreunare nu este între Dumnedĕŭ şi între satana, pentru-că le este despărţită voea şi învĕţătura. — Domnul Dumnedĕŭ învaţă şi va să i se slu-

jéscă în curăţie şi în lumina faptelor celor bune, ĭar satana va să i se slujéscă în întunerecul păcatelor. Dumneḑeŭ ĭubeşte sluga Sa să fie smerită, pentru-că cela ce se smereşte, pre acela înalţă (Luca 18, 14). Şi în casa Luĭ, omul mândru nu petrece, ĭar satana ĭubeşte tot pre cel mândri, pentru-că el este împĕrat tuturor mândrilor. Dumneḑeŭ ĭubeşte să fie pace şi dragoste întru credincĭoşiĭ Sĕĭ, ĭar satana este domn tuturor sfeḑilor, şi pacea nicĭ odinióră nu ĭubeşte. Acésta este tocméla pentru carea nu este nicĭ o dată nicĭ o însoţire între Dumneḑeŭ şi între satana. Pentru aceea a ḑis Christos, precum auḑim în sfînta Evanghelie, că nu veţĭ putea să slujiţĭ luĭ Dumneḑeŭ şi luĭ Mamona. Mamona este tótă nedreptatea şi lăcomia, naşterea tuturor păcatelor.

La lucrurile ce sînt împonciş unul altuĭa, şi isprăvile lor sînt împonciş. Aşa şi aicea: cine ĭubeşte avuţia cea cu lăcomie, acela pre Dumneḑeŭ nu póte ĭubi, pentru-că Mamona şi Dumneḑeŭ, împerechéte lucrurĭ înveţă.

Dumneḑeŭ înveţă a sa dréptă agoniséla să o dea şi să o împarţă neputincĭoşilor, ca să adune luĭ-şĭ vistierie în cerĭŭ; ĭar satana înveţă să apucăm şi să luăm cum putem: şi cu strîmbul şi cu asuprélă şi cu năpaste, numaĭ să dobândim să strîngem şi dela sărac şi dela cine vom putea. Dumneḑeŭ înveţă să ajutorim pre fratele nostru şi pre de-aprópele nostru cel sărac şi neavut, cu agoniséla nóstră; ĭar satana înveţă să strîngem şi să ţinem, nimenuĭ să nu dăm. Dumneḑeŭ înveţă, ca să nădĕjduim mărireĭ Sale întru nevoile nóstre şi la Dînsul să alergăm întru greutăţile nóstre; ĭar satana înveţă să nădĕjduim în banĭ, şi ajutor la tóte să cercăm întru avuţie.

Decĭ vedeţĭ, creştinĭ binecuvîntaţĭ, câtă împerechere este între aceştĭ Domnĭ, în cât nu póte fi între dînşiĭ nicĭ o împreunare. Aşa şi cine slujeşte avuţieĭ nedrepte, nu póte fi slugă luĭ Dumneḑeŭ, ci este Mamona dumneḑeŭ aceluĭa. Cine slujeşte luĭ Dumneḑeŭ, drept, el se teme de Dînsul, Luĭ crede, Luĭ nădĕjdueşte, se sileşte să nu-L mânie, cu bucurie împlineşte învĕţătura Luĭ, grijeşte să nu-Ĭ greşéscă în ce-va şi tóte isprăvile sale le tocmeşte după voea Sfinţieĭ Sale. Iar cela ce slujeşte luĭ Mamona, aceluĭa îĭ este nădejdea în banĭ, credinţa sa o strică cu prăḑile şi cu lăcomia, inima sa o întórce spre nedreptăţĭ, şi aşa zace spre strînsóre, în cât numaĭ de dînsa îĭ este gândul, de dînsa îĭ este grija, de dînsa îĭ este tótă nevoinţa, şi ḑiua şi nóptea. Pentru accea bogatul nedrept nu póte fi slugă luĭ Dumneḑeŭ. Unĭĭ sînt de le slujeşte avuţia, dar nu dumneḑeeşte, cum sînt cela ce aŭ avuţie şi le slujeşte spre saţiul dulceţilor trupuluĭ şi al lumeĭ, spre pedepse şi spre asuprele ómenilor, spre mâncărĭ şi spre beţiĭ şi spre tóte lucrurile cele fără de lege; ĭar spre fapte sufleteştĭ şi spre lucrurĭ de milă, nimic nu'şĭ aduc aminte. Unĭĭ ca acela slujesc luĭ Mamona, ĭar pre Dumneḑeŭ, cuĭ ar fi să slujască, eĭ Îl perd. Alţiĭ sînt de le slujeşte Mamona fără de păcate, căcĭ pre voĭa luĭ Mamona nu se daŭ să-ĭ pórte, ci eĭ îl pórtă şi îl cheltuesc după voĭa luĭ Dumneḑeŭ. Pentru accea mulţĭ ómenĭ sfinţĭ aŭ avut Mamona adecă avuţie, dar nimic nu le-a stricat, căcĭ nicĭ o aŭ agonisit rĕŭ, nicĭ o aŭ cheltuit rĕŭ, ci cu frica luĭ Dumneḑeŭ o aŭ cheltuit săracilor şi neputernicilor, şi cu dînsa pre nimenea n'aŭ păgubit. Aşa a fost Avraam, Isaac, Iacov, Iosif, Iov.

Deci, cui este voia să nu greşéscă pentru Mamona, unora ca acelora să urmeze, cărora aŭ cercat întâiŭ împĕrăţia cerului şi aŭ aşteptat binecuvîntata nădejde a venirei Marelui Dumneḑeŭ şi Izbăvitorului nostru Iisus Christos. Unora ca acelora, Dumneḑeŭ, în vremea venirei Sale pre lume, le va da împĕrăţia Sa de va ḑice: Veniţi binecuvîntaţii Părintelui meŭ, de moşteniţi unde este gătită vóuĕ împĕrăţie mai înainte de începutul lumei.

Dă, Dómne Iisuse Christóse, pentru milostivirea Ta, să auḑim şi noi atunci glasul Tĕŭ acesta, şi cu mărirea Ta întru împĕrăţia Ta să petrecem în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A PATRA DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum izvorăsc din izvóră riuri şi purcede înmulţindu-se apa, aşa şi din credinţă cu fapte bune, se înmulţesc darurile. Nimica nu este mai mare decât credinţa curată. Cela ce crede drept şi are fapte bune, acela are nădejde neîndoită întru Dumneḑeŭ, şi de câte se rógă şi cere, de tóte dobîndeşte;—cum a dobîndit şi sutaşul acela, sănătate slugei sale—de carele scrie Evanghelistul Matei

Cap. 8, Stih 5—13.

În vremea aceea, intrând Iisus în Capernaum, „s'a apropiat către dînsul un sutaș rugându-l „pre el și grăind: Dómne, sluga mea zace în „casă bolnav și se chinuește rĕŭ. Și a ḑis Iisus luĭ: „Eŭ viind voĭŭ tămădui pre dînsul. Iar sutașul res„punḑênd a ḑis: Dómne, nu sînt vrednic ca să intri „sub acoperemîntul meŭ, ci numaĭ ḑi cu cuvîntul „și se va tămădui sluga mea; că și eŭ sînt om sub „stăpânire, avênd sub mine slujitorĭ, și grăesc ces„tuĭa: mergĭ, și merge; și altuĭa: vino, și vine; și ro„buluĭ meŭ: fă acésta, și face. Iar Iisus auḑind acé„sta s'a mirat și a ḑis celora ce veniaŭ după dînsul: „Adevĕr grăesc vóuĕ, că nicĭ în Israil n'am aflat a„tâta credință. Ḑic vóuĕ, că mulțĭ ḑela rĕsărit și ḑe„la apus vor veni și vor odihni cu Avraam și cu I„saac și cu Iacov întru împĕrăția cerĭuluĭ, iar fiiĭ „împĕrățieĭ vor fi goniți întru întunerecul cel de a„fară; acolo va fi plîns și scîrșnirea dinților. Și a „ḑis Iisus către sutașul: Mergĭ, și cum aĭ creḑut, să „ție ție. Și s'a tămăduit sluga luĭ întru acel cĭas.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru credința sutașului.

Credința este mamă tuturor faptelor celor bune. Din începutul lumeĭ, toțĭ dreptiĭ, cu credința aŭ făcut spre plăcere luĭ Dumneḑeŭ. Avel, pentru credință, se mărturisește că este drept. Pentru credință, Enoh a tăcut spre plăcere luĭ Dumneḑeŭ și n'a gustat din mórte. Avraam, pentru credință, se chĕmă prieten luĭ Dumneḑeŭ (Evreĭ 12, 8). Moisi proroc, pentru credință, a fost mare

înaintea luĭ Dumnedĕŭ şi înaintea luĭ Faraon; marea a secat şi pre Faraon cu tótă óstea luĭ l'a înecat. Aşijderea şi Iisus Navi, cu credinţa, apa Iordanuluĭ o a întors înapoĭ (precum se scrie în cartea sa, 3, 16, 17), zidurile Erihonuluĭ a risipit şi sórele la Gavaonĭ treĭ clasurĭ a oprit. Ceĭ treĭ tinerĭ, cu credinţa aŭ stins cuptorul cel de foc. Daniil, gurile leilor a astupat. Credinţa, sufaşuluĭ din Evanghelie, a ajutat şi sluga luĭ s'a tămăduit. Cu credinţa, spune Pavel Apostol, că înţelegem şi cunóştem că staŭ vécurile (Evreĭ. 11, 3).

Credinţa este arătare lucrurilor celor nevĕdute; decĭ, după ce nu póte ajunge mintea omuluĭ, credinţa arată. Arată pre Dumnedĕŭ, puterea şi mila Luĭ. Arată nóuĕ împĕrăţia cerĭuluĭ şi viaţa de vecĭ. Arată-ne mórtea şi învierea a tótă lumea. Arată-ne locul cel de sus al drepţilor şi cel de jos al păcătoşilor.

Zice Evanghelistul: In vremea aceea, adecă în vremea când a sĕvîrşit Christos învĕţătura Sa înaintea Apostolilor şi S'a pogorît din munte, atuncĭ îndată L'a întimpinat pre Dînsul un stricat şi departe, cu glas mare a strigat: Dómne, de veĭ vrea, poţĭ să mĕ curăţeştĭ (Luca 5, 12). N'a ḑis: rógă-te pentru mine să mĕ curăţéscă Dumnedĕŭ, ci cu credinţă a ḑis: poţĭ să mĕ curăţeştĭ. Şi pentru credinţa luĭ, Domnul l'a curăţit pre dînsul şi l'a tămăduit; după aceea a intrat în Capernaum şi îndată a venit la Dînsul un om mare şi vestit, al împĕratuluĭ din Roma. Şi îngenunchind a început a-L ruga pentru bóla slugeĭ sale şi a ḑis: Dómne, o slugă a mea zace în casă bolnav şi rĕŭ chinueşte.

Aicea se cade să se înveţe toţĭ stăpânĭĭ dela acest

sutaș. Acel cari aŭ slugi slabe și bolnave în casă, să nu-l scótă afară și să-l lepede în gunoiŭ, saŭ în case streine, ci să grijéscă de dînșiĭ, ca și acest bun sutaș, ce se ruga din genunche pentru sluga sa să-l tămăduiască.

Iar Domnul Christos vĕdĕnd credința luĭ ce avea către Sfinția Sa și dragostea către sluga sa, a ḑis către dînsul: Eŭ voiŭ veni și-l voiŭ tămădui.

Socotiți aicea mintea și smerenia acestuĭ căpitan, că a ḑis: Dómne, nu sînt vrednic să intri în casa mea, că vĕd pre Mărirea Ta că nu Te pot încăpea cerîurile cât sînt de largi, dar casa mea, cum este de strîmtă, cum te va încăpea? Ci numaĭ ḑi cu cuvîntul, că-mĭ este destul, fiind-că știŭ, că cuvîntul Tĕŭ tóte le póte. Numaĭ cuvîntul Tĕŭ, multe minuni a făcut. Din apă, vin a făcut; cu cinci pâni, cinci miĭ de ómeni a săturat; marea a putut a conteni și vînturile a înceta. Acestea nu Te mărturisesc a fi om de rînd, ci Dumneḑeŭ puternic Te cunosc că eștĭ. Pentru aceea ḑi numaĭ un cuvînt și se va tămădui sluga mea; căci cuvîntul Tĕŭ morțiĭ înviĭézĕ, stricațiĭ curățește, draciĭ din ómeni gonește, bolnaviĭ tămăduește, surḑilor auḑire le dă, muților grăire. Eŭ sînt om sub maĭ mare și am slujitoriĭ sub mâna mea. Zic unuia: Vino, și vine, și altuia: fă așa, și face. Deci, dacă eŭ sînt om sub maĭ mare și mĕ ascultă ostașiĭ, dar cu cât maĭ vîrtos ție Dómne celuia ce eștĭ Împĕrat tuturor, cu maĭ mare ascultare se vor pleca oștile cereștĭ și Te vor asculta. De veĭ ḑice morțeĭ să se ducă, se va duce, și de veĭ ḑice sănătățeĭ să vie, va veni. Eŭ așa Te cred Dómne, că de Tine ascultă și viața și mórtea și tóte se fac după voia Ta. De nu veĭ ḑice să vie

mórtea spre sluga mea, nu va veni; Iar de veĭ ḑice să vie sănătatea, va veni.

Așa de mult și de înalt a creḑut sutașul acela luĭ Christos și a mărturisit înaintea a mare mulțime puterea luĭ cea Dumneḑeéscă. Pentru aceea și Christos S'a mirat și a lăudat credința luĭ ḑicênd: Acéstă credință nicĭ în Israilteni n'am aflat. Lăudat-a Christos credința sutașuluĭ, nu numaĭ atunci înaintea aceleĭ mulțimĭ, ci și acum înaintea a tótă lumea. Și pentru aceea ĭ-a dat nu numaĭ sănătate slugeĭ, ci și împărăția cerĭuluĭ ĭ-a dăruit luĭ.

Acest sutaș nu era din Israilteniĭ cariĭ se închinaŭ luĭ Dumneḑeŭ, ci era din oștile Romanilor, din păgâniĭ cariĭ se închinaŭ idolilor. Dar pentru credința luĭ, Christos l'a primit și pre dînsul ca și pre Israilteni, arătând cu acésta, că nu este Dumneḑeŭ numaĭ al jidovilor, ci și al limbilor este Dumneḑeŭ, și tuturor neamurilor care-L vor crede și-L vor ruga. Pentru aceea a ḑis, că mulțĭ vor veni dela resărit și dela apus și vor ședea cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov întru împărăția cerĭuluĭ. Iar fiiĭ împărățieĭ vor fi goniți întru întunerecul împărțit, unde sînt plînsurĭ și scîrșnirĭ de dinți.

A DÓUA PARTE:

Pentru plata drepților și pentru munca păcătoșilor.

Întru aceste cuvinte ce a ḑis Domnul Christos, că vor veni mulțĭ dela resărit și dela apus și vor odihni întru împărăția cerĭuluĭ, arată veselia și plata drepților celor ce aŭ creḑut Sfinției Sale, nu numaĭ din jidovĭ, ci și din limbĭ. Mulțĭ vor veni din cele patru părțĭ ale lumeĭ și se vor aduna la acea cetate frumósă, la Ierusalimul cel noŭ, căruia

îl este meşter şi ziditor Insuşi Dumneḑeŭ. La acéstă sfîntă cetate vor veni mulţi dela rĕsărit, dela apus, dela méḑă-ḑi şi dela méḑă-nópte. Impĕraţiĭ şi popórele, întru lumina luĭ Christos vor merge de îşĭ vor aduce mărirea şi cinstea lor la dînsa. Porţile eĭ nu vor fi închise nicĭ ḑiua, nicĭ nóptea, ci vor intra marginile şi laturile lumeĭ.

Intrarea întru acea cetate este numaĭ prin treĭ porţi, ce sînt acele treĭ porţi dintr'un mărgăritar, adecă cine va crede în Tatăl şi în Fiĭul şi în Duhul Sfînt, acela va intra întru acea cetate. Precum este fie-care dintre acele porţi tot dintr'un mărgăritar, aşa şi fie-care dintre acele treĭ feţe, a Tatălui, a Fiĭului şi a Duhului Sfînt, tóte sînt dintr'o Dumneḑeire şi dintr'o putere;—de care lucru Insuşi Christos adevereşte ḑicĕnd (Ión 10, 9): „Eŭ sînt uşa; nimenea nu va intra la Dumneḑeŭ Părintele, fără numaĭ prin mine". Deci, precum este Fiĭul uşă, aşa şi Tatăl şi Duhul Sfînt. Prin aceste treĭ porţi vor intra toţi sfinţiĭ la împĕrăţia cerĭuluĭ şi vor odihni cu Avraam şi cu alţi patriarhi.

Rĕsăritul şi apusul însemnéză tótă lumea.

Póla luĭ Avraam însemnéză mângâerea, odihna şi dulcéţa drepţilor, viaţa şi veselia cea veĭnică.

Impĕrăţia cerĭuluĭ însemnéză privirea feţeĭ celeĭ luminate a luĭ Dumneḑeŭ făcĕtorul sĕŭ. Îl vor privi şi-L vor vedea faţă către faţă, se vor îndulci de frumseţea Luĭ şi de slava mărireĭ Luĭ, pre carea doresc şi îngeriĭ să o vadă, pentru-că nu este maĭ mare bucurie şi veselie decât acésta, acelor carĭ vor vedea faţa Domnuluĭ lor, Celuĭa ce ĭ-a făcut. Aşijderea nu este maĭ cumplită muncă decât a celor ce nu vor vedea pre Domnul şi Făcĕtorul lor.

Împĕrăţie se chĕmă, că acolo, câţi vor dobândi parte, nimenea de nimic nu va fi lipsit, ci vor fi toţi împĕraţi; toţi întru avuţie nenumĕrată şi în slavă neměsurată; toţi în cinste şi mărire mare; nu va rîvni unul altuia. Precum nu este în sóre o parte mai întunecată, ci luminézĕ preste tot într'un chip, aşa şi împĕrăţia cea de sus, preste tot într'un chip va lumina cu frumseţea, cu mărirea şi cu podóba.

Pentru aceea, rog pre tot creştinul: nevoiţi-vĕ către dinsa cu credinţă, dreptate, fapte bune, cu adevĕr şi cu dragoste, ca să vedeţi faţa Domnului vostru şi să auziţi glasul Lui cel dulce, ce va grăi atunci dicênd (Matei 25, 34): „Veniţi binecuvîntaţii fiii Părintelui meu, de moşteniţi împĕrăţia cerului, carea este gătită vóuĕ mai înainte de începutul lumei".

Iar cuvîntul ce a dis, că fiii împĕrăţiei vor fi goniţi întru întunerecul împărţit, cu acésta însemnézĕ grijă şi muncă tuturor păcătoşilor: precum jidovilor aşa şi celora ce aŭ crĕdut, din limbi, şi pentru păcate cad din împĕrăţia cerului.

Jidovii s'aŭ chemat întâiŭ fiii lui Dumnedĕŭ, căci ei aŭ cunoscut întâiŭ pre Dumnedĕŭ şi ei sînt chemaţi întâiŭ la împĕrăţia cerului, cu patriarhii, cu proroci şi cu legea cea veche, şi tocmai de Însuşi Domnul nostru Iisus Christos chemaţi, pentru-că întru dinşii a făcut minuni şi lor a mărturisit întâiŭ Evanghelia; dar ei aŭ căduţ dela Dumnedĕŭ, pentru mulţimea păcatelor lor, cu care aŭ mâniat pre Dumnedĕŭ. Pentru nemulţămirea, necredinţa şi pentru hula lor cu carea aŭ hulit pre Sfîntul Domn Savaot Părintele ceresc şi pre Iubit Fiiul Lui L'aŭ muncit şi cu mórte rea L'aŭ omorît, sînt isgoniţi dintru

împărăția cerului, unde este întunerecul împărțit, unde nu este lumină, nici față lui Christos, nici bucurie saŭ veselie, fără numaĭ plîngere și scîrșnire de dinți, de frica și de durerea muncilor celor fără de sfîrșit.

Așa și noĭ aceștia ce am creḑut, din limbi, sîntem chemați la împărăția cerului și ne chemăm fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ; dar pentru nemulțămirea nóstră și pentru păcatele nóstre, vom fi goniți din împărăția cerului, d'inafară de cetatea cea sfîntă, cu fermecătoriĭ, cu curvariĭ, cu tilhariĭ, cu ucigașiĭ, cu apucătoriĭ, cu bețiviĭ și cu călcătoriĭ legeĭ (Apocalipsa 22, 15); așa și toți iubitoriĭ de păcate, ce sînt creștinĭ și mor fără de pocăință și fără de ispovedanie.

Pentru aceea să fugim dela fapte diavolești și înșine către fapte bune să alergăm, că putem, numaĭ de vom vrea. Să nu ne părăsim pentru mulțimea păcatelor, ci să ne aducem aminte că David proroc și împărat, carele, după ce a căḑut în curvie și în ucidere, iarăși s'a sculat și mult a plîns, cum spune însuși ḑicênd (Psalm 6, 6): „Ostenitu-m'ŭ întru suspinele mele și cu lacrimile mele uḑaiu așternutul meŭ".

Cuĭ i se pare că stă, să socotéscă să nu cadă, că și cela ce le pare că sînt drepți, de multe orĭ cad, iar păcătoșiĭ se scólă. Acésta arată pilda fariseuluĭ și a vameșuluĭ. Așa și tu, te smerește înaintea luĭ Dumneḑeŭ și ḑi: Dómne, nu sînt vrednic să intri în casa sufletuluĭ meŭ, ci numaĭ de ḑi cu cuvîntul și se va tămădui sufletul meŭ. Atunci Dumneḑeŭ, cu milă Se va pleca spre rugăciunea ta, va tămădui sufletul tĕŭ de bóla păcatelor, va lăuda scularea ta și pocăința ta înaintea popórelor celor viĭ și a luminaților îngeri, și te va însoți în céta sfinților și drepților în-

tru împĕrăţia cerĭuluĭ,—pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru darul şi milostivirea Ta, Dómne Iisuse Christóse Dumnedeul nostru, ca să Te lăudăm acolo şi să Te preamărim, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ şi netrecuţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A CINCĬA DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum otrava este cumplită şi omoritóre de ómenĭ, aşa şi meşteşugul cel rĕŭ al satanelĭ, este omoritor de suflete omeneştĭ, şi de ce se atinge tot munceşte şi mai omóră. Şi nu numaĭ pre ómenĭ ce se pun împrotiva luĭ, ci şi pre dobitóce,—cum auḑim din cuvintele Sfintelĭ Evangheliĭ pre carea o scrie Matelĭ Evanghelistul

Cap. 8, stih 28—cap. 9, stih 1.

În vremea aceea, trecĕnd Iisus de ceea parte, în laturea Gherghesenilor, l'aŭ întîmpinat pre dînsul doĭ îndrăciţĭ eşind din morminturĭ, fórte rĕĭ, „cât nu putea nimenea să trécă pre calea aceea. Şi „ĭată strigaŭ grăind: ce este nóuĕ şi ţie, Iisuse Fiĭul „luĭ Dumnedeŭ? Aĭ venit aicea maĭ înainte de vreme

„să ne munceştĭ pre noĭ? Şi era departe de dînşiĭ o „turmă mare de porcĭ de păşteaŭ. Iar draciĭ rugaŭ „pre dînsul grăind: dacă ne goneştĭ pre noĭ, porun„ceşte-ne nóuĕ să ne ducem în turma de porcĭ. Şi a „ḑis lor: Mergeţĭ. Iar eĭ eşind aŭ mers în turma de „porcĭ; şi îndată-şĭ a sărit tótă turma de pre ţĕrmurĭ „în mare, şi s'a înecat în apă. Iar păstoriĭ aŭ fugit, „şi intrând în cetate, aŭ spus de tóte, şi de ceĭ în„drăciţĭ. Şi ĭată aŭ eşit tótă cetatea întru întîmpina„rea luĭ Christos, şi vĕḑendu-l pre dînsul l'aŭ rugat „ca să trécă din hotarele lor. Şi intrând în corabie „a trecut şi a venit în cetatea sa.

INTÂIA PARTE.

Pentru spaima Apostolilor şi pentru minunile lui Christos.

Domnul Christos a izbăvit pre Uceniciĭ Sĕĭ din furtuna mărelĭ, când eraŭ să se înece cu corabia pre mare. A ḑis vêntuluĭ şi s'a contenit, şi mărelĭ şi s'a alinat, în cât şi Uceniciĭ Luĭ se miraŭ şi grăiaŭ (Luca 8, 25): „Cine póte fi acesta, că şi vêntul şi marea ascultă pre dînsul?“ După accea a mers Iisus şi de ceea parte de mare, în laturea Gherghesinuluĭ, şi îndată l'aŭ întîmpinat pre dînsul doĭ îndrăciţĭ, din gropĭ eşind, cumpliţĭ fórte.

Dacă a eşit Domnul de pre mare, de unde izbăvise pre Uceniciĭ Sĕĭ—de care minune, dacă aŭ vĕḑut, se mirară—atunci l-a întîmpinat pre dînşiĭ altă minune mai strașnică decât aceea.—Aceĭ îndrăciţĭ fiind goniţĭ de duhurĭ rele, alergară înaintea luĭ Christos. Dacă l'aŭ vĕḑut, grăiaŭ: ce este nóuĕ şi ţie, Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ?—căci jidoviĭ Îl grăiaŭ pre Dînsul om de rînd; şi nu numaĭ eĭ, ci şi Uceniciĭ Luĭ încă nu se pricepeaŭ, ci ḑiceaŭ: „Cine póte fi acesta, că şi

vêntul şi marea ascultă de dînsul?“ Iar de Fiiŭ al luĭ Dumnedeŭ, nu-L mărturisĭaŭ pre Dînsul. Pentru aceea draciĭ venĭaŭ de-L mărturisĭaŭ că este Dumnedeŭ, şi cu acésta pre Uceniciĭ Luĭ iĭ spăĭmântaŭ şi-ĭ înfricoşaŭ. Contenirea vêntuluĭ şi alinarea mărelĭ, arăta Ucenicilor puterea Dumnedeireĭ luĭ Christos, şi eĭ nu-L puteaŭ cunóşte că este Dumnedeŭ, ci atunci dela dracĭ, audĭră şi se mirară.

Mărturisirea dracilor, că Domnul Christos este Dumnedeŭ, nu-Ĭ trebuĭa luĭ Christos, ci draciĭ înşişĭ de frică strigaŭ, fiind zdrobiţĭ de puterea Luĭ cea Dumnedeéscă. Dacă L'aŭ vĕdut, L'aŭ cunoscut că este Dumnedeŭ în trup de om şi Judecător a tótă lumea, şi s'aŭ speriat fórte şi de frică aŭ strigat: ce este nóuĕ şi ţie, Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, de aĭ venit aicea maĭ înainte de vreme să ne munceştĭ pre noĭ?

Aicea la arătare se cunóşte, că este gătită muncă celor rĕĭ ce sînt vrăşmaşĭ luĭ Christos, că şi tocmaĭ draciĭ cunosc întru sine că sînt rĕĭ şi vrăşmaşĭ luĭ Dumnedeŭ, şi pentru aceea aŭ a se munci. Ştiŭ draciĭ şi vremea muncilor sale, căcĭ după stricarea acesteĭ lumĭ trecătóre, vor sta tóte veciĭnice şi netrecute şi atunci va fi şi munca lor. Pentru aceea aŭ dis, că aĭ venit maĭ înainte de vreme să ne munceştĭ.

Dumnedeŭ nu munceşte pre nimenea din ceĭa ce vin din neamul omenesc, cu fapte bune, către Dînsul, ciĭ Ĭubeşte ca pre niştе prietenĭ aĭ Sĕĭ şi întru strĕlucirea împĕrăţieĭ Sale iĭ pune să petrécă, cum şi îngeriĭ ceĭ buniĭ, întru cinstea cea de sus, ĭ-a tocmit să petrécă ca niştе slugĭ ale Sale; ĭar pre îngeriĭ ceĭa ce aŭ căḑut, ca pre niştе vrăjmaşĭ aĭ Sĕĭ are a-Ĭ munci căcĭ fac tot împrotiva luĭ Dumnedeŭ. Aşijderea şi

păcătoşiĭ cariĭ fac împrotiva luĭ Dumneḑeŭ, cu dinşiĭ se vor munci.

Draciĭ de nu ar fi greşit, nu s'ar teme de muncă, ci Christos mergênd împrotiva lor, iĭ înfricoşa pre dinşiĭ cu puterea Dumneḑeireĭ Sale şi rĕutatea şi vicleşugul lor îl arăta înaintea Ucenicilor Sĕĭ. Atâta eraŭ de luţi şi de vicleni, în cât ţineaŭ pre acel ómeni în cariĭ intraseră, tot în gropi, şi prin pustiĭ îl gonîaŭ, de petri se lovîaŭ, ţîarele şi obeḑile stricaŭ, şi nu putea nimenea să trécă pre acele căĭ. De acestea de tóte Apostolii s'aŭ spăimântat, şi alte minuni maĭ de înainte ultaŭ, înainte cu mintea socotîaŭ şi socotind nu se pricepeaŭ.

A DOUA PARTE:

Pentru vicleşugul şi pentru rĕutăţile diavolului.

Dacă aŭ vĕḑut draciĭ pre Christos, ei s'aŭ temut fórte şi-L rugaŭ pre Dînsul să nu-ĭ trimită în muncă maĭ înainte de vreme. Draciĭ vedeaŭ multe şi minunate minuni făcênd Domnul Christos, şi se temeaŭ că va ridica pre dînşiĭ judecată şi muncă. Pentru aceea în tot chipul meşteşugîaŭ şi cu vicleşug se rugaŭ, să nu-ĭ trimită în muncă, ci să le ḑică să intre în turma porcilor.

Şi pentru ce a făcut Christos acésta de ĭ-a slobodit pre acel draci de aŭ intrat în turma porcilor? Nu dóră că pentru rugăciunea lor a făcut Christos de ĭ-a slobodit, ci pentru-că vrea Christos să arate rĕutăţile diavolului şi meşteşugurile luĭ. Întâiŭ a arătat, ce muncitorĭ rĕĭ şi cumpliţi sînt draciĭ; că nu numaĭ pre ómeni iubesc să-ĭ strice şi să-ĭ omóre, ci şi pre dobitóce, care cu nimica lor nu se împotivesc. Al doilea a arătat, cât sînt de sîrguitorĭ spre

pagubă şi spre primejdie ómenilor, şi în tot chipul meşteşugesc cu vicleşugurile lor, să scârbéscă şi să dobândéscă pre om. Al treilea, pentru ca să cunóştem mila lui Dumneḍeŭ cea puternică; că de nu ne-ar apăra mâna lui Dumneḍeŭ şi puterea Lui cea nevĕḍută, atunci mai rea primejdie şi mai cumplită mórte ne-ar face decât porcilor acelor de atunci.

Dumneḍeŭ ne arată despre dînşii, că fără de voia Lui n'aŭ nici o putere, nici spre porci, necum spre ómeni. Pentru aceea aŭ rugat pre Domnul Christos să le ḍică să intre într'acea turmă de porci. Christos vĕḍênd vicleşugurile lor, le-a dat voe spre porci să-i pérdă, ca să ne socotim noi, să nu petrecem porceşte şi tot-de-una de cele pământeşti să grijim, ca şi cum am rîma în pământ, şi nici odinióră în cerîŭ să nu putem căuta. Unde este viaţă porcéscă, acolo Christos nu petrece. Duhul Sfînt, de acolo fuge, ca şi albina de fum. Numai draciî aŭ putere acolo spre unii ca aceîa; îi înécă în marea fără de legilor şi-i omóră.

Deci, după ḍisa lui Christos, draciî aŭ intrat în porci şi îndată s'a pornit tótă turma de pre ţĕrmure în mare. De aŭ draciî atâta mânie pre dobitóce a le omori, care nici odată nu se împrotivesc lor, cu cât mai vîrtos să nu aîbă pre om şi să nu meşteşugiască spre rĕutatea lui? De aicea să se înveţe fermecătoriî, cariî aŭ cunoştinţă cu draciî, ce prieteni le sînt lor draciî; că mai cudeadins le slujesc lor, pentru ca să-i arunce pre dînşii în marea cea de foc, în muncile de veci, ca şi pre porcii de atunci.

Lasă Dumneḍeŭ pre om, pentru zmăcinarea trupului, ca să-i isbăvéscă sufletul în ḍiua rĕscumpărărei. Lasă trupul să i se muncéscă, iar sufletul lui îl

tereşte. Nu lasă a se atinge de suflet, ci numaĭ de trup. Acésta o cunóştem dela dreptul Iov (1, 12).

Dacă aŭ vĕdut purcariĭ perirea porcilor, aŭ alergat în cetate şi aŭ spus de tóte ce aŭ fost.

Îndrăciţiĭ aceĭa dacă aŭ vĕdut acésta s'aŭ veselit, cunoscênd din câtă rĕutate ĭ-a slobodit pre dinşiĭ Domnul Christos, şi ĭ-aŭ mulţămit de atâta bine ce a făcut Sfinţia Sa milostivul Dumnedĕŭ (Matei 8, 34).

Gherghesenii aŭ eşit întru întimpinarea luĭ Christos. Dacă L'aŭ vĕdut, L'aŭ rugat să trécă din hotarele lor. O, mare nebunie a nemulţămitorilor Gherghesenĭ! În loc să se închine luĭ Christos şi să se mire de puterea Luĭ şi să crédă, se lepădară de Dînsul şi de binele Luĭ, şi L'aŭ izgonit rugându-L să se ducă din hotarele lor. Pentru aceea Christos ĭ-a lăsat pre dînşiĭ ca pre nişte nemulţămitorĭ, cariĭ iubiră maĭ vîrtos întunerecul decât lumina. Sfinţia Sa Christos le adusese lumină şi viaţă, ĭar eĭ aleseră întunerecul şi mórtea. Pentru aceea S'a dus dela dînşiĭ şi le-a lăsat să le fie purcariĭ învĕţătorĭ şi mărturisitorĭ, ca să le spue acea minune a luĭ Christos.

Aşa şi acum Se duce Christos dela ceĭ nemulţămitorĭ, cariĭ maĭ mult iubesc întunerecul decât lumina învĕţăturilor luĭ Christos şi vieţuesc viaţă porcéscă, de lépădă cele cereştĭ şi aleg cele pământeştĭ.

Domnul Christos câte minunĭ a făcut, le-a făcut întâiŭ pentru binele acelora; maĭ apoĭ pentru învĕţătura nóstră le-a făcut. Aicea cu îndrăciţiĭ a arătat pre iubitoriĭ de argint, pre curvarĭ şi pre nemulţămitorĭ.

Pre iubitoriĭ de argint, arată năravul lor cel cumplit, cărora nu le este milă nicĭ de sărac, nicĭ de neputincios, nicĭ de neavut, ci de mare lăcomie, ca nişte

îndrăciţi, îşi schimbă faţa şi-şi schimonosesc căutătura. Şi nu numaĭ spre streinĭ aŭ acéstă nemilostivire, ci şi tocma pre aĭ sĕĭ nu-ĭ feresc. Cât vĕd la alţiĭ, tot loruşĭ vor să apuce şi să tragă. Nimenea nu póte pre unĭĭ ca aceĭa să-ĭ lege saŭ să-ĭ opréscă, nicĭ cu învĕţătura, nicĭ cu necontenirea muncilor veciĭnice, nicĭ cu frica judecăţeĭ ce va fi, nicĭ cu prieteşugul. Precum sînt izgoniţi şi munciţi ceĭ îndrăciţi, de draciĭ aceĭa ce locuesc într'înşiĭ, aşa şi aceĭa sînt munciţi de dracul lăcomiciĭ, atâta cât nicĭ ḑiua nicĭ nóptea nu se pot odihni, ci tot-de-una ard de iubirea argintuluĭ şi strigă că nu le ajunge.

Pre curvarĭ, acéstă muncă arată, că aceĭa nicĭ o dată nu-şĭ vin în minte, ci ca şi cum ar fi îndrăciţi, aşa sînt fără de ruşine şi fără de omenie. Nu se sfiesc nicĭ de certare, nicĭ de învĕţătură, nicĭ de feţe de óminĭ, ci umblă prin gropile întunereculuĭ şi se izbesc de petrile păcatelor maĭ rĕŭ decât ceĭ îndrăciţi.

Pre nemulţămitorĭ, aşijderea cértă cu acésta, să nu fie ca Cherghesenĭĭ aceĭa, cariĭ n'aŭ vrut să priméscă pre Christos, nicĭ să fie nemulţămitorĭ către aceĭa ce le fac bine,—cum a fost Avesalom către tată sĕŭ David, de-ĭ sta împrotivă; cum a fost Iuda către Christos, şi cum aŭ fost jidoviĭ către prorocĭ şi maĭ apoĭ către Domnul prorocilor—către Christos—Carele mult bine le făcuse şi trupuluĭ şi sufletuluĭ lor, ĭar eĭ în loc de bine L'aŭ muncit şi L'aŭ rĕstignit pre lemn. Pentru aceea le-a luat împĕrăţia ce aveaŭ eĭ pre acéstă lume, şi cu acésta aŭ perdut şi împĕrăţia cerĭuluĭ.

Sfinta Evanghelie de astă-ḑĭ ne arată, să nu fim nemulţămitorĭ către ceĭa ce ne fac nóuĕ bine. Măcar că se şi pare acest păcat că este mic, dar maĭ mare

altul nu este. Atâta este de mare, cât aduce pre om de nu mulţămeşte nicĭ luĭ Dumneḑeŭ, nicĭ bagă în sémă binele Luĭ. Ce păcat va putea maĭ curînd să muncéscă pre om decât acesta?

Cât pentru tine, o omule, Dumneḑeŭ a fost om[*]), chip de rob a luat asupra Sa, strein pre pământ S'a arătat şi spre mórte S'a dat pentru tine, ca pre tine să te izbăvéscă din munca vecinícă; ĭar tu acest bine întru nimic nu-l socoteştĭ şi darurile Luĭ le lepeḑĭ. Dumneḑeŭ te-a făcut pre tine să-I fi fiŭ şi moştenitor întru împărăţia Sa cea de sus, ĭar tu te lepeḑĭ şi însuţĭ pentru păcate te faci fiŭ diavoluluĭ şi moştenitor matceĭ foculuĭ.

Pre Adam l'a făcut Dumneḑeŭ locuitor raĭuluĭ, ĭar el pentru nemulţămirea luĭa fost izgonit din raĭŭ (Facere 1, 9) şi în loc de viaţă află mórte în pământ. Iar ţie, o creştine, în locul raĭuluĭ ţĭ-a dăruit cerĭul; de-l veĭ perde pentru nemulţămirea ta, de aciĭ nu în pământ, ci sub pământ în întunerecul muncilor veĭ locui. Aşa tot nemulţămitorul ce nu mulţămeşte bineluĭ ce are orĭ dela Dumneḑeŭ orĭ dela ómenĭ, va peri. De care, Dómne, să ne izbăveştĭ şi bineluĭ de veciĭ şi împărăţieĭ Tale să ne învredniceştĭ,—pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru mila şi pentru darul Tĕŭ cel bogat; că Ţie se cade mărire, cinste şi închinăciune, cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veciĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

*) Ióan 1, 14.

CAZANIE

LA DUMINICA

A ŞEASEA DUPĂ RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cine nu se va mira de milostivirea şi de îndurarea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, că atât Îĭ este milă de toţĭ, ca un Părinte şi ca un Făcĕtor, în cât, pentru mila Sa, S'a pogorît din ceĭ de sus întru ceştĭ de jos, din cerĭŭ, pre pământ, şi pre pământ, din cetate şi din sat în sat umblând, căutând óĭa cea perdută, şi slobodind pre ceĭ apăsaţĭ de diavolul, bolnavĭĭ tămăduind, stricaţĭĭ curăţind, morţĭĭ înviind şi slăbănogiĭ întărind. Acestea vĕdĕnd nemulţămitorĭĭ jidovĭ, fórte se mâniaŭ pre Dînsul şi cu pizmă Îl hulĭaŭ,—cum spune nóuĕ astă-dĭ sfînta Evanghelie pre carea o scrie Evanghelistul Matheĭ

Cap 9, stih 1—8.

„In vremea aceea, intrând Iisus în corabie a trecut „şi a venit în cetatea sa. Şi ĭată ĭ-aŭ adus luĭ pre „un slăbănog, carele zăcea în pat; şi vĕdĕnd Iisus „credinţa lor, a dis slăbănoguluĭ: Cutézĕ, fiĭule, ĭar„tă-ţi-se păcatele tale. Şi ĭată óre-carĭĭ din cărturarĭ „dĭceaŭ întru sine: acesta huleşte. Şi vĕdĕnd Iisus „gândurile lor, a dis: Pentru ce cugetaţĭ cele viclene „întru inimile vóstre? Căcĭ ce este maĭ lesne? a dice:

„Iartă-ţi-se păcatele tale, aŭ a ḑice: scólă şi umblă? „Dar ca să ştiţĭ că putere are Fiĭul omenesc pre pă„mênt a ĭerta păcatele, atuncea a ḑis slăbănogulŭĭ: „Scólă, ĭa-ţĭ patul tĕŭ şi te du în casa ta. Şi sculân„du-se şĭ-a luat patul luĭ şi s'a dus în casa sa. Iar „mulţimea vĕḑênd se mira şi preamărea pre Dum„neḑeŭ carele a dat putere ca acésta ómenilor.

ÎNTÂIA PARTE.

Pentru credinţa celor ce purtaŭ slăbănogul şi pentru bóla luĭ.

Domnul nostru Iisus Christos, doftorul şi lecuitorul ómenilor jidovéştĭ, cum de multe orĭ ostenĭa şi umbla prin hotarele Galileeĭ, prin Capernaum şi prin locurĭ pustiĭ; aşa şi astă-ḑĭ ne spune nóuĕ sfînta Evanghelie, că a mers în cetatea Sa—că în Vitleem S'a născut şi în Nazaret a crescut (Matei 2, 1), pentru aceea se şi chémă Nazaret cetatea Luĭ.

Capernaum-ul era locuit jumătate de jidovĭ şi jumătate de păgânĭ. Acolo de multe orĭ mergea Iisus de învĕţa pre amândóuĕ limbile şi tămăduĭa bolnaviĭ lor—cum a făcut şi cu slăbănogul de care ne spune sfînta Evanghelie. Dacă a intrat Domnul Christos în Capernaum, atuncĭ aŭ adus la Dînsul un bolnav pre care îl purtaŭ patru inşĭ ca pre un mort, şi nicĭdecum putere saŭ tărie întru sine nu avea, de nu-l vrea purta rudeniile luĭ.

Mare credinţă aŭ avut către Christos aceĭa ce purtaŭ pre acel bolnav. Cude-adînsul credură că Christos are putere să tămăduĭască bolnavul într'o mică de clas, de păcate să-l ĭerte şi pre dinşiĭ să-ĭ sloboḑéscă de ostenéĭă, cu sănătatea luĭ, şi să-ĭ veseléscă. Că de n'ar fi creḑut în aşa chip, nu l'ar fi adus aşa

de departe ca pre un mort, pre uliţile cetăţeĭ, prin mijlocul mulţimeĭ de ómenĭ, cu atâta ostenélă şi cu atâta nevoe. Pentru aceea Domnul Christos, cela ce ştie şi vede taĭnele şi tóte ascunsele, dacă a vĕḑut credinţă ca aceea întru inimile lor, a ḑis slăbănoguluĭ: Fiĭule, ĭartă-ţi-se ţie păcatele tale. De aicea să cunóştem, că credinţa cea bună agoniseşte mântuire sufletuluĭ şi sănătate trupuluĭ.

Insă şi acésta să ştim, cât este de rĕŭ păcatul. Acesta maĭ înainte aduce bólă în suflet. Dacă se înmulţeşte în suflet, atuncĭ se varsă şi pre trup. De acésta avem mărturie şi putem a lua pildă dela Cain, carele a făcut păcat mare înaintea luĭ Dumneḑeŭ; că ucigând pre frate-sĕŭ Avel, şi pre părinţiĭ sĕĭ ĭ-a scârbit, şi pământul cu ucidere l'a spurcat. Şi încă după atâta greşală, s'a împrotivit luĭ Dumneḑeŭ când l'a întrebat: unde este fratele tĕŭ? Iar el a ḑis: Aŭ dóră eŭ sînt paznic frăţine-meŭ (Facere 4, 8, 9)? N'a ḑis: greşit-am de am vĕrsat sânge nevinovat, ci încă şi maĭ adause greşala şi se înmulţi păcatul în sufletul luĭ, şi de aciia se vĕrsă şi pre trup. Blestemul luĭ Dumneḑeŭ a căḑut pre sufletul luĭ, ĭar bóla pre trup; că şi mâna cu carea ucisese pre frate-sĕŭ, nicĭ odinióră nu o putea duce la gură să mănânce cu dinsa, ci tot-de-una tremura, arătând semnul mâneĭ luĭ Dumneḑeŭ. De aicea arată Dumneḑeŭ, că tótă bóla intră în trup, pentru rămăşiţele păcatelor: unora pentru mâncărĭ fără vreme şi pentru beţiĭ, altora pentru necurăţiĭ şi pentru curviĭ.

Pentru aceea, Domnul nostru Iisus Christos, întâiŭ a tăĉt rădăcina bóleĭ, adecă păcatul din suflet. De-aci a tămăduit şi trupul, nu ca doftoriĭ ce doftoresc numaĭ trupul, ĭar sufletul nu-l pot, ci ca un

Domn şi doftor adevĕrat tuturor bólelor nóstre, a tămăduit şi sufletul d'împreună cu trupul. Şi întâiŭ a sloboḑit pre dinsul de păcate şi i-a ḑis: Fiiule, iartă-ţi-se păcatele tale.

Iar acolo eraŭ uniĭ din cărturariĭ jidoveştĭ de şedeaŭ şi gândiaŭ întru inimile lor: Ce póte fi? Ce grăeşte acesta aşa hulă? Cine póte a ierta păcatele, fără numaĭ unul Dumneḑeŭ? Acestea aŭ ḑis eĭ pentru-că vreaŭ să dea vinovat pre Christos înaintea poporuluĭ, că huleşte pre Dumneḑeŭ, şi să-L ucidă cu petri, după Legea luĭ Moisi. Domnul Christos cu blândeţe răbda ocările lor şi Se arătă pre Sine înaintea poporuluĭ, că nu este hulitor, ci este Dumneḑeŭ adevĕrat, de ştie gândurile şi cugetele lor, şi a ḑis: Ce gândiţĭ aceste vicleşuguriĭ întru inimile vóstre? Aŭ dóră nu ştiţĭ că Eŭ sînt cela ce iscodeşte inimile şi vĕḑ gândurile ce zac întru dînsele? Că voĭ căutaţĭ în faţă, iar Eŭ caut întru inimă şi vĕḑ gândurile cele viclene, că gândiţĭ spre Mine rĕŭ.

O, mare plecare a Dumneḑeuluĭ nostru şi nemĕsurată blândeţe a Impĕratuluĭ sfinţilor! In cerĭŭ este lăudat şi cântat de tóte cetele îngereştĭ; iar pre pământ, de ómenĭ păcătoşĭ a fost ocărît. In cerĭŭ se ruşinéză Heruvimiĭ şi Serafimiĭ de faţa Luĭ; iar pre pământ Ĭĭ ḑiceaŭ că huleşte pre Dumneḑeŭ. In cerĭŭ, ca un puternic, tóte le orinḑueşte şi le tocmeşte cum va, câte sînt în cerĭŭ şi câte sînt pre pământ; iar aicea jos, ca un neputernic era clevetit şi învinovăţit.

Vĕḑênd Sfinţia Sa gândurile lor, a ḑis: Ce vĕ pare că este maĭ uşor: a ierta păcatele, saŭ a tămădui bolnavul? Ştia fieşte-carele dintr'înşiĭ, că maĭ greŭ este să ḑică să i se ierte păcatele, şi maĭ uşor este să tămăduiască bolnavul. Pentru aceea Domnul

Christos a făcut întâiŭ cel mai greŭ, ca să cunóscă că este făcut de Dînsul şi cel mai uşor, şi a ḑis: Să ştiţi că Eŭ am putere pre pământ a ierta păcatele, şi nu numai păcatele a ierta, ci şi mortul a-l învia şi slăbănogul a-l întări. Şi a grăit către bolnav: Ţie ḑic: Scólă de-ţi ia patul, plécă şi te du în casa ta. Iar el îndată s'a sculat, şi-a ridicat patul pe umere şi umbla înaintea tuturor. Acésta dacă a vĕḑut mulţimea, se mira cu spaimă şi ḑicea, că nicĭ odinióră n'a vĕḑut aşa, şi cu bucurie lăuda pre Dumneḑeŭ de tóte câte vĕḑuse şi auḑise, cum dete Christos aceluĭ bolnav de o dată şi sănătate şi iertare de păcate.

A DÓUA PARTE.

Cum se cade să răbdăm tóte neputinţele cu mulţămire.

Când ne-ar da Dumneḑeŭ, după pofta nóstră, binele lumeĭ: sănătate, avuţie, bună întîmplare întru tóte, atuncĭ am avea pre Dumneḑeŭ bun şi milostiv; iar dacă ar lua acestea tóte dela noĭ, atuncĭ iarăşĭ am răpşti şi am huli pre Dînsul, ca şi fariseiĭ. Pentru aceea, de ar veni pre noĭ şi scîrbe, dintru socotinţa luĭ Dumneḑeŭ, sîntem datorĭ să mulţămim ca şi de bine şi să nu ni se supere în scîrbe, ci să răbdăm cu blândeţe.

Precum doftorul nu este bun numai atuncĭ când adapă bolnavul cu erburĭ dulcĭ, ci şi atuncĭ este bun când dă bolnavuluĭ şi erburĭ amare şi tae cu briciul carnea cea rea, numai să tămăduiască bolnavul; aşa şi Dumneḑeŭ, cela ce este socotitor de tot binele, pururea socoteşte bine de făptura mânilor Sale, iar mai vîrtos de om, să nu péră. Pentru aceea, de multe orĭ slobóde certărĭ de rane şi de bóle, pentru ca să ne simţim şi să alergăm către mila Luĭ.

Dacă dobândim ce-va bine din mânile lui Dumneḑeŭ: orĭ sănătate îndelungată, orĭ avuţie, orĭ cinste şi mărire, atuncĭ către aceea nădĕjdneşte sufletul, inima şi mintea nóstră, şi după unele ca acelea ne luăm, uĭtăm pre Dumneḑeŭ şi ne depărtăm de Dînsul cu gândul, ca şi fiĭul cel curvar. Dumneḑeŭ vĕḑênd depărtarea nóstră şi zăbavă îndelungată ce ne zăbovim cu lucrurile acesteĭ lumĭ deşerte, trimite spre noĭ spaĭmă, de ne sparie şi ne întórce către Sfinţia Sa: Une orĭ cu oştĭ şi cu robiĭ, alte orĭ cu foc, alte orĭ cu mórte năprasnică, alte orĭ cu fómete, ca să alergăm degrab la Dînsul în tóte nevoile nóstre, şi judecăţile Luĭ cele ascunse să nu ocărîm.

Să nu ne aflăm cum-va puindu-ne Luĭ împrotivă, că nu ştim pentru ce sîntem certaţĭ. De vom răbda acéstă certare trecĕtóre, atuncĭ ne vom izbăvi de certarea cea veclnică, cum şi scrie, că cu cât se strică omul nostru cel dinafară, adecă trupul, cu atâta se înoeşte cel dinlăuntru, adecă sufletul (II Corintenĭ 5, 1). Tótă certarea dintru acéstă lume, nu se arată a fi bucurie, ci scîrbă; ĭar mai apoĭ se află róda păceĭ, adecă mare şi multă odihnă. Patima dintru acéstă vreme de acum, nu este întocma cu slava ce va să se arate întru noĭ, carea covîrşeşte preste mĕsură cu mărirea cea de vecĭ.

Pentru aceea sîntem datorĭ, tóte certările şi bătăile să le răbdăm cu mulţămire, şi cu drag să luăm laudă ca din mânile lui Dumneḑeŭ. Iar Sfinţia Sa, ca cela ce ştie tóte, dacă va vedea întórcerea nóstră către Dînsul, curînd ne va sloboḑi de unele ca acelea; ne va dărui binele acesteĭ lumĭ şi după aceea viaţă de vecĭ şi împĕrăţia cerĭuluĭ, pre carea noĭ toţi să o dobândim, cu darul Domnuluĭ nostru Iisus Chri-

stos, a Căruia este mărirea, cinstea şi puterea, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi intru veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A ŞEAPTEA DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum sórele luminéză cu strălucirea sa tóte câte sînt pre sub cerîŭ şi tuturor tinde strălucirea sa, aşa şi Domnul nostru Iisus Christos, dreptul sóre, lumina cea neapusă, strălucirea cea vecînică, luminéză pre toţî câţî vin către Dînsul; — nu numaĭ trupul ci şi sufletul, — cum a luminat şi pre aceĭ doĭ orbĭ de cariĭ spune acum sfintul Mateĭ Evanghelistul

Cap. 9, stih 27—35.

În vremea aceea, trecênd Iisus, mers-aŭ după dînsul doĭ orbĭ strigând şi grăind: Miluéşte-ne pre noĭ Iisuse Fiĭul luĭ David. Iar dacă a mers în casă, „venit-aŭ către dînsul orbiĭ şi le-a grăit lor Iisus: „Credeţî că pocîŭ să fac eŭ acésta? Grăit-aŭ luĭ: a-„devĕrat, Dómne. Atuncĭ s'a atins de ochiĭ lor, gră-„ind: După credinţa vóstră să fie vóuĕ. Şi s'aŭ des-„chis lor ochiĭ; şi le-a poruncit lor Iisus, grăind: „Socotiţî ca nimenea să nu ştie. Iar eĭ eşind, l'aŭ ves-

„tit pre dînsul preste tot pămêntul acela. Şi eşind „eĭ, ĭată aŭ adus către dînsul pre un om mut, îndră„cit. Şi fiind gonit dracul, a grăit mutul, şi s'a mirat „mulţimea grăind: Nicĭ odinióră nu s'a arătat aşa în „în Israil. Iar fariseiĭ grăĭaŭ: Cu domnul dracilor go„neşte draciĭ. Şi umbla Iisus prin tóte cetăţile şi o„raşele, învĕţând în sobórele lor, şi mărturisind E„vanghelia împĕrăţieĭ, şi vindecând tótă bóla şi tótă „neputinţa întru ómenĭ.

ÎNTÂIA PARTE.

Pentru credinţa acelor doĭ orbĭ şi pentru puterea cea Dumneḑeéscă.

Isaia prorocul maĭ înainte vreme a vĕḑut cu Duhul Sfînt venirea luĭ Dumneḑeŭ pre pămênt şi binele ce vrea să facă némuluĭ omenesc; pentru aceea strigând a ḑis (35, 4, 5): „Veseleşte-te pustie neumblată, că ĭată Dumneḑeul vostru va veni şi vĕ va izbăvi pre voĭ. Atuncea se vor deschide ochiĭ orbilor, şi urechile surḑilor vor auḑi, şi deschis va grăi limba muţilor. Atuncĭ şchĭopiĭ vor sări ca cerbiĭ".

Acestea ce a prorocit de demult prorocul, acum s'aŭ plinit. Cu adeverat acum s'aŭ deschis ochiĭ orbilor; şi nu numaĭ celor doĭ, ci la tótă lumea a strĕlucit lumina sfinteĭ Evangheliĭ a împĕrăţieĭ luĭ Dumneḑeŭ; s'a vărsat Duhul Sfînt întru inimile ómenilor cele pustiĭ, întru care nu umblase binele luĭ Dumneḑeŭ; deschis grăeşte limba celora ce mărturisesc Evanghelia; surḑiĭ aud glasul luĭ Christos.

Domnul Dumneḑeŭ cu trup a umblat pre lume, şi întru umblarea Sa, mult bine a făcut némuluĭ omenesc. Mergênd pre cale, pre o femee ce-ĭ curgea sânge de doĭ-spre-ḑece anĭ, o a tămăduit (Marcu 5, 25). Fata luĭ Iair o a înviat. Şi dacă a eşit de acolo,

veniră după Dînsul doĭ orbĭ de strigaŭ şi se rugaŭ, fiind-că prinseseră de veste de minunea ce făcuse Christos în casa luĭ Iair de-ĭ înviase fata. Pentru aceea cu de-adins se rugaŭ să le deschidă ochiĭ şi să le dea vedere, şi ḑiceaŭ: Fiĭul luĭ David, milueşte-ne. Fiĭul luĭ David îĭ ḑiceaŭ orbiĭ, fiind-că acest nume, mare cinste şi mare slavă avea întru Israiltenĭ. D'intre împĕraţiĭ jidoveştĭ, întâiŭ David a făcut luĭ Dumneḑeŭ spre plăcere şi luĭ ĭ-a făgăduit Dumneḑeŭ, că din seminţia luĭ se va naşte Mesia Christos, —cum şi scrie: „Din róda pântecelui tĕŭ voiŭ pune pre scaunul tĕŭ“ (Psalm 131, 11). Pentru aceea şi orbiĭ aceĭa ştiind acésta, Îl strigaŭ şi-l ḑiceaŭ: Fiĭul luĭ David.

Insă Sfinţia Sa Domnul Christos, nu vru să-ĭ tămăduiască pre cale, până n'a intrat în casă. Nu pentru alta, numaĭ pentru nemulţămitoriĭ jidovĭ ce eraŭ cu Dînsul, cariĭ pururea huĭaŭ şi ocăraŭ minunile Luĭ ce făcea. Iar dacă a intrat în casă, atuncĭ le-a ḑis: Oare credeţĭ că poclŭ face acésta? Intrebat-a Christos, nu că dóră nu vedea Sfinţia Sa credinţa ce era întru inimile lor, ci pentru ca să arate şi eĭ singurĭ cu gura lor, credinţa, ca să îndemne şi pre alţiĭ către credinţă. De multe orĭ minunile ce făcea Domnul, nu le făcea numaĭ pentru ceĭ bolnavĭ, ci maĭ vîrtos pentru cela ce vedeaŭ şi auḑiaŭ. Aşa şi aicea, a cerut Christos credinţă dela orbĭ, pentru ca să arate înaintea mulţimeĭ, că puterea credinţeĭ mult póte: pre mare ca pre uscat a da să umble, morţiĭ să învie, munţiĭ să mute şi orbilor ochĭ să dea.

După ce ĭ-a tămăduit şi le-a dat lumină, le-a ḑis să nu spue nimenuĭ minunea ce a făcut. Cu acésta ne-a învĕţat să nu ne lăudăm cu bunătăţile nóstre,

nicĭ să ne mărim cu binele nostru. Iar eĭ dacă aŭ eşit, povestĭaŭ şi spuneaŭ către toţĭ minunea aceea. Nu pentru-că dóră nu ascultară cuvîntul ce le ḑisese Christos să nu spue nimenuĭ, ci ca nişte mărturiĭ cuvîntuluĭ luĭ Christos, mărturisĭaŭ preste tótă ţéra aceea binele şi minunile luĭ Christos.

Dacă s'aŭ dus dela Dînsul orbiĭ, luminaţĭ şi trupeşte şi sufleteşte, atuncĭ îndată aŭ adus la Dînsul un om mut, îndrăcit. Nu era acéstă bólă din firea omuluĭ aceluea, ci din vicleşugul diavoluluĭ, şi de aceea alţiĭ l'aŭ adus pre dînsul, că nu putea nicĭ să se róge luĭ Christos, de vreme ce diavolul legase limba luĭ de era mut. Pentru aceea nicĭ Christos n'a cerut credinţă dela dînsul, ca dela orbĭ, ci îndată l'a vindecat. Gonit fiind dracul, mutul a grăit, iar mulţimea se mira şi grăĭa: Nicĭ odinióră nu s'aŭ arătat minunĭ ca acestea în Israiltenĭ.

A DOUA PARTE:

Pentru faptele cele bune ce se chémă lumină, şi pentru faptele cele rele ce se chémă întunerec.

Tóte faptele cele bune aŭ începătură dela Dumneḑeŭ, pentru-că Acela este singur lumină adevĕrată, cum a ḑis Însuşĭ (la Ión 12, 46): „Eŭ sînt lumina lumeĭ; cela ce va umbla după mine şi după ḑisele mele, acela nu umblă întru întunerec, ci va umbla pururea în lumină". Precum este Christos lumină, aşa şi lucrurile Luĭ sînt lumină.

Iar faptele cele rele, aŭ începĕtură dela diavolul. Precum este acela întunecat, aşa sînt şi lucrurile luĭ întunecate. Faptele luĭ cele rele sînt acestea: Necredinţa fără frică, adecă cînd nu se teme cine-va de Dumneḑeŭ; nemulţămirea, mîndria, deşarta mărire, lăcomia, mînia, nepaza, lenea, beţia. Dintru acestea

se nasc curviile, necurăţiile, zavistia, pizma, uciderea, furtişagurile, apucările, nemilostivirea, vrajba. Acestea sînt lucrurile întunerecului. Cine le are şi le face pre acestea, acela este orb şi întunecat cu întunerecul diavolului şi moştén împărăţiei drăceşti, unde este focul nestins şi munca veşnică, gătită iubitorilor de păcate. Cela ce umblă întru acest întunerec, acela sînt mai orbi decât orbii acela de atunci, pre carii i-a luminat Christos. Aceştia, după trup numai, în acéstă lume eraŭ orbi, iar acela şi după suflet, în veci sînt osîndiţi, şi nici odinióră pre Dumneḑeŭ nu vor vedea, nici lumina împărăţiei Lui; pentru-că acele păcate, tot sufletul cu întunerecul veşnic îl cuprinde, şi mintea cu orbie neînţeléptă o légă. Precum cel orb nu vede înaintea sa nimica: nici ţărmure, nici şérpe, nici armă, nici alt nimic din câte îi aduc lui mórte; aşa şi omul cel ce este orb cu întunerecul păcatelor, nimic nu vede înaintea sa, nici chiar păcatul ce face; nici se teme de mórte, nici gândeşte de muncă, ci tóte acestea zac dinafară de mintea lui. Cum cel orb nu vede să se ferésca de şérpe, aşa şi iubitorul de păcate, nu vede să se ferésca de păcate.

Precum faptele cele drăceşti sînt şi se chémă întunerec, aşa şi faptele cele bune sînt şi se chémă lumină. Faptele cele bune sînt acestea: dragostea, credinţa, nădejdea, adecă să créḑă neşcine şi să nădéjduiască întru Dumneḑeŭ; smerenia, supunerea, blândeţele, dreptatea, milostenia, curăţia, răbdarea, ascultarea, ruga, postul, paza, trezvirea, paza bisericei. Acestea sînt lucrurile luminei. Acestora este învĕţător şi începĕtor Christos. Cine le va ţinea întru inima sa şi le va face, acela este fiŭ luminei şi moştén împărăţiei cerului.

Iar tu, o omule, cela ce iubeştĭ păcatele, ce veĭ alege dintru aceste dóuĕ, ca să ţiĭ?—Faptele cele bune, saŭ cele rele? Luĭ Christos să urmedĭ, saŭ draculuĭ? În lumină să umbli, saŭ în întunerec? Cu Dumnedĕu şi cu îngeriĭ Luĭ întru împĕrăţia cerĭuluĭ, saŭ cu diavolul în munca foculuĭ nestins? Alege acum una din dóuĕ; iţĭ este în voe şi aĭ minte slobodă.

De veĭ dice: eŭ pot şi luĭ Dumnedĕu şi draculuĭ să slujesc; şi în lumină şi în întunerec să umblu; şi bine şi rĕŭ să fac;—acésta nu este adevĕrat, ci este minciună şi înşelăciune drăcéscă. Să nu te înşelĭ, omule, cu aceste gânduri şi cu aceste amăgiturĭ, că n'are nicĭ o împreunare dracul cu Dumnedĕu; n'are parte întunerecul cu lumina, nicĭ faptele cele rele cu cele bune, nicĭ păcătoşiĭ cu ceĭ drepţĭ. Atâta sînt de departe, cât este cerĭul de iad.

Socoteşte, o omule creştine: a cuĭ voe faci şi cuĭ urmedĭ, aceluĭa veĭ fi după mórte şi întru împĕrăţia luĭ veĭ locui în vecĭ. Dóuĕ împĕrăţiĭ sînt întru acéstă lume: o împĕrăţie a rĕutăţilor şi a păcatelor, altă împĕrăţie a bunătăţilor şi a dreptăţeĭ. Acestea totde-una sînt în vrajbă: rĕul binelui şi binele rĕuluĭ. Întru împĕrăţia rĕutăţilor, împĕrăţeşte diavolul; întru împĕrăţia bunătăţilor, împĕrăţeşte Christos. Pentru aceea fugiţĭ de scăpaţĭ şi eşiţĭ din împĕrăţia întunereculuĭ şi alergaţĭ la lumina împĕrăţieĭ luĭ Christos, ca cu Dînsul în vecĭ să împĕrăţiţĭ şi acolo să-L preamăriţĭ d'împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A OPTA DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Nimic așa de dulce sufletului creștinesc nu este întru acéstă lume, ca atunci când aude cuvîntul lui Dumnedeŭ; căci cuvîntul lui Dumnedeŭ se chémă foc, care, dacă cade în suflet, tótă rĕcéla păcatelor scóte afară, și dragostea lui Dumnedeŭ ca un foc se aprinde întru dînsul și tóte gândurile păcatelor arde. Într'alt chip se chémă sabie de amândóuĕ părțile ascuțită, că nu se sfiește de fața nimenuĭ: nici de împĕrat, nici de domn, nici de vlădică, ci ca o sabie de amândóuĕ părțile ascuțită, tae și vădește tóte fără-de-legile și tóte gândurile cele de păcate din inimile tuturor. Chémă-se și hrană, cuvîntul lui Dumnedeŭ, că este mai dulce decât tótă dulcéța acestei lumi, că îndulcește și trupul și sufletul în vecĭ, hrănește sufletul cu hrană nevĕdută și este viŭ în vecĭ. De acéstă dulcéță a gustat și mulțimea aceea carea umbla după Christos, din multe cetățĭ, sate și pustiurĭ, și treĭ dile stătură împrejurul Luĭ, nemâncați, ascultând cuvîntul Luĭ. Pentru aceea și Domnul Christos în dóuĕ chipurĭ le-a făcut lor bine, că toți bolnaviĭ lor ĭ-a tămăduit și pre dînșiĭ cu cincĭ pânĭ micĭ, cincĭ miĭ de

ómenĭ a săturat, numaĭ bărbaţĭ, afară de mueriĭ şi afară de pruncĭ,—cum maĭ ales audim astă-dĭ din Sfînta Evanghelie

Dela Matei cap. 14, stih 14—22.

În vremea aceea, vĕdut-a Iisus popor mult, şi i s'a făcut milă de dînşiĭ şi a tămăduit bolnaviĭ lor. Şi fiind sĕră s'a apropiat către dînsul Uceniciĭ luĭ „grăind: Locul este pustiŭ şi vremea a trecut; slo„boděşte poporul ca să se ducă prin sate să-şĭ cum„pere bucate. Iar Iisus le-a dis lor: Nu trebue să mér„gă; daţi-le voĭ să mănânce. Dar eĭ aŭ dis luĭ: Nu a„vem aicea decât numaĭ cincĭ pânĭ şi doĭ peştĭ. Şi El „a dis: Aduceţi-le încóce. Şi a poruncit poporuluĭ să „şadă pre ĭarbă, şi luând cele cincĭ pânĭ şi doĭ peştĭ, „căutând la cerĭŭ a binecuvîntat, şi a frînt şi a dat „Ucenicilor pânile, ĭar Uceniciĭ poporuluĭ. Şi aŭ „mâncat toţĭ şi s'aŭ săturat, şi aŭ luat rĕmăşiţe de stă„rîmăturĭ, dóuĕ-spre-ďece coşurĭ pline. Iar ómeniĭ „cariĭ mâncaseră eraŭ ca cincĭ miĭ, afară de mueriĭ şi „afară de pruncĭ. Şi îndată a silit Iisus pre Uceniciĭ „sĕĭ a intra în corabie şi a merge înaintea luĭ de ceea „parte, până când va sloboďi poporul.

INTÂIA PARTE:

Pentru cum se cade să dea fieş-cine cale mâniei, şi pentru minunea lui Christos.

Acéstă minune a fost într'acea vreme când a aŭdit Domnul Christos, că pre Ión Botezătorul l'a tăét Irod. Atunci intrând în corabie, S'a dus într'un loc pustiŭ la o parte (Matei 14, 11—13).

Dusu-S'a Domnul în pustie, nu că dóră Se temea de mórte, că Însuşi de bună voe vrea să o ĭa—cum ďise Insuşi: „Am putere să-mĭ puĭ sufletul meŭ,

şi am putere ĭar să-L ĭaŭ“—, ci a fugit dinaintea mâneĭ, ca să ne înveţe pre noĭ să nu ne dăm înşine pre noĭ în năpaste, ci să fugim dinaintea mâneĭ omeneştĭ. Fugit-a Domnul Christos şi pentru acésta, că încă nu era venită vremea muncilor Sfinţieĭ Sale. Şi încă, ca să arate şi acésta, că n'a luat trup amăgitor, cu vre o nălucire, ci trup adevĕrat asemenea ca şi alţĭ ómenĭ, alegênd numaĭ fără de păcate.

De ar fi fost prins atuncĭ de Irod, L'ar fi omorît ca şi pre Ión; ĭar de S'ar fi izbăvit atuncĭ Christos dintru acea nevoe, atuncĭ ar grăi de Sfinţia Sa, că cu nălucire S'a arătat şi n'a luat trup adevĕrat, ci nevĕdut a scăpat din mânile luĭ Irod, ca şi cum ar fi fără de trup. Pentru aceea Domnul Christos de bună voe S'a dus la pustie, ca să astupe gura ereticilor: a luĭ Marchian şi a luĭ Manifiu, ce aŭ învĕţat că cu nălucire S'a întrupat Christos. Dusu-S'a Domnul în pustie ca să Se osebéscă de mulţime şi să Se odihnéscă ce-va; dar mulţimea nicĭ aşa nu se lăsa de Dînsul, ci cu drag alerga după Dînsul şi prin pustiĭ, arătând către Dînsul credinţă şi dragoste. Pentru aceea aŭ luat şi plată, mila luĭ Dumnedĕŭ, pentru ostenéla lor. Dacă ĭ-a vĕdut pre dînşiĭ, ĭ s'a făcut milă de eĭ, şi câţĭ bolnavĭ aveaŭ cu eĭ, pre toţĭ ĭ-a vindecat (Mateĭ 14, 14) şi din mulţĭ, cu cuvîntul, draciĭ a scos, şchiopiĭ a ridicat, orbiĭ a luminat, slăbănogiĭ a întărit. Şi nu numaĭ trupurile lor de bólă le-a vindecat, ci şi sufletele lor din bóla vecînică a sloboḑit şi în flămânḑirea lor ĭ-a hrănit. Atâta este de mare mila luĭ Dumnedĕŭ, cât nu dărueşte numaĭ de ce se rógă omul, ci şi de ce nu se rógă dobândeşte.

Vĕḑênd Apostoliĭ luĭ Christos acea mulţime cu atâta osîrdie că stă împrejurul luĭ Christos şi de a-

tâta vreme flămânzĭ şi n'aŭ ce mânca, s'aŭ apropiat către Învĕţătorul lor Christos şi-L rugaŭ să-i slobódă pre dînşiĭ ca să se ducă să-şĭ cumpere bucate. Nu ştiaŭ eĭ, nicĭ gândiaŭ de bucatele cu carĭ vrea Christos să-i hrănéscă. Pentru aceea şi Domnul Christos n'a ḑis: Eŭ le voiŭ da de vor mânca, ci ḑise lor: Daţi-le voĭ lor să mănânce, iar eĭ nu trebueşte să se ducă dela mine, că de le-ar trebui M'ar fi rugat eĭ să-i slobod pre dînşiĭ. Eŭ sînt hrană flămânḑilor şi isvor de apă vie însetaţilor. Eŭ poclŭ să hrănesc şi aicea, cum am hrănit şi poporul jidovesc în pustiile Sinaĭ, cu mană din cerĭŭ şi cu apă din pétră séca, în patru-ḑecĭ de anĭ (Eşire 16, 4). Pentru aceea nu trebueşte să se ducă eĭ, ci le daţi voĭ lor să mănânce. Iar eĭ aŭ grăit: Dómne, n'avem aicea decât numaĭ cincĭ pânĭ şi doĭ peştĭ. Atuncea Domnul Christos a ḑis lor: Aduce-ţi-mĭ incóce pânile şi peştiĭ, ca să cunóşteţĭ şi voĭ puterea Mea. Eŭ stăpânesc marea şi uscatul; în mare înmulţesc peştiĭ şi pre pămînt róda. Eŭ, din puţin poclŭ face mult, şi din micĭ, marĭ. Apostoliĭ aŭ adus pânile şi peştiĭ. Dacă le-a luat, a ḑis să şadă poporul pre iarbă, şi Sfinţia Sa ridicându-Şĭ ochiĭ şi căutând la cerĭŭ, a binecuvîntat şi a frînt; — adeverind că din cerĭŭ a venit dela Părintele, şi învĕţând pre noĭ, să nu ne atingem de bucate la masă să mâncăm fără binecuvîntare, nuĭ înainte până nu vom mulţămi luĭ Dumneḑeŭ Celuĭa ce ne hrăneşte.

A DÓUA PARTE:

Pentru puterea Dumneḑeirei luĭ Christos şi pentru înmulţirea pânilor şi peştilor.

Dacă a binecuvîntat Domnul Christos şi dacă a frînt, de aciĭa s'aŭ înmulţit pânile şi peştele. Cu mânile a binecuvîntat şi a frînt, iar cu pu-

terea cea nevĕdută a Dumneḑeirei Sale, a înmulţit pânea şi peştele, ca să cunóscă toţi că este Acela ce înmulţeşte róda pământului şi dă hrană la tóte făpturile; că este Acela ce a ḑis dintru'ntâiŭ să crésră pământul iarbă ţarinilor şi seminţe de tóte felurile (Facere 1, 12); să scótă apele jivinĭ viĭ, chiţiĭ cei marĭ, peştĭ şi gadine de tóte felurile ce sînt în apă şi hîarele mărilor şi ale pământuluĭ, şi paserile ce sbóră în văzduh. Acestora tuturor este făcĕtor şi înmulţitor Domnul nostru Iisus Christos, cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, cu firea trupuluĭ nostru îmbrăcat.

Precum se cunóşte dupre acele lucrurĭ d'intâiŭ, puterea mărireĭ Sale, Carele numaĭ cu cuvîntul a ḑis şi s'a făcut, aşa şi aicea pentru înmulţirea pâneĭ şi a peşteluĭ, se cunóşte puterea Luĭ cea dumneḑeéscă. Cu nimic nu este maĭ mică acésta decât acele de atuncĭ.

Acéstă minune a făcut-o în pustie ca să nu fie vre un prepus, să ḑică neşcine că a fost aprópe de vre un tîrg, de a adus de altă parte acele bucate.

ine-cuvîntând şi frîngĕnd Domnul Christos acele cincĭ pânĭ şi doĭ peştĭ, le-a dat Apostolilor. Apostoliĭ luând, fărîmăturile creşteaŭ în mânile lor şi se înmulţiaŭ. Acésta vĕḑĕnd eĭ, se miraŭ şi se bucuraŭ, şi aşa daŭ mulţimeĭ de-şĭ împărţia, că eraŭ aşeḑaţĭ cete, câte o sută şi cincĭ-ḑecĭ, pre iarbă verde. Mâncară toţi şi s'aŭ săturat din puţină pâne şi din doĭ peştĭ, cincĭ miĭ de bărbaţĭ numaĭ, afară de mueriĭ şi pruncĭ. Tuturor le-aŭ ajuns şi încă aŭ şi prisosit dóuĕ-spre-ḑece coşniţe pline de fărîmăturĭ.

Invĕţat-a Domnul Christos să strîngă fărîmăturile, să cunóscă că nu sînt alte pânĭ întregĭ, ci sînt acelea ce a frînt. Dóuĕ-spre-ḑece coşniţe a invĕţat

să umple, pentru ca fie-care Apostol să ducă pe umere coşul sĕŭ, ca să-şĭ aducă aminte de minunea Domnuluĭ şi Făcĕtoruluĭ sĕŭ. Şĭ Iuda vînd̦ĕtorul să pórte coşul pre umĕrul sĕŭ, ca să-l fie martorĭ umĕrul şi mânile, în vremea aceea în care vrea să vîndă pre Domnul sĕŭ, Cela ce a făcut acéstă minune.

Dacă a făcut Sfinţia Sa acéstă minune, atunc̆ fórte s'aŭ mirat de Dînsul jidoviĭ, atâta cât şi împĕrat vreaŭ să-L ridice. De aicea mare laudă aŭ acel̆ din mulţimea aceea, carĭ, cu femeĭ, cu pruncĭ, aŭ călĕtorit după Christos până în pustie. Acolo aŭ flămând̦it, stând şi ascultând învĕţătura Luĭ treĭ d̦ile. Aşa este dragostea; tóte pre lesne le rabdă: fómea, golic̆iunea, zăduhul şi gerul.

Aşa şi nóuĕ ni se cade, celora ce vom să urmăm după Christos şi să cercăm împĕrăţia cerĭuluĭ. Să nu iubim alt nimica maĭ vîrtos decât pre Christos; —nic̆ casa, nic̆ satele, nic̆ avuţia, nic̆ odihna trupuluĭ. Să eşim afară din gâlcéva păcatelor şi din valurile poftelor lumeĭ; că cela ce se aprinde cu focul dragosteĭ luĭ Christos, acela nic̆ o greutate nu simte întru acéstă lume, care să-l pótă despărţi de Dumned̦eŭ—precum d̦ice Dumned̦eescul Pavel (la Epistolia cea către Romanĭ 8, 35)—nic̆ sărăcia, nic̆ fómea, nic̆ golic̆iunea, nic̆ chĭar mórtea, nic̆ sabia.

Dec̆ să agonisim şi noĭ acéstă dragoste; să-L avem întru noĭ; că în voea nóstră este, orĭ să petréc̆ă întru noĭ, orĭ să Se ducă dela noĭ. Când vom gândi de cele cereştĭ şi mintea nóstră o vom întinde către Dumned̦eŭ, atunc̆ va petrece întru noĭ; ĭar când vom căuta binele şi dulcéţa acesteĭ lumĭ, atunc̆ va fugi dela noĭ. În lumea cea de sus este ascuns focul acelĕĭ dragoste, ĭar întru acéstă lume de jos este rĕ-

célă mare. Pentru aceea, când va fi legată inima nóstră de acésta lume de jos, atunci mare rĕcĕlă şi ger va avea inima nóstră şi va fi stérpă şi fără de ródă de faptele cele bune. Iar când vom căuta către lumea cea de sus şi mintea nóstră cu voea nóstră o vom trimite acolo, atunci de acea lumină de acolo se va încălḑi.

Focul acelei dragoste nu este alt, fără numai singur Duhul Sfînt, Carele aprinde focul dragostei lui Dumneḑeŭ întru noi. Acela te va învĕţa şi te va îndrepta din întunerec în lumină, din mórte în viaţă, de pre pământ în cerîŭ întru împĕrăţia Lui,—întru carea pre noi pre toţi ne învrednicéşte, Dómne Iisuse Christóse Dumneḑeul nostru, acolo unde împĕrăţeştĭ cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A NOUA DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum între petrile cele scumpe, mai tare decât diamantul nu este, aşa şi într'alte bunătăţi creştinéştĭ, mai tare nu este decât credinţa, însă când este împreunată cu fapte bune. Acésta este nebiruită de tóte vicleşugurile vrăjma-

şuluĭ. Pentru credinţă, şi Petru Apostol a umblat pre mare ca pre uscat. Până se ţinea de dînsa, nu-l lăsa să se afunde în mare; ĭar cât o a lăsat, aşa îndată a început a se afunda şi a început a înota,—de care lucru maĭ lămurit audim spuind Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul:

Cap. 14, vêrs. 22—34.

„In vremea aceea, silit-a Iisus pre Uceniciĭ sĕĭ să „intre în corabie şi să mĕrgă înaintea luĭ de ceea „parte, până ce va sloboḑi mulţimea. Şi sloboḑind „mulţimea, s'a suit la munte singur să se róge. Şi fă„cêndu-se sĕră, era acolo singur. Iar corabia era în „mijlocul măreĭ învăluindu-se de valurĭ; că era vên„tul protivnic. Şi într'a patra stréjă din nópte, mers-a „către dînşiĭ Iisus, umblând pre mare. Şi vĕḑêndu-l „pre dînsul Uceniciĭ umblând pre mare, s'aŭ spăi„mîntat ḑicêndu că nălucă este, şi de frică aŭ strigat. „Iar Iisus a ḑis lor îndată, grăind: Cutezaţĭ, eŭ sînt, „nu vĕ temereţĭ. Şi Petru rĕspunḑêndu a ḑis: Dómne, „dacă eştĭ tu, porunceşte-mĭ să viŭ către tine pre „apă. Iar el a ḑis: Vino. Şi eşind din corabie, Petru „umbla pre apă ca să mĕrgă către Iisus. Vĕḑêndu în„să vênt tare s'a temut, şi începêndu a se afunda, a „strigat grăind: Dómne, mântueşte-mĕ. Şi îndată tin„ḑêndu Iisus mâna l'a apucat pre dînsul şi ĭ-a grăit „luĭ: Puţin credinclosule, pentru ce te-aĭ îndoit? Şi „intrând eĭ în corabie a stătut vêntul. Iar ceĭa ce e„raŭ în corabie viind s'aŭ închinat luĭ grăind: Cu a„devĕrat Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ eştĭ, şi trecêndu, aŭ ve„nit în pămêntul Ghenisaretuluĭ.

INTÂIA PARTE.

Pentru puterea Dumnedeirei lui Christos şi pentru spaima Apostolilor.

Minunat este Dumnedeŭ întru tóte lucrurile Sale şi puterea minunilor Luĭ cine o va spune; că nu numaĭ pre uscat şi prin pustiĭ a făcut minunĭ, ci şi pre mare sînt urmele Luĭ, şi cărările Luĭ întru ape multe. Dacă a arătat Domnul mila Sa mulţimeĭ aceleea de a vindecat bolnaviĭ lor şi ĭ-aŭ săturat în fómea lor cu pâne făcută cu minune, ĭ-a slobodit pre dînşiĭ să se ducă pre la casele lor. Pre Uceniciĭ Sĕĭ ĭ-a trimis să trécă cu corabia de ceea parte de mare către lume, ĭar Él Insuşĭ S'a dus la un munte într'un loc pustiŭ să se róge.

Acésta a făcut pentru ca să ne înveţe pre noĭ: niciĭ tot-de-una să petrecem în gâlcévă, niciĭ tot-de-una să fim osebiţiĭ de ómeniĭ; ci, când vom să ne rugăm şi cu Dumnedeŭ să vorovim în ruga nóstră, atunciĭ ne trebueşte tăcere în singurătate şi în locurĭ fără de ómeniĭ să fim să ne rugăm. Şi când vom ĭar să grăim către ómeniĭ de cele sufleteştiĭ, atunciĭ să lăsăm singurătatea.

Zăbovit-a Domnul Christos la rugă, mult, arătându-ne să răbdăm şi noĭ la rugă, mult, şi cu aşteptare să ne rugăm. De n'aĭ şi dobândi de ce te rogĭ, încă să nu te mâhneştiĭ, niciĭ te lăsa de rugă; că ştie Dumnedeŭ, cu tocmelele Sale cele neştiute, a'ţiĭ folosi. Şi ómeniĭ de multe orĭ ca niştе pruncĭ se rógă de ce nu le este de folos şi maĭ vîrtos de vătămare. Pentru aceea şi Dumnedeŭ nu dă de tóte orile după rugăciunea nóstră;—ca şi părintele, fiiuluĭ sĕŭ, de vede că cere cuţit, nu-ĭ dă, ci-l ascunde să nu se vatăme cu dînsul.

Iar căci S'a rugat Domnul Christos atunci, nimenea din credincioşi să nu se îndoéscă că nu-I trebuía ce-va, ca Cela ce póte tóte, ci ca un Arhiereŭ adevĕrat Care vrea să-Şi dea trupul Sĕŭ ca un mĭel spre junghiare, pentru mântuirea a tótă lumea, S'a rugat cu trupul şi cu sufletul ca un om adevĕrat, pentru némul omenesc.

Dacă a biruit mórtea, a ruşinat pre diavolul, a risipit Iadul, S'a suit în cerĭŭ şi a şedut de-a drépta Părintelui preste îngerĭ (Marcu 16, 19);—de aciía de toţi este cinstit şi închinat: de îngerĭ în cerĭŭ şi de ómenĭ pre pĕmênt. Cela ce strigă către Dînsul, îĭ isbăveşte; cela ce se rógă către Dînsul, ruga lor o primeşte ca un Dumnedeŭ adevĕrat ce este, mărit împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt.

Domnul Christos a zăbovit în singurătate şi în rugă până la mĭedul nopţeĭ. Ucenicĭi eraŭ în corabie pre mare şi păţiaŭ nevoe mare de furtună şi de valurĭ, în cât era să se înece. Acéstă primejdie cuprinsese şi trupurile şi sufletele lor. Domnul nu li S'a arătat curînd, învĕţându-I să rabde bărbăteşte scîrbele câte li se vor întîmpla întru mărturia Evangheliei. Pentru aceea eĭ eraŭ în gândurĭ şi în spaimă mare şi le era frică să nu-I părăséscă cum-va Învĕţătorul lor Christos, şi gândiaŭ întru sine de grăiaŭ: Dóră să nu-L fim scârbit în ce-va de ne îndemnă să plecăm pre mare singurĭ fără de Sfinţia Sa, întru acéstă nópte cu întunerec şi cu furtună. De altă parte se jăluiaŭ şi le părea rĕŭ, în ce chip va trece Sfinţia Sa din pustie unde rĕmăsese, către lume, că altă corabie acolo nu era, fără numaĭ aceea în care intraseră Ucenicĭi. Intr'alt chip se tînguiaŭ unul către altul grăind: De ar fi aicea cu noĭ Învĕţătorul şi dulcele

nostru Domn, n'am păți noĭ întru acest chip, nicĭ am fi morțĭ de frică maĭ înainte de mórte.

Acestea gândind eĭ și unul către altul grăind, se apropie de dînșiĭ Domnul Christos, umblând pre mare ca pre uscat, în al patrulea clas din nópte. Ucenicĭĭ dacă L'aŭ vĕdut s'aŭ spăriat, că le părea că este o nălucire, că li se arată ce-va, și de frică strigară. Iisus îndată grăi cu dînșiĭ și a ḑis lor: Cutezațĭ, că Eŭ sint; nu vĕ temereți. Din ce se apropia de dînșiĭ, din ce se maĭ scornia furtuna și valurile se înălțaŭ asupra lor.

Sfințieĭ Sale îĭ era voea să fie așa, că știa cu înțelepcĭunea Sa minunate lucrurĭ a face de mântuirea omenéscă. Pentru-că nu-L cunoscuseră pre Dînsul dupre minunea ce făcuse cu pânile în pustie, că este Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, de aceea acum, pre mare, în frică și în nevoe mare L'aŭ cunoscut și aŭ mărturisit că este Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ.

Umblând Domnul pre mare și mergĕnd către dînșiĭ, nu-L cunoșteaŭ Ucenicĭĭ fiind-că era nóptea și fața Luĭ nu o vedeaŭ. Pentru aceea lĭ se părea că este duh, nu este trup, se speriară și de frică aŭ strigat. Iar Domnul mângâindu-l pre dînșiĭ, le-a ḑis: Nu vĕ temereți, că sînt Eŭ Invĕțătorul vostru. De nu vedeți fața Mea, voĭ cunóșteți glasul Meŭ.

Acestea dacă a audit Petru l-a părut bine și a ḑis: Dómne, de eștĭ Sfinția Ta, ḑi-mĭ să viŭ la Tine pre apă, ca să Te cunosc pre Tine Domnul mărelĭ și impĕratul lumeĭ. Sfinția Sa l-a ḑis: Vino. Și dacă s'a pogorît Petru din corabie și mergea pre apă către Christos, El vĕḑĕnd un vênt mare s'a temut, a început a se afunda și a strigat ḑicĕnd: Dómne, ajută-mĭ! Iisus îndată tinḑĕnd mâna l'a apucat și l-a

grăit: Puțin credincîosule, pentru ce te-aĭ îndoit?

A DÓUA PARTE:

Pentru credința Apostolilor și cum se cade nóuă cu credința a ne apropia către Dumnedeŭ.

Credința și dragostea aŭ făcut pre Petru de s'a pogorît din corabie și a plecat pre apă. Pentru mare credință și dragoste ce avea către Domnul Christos, a vrut maĭ înainte decât alțiĭ Ucenicĭ să-L vadă și să grăiască cu Dînsul. Pentru aceea, dacă s'a pogorît Petru cu credință și cu dragoste ca aceea a merge către Christos, marea îl purta pre spatele sale și umbla ca pre uscat; ĭar dacă audi sunetul vêntuluĭ, și întórse ochiĭ sĕĭ de către Domnul, și căută către vênt, atuncĭ îndată începu a se afunda, căcĭ se îndoĭa, de frica vêntuluĭ.

Așa și noĭ dacă vom întórce ochiĭ sufletuluĭ și mintea nóstră de către Dumnedeŭ și vom căuta către vênturile cele deșerte ale lumeĭ acesteea, atuncĭ și noĭ îndată vom începe a ne afunda în marea păcatelor.

Și pre Petru, credința, pre mare îl purta, ĭar necredința îl afunda; pentru aceea Domnul Christos apucându-l de mână ĭ-a dis: Ce facĭ, o Petre? Ce a fost maĭ mare tu aĭ biruit și aĭ eșit din corabie de aĭ plecat pre mare numaĭ căcĭ aĭ audit glasul Meŭ, ĭar acum și fața Mea vĕdușĭ și Mĕ cunoscușĭ că sînt Eŭ și cu gândul te-aĭ îndoit. Acestea dicênd l'a luat de mână și l'a suit în corabie, și de aciĭa îndată s'a oprit vêntul. Iar ceĭ ce eraŭ în corabie aŭ venit și s'aŭ închinat Luĭ, dicênd: Cu adevĕrat eștĭ Fiĭul luĭ Dumnedeŭ!

Vĕdut-aŭ Apostoliĭ minune maĭ minunată decât cea dintâĭŭ, când a contenit vêntul și marea, și a-

tunci se miraŭ şi ḑiceaŭ: Cine póte fi Acesta, că şi marea şi vêntul ascultă de Dînsul? Iar acum nu o a contenit numaĭ, ci şi umblă pre dînsa ca pre uscat. Pentru aceea şi Ucenicii s'aŭ şi mirat şi aŭ şi creḑut, că Acela este Christos, Carele a închegat Marea Roşie când aŭ trecut Israilteniĭ (Eşire 14, 22), a înecat pre Faraon, şi este Acela Carele umblă pre aripele vêntuluĭ (Psalm 103, 4). Şi n'aŭ creḑut numaĭ, ci şi cu frică aŭ căḑut înaintea Luĭ şi aŭ ḑis: Cu adevĕrat credem că Sfinţia Ta eştĭ Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, că vĕḑurăm mărirea Ta şi puterea Dumneḑeireĭ Tale. Sfinţia Ta stăpâneştĭ marea şi vênturile.

Adus-a Christos pre Petru în corabie ca să cunóscă Ucenicii, că n'a afundat vêntul pre Petru în mare, ci necredinţa luĭ; pentru-că unde este credinţa tare, acolo nimic nu strică: nicĭ marea, nicĭ vêntul, nicĭ hîarele, nicĭ focul, nicĭ sabia, nicĭ mórtea, nicĭ altă faptă carea cum-va. Aşa aŭ fost de tarĭ Ucenicii luĭ Christos, după ce S'a suit Christos în cerĭŭ, că nu s'aŭ temut de frica a tótă lumea, până n'aŭ întors limbile dela idolie către Dumneḑeŭ.

Aşa şi noĭ, de ne este voca să mergem şi să ne apropiem către Dumneḑeŭ, credinţă tare trebueşte să avem. Să credem tóte făgăduinţele luĭ Christos, ce a făgăduit nóuĕ, ca şi cum le-am vedea cu ochiĭ noştri, şi ca şi cum ne-am atinge cu mânile de dînsele.

Făgăduitu-ne-a (la Marcu 16, 16) că cine va crede şi se va boteza, acela se va mântui şi împĕrăţia cerĭuluĭ va dobândi. Decĭ să credĭ, că nu te botéză preot, nicĭ înger, nicĭ arhanghel, ci Însuşĭ Dumneḑeŭ. Cu apă şi cu Duhul Sfînt te naşte întru viaţa de veci.

Făgăduit-a că cine va mânca din trupul Luĭ şi va

bea din sângele Lui, întru Sfinţia Sa va petrece şi Sfinţia Sa întru dînsul (Ión 6, 57).

Deci, chiar să nu-L vedĭ cu ochiĭ tĕĭ acum, însă cu credinţa, maĭ adevĕrat decât cu ochiĭ să priveştĭ sfînta Liturghie, ca şi cum aĭ privi junghierea trupului luĭ Christos, Care a fost junghiat pre cruce cu suliţa în cóste, şi cu cue de fer aŭ fost pătrunse palmele şi talpele Sfinţieĭ Sale şi S'a dat pre Sine (Isaia 53, 4–7) ca un Mieluşel spre junghiere, să fie jertfă pentru păcatele a tótă lumea. Acéstă jertfă se face cu sfînta Liturghie, luĭ Dumneḑeŭ Părinteluĭ, pururea, pentru ĭertarea păcatelor fieş-căruĭa din noĭ. Şi când te cuminicĭ din Sfînta Pâne ce se sfinţeşte în sfînta Liturghie, întru acea fărîmă de Pâne, tu să ştiĭ că guştĭ trupul luĭ Christos. Nu o parte saŭ o bucăţică, ci deplin şi întreg trupul Sfinţieĭ Sale îl ĭaĭ şi-l mănâncĭ.

De te mirĭ, cum de nu se împarte trupul luĭ Christos când sfărimă preotul sfîntul Agneţ, ci este tot întreg în fieşte-carea din fărîme;—miră-te şi de acésta, cum dacă se sparge oglinda, faţa omuluĭ nu se împarte cu dînsa, ci se vede întrégă în fieşte-carea fărîmătură.

Făgăduit-a Domnul Christos, că în glasul arhanghelului şi în trîmbiţa luĭ Dumneḑeŭ, vom învia toţĭ de o dată din morţĭ. De te mirĭ, cum va învia trupul putred, miră-te şi de acésta, cum sĕmĕnţa până nu cade în pămînt să putreḑéscă, până atuncĭ nu rĕsare.

Făgăduit-a că vom sta toţĭ la judecata Sfinţieĭ Sale (Matei 25, 31), şi celor drepţĭ le va da binele de vecĭ, pre carele nicĭ ochĭ de om l'aŭ vĕḑut, nicĭ urechĭ aŭ auḑit, nicĭ la inimă a întrat; ĭar păcătoşiĭ vor fi goniţĭ în munca foculuĭ de vecĭ, unde sînt plînsurĭ

şi scîrşnirĭ de dinţĭ. De te mirĭ cum se vor cunóşte atuncĭ, carii vor fi dreptĭ şi carii vor fi păcătoşĭ, miră-te şi de acésta, cum sĕmĕnţa dacă rĕsare din pămĕnt nu face alt spic, fără numaĭ de ce fel este.

Ce ar fi bună credinţa de ar fi descoperite şi arătate tóte lucrurile? Şi de n'am crede luĭ Dumneḑeŭ de'ce nu vedem cu ochiĭ, ce ar fi bună credinţa? Pentru aceea a grăit Domnul acest cuvînt, ḑicênd: „Fericice de ceĭa ce n'aŭ vĕḑut şi aŭ creḑut".

În acéstă laudă de credinţă, şi prc noĭ, credincioşiĭ Tĕĭ, ne primeşte să Te lăudăm, Dómne, acolo întru împĕrăţia Ta cea de sus, unde împĕrăţeştĭ cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A DECEA DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cerea era căḑerea neamuluĭ omenesc. Într'alt chip n'a putut să se îndrepteze, fără numaĭ cu munca şi cu mórtea Fiuluĭ luĭ Dumneḑeŭ. Nu este maĭ mare bine şi maĭ scump, decât binele ceresc şi vecĭnic pre care îl perduse omul. Pentru aceea nicĭ cu altă plată s'a putut întórce, fără numaĭ iarăşĭ cu munca şi cu mórtea Domnuluĭ nostru

lisus Christos. Intru acéstă slujbă dacă a venit din cerĭŭ să slujéscă nóuĕ ómenilor şi să ne întórcă nóuĕ ĭarăşĭ binele ce perdusem întru Adam cel dintâĭŭ, multe şi alte fapte bune a făcut némuluĭ omenesc, Domnul Christos,—cum maĭ lămurit spune nóuĕ astă-ḍĭ Sfînta Evanghelie

Dela Mateĭ, Cap. 17, stih 14—23

În vremea aceea, s'a apropiat către lisus un om óre-carele închinându-se luĭ şi grăind: Dómne, milueşte pre Fiĭul meŭ, că se îndrăceşte la lună „nóuă şi rĕŭ chinueşte; că de multe orĭ cade în foc „şi de multe orĭ în apă. Şi l'am adus la Ucenicii tĕĭ „şi n'aŭ putut să-l vindece. Iar lisus rĕspunḍênd a „ḍis: O ném necredincĭos şi îndărătnic! Până când „voĭŭ fi cu voĭ? Până când voĭŭ răbda pre voĭ? A„duceţi-l aicea la mine. Şi l'a certat pre dînsul lisus „şi a eşit dintr'însul dracul, şi s'a tămăduit copilul „dintru acel cĭas. Atuncea s'aŭ apropiat către lisus „Ucenicii şi ĭ-aŭ ḍis luĭ în taĭnă: Pentru ce noĭ n'am „putut să-l izgonim pre dînsul? Iar lisus a ḍis lor: „Pentru necredinţa vóstră; că adevĕr grăesc vóuĕ: „De veţĭ avea credinţă cât grăunţul de muştar, veţĭ „ḍice munteluĭ acestuĭa: Trecĭ de aicea colo, şi va „trece, şi nimica nu va fi vóuĕ cu neputinţă. Dar a„cest fel nu ese, fără numaĭ cu postul şi cu rugăcĭu„nea. Şi locuind eĭ în Galileea, le-a ḍis lor lisus: Va „să fie vîndut fiĭul omenesc în mânile ómenilor, şi-l „vor omorî pre dînsul, şi a treĭa ḍi se va scula.

INTÂIA PARTE:

Pentru puterea lui Christos asupra dracilor și pentru păcat, cum este mai rĕŭ decât dracul.

Pre vremea când a venit Domnul Christos în lume, fórte în multe trupurĭ de ómenĭ intrase diavolul, cât numaĭ aveaŭ numĕr îndrăciții, pentru-că fórte se întărise împĕrăția diavolului atunci pre lume. Pentru aceea și Mesia Christos, într'acea vreme a venit, ca să facă rĕsboiŭ cu diavolul, împĕrăția luĭ să o risipéscă și ómenii de sub robia luĭ să-i scótă.

Până într'acea vreme, ca un ostaș înarmat muncîa și robîa diavolul pre ómenĭ. Spăria și spăimânta ómenii cu arătărĭ ce făcea prin vĕzduh, cu ghicituri ce ghicîa ómenilor, și de ce-i întrebaŭ eĭ, dracii rĕspundeaŭ dintru acele trupurĭ de dumnedeĭ ce făceaŭ ómenii, de lemn și de argint, și de frică se închinaŭ ómenii lor. Și nu numaĭ dobitoc ce avea maĭ bun, ci și pre fiiĭ sĕĭ îi junghiaŭ de făceaŭ lor jertfă. Și când le făceaŭ lor prasnice, tóte fără-de-legile și tóte păcatele făceaŭ, și trupurile sale cu cuțite le crolaŭ și cu acelea împungeaŭ de se încruntaŭ (precum scrie și la a treĭa carte a Împĕraților 18, 28). Uciderĭ și vĕrsărĭ de sânge fără numĕr făceaŭ, și alte rĕutățĭ tóte câte iubește diavolul. Și încă maĭ rĕŭ, că pre Dumnedeŭ nu știaŭ nicĭ I se închinaŭ, ci știaŭ pre diavolul și luĭ i se închinaŭ.

Cu acestea zmăcina și muncîa diavolul trupurile ómenilor, și sufletele cu întunerecul și cu munca veclnică. Nimenea din fiiĭ luĭ Adam, nu scăpaŭ de sub mâna luĭ: nicĭ împĕrat, nicĭ domn, nicĭ sfînt, nicĭ proroc, fiind-că toțĭ eraŭ în puterea și în legătura luĭ, pentru păcatul celuĭ dintâiŭ născut, până în vre-

mea ce a venit Cel mai tare decât dînsul, Mesia Christos, Carele, puterea şerpelui aceluia,—a diavolului, o a biruit, împărăţia lui o a pustiit şi dracii din trupurile ómenilor aşa cu putere mare îi scotea, numai cu cuvîntul ce grăia.

Era şi părăsirea lui Dumnedeŭ acésta, de lăsase să intre dracii în trupurile ómenilor de-i munciaŭ, pentru ca să cunóscă ómenii, că decât trupurile, mai rĕŭ chinueşte sufletele, nevĕdut, şi le duce în muncile veşnice.

Nu este atâta pagubă când intră dracul în trupul omului, căci la mulţi, mântuire le agoniseşte; că acea zdrobitură şi muncă ce are trupul, sufletului aduce binele veşnic şi pocăinţă; mulţi dacă se trezvesc cad la smereniĭ şi la pocăinţă. Iar când este bine trupului şi este sănătos de se desfătézĕ în dulceţi şi în mâncări, iar în suflet intră păcatul, este mai mare pagubă, căci atunci ţine dracul pre acel suflet în păcatul morţeĭ de veci. Pentru aceea sf. Ión Gură-de-Aur a ḑis, că păcatul este mai rĕŭ decât dracul, că dracul face pre ómenĭ smeriţi, cum şi vedem, că dacă ese din ómenĭ, aceĭ ómenĭ se sfiesc şi le este ruşine. Iar noĭ când facem păcate, nu ne sfiim nici ne este ruşine. Nu este atâta pagubă, când orbeşte diavolul ochiĭ trupului, pre cât este pagubă când orbeşte ochiĭ sufletului, să nu vadă cerĭul, nici pre Dumnedeŭ, nici judecata Luĭ, nici mórtea, nici munca de veci, pentru ca să fie orb să nu vadă nici să gândéscă de păcat, nici să se pótă feri, saŭ să pótă scăpa. Mai mare pagubă este când nu lasă să asculte dojana, învĕţătura, certarea, decât atunci când asurdeşte urechile. Mai mare pagubă este când îa graiul să nu se ispovedúiască şi-i aduce ruşine de se va is-

povedui, decât atuncĭ când ĭa limba să nu pótă grăi.

A DÓUA PARTE

Pentru ispovedanie și pentru diavolul că este maĭ cumplit apoĭ decât întâiŭ.

Omule creștine! De ce nu te temĭ de acel vrăşmaş şi de chipul luĭ nu te socoteştĭ? Pentru ce nu scapĭ din puterea luĭ până poţĭ? De ce nu uciḑĭ rĕutăţile tale cu ruşinea sfinteĭ ispovedaniĭ, ci ĭubeştĭ pre acel drac, carele indémnă limba ta la blesteme, la mincĭunĭ şi la cuvinte spurcate, ĭar spre ispovedanie aşa de tare încue şi astupă gura ta?

Cunóşte puterea luĭ asupra ta. Când gândeştĭ de ispovedanie, îndată scîrbeşte inima ta, îndată te păgubeşte cu alt ce-va, îndată cu valurĭ te opreşte, îndată aduce aminte de ruşine şi te sfătueşte că-ţĭ este destul o dată într'un an a te ispovedui; şi dacă te laşĭ până la anul, de aciĭa până la alt an, şi aşa în pedeca luĭ eştĭ bucuros să umbli, şi te duce unde nu veĭ tu, ci acolo unde va el.

Nu te simţĭ întru acel sfat rĕŭ, nicĭ te cunoştĭ că nu eştĭ ţie, ci aceluĭa ce stăpâneşte cu tine în păcate? Domnul Dumneḑeŭ aştéptă şi îngăduește puterei luĭ, cu care va să te omóre şi la munca de vecĭ să te ducă, şi nu o slobóde, ci preste voea luĭ te apără de primejdiĭ şi de mórte. Iar tu, îngăduirea şi îndelungrăbdarea luĭ Dumneḑeŭ, nu o socoteştĭ; însă curînd veĭ vedea ce te va întimpina dela acel armaş, adecă rĕŭ chinuitor, pentru ḑisa dreptuluĭ Judecător,—a luĭ Dumneḑeŭ. Acela ce acum nu te lasă să le ispoveduеştĭ, acolo la judecata luĭ Dumneḑeŭ, tare le va striga şi le va pîrî acel vrăşmaş—diavolul.

Pentru aceea, aruncă şi lépădă statul luĭ; arată vicleşugul luĭ înaintea Duhovniculuĭ tĕŭ, şi nicĭ la

judecată nicĭ la mórtea ta nu va avea cu ce te înfricoşa acel vrăşmaş. Nu te lăsa, pentru ruşine, să nu te ispovedueştĭ, că sfîntul Ión Gură-de-Aur ḑice: Dumneḑeŭ către păcat a pus ruşine, ĭar către ispovedanie a pus îndrăsnire. Dracul le-a întors: către păcat a pus îndrăsnire, ĭar către ispovedanie a pus ruşine şi-ţĭ ḑice: Ierta-te-va Dumneḑeŭ şi fără de ispovedanie. Dar nu te va ierta, că Insuşĭ a ḑis (Matei 16, 19) „Pre cine veţĭ deslega pre pământ, deslegat va fi şi în cerĭŭ“. Ḑice Domnul Christos: Pre pământ am ispravnicĭ legătorĭ şi deslegătorĭ; mergeţĭ la dînşiĭ. De vĕ vor deslega pre voĭ de păcatele vóstre pre pământ, şi de mine veţĭ fi deslegaţĭ în cerĭŭ; ĭar de nu veţĭ alerga şi de nu veţĭ năzui la ispravnicĭĭ Meĭ, să vĕ deslege de păcatele vóstre pre pământ, nicĭ de Mine în cerĭŭ nu veţĭ fi deslegaţĭ.

O, mare milă şi de nimenea necuprinsă! Nu dete înger ispravnic, carele nicĭ odată (după ceĭ căḑuţĭ) n'a greşit şi cu greşiţiĭ nu s'ar fi înţeles; ci a dat spre acéstă judecată pre fratele meŭ, carele este dintr'un sânge şi dintru neputinţă ca şi mine, înaintea căruĭa mai puţină ruşine îmĭ va fi, când este şi el om ca şi mine. Mare bucurie este când în dar şi pentru puţină ostenélă, atâta greutate de păcate se ĭartă. Lăudat să fie Dumneḑeŭ pentru milă şi îndurare ca aceea!

Nu te lăsa acelor dracĭ să-ţĭ astupe gura, că până nu ajunge apa până la gură, tot este nădejde de eşit; ĭar dacă ajunge apa de umple gura, de aciĭa numaĭ ce rămâne afundarea. Până póte striga neşcine când vede tâlhariĭ, prea lesne póte dobândi ajutor; ĭar dacă apucă de-l prinde de grumazĭ, îl sugrumă şi nu

mai póte striga,—cum face şi lupul cu oile, pentru ca să nu pótă sbiera să le ajute cine-va.

Arată Domnul Christos şi alt meşteşug al diavolului: dacă dobândeşte pre om după suflet, îi face mare odihnă după trup. De acésta grăeşte Domnul Christos ḑicênd (Luca 11, 21): „Ostaşul intrarmat, strejueşte casa sa, şi sînt în pace tóte câte are“. Se nevoeşte, adecă, pentru ceĭa ce sînt ai sĕĭ, să aĭbă saţiŭ de tóte, să fie veseĭ, să fie destătaţi, să dănţuiască, să petrécă. Insă, cât este clipéla ochĭuluĭ, cad în muncă veclnică, după cum ḑice Iov. Pentru aceea, pre eretic, pre curvar, pre ucigaş, pre lacom şi pre alţiĭ ce zac intr'alte păcate de mórte, nu-i scîrbeşte, nu intră în trupurile lor, fiind-că are sufletul carele este fără de mórte şi mai mare decât trupul. Pentru aceea binele acestei lumĭ, să ne fie nóuĕ cu prepus, şi mai rĕŭ să ne temem decât de primejdiile şi pagubele acestei lumĭ. Dobitocul ce va să se junghie şi să se facă de mâncare, se hrăneşte bine, ĭar hrana cea bună o plăteşte cu mórtea.

Altă tocmélă a satanei ne arată nóuĕ Domnul Christos: dacă îl gonim dintru inimă cu ispovedania şi cu pocăinţa, mai cumplit este decât întâĭŭ, căci cércă ajutor luişi dela tovarăşiĭ sĕĭ, ca să ne arunce din noŭ în păcat, şi fără de voe să facem voea luĭ. Ia cu sine şépte duhurĭ mai rele şi mai viclene, întru acel rĕsboĭŭ. Acésta biruire aŭ asupra omuluĭ de nu se va socoti: în mai marĭ păcate îl va arunca şi sub mai greĭ păzitorĭ va fi ţinut; cu acele lanţurĭ va fi legat, şi-i va fi cea de apoĭ mai amară decât cea dintâĭŭ.

Avesalom când omorî pre fratele sĕŭ Amon, pribegi de frica tătâne-sĕŭ David. Acolo se pocăi şi-l

ĭertă David tatăl sĕŭ (precum mărturiseşte la a dóua Carte a Impĕraţilor 13, 28—39). Iar după aceea, dacă nu s'a socotit, s'a întrarmat asupra luĭ satana şi în maĭ mare păcat l'a împins, atâta cât s'a ridicat asupra tătâne-sĕŭ şi l'a isgonit dela împĕrăţie, şi a fost maĭ rĕŭ după acea pocăinţă decât întâiŭ.

Precum după lungóre, de nu se păzeşte bolnavul până se însănătoşéză bine, ĭarăşĭ îl întórce lungórea şi maĭ cumplită decât întâiŭ este, de carea şi móre;— aşa şi cela ce se scólă din păcate, maĭ mult îl supără diavolul şi maĭ mulţĭ tovarăşĭ se pornesc asupra luĭ, pentru ca să-l întórcă ĭarăşĭ în păcatul d'întâiŭ. De aciĭa este maĭ slab păcătosul a se scula din păcate, şi maĭ tare este legat; precum face şi un stăpân, carele, când fuge dela dînsul robul, maĭ tare îl légă, dacă îl găseşte, şi la maĭ tarĭ păzitorĭ îl dă.

Urâtă ne este muncirea draculuĭ când vedem cum zdrobeşte şi munceşte trupurile ómenilor în carĭ intră; dar fără de nicĭ o îndoire, maĭ rĕŭ zdrobeşte şi munceşte sufletele acelea ce le ţine întru puterea sa, adecă în păcate: ochiĭ sufletuluĭ orbeşte ca să nu vadă sfârşitul sĕŭ; limba légă, ca să nu-şĭ ispovedulască păcatele sale; mânile légă, ca să nu facă nicĭ un bine; picĭórele împedecă, ca să nu cerce pre Domnul Dumnedĕŭ şi în căile Luĭ să nu umble; inima o umple de poftele cele deşarte, voea o întórce dela bine şi tótă puterea sufletuluĭ slăbeşte.

Pentru aceea să ne păzim, a dóua óră să nu ne întórcă în păcate; căcĭ diavolul este aflător şi fórte meşter spre rĕul nostru, şi mulţĭ ajutorĭ şi tovarăşĭ are spre aceea. Dacă vom vrea, nimic nu ne va strica, cu toţĭ tovarăşiĭ luĭ. De şi are el şépte dracĭ maĭ cumpliţĭ decât sine, însă noĭ avem şépte sute de îngerĭ.

împrotiva luĭ, de-l vom cerca să ne fie ajutorĭ către Dumneḑeŭ. Avem şi sfinţiĭ cariĭ sînt fraţĭ nóuĕ dintr'un trup şi dintr'un sânge cu noĭ. Dacă se stătuesc draciĭ spre căderea şi spre rĕul nostru, cu cât maĭ virtos sfinţiĭ luĭ Dumneḑeŭ, pentru dragostea ce aŭ către Domnul lor şi către noĭ, maĭ cu mare putere vor sta întru ajutorul nostru către Dumneḑeŭ? Numaĭ să nu ne lenevim niciĭ noĭ în vremea cea de ajutor. Să arătăm şi dela noĭ sîrguinţă şi luptare împrotiva diavolului. Nu lăsa nimic în casa inimeĭ tale din cele ce ŭbeşte dracul şi-l fac a se întórce ĭarăşĭ la tine. De goneştĭ pre róba Agara, goneşte şi pre fiĭul eĭ, ca să n'aĭbă muma a se întórce la fiŭ. Te-aĭ părăsit a nu maĭ greşi; însă până va rĕmânea curva în casa ta, nu veĭ fi tără de greşală, ci să şti că ĭar se va întórce vrăşmaşul tĕŭ la tine. Te-aĭ părăsit de a nu lua cu nedreptul; însă până când veĭ ţinea al streinuluĭ şi nu veĭ întórce aceluĭa dela care aĭ luat, să aştepţĭ ĭarăşĭ óspeţul acela, că va veni. Te-aĭ părăsit de beţie; însă până când veĭ avea tovarăşĭ beţivĭ, ĭarăşĭ se va întórce satana cu maĭ multă óste şi iţĭ va fi cea de apoĭ maĭ amară decât cea d'intâiŭ;—de care lucru, Dómne Iisuse Christóse, ne izbăveşte şi binele de veci ne dăruieşte, pentru mare mila Ta; că Ţie se cade cinste, laudă, închinăciune şi mare cuviinţă, dimpreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci vecilor netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ.

Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A 11-A DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cum nu este într'un chip apa mărei cu picăturile ploei, aşa nu este într'un chip mila luĭ Dumnedeŭ cu mila ómenilor. Noĭ sîntem datorĭ luĭ Dumnedeŭ cu întunerece de talanţĭ, şi Sfinţia Sa ne ĭartă toţĭ. Nóuĕ ne sînt datorĭ ómenĭĭ maĭ câte puţin — numaĭ câte o sută de banĭ — şi noĭ nu voim să-ĭ ĭertăm. Pentru aceea, Domnul Christos, pildă ca aceea a pus întru Evanghelia ce am auḑit astă-ḑĭ, arătându-ne cum ni se cade să fim împrotiva celor ce ne greşesc.

Evanghelia dela Matei cap. 18, stih 23—35.

Zis'a Domnul pilda acésta: Aseména tu-s'a împărăţia cerĭuluĭ omuluĭ împĕrat, carele a vrut să ĭa séma slugilor sale. Şi începênd el a lua séma, „adus-aŭ la dînsul pre un datornic cu ḑece miĭ de „talanţĭ. Dar neavênd el să-ĭ dea, poruncit-a dom„nul luĭ, să-l vîndă pre dînsul, şi pre muerea luĭ şi „copiiĭ, şi tóte câte avea, şi să plătéscă. Deci că„ḑênd robul acela, se închina luĭ grăind: Dómne, „maĭ îngăduéşte-mĕ şi-ţĭ voĭŭ plăti tot. Iar domnu„luĭ făcêndu-i-se milă de robul acela, ĭ-a dat drumul

„şi i-a iertat lui şi datoria. Şi eşind robul acela, a a-„flat pre unul din soţiile sale, carele era dator lui o „sută de costande, şi apucând pre dînsul îl strîngea „de gât dicênd: Dă-mi ce-mi eşti dator. Deci căḑênd „soţia lui la picîórele lui, ruga pre dînsul ḑicênd: „Mai îngăduieşte-mĕ şi-ţi voiŭ plăti tot. Dar el nu „vrea, ci ducêndu-l l'a băgat în temniţă până când „va plăti datoria. Iar soţiile lui vĕḑênd cele ce se fă-„cuseră, le-aŭ părut rĕŭ fórte, şi viind aŭ spus Dom-„nului lor tóte cele ce se făcuseră. Atuncea chemând „pre dînsul domnul lui, ḑis-a lui: Slugă vicléná, tótă „datoria aceea ţi-am iertat ţie, pentru-că m'ai rugat; „dar ţie nu ţi se cădea să-ţi fie milă de soţia ta, cum „mi-a fost şi mie milă de tine? Şi mâniindu-se Dom-„nul lui, l'a dat pre dînsul muncitorilor, până ce va „plăti tótă datoria lui. Aşa şi Părintele meŭ cel ce-„resc va face vóuĕ, de nu veţi ierta fieşte-carele fra-„telui sĕŭ dela inimile vóstre greşalele lor.

INTÂIA PARTE.

Pentru mila lui Dumneḑeŭ către noi şi pentru a nóstră nemilostivire către fraţii noştri.

Cine auḑind nu se va mira de minunată înţelepciunea lui Dumneḑeŭ, că acéstă pildă o a început dela mila Sa şi o a săvîrşit întru mânia Sa? Cu adevĕrat acéstă pildă este înfricoşată celor nemilostivi şi veselă celor milostivi. Aşa va să facă Dumneḑeŭ la judecata Sa cu neamul omenesc, cum a făcut şi domnul acesta cu robul sĕŭ.

Petru a auḑit dela Domnul Christos aceste cuvinte (Mat. 18, 15—17): „De va greşi ţie fratele tĕŭ, du-te de-l cértă între tine şi el singur; şi de te va asculta, aĭ dobândit pre fratele tĕŭ. Iar de nu te va asculta, mai ia împreună cu tine încă pre unul saŭ

doĭ, ca prin gura a dóuĕ saŭ treĭ mărturiĭ, să stea tot graĭul. Iar de nu-l va asculta, spune-l soboruluĭ. Şi de nu va asculta nicĭ de sobor, să-ţĭ fie ţie ca un păgân şi vameş", şi Petru a răspuns ḑicênd: „Dómne, de va greşi mie fratele meŭ, până de câte orĭ îl voiŭ ĭerta? Aŭ până de şépte orĭ? Grăit-a luĭ Iisus: Nu ḑic ţie până de şépte orĭ, ci până de şépte-ḑecĭ de orĭ câte şépte". Adecă, ca şi cum ar ḑice aşa: O Petre, ţie îţĭ pare că este o milă şi o răbdare mare a ĭerta greşala fratelui până de şépte orĭ; dar acésta nu este nimic, măcar şi până de şépte-ḑecĭ de orĭ câte şépte de aĭ face acésta. Nimic nu este asemenea mileĭ ce fac Eŭ neamuluĭ omenesc. Voĭ ómeniĭ sînteţĭ datorĭ Mie, nu de şépte-ḑecĭ de orĭ câte şépte, ci cu miĭ de talanţĭ. Dacă nu aveţĭ cu ce plăti, tóte vĕ ĭert vóuĕ. Insă voĭ nu faceţĭ aşa prietenilor voştri, ci când sînt eĭ datorĭ vóuĕ măcar numaĭ cu o sută de banĭ, atuncĭ voĭ îĭ prindeţĭ de-l sugrumaţĭ şi-l băgaţĭ în temniţă până vĕ plătesc tot.

Impĕratul de carele grăeşte Domnul Christos că este milostiv spre datornic, Insuşĭ Sfinţia Sa este, Carele este Impĕrat impĕraţilor, şi pentru mare milă a fost om deplin şi Dumneḑeŭ deplin. Robiĭ Luĭ sînt toţĭ ómeniĭ, ḑela cel mic până la cel maĭ mare: impĕraţiĭ şi domniĭ, vlădicĭi şi boeriĭ. Dator este fieşte-care om, cu miĭ de talanţĭ, pentru mult bine ce am luat ḑela Dînsul; nu numaĭ viaţă şi hrană—cum şi vedem că ne slujesc tóte făpturile: cerĭul, pămêntul, sórele, stelele, uscatul cu dobitócele şi cu róda, marea cu peştiĭ (Psalm 8, 6—9), vĕzduhul cu paserile—ci maĭ apoĭ şi cu sângele Sĕŭ ne-a rĕscumpărat. Nu cu aur nicĭ cu argint, ci singur pre Sine S'a dat plată pentru noĭ.

De aicea putem cunóște că sîntem robĭ Lui să-I slujim. Când ne lepădăm de slujbă, atunci și noĭ rămânem datorĭ. Datoria alt nu este, decât greșala fieștecărula din noĭ. Atâtea păcate adunăm, păcate către păcate, cât n'aŭ mĕsură. De nu s'ar milostivi Domnul Dumnedeŭ spre mulțimea atâtor păcate ale nóstre, nimenea împrotiva Judecătorului sĕŭ celuĭ drept n'ar putea sta.

Dacă precum dice înțeleptul Solomon (la Pildele sale 24,16) „câte de șépte orĭ într'o dĭ cade cel drept", dar de cel păcătos ce vom dice? Când va putea păcătosul să se plătéscă de datorie? Aŭ dóră din vistieria sărăciei sale de unde n'are ce da? Cu neputință lucru este să se pótă plăti; îndeșert va și gândi neșcine de acésta.

Pre cât este neasemĕnată și depărtată destoĭnicia luĭ Dumnedeŭ de neputința omenéscă, pre atâta este neasemĕnată plata Făcătorului celuĭ de sus dela zidirea cea de jos. După cum când ar răni saŭ ar lovi un țăran pre împĕratul, cu ce ar plăti?—de ar muri și de dece orĭ pentru aceea, încă n'ar putea plăti—așa și omul cel d'întâiŭ zidit, Adam, și întru dînsul noĭ toțĭ, n'a putut plăti greșala sa cu munca ce a fost muncit în iad cincĭ miĭ și cincĭ sute de anĭ, oĭ larăși Dumnedeŭ Părintele ceresc a dat pre Fiĭul Sĕŭ de a plătit cu muncile și cu mórtea Sa.

Cine a fost așa de drag și prieten luĭ Dumnedeŭ ca Moisi proroc? Dar pentru aceea din datorie nu s'a putut plăti, când s'a scîrbit pre jidovĭ, mai vîrtos când a rugat pre Dumnedeŭ să vadă și el țéra făgăduinței, și Dumnedeŭ nu l'a ascultat. Omul când greșește altuĭ om, unuĭa asemenea luișĭ greșește; dar când greșește luĭ Dumnedeŭ, ce asemĕnare pótę

să fie între om şi între Dumneḑeŭ, când omul este —cum ḑice Avraam (Facere 18, 17)—praf şi cenuşă? Când greşeşte omul împrotiva altuĭ om, greşeşte un păcătos împrotiva altuĭ păcătos, şi un căḑut împrotiva altuĭ căḑut; dar când greşeşte împrotiva luĭ Dumneḑeŭ, atunci greşeşte împrotiva Bunuluĭ şi Puterniculuĭ celuĭ necuprins de minte de om, Care este fără început şi fără sfîrşit.

În datorie mare ca acésta vĕḑêndu-se robul despre care se scrie în Sfînta Evanghelie, şi neavênd putere cu ce plăti şi în ce chip scăpa, căḑênd înaintea domnuluĭ sĕŭ, se închina luĭ şi se ruga ḑicênd: Dómne, maĭ îngăḑueşte-mĕ şi-ţĭ voĭŭ plăti tot.

De aicea să ne învăţăm, ce vom face când vedem că păcatele nóstre ne despart pre noĭ de Dumneḑeŭ şi mânia Luĭ aŭ aprins. Când simţim că este cumplită judecata Luĭ asupra nóstră, atunci să cădem înaintea luĭ Dumneḑeŭ cu inimă înfrîntă şi cu lacrimĭ, să ne rugăm şi de bine a face să ne apucăm.

Aşa a făcut şi robul acela, carele s'a rugat numaĭ să-ĭ îngăḑuĭască, ĭar domnul sĕŭ îĭ ḑete maĭ mult decât a cerut: nu numaĭ din legătură l'a sloboḑit, ci şi datoria tótă ĭ-a ĭertat. Acéstă învĕţătură avem aicea, dintru aceste cuvinte ale Domnuluĭ, că dintru mila Sa maĭ mult ne ḑă decât cerem, cum a ḑat şi robuluĭ Sĕŭ aceluĭa.

Dar robul dacă s'a vĕḑut slobod şi ĭertat de domnul sĕŭ, aflând un datornic al sĕŭ care îĭ datoría o sută de banĭ, adecă cu mult maĭ puţină datorie avea la semenul sĕŭ, decât era el dator domnuluĭ sĕŭ, şi totuşi nimic pentru aceea nu-ĭ îngădui, nicĭ îşĭ aduse aminte de binele ce-ĭ făcuse domnul sĕŭ, să facă şi el datorniculuĭ sĕŭ, ci îndată a început a-l sugru-

ma și a-l strînge să-ĭ plătéscă. Căḑut-a și datornicul acela înaintea luĭ de s'a rugat, precum căḑuse și el înaintea domnuluĭ séŭ, însă nimic nu folosi, ci-l aruncă în temniță până când a plătit tôtă datoria. Maĭ réŭ făcu el cu semenul séŭ decât domnul séŭ cu dînsul, pentru-că domnul séŭ nicĭ un réŭ nu ĭ-a făcut, ci ĭ-a luat séma. Dacă a rămas cu atâta datorie, nu se porni spre dînsul, nicĭ îl bătu. Iar acesta îndată a început cu réŭ, de-ĭ lua sănătatea și nu-l lăsa să răsufle, ci-l strîngea de gât; până și în temniță l'a aruncat.

Cu acest rob nemilostiv arată Domnul, că noĭ ómeniĭ pentru puțină greșélă ce ne greșește neșcine, facem maĭ mult réŭ aceluĭa decât cum ne face nóuĕ Dumneḑeŭ, pentru cele multe și marĭ greșale ce greșim Sfinției Sale. Dumneḑeŭ ĭartă omuluĭ mare și grea datorie, care datorie face miĭ de talanțĭ, și suma aceleĭ datoriĭ face ḑece miĭ de poverĭ de galbenĭ; ĭar omul, nicĭ un ban nu ĭartă fratéluĭ séŭ. O, câtă milă are Dumneḑeŭ spre om, și câtă réutate are omul!

Pre Dumneḑeŭ acela ce-Și puse capul Séŭ și cu mórtea Sa a réscumpărat viață și sănătate omuluĭ și întru acéstă lume și în véculce va să fie, omul îl mânie și îl scîrbește cu fapte rele. O, ce păcat greŭ este cu carele rămâne dator luĭ Dumneḑeŭ și nicĭ o dată n'ar avea cu ce plăti, de nu S'ar milostivi singur Domnul séŭ dela Sine să-l ĭerte! Rugămu-ne și ne ĭartă Sfinția Sa atâta datorie de păcate, și gustăm din mila Luĭ cea bogată, pentru carea nicĭ odinióră n'am slujit.

Să ne aducem aminte de legătura cu care sîntem legațĭ cu cuvîntul Domnuluĭ nostru, ca să nu se în-

tórcă ĭarăşĭ spre noĭ datoria nóstră. Unde a ĭertat păcatele nóstre, acolea acea ĭertăciune a pus pre noĭ, ca şi noĭ greşalele şi datoria fraţilor noştri să ĭertăm. Să ne aducem aminte, că aşa va face Dumneḑeŭ cu noĭ, cum facem şi noĭ cu prieteniĭ noştri, adecă cu fieşte-ce om. Tu veĭ să-ţi rĕscumperĭ strîmbătatea pre fratele tĕŭ, şi Dumneḑeŭ maĭ mare şi fără scăpare rĕscumpărare va pune pre tine. Dumneḑeŭ cu judecata cea adevĕrată, Carele cu mórtea cea veĉnică póte să te certe, ţie nu-ţĭ rĕsplăteşte; ĭar tu singur de bună voe cerĭ rĕsplătire — cum ḑice Înţeleptul: cine va să-şĭ rĕsplătéscă, acela va afla rĕsplătire dela Dumneḑeŭ. Ştie Dumneḑeŭ creştinătatea nóstră, când maĭ multe sfeţĭ, maĭ multe zavistiĭ, maĭ multe rĕutăţĭ, maĭ multe asuprele fără de vină sînt întru noĭ creştiniĭ, decât în păgânĭ. Pentru puţin lucru, certărĭ cumplite şi prade marĭ, legăturĭ, închisorĭ, morţĭ rele, — atâta, în cât sîntem maĭ nemilostivĭ unul altuĭa decât păgâniĭ. Şi după mórtea nóstră aşa se va face nóuĕ, cum s'a făcut şi slugeĭ celeĭ nemilostive, precum maĭ desluşit veţĭ înţelege în a dóua parte a sfinteĭ Evanghelĭĭ.

A DOUA PARTE.

Pentru pâra robului, care a fost pârît de soţii sĕi, şi pentru osînda lui.

Spune Sfînta Evanghelie, că dacă aŭ vĕḑut soţiĭ sĕĭ ce a făcut acel rob nemilostiv cu datornicul sĕŭ, se mâhnirĕ şi s'aŭ dus de aŭ spus domnuluĭ lor,

Soţiile cariĭ arată luĭ Dumneḑeŭ nemilostivirea nóstră, sînt lacrimile şi suspinele săracilor, argaţilor şi lucrătorilor, când sînt asupriţĭ şi munca lor neplătită. Acelea spun nemilostivirea nóstră înain-

tea lui Dumnedeŭ. Vĕdênd şi ómenii cei buni şi drepţi, cumplirea celor nemilostivi, se mâhnesc şi rógă pre Dumnedeŭ să le rĕscumpere. Aşijderea şi îngerii sînt sĕŭ nóuĕ, de slujesc cu noi lui Dumnedeŭ, şi cum acela duc faptele cele bune înaintea lui Dumnedeŭ cu veselie, aşa şi pre cele rele, cu jale. Dar ce va face Domnul unora ca acelora? Fieşte-cine póte să ştie, că le va face ce a făcut şi robului aceluia, pre carele l'a pus Sfinţia Sa chip nóuĕ tuturor.

Spune Evanghelia, că chemându-l domnul pre dînsul, i-a dis: Rob viclén, tótă datoria aceea ţi-am ĭertat, căci m'aĭ rugat; dar ţie pentru ce nu-ţi fu milă de fratele tĕŭ, cum mi-a fost şi mie milă de tine?

Chema-va Domnul Dumnedeŭ pre toţi robii Sĕi cu mórtea, la ḑiua cea de apoi, de carea nimenea nu se va putea da în laturi. Acolo vor sta înaintea nóstră rĕutăţile fieşte-căruia din noi; sta-vor nemilostivirile nóstre, vrăşmăşiile, apucările, pradele săracilor şi sîrmanilor. Pe lângă acestea va vedea omul mila lui Dumnedeŭ, ce a avut pre lume; vedé-va că multe rĕutăţi i-a ĭertat Dumnedeŭ, ĭar el, pentru puţin, a amărît şi a muncit; vedé-va că şi-a întors urechile de către rugăciunea neputincioşilor. Şi va lua acelaş rĕspuns ca şi robul cel nemilostiv pre carele se mânié domnul sĕŭ şi-l dete muncitorilor până a plătit tot cu ce era dator. A fost întâiŭ ĭertat, şi pentru aceea ḑise să-l certe. Păcatul ce-i ĭertase, din noŭ se întórse. Nemulţămirea ce arătă lui Dumnedeŭ pentru mila ce a dobândit, şi vrăşmăşia ce arătă spre fratele sĕŭ, perdu ĭertarea păcatelor sale, mila lui Dumnedeŭ şi căḑu ĭar în datorie, şi încă în datorie ca aceea, pre carea nicĭ odinióră nu o va plăti, nicĭ dintru acele muncĭ va eşi vre o dată, pentru-că

nu este putință să se pótă plăti, ci va fi dat de acii în munca vecînică fără de nicĭ o îndoire.

Ne va întimpina și pre noĭ aceea ce învață cu pildă despre acel rob, pre care pildă o închee la noĭ Domnul, dicênd: Așa va face vóuĕ Părintele Meŭ din cerĭŭ, de nu veți ĭerta orĭ-carele din voĭ, dintru inima sa, greșalele fratelui sĕŭ. Intru acest cuvînt scurt se închee tótă pilda Sfintei Evanghelii. De aicea să socotéscă acela ce i se pare că este volnic să facă pre lume ce va vrea, că gróznic lucru este a cădea vinovat în mânile luĭ Dumnedeŭ. Să socotéscă ce-l va ajuta mândria, când va sta asemenea cu ceĭ micĭ ce l-a asuprit și l-a năpăstuit. Intr'un chip sîntem rĕscumpărați cu sângele Fiiului luĭ Dumnedeŭ, intr'un chip avem un Judecător în cerĭŭ. Dacă te-a îmbogățit Dumnedeŭ și te-a ridicat preste alțiĭ, n'a făcut acésta ca să asupreștĭ săracii, ci ca să-l miluești, ca să fi fiŭ luĭ Dumnedeŭ și moștén împĕrăției cerĭului,—pre carea noĭ toți să o dobândim pentru mila Domnului nostru Iisus Christos, a Căruia mărire și putere este preste toți și închinăciune dela toți, d'impreună cu Părintele și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în veci vecilor.

Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 12-a DUPA RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE

Este o hĭară ce se chĕmă vasilisc, carea numaĭ cu ochiĭ dacă vede pre om, îl omóră. Şi acéstă lume omóră pre cela ce o ĭubesc cu înşelăcĭunea banilor şi a avuţieĭ, — cum a omorît şi sufletul aceluĭ tînĕr de carele spune Sfînta Evanghelie de astă-dĭ, pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul

Cap. 19, stih 16—26

În vremea aceea, apropiatu-s'a către Iisus un tînĕr óre-carele închinându-se luĭ şi dicĕnd: Învăţătorule bune, ce bine voĭŭ face ca să aĭb viaţa „de veci? Iar el a dis luĭ: Ce-mĭ grăeştĭ bun? Nime„nea nu este bun, numaĭ unul Dumnedĕŭ; dar de „veĭ să intri în viaţă, păzeşte poruncile. Dis-a luĭ: „Care? Iar Iisus a dis: Să nu uciḑĭ, să nu curveştĭ, „să nu furĭ, să nu fi mărturie mincinósă; cinsteşte „pre Tatăl tĕŭ şi pre mumă-ta şi să ĭubeştĭ pre vecinul tĕŭ ca însuţĭ pre tine. Dis-a luĭ tînĕrul: Tóte „acestea le-am păzit dintru tinereţele mele; dar încă „ce n'am plinit? Dis-a luĭ: De veĭ să fi desĕvârşit, „mergĭ de vinde avuţia ta şi o dă săracilor, şi veĭ a„vea comóră la cerĭŭ, şi vino după mine. Iar tînĕ-

„rul auḑind cuvîntul, s'a dus scîrbit, căcĭ avea ago-„nisélă multă. Şi Iisus a ḑis Ucenicilor sĕĭ: Adevĕr „grăesc vóuĕ, că nu va intra lesne bogatul întru îm-„părăţia cerĭuluĭ. Şi ĭar grăesc vóuĕ: Maĭ lesne es-„te funiel corăbiel a trece prin urechea aculuĭ, de-„cât a intra bogatul întru împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ. „Şi Uceniciĭ luĭ, auḑind, se miraŭ fórte, ḑicênd: Dar „cine póte să fie mântuit? Iar Iisus căutând a ḑis lor: „La ómenĭ acésta este cu neputinţă, ĭar la Dumne-„ḑeŭ sînt tóte cu putinţă.

ÎNTÂIA PARTE.

Pentru lăcomia avuţiel carea desparte sufletul de la Dumneḑeŭ.

Rădăcina tuturor rĕutăţilor este lăcomia avuţiel. După cuvîntul luĭ Pavel Apostol (I Timotel 6, 10), acésta de multe orĭ pre mulţĭ ómenĭ pierde, cetăţĭ tarĭ risipeşte, pămêntul împarte cu hotare şi cu vămĭ îl precupeţeşte, marea cu sânge amestecă, rîurĭ de lacrimĭ din ochiĭ săracilor varsă. Pentru ea sînt furtişagurile, uciderile, rĕsbóele, jurămintele cu strâmbul. Acésta nu lasă ómenĭ să intre întru împĕrăţia cerĭuluĭ;—pre care lucru îl cunóştem du-pre acel volnic, carele, pentru multă avuţie şi strîn-sură ce avea—căcĭ era bogat fórte—el iubĭa să nu móră nicĭ o dată, ci să trăĭască tot-de-una, să mănânce numaĭ şi să bea, că avea de tóte de ajuns. Şi gân-dind în sine să afle vre o cale ca aceea să nu móră, ci să pótă fi şi în ceea lume, să locuĭască în vecĭ într'ace-eaşĭ avuţie şi într'acelaşĭ bine cum locuĭa şi aicea, merse la Christos cu mare plecare de L'a întrebat, ce bine va face să aibă vĭaţă în vecĭ?

Acela ce aŭ mult şi le este de tóte pre voe, n'ar iubi să móră nicĭ o dată, ci ar iubi să trăĭască în vecĭ,

să mănânce numaĭ şi să bea,—cum a fost şi bogatul acela de carele scrie Sfînta Evanghelie (Luca 12, 17), că ĭ-a rodit ţerinile, adecă i se înmulţise avuţia şi agonisita şi gândĭa întru sine ḑicênd: Ce voĭŭ face, că n'am unde strînge avuţia mea? Şi ḑise: Ştiŭ ce voĭŭ face: voĭŭ risipi jitniţile şi vistieriile mele, şi maĭ marĭ le voĭŭ zidi. Voĭŭ aduna acolo tótă agonisita mea şi binele meŭ, şi voĭŭ ḑice sufletuluĭ meŭ: Suflete, aĭ multe bunătăţĭ strînse spre mulţĭ anĭ; mănâncă şi bea, veseleşte-te.

Precum trăgea nădejde acesta de traĭŭ mult şi nu ştia că întru acea nópte va muri, aşa şi acest voĭnic bogat, cerca traĭŭ mult să vĭeţuĭască; şi auḑind că Domnul Christos dă tuturor cuĭ de ce-L rógă şi rĕspunde tuturor cuĭ de ce-L întrébă, apropiatu-s'a şi el şi a ḑis: Învĕţător bun!

Acest voĭnic ca către un om de rînd grăĭa către Christos; pentru aceea şi Christos după firea luĭ ĭ-a rĕspuns şi ĭ-a arătat luĭ, că nu este numaĭ om, ci şi Dumneḑeŭ. Insă pre ascuns arătatu-ĭ-a, ḑicêndu-ĭ: Nimenea nu este bun, numaĭ unul Dumneḑeŭ. Ca şi cum ar ḑice: De vreme ce'ţĭ pare că sînt om ca şi alţĭ ómenĭ, în zadar Mĕ grăeştĭ că sînt bun, că nicĭ un om nu este bun. Iar căcĭ Mĕ grăeştĭ bun, adevĕrat grăeştĭ că sînt bun; dar nu după părerea ta, ca un om, ci ca un Dumneḑeŭ ce sînt. Pentru binele tĕŭ M'am plecat şi om pre pămênt Mĕ aflu, cum Mĕ veḑĭ şi tu. Om M'aĭ cugetat că sînt, iar când grăeştĭ că sînt bun, atuncĭ Dumneḑeŭ Mĕ arăţĭ că sînt.

Intrebat-a voĭnicul acela: Ce voĭŭ face ca să aĭb viaţa de veciĭ? Domnul Christos a rĕspuns luĭ, nu pentru traiul luĭ, ci adevĕrat pentru viaţa veciĭnică, şi a ḑis luĭ să facă învĕţăturile legeĭ: să nu ucidă, să

nu curvéscă, să aibă în cinste pre părinţiĭ sĕĭ, să lubéscă pre de aprópele sĕŭ ca şi pre sine.

Până grăĭa Domnul Christos aceste cuvinte, tot le asculta cu drag şi ḑicea că le-a făcut acelea tóte; iară cât ĭ-a pomenit să-şĭ vîndă avuţia, să o împartă săracilor şi să fie şi el sărac ca şi Sfinţia Sa, atunci s'a mâhnit şi şĭ-a făcut voea rea fórte. Pentru aceea şi Christos îl mângâĭa cu cuvîntul şi-ĭ arăta, că nu-şĭ va pierde avuţia dând-o săracilor, ci o va afla în cerĭŭ, ḑicênd: Şi veĭ avea vistierie în cerĭŭ, ĭar nu pre pămênt, unde este maĭ mare şi maĭ scumpă, cât stă cerĭul de pămênt.

Nu numaĭ avuţia de şĭ-ar da neşcine săracilor, ci tocma şi capul de şĭ-ar pune şi sângele să-şĭ verse, încă tot covîrşeşte avuţia aceea din cerĭŭ;—cum ḑice şi Pavel Apostol (Romani 8, 18), că micĭ şi de nimic sînt patimile nóstre dintru această lume, împrotiva mărireĭ celeĭ de veci ce va să se arate. Christos n'a ḑis volniculuĭ aceluĭa să-şĭ pue capul şi să-şĭ verse sîngele pentru numele Luĭ. Numaĭ lipsa avuţieĭ îl scîrbi, mintea luĭ dela Dumneḑeŭ o depărtă, împărăţia Cerĭuluĭ dinaintea luĭ o încuĕ şi la viaţa cea desĕvîrşit nu putu să vie, pentru lăcomia avuţieĭ.

Fórte mâhnit şi scîrbit s'a întors îndărăt şi a părăsit pre Christos, lumina şi viaţa cea vecinícă. Pentru aceea Domnul Christos învĕţa pre Uceniciĭ Sĕĭ grăind, că nu este putinţă bogatuluĭ să intre întru împĕrăţia cerĭuluĭ: „Adevĕr grăesc vóuĕ, că maĭ uşor este funieĭ corăbieĭ a intra prin urechĭa aculuĭ, decât bogatul întru împĕrăţia cerĭuluĭ“.

A DOUA PARTE.

Pentru cela ce nădéjduesc spre bogăţie ĭar nu spre Dumneḑeŭ.

Cu adevĕrat, după cum ĭunia corăbieĭ nicĭ o dată prin urechĭa aculuĭ nu va trece, aşa şi bogaţiĭ ceĭa ce nădĕjduesc maĭ mult spre bogăţie decât spre Dumneḑeŭ, nicĭ o dată întru împĕrăţia cerĭuluĭ nu vor intra. Când aşteptă ajutor dela bogăţie, ĭar nu dela Dumneḑeŭ, şi aŭ nădejde să le foloséscă maĭ mult bogăţia decât Dumneḑeŭ, atunceĭ şi inima acelora stă la bogăţie, ĭar nu la Dumneḑeŭ, şi se închină bogăţieĭ în locul luĭ Dumneḑeŭ,—pre carea bogăţie, Pavel Apostol o numeşte închinăcĭunea idolilor. Unora ca acelora le dă veste Domnul Christos ca să se ştie, că până când vor fi de vor vieţui aşa, atunceĭ vor intra întru împĕrăţia cerĭuluĭ, când va intra şi funia corăbieĭ prin urechĭa aculuĭ.

N'a grăit Christos întru acéstă Sfîntă Evanghelie de toţĭ bogaţiĭ; căcĭ şi Avraam a fost bogat. Când a avut treĭ sute şi opt-spre-ḑece slujitorĭ la casa sa, nu este chip să fi fost sărac. A fost ĭubitor de streinĭ, ospătător şi către toţĭ milostiv. Şi nu numaĭ că închina luĭ Dumneḑeŭ tótă avuţia sa, ci şi pre singurul sĕŭ fiŭ ĭubit ce avea, adecă pre Isaac, spre junghiere îl duse, ca să facă jertfă luĭ Dumneḑeŭ cu dînsul (Facere 22, 10). Iov încă a fost bogat, căcĭ însuşĭ spune de sine şi ḑice: „Fost-am ochĭ orbilor şi picĭóre şchĭopilor; gurile săracilor m'aŭ lăudat, şi nicĭ un sărac deşert n'a eşit din casa mea, şi lâna oilor mele a încălḑit spatele săracilor“ (Iov 31, 16—20). Aşijderea şi David împĕrat a fost bogat şi s'a mântuit, pentru-că nu l'a oprit pre dînsul avuţia să nu se róge luĭ Dumneḑeŭ în tóte ḑilele câte de

şépte orĭ, şi din mĭază-nópte, ḑice însuşĭ, mĕ sculaĭŭ de mĕ rugaĭŭ ţie, şi n'am nădĕjduit spre avuţie, ci spre judecăţile tale, Dómne (Psalm 118, 62); nicĭ gândĭa de avuţie, ci pururea ca un prunc după maĭcă, suspina după Domnul sĕŭ şi ḑicea: Ochiĭ meĭ sînt pururea către Dumneḑeŭ, şi în tóte nopţile cu lacrimĭ ud aşternutul meŭ, şi nóptea mĕ grijesc cu inima mea şi suspină sufletul meŭ.

Aşa fă şi tu, cum aŭ făcut acela, şi te veĭ mântui şi cu avuţie.

Avuţia este în dóuĕ chipurĭ.—Una este din nedreptate, dintru apucare, din pârĭ, din jurăminte strâmbe, din camete, din furtişagurĭ, din asuprele. Acéstă avuţie de nu va fi întórsă înapoĭ, care a cuĭ este—cum a făcut Zachelŭ de a întors de patru orĭ maĭ mult, cuĭ dela cine ce luase—acea avuţie de o va ţinea, nu este să opréscă pre om numaĭ dela împĕrăţia cerĭuluĭ, ci-ĭ aduce şi munca de vecĭ. Altă avuţie este dintru agonisită drépтă. Dar şi pre acésta se cade a o cheltui bine, că şi aceea este o dregătorie dată dela Dumneḑeŭ. Pentru aceea să nu o albĭ a ta, ci a luĭ Dumneḑeŭ. Nicĭ să nădĕjdueştĭ spre dînsa, ci spre Dumneḑeŭ. Să nu o cheltueştĭ spre saţiul acesteĭ lumĭ, pentru mândriĭ, lăcomiĭ, beţiĭ, curviĭ, uciderĭ şi spre alte cheltuelĭ rele, ci o cheltueşte pentru biserică, preoţĭ, neputernicĭ, sîrmanĭ, pentru cela ce cad în nevoĭ şi în sărăciĭ, şi atuncĭ veĭ avea şi tu vistierie în cerĭŭ.

U cenicĭĭ dacă aŭ auḑit dela Christos acel cuvînt, că maĭ uşor este să intre funia corăbieĭ prin urechea aculuĭ, decât bogatul intru împĕrăţia cerĭuluĭ, eĭ se miraŭ fórte şi grăiaŭ: Dar cine va putea să se mântuiască? Iar Domnul Christos, căutând către dînşiĭ, a

dis: La ómenĭ nu se póte acésta, ĭar la Dumnedĕu tóte se pot. Acelа carĭ pentru lăcomia avuţieĭ lasă ajutorul luĭ Dumnedĕu şi le este maĭ dragă agonisita decât Dumnedĕu; acela cărora Dumnedĕu le este pântecele şi ruşinea este cinstea lor; acelа carĭ nu cer ajutor dela Dumnedĕu; celor ce aŭ inima, cugetul şi nădejdea tótă spre avuţie; — nu le este cu putinţă să se pótă mântui, căcĭ fără de mila luĭ Dumnedĕu şi fără de ajutorul Luĭ. nu este cu putinţă nimenuĭ să se mântuiască. Pentru aceea la Dumnedĕu tóte se pot, şi cine va cere milă şi ajutor dela Sfinţia Sa şi va arăta sîrguinţă pentru mântuirea sa, acela va lua dela Dumnedĕu ce va cere, pentru-că Dumnedĕu póte pre ceĭ nemiluiţi să-ĭ miluiască, pre ceĭ rătăciţi să-ĭ întórcă şi bogaţilor celor milostivĭ, impărăţia cerĭuluĭ să le deschidă,—intru carea şi pre noĭ pre toţi ne învredniceşte, Christóse Dómne; că Ţie se cade cinste, mărire şi ţinere, d'impreună cu părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi intru vecĭ nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 13-a DUPĂ RUSALII

CUVÎNT ÎNAINTE.

Pentru-că pre acéstă vreme era culesul viilor pre acele locurĭ, pentru aceea şi pildă dela vie a luat de a pus înaintea jidovilor,—cum audim maĭ lă-

murit din Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Matei Evanghelistul

Cap. 21 stih 33—44.

Zis-a Domnul pilda acésta: Un om óre-carele era „casnic, care a sădit vie și o a îngrădit cu gard „și a săpat întru dînsa tésc, și a zidit turn, și o a „dat lucrătorilor, și s'a dus. Și când s'a apropiat „vremea ródelor, trimis-a pre robii sĕi la lucrătorĭ, „ca să ĭa rodurile eĭ. Dar prinḑênd lucrătoriĭ pre „robiĭ luĭ, pre unul l'aŭ bătut, pre altul l'aŭ omorît, „pre altul l'aŭ ucis cu petri. Și ĭar a trimis și pre „alte slugĭ maĭ multe decât d'intâiŭ, și le-aŭ făcut și „acelora așĭderea. Maĭ pre urmă a trimis la dînșiĭ „pre fiĭul sĕŭ, grăind: Se vor rușina de fiĭul meŭ. „Insă lucrătoriĭ vĕḑênd pre fiĭul, aŭ ḑis intru sine: „Acesta este moșténul; veniță să-l ucidem pre dîn„sul și să ținem moșia luĭ. Și apucând pre dînsul „l'aŭ scos afară din vie și l'aŭ omorît. Decĭ, când va „veni stăpânul vieĭ, ce va face lucrătorilor acelora? „Ḑis-aŭ luĭ: Pre ceĭ rĕĭ cu rĕŭ va perde, și via o va „da altor lucrătorĭ, carĭĭ vor da luĭ rodurile la vre„mea lor. Ḑis-a lor Iisus: N'ață cetit nicĭ odinióră „în scripturĭ: Pétra carea nu o socotiră ziditoriĭ, a„césta s'a făcut în capul unghĭuluĭ; dela Domnul s'a „făcut acésta, și este minunată întru ochiĭ noștri. „Pentru aceea grăesc vóuĕ, că se va lua dela voĭ îm„părăția luĭ Dumneḑeŭ, și va fi dată limbeĭ celeea ce „va da ródele eĭ. Și cela ce va cădea pre acéstă pétră „se va zdrobi, ĭar pre cela ce va cădea ea, sfărîma-l'va „pre dînsul.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru lucrătorii cei réi carii aŭ omorît slugile Domnului lor şi mai apoi aŭ omorît şi pre Domnul lor.

Multe dovedeşte acéstă pildă şi arată binele luĭ Dumneḑeŭ către ómenĭ şi maĭ virtos către neamul jidovesc, care a omorît prorociĭ luĭ Dumneḑeŭ. Şi nicĭ aşa nu S'a lepădat de dinşiĭ, ci şi pre Fiĭul Séŭ a trimis la dinşiĭ, amândóuĕ legile întru una a împreunat şi mântuirea lor le-a mărturisit; Iar eĭ ca niştе nemulţămitorĭ, şi asupra Luĭ işĭ ridicară mânile. Pentru aceea, jidoviĭ aŭ căḑut şi limbile s'aŭ sculat.

Domnul a ḑis: Un om óre-carele era casnic. Om pre Sine Se grăeşte Domnul, fiind-că pentru iubirea ómenilor a fost Om. Casnic este, că stăpâneşte tóte: cerĭul şi pământul. Casa Luĭ este tótă lumea. In ea locueşte şi domneşte. Acela zideşte şi din nimic face, sădeşte şi creşte. Acela a sădit din începutul lumeĭ, în raĭŭ, pre Adam şi pre Eva (Facere 1, 28) şi din viţa acelora s'a tins până la Avraam şi până la Moisi şi până la tótă seminţia luĭ Iacov.

Intâĭŭ seminţia jidovéscă s'a chemat via luĭ Dumneḑeŭ, pentru-că din Eghipet fu mutată în ţéra făgăduită şi acolo fu sădită de Dumneḑeŭ (Psalm 79, 9). De acéstă vie a făcut Domnul Christos pildă, pentru ca să le aducă aminte de aicea să cunóscă cine este săditorul şi Domnul caseĭ. Pre acéstă vie a sădit-o Dumneḑeŭ în loc ales, în ţéra făgăduită, şi o îngrădi cu lege ca cu un gard. A săpat întru dînsa téscu ce se chémă Biserică, şi jertfelnicul unde junghiaŭ jertfă şi făceaŭ rugĭ pentru ĭertarea păcatelor. A zidit întru dînsa, ca un turn tare, cetatea Ierusalimul, şi de-aciĭ o a dat în mâna lucrătorilor: învĕţă-

torilor legeĭ, ómenilor jidovești, arhiereilor și cărturarilor, și S'a dus.

Cu dinșiĭ arată Domnul îndelungă răbdarea Sa, că le îngăduia, nu le rĕsplătĭa degrab, nicĭ îĭ muncĭa pentru greșalele lor, nicĭ iarăși semne și minunĭ le arăta lor ca maĭ înainte, ci le ascunsese acestea și le îngăduia nedreptățile lor. Și atâțĭa anĭ fu via aceea, nicĭ tăĕtă, nicĭ săpată, nicĭ plivită, ci se înțelenise și crescuse întru dînsa spinĭ și vulpile făcuseră întru dînsa vizuinĭ. Și așa via nu făcea róde mulțĭ anĭ—precum grăește și Dumnedeŭ cu prorocul (Isaia 5, 4) dicênd: „Așteptaĭŭ să facă struguri, iar ea făcu spinĭ". Iar dacă a sosit vremea ce era din vecĭ tocmită să adune și să culégă róda vieĭ Sale, adecă credință și ascultare dela seminția jidovéscă, atuncĭ a trimis la dînșiĭ slugile Sale, adecă prorocĭĭ. Dar lucrătorĭĭ cei necredincioșĭ: cărturarĭĭ, învĕțătorĭĭ legeĭ, arhiereĭĭ, boerĭĭ jidovești, aŭ prins prorocĭĭ aceĭa și pre unĭĭ ĭ-aŭ bătut, pre alțĭĭ ĭ-aŭ omorît, pre alțĭĭ cu petri ĭ-aŭ ucis. A maĭ trimis și alte slugĭ maĭ multe decât întâĭŭ, și le-aŭ făcut lor iarăși așa.

Slugile cele dintâĭŭ și de-al doilea, sînt prorocĭĭ și drepțĭĭ, carĭĭ după multe vremĭ aŭ fost trimișĭ dela Dumnedeŭ la poporul jidovesc să ĭa dela dînșiĭ róde de fapte bune: credință, ascultare, pocăință; iar eĭ, nu numaĭ róde de fapte bune că nu deteră la ceĭa ce fură trimișĭ, cĭ încă fórte îĭ apăsară: pre unĭĭ bătură, pre alțĭĭ omorîră și sângele lor vărsară —precum aŭ făcut luĭ Zaharia fecĭorul luĭ Varahiin, luĭ Isaia că l'aŭ despicat cu ferestrăul, luĭ Ieremia că l'aŭ aruncat în grópa cea tinósă, și luĭ Miheea. Pre unĭĭ cu sabia, pre alțĭĭ cu petri ĭ-aŭ omorît.

Acestea tóte cu blândețe le răbda Domnul vieĭ

Vĕḍu gardul vieĭ Sale zdrobit cu fapte rele şi cu fără-de-legĭ, lucrătoriĭ leneşĭ şi necredincĭoşĭ, furĭ şi tâlharĭ şi ucigaşĭ slugilor sale, şi Domnul caseĭ Se mâhni fórte, şi încă maĭ mult arătă lor mila Sa; pentrucă după aceea le trimise pre unul născut Fiĭul Sĕŭ, dór aşa se vor ruşina de Fiĭul Sĕŭ. Dacă L'aŭ vĕḍut lucrătoriĭ aceĭa pre Fiĭul, aŭ ḍis intru dinşiĭ: Acesta este moşténul, veniţĭ să-L omorîm şi să ţinem moşia Luĭ; şi scoţéndu-L afară din vie, L'aŭ omorît.

Lucrătoriĭ sînt cărturariĭ jidoveştĭ, invĕţătoriĭ legeĭ, cariĭ dacă aŭ vĕḍut pre Fiĭul luĭ Dumneḍeŭ, Domnul nostru Iisus Christos, L'aŭ prins ca pre un rob şi d'inafară de Ierusalim, pre lemn L'aŭ rĕstignit şi L'aŭ omorît. O nebunĭ şi luĭ Dumneḍeŭ urîţĭ ucigaşĭ! Pentru ce aţĭ omorît pre Sfîntul şi Dreptul Mesie? Aŭ pentru acésta căcĭ v'a scos din robia cea amară a luĭ Faraon, inaintea vóstră marea a desfăcut, cu stîlp de foc nóptea v'a apărat, ḍiua cu nour, pentru zăduf, vĕ acoperĭa, in locurĭ fără de apă din pétră sécă cu apă vĕ adăpa (Eşire 17, 6), în pustiĭ cu mană în patru-ḍecĭ de anĭ vĕ hrănĭa, ţéra făgăduită vĕ dete, limbile d'inaintea vóstră le-a gonit, şi maĭ apoĭ pentru voĭ pre pămênt S'a arătat şi cu ómeniĭ a locuit? Puternicul Dumneḍeŭ ca un neputernic, Domnul caseĭ ca un rob a venit, ródă de pocăinţă şi credinţă dela voĭ să ĭa. Aŭ dóră pentru acésta aţĭ omorît pre Christos Fiĭul luĭ Dumneḍeŭ, că orbiĭ voştri ĭ-a făcut cu ochĭ, stricaţiĭ a curăţit, draciĭ din ómenĭ a gonit şi morţiĭ a inviat? Voĭ nemulţămitorilor, de Dînsul v'aţĭ lepădat, aţĭ căḍut din darul Luĭ şi din împĕrăţia cerĭuluĭ v'aţĭ instrăinat.

A DOUA PARTE:

Pentru căderea jidovilor şi pentru chemarea limbilor.

După ce aŭ omorît robiĭ pre fiŭ, întrebat-a Domnul Christos: Ce va face domnul caseĭ, lucrătorilor celor rĕĭ? Ĕĭ aŭ rĕspuns: Pre ceĭ rĕĭ cu rĕŭ va perde şi via o va da altor lucrătorĭ, carii vor da luĭ rodurile la vremea lor.

Socotiţĭ, cum se judecară singurĭ pre sine aceĭ lucrătorĭ rĕĭ, vicleanĭ şi nemilostivĭ ucigaşĭ. Fără de voea lor ghiciaŭ şi prorociaŭ de perirea lor.

Domnul Christos dacă a călcat mórtea, a înviat a treia ḑi şi S'a suit în cerĭŭ de a şĕḑut de-a drépta Părinteluĭ, le-a îngăduit patru-ḑecĭ de anĭ pentru ca să se întórcă să crédă şi să se pocăiască de faptele lor cele rele. Iar eĭ tot maĭ în rĕŭ mergeaŭ, de munciaŭ şi omoraŭ pre cela ce credeaŭ în Christos, şi îndelungă răbdarea Sfinţieĭ Sale întru nimic nu o socotiaŭ. Pentru aceea, după atâta bine şi după atâta aşteptare, a trimis spre dînşiĭ oştile Romanilor ca să omóre pre ucigaşiĭ aceia, căcĭ se umplusese spre dînşiĭ mânia luĭ Dumneḑeŭ. Pentru aceea, cetatea Ierusalimuluĭ o aŭ risipit; biserica luĭ Solomon cea mare şi vestită, cu foc o aŭ ars; ucigaşiĭ aceia de sabie aŭ perit; câţĭ rĕmăseseră, în robie ĭ-aŭ dus; gardul legilor îl risipiră, sfinţenia călcară şi împĕrăţia lor o aŭ pustiit. Şi aşa a rĕsplătit Dumneḑeŭ mórtea robilor Sĕĭ şi a Fiuluĭ Sĕŭ, pre capetele lor. Via Sa o dete altor lucrătorĭ.

După aceea aduce lor altă prorocie despre Sine ḑicênd: Aŭ dóră n'aţĭ cetit în Scripturĭ că pétra ceea ce nu o socotiră ziditoriĭ, aceea fu în capul unghiuluĭ? Dela Dumneḑeŭ fu acésta şi este minunată întru ochiĭ noştri. Pentru aceea grăesc vóuĕ, că se va

lua dela voĭ împĕrăţia cerĭuluĭ şi se va da limbeĭ celeea ce va da ródele vieĭ. Via este credinţa cea dréptă, dragoste către Dumneḑeŭ şi către de aprópele sĕŭ, frica luĭ Dumneḑeŭ, smerenia, înţelepciunea, bărbăţia, curăţia şi alte fapte bune. Iar neamul cuĭ se dete via, sînt toţĭ câţĭ cred Fiĭuluĭ Sĕŭ, —luĭ Christos, şi fac ródele vieĭ, acestea. Luată a fost împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ dela jidovĭ şi a fost dată altor limbĭ, care daŭ ródele eĭ.

Pétra S'a grăit pre Sine, Christos. Precum este pétra cea maĭ mare în cornul pereţilor de ţine amândoĭ pereţiĭ, aşa şi Domnul Christos, pétra tărieĭ celeĭ veciníce, ţine cerĭul şi pământul, şi împreună îngeriĭ cu ómeniĭ; pentru-că Sfinţia Sa Christos este Cap biserieeĭ nóstre, care biserică este din doĭ pereţĭ, adecă din jidovĭ şi din limbĭ zidită. Acestor doĭ pereţĭ le este Christos Cap. Acéstă pétră este pusă în sfintul Sion de Dumneḑeŭ Părintele ceresc şi este fórte minunată întru ochiĭ noştri şi a îngerilor, că minunate şi slăvite minunĭ a făcut.

Acéstă pétră n'a fost socotită de ziditorĭ, adecă de cărturariĭ şi de dascăliĭ jidoveştĭ; pentru aceea a dis către dînşiĭ Domnul Christos: Cela ce va cădea pre acéstă pétră se va vătăma, iar pre cela ce va cădea ea, sfărima-l'va. Deci, întru acéstă lume se împedecă şi se vatămă de dînsa toţĭ necredincioşiĭ şi vrăşmaşiĭ Luĭ, iar la judecată vor fi sfărîmaţĭ aceĭa toţĭ în munca de veci şi vor fi răşchiraţĭ de venirea luĭ Christos, întru întunerecul împărţit.

Acéstă pildă auḑind, să se spăimânteze nu numaĭ jidoviĭ, ci şi noĭ cariĭ ne părăsim, călcăm poruncile luĭ Christos şi nu lucrăm fapte bune. Domnul Christos, ca un săditor de vie, va tăĭa viţa carea nu va

face ródă bună, şi în foc o va arunca (Ión 15, 2). Iar carea va face struguri, o va lua în drépta Sa, Se va veseli de dînsa şi va arăta ródа şi mărirea eĭ înaintea îngerilor luĭ Dumneḑeŭ. Pentru aceea şi noĭ să ne nevoim să aducem Luĭ ródă de pocăinţă şi de fapte bune, ca să scăpăm de munca de veci şi împărăţia luĭ Dumneḑeŭ să dobândim, pentru darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, Căruia se cade cinstea, ţinerea şi tótă lauda, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în veci vecilor.

Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 14-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Când ar fi un împĕrat mare să-şĭ logodéscă luişĭ o fată de ţĕran şi de neam prost, să o ia să-i fie luĭ împĕrătésă, atuncĭ tóte rudeniile feteĭ aceleea ar avea bucurie mare, că pentru acea logodire, ĭese din sărăcie tótă seminţia aceea şi ajunge la strălucire, la cinste împĕrătéscă, la tótă avuţia şi la tot binele. Şi încă maĭ mare bucurie are neamul acela, că împĕratul se împreună în sângele lor de se chémă şi eĭ de sânge împĕrătesc şi moştenĭ împĕrăţieĭ aceleca. Tot în aşa chip şi Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, Marele Împĕrat, S'a logodit cu neamul omenesc, cu

firea omenéscă neîmpărţit S'a împreunat, sânge şi trup din ómenĭ luând, cu dînşiĭ S'a rudit şi la nuntă cu mare veselie ĭ-a chemat. Lucru ca acela mare şi neauḑit, nóuĕ osîndiţilor,—fiilor luĭ Adam, mare nuntă a făcut Dumneḑeŭ cu Fiĭul Sĕŭ şi la casa Sa ne-a chemat, la dulcéţa acea netrecută şi nesfîrşită şi la saţiul şi binele cel veclnic ne-a poruncit,—cum maĭ lămurit spune nóuĕ sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul

Cap. 22 stih 1—14.

„Zis-a Domnul pilda acésta: Asemănatu-s'a împă„răţia cerĭuluĭ omuluĭ ĭmpĕrat carele a făcut „nuntă fiĭuluĭ sĕŭ. Şi a trimis pre slugile sale să „strige pre ceĭ chemaţĭ la nuntă, dar ceĭ nu voiră să „vie. Iar a maĭ trimis pre alte slugĭ ḑicênd: Ḑiceţĭ „celor chemaţĭ, ĭată că am gătit prânzul meŭ; jun„ciĭ meĭ şi cele grase ale mele s'aŭ junghiat, şi tóte „sînt gata; veniţĭ la nuntă. Dar ceĭ nebăgând sémă „s'aŭ dus, unul la satul sĕŭ, altul la neguţătoria sa; „ĭar ceĭa-l-alţĭ prinḑênd pre slugile luĭ ĭ-aŭ pedep„sit şi ĭ-aŭ ucis pre ceĭ. Şi auḑind impĕratul acela s'a „mâniat, şi trimiţênd oştile sale a perdut pre uci„gaşiĭ aceĭa şi a ars cetatea lor. Atuncea a ḑis slu„gilor sale: Iată nunta este gata, dar ceĭ chemaţĭ nu „aŭ fost destoĭnicĭ. Deci mergeţĭ la rĕspântiile că„ilor, şi pre câţĭ veţĭ afla, îĭ chemaţĭ la nuntă. Şi eşind „slugile acelea la rĕspântiĭ, aŭ adunat pre toţĭ câţĭ „aŭ aflat, şi buniĭ şi rĕiĭ; şi s'a umplut nunta de ceĭ „ce şedeaŭ. Iar împĕratul intrând să vadă pre ceĭa „ce şedeaŭ, vĕḑut-a acolo pre un om neîmbrăcat în „haĭnă de nuntă, şi ĭ-a ḑis luĭ: Prietene, cum aĭ in„trat aicea neavênd haĭnă de nuntă? Iar el tăcea. A„tuncea împĕratul a ḑis slugilor: Legând luĭ mânile

„și piciórele, luați pre dînsul și-l aruncați întru în-„tunerecul cel mai dinafară, acolo va fi plâns și scîr-„șnirea dinților. Că mulți sînt chemați, dar puțini „aleși.

PARTEA ÎNTÂIA.

Această pildă ascunsă și înțeleptă a Domnului nostru Iisus Christos, arată de o parte mult bine și mare dragoste a Lui către oméni, iar de altă parte nemulțămirea și îndărătnicia omenilor către Dumnedeŭ.

Cine este împĕratul acela ce a făcut nunta?—Este Dumnedeŭ Părintele. Om Se chémă, pentru iubirea ce are spre oméni. Acela a făcut nuntă Fiiului Sĕŭ Iisus Christos. I-a adus Lui ca o mirésă, sufletele credincioșilor Sĕi și le-a împreunat Lui cu credința, cu dragostea și cu viața cea curată.

Unirea între bărbat și între muere, adecă între mire și mirésă, este credința cea tare și viața cea nedespărțită, carea înmulțește dragostea întru el și binecuvintarea lui Dumnedeŭ spre el.

Dumnedeŭ Părintele a dat unuia născut Fiiului Sĕŭ, ca să izbăvéscă tot neamul omenesc, să-l spele de păcate cu sângele Sĕŭ și să-l facă mirésă curată logodită Luișĭ, unindu-l cu Sine întru credință și întru dragoste sufletéscă și întru viață nedespărțită, pentru ca să-L știe că este semințe omenéscă, fiindu-i lui și Domn și Dumnedeŭ și Cap.

Precum este mirele cap miresei sale, așa și Dumnedeŭ este cap Bisericei, adecă credincioșilor Sĕi, către carii Pavel Apostol grăește (în II Corinteni 11, 2): „Logodit-am pre voĭ unuĭ bărbat, ca să vĕ puiŭ fecióră curată, nu altuia, ci numaĭ lui Iisus Chri-

stos". Decĭ, cum ĭubește mirele pre mirésa sa ce umblă dupre voea sa, așa și Dumnedĕŭ ĭubește Biserica Sa, adecă pre credincioșiĭ Sĕĭ ce umblă dupre voea Luĭ.

Credincioșilor luĭ Dumnedĕŭ le dice Pavel Apostol, că sînt Biserica luĭ Dumnedĕŭ (I Corinteni 3,16). Pentru acésta, precum locuește Dumnedĕŭ în casa impĕrățieĭ Sale, așa locuește întru credincioșiĭ Sĕĭ —cum adevereste Insușĭ dicênd: „Cela ce va face învĕțăturile mele, Părintele meŭ cel din cerĭŭ ĭubi-l' va pre dînsul, la dînsul vom veni și locaș întru dînsul vom face".

Locașul luĭ Dumnedĕŭ întru credincioșiĭ Sĕĭ, se chémă Biserica, că din multe limbĭ este adunată întru una. Pentru credință, se chémă logodnică luĭ Dumnedĕŭ, căcĭ a luat trup și sânge dintru dînsa. Pentru aceea n'a trimis Inger, nicĭ Arhanghel, nicĭ Heruvim saŭ Serafim ca să o aducă Luĭ mirésă, ci Insușĭ Împĕratul și Mirele, Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ, purcese dintru scaunul Sĕŭ cel înalt și a venit din cerĭŭ întru acéstă lume. A aflat neamul omenesc lepădat de credința în Dumnedĕŭ și lipit de credința în idolĭ. Neamul omenesc se lepădase de Dumnedĕŭ și credea idolilor și dracilor. Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ a găsit lumea abătută și totușĭ o a logodit Luĭ fecióră curată. Din róbă o a făcut împĕrătésă; din săracă, bogată; din gólă, îmbrăcată cu haĭna cea luminată a sfîntuluĭ Botez; ĭ-a dat ca inel de logodnă darul Duhuluĭ Sfînt. Zestrele ei în dóuĕ părțĭ le-a împărțit: o parte întru acéstă lume ĭ-a dat căcĭ a sloboḑit neamul omenesc din robia satanelĭ, sufletul de păcate l'a curățit și dar să fie fiŭ luĭ Dumnedĕŭ ĭ-a dăruit; altă parte, în vécul ce vine ține să-ĭ dea în-

vierea din morţĭ, viaţa cea neputredă, petrecerea cu îngeriĭ, moşia împĕrăţieĭ cerĭuluĭ.

Acestea tóte, cu nădejdea şi cu credinţa sînt acoperite, care în vremea nunţeĭ aceleea se vor arăta. Atuncĭ se va da nóuĕ bunătatea cea vecĭnică ce este în cerĭŭ. Cu venirea luĭ Christos cea d'intâĭŭ, sîntem logodiţĭ Luĭ; ĭar cu a dóua venire, când va veni la judecată, atuncĭ va face nuntă deplin. Biserica Sa, ce se chémă credincĭoşiĭ Sĕĭ, ca pre o mirésă o va duce Părinteluĭ Sĕŭ în curţile cerĭuluĭ şi atuncĭ îĭ va da şi zestrea ce ĭ-a rĕmas.

Nunta o arată ca pre un lucru de veselie, de dragoste şi de bucurie. Arată că nimic acolo nu este de grijă, nicĭ sînt cu schimbare, ci tóte sînt stătătóre şi neschimbate, cu pace şi cu odihnă.

La acéstă nuntă a trimis slugile sale să strige pre ceĭ chemaţĭ, şi cu înaltă mărturie ḑiceaŭ: Veniţĭ la nuntă şi la veselie! Veniţĭ, căcĭ nu este ospăţul luĭ Artaxerxe împĕratul pămêntesc, carele putu ospăta numaĭ voevoḑiĭ şi boeriĭ sĕĭ, numaĭ ómeniĭ uneĭ cetăţĭ (Estir 1, 5), ĭar a face pre vre unul dintr'înşiĭ împĕrat saŭ a-şĭ împărţi cu dînşiĭ împĕrăţia sa n'a putut, temêndu-se de scăderea şi de sărăcia sa. Ospătatu-ĭ-a nu îndelung şi încă cu bucate putrede. Acéstă veselie nu trăeşte, ci în scîrbă se întórce. Iar veselia şi ospăţul la care ne chémă pre noĭ Dumneḑeul cerĭuluĭ şi al pămêntuluĭ, o a gătit cu mare saţiu şi cu de tóte de ajuns, nu pentru ca să-şĭ arate lauda şi Sfinţia Sa ca Artaxerxe împĕratul, ci pentru binele şi pentru mângâerea celor ce ĭ-a făcut, ca să împĕrăţéscă cu Dînsul şi să se ospăteze cu Dînsul, nu cu bucate pămênteştĭ, ci cu bucate cereştĭ care daŭ viaţă şi sănătate, nu în jumătate de an, ci întru anĭ

nesfîrșiți, traînici. Aceste bucate nici o îngreuere, nici o gréță nu fac. Mórtea nu se apropie, scîrba, lacrimile și bólele fug. Nu numaĭ voevoḑii și boerii, nu numaĭ ómenii unei cetăți, ci și cei maĭ mici și maĭ de jos, toți pot fi împărați. Atâta este de mare și de largă împărăția Domnului nostru, în cât pot toți ca unul să fie împărați și niměnuĭ nici o lipsă să nu fie. Veniți la nuntă și la ospăț! Veniți nu la lucru nici la ostenélă, ci la veselii. De veți și osteni aicea ce-va puținel, dulcéța mare veți avea, vĕ veți ușura și plată mare vi se va da. Jugul Domnului Nostru este bun și sarcina Lui este ușóră (Matei 11, 29). Veniți și nu lepădareți ospățul și cinstea acésta carea cu mare cheltuélă este gătită.—Nu boi, nici dobitóce grase, nici hĭare, nici paseri a junghiat pentru voi, ci pre unul născut Fiĭul Sĕŭ a junghiat și spre mórte gróznică L'a dat, ca să facă vóuĕ veselie și ospĕț ca acela. Fiĭul Lui care este asemenea cu Dînsul întru Dumneḑeire, fóme și neputință aicea pre lume a răbdat, ca voi să vĕ ospătați și să vĕ săturați acolo în veci. Acela a fost sărac, ca voi, pentru sărăcia Lui, să vĕ îmbogățiți. Pentru slujba și pentru sângele Lui, s'a făcut ospĕț și cinste ca aceea în așa chip, că maĭ mare și vecînic pentru voi, nu se va putea găti. Acela fiere amară a gustat și oțet pre cruce a beut (Matei 27, 34), ca pre voi să vĕ ospăteze cu hrană îngerésca, și cu dulcéța cerésca să vĕ îndulcéscă. Fost-a pentru noi ca un mĭel junghiat pentru ca să ne rĕscumpere din Eghipetul muncilor, cu mórtea Lui pre Dumneḑeŭ să îmblânḑim și gustând din trupul și sângele Lui, să avem viață vecînică și tótă dulcéța cea netrecută. Măcar că a fost și omorît Domnul Christos, însă acum viețuește și împărățește, și

veselie mare a gătit vóuĕ. Pentru aceea mergeţĭ la masa şi la nunta Luĭ!

Intre soţĭ dragostea este atât de mare că îşĭ lasă omul tatăl şi maĭca şi se lipeşte de muerea sa şi sînt amândoĭ un trup—cum scrie şi Scriptura (Facere 2, 25). Christos a lăsat în cerĭŭ pre Tatăl şi aicea jos pre Maĭcă-Sa şi S'a lipit de mirésa Sa, adecă a murit pentru Biserică, carea sîntem noĭ credincĭoşiĭ—precum Pavel Apostol ḑice: „Pentru acésta va lăsa omul pre tată-sĕŭ şi pre mumă-sa şi se va lipi de muerea sa şi vor fi doĭ un trup. Taĭna acésta mare este, ĭar eŭ ḑic de Christos şi de biserică“ (Efes 5, 32).

Pentru aceea şi noĭ, mult sîntem datorĭ să ĭubim pre Domnul nostru, Acela Carele aşa a vrut de S'a împreunat cu noĭ. O, cât avem să ne temem spre a nu călca cum-va credinţa logodireĭ nóstre! Pre cât este de mare dragostea mireluĭ către mirésa sa cea bună şi credincĭósă, pre atâta este maĭ mare mânia către ceea ce nu ţine credinţa mireluĭ sĕŭ. Aşa şi noĭ când mâniem pre Dumneḑeŭ cu vre un păcat, atuncĭ mare mânie are pre noĭ Dumneḑeŭ.

PARTEA DOUA.

Slugile care aŭ fost trimise să strige chemaţiĭ la nunta Împĕratuluĭ ceresc, sînt acela ce aŭ învĕţat cum este un Dumneḑeŭ puternic şi făcĕtor tuturor făpturilor câte sînt vĕḑute şi câte sînt nevĕḑute; dela Acela, ĭar nu dela altul, să se cée ajutor, mântuire, bine, sănătate şi bună întîmplare.

Aşa a învĕţat Adam pre fecioriĭ sĕĭ: pre Avel, pre Sit. Aşa s'a învĕţat Enos a lăuda numele luĭ Dumneḑeŭ. După dînsul Enoh. După Enoh, Matusal. Du-

pă aceea Lameh tatăl luĭ Noe. Aceştĭa aŭ fost maĭ înainte de potop trimişĭ de Dumneḑeŭ de aŭ chemat împreună pre toţĭ la nunta credinţeĭ şi faptelor celor bune, să cunóscă pre Dumneḑeŭ; ĭar eĭ n'aŭ vrut ci s'aŭ dat după rudenia luĭ Cain cea rea, în fapte rele şi în păcate, atâta cât ĭ-a pĭerdut Dumneḑeŭ pre toţĭ cu potop de apă (Facere 7, 17); numaĭ ce a ferit pre Noe şi fecĭoriĭ luĭ, ce era seminţie bună şi dréptă.

După aceea dacă s'aŭ înmulţit ómeniĭ pre lume, n'a contenit Dumneḑeŭ de a trimite slugile Sale la seminţia omenéscă, cum aŭ fost fecĭoriĭ luĭ Noe, Sim cel bun, Melhisedec, Afet, Avraam, Lot, dintre cariĭ cu Avraam şi Dumneḑeŭ a vorbit (Facere 12, 1, 2) şi a întărit către dînsul făgăduinţa ce dedese luĭ Adam în raĭŭ, că din seminţia luĭ se va naşte Acela carele va călca şi va zdrobi capul şerpeluĭ.

Trimis-a după aceea pre Moisi proroc, pre Aaron şi toţĭ prorociĭ, cu maĭ mare şi cu maĭ arătată învĕţătură. Toţĭ într'un chip aŭ spus de Mesia Christos şi aŭ arătat cum Se va naşte, cum va vĭeţui pre lume, ce va face, cum va pătimi, cum va învia din morţĭ a treĭa ḑi, cum va izbăvi neamul omenesc, cum Dumneḑeŭ Părintele din începutul lumeĭ tocmeşte pre lume credinţa şi cunoştinţa Fiuluĭ Sĕŭ; pentru care lucru, a gătit întru slava Sa nuntă şi veselie credincĭoşilor Sĕĭ. Dar nemulţămirea omenéscă se arată întru aceste cuvinte ale Domnuluĭ Christos: Iar aceĭa nu gândiră, ci se risipiră, uniĭ la satele sale, alţiĭ la neguţătoria sa, alţiĭ la muerile sale, alţiĭ prinseră slugile luĭ de le ocărîră şi le uciseră.

Treĭ cete de ómenĭ vedem: uniĭ nu numaĭ n'aŭ vrut să mérgă la nunta împĕratuluĭ, ci şi pre Dumneḑeŭ

Împĕratul lor l'aŭ părăsit, în locul Lui alţi dumneḑeĭ lor aŭ făcut şi se închinaŭ făpturilor, iar pre Făcĕtorul Îl părăsiră (Psalm. 105, 20). Alţiĭ după aceĭ fără de Dumneḑeŭ, se aflară uniĭ ca aceĭa, cariĭ nu de tot părăsiră nunta impĕrătéscă, ci ca şi cum s'ar părea că vor merge, însă pentru binele acestei lumĭ, pentru lăcomiĭ, pentru agonisite şi pentru alte pofte şi dulceţi trupeştĭ, părăsiră dulcéţa cea cerésc̆ă. Aflave-ţi şi astă-ḑi uniĭ ca aceĭa, cariĭ, pre ceĭa ce fac bine, îĭ laudă, iar eĭ cu sine fac rĕŭ. În sfîrşit alţiĭ sînt aceĭ cariĭ nu numaĭ la nuntă n'aŭ vrut să mérgă, ci şi slugile aŭ ucis: pre Moisi proroc cu petri vrea să-l ucidă de nu l'ar fi apărat Însuşi Dumneḑeŭ. Pre Isaia cu ferestrăul îl tăĭară. Pre Ieremia cu petri îl uciseră. Pre Miheea îl urîră. Pre Ilie să-l piardă îl goniaŭ. Pre Ion Botezătorul cu sabia l'aŭ tăĭat. Pre Apostolĭ mult ĭ-aŭ amărît şi ĭ-aŭ gonit, şi mulţi dintru dinşiĭ aŭ omorît. Pre patriarhĭ şi pre vlădicĭ din scaune îĭ scoteaŭ, pre mulţi îĭ omoraŭ şi închişĭ s'aŭ sfîrşit.

Şi până astă-ḑi slugile ce sînt trimise de chémă la acea veselie, sînt uriţi şi goniţi. Pentru aceea uniĭ ca aceĭa sînt supuşĭ sub mânia luĭ Dumneḑeŭ, cărora le-a rĕsplătit Dumneḑeŭ cu mânia Sa, cum a rĕsplătit celor de demult cu potopul (Facere 7, 21, 22), Sodomuluĭ şi Gomoruluĭ cu focul, jidovilor cu robia şi cu pustiirea Ierusalimuluĭ, nouĕ astă-ḑi cu venirea altor limbĭ streine preste noĭ. Precum a certat pre aceĭa de atunc̆ĭ, aşa şi pre noĭ acum ne ceartă, pentru rĕutăţile şi pentru nedreptăţile nóstre, scurtând volnicia şi îndestularea nóstră. Acésta să ne aducem aminte, că Dumneḑeŭ mult grijeşte de noĭ. Pentru noĭ a făcut nunta Fiiuluĭ

Sĕŭ, pentru noĭ a gătit, pre noĭ la nuntă ne-a chemat trimiţênd slugile Sale. Iar de nu vom vrea cum n'aŭ vrut nicĭ acela, Dumnedĕŭ va afla cu cine Se va veseli; afla-va cine va mânca şi cine va bea; iară pre noĭ nevredniciĭ ne va pierde, în muncă şi în întunerec ne va risipi şi ne va pustii,—de care lucru, Dómne, ne fereşte cu mila Ta şi la veselia Ta ne întórce; că a Ta este puterea şi tăria, d'impreună cu Fiiul Tĕŭ cel fără de început şi cu Duhul Sfînt făcĕtorul de viaţă, acum şi pururea şi întru veci vecilor nesfîrşiţĭ şi netrecuţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 15-a DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cum este lungórea cumplită trupuluĭ, aşa şi mărirea deşartă este cumplită sufletuluĭ, că multe bóle bagă întru dînsul: mintea întunecă şi de Dumnedĕŭ o desparte în pofte lumeştĭ şi trupeştĭ. De acéstă bólă suferia tot neamul jidovesc, ca şi acel legĭuitor de carele spune Sfînta Evanghelie de astă-dĭ, pre carea o scrie Matei Evanghelistul

Cap. 22, Stih 35—46.

În vremea aceea, un legĭuitor óre-carele s'a apropiat către Iisus ispitind pre el şi dicênd: Învĕţătorule, care poruncă este mai mare în lege? Iar

„Iisus ĭ-a ḑis luĭ: Să ĭubeştĭ pre Domnul Dumneḑe-„ul tĕŭ cu tótă inima ta şi cu tot sufletul tĕŭ şi cu „tot gândul tĕŭ. Acéstă poruncă este întâĭŭ şi maĭ „mare. Iar a dóua este asemenea acesteea: Să ĭubeştĭ „pre vecinul tĕŭ ca însuţĭ pre tine. Intru aceste dóuĕ „poruncĭ, tótă legea şi prorociĭ atârnă. Şi adunân-„du-se fariseiĭ, ĭ-a întrebat pre dînşiĭ Iisus, ḑicênd: „Ce vi se pare de Christos? Al cuĭ fiŭ este? Ḑis-aŭ „luĭ: Al luĭ David. Ḑis-a lor: Dar cum David cu Du-„hul pre dînsul îl numeşte Domn, ḑicênd: Ḑis-a „Domnul Domnuluĭ meŭ, şeḑĭ de-adrépta mea, până „când voĭŭ pune vrăşmaşiĭ tĕĭ aşternut picĭórelor „tale? Decĭ, dacă David îl numeşte pre dînsul Domn, „cum este luĭ fiŭ? Şi nu putea nimenea să-ĭ rĕspundă „cuvînt, nicĭ cuteza nimenea dintru acea ḑi să-l maĭ „întrebe pre el.

INTÂIĂ PARTE:

Pentru vicleşugul jidovilor şi pentru îndreptarea luĭ Christos, şi cum ni se cade să iubim pre Dumneḑeŭ.

Ne vine a ne mira de blândeţele Domnuluĭ nostru Christos, că aşa a vrut a vorovi cu ómenĭ viclenĭ şi amăgitorĭ, în cât de acea Înţelepcĭune sus îngeriĭ se cutremură şi de faţa eĭ se sfiesc, ĭar jos ómeniĭ ceĭ făţarnicĭ se întrebaŭ cu dînsa. Christos este înţelepcĭunea luĭ Dumneḑeŭ. De acéstă Înţelepcĭune cu îndrăznire s'aŭ apropiat fariseiĭ. Fiind-că Îl auḑiseră întrebându-Se cu saducheiĭ, pentru aceea şi eĭ se ispitiră să se întrebe cu Înţelepcĭunea cea vecĭnică. Insă eĭ nu năvălĭaŭ singurĭ cu sine ca saducheiĭ, ci pre unul dintru dînşiĭ aŭ trimis, carele, le părea maĭ înţelept şi maĭ iscusit în lege.

Acesta dacă s'a apropiat către Christos, cu vicleşug a tins cuvînt şi a grăit: Invĕţătorule, care po-

runcă este mai mare în lege? Iar Christos vĕdênd vicleşugul luĭ că nu-L grăeşte dela inimă Învĕţător, ci cu făţărie şi cu mândrie numaĭ din gură a arătat smerenie, din lege îĭ aducea luĭ şi-Ĭ arăta, că întâĭŭ este dator omul să lubéscă pre Dumnedĕu cu tótă inima, cu tot sufletul şi cu tot gândul.

Care este dragostea inimeĭ şi care este a sufletuluĭ?—Dragostea inimeĭ este să móră neşcine cu trupul pentru dreptate, că dreptatea este Insuşĭ Dumnedĕu; şi ĭarăşĭ să-şĭ feréscă inima curată de gândurĭ de păcate, de curvie, de uciderĭ, de furtişagurĭ (Ieşire 20, 13, 14), de mânie; pururea să aĭbă în gură rugăcĭune, laudă, mulţămită către Dumnedĕu. Acésta este să lubéscă pre Dumnedĕu cu tótă inima.

Iar dragostea sufletuluĭ şi a gânduluĭ este acésta, că sufletul are treĭ părţĭ: voĭa, înţelegerea şi gândul. Cu acele puterĭ nevĕdute se cade ca sufletul să lubéscă pre Dumnedĕu. Să-şĭ întórcă voĭa către Dumnedĕu. Cu înţelegerea să cunóscă pre Dumnedĕu. Pururea de Dinsul să înţelégă şi voĭa Luĭ să facă. Cu gândul să gândéscă pururea de Dumnedĕu, să-L lubéscă şi puterea gândului către Dinsul să-şĭ întórcă. Puterea gândului este mintea. Mintea este ochĭŭ sufletuluĭ. Decĭ, de va lubi neşcine pre Dumnedĕu şi cu gândul şi cu sufletul, acela tot-de-una va căuta către Dinsul cu ochĭul sufletuluĭ, cum dice şi prorocul (Psalm. 15, 8): „Vĕdut-am pre Dumnedĕu înaintea mea pururea,..... ca să nu mĕ clătesc către păcate în vecĭ“.

Se cade a lubi pre Dumnedĕu nu cu o parte de trup, nicĭ cu o parte de suflet, ci deplin: cu tot sufletul şi cu tot trupul. Omul este alcătuit din trup şi din suflet, pentru acea şi cu trupul şi cu sufletul se

cade să iubéscă pre Dumnedeŭ, adecă cu tótă inima şi cu tot sufletul.

A dóua învĕţătură asemenea el, a dis: Să iubéscă pre de aprópele sĕŭ ca însuşi pre sine. Şi pentru ce o numeşte asemenea? Pentru acésta, că se face cale celeĭ-l-alte învĕţăturĭ. Cine iubeşte pre de aprópele sĕŭ, acela şi pre Dumnedeŭ iubeşte; cela ce dice că iubeşte pre Dumnedeŭ şi pre vecinul sĕŭ nu iubeşte, accla este mincinos. De nu iubeşte pre de aprópele sĕŭ că-l vede, dar pre Dumnedeŭ că nu-L vede, cum să-L pótă iubi (I Ión 4, 20)?

Ce este dragostea de aprópelui sĕŭ, să-l iubéscă ca însuşi pre sine? Acésta: ce nu'ţi place ţie, altuĭa nu face. Să nu rivneştĭ nicĭ să pofteştĭ, nicĭ muerea luĭ, nicĭ agonisita luĭ, nicĭ sluga luĭ, nicĭ boul luĭ, nicĭ asinul luĭ (Eşire 20, 14—17); nicĭ îl întrista, nicĭ îl pîrîĭ, nicĭ îĭ face rĕŭ pentru rĕŭ, nicĭ îl năpăstuĭ. Acésta este dragostea către de aprópele sĕŭ. Şi încă nu numaĭ atâta, ci şi a muri pentru dînsul, căcĭ dragostea cea desăvîrşit este Dumnedeŭ, şi acéstă dragoste a arătat, că nu numaĭ pentru prietenĭ, ci şi pentru vrăşmaşĭ a murit.

Maĭ mult decât orĭ care vecin, creştinul este de aprópele şi fratele nostru, fiind-că avem un Tată—pre Dumnedeŭ—în cerĭŭ, ne-a născut o maĭcă—sfîntul Botez—, într'o casă am crescut—în sfînta biserică—cu hrana cuvîntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, din o pâne gustăm şi dintr'un păhar bem—din cinstit trupul şi sângele luĭ Christos—, o masă avem—pământul—, un acoperemînt—cerĭul—şi o lumină—sórele şi luna. Pentru aceea sîntem datorĭ să ne iubim unul cu altul ca niştc fraţĭ de aprópe.

Acéstă învĕţătură a fost şi în Legea Veche, scrisă

și dată nu de alt cine-va, ci de Insuși Dumnedeŭ, și în Legea Nóuă, acum, iarăși este dată de Domnul Christos, căci a ḑis (la Ion 15, 17): „Acésta vĕ ḑic vóuĕ, ca să vĕ iubiți unul cu altul“. Și: „Pre acésta vor cunóște pre voi că sînteți Ucenicii mei, de vĕ veți iubi unul cu altul“.

Acéstă dragoste a arătat Domnul aceluĭ fățarnic și i-a pus înainte învĕțătura accea ce este întâiŭ în lege. De ar fi fost iubind pre Dumnedeŭ acel învĕțător de lege, ar fi iubit și pre Fiiul Luĭ, adecă pre Christos. Dacă a vĕḑut că Domnul Christos l'a lăsat în rușine și pre dînsul ca și pre saducheĭ, s'a dus scîrbit.

Vĕḑênd Christos că s'aŭ adunat fariseiĭ și aŭ cértă întru dînșiĭ, atunci i-a întrebat despre Sine, ce vor răspunde Sfinții Sale.

A DOUA PARTE:

Pentru întrebarea ce a făcut Christos fariseilor pentru ca să-L cunóscă pre Dînsul că nu este Fiiul lui David, ci este Fiiul lui Dumnedeŭ.

După întrebarea aceluĭ învĕțător de lege și după răspunsul luĭ Christos, mult s'a folosit acel fățarnic; dar ca să cunóscă pre Christos adevĕrat, nu a putut, pentru necredința luĭ. De-aciĭ a întrebat Domnul pre fariseĭ și a ḑis: Cum vĕ pare vóuĕ de Christos, al cuĭ Fiiŭ este? Eĭ aŭ răspuns ḑicênd: Al luĭ David.

Socotește! După atâtea minuni, după atâtea semne și după atâtea arătări, aducea pre dînșiĭ să-L cunóscă că este asemenea cu Părintele. De departe descoperea lor Dumnedeirea Sa și le arăta și cu cuvîntul și cu lucrul ca să-L cunóscă că este întru Dumnedeŭ Părintele mai inainte de vecĭ. Pentru accea a întrebat pre dînșiĭ, al cuĭ Fiiŭ este. Și dacă aŭ ḑis

că este al luĭ David, atuncĭ a început a le arăta lor că nu este Fiŭ, ci este Domn și Împĕrat luĭ David, și a ḑis: Dar David cum il grăește cu Duhul Sfînt că este Domn luĭ? Și de este Domn luĭ David, cum să pótă fi Fiŭ luĭ, că Fiĭul nu stăpânește cu Părintele, ci Părintele cu Fiĭul? De vreme ce M'ațĭ grăit că sînt Fiŭ luĭ David, înși-vĕ să înțelegețĭ nu de aĭurea, ci din prorocia luĭ, că el nu Mĕ grăește că sînt Fiŭ, ci Domn și stăpânitor, și nu grăește acésta dela sine, ci din Duhul luĭ Dumneḑeĭ. Decĭ, pentru-că Christos este Domn luĭ David, pentru aceea nu este Fiŭ al luĭ, ci este Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, dintru aceeașĭ fire și dintru aceeașĭ dumneḑeire.

Aicea nu se lépădă Christos să nu fie Fiŭ luĭ David trupește, că Sfinția Sa din seminția luĭ David a luat trup și din seminția luĭ S'a născut, pentru-că Sfinția Sa Prea-curata Fecĭóra era nepótă luĭ David, și trupește Christos se chémă Fiŭ luĭ David. Dar pentru-că fariseilor le părea că Christos este om de rînd ca și alțĭ ómenĭ, născut numaĭ din seminția luĭ David, ĭar Dumneḑeŭ nu-L grăĭaŭ să fie, nicĭ credeaŭ că este om deplin și Dumneḑeŭ deplin, pentru aceea ḑiceaŭ că este numaĭ Fiĭul luĭ David, ĭar nu și Domn luĭ David. De aceea, Sfinția Sa Christos le arăta lor cuvîntul ce a grăit David despre Sine și le-a ḑis: De mĕ grăițĭ voĭ că sînt Fiŭ luĭ David, apoĭ David pentru ce grăește din Duhul Sfînt așa (Psalm. 109, 1): „Ḑis-a Domnul Domnuluĭ meŭ (adecă Dumneḑeŭ Părintele Fiĭuluĭ Sĕŭ), șeḑĭ de-a drépta mea până când voĭŭ pune vrăș-mașiĭ tĕĭ așternut picĭórelor tale“? Decĭ, vĕ învĕțațĭ din prorocia luĭ, că el lămurit arată Domnia Mea, Dumneḑeirea Mea și asemĕnarea Mea cu Părintele.

Acéstă prorocie o a arătat Domnul Christos îna-

intea fariseilor şi învĕţătorilor legeĭ în vremea aceea când vrea de bună voea Sa să mérgă spre mórte, ca să-şĭ deschidă eĭ ochiĭ să vadă şi să cunóscă că vor ucide pre Domnul luĭ David şi pre Împĕratul cerĭuluĭ. Mult mângâea şi alina Sfinţia Sa mulţimea cu aceste cuvinte, ĭar fariseiĭ se răneaŭ cu rană nevindecată şi nimic n'aŭ dobândit pentru mândria lor cea deşartă.

Mândria în multe felurĭ se imparte,—nu numaĭ în lucrurile cele trupeştĭ, cum este: în boerie, întru avuţie, în vîrtute, în frumseţe, în meşteşugurĭ, ci şi în lucrurile cele sufleteştĭ se amestecă, cum este: în rugăcĭune, în post, în milostenie şi într'alte fapte bune se înponcişéză; aşa că, de port haĭne bune, mĕ ţiŭ mare; de port próste, ĭarăşĭ mĕ ţiŭ mare că sînt sufletesc; de mănânc bucate scumpe, mĕ ţiŭ mare; de mĕ postesc, ĭarăşĭ mĕ ţiŭ mare. Aşa şi într'alte lucrurĭ în tóte.

Noĭ să stăm acestora împrotivă; să nu fim ocărîţĭ şi de ómenĭ şi de dracĭ. Căcĭ ce ocară este maĭ mare decât acésta, când dela ceĭa ce aşteptăm noĭ să ne laude, aceĭa ne ocărăsc şi nu ne ĭubesc? Nóuĕ ne pare că ne laudă, ĭar eĭ rîd de noĭ şi cu miile cuvinte rele grăesc de noĭ. La Dumneḑeŭ nu este aşa. De veĭ aştepta laudă dela Dînsul, maĭ mult te va lăuda, te va preamări şi plată îţĭ va da. De aştepţĭ laudă dela ómenĭ, lauda dela Dumneḑeŭ o perḑĭ. Lauda pămêntéscă mâne saŭ poĭmâne rĕmâne şi tu te ducĭ fără de dînsa, şi nicĭ aicea, nicĭ acolo nu o dobândeştĭ. Pentru aceea nevoeşte-te să dobândeştĭ mărirea cea de sus dela Dumneḑeŭ, ca să fi slăvit cu Dînsul întru împĕrăţia Luĭ cea ceréscă,—întru carea pre noĭ pre toţĭ ne neinvredniceşte, Christóse Dómne, acolo să

Te lăudăm împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 16-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum un neguţător adauge baniĭ şi avuţia domnuluĭ sĕŭ cu nevoinţa sa, aşa şi ceĭa ce se nevoesc întru acéstă lume cu fapte bune, adaugă binele lor cel ceresc; ĭar ceĭa ce se lenevesc, aceĭa perd binele acel netrecut şi cad în muncĭ,— cum auḑim spuind Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul

Cap. 25, Stih 14—30.

Zis-a Domnul pilda acésta: Un om óre-carele „ducêndu-se, chemat-a pre slugile sale şi le-a „dat lor avuţia sa. Şi unuĭa ĭ-a dat cinciĭ talanţĭ, „unuĭa doĭ, ĭar altuĭa unul;—fieşte-căruĭa după pu„terea luĭ, şi s'a dus îndată. Şi plecând cel ce a luat „cinciĭ talanţĭ, a neguţătorit cu dînşiĭ şi a făcut alţĭ „cinciĭ talanţĭ. Aşijderea şi cel cu doĭ, a dobândit şi „acela alţĭ doĭ. Ĭar cela ce a luat unul, ducêndu-se „l'a îngropat în pămênt şi a ascuns argintul dom„nuluĭ sĕŭ. După multă vreme a venit domnul slu„gilor acelora şi le-a luat séma lor. Şi viind cel ce

„luase cinci talanți, a adus alți cinci talanți ḑicênd: „Dómne, cinci talanți mi-ai dat; ĭată am dobândit „cu dînșii alți cinci talanți. Domnul i-a ḑis lui: Bine, „slugă bună și credincĭósă, de puțin ai fost credin„cĭos, preste multe te voiŭ pune; intră întru bucu„ria domnului tĕŭ. Apropiindu-se și cel ce a luat „doi talanți, ḑis-a: Dómne, doi talanți mi-ai dat; ĭată „am dobândit cu dînșii alți doi talanți. Domnul lui „i-a ḑis: Bine, slugă bună și credincĭósă, de puțin ai „fost credincĭos, preste multe te voiŭ pune; intră „întru bucuria domnului tĕŭ. Viind apoi și cela ce „a luat un talant, a ḑis: Dómne, te-am știut pre tine „că ești om cumplit, secerĭ unde nu ai semĕnat, și „strîngi unde nu ai risipit. Și temĕndu-mĕ am mers „de am ascuns talantul tĕŭ în pămênt; ĭată, ai al tĕŭ. „Iar domnul lui rĕspunḑênd a ḑis lui: Slugă viclénă „și leneșă, știai că secer unde nu am semĕnat, și „strîng unde nu am risipit? Deci, se cădea ție să fi „dat argintul meŭ negustătorilor, și viind eŭ aș fi luat „al meŭ cu dobândă. Luați dar dela dinsul talantul „și-l dați celuĭa ce are ḑece talanți; că celuĭa ce are „pretutindenea i se va da și-i va prisosi, ĭar dela cela „ce n'are, și ce i se pare că are se va lua dela dinsul; „și pre sluga cea netrebnică aruncați-o în întunere„cul cel dinafară; acolo va fi plîns și scîrșnire din„ților. Acestea ḑicênd a strigat: Cela ce are urechi „de auḑit, să audă.

INTÂIA PARTE:

Pentru binele ce împarte Dumneḑeŭ ómenilor și pentru cine cum ține binele acela ce îa dela Dumneḑeŭ.

Ca un om ce se duce și-și dă slugilor sale avuția sa. Om S'a grăit pre Sine Domnul nostru Iisus Christos, pentru mila Sa, ca unul ce este mi-

lostiv şi blând mângâitor spre noĭ şi stăpâneşte pre noĭ toţi ca un om cu ómeniĭ şi cu slujitoriĭ caseĭ sale.

Slugile Luĭ sînt toţi ceĭ de pre lume, dela domnĭ şi împĕraţi, până la ceĭ maĭ micĭ.

Talanţiĭ Luĭ sînt tot binele şi cinstea ce dă pre lume ómenilor, tóte dregătoriile sufleteştĭ şi lumeştĭ, încă şi viaţa, mintea, hrana şi tóte faptele lumeĭ, hĭarele, peştiĭ, paserile şi dobitócele, tóte împărţite le dete ómenilor, pentru-că sórele Luĭ strĕluceşte cum spre ceĭ drepţi aşa şi spre ceĭ nedrepţi, şi plóuĕ cum spre ceĭ buni aşa şi spre ceĭ rĕĭ. Dă Dumneḑeŭ unora maĭ mult, altora maĭ puţin, dar pentru aceea să nu te sparĭ măcar că aĭ luat maĭ puţin decât alţiĭ, căcĭ toţi într'un chip aŭ cinste dela Dumneḑeŭ. Cum sînt ceĭ cinci talanţi darul luĭ Dumneḑeŭ, aşa şi un talant este darul luĭ Dumneḑeŭ. Tot dela un Dumneḑeŭ sînt daţi, fie-căruĭa după puterea şi după destoînicia luĭ. Insă, celora ce li se dă mult, maĭ mult se va cere dela dînşiĭ—cum grăeşte şi Înţeleptul ḑicênd: „Ceĭ tarĭ, maĭ tare vor fi strînşi". Pentru acésta dă Dumneḑeŭ unora maĭ mult, altora maĭ puţin, pentru ca să se ajute unul cu altul în lume şi să fie trebuincloşĭ unul altuĭa. De ar fi dat tuturor într'un chip, atuncĭ n'ar trebui unul altuĭa, nicĭ ar sluji unul altuĭa, nicĭ dragoste ar fi atuncĭ între ómenĭ. Pentru'aceea arată întru acéstă Sfîntă Evanghelie, că la ḑiua judecăţeĭ se va întreba cu slugile sale, care cum a cheltuit darul ce ĭ-a dat: împărţit-a şi altora, aŭ numaĭ el însuşĭ l'a mâncat?

Ceĭa ce aŭ luat cinci talanţi, sînt patriarhiĭ, arhiereiĭ, preoţiĭ, pentru-că aceştĭa aŭ destoinicie maĭ mare decât împĕraţiĭ, decât domniĭ şi decât boeriĭ lumeĭ acesteca. Împĕraţiĭ, domniĭ şi boeriĭ larăşĭ, maĭ

mare cinste aŭ decât ómenii de rînd, şi mai marî darurî aŭ luat. Pentru aceea fie-care după vrednicia sa a luat darurî dela Dumneḑeŭ: unii cinci—cum sînt dregătorii bisericei—, alţii doi—cum sînt dregătorîi lumei—, alţii unul—cum sînt cei mai de jos ce sînt sub dregătoria altora. Dar după cum aceştia cu unul, de-l vor înmulţi, cinste şi plată mare vor lua dela Domnul sĕŭ ca şi cei cu cinci, aşa şi acei cu cinci de nu-i vor înmulţi, vor lua muncă şi certare dela Domnul sĕŭ, ca şi cel cu unul ce l'a îngropat. Precum cere Dumneḑeŭ dela cel cu mult, aşa şi dela cel cu puţin.

Pentru aceea este a se teme fórte şi a se griji tot omul, de aceea ce arată Domnul cu pildă întru acéstă Sfîntă Evanghelie. Sluga aceea ce a luat un talant şi n'a lucrat cu dînsul, ci l'a îngropat, n'a fost numaî luat dela dînsul talantul, ci şi de mânî şi de picióre a fost legat şi în matca foculuî a fost aruncat. Aşa vor păţi şi dregătoriî Bisericeî, de nu vor învĕţa pre ceî de sub păstoria turmeî lor. Aşa vor păţi şi dregătoriî lumeî, de nu vor face dreptate în lume asupriţilor şi năpăstuiţilor. Aşa vor păţi şi bogaţiî de nu vor ajutori neputerniciî şi sîrmaniî. Aşa vor păţi şi înţelepţiî de nu vor da sfat şi învĕţătură spre folosul nepricepĕtorilor. Aşa vor păţi şi vîrtoşiî de nu vor sprijini pre cel slabî. Aşa vor păţi şi meşteriî de nu vor învĕţa meşteşugul şi pre alţiî. Aşa vor păţi şi puterniciî de nu vor scóte pre ceî adînc întristaţî din mâna celor mai tarî decât dînşiî. Aşa vor păţi şi slugile de nu vor fi cu credinţă domnilor lor. Aceştia toţi într'un chip cu sluga cea rea vor fi legaţi şi judecaţi la ḑiua judecăţeî.

Acest lucru este la ştirea tuturor. Fie-ce domn

iubește sluga cea bună și o cinstește, iar pre sluga cea rea o urgisește și o pedepsește cu închisorĭ și cu morțĭ rele. Decĭ, în ce chip vedĭ că domniĭ pământeștĭ plătesc slugilor lor, întru acelaș chip și Dumnedeŭ, robilor. Păzește-te să nu te aflĭ slugă rea și vicléna Domnuluĭ tĕŭ. Să nu cheltuești bunătatea Luĭ numaĭ pentru trupul tĕŭ mâncând, bênd și alte cheltuelĭ rele făcênd, ci să'l împarțĭ și să-l mănâncĭ cu cela ce n'aŭ, căcĭ acesta este cuvîntul ce dice Domnul: Să daĭ talantul Meŭ negustătorilor.

Negustătoriĭ sînt Bisericile, neputerniciĭ, lipsițiĭ, sîrmaniĭ, cariĭ dacă iaŭ ajutor dintru talantul ce a dat Dumnedeŭ robilor Sĕĭ, adaugă laudă, și mulțămită luĭ Dumnedeŭ daŭ. Cela ce nu caută numaĭ de binele și de folosul sĕŭ, orĭ a se mântui, orĭ a se îmbogăți, orĭ a se boeri, ci se nevoește și altora să foloséscă, acela înmulțește talantul Domnuluĭ sĕŭ. Iar cela ce îngrópă talantul, este cela ce se îngrijește numaĭ de binele sĕŭ, iar de altul nu caută. Din tocméla cea rea a unuĭ asemenea rob, se fac pre lume răsbóe și răsmiriță. Câțĭ sînt părtașĭ acestuĭ rob, nu se vor sătura nicĭ o dată. Nicĭ odiniórà nu vor sta de a vicleni, de a apuca cu nedreptate și de a înghiți munca altuĭa. Acéstă lăcomie este pământul în carele îngrópă sluga cea vicléna talantul Domnuluĭ sĕŭ. Acésta împetrește inima ómenilor să ție tare avuția.

A DÓUA PARTE:

Pentru plata ce va da Dumnedeŭ fiește-cărula după lucrul luĭ, și pentru lenea nóstră.

Cum este un împĕrat ce dă slugilor sale banĭ mulțĭ să agoniséscă cu dînșiĭ și lor și împĕratuluĭ, și dacă le dă el se duce, și după multă vreme iar vine de la séma slugilor sale, și acelora cariĭ aŭ ago-

nisit şi aŭ făcut dobândă le dă cinste şi boeriĭ, ĭar pre aceĭa ce aŭ cheltuit rĕŭ şi s'aŭ lenevit de aŭ îngropat în pământ baniĭ luĭ şi n'aŭ agonisit, în închisoriĭ şi în muncĭ rele îĭ osândeşte;—tot aşa va face şi Dumneḑeŭ cu noĭ la judecată, carea este să fie aşa degrab şi de năprasnă ca un fulger. Acum îngăduieşte şi rabdă rĕutăţile nóstre ca şi cum s'ar fi dus, adecă aşteptă întórcere şi pocăinţă să facem şi nu ne răsplăteşte. Noĭ greşim, Sfinţia Sa tace ca şi cum n'ar şti. Noĭ nu ne oprim de pĕcate, El se opreşte de a ne certa. El ne milueşte, noĭ ţinem că este din binele nostru. După multă vreme spune că va veni. Vremea aceea multă este: de când S'a suit cu trup de pre pământ în cerĭŭ, până la judecată. Atunci va veni cu mare slavă şi toţĭ sfinţiĭ cu Dînsul (Matei 25, 31). Atunci va începe a se întreba cu slugile Sale pentru talanţiĭ ce le-a dat.

Apropia-se-vor robiĭ ceĭ buniĭ şi vor cuvînta: Iată lucrul nostru, Dómne; datu-ne-aĭ cinci talanţĭ, acum Îţĭ dăm ḑece. Nu cerem nicĭ o plată căcĭ sîntem slugĭ şi robĭ Ţie. Cu ce am fost datorĭ, iată am lucrat; ĭar Sfinţia Ta, pentru aceea, nu ne eştĭ dator cu nimic. Domnul Dumneḑeŭ, pentru cuvîntul şi pentru făgăduinţa Sa ce S'a legat cu noĭ, cu mare plată şi cu mare cinste lăuda-l-va şi va ḑice: O, bune şi credincióse slugĭ! Preste puţine aţĭ fost credincioşĭ, maĭ spre multe vĕ voiŭ pune. Daţi-le putere preste câte ḑece cetăţĭ (Luca 19, 17). Daţi-le domnie preste multe cetăţĭ. Cu voĭ împart: ce este al Meŭ, al vostru este. Acea veselie veţĭ avea, carea am şi Eŭ. Acel bine, întru care împĕrăţesc şi Eŭ. O, cât se va plăti de bine lucrul nostru acolo!

Iar pre robul cel leneş, cu cuvinte grele îl va în-

frunta; de haĭne desbrăca-l'vor; tótă dregătoria de la dînsul vor lua, şi tot binele Domnuluĭ sĕŭ. Va rĕmânea sărac, gol şi ruşinat. Va fi ca şi cum n'ar fi avut nimic, căcĭ ce a avut, rĕŭ a ţinut, şi Domnul va porunci să se ĭa dela dînsul şi să se dea celuĭa ce are maĭ mult decât dînsul.

Cu privire la acest cuvînt ce a grăit Domnul: „Cel ce are puţin încă se va lua dela dînsul şi se va da celuĭa ce are mult“, Efrem Sirul grăeşte cu pildă şi spune aşa: Un domn casnic avea treĭ slugĭ. Dete unuĭa cinceĭ pluguriĭ, altuĭa dóuĕ pluguriĭ, altuĭa numaĭ un plug—fie-căruĭa după vrednicia sa—şi-ĭ trimise in ţĕrînă preste o apă, să are, să sémene şi să agoniséscă domnuluĭ lor. Cel cu cinceĭ şi cel cu dóuĕ aŭ arat, aŭ semĕnat şi a făcut multă pâne şi agonisită domnuluĭ lor. Cel cu unul, dejugând boiĭ ĭ-a legat la un gard şi el s'a culcat de a dormit. Când a venit domnul sĕŭ, a aflat boiĭ nepăscuţĭ şi morţĭ de fóme. Pentru aceea ĭ-a luat dela dînsul şi ĭ-a dat celuĭ cu cinceĭ pluguriĭ, ĭar pre acea slugă a învĕţat să-l lege şi mult să-l bată.

Aşa ne va face şi nóuĕ Dumneḑeŭ Domnul Nostru, pentru lenea nóstră, când va veni să vadă lucrul fieş-căruĭa din noĭ. Intru acest chip se împlineşte cuvîntul Domnuluĭ: „Celuĭ ce are i se va da, ĭar cel ce n'are, şi ce i se pare că are, încă se va lua dela dînsul“.

O Dómne, dă slugilor tale, neputincĭoşilor robilor Teĭ, să nu fie leneşĭ, ci să fie sîrguincĭoşĭ, să ĭubéscă folosul Tĕŭ, ĭar nu al lor. Dă-le minte şi înţelepcĭune spre slujba ómenilor Teĭ şi fraţilor noştri, ca să putem ajunge lauda Ta şi plata Ta întru acea ḑi când veĭ plăti fieşte-căruĭa după lucrul luĭ, pen-

tru Iisus Christos Fiiul Tĕŭ, cu Carele împĕrăţeştĭ întru Duhul Sfînt, în vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ.

Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 17-a DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE:

Decât tóte făpturile câte sînt pre lume, nu este mai neputinclos decât omul. Sub primejdiĭ în multe chipurĭ este supus şi de scîrbe multe este cuprins, nu numaĭ despre partea bólelor şi neprisosinţelor, ci şi de altă parte, căcĭ nicĭ de duhurile cele necurate nu este slobod trupul omuluĭ. Acésta ne-o arată nevoea aceleĭ fete, pentru care muma eĭ fórte cu greŭ striga şi glăsuia către Domnul Christos dicênd: Mântueşte-mĕ Fiiul luĭ David, că fata mea rĕŭ se îndrăceşte,—cum audim maĭ lămurit spuind nóuĕ astă-dĭ Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Mateĭ Evanghelistul

Cap. 15, Stih 21—28.

În vremea aceea, intrat-a Iisus în laturile Tiruluĭ şi ale Sidonuluĭ, şi ĭată o muere Hananceancă dintru acele hotare eşind, a strigat către el dicênd: „Milueşte-mĕ, Dómne Fiiul luĭ David; fata mea rĕŭ „se îndrăceşte. Iar el nu ĭ-a rĕspuns eĭ cuvînt. Şi a„propiindu-se Uceniciĭ luĭ rugaŭ pre el dicênd: Slo-

„bóde-o pre ea că strigă pre urma nóstră. Şi el rĕs-„punḑênd a ḑis: Nu sînt trimis decât către oile cele „perdute ale caseĭ luĭ Israil. Şi ea viind s'a închinat „luĭ ḑicênd: Dómne, ajută-mĭ! Iar el rĕspunḑênd a „ḑis: Nu este bine a lua pânea fiilor şi a o lepăda „cânilor. Iar ea a ḑis: Adevĕr, Dómne, dar şi cânĭĭ „mănâncă din fărîmiturile ce cad din masa domni-„lor lor. Atuncea rĕspunḑênd Iisus a ḑis eĭ: O mu-„ere, mare este credinţa ta; fie ţie precum veĭ. Şi s'a „tămăduit fata eĭ într'acel ceas.

INTÂIA PARTE.

Pentru credinţa şi pentru bărbăţia inimiĭ femeeĭ acesteia.

Ce tocmélă a fost aceea că Domnul Christos a eşit din ţéra jidovéscă şi s'a dus în laturea păgânéscă? Nemulţămirea şi necredinţa jidovilor a fost. Atâta aŭ fost de nemulţămitorĭ ómenĭ bisericeĭ jidoveştĭ: învĕţătorĭĭ legeĭ, cărturarĭĭ, fariseĭĭ, în cât după atâtea minunĭ ce a făcut Christos între ochiĭ lor, nu vrură să crédă, nicĭ luară în sémă. Nu numaĭ în vremea în carea vieţuia Christos pre lume a fost urât şi lepădat cuvîntul şi învĕţătura Sfinţieĭ Sale de dînşiĭ, ci şi după aceea învĕţătura sfinţilor Apostolĭ şi tótă mărturia sfinteĭ Evangheliĭ călcară şi nicĭ într'o sémă nu o aŭ socotit. Pentru aceea, de urâtul lor a eşit Christos din ţéra lor şi S'a dus în ţéră păgânéscă — în hotarele Tirului şi ale Sidonului. Fără de mulţime de ómenĭ a intrat într'o casă, vrênd să nu-L ştie nimenea.

O muere hananeeancă avênd o fată îndrăcită şi aŭḑind de minunile şi de mărirea luĭ Christos, a venit şi acolo în casă, şi căḑênd la picĭórele Luĭ, se ruga să-ĭ tămădulască fata eĭ — cum scrie şi Marcu Evan-

La acéstă rugăciune cu foc, cu jale şi cu plecare mare ca aceea, căutând Domnul a dis mueriĭ aceleea: O muere, mare este credinţa ta; fie precum veĭ. Şi s'a tămăduit fata eĭ dintru acel clas. Ca şi cum ar dice Domnul: Creḍu-şi-mĕ că sînt Fiĭul luĭ David; creḍuşĭ că sînt perḍĕtorul dracilor; creḍuşĭ că pot să-ţĭ ajut; adăogaşĭ la credinţa ta rugă cu plecare şi cu răbdare mare; răspunsul Meŭ cel aspru şi mustrarea Mea, întru nimic nu te scîrbi; puseşĭ nădejde ca aceea întru Mine, că am putere să fac ce voĭŭ vrea;— ĭată şi lumea aĭ biruit cu credinţa ta şi din păgână te făcuşĭ credincĭósă; pentru aceea ĭată ĭţĭ daŭ de ce te rogĭ: cum veĭ, aşa să fie ţie. Şi aşa a dobândit hananeeanca aceea sănătate feteĭ sale.

A DÓUA PARTE.

Invĕţătură pentru hananeeanca.

Apostolĭĭ şi toţĭ sfinţiĭ aŭ pus nóuĕ chip de învĕţătură pre muerea hananeeancă; întâĭŭ, pentru ca să ne învĕţăm din răbdarea eĭ, că tare şi vîrtósă minte a avut întru credinţa sa, când Domnul spre rugăciunea eĭ nu căuta nicĭ gândĭa. Al doilea, că o mustra şi o înfrunta pentru păgânătatea eĭ. Al treilea, că se lepăda Sfinţia Sa să nu facă aceea de ce ea se ruga. Grele eraŭ aceste treĭ lucrurĭ, care daŭ a şti, că Domnul Christos nu primeşte rugăciunea eĭ; dar pentru aceea întru inima eĭ tot se maĭ aprindea focul credinţeĭ către Christos şi nădejde ca aceea avea, în cât din credinţa sa nimic n'a slăbit, şi din ce o lepăda dela Sine Christos cu cuvîntul, cu atâta ea se ruga maĭ cu milă, şi de aceea maĭ mare nădejde avea că o va milui Sfinţia Sa, cum a şi fost.

Ou acésta ne învaţă să fim stătătorĭ tarĭ în bólele

nóstre, şi întru tóte nevoile nóstre să nu slăbim a cere ajutor dela Sfinţia Sa. De aĭ şi cunóşte că nu eştĭ luat aminte de Dumneḑeŭ şi nu-ţĭ ascultă ruga ta, atuncĭ să-ţĭ aducĭ aminte, că măcar că eştĭ şi păcătos şi păcatele tale te-aŭ depărtat de Dumneḑeŭ, însă pentru aceea tot să te rogĭ mai cu mare jale, că Sfinţia Sa este milostiv şi darul milei Sale nu-l va opri de către tine. Nevoeşte de curăţeşte firea ta cu ispovedania; strigă, mărturiseşte rĕutăţile tale; cércă deslegare aicea pre pământ, de-ţĭ este voca să fi deslegat şi în cerĭŭ; să nu lăsăm nicĭ smerenia cu care aşa s'a rugat hananeeanca aceea, cu inimă înfrîntă şi plecată, măcar că şi nu cetise ea Scriptura ce ḑice, că ruga omuluĭ plecat străbate cerĭul. Póte cunóşte fieşte-cine smerenia şi plecarea eĭ, că de atâtea orĭ a fost înfruntată de Domnul cu cuvinte aspre, iar ca fără încetere cu plecare mare se ruga şi ajutor şi milă cerea.

O, sfîntă plecare, mult poţĭ la slava luĭ Dumneḑeŭ: păcatele ierţĭ, mânia luĭ Dumneḑeŭ îmblânḑeştĭ—cum avem chip pre David, pre Ahav şi pre alţiĭ—, spre vrăjmaşĭ biruire daĭ—ca luĭ Ezechie împĕrat, ca Estireĭ, ca Israilteniloř—,din rĕsplătirea luĭ Dumneḑeŭ scoţĭ—ca pre Ninivitenĭ, carĭ în loc de pedépsă aŭ luat milă dela Dumneḑeŭ—,la înalte dregătoriĭ scoţĭ ómeniĭ—ca pre David, ca pre Saul şi pre alţiĭ pre mulţĭ. Nu este mincinos cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ ce a ḑis (la Luca 18, 14): „Cela ce se va smeri, înălţa-se-va; iar cela ce se va înălţa, smeri-se-va".

Rugăciunea cu smerenie multă a ajutat acelei mueri hananeence. La smerenie alătură şi simplitate, căci se ruga către Domnul ḑicênd numaĭ aşa: Miluéşte-mĕ, Dómne Fiiul luĭ David! Nu cu vre o vorbă

de cuvinte multe, ci pre scurt şi simplu, pentru-că dela inimă nevinovată şi dréptă ĭeşĭa acea rugă. Unde este nevinovăţie dréptă acolo este şi adevĕr, precum mărturiseşte sfînta Scriptură ḑicênd (Iov 1, 1): Era în ţéra Husa un om anume Iov. Acela era om nevinovat, drept, adevĕrat, şi după nevinovăţia cea dréptă îĭ sporĭa adevĕrul şi prisosinţa.

Acum, întru aceste vremĭ, în zadar va căuta cine-va nevinovăţie dréptă şi priinţă, că întru ómenĭ creştinĭ, nevinovăţie şi dreptate creştinéscă nu veĭ afla, ci mărire deşartă, mândrie, laudă şi fală. Intru eĭ s'aŭ înmulţit nepriinţa. Nedreptatea îĭ aduce de laudă şi fălesc pre om, pentru ca să-l înbuneze, să-ĭ deschidă inima către dînşiĭ.

Socoteşte ce a grăit Domnul Christos întru acéstă Sfîntă Evanghelie, ḑicênd că nu este trimis decât la oile cele rătăcite în casa israiltenéscă, adecă la ómeniĭ ceĭ păcătoşĭ în seminţia creştinéscă. Mare mângâere este păcătoşilor carĭ cu credinţa cunosc pre Dumneḑeŭ, că aceĭa sînt adevĕrat israiltenĭ. Măcar că aŭ şi căḑut în păcate, însă Domnul tot ḑice că sînt oile Sale şi pentru dînşiĭ a venit. Numaĭ ce trebueşte să-şĭ cunóscă păstorul sĕŭ, că de oile Sale aşa grăeşte Domnul (la Ión 10, 27, 28): „Oile mele mĕ cunosc şi eŭ încă cunosc pre ele şi eŭ le voĭŭ da lor viaţa de vecĭ". Decĭ, de-ţĭ este voea să fiĭ óe ca aceea şi să te cunóscă Domnul Christos, al Luĭ glas să asculţĭ, ĭar nu al altuĭa strein, că păşunea nóstră acea vecĭnică nu este dela altul, fără numaĭ dela Domnul Christos, de carea Sfinţia Sa grăeşte că nu este pâne de glótă, ci este pânea fiilor împĕrăteştĭ,— pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, Dómne Iisuse Christóse, întru domnia Ta cea mare şi întru împĕrăţia

Ta cea desfătată, acolo unde împĕrăţeşti cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci de veci netrecuţi şi nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 18-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE

Nu este alt nimic pre lume mai drag şi mai dulce sufletului creştinesc decât cuvîntul lui Dumneḑeŭ. Acest folos face aşa întru omul acela ce-l ascultă şi-l ţine, că luminéză mintea şi gândul lui către dragostea lui Dumneḑeŭ şi către lucrurile cele cereşti. Face din fiii mâniei, fiii lui Dumneḑeŭ. Sufletul omului îl îndestuléză şi-l însănătoşéză. Pre om îl luminéză şi-l deşteptă din rĕutăţile păcatelor. După aceea la lauda cea desăvîrşit îl duce. Pentru aceea şi Domnul nostru Iisus Christos a venit pre lume, şi cuvîntul lui Dumneḑeŭ întru inimile ómenilor semĕnând, mare mulţime de ómeni se adunaŭ la Dînsul,—cum spune şi întru Sfînta Evanghelie de astă-ḑi, că de mulţime ce năvălla la Sfinţia Sa, pentru ca să asculte cuvîntul lui Dumneḑeŭ, de nevoe îi era Sfinţiei Sale a intra în corabie şi de pre apă a învĕţa ómenii cei de pre uscat,—cum arată Sfînta Evanghelie de astă-ḑi pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 5 alin. 1—11.

În vremea aceea, sta Iisus lângă ezerul Ghenisaretului și a vĕdut dóuĕ corăbiĭ stând lângă ezer; „Iar pescariĭ eșind dintr'însele, spălaŭ mrejele. Și „intrând întru o corabie, carea era a luĭ Simon, l'a „rugat pre dînsul să o depărteze puținel dela uscat; „și șĕdĕnd învĕța mulțimea, din corabie. Iar dacă a „încetat a grăi, ḑis-a către Simon: Depărtézĕ-o la „adînc și aruncațĭ mrejele vóstre spre vênat. Și rĕs„punḑînd Simon, a ḑis luĭ: Învĕțătorule, tótă nóp„tea ne-am trudit și nimic n'am prins; dar după cu„vîntul tĕŭ voiŭ arunca mréja. Și făcînd așa, prins-a „mulțime mare de peștĭ, în cât se rupea mréja lor. „Și aŭ făcut semn tovarășilor cariĭ eraŭ într'altă co„rabie, ca să vie să le ajute lor; și aŭ venit, și aŭ um„plut amândóuĕ corăbiile, încât ele se afundaŭ. Iar „Simon Petru vĕḑînd, a căḑut la picĭórele luĭ Iisus „grăind: Eșĭ dela mine, că om păcătos sînt, Dómne. „Că cuprinsese pre el spaimă, și pre toțĭ cela ce e„raŭ cu dînsul, de vênarea peștilor pre cariĭ îĭ prin„seseră, așijderea și pre Iacov și pre Ión, feciorĭ „luĭ Zevedeĭ, cariĭ eraŭ părtașĭ cu Simon. Și a ḑis I„isus către Simon: Nu te teme; de acum veĭ vêna ó„meni. Și scoțînd amândóuĕ corăbiile la uscat, lă„sând tóte, aŭ mers pre urma luĭ.

INTÂIA PARTE.

Pentru învĕțătura luĭ Christos și pentru vênatul peștilor.

Mai înainte de acéstă Evanghelie, scrie Luca Evanghelistul (4, 38—40) că Domnul Christos multe minunĭ a făcut: duhurĭ necurate din ómenĭ a isgonit, pre sócra luĭ Petru de lungóre o a tămăduit. Acestea le-a făcut în cetatea Capernaum,

unde, când apunea sórele, toţi câţi aveaŭ bolnavi de bóle în multe chipuri, i-aŭ adus la Domnul Christos şi Sfinţia Sa îşi punea mânile pre fieşte-carele dintru ei şi, şi se tămăduiaŭ. Încă şi dracii din mulţi ieşiaŭ şi strigaŭ: Tu eşti Christos Fiiul lui Dumnedeŭ. Dacă s'a făcut ziuă s'a dus într'un loc pustiŭ, şi mulţimea îl căuta, a venit la dinsul şi-l oprîa să nu se ducă dela dinşii. Dar Sfinţia Sa a zis către dinşii: Şi într'alte locuri trebueşte să mărturisesc Evangheliia împărăţiei cerîului, că pentru aceea sînt trimis. Şi mărturisîa prin sobórele Galileei, atâta în cât se strînsese la Dînsul mulţime multă din Galilea şi din Capernaum şi de pre alturea, şi aşa năvăliaŭ şi se îndesuĭ în cât daŭ preste Sfinţia Sa: unii pentru ca să se vindece de bóle, alţii pentru ca să audă învĕţătura Lui, alţii numai pentru ca să vadă om mare şi vestit ca Acela.

Aflându-Se atuncea lângă ezerul Ghenisaretului carele se chémă Marea Galileei, şi vĕdênd doue corăbii lângă ezer, a intrat într'una dintr'însele pentru năvala ómenilor, ca să nu pótă năvăli să-L calce. Pescarii ale cărora eraŭ corăbiile acelea, eraŭ Ucenicii Sfinţiei Sale: Petru, Andrei, Iacov şi Ión, carii fiind meşteri de acel meşteşug, tot se ţineaŭ de meşteşug şi pentru hrană vênaŭ peşte. Până atunci măcar că eraŭ chemaţi de Domnul spre Apostolie, dar încă de meşteşug nu să lăsaseră cu totul şi să umble tot după Domnul Christos. Dacă a intrat Domnul în corabia aceea ce era a lui Petru, a şedut şi i-a zis să urnéscă corabia dela margine, pentru ca să-I fie îndemână a învĕţa depre apă mulţimea ce sta pre uscat, şi lor încă să le fie îndemână a căuta în faţa Lui şi a asculta cuvîntul Lui. Şi aşa în multe chipuri

şi cu pilde în multe feluri învĕţa pre mulţimea aceea despre împĕrăţia cerului, şi inimile lor mângâea şi le lumina cu cuvîntul.

Dacă a încetat Sfinţia Sa Domnul de a învĕţa, a ḑis lui Petru: Mână mai la adînc şi aruncaţi mréja vóstră spre vênat.

Domnul nostru, după mărturia cuvîntului lui Dumneḑeŭ, îndată a ḑis Apostolilor să lucreze lucru de hrană, dând ştire că cine va să agoniséscă hrană trupéscă, să agoniséscă după săturarea sufletului, adecă după ce va asculta slujba Bisericei, cuvîntul lui Dumneḑeŭ, şi după ce se va ruga. Iată, Apostolii o nópte întrégă vênaseră şi nimic nu prinseseră, dar îndată ce aŭ ascultat cuvîntul Domnului, aŭ aruncat mréja şi mult peşte aŭ prins. Asémĕnă-se acésta îndreptare cuvîntului Domnului (la Matei 6, 33): „Căutaţi mai înainte împĕrăţia lui Dumneḑeŭ şi dreptatea lui, şi acestea tóte se vor adauge vóuĕ“, adecă şi hrana şi agonisita. Altă învĕţătură este că degrab, după mărturia cuvîntului lui Dumneḑeŭ, ḑice Domnul celor ce sînt ai Sĕi, să lucreze. Cu acésta ne-a dat învĕţătură că, după ascultarea cuvîntului lui Dumneḑeŭ, mai bine este ca omul să lucreze decât să dănţuiască şi lucruri fără de ispravă să privéscă,—cum fac cei ce serbézĕ sĕrbătorile în beţii, în blestemăţii şi în tóte cheltuelile cele rele. Acei carii în sĕrbători mai mult se îmbată şi jócă, curvesc şi ucid—de unde vin sfeḑile, uciderile, morţile—întorc sĕrbătorile lui Dumneḑeŭ. Dintru acest lucru, necum să ne vie nóuĕ vre un folos sufletesc, ci perire veĉnică sufletelor nóstre.

Dacă a ḑis Domnul către Petru să arunce mréja în mare să vêneze peşte, îndată a început a se apăra ḑicênd: învĕţătorule, tótă nóptea am trudit şi ni-

mica n'am prins. Acest cuvînt arată nóuĕ, că tótă truda nóstră şi tótă nevoinţa nóstră nu este nimic, de nu va vrea Dumneḑeŭ să ne dea binecuvîntarea Sa. Pentru aceea trebueşte fieşte-carele din noĭ, să rugăm pre Dumneḑeŭ maĭ înainte să ne fie întru ajutor întru tóte trebile nóstre şi întru tóte primejdiile şi nevoile. Cu voea luĭ Dumneḑeŭ, tóte se fac şi tóte se pot. Fără de voea Luĭ, tótă truda nóstră es-în deşert, cum a fost şi a luĭ Petru. A trudit şi Petru tótă nóptea cu tovarăşiĭ sĕĭ şi nimic n'a vênat; dar dacă a aruncat mréja, dupre cuvîntul Domnuluĭ sĕŭ, a prins atâta peşte cât nu-l puteaŭ scóte la margine, ci aŭ chemat pre alţiĭ tovarăşi să le ajute. Despre acest lucru aşa spune Sfînta Evanghelie ḑicênd: „Şi a făcut semn tovarăşilor sĕĭ, cariĭ eraŭ într'altă corabie, ca să vie să le ajute lor; aŭ venit şi aŭ umplut amândóuĕ corăbiile, în cât ele se afundaŭ.

Vrut-a Domnul Christos să'Şĭ arate puterea Sa şi în mare, ca tóte făpturile să asculte de Dînsul. Ştim din sfînta Evanghelie, că vênturile dupre ḑisa Luĭ aŭ stătut şi valurile măreĭ de ḑisa Luĭ aŭ ascultat şi s'aŭ alinat, în cât se miraŭ ómeniĭ şi grăiaŭ (Matei 8, 26, 27): „Cine póte fi acesta, că şi vêntul şi marea ascultă de dînsul“? Apa măreĭ L'a ţinut pre de-asupra şi a călcat pre dînsa ca pre uscat. Smochinul a trebuit să sece dupre ḑisa Luĭ. Pânea s'a înmulţit cu binecuvîntarea Luĭ, şi cu cincĭ pânĭ, cincĭ miĭ a săturat. Cunoscut-a sórele, pământul, petrile, puterea Domnuluĭ lor. Cunoscut-aŭ draciĭ, iadul, puterea Acestuĭ Domn. Iată şi peştiĭ în mare, dupre ḑisa Luĭ, stătut-aŭ ascultătorĭ şi voea Luĭ aŭ plinit.

Deci, să cunóştem şi noĭ puterea Luĭ, şi dupre învĕţătura Luĭ să stăm ascultătorĭ, noĭ carĭ nu sîntem

peștĭ fără graiŭ și fără minte, pentru că ne-a dis: Unul altula să ajutăm și să priim. Iată că și Apostolii la trébă unul altula aŭ ajutat și dupre disa Domnului lor aŭ fost ascultătorĭ, ca întru creștinĭ să se ție dragostea creștinéscă.

Dă, Dómne, scăpare întru inimile și întru faptele creștinești, fiind-că vedem că n'are dragoste unul către altul. Cei mai marĭ pre cei micĭ ca pre niște robĭ îĭ aŭ. In loc de ajutor, mai tare le iaŭ, mai tare îĭ prădă, mai tare îĭ robesc. Intre toți ómenii, unul altula nimenea nu poftește binele, unul altula râvnește, unul pre altul pizmuește. De cere neșcine ajutor dela cine-va, camătă îĭ caută să dea, cât să nu se pótă plăti. Acestea tóte le facem împrotiva disei lui Dumnedeŭ, căci câte ne învață Sfinția Sa, tóte le lepădăm și sîntem surdĭ la disa lui Dumnedeŭ. Aŭ dóră sînt puțini de cela ce lăcomia lor nicĭ odinióră nu o pot sătura? Aceștia, necum să ajutorésca pre cine-va, ci încă gândesc de unde vor lua și pre cine vor prăda să strângă banĭ și avuție. Dómne, dă ca din binele ce ne-aĭ împărțit, să ajutorăm și noĭ pre frații noștrĭ creștinĭ și unul altula bine să facem; că acésta este dragostea creștinéscă; cu aceste lucrurĭ să imblânzește Dumnedeŭ. Fără de acestea, cu anevoe va imblânzi cine-va pre Dumnedeŭ.

A DÓUA PARTE

Pentru spaima și mirarea lui Petru că a vĕdut atâta pește, și pentru ascultarea Apostolilor

Dacă a aruncat Petru mréja, dupre disa Domnului, și a vĕdut că s'a vênat atâta pește, a cunoscut că nu este pentru truda sa, ci pentru disa și pentru voea lui Dumnedeŭ, știindu-se pre sine păcătos. Puterea lui Dumnedeŭ vĕdend s'a spăimîn-

tat şi de mare minune ce a vĕdut, a mers şi a căḑut la picĭórele luĭ Iisus şi a dis: Eşĭ de la mine, Dómne, că sînt om păcătos. Nu sînt destolnic să staŭ înaintea feţeĭ Tale, că Te vĕd că eştĭ Domn şi stăpânitor a tóte făpturile. De vreme ce Te ascultă marea şi peştiĭ din ea, cŭ nu sînt vrednic să staŭ înaintea Ta, fiind-că sînt om păcătos, Dómne, ĭar Sfinţia Ta eştĭ curat şi sfînt.

Se cădea, Petre, să te rogĭ ca să petrécă Domnul cu tine, să-ţĭ mérgă tot bine întru tóte. Dar nu este de mirare că aĭ făcut şi tu ca şi alţĭ ómenĭ, cariĭ aŭ fost bucuroşĭ să aĭbă pre Dumneḑeŭ cu sine, ĭar dacă aŭ vĕḑut mărirea Luĭ, saŭ arătarea Lui, s'aŭ speriat fórte şi s'aŭ spăimântat, pentru acésta că s'aŭ socotit pre sine ce sînt. Avraam s'a mărturisit (Facere 18, 27) că este ţĕrînă şi cenuşă înaintea luĭ Dumneḑeŭ. Iov, ca niştе tină, ḑice, că ne-a făcut şi ca niştе praf ne întórcem. Moisi proroc s'a speriat şi a fugit dinaintea luĭ Dumneḑeŭ. Aşiḑerea Ezechiil vĕḑênd arătarea luĭ Dumneḑeŭ n'a putut răbda, ci a căḑut cu faţa la pămênt (Ezechiil 44, 4) şi puţinel de nu l-a eşit sufletul dintr'însul. Cum a fost plecarea sutaşuluĭ acelula ce s'a rugat Domnuluĭ de a ḑis (Mateĭ 8, 7, 8), că nu este vrednic să intre în casa luĭ, ci numaĭ să ḑică cu cuvîntul şi se va tămădui sluga luĭ;—aşa şi Petru s'a făcut nevrednic înaintea Domnuluĭ, ĭar Domnul degrab l'a făcut vrednic, nu spre vênatul peştelui, ci spre vênatul ómenilor,—să prindă întru mântuire pre lume ómeniĭ cu învĕţătura şi cu minunile, cum a prins în mare peştiĭ, cu mréja. Sutaşul sănătate slugeĭ sale a dobândit pentru plecare, ĭar Petru Apostol şi învĕţător lumeĭ a stătut, căcĭ cu aceste cuvinte l'a întărit şi l'a mângâiat Domnul ḑi-

cênd: Nu te teme, că de acum nu veĭ vêna peşte, ci ómenĭ.

Dacă l-a făgăduit Domnul acéstă dregătorie, ce a făcut Petru şi ceĭa-l-alţĭ?—Spune Sfînta Evanghelie, că pentru acea minune ce aŭ vĕḑut, aŭ tras corăbiile la uscat, aŭ lăsat tóte şi aŭ plecat după Dînsul. De aicea să ne învĕţăm a fi ascultătorĭ către Domnul Christos; tóte să părăsim pentru Dînsul. Să nu ne fie maĭ drag nicĭ avuţie, nicĭ tată, nicĭ mumă, nicĭ prietenĭ, maĭ vîrtos decât Domnul nostru Christos şi învĕţătura Luĭ cea sfîntă. Acest gând să fie întru tot omul creştin, ca pentru chemarea ce ne-a făcut Domnul nostru, după Dînsul să umblăm, iar nu după lume. Chĭar de ne-ar opri lumea tótă şi de ne-ar fi şi de părinţĭ şi de prietenĭ a ne despărţi, nicĭ atunci de după Dînsul să nu ne întórcem şi ḑisa Luĭ să nu părăsim; că iată Apostoliĭ, ómenĭ de rînd şi necărturarĭ fiind, numaĭ pentru cuvînt şi pentru minune aŭ lăsat tóte şi aŭ plecat după Dînsul. Noĭ în tóte ḑilele auḑim cuvîntul Luĭ şi minunile Luĭ socotim, şi nimic nu ne póte îndemna să urmăm Luĭ. Aceĭa nicĭ acasă nu s'aŭ maĭ întors, ci aŭ părăsit tóte câte aveaŭ.

Avraam pentru Dumneḑeŭ, a lăsat tot, şi ţéra şi rudeniile şi prietenĭ, şi a fost nemernic (adecă strein) într'altă ţară (Facere 12, 1—4); iar noĭ, pentru Dumneḑeŭ, necum să lăsăm ce-va, ci de nu ne-am jura încaĭ pre numele Luĭ. Dacă nu dăm săraculuĭ, încaĭ să nu-l luăm ce are. Dacă nu ajutorim căḑutul, neputernicul, încaĭ să nu-l asuprim, să nu-l amărîm. Dacă nu ne pasă de binele nostru cel netrecut să-l agonisim, încaĭ să nu-l risipim. Dacă ne lenevim a sluji luĭ Dumneḑeŭ, încaĭ să nu-l mâniem.

O Dómne Iisuse Christóse, dă nóuĕ ca darul Tĕŭ

să sufle intru inimile credincioşilor Tĕi, să se afle în mréja Apostolilor Tĕi, scoţêndu-i dintru adîncul rĕutăţilor lumeĭ acesteea şi trăgêndu-i către marginea împĕrăţieĭ Tale,—pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru mila şi pentru îndurarea Ta cea mare, că a Ta este puterea, cinstea, biruirea, slava, frumseţea şi tótă lauda, d'împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţi şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 19-A DUPA RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Vrênd Domnul nostru Iisus Christos să înveţe pre ómenĭ ca să fie blânzĭ şi răbdătorĭ, acéstă învĕţătură a dat de a dis: Cine nu se va întórce şi să fie ca un prunc, nu va intra întru împĕrăţia cerîuluĭ. Pruncul nu ţine mânie, nicĭ are scîrbă în sine să gândéscă rĕŭ cuĭ-va. De o parte îl bat şi-l gonesc, de altă parte se întórce şi vine. Pizmă şi zavistie n'are. Aşa va Domnul să fie credincioşiĭ Sĕĭ: răbdătorĭ, blândĭ, nemânioşĭ şi rĕŭ pentru rĕŭ nimenuĭ să nu facă. Cum Îl auḑim învĕţând Însuşĭ într'acéstă Sfîntă Evanghelie de astă-ḑĭ pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 6 vers. 31—36.

Zis-a Domnul: Precum vĕ este voea ca să facă vóuĕ ómenii, faceţi şi voi lor aşijderea. Şi de iubiţi pre cela ce vĕ iubesc pre voi, ce dar este „vóuĕ? că şi păcătoşii iubesc pre cela ce-i iubesc „pre dinşii. Şi de faceţi bine celor ce fac vóuĕ bine, „ce dar este vóuĕ? că şi păcătoşii aceeaşi fac. Şi de „daţi împrumut acelora dela care aşteptaţi a lua, ce „dar este vóuĕ? că şi păcătoşii daŭ păcătoşilor împrumut, ca să la întocma. Ci iubiţi pre vrăjmaşii „voştri, şi faceţi bine, şi daţi împrumut, nimica aşteptând şi va fi plata vóstră multă, şi veţi fi fii celui „de sus; că el este bun spre cei nemulţămitori şi „spre cei rĕi. Deci, fiţi milostivi cum şi Tatăl vostru „este milostiv.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru dragoste, răbdare şi ţinerea înainte.

Cum este focul în mijlocul altor făpturi, de luminéză şi încălzeşte, aşa şi dragostea cea deplin în mijlocul altor bunătăţi, luminéză şi încălzeşte sufletul şi-l aprinde cu dragoste către Dumnedeŭ.

Dragostea se împarte în dóuĕ părţi: o parte este vĕdută, alta nevĕdută. Cu partea cea nevĕdută se cade a iubi pre Dumnedeŭ cel nevĕdut, cu tot sufletul, cu tótă inima, cu tot gândul, şi a face voea Lui şi învĕţătura Lui, şi a dori de viaţa cea nevĕdută ce este în vécul ce va să fie. Iar cu partea cea vĕdută se cade a iubi pre de aprópele sĕŭ ca şi pre sine; nu numai pre prietenii noştri, ci şi pre vrăjmaşii noştri.

Domnul a ţis (Mateĭ 5, 44): „Iubiţi pre vrăjmaşii voştri, faceţi bine celor ce nu vĕ iubesc pre voi, grăiţi de bine pre cela ce vĕ blestemă pre voi, ru-

gați-vĕ pentru cela ce vĕ năpăstuesc pre voĭ". Aicea pre scurt umple Domnul tótă învĕțătura creștinéscă, căci din dragoste purcede mila, cum avem chip pre Domnul Christos, că a ĭubit lumea, pentru care dragoste am dobândit mila Luĭ, pentru care milă sîntem izbăviți. Nu póte fi maĭ mare dragoste decât acésta, că a murit Domnul Christos pentru vrăşmaşiĭ Sĕĭ; nicĭ póte fi maĭ mare milă decât acésta, că a ĭubit Domnul Christos pre vrăşmaşiĭ Sĕĭ.

Şi întru noĭ, nu va putea fi maĭ mare milă decât când vom avea dragoste sufletéscă către vrăşmaşiĭ noştri. Aşa a făcut David milă cu Memfivoste nepotul luĭ Saul vrăşmaşul sĕŭ, căci pentru dragostea ce avea cu Ionatan tată-sĕŭ, întórse de-l dete tótă avuția luĭ Saul moşu-sĕŭ (precum scrie la a dóua Carte a Împĕraților 9, 7). Aşa a făcut Pavel Apostol, Ştefan întâĭul mucenic, în sfîrşit toțĭ drepțiĭ Legeĭ Vechĭ şi Legeĭ Noĭ.

O, mare bine a agonisit nóuĕ şi frumósă cunună a împletit nóuĕ Dumnedĕŭ cu acéstă dragoste. Mare este cu adevĕrat milostenia, că pentru dînsa Dumnedĕŭ ne ĭartă păcatele. Nimic nu este maĭ mare decât când ĭertăm pre cela ce ne sînt vinovațĭ nóuĕ; atunci îndată dobândeştĭ cununa biruireĭ şi te lipeştĭ de Dumnedĕŭ, cum şi grăeşte Sfinția Sa cu rostul proroculuĭ şi dice (Psalm. 24, 22): „Cela ce nu țin mânie şi ceĭ drepțĭ, se lipesc de mine". Drepțiĭ sînt cela ce nu fac strîmbătate niměnuĭ: nicĭ la prietenĭ, nicĭ la vrăşmaşĭ. Cela ce va vrea să rĕsplătéscă, acela va afla rĕsplătire dela Dumnedĕŭ. Dacă vre unul va ținea altuĭa mânie şi dela Dumnedĕŭ va cere ĭertare, saŭ dacă către om nu va avea dragoste şi dela Dumnedĕŭ va cere milă, cine se va ruga pentru

ĭertarea păcatelor unuĭa ca aceluĭa (grăește Iisus Sirah cap. 28, stih 1—4)?

Pentru aceea, ĭartă pre cela ce te-a păgubit și te-a mâniat, căcĭ în ce clas te veĭ ruga luĭ Dumnedĕŭ pentru ĭertare, într'acel clas va ĭerta păcatele tale, fiind-că așa a făgăduit și a dis. (Mat. 6, 14): „De veți ĭerta pre ómenĭ de greșalele lor, ĭerta-va și Dumnedĕŭ Părintele vostru greșalele vóstre; ĭar de nu veți ĭerta pre ómenĭ de greșalele lor, și Părintele vostru cel din cerĭŭ, nu va ĭerta pre voĭ de greșalele vóstre".

Domnul nostru Iisus Christos a vĕdut, că până sîntem într'acéstă viață, până atuncĭ sîntem sub mare neputință și sub mare lipsă și nenorocire supușĭ, însă nu pre toți într'un chip asuprește neputința și nenorocirea. Pentru aceea Domnul a învĕțat ca, cela ce sînt maĭ slobodĭ de lipsă, de neputință, să le fie milă de ceĭ maĭ neavuțĭ, de ceĭ maĭ neputincĭoșĭ. Pre carĭĭ vor vedea în sărăcie înotând, în bóle zăcênd, de agonisită scăpați, de bĕtrânețe slăbiți, în scîrbe căduți;—pre unĭĭ ca acela—învață Domnul—ceĭ maĭ avuțĭ, ceĭ maĭ sănătoșĭ, ceĭ maĭ tinerĭ, ceĭ maĭ bogați, ceĭ ce maĭ aŭ pace, să-ĭ ajutorésca, să-ĭ miluiască. Și acésta nu învață Domnul pre unul saŭ pre doĭ, ci pre toți câți sînt credincĭoșiĭ sĕĭ. Așa de demult cu prorocĭĭ a dus ómenĭĭ către milostenie ḑicênd cu Isaia Proroc (58, 7, 8): „Frânge pânea ta săraculuĭ, flămânduluĭ. Pre cel fără de casă, du-ĭ în casa ta. De vedĭ omul gol, îmbracă-l. Atuncĭ va străluci de diminéță lumina ta și sănătatea ta degrab va înflori și va merge înainte-ți dreptatea ta și slava luĭ Dumnedĕŭ te va încunglura. Atuncĭ veĭ striga și Dumnedĕŭ te va audi, și încă grăind tu, va ḑice: Iată am venit". Așijderea și prin Miheea Proroc ḑice (6, 8):

„Ţi-a arătat, omule, care lucru este de trébă înaintea luĭ Dumnedeŭ şi ce trebueşte luĭ Dumnedeŭ dela tine, adecă să facĭ dreptate, să iubeştĭ milostenia şi să osteneştĭ pentru Dumnedeul tĕŭ". Intru aceste cuvinte ale Domnuluĭ nostru şi ale prorocilor Sfinţieĭ Sale, arată nóuĕ cărora vom urma şi de care vom asculta, de ne este voea să dobândim mila Domnuluĭ nostru.

A DÓUA PARTE

Pentru milostivirea ce are Dumnedeŭ spre noĭ şi cum ne vom asemăna Luĭ cu milostivirea.

De veĭ să ştĭ maĭ bine cum veĭ putea fi milostiv, iată că Domnul dă nóuĕ chip de ne învaţă cum vom fi milostivĭ şi dice aşa: „Fiţĭ milostivĭ precum şi Părintele vostru cel din cerĭŭ este milostiv". Cum este milostiv Părintele nostru cel din cerĭŭ, plină este Scriptura de acésta. Iată cum grăeşte David Prorocul (Psalm. 144, 9): „Mila Domnuluĭ este preste tóte făpturile luĭ. De mila luĭ este plin pământul şi merge din neam în neam spre cela ce se tem de dînsul".

Mila Domnuluĭ se arată maĭ întâĭŭ într'acésta, că pocăinţa omuluĭ îndelung o aştéptă şi îndelung rabdă. Noĭ greşim, ĭar Dumnedeŭ tace ca şi cum n'ar şti. Dumnedeŭ îşĭ opreşte certarea, ĭar noĭ nu ne oprim de păcate. Dumnedeŭ ne tinde mila Sa, ĭar noĭ ne întindem în rĕutăţĭ—precum despre acésta şi Petru Apostol mărturiseşte dicênd: „Cu răbdare îngăduesţe Dumnedeŭ pentru noĭ, că nu va pre nicĭ un om să pérdă, ci va să se întórcă toţĭ să se pocăiască". Mare milă arată nóuĕ Dumnedeŭ cu acésta. Pre îngerĭ, dacă greşirĭ, nu-ĭ răbdă; pre omul cel dintâĭŭ aşijderea. Pre îngerĭ din cerĭŭ perdutu-ĭ-a,

pre Adam din raiŭ îl isgoni (Facere 3, 23), iar acum aştéptă şi rabdă până la bĕtrâneţe, dóră când-va ne vom veni în simţire.

Al doilea, se arată mila luĭ Dumneḑeŭ ómenilor şi maĭ vîrtos celora ce de bună voĭa lor se întorc de către dînsa, şi cu păcate grozave şi de perire se depărtézĕ de Dînsul; iar Dumneḑeŭ în multe chipurĭ şi cu milă în multe felurĭ îĭ cuprinde către Sine, îĭ chémă cu bine tot-de-una şi dă tuturor într'un chip, nu numaĭ celor ce nicĭ o slujbă nu-Ĭ slujesc, ci şi celora ce rĕutăţĭ şi păcate înmulţesc.

Al treilea, şi acésta este mila luĭ Dumneḑeŭ mare, când primeşte şi pre omul cel păcătos, dacă se întórce către Dînsul, ci carele de multe orĭ L'a mâniat cu fapte rele şi grozave,—aşa precum ḑice şi Prorocul: În ce clas se întórce păcătosul din rĕutăţile sale, într'acel clas uĭtă Dumneḑeŭ păcatele luĭ. Că acésta este adevĕrat, socoteşte pilda ce scrie Luca Evanghelistul (15, 20, 21): Când feciorul cel curvar, dintr'acea slujbă rea a diavolului, s'a întors la casa tătâne-sĕŭ, atuncĭ tată-sĕŭ, dacă l'a vĕḑut de departe, îndată a ieşit înaintea luĭ de l'a întîmpinat, în braţele sale l'a cuprins, l'a sărutat, tóte greşalele luĭ şi cheltuelile Ĭ-a ĭertat, cu veşmîntul cel d'întâĭŭ l'a îmbrăcat, inel în degetul luĭ Ĭ-a dat şi încălţăminte în picĭóre. Şi nu pentru alt ce-va, ci numaĭ pentru-că s'a întors din păcate şi a mărturisit greşalele sale ḑicênd: „Părinte, greşit-am la cerĭŭ şi înaintea ta, şi nu sînt vrednic să mĕ chem fiĭul tĕŭ, ci mĕ fă ca pre unul din argaţiĭ tĕĭ".

Aicea Domnul Christos a tîlcuit, că Părintele este Dumneḑeŭ, iar fiĭul este fieşte-ce om păcătos. A arătat mila Părinteluĭ Sĕŭ spre omul cel păcătos,

carele, când se intórce din păcate şi ispovedueşte rĕutăţile sale înaintea luĭ Dumneḑeŭ şi duhovniculuĭ sĕŭ, gata este Dumneḑeŭ să-lĭ ierte, împĕrăţia cea netrecută să-lĭ dăruĭască, veşmîntul sfîntuluĭ Botez ce a perdut, ĭar să-lĭ dea, şi tóte darurile îĭ dă ca şi cum nu L'ar fi mâniat nicĭ odinióră.

De aicea póte cunóşte fieşte-cine cât este de mare mila Părinteluĭ Ceresc, că Sfinţia Sa nu alege, ci fieşte-cărula este milostiv. Dice sóreluĭ Sĕŭ să strălucéscă şi celor rĕĭ ca şi celor bunĭ, şi celor nedrepţĭ ca şi celor drepţĭ; şi dă plóĭe precum celor bunĭ, aşa şi celor rĕĭ. Pe lângă acestea, tóte faptele nóstre cele rele ce ni se par bune şi frumóse, ĭar înaintea luĭ Dumneḑeŭ sînt rele şi grozave, Sfinţia Sa aşa le tocmeşte şi le înfrumseţéză spre binele nostru, ca şi cum am face tot bine.

Decĭ şi noĭ, de ne este voca să plinim ḑisa Domenuluĭ nostru Christos, să facem bine nu numaĭ prietenilor noştri, ci şi vrăşmaşilor noştri (Mateĭ 5, 44). De vom face bine numaĭ celor ce ne fac nóuĕ bine, acea dragoste nu este dumneḑeéscă, ci este omenéscă. Şi păcătoşiĭ, şi tîlhariĭ, şi furiĭ pre aĭ sĕĭ ĭubesc şi unul altula fac bine. Pentru aceea întocma cu dînşiĭ muncă vor lua; ĭar cela ce va face bine săraculuĭ, neputerniculuĭ şi celula ce nu-l ĭubeşte pre dînsul, acea dragoste şi acea milă este dumneḑeéscă şi sufletéscă. Cine va avea acea milă, mare plată va lua dela Dumneḑeŭ şi fiŭ Aceluĭa se va chĭema— după cuvîntul Sfinţieĭ Sale ce a grăit (la Mateĭ 5, 12): „Bucuraţi-vĕ şi vĕ veseliţĭ când veţĭ face aşa, că plata vóstră multă este în cerĭŭ şi veţĭ fi fiĭ celuĭ de sus“. Aşa şi vrăşmaşul tĕŭ acum, cela ce ţĭ-a făcut rĕŭ, de-lĭ veĭ îngădui cu blândeţe, atuncĭ şi vraj-

ba lui veĭ potoli şi la pocăinţă îl veĭ aduce, dacă va vedea răbdarea ta. Şi însuţi pentru blândeţele şi pentru răbdarea ta, cununa impĕrăţieĭ cerĭuluĭ veĭ dobândi, pre carea, pre noĭ pre toţi ne învredniceşte să o dobândim, Iisuse Christóse Dumeḑeul nostru, că Ţie se cade tótă cinstea, mărirea şi puterea, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 20-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Nu este nimic aşa de dulce sufletuluĭ nostru într'acest véc, ca atuncĭ când se pomeneşte învierea din morţi şi a dóua naştere întru viaţa de vecĭ. Cu acéstă pomenire se veselesc sufletele drepţilor. Sufletele păcătoşilor se întorc la pocăinţă, cu fapte bune le îmbogăţeşte, de păcate şi fără prihană le fereşte şi tot binele şi frumseţile lumeĭ ca o nimic le socoteşte împrotiva frumseţeĭ celeĭ veĭnice, care după înviere se va arăta celor drepţi. Pentru aceea se cade nóuĕ să credem tare învierea, pre carea Domnul ne-a arătat nóuĕ nu numaĭ cu cuvîntul, ci şi cu lucrul şi cu mare minune ce a făcut cu fiĭul văduveĭ în cetatea Nain, precum maĭ lămurit audim astă-ḑĭ din Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 7, stih 11—16.

În vremea aceea, mergea Iisus într'o cetate ce se chema Nain, și cu dînsul mergeaŭ Ucenicii lui mulți și mulțime mare. Iar dacă s'a apropiat de „porțile cetățeĭ, iată scoteaŭ pre un mort, fiŭ unul „născut al mameĭ lui, și aceea era văduvă; și mulți„me mare din cetate era cu dînsa. Și vĕdĕndu-o pre „dînsa Domnul, i s'a făcut milă de ea, și ĭ-a dis: Nu „plînge. Și mergînd s'a atins de pat; iar cela ce-l „duceaŭ, aŭ stătut, și el dise: Tînĕrule, ție grăesc: „Scólă. Și a ședut mortul și a început a grăi. Și l'a „dat pre dînsul mumeĭ lui. Și a luat frică pre toți, și „mărĭaŭ pre Dumnedĕŭ, grăind, că proroc mare s'a „sculat întru noĭ, și că Dumnedĕŭ a cercetat pre ó„meniĭ sĕĭ.

ÎNTÂIA PARTE.

Pentru puterea Dumnedĕirei lui Christos și pentru adevĕrată a Lui minune ce a făcut.

Să cunóștem astă-dĭ dintru acéstă Sfîntă Evanghelie, iubiții lui Dumnedĕŭ, că Domnul Christos nu este om de rînd, cum îl grăesc jidovii și arienii, ci este Dumnedĕŭ adevĕrat. Dupre călătoria ce a făcut și dupre atingerea de pat, om deplin Se arată; iar dupre cuvînt și dupre minune, Dumnedĕŭ deplin Se mărturisește, căci putea numaĭ cu un cuvînt să învie mortul, ca și pre Lazar (Ióan 11, 43). Pentru aceea Se atinse de pat, ca să cunóscă toți, că și trupul Lui este dătător de viață și de înviere și să știe, că este Acela Carele din început a zidit din pămînt pre om, ĭ-a dat suflet de viață (Facere 2, 7) și lumină de vedere. Pre acest tînĕr l'a întors din pămînt și ĭ-a dat suflet; nu altul, ci pre acelaș ce eșise din trup, iarăși l'a întors în trup, ca să cunóscă

că din puterea glasuluĭ Sĕŭ, invie morţiĭ, Îl ascultă portariĭ ĭaduluĭ şi [illegible] morţiĭ din închisorile ĭaduluĭ.

Marĭ şi minunate minunĭ a făcut Domnul nostru Iisus Christos, nu ca un om, ci ca un Dumneḑeŭ adevĕrat: a schimbat în Eghipet apele în sânge (Eşire 7, 17, 18); celuĭ ce era din naştere orb, ĭ-a dat vedere (Ión 9, 7); stricaţiĭ a curăţit numaĭ cu un cuvînt; pre dracĭ din ómenĭ a gonit; din cincĭ pânĭ, cincĭ miĭ de ómenĭ a săturat în pustie; din apă, vin a făcut; din ologĭ, cu picĭóre a făcut; pre surḑĭ ĭ-a făcut să audă şi pre muţĭ să grăĭască; pre Lazar cel de patru ḑile mort, l'a înviat şi pre fata luĭ Iair. Aşa şi pre tînĕrul din Evanghelie înaintea mulţimeĭ l'a înviat.

Spune Sfînta Evanghelie că I s'a făcut milă de sărăcia femeeĭ aceleea, căcĭ avea numaĭ pre acel copil şi ĭ-a ḑis: Nu plânge, că astă-ḑĭ veĭ vedea mărirea luĭ Dumneḑeŭ, numaĭ să Mĕ cunoştĭ că Eŭ sînt învierea, nu numaĭ copiluluĭ tĕŭ, ci şi tuturor celor ce vor crede în Mine. Acestea dacă auḑiră ceĭa ce duceaŭ patul, aŭ stătut, şi a grăit Christos: Tinere ţie ḑic, ascultă glasul Făcĕtoruluĭ tĕŭ, cela ce birueşte cu mórtea şi cu viaţa. Eŭ ḑic morţeĭ să se ducă dela tine, ĭar tu te scólă. Atuncĭ îndată s'a sculat mortul, a şeḑut şi a început a grăi. Nu s'a rugat ca Ilie nicĭ ca Eliseĭŭ-prorociĭ luĭ Dumneḑeŭ căcĭ acestora ca unor ómenĭ le trebuea rugă, să-ĭ audă Dumneḑeŭ să învie mortul; ĭar Domnul Christos ca un Dumneḑeŭ ce este, Însuşĭ cu puterea Sa a inviat mortul. Atuncĭ s'aŭ spăĭmântat toţĭ dacă aŭ vĕḑut acéstă minune că a înviat mortul. Maĭ vîrtos se miraŭ de puterea Luĭ cea mare şi aŭ început a lăuda pre Dumneḑeŭ şi a grăi, că mare Proroc S'a sculat întru noĭ, şi a miluit

Dumnedeŭ pre ómenii Sĕi. Il grăĭaŭ Proroc căci era de cinste acest nume în israilteni. Il grăĭaŭ mai mare decât prorocii ce aŭ fost mai înainte de Dinsul, pentru lucrurĭ minunate ce făcea, pre carĭ nimenea din ómenĭ nu le putea face. Pentru atâtea minunĭ ce făcea, era cunoscut şi ştiut, nu numaĭ în Iudovĭ, ci şi în tóte laturile lumeĭ.

Pentru aceea noĭ credem, că Sfinţia Sa este Dumnedeŭ mai înainte de vecĭ întocma şi asemenea şi unul cu Părintele Ceresc după Dumnedeire. Acela este Izbăvitorul lumeĭ, învierea nóstră şi viaţa de vecĭ. La ḑiua de apoĭ Acela va învia neamul omenesc cu trâmbiţa îngerului şi va aduna înaintea mărireĭ Sale tóte limbile (Mateĭ 25, 32), şi va da fieşte-căruĭa după lucrul luĭ; păcătoşilor: munca de vecĭ şi matca focului, iar dreptilor: viaţa de vecĭ şi împĕrăţia ceriului.

A DOUA PARTE:

Pentru învierea a tótă lumea şi pentru slobodirea din robia acestei lumĭ.

Iarăşĭ ḑic ca şi din inceput, că nimic nu este maĭ dulce sufletului întru acéstă lume, decât atuncĭ când aude şi crede în învierea morţilor, în înoirea întru viaţă neputredă şi fără de mórte şi în unirea sufletului cu trupul în lumea ce va să fie. Pentru aceea, pururea ni se cade să ne aducem aminte de acestea ca niştе robĭ. Precum robiĭ fiind în închisorĭ şi în robiĭ grele, tot-de-una gândesc la scăparea lor, la casa şi la moşia lor; — aşa şi noĭ să gândim tot-de-una la învierea şi la slobodia nóstră, căci aceea ne va scăpa de scîrbele şi de grijile acesteĭ lumĭ, de mórte şi de putrejune. Noĭ încă sîntem ca într'o robie întru acéstă lume, între duhurĭ rele şi vrăşmaşe.

Nicĭ odinióră nu avem veselie deplin. Putem şi noĭ să dicem cu aceĭ carĭ aŭ fost robĭ în Vavilon (Psalm. 136, 4): „Cum vom cânta cântarea Domnuluĭ în ţéră streină?“ Cu adevĕrat acéstă lume este streină; nu este a nóstră, ci sîntem streinĭ într'însa; nu avem aicea cetate stătătóre. Să căutăm pre cea viitóre să o aflăm, că aceea este moştenirea nóstră cea stătătóre. Pentru aceea, nimic să nu avem maĭ de cinste întru acéstă lume, ca moştenirea véculuĭ ce va să fie şi ca veselia cea adevĕrată. De acésta să ne aducem aminte. Cu acestea să ne veselim sufletele nóstre, gândind de mórte şi de viaţa cea fără de mórte. Acestea sînt porţile prin care vom trece la viaţa cea de veci în véculce vine. Aceste porţĭ staŭ împrotiva nóstră. Una din ele este gróznică şi cu durere, este mórtea carea duce trupul în pămênt şi în putrejune. Alta, fórte veselă şi frumósă, este învierea carea ne duce din întunerec în lumină, din mórte în viaţă, de pre pămênt în cerĭŭ (Ioan 5, 24).

Pentru aceea şi ḑiua şi nóptea să ne aducem aminte de aceea; în viaţă curată şi fără de păcate să petrecem; să ne gătim de mórte şi de înviere; să ne împodobim sufletele nóstre cu tóte podóbele cele sufleteştĭ şi cu tóte faptele cele bune. Atuncĭ vor lumina bunătăţile tale înaintea cetelor ingereştĭ, înaintea a tótă lumea, şi te veĭ veseli cu dreptiĭ întru veselie neîncetată, întru binele acela de carele scrie Pavel Apostol (I Corintenĭ 2, 9), că nicĭ ochĭ l'aŭ vĕḑut, nicĭ urechĭ l'aŭ auḑit, nicĭ la inimă a intrat împĕrăţia cea de sus a cerĭuluĭ, carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruia este tótă ţinerea, slava şi cinstea, d'împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pu-

rurea şi intru veci vecilor netrecuţi şi nesfîrşiţi.
Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A 21-a DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Când plugarul va să sémene sémînţa, trimite mai înainte argaţii sĕi de tae mărăcinii şi ară pămêntul, apoi scóte sémînţa din jitniţă de o séménă. Acéstă sémînţă trupéscă, se asémănă celeĭ sufleteştĭ. De aicea a luat pildă şi Christos despre sémînţa cuvîntuluĭ luĭ Dumnedeŭ. Când a vrut să-l semene pre pămêntul cel înţelegĕtor al inimeĭ omeneştĭ, a trimis slugile Sale: pre patriarhĭ, legea, proroci, ca să tae mai înainte spiniĭ păcatelor şi închinăciunea idolilor din sufletele nóstre, apoĭ însuşĭ Dumnedeŭ a venit să sémene sémînţa Sa, —cum audim acum mai lămurit din Sfînta Evanghelie pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 8, stih 5—15.

Zis-a Domnul pilda acésta: Eşit-a semĕnătorul să sémene sémînţa sa. Şi când a semĕnat, una a căḑut lângă cale şi s'a călcat şi paserile ce-
„rîuluĭ o a mâncat. Şi alta a căḑut pre pétră, şi dacă
„a rĕsărit s'a uscat pentru-că nu avea umedélă. Şi
„alta a căḑut în mijlocul mărăcinilor, şi crescênd

„mărăcinĭ o a înecat. Şi alta a căḑut pre pământ „bun, şi crescênd a făcut rod cu sutele. Acestea grăi„ind, a strigat: Cela ce are urechĭ de auḑit, să audă. „Iar Ucenicĭi luĭ l'aŭ întrebat grăind: Ce este pilda „acésta? Şi el a ḑis: Vóuĕ este dat a şti taĭnele împă„răţieĭ luĭ Dumneḑeŭ, ĭar celor-l-alţĭ în pilde, ca pri„vind să nu vadă, şi auḑind să nu înţelégă. Iar pilda „este acésta: Sĕmînţa este cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ. „Iar cea de lângă cale, sînt ceĭa ce aud; apoĭ vine „diavolul şi ĭa cuvîntul dela inima lor, ca nu cum-va „creḑênd să se mântuĭască. Iar cea de pre pétră, sînt „carĭĭ când aud, cu bucurie primesc cuvîntul; dar „aceştĭa rădăcină n'aŭ, carĭĭ cred până la o vreme, „şi în vreme de ispită să lépădă. Iar ceea ce a că„ḑut în mărăcinĭ, aceştĭa sînt carĭĭ aud, dar cu lo„găţiile şi cu grijile şi cu dulceţile acesteĭ lumĭ um„blând sĕ înécă şi nu plinesc rodul. Iar cea de pre „pământ bun, aceştĭa sînt carĭĭ cu inimă bună şi cu„rată auḑind cuvîntul îl ţin şi fac rod întru răbdare. „Acestea ḑicênd a strigat: Ceĭa ce are urechĭ de a„uḑit, să audă.

INTÂIA PARTE:

Pentru semênatul seminţeĭ; cum pier treĭ părţĭ şi numaĭ a patra parte rodeşte.

Domnul Dumneḑeŭ în multe chipurĭ şi în multe felurĭ a grijit de mântuirea neamuluĭ omenesc şi cu mare înţelepcĭune a grăit către dinşiĭ, une orĭ deschis şi la arătare, alte orĭ acoperit şi cu pildă, cum şi aicea, ca de alt óre-cine grăeşte de Sine, cum a venit din cerĭŭ ca un semĕnător să sémene cuvîntul buneĭ vestirĭ, şi ĭa pildă din seminţele ce cad pre cale, pre pétră şi în mărăcinĭ, şi grăeşte: Eşit-a semĕnătorul.

De unde a eşit şi unde a venit? Eşit-a Christos Fiiul luĭ Dumnedeŭ, din braţele Părinteluĭ, din Domnia Sa cea înaltă, întru robiĭ Sĕĭ ceĭ de jos, din cerĭŭ pre pământ. Noĭ către Dînsul n'am putut merge, pentru păcatele nóstre, ci Însuşĭ a venit către noĭ să mărturiséscă şi se spue nóuĕ de împĕrăţia cerĭuluĭ şi de binele de vecĭ. Acésta este aşa ca şi cum ar fi nişte vinovaţĭ ce staŭ departe, dinafară de curţile împĕrăteştĭ, şi vrênd împĕratul să-ĭ ĭerte şi să le dea pace, nu-ĭ bagă înlăuntru, ci însuşĭ ei ĭese dinafară de grăeşte cu dînşiĭ. Aşa a făcut şi Domnul nostru Iisus Christos împĕratul mărireĭ de vecĭ: a eşit de la scaunul împĕrăţieĭ Sale şi a venit către noĭ.

N'a perdut pre lucrătoriĭ ceĭ rĕĭ şi leneşĭ, pre noĭ cariĭ îĭ părăsisem şi în locul Luĭ ne închinam idolilor şi dracilor, ci cu blândeţe a vorbit cu noĭ. Nu numaĭ cu cuvîntul şi cu învĕţătura a grijit de noĭ, ci încă S'a şi trudit şi ca un plugar a ostenit. A eşit întru acéstă lume ca un plugar în ţérina sa, să trudéscă, ĭar nu să odihnéscă. Plugaruluĭ nu se cade să odihnéscă. Sfinţia Sa Christos în chipul unuĭ plugar, carele cu acest gând séměnă, ca nicĭ un grăunţ să nu péră, ci tóte să facă ródă, ĭar care grăunţ cade în laturĭ pre cale, saŭ pre pétră, saŭ pre spinĭ, acesta nu se face cu voea semĕnătoruluĭ; Sfinţia Sa Domnul Christos, ḑic, cu acest gând a semĕnat sĕmînţa cuvîntuluĭ Sĕŭ, ca să nu péie nicĭ unul, ci toţĭ să se mântuiască.

Este în afară de voea luĭ Dumnedeŭ când nu primesc toţĭ într'un chip cuvîntul Luĭ, ci însăşĭ arătura, adecă inima ómenilor, este vinovată. Întru acésta cuvîntul luĭ Dumnedeŭ se aséměnă seminţeĭ, întâĭŭ pentru acésta, că precum este aruncată sĕmînţa în

pământ pentru ródă şi pentru spor, aşa şi cuvîntul lui Dumneḑeŭ este semĕnat întru inimile ómenilor. Al doilea, pentru hrană se închipueşte cuvîntul lui Dumneḑeŭ, seminţel; că precum ĭese din sĕminţă hrană de viaţă trupéscă, aşa şi din cuvîntul lui Dumneḑeŭ ĭese hrană sufletéscă întru viaţa de veci. Al treilea, pentru acésta se chémă cuvîntul lui Dumneḑeŭ sĕminţă, căci precum sĕminţa nu face ródă în fie-ce pământ, aşa şi cuvîntul lui Dumneḑeŭ nu face ródă întru inima fieşte-căruĭa om, cum se arată întru Sfînta Evanghelie de astă-ḑi, care ḑice că sĕmĕnătorul semĕnând seminţa sa, una a căḑut lângă cale, a fost călcată şi apoĭ mâncată de paseri. Calea este inima ómenilor, prin carea trec şi se petrec gândurile ca nişte valurĭ de mare, care întră şi ĭes cum ar umbla printr'o cârclumă mulţime de ómenĭ. Întru acea inimă, un gând ĭese, ĭar în locul luĭ mai multe întră. Întru acea inimă, nu se póte acoperi să facă ródă cuvîntul lui Dumneḑeŭ, ci este călcat şi sfărîmat de picĭórele gândurilor celor rele şi este mâncat de paserĭ, adecă de draciĭ văzduhuluĭ.

A dóua sĕminţă este aceea carea cade pre pământ petros şi rĕsare curînd, dar pentru-că n'are umejune, când rĕsare sórele ea se vestejeşte şi seacă. Aceştia sînt aceĭ cariĭ cu osîrdie ascultă cuvîntul lui Dumneḑeŭ, cu drag îl primesc şi laudă pre cela ce spune, ĭar vreme multă întru sine nu-l ţin; căci grijile şi valurile cu care sînt împetrite inimile lor, nu lasă să se înrădăcineze cuvîntul lui Dumneḑeŭ întru dînşiĭ. Sînt seci căci n'aŭ umejune de umilinţă, saŭ de lacrimĭ, saŭ de smerenie, ca şi o pétră pre carea măcar că rĕsare sĕminţă, totuşĭ cât o loveşte ferbinţéla sórelui, îndată seacă. Ferbinţéla carea seacă sĕ-

mînța cuvîntului lui Dumnedeŭ este acésta: Intâiŭ, cât aude cine-va cuvîntul lui Dumnedeŭ, tot cu drag îl primește, până nu se vădește păcatul acela întru carele este împetrită inima lui, care păcat nu este bucuros să-l părăséscă. Curvarul când aude vĕdindu-se faptele altora ca tîlhăria, furtișagul, uciderea, ascultă cu drag; iar dacă îl atinge de curvie întru care este împetrită inima lui, îndată se mâhnește, se scîrbește și învĕțătura aceea nu-i place. Al doilea, până atunci ține minte cuvîntul lui Dumnedeŭ, până este în pace de supărarea diavolului; iar cât simte supărare și ferbințélă dela vrășmașul, îndată uită cuvîntul lui Dumnedeŭ. Al treilea, când vĕd căle este ce-va greŭ a ridica dupre învĕțătura cuvîntului lui Dumnedeŭ, orî pagubă întru agonisită pentru milostenie cele este a da, orî cu sine a trudi și a posti, îndată și aceștia cad din învĕțătura cuvîntului lui Dumnedeŭ. Al patrulea, când vine pre dînșii năpaste și grijă dela împĕrați, dela cei mai marî păgânești, pentru lege și pentru credință—cum a venit creștinilor în dilele lui Neron, ale lui Diocliția și ale altor împĕrați tiranî. Și atunci unii aŭ răbdat și aŭ dobândit cununî de mucenie, alții aŭ căḑut din credință și aŭ perit.

A trela sĕmînță a căḑut în spinî, a crescut puținel, iar dacă se înălțară mărăcinii, o împresurară și nici acésta n'a făcut róḑă. Mărăcinii sînt avuția. Cela ce aŭ avere, mare grijă și valurî aŭ pentru ea. Cum înécă mărăcinii sĕmînța, așa și averea înécă cuvîntul lui Dumnedeŭ. De n'ar fi tîlcuit Însuși Christos că mărăcinii sînt avuția, s'ar crede că numai mărăcinii, adecă spinii înghimpă și vatămă, iar avuția îndulcește. Dar de veĭ socoti în ce chip strică a-

verea cuvîntul lui Dumnedeŭ, atunci veĭ crede acest tâlc: întâiŭ, avuţia face grijă în gând. Aceĭ cariĭ strîng cu lăcomie, nicĭ odinióră n'aŭ liniște în gând, ci totde-una se înmulţesc grijĭ întru dinșiĭ. Pentru aceea este ḑis la întâia carte către Timoteĭ (6, 9): „Cela ce vor să se îmbogăţéscă, cad în grijĭ și în năpăștĭ marĭ". Al doilea, averea este vrăşmașă lucrurilor celor bune, că nu póte să se róge curat fără de gândurĭ, nicĭ își póte înălța mintea către Dumnedeŭ, acela ce este cuprins de avuţie nedréptă. Pentru aceea este ḑis (Mateĭ 6, 21): „Unde este avuţia ta, acolo este și inima ta". Al treilea, spiniĭ adecă averea, înécă cuvîntul lui Dumnedeŭ cu valurile ce lacomiĭ aŭ peste măsură împrejurul avereĭ lor. Măcar că și ascultă cuvîntul lui Dumnedeŭ, însă mai mult gândesc de banĭ cum îĭ vor adauge. Acelora ce se îmbogăţesc cu nedreptul, nicĭ odinióră nu le ajunge, și acolo cuvîntul lui Dumnedeŭ n'are loc, căcĭ este înecat de acele grijĭ.

A DÓUA PARTE:

Pentru cele treĭ părţi din sémința cuvîntului lui Dumnedeŭ ce pier întru inimile ómenilor, și pentru a patra sémință ce face ródă.

După pilda ce a grăit Domnul Christos întru acéstă Sfînta Evanghelie cunóștem, că treĭ părţĭ din ómenĭ pier și numaĭ a patra parte se mântuesc.

Ceĭ d'întâiŭ sînt ca o arătură în carea nu intră cuvîntul lui Dumnedeŭ, căcĭ le este gréţă de dînsul, cum ar fi un bolnav ce-ĭ este gréţă de bucate. Precum de bolnavul ce-ĭ este gréţă de bucate, nicĭ o nădejde nu este, așa și de cela ce le este gréţă de cuvîntul lui Dumnedeŭ, o nădejde slabă este de mântuire.

Cei de-al doilea sînt către ascultarea cuvîntului lui Dumnedeŭ ca o arătură în carea, măcar că şi intră sĕmînţa şi rĕsare, dar îndată sécă. Aceia sînt ca nişte bolnavi, carii, măcar că nu le este gréţă de bucate, dar dacă mănîncă, nu le pot înghiţi. Precum de aceĭ bolnavi puţină nădejde este de sănătate, aşa şi de mîntuirea acestora.

Cei de-al treilea sînt ca o arătură în carea, măcar că şi intră sĕmînţa, însă ródă nu face. Într'aceştia cuvîntul lui Dumnedeŭ este ca nişte bucate ce nu se mistuesc, ci mai mult îngreuéză decât satură. Şi de aceştia este nădejde ca şi de cela-l-alţi.

Cei de-al patrulea sînt aceĭ carĭ primesc cuvîntul lui Dumnedeŭ cu inimĭ bune şi drepte, şi fac rod întru răbdare. Pre aceştia Dumnedeŭ îĭ aséměnă pămîntului celui bun. Precum rodeşte pămîntul cel bun din puţin mult, aşa şi aceştia din puţină învĕţătură multe şi marĭ fapte bune fac. Din puţină sîrguinţă a lor, Dumnedeŭ le adauge cu miile binele şi darurile întru împĕrăţia cerĭului. Pentru puţinea dare, acolo îĭ îmbogăţeşte cu avuţie cerésca nemăsurată. Cu cât este mai înalt cerĭul de pămînt, cu atâta este mai mare şi plata lui Dumnedeŭ decât lucrul cel bun ce lucréză ~~neşcine~~ pre lume. Cum este pămîntul cel bun ce rodeşte în tóte vremile, aşa şi aceştia, şi în rĕutăţĭ, şi în grijĭ, şi în fricĭ, şi în nevoĭ, şi în năpăştĭ, staŭ tare lângă cuvîntul lui Dumnedeŭ şi lângă credinţa Lui. Acésta este ródă care o fac întru răbdare.

Pentru aceea, să socotéscă cine cum este întru inima sa, şi cine cu ce gând ascultă cuvîntul lui Dumnedeŭ, căcĭ pentru aceea scrie Evanghelistul, că grăind Domnul Christos aceste cuvinte, strigă: „Cine

are urechi de auḑit să audă". Strigă Christos cu cuvîntul, cu lucrul, cu viaţa, cu mórtea, ca să ne întórcem către Dînsul; strigă celor surḑi să audă; strigă celor ce dorm ca să se trezvéscă; strigă celor leneşi să se simtă; strigă celor neînţelegĕtori să înţeléga; strigă celor rătăciţi să se întórcă; strigă celor păcătoşi să se pocăiască; strigă cu Scripturile în tóte ḑilele, cu slugile sale: cu arhiereii, cu preoţii, cu toţi învĕţătorii bisericei; strigă tuturor de orî-ce virstă — bĕtrânilor, tinerilor; sănătoşilor, bogaţilor, săracilor, strigă să-şi aducă aminte de mórte, de ḑiua cea înfricoşată a judecăţei Lui, când va veni întru slava Sa cu toţi sfinţii îngerî (Mat. 25, 31) şi de prăpastia iadului unde se vor muncî păcătoşii carii nu se pocăesc; strigă să-şi aducă aminte după aceea de împĕrăţia cerîului şi de plata aceea ce va să o dea Dumneḑeŭ întru acea ḑi: bunătatea, frumseţea, dulcéţa, odihna, veselia întru împĕrăţia cea de sus a cerîului, — pre carea noi toţi să o dobândim, pentru mila şi darul Domnului nostru Iisus Christos, a Căruia este tótă mărirea, cinstea, ţinerea şi închinăciunea, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci netrecuţi şi nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 22ª DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE

În mijlocul altor făgăduinţe, Dumneḑeŭ a făgăduit celor bunĭ, bine, ĭar celor rĕĭ, rĕŭ să le plătéscă. Acéstă Evanghelie de astă-ḑĭ, cu pilda a doĭ ómenĭ ne arată şi deschis ne spune, cum a fost, după mórte, celuĭ rĕŭ şi cum a fost celuĭ bun: cel rĕŭ se află în muncă, ĭar cel bun în pólă luĭ Avraam; cel rĕŭ, muncit în văpae de foc, ars de sete şi de usturime, ĭar cel bun, desfătat şi desmerdat de îngerĭ şi odihnit în sînurile luĭ Avraam.

Aşa ne învăţăm dintru acéstă Sfîntă Evanghelie, întâĭŭ, că după acéstă viaţă trecĕtóre, îndată ce eşim dintru ea, este altă viaţă, carea are plată de fieşte-ce lucru. Al doilea, că în ĭad nu este nicĭ o odihnă, ci este muncă cumplită tot-de-una. Al treilea, că Domnul Dumneḑeŭ faptele cele bune cu bine le plăteşte, ĭar pentru cele rele cértă. Al patrulea spune, că ómeniĭ ceĭ morţĭ aŭ milă către ceĭ viĭ, şi ceĭa ce sînt în muncă n'ar vrea să vadă pre alţiĭ cu sine acolo,— cum maĭ lămurit auḑim din Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 16 stih 19—31

Zis-a Domnul: Era un om bogat şi se îmbrăca în porfiră şi în visson, veselindu-se în tóte ḑilele luminat. Şi era un sărac óre-carele anume

„Lazar, care zăcea înaintea uşeĭ luĭ, plin de bube, „şi poftea să se sature din fărîmiturile ce cădeaŭ din „masa bogatuluĭ; dar şi câniĭ viind lingeaŭ bubele „luĭ. Şi a fost că a murit săracul, şi l'aŭ dus îngeriĭ „în sînul luĭ Avraam. Şi a murit şi bogatul şi l'aŭ „îngropat. Şi în Iad ridicându-şĭ ochiĭ sĕĭ fiind în „muncĭ, vĕdut-a pre Avraam de departe, şi pre La„zar în sînul luĭ. Şi el strigând a ḑis: Părinte Avra„ame, milueşte-mĕ, şi trimite pre Lazar să-şĭ întin„gă vîrful degetuluĭ în apă şi să-mĭ răcoréscă limba „mea, că mĕ chinuesc în văpaea acésta. Iar Avraam „a ḑis: Fiĭule, adu-ţĭ aminte, că aĭ luat cele bune ale „tale în viaţa ta, şi Lazar aşijderea cele rele; decĭ „acum acesta aicĭ să mângâe, iar tu te munceştĭ. Şi „preste tóte acestea, între noĭ şi între voĭ prăpastie „mare s'a întărit, ca cela ce vor să trécă dela noĭ că„tre voĭ să nu pótă, nicĭ de acolo la noĭ să trécă. A„tuncĭ a ḑis: Rogu-te dar, Părinte, ca să-l trimiţĭ pre „dînsul în casa părinteluĭ meŭ, că am cincĭ fraţĭ, ca „să le mărturiséscă lor, ca să nu vie şi eĭ la acest loc „de muncă. Şi l-a ḑis Avraam luĭ: Aŭ pre Moisi şi „pre prorocĭ, să-ĭ asculte pre dînşiĭ. Iar el a ḑis: Ba, „părinte Avraame, ci de va merge cine-va din morţĭ „la dînşiĭ, se vor pocăi. Şi ĭ-a ḑis luĭ: Dacă nu as„cultă pre Moisi şi pre prorocĭ, măcar de ar şi învia „cine-va din morţĭ, nu vor crede.

ÎNTÂIA PARTE.

Pentru bogaţiĭ cei nemilostivĭ şi pentru răbdarea celor săracĭ.

Cu acéstă pildă arată Domnul dóuĕ cete de ómenĭ: bogaţiĭ cei nemilostivĭ şi săraciĭ cei răbdătorĭ. Precum pier bogaţiĭ, pentru nemilostivire, şi se vor duce în matca foculuĭ, aşa şi cei să-

racĭ se mântuesc, pentru răbdare, şi la împĕrăţia cea de sus se vor duce de ingerĭ. Dar precum aşa în zadar nu pier bogaţiĭ, ci numaĭ celĭ nemilostivĭ, aşa în zadar nicĭ săraciĭ cei se mântuesc, ci numaĭ celĭ răbdătorĭ şi mulţămitorĭ, cariĭ, cu mulţămire rabdă sărăcia şi se feresc de tóte faptele cele rele. Cela ce fac rĕutăţĭ şi păcate, măcar de ar fi şi săracĭ, în matca foculuĭ de vecĭ se vor duce (Mateĭ 25, 45). Bogaţiĭ cariĭ vor face bine, vor fi duşi în şirul lui Avraam de se vor veseli. Pentru aceea Domnul Christos arată şi rĕul şi binele: rĕul, prin bogatul cel nemilostiv; binele, prin săracul cel răbdător. Acestora amândurora arată Domnul şi sfîrşitul şi locul: celuĭ sărac şi mulţămitor, locaşul cel de sus între ingerĭ încununat; ĭar celuĭ bogat şi nemilostiv, iadul între dracĭ urîţĭ, cum spune Sfînta Evanghelie:

„Un om óre-carele era bogat şi se îmbrăca în porfiră şi în visson, şi se vesĕlia în tóte ḑilele luminat". Bogatuluĭ nu ĭ-a ḑis pre nume, fiind-că n'a fost vrednic să-l pomenéscă Dumneḑeŭ numele—cum a ḑis şi prorocul (Psalm. 15, 5): „Nu voĭŭ pomeni numele lor cu rostul meŭ"—; ĭar săraculuĭ ḑise pre nume ca unuĭ drept, fiind-că numele acelora sînt scrise în cărţile vieţeĭ.

In vremea când era Christos cu trup pre pămênt, scrie că era în Ierusalim un om anume Lazar, fórte sărac, şi locuĭa înaintea porţeĭ unuĭ om bogat şi nemilostiv. De aicĭ a luat Domnul Christos pilda acésta pentru bogaţiĭ celĭ nemilostivĭ, cariĭ petrec în hrană, în beutură şi în tot binele de ajuns, ĭar pre celĭ săracĭ nu-ĭ caută la sărăcia şi la greutăţile lor, ca şi bogatul din Evanghelie. Acesta se îmbrăca cu porfiră şi cu visson; cu dulcéţă mare se vesĕlia în tóte ḑilele; mân-

cările îĭ prisosĭaŭ, beuturile cu surle şi cu timpene îl îndulcĭaŭ, jocurile şi danţurile îl veselĭaŭ; cântecele şi desmerdările lumeştĭ il desfătaŭ, slugile şi slujnicile îl îmbunaŭ, frumseţea lumeĭ îl desmerda, avuţia ca apa îĭ curaţă de tóte părţile era îngrădit de bine şi de îndestulare. Dar săracul Lazar în sărăcie grea pătimĭa rĕŭ înaintea porţeĭ luĭ, în gunoĭŭ zăcênd gol, flămând şi însetat; ḑiua de sóre ars, nóptea de ger îngheţat, de toţĭ părăsit, numaĭ de cânĭ încunjurat. Acestea tóte cu blândeţe le răbda şi mulţămĭa luĭ Dumneḑeŭ făcĕtoruluĭ sĕŭ.

Pre carele dintru aceştĭ doĭ vom lăuda: pre bogatul saŭ pre săracul? Ştiŭ că maĭ mulţĭ vor vrea cu cel bogat şi vor ḑice, că maĭ bine este a fi bogat şi îmbrăcat cu veşminte scumpe şi frumóse, a mânca bine, a bea bine, a se veseli cu cântece şi a se desmerda intru dulceţile lumeĭ, decât a zăcea în gunoĭŭ, gol şi flămând.

Dar socotiţĭ sfîrşitul amânduror: săracul, după atâtea scirbe, din gunoĭŭ a fost dus de îngerĭ în cerĭŭ, acolo cu dînşiĭ în vecĭ să se veseléscă; ĭar bogatul, după atâta bine, a fost dus de dracĭ în matca foculuĭ de vecĭ. Era îmbrăcat în porfiră şi în visson, ĭar ca astă-ḑĭ de năprasnă îl ajunse pre dînsul sărăcie netrecută şi de tóte rĕmase gol şi pustiŭ. In loc de slugĭ, draciĭ il trag în muncĭ; în loc de porfire, cu văpae de foc îmbrăcat; în loc de bucurie, suspine şi plânsurĭ; în loc de mâncărĭ scumpe şi de beuturĭ bune, fóme şi sete; în loc de surle, ţipete şi vaete gróznice. Atâta rĕmase de sărac într'o mică de cĭas, încât o picătură de apă nu avea pre ce să cumpere.

Şi până în ḑiua de astă-ḑĭ mulţĭ bogaţĭ sînt ca acela, şi încă şi maĭ cu asupră; că acela merse în muncă pen-

tru-că nu dete milostenie săraculuĭ; ĭar aceştĭa de acum ĭaŭ săraculuĭ încă şi ce are, necum să-l miluĭască.

Dar pentru-că acela nu căuta de sărac şi milă luĭ nu-ĭ era, pentru aceea a fost dus în matca foculuĭ nestins. Acolo fiind în muncă, ridicat-a ochiĭ sĕĭ în sus şi a vĕdut pre Avraam de departe şi pre Lazar în pata luĭ, şi strigând a ḑis: Părinte Avraame, fie-ţĭ milă de mine şi trimite pre Lazar acela carele órecând zăcea înaintea porţeĭ mele în gunoĭŭ, flămând, însetat, de cânĭ încunjurat şi de mine nesocotit. Pre acela te rog să-l trimiţĭ să-şĭ intingă vîrfuluĭ sĕŭ în apă şi să-mĭ răcoréscă limba mea, că mĕ muncesc cumplit întru acéstă văpae de foc. Atunci Avraam nu-ĭ răspunse luĭ să-l ḑică: Omule nemilostive, cum nu-ţĭ este ruşine a chema pre acela de carele maĭ înainte te-aĭ scirbit, şi cerĭ milă dela carele nicĭ o milă nu ĭ-aĭ făcut? Nicĭ una din acestea nu ĭ-a ḑis. Că un drept şi înţelept, n'a turburat suflet muncit, că-ĭ era destul munca în carea era, ci mângâind durerea luĭ a ḑis: Fĭĭule, adu-ţĭ aminte de judecata luĭ Dumneḑeŭ cel drept, că cu drépтă mĕsură v'a mĕsurat (Matei 7, 2). Adu-ţĭ aminte că tu ţĭ-aĭ luat binele tĕŭ întru viaţa ta. Acolo în lume te-aĭ veselit larg şi desfătat; de tóte poftele te-aĭ îndulcit dupre voĭa inimeĭ tale, şi în tóte păcatele slobod aĭ locuit. Pentru aceea, tu aicea te munceştĭ şi rĕŭ chinueştĭ, ĭar Lazar după atâta patimă rea ce a pătimit, aicea se mângâe în locurĭ luminate şi răcoróse. Multă goliclune şi multă fóme şi sete a răbdat; pentru aceea aicea este îmbrăcat şi îndestulat şi vesel în vecĭ netrecuţĭ, cu îngerĭĭ locuind. Dar tu după acea viaţă cu saţiŭ de tot binele şi după avuţie multă ce aĭ avut în lume, aicea aĭ venit la sărăcie atât de mare, că o picătură de apă n'aĭ pre

ce cumpăra, și dela noĭ ajutor în vecĭ nu veĭ avea, căcĭ între voĭ și între noĭ o prăpastie mare s'a întărit, în cât nicĭ de acolo nu póte să vie cine-va încóce, nicĭ de aicea să vie acolo.

A DOUA PARTE.

Pentru despărțirea cea veșnică a celor drepți de cei păcătoși, și pentru că se cuvine a crede Scripturile, iar nu să așteptăm morți din grópă să învie să ne spue.

Cât stă de departe cerĭul de pământ și întunerecul de lumină, așa staŭ de departe drepțiĭ de păcătoșĭ; și încă și maĭ pre sus, căcĭ drepțiĭ sînt în locurĭ luminate în mâna luĭ Dumnedeŭ așteptând făgăduința bunătăților celor nespuse, iar păcătoșiĭ în óre-care locurĭ întunecate așteptând drépta judecată și rĕsplătirea cu munca Iadului. Precum faptele și voile lor osebite aŭ fost, așa și locașurile. Pentru aceea, mare prăpastie este între drepțiĭ și între păcătoșĭ, și mare despărțire este celora ce sînt de-a drépta luĭ Dumnedeŭ și celora ce sînt de-a stânga. Nimenea n'aŭ eșit din împĕrăția luĭ Dumnedeŭ de sus să mérgă în Iad jos, nicĭ din Iad să mérgă întru împĕrăția cerĭuluĭ.

Aicea să se rușineze cela ce dic, că muncile aŭ sfîrșit și că póte să Iasă cine-va din Iad și să se ducă întru împĕrăția cerĭuluĭ, pentru-că și bogatul acesta cu rugăciune a cerut acésta și n'a dobândit, ci numaĭ ce Iĭ-a rĕspuns Patriarhul Avraam deIĭ-a dis: Fiĭule, nu póte nimenea să Iasă de acolo din muncĭ și să vie aicea la împĕrăția cerĭuluĭ, că mare și netrecută prăpastie s'a întărit între noĭ și între voĭ.

Dacă a vĕdut că n'a putut dobândi de sine de ce s'a rugat, apoĭ de acel viĭ a început a grăi și a se ruga și dicea, să trimită pre Lazăr în casa părinților

sĕĭ să mărturisĕscă la cinci fraţi ce are, să nu vie şi eĭ într'acel loc de muncă. La aceea a ḑis Avraam luĭ: Aŭ pre Moisi şi pre alţi proroci, deci să'ĭ asculte pre dînşiĭ. El a rĕspuns: Nu aşa Părinte Avraame, ci de ar învia cine-va din morţi şi s'ar duce la dînşiĭ, s'ar pocăi. Şi ĭar a ḑis luĭ: Nu grijeştĭ tu atâta de cei vii cât grijeşte Dumneḑeŭ care ĭ-a făcut. Mii de mii de învĕţătorĭ le-a lăsat: Proroci, Apostolii, Arhiereii — învĕţătorii lumeĭ. Cine va asculta de dînşiĭ, acela nu va veni într'acel loc de muncă unde te munceştĭ tu. Ţie, visurĭ şi poveştĭ deşarte ţĭ-a părut Scripturile şi n'aĭ creḑut, pentru aceea aĭ căḑut în ce n'aĭ ştiut. De ar şti Dumneḑeŭ că trebueşte acest lucru, şi din morţi ar trimite mărturisitorĭ. Dar ştie Domnul Dumneḑeŭ că nu este de folos acest lucru, pentru aceea a ascuns de către noĭ acestea, căci de multe orĭ s'ar închipui draciĭ în trupurĭ de ómenĭ morţi şi ar sminti pre mulţi. Şi dintru ómenĭ s'ar scula amăgitorĭ şi mincinoşi. Pentru aceea ne-a ḑis să ascultăm de Proroci şi de Apostolĭ cum scriŭ, că aceĭa adevĕrat spun cu Duhul Sfînt, cuĭ ce va fi după mórte. Deci, cine nu va asculta de dînşiĭ, măcar şi din morţi de ar învia care-va, încă n'ar crede; — ca şi atunci jidoviĭ, că aŭ vĕḑut morţiĭ înviind, de ce folos le-aŭ fost? Vĕḑut-aŭ pre Lazar înviat de patru ḑile mort şi se ridicară să-l ucidă (Ión 12, 10). Vĕḑut-aŭ pre Domnul Christos înviat din morţi şi învierei Luĭ n'aŭ creḑut. Şi pre Apostolĭ, că înviaŭ morţiĭ — ca Petru pre Tavita şi Pavel pre Eutih (Fapt. Apost. 20, 10) — căutaŭ să-l ucidă. Aşa este necredinţa; nu crede nimĕnuĭ: nicĭ Scripturilor, nicĭ chĭar celor ce înviază din morţi.

Noĭ, iubiţilor, cu Scripturile să ne înţelepţim, căci

acelea spun adevĕrat; Scriptura este lumină celor întunecaţĭ şi povaţă celor rătăciţĭ.

Sînt unĭ din cei ce se semeţesc în filosofĭ şi tîlcuesc dupre voĭa lor Scripturile şi ḑic, că bogatul acesta a fost aşa. Şi acum, care om móre neispoveduit şi nepricestuit, merge în Iad. Aşa fiind, apoĭ, pentru cei drepţĭ, la ce ar veni Christos la judecată? Dar ĭată ce ḑice Teofilact, prin alegorie: Poporul jidovesc se arată prin bogatul, căcĭ bogat era acela de demult, cu tótă ştiinţa şi înţelepcĭunea îmbogăţindu-se şi cu cuvintele luĭ Dumneḑeŭ cele maĭ scumpe decât aurul şi decât pétra cea maĭ scumpă. Încă şi în porfiră şi în visson se îmbrăca, împĕrăţia avênd şi preoţia. Porfira închipuind împĕrăţia, ĭar vissonul preoţia, căcĭ Leviţiĭ în veşminte de visson se îmbrăcaŭ la slujbele preoţeştĭ. Se veselĭaŭ în tóte ḑilele luminat, căcĭ în tóte ḑilele aduceaŭ jertfe – diminéţa şi séra. Iar Lazar închipueşte poporul cel din păgânĭ, cel sărac de dumneḑeeştile darurĭ şi de înţelepcĭune, şi cel ce lângă uşĭ zăcea, căcĭ nu se cădea păgânilor să intre în casă, fiind-că spurcăcĭune se socotĭaŭ, precum aŭ strigat şi asupra luĭ Pavel, că pre păgânĭ a băgat în Biserică şi a spurcat sfînt locul acela (Fapt. Apost. 21, 28). Încă şi bubos era, cu păcate împuţit şi-l lingeaŭ cânĭi cei fără ruşine, adecă dracĭi se hrănĭaŭ cu bubele sale, că desmerdărĭ le sînt lor ale nóstre bube şi ranele păcatelor. Prin mórtea bogatuluĭ ĭarăşĭ poporul jidovesc se închipueşte, murind în păcatele sale şi în văpaea pizmeĭ ard, pizmuind; ĭar cel sărac şi necinstit – poporul cel din păgânĭ – în sînurile luĭ Avraam – tatăl păgânilor – odihneşte după adevĕr, pentru-că şi Avraam păgân fiind a creḑut luĭ Dumneḑeŭ, şi dela slujirea idolilor, la

cunoştinţa dumnedeéscă s'a mutat. Deci, şi cei ce sînt părtaşi mutărei lui şi credinţei, cu adevĕrat şi în sînurile lui se odihnesc, sórta lui avênd şi locaşurile bunătăţilor moştenind. Dereşte jidovul de o picătură din stropiturile cele vechi din Lege şi de curăţeniĭ, ca să-şi răcoréscă limba lui şi să pótă îndrăzni şi a grăi ce-va către noi, cum că Legea ar fi lucrătóre; dar nu dobândeşte, căci Legea lor până la Ión a fost. „Jertfa", ḑice, „şi prinosul n'aĭ bine voit" (Psalm. 39, 6), şi altele. Şi Daniil ḑice: „Va peri de tot ungerea şi se va pecetlui prorocia" (Daniil 9, 24), adecă a înceta şi a se încuia ale Legeĭ Vechi, a prorocit. Iar tu şi după obicelŭ acéstă pildă poţi să o tîlcueşti: că fiind tu bogat în rĕutăţi, să nu trecĭ cu vederea pre mintea ta cea flămândă, care zace jos, ea, făcută ca să se ridice în sus. Nu o lăsa să zacă înaintea uşilor, ci o bagă pre dînsa înlăuntru, ca să nu fie afară, nici să zacă, ci se lucreze. Nu te desfăta numaĭ trupeşte, ca să nu te asemenĭ jidovilor.

Pentru aceea sîntem datorĭ să ne plecăm Scripturei şi învĕţătorilor Bisericeĭ şi să ascultăm ca să scăpăm de pilda munceĭ bogatului, şi cu Lazar să dobândim raiul, pentru mila şi darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruia este cinstea, ţinerea şi tótă puterea, dimpreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ.

Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 23-a DUPĂ RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE

Cum sînt vînturile cele mari de gonesc şi risipesc nourii şi umbra lor nu se póte prinde de mînĭ de om, aşa şi lucrurile a tot binele lumeĭ, bunătatea şi avuţia, tóte cu degrab fug şi trec dela noĭ: avuţia dela noĭ şi noĭ dela ea, iar mórtea este la mijloc de desparte una de către alta. Domnul ştiind că nicĭ un folos nu ne este de avuţie aicea pre lume, ne învaţă să o mutăm în cerĭŭ şi acolo să o ascundem, cum audim lămurit din Sfînta Evanghelie de astă-dĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 12 vĭh. 33—40

Zis-a Domnul: Vindeţĭ avuţia vóstră şi daţĭ milostenie. Faceţĭ vóuĕ pungĭ care nu se vechesc, comóră carea nu se împuţinéză, în cerĭurĭ, unde furul nu se apropie, nicĭ molĭĭ nu o strică; căcĭ „unde este comóra vóstră, acolo va fi şi inima vóstră. Să fie mijlócele vóstre încinse şi făcliile aprinse. Şi voĭ asemenea cu ómenĭĭ carĭĭ aştéptă pre „domnul lor, când se va întórce dela nuntă, ca, viind şi bătênd, îndată să-l deschidă luĭ. Fericite slugile acelea pre care viind domnul le va afla prive-

„ghind. Adevĕr ḑic vóuĕ, că se va încinge şi-l va „pune pre dinşii să şadă, şi trecênd va sluji lor. Şi „de va veni la a dóua stréjă, saŭ la a trela stréjă de „va veni, şi-l va afla aşa, fericite sînt slugile acelea. „Acésta să ştiţi, că de ar şti stăpânul caseĭ în care „clas va veni furul, ar priveghea şi n'ar lăsa să-l „sape casa luĭ. Deci şi voĭ fiţi gata, că în clasul în „care nu gândiţi, Fiĭul omenesc va veni.

INTĂIA PARTE

Pentru: Să nu fim lacomi şi să ne îmbogăţim aicea, ci să trimitem în cerŭ avuţia nóstră.

Strînsórea cea cu lăcomie, o opreşte Domnul Christos, arătând nóuĕ că nu sîntem locuitorĭ întru acéstă lume, ci ne este a locui în cerŭ. Deci, strînsórea cu lăcomie a avuţieĭ, slujeşte nóuĕ numaĭ întru acéstă lume şi în puţină vreme. Pentru aceea Domnul Christos ne învaţă să ne grijim de cele vecinice, ĭar nu de cele trecĕtóre.

Într'alt chip arată Domnul Christos, că avuţia este amăgitóre, fiind-că se strică şi pĭere aicea pre lume de rugină, de molilĭ, de furĭ şi de tîlharĭ. Deci în zadar va nădĕjdui cine-va în lucru ca acela ce pĭere. Fiind-că în treĭ lucrurĭ zace avuţia: în banĭ, în veşminte, în petri scumpe, pentru aceea Domnul de aceste treĭ lucrurĭ arată şi spune, că banĭĭ se strică de rugină şi cu vremea cheltuindu-se se sfîrşesc; veşmintele, moliile le mănâncă; petrile cele scumpe ce nicĭ ruginesc nicĭ moliile le mănâncă, de furĭ şi de tîlharĭ pĭer şi tóte trec. De şi sînt omuluĭ de trebă în acéstă lume, însă cu lăcomie să nu strîngă, ci numaĭ cât să-l ajungă hrană şi îmbrăcăminte, ĭar de-aciĭ, să dea în mâna săracilor, bisericilor, preoţilor, ca să afle în cerŭ.

Avuţia acestei lumi are un bine amăgitor; pre ea nicidecum nu e cu putinţă omului să nu o iubéscă. Dar că este amăgitóre avuţia, spune Sfinta Scriptură (II Cronica 33, 11): Manasie împĕratul jidovesc a fost împĕrat mare şi vestit. După aceea a fost rob în legătura Vavilonului. Aşijderea Adonivezec împĕrat care prinsese şapte-deci de regi de le tăiase degetele mânilor şi ale picióarelor, şi se hrăniau sub masa lui cu fărîmiturile ce cădeau din masa lui; iar mai apoi ce făcuse el acelora, aşa şi el a păţit (Judec. 1, 17). Deci, de este atâta de amăgitóre avuţia, bine a grăit Pavel Apostol şi a dis (I Timotei 6, 17): Nimenea să nu-şi pue nădejdea intru avuţie nestătătóre, ci cu mila, cu milostenia şi cu ajutorul la neputincioşi, să agonisim vistierie in cerîu la Dumnedeŭ.

Cuvintele din Evanghelia de astă-di, nu le-a grăit Domnul către cela ce agonisesc din drept şi cu cât aŭ slujesc lui Dumnedeŭ, ci a grăit către cei lacomi şi a dis: „Unde vor fi vistieriile vóstre, acolo vor fi şi inimile vóstre". Unde este gândul lacomului? Să ia, să stringă, să ţie, să nu-şi ia nici luişi, nici să dea altora; acolo este tótă inima lui, şi tótă nevoinţa lui. Pentru aceea Pavel Apostol dice, că lăcomia este închinare idolésca. Precum a fost celora ce s'aŭ închinat idolilor, tot gândul şi tótă nădejdea într'acei idoli, aşa şi lacomului tot gândul şi tótă nădejdea îi este în bani şi întru avuţie.

Deci, aşa să ne grijim aicea pre lume, încât să nu perdem cele cereşti pentru cele pământeşti. Pentru aceea şi Domnul Christos ne aduce aminte şi ne dă grijă, să ne nevoim mai mult pentru cele vecinice decât pentru cele trecĕtóre. Cu ruga, cu postul şi cu

milostenia, să ne adunăm nóuĕ vistierie în cerîŭ; căcĭ ştim, că goĭ am eşit din pântecele maĭcei nóstre, goĭ ne vom şi duce întru acel cĭas când mórtea pre împĕraţĭ şi pre domnĭ cu ceĭ săracĭ pune asemenea, şi după mórte, acolo unde vor fi vistieriile nóstre, acolo vor fi şi sufletele nóstre (Mateĭ 6, 21). Precum sînt ceĭa ce aŭ pre lume vistierie de banĭ, tóte câte vor întru acéstă lume pre lesne dobândesc: şi cetăţĭ, şi sate, şi slugĭ; — aşa şi tu, creştine, de veĭ avea vistierie de fapte bune în cerîŭ, tóte câte frumseţĭ cereştĭ veĭ vrea, pre lesne le veĭ dobândi: şi a te veseli cu îngeriĭ, şi a privi pre Dumneḑeŭ; a locui în curţile cerîuluĭ, şi a vieţui întru viaţă fără de mórte, întru slava, cinstea şi mărirea împĕrăţieĭ luĭ Dumneḑeŭ.

A DÓUA PARTE

Cum că se cade nóuĕ se fim pururea gata la venirea lui Christos Domnului nostru.

După aceea a ḑis Domnul: „Să fie mijlócele vóstre încinse şi făcliile aprinse“. Aicea îndémnă Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ să fim pururea gata întru întimpinarea Luĭ. Când va veni de-al doilea rind, să fim încinşĭ, adecă trezĭ şi gata către eşirea dintru acéstă lume întunecată şi cu scîrbe, în ţéra cea făgăduită nóuĕ de Dumneḑeŭ şi de prorociĭ Luĭ. Făcliile să fie aprinse în mânile nóstre, adecă să avem dragoste aprinsă către Dumneḑeŭ şi către de aprópele nostru; să ardă şi să lumineze faptele nóstre în lume; să nu dormim în somnul păcatelor, ci să facem ca şi robiĭ ceĭ înţelepţĭ, cariĭ, dacă vine domnul lor dela nuntă şi bate în uşă, îndată îĭ deschid luĭ. Ferice de robiĭ aceĭa pre cariĭ, când vine domnul lor, îĭ află făcênd aşa.

Cu acéstă pildă ne îndémnă pre noĭ Dumneḑeŭ ca să fim pururea gata cu fapte bune; să stăm cu pocăinţă adevĕrată; să ne grijim de mântuirea nóstră; nu numaĭ în cĭasul cel d'intâĭŭ al tinereţelor, ci şi în cel al doilea al bĕtrâneţelor să fim gata cu pocăinţă. Cu cât greşeştĭ, cu atâta te pocăeşte şi cu tótă inima ta căeşte-te de păcatele tale; risipeşte păcatele tale cu milostenia; spală sufletul tĕŭ cu lacrimile; ispoveduéşte greşalele tale luĭ Dumneḑeŭ şi duhovniculuĭ; întórce-te din rĕutăţĭ şi te părăseşte de a greşi (Psalm. 33, 14); caḑĭ cu rugă şi cu lacrimĭ înaintea luĭ Dumneḑeŭ; de câte orĭ aĭ greşi, de atâtea orĭ să facĭ aşa.

Intru acest chip să aştepţĭ cĭasul morţeĭ şi venirea Domnuluĭ tĕŭ. Nu îndelunga pocăinţa până mâne saŭ poĭmâne, că nu ştĭ până mânc ce ţi se întêmplă; că şi până în cântatul cocoşilor póte să te întimpine mórtea, negata, şi la judeţul luĭ Dumneḑeŭ să te tragă legat de păcate. Maĭ bine să îndelungĭ rĕul până a dóua ḑi, decât binele. Mulţĭ, când vor să facă cuĭ-va rĕŭ, saŭ să osîndéscă pre cine-va, saŭ alt păcat să facă, eĭ fac acum; iar când este să facă bine, să dea milostenie, să slujéscă luĭ Dumneḑeŭ, să se pocăĭască, îndelungă până mâne poĭmâne. Mâne vine diavolul ca un fur meşter şi fură dela dînşiĭ aceea ce s'aŭ făgăduit. Şi aşa îĭ îndelungă de faptele cele bune de mâne până poĭmâne, din tinereţe până la bĕtrâneţe, dela bĕtrâneţe până la mórte; îĭ amăgeşte până îĭ apucă mórtea, negata.

Dar Domnul Christos nu aşa, ci ca un izbăvitor şi de viaţă dătător, ne învaţă şi ne sfătueşte pre noĭ să fim gata, că nu ştim ḑiua, nicĭ cĭasul în carele va veni Fiĭul omenesc şi va judeca în dreptate: păcă-

toşilor şi celora ce nu s'aŭ pocăit, cu muncĭ şi cu pedepse le va plăti; ĭar celor bunĭ şi trezĭ ce-l vor deschide, numaĭ cât va intra la dînşiĭ cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, va locui cu dînşiĭ, va cina cu dînşiĭ întru odihna veselieĭ celeĭ de vecĭ, îĭ va scóte din întunerec în lumină, din mórte în viaţă, la Ierusalimul cel de sus, la împărăţia cerĭuluĭ; va şterge tóte lacrimile din ochiĭ lor şi îĭ va împreuna cu îngeriĭ întru minunată veselie şi întru bucurie veclnică a vieţui.

O, mare şi minunată a Ta slujbă, Dómne Iisuse Christóse! cu carea slujeştĭ nóuĕ robilor Tĕĭ, căcĭ a Ta este mărirea şi cinstea cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 24-a DUPA RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cine din credincĭoşĭ nu se va mira de binele cel mare al luĭ Dumneḑeŭ!? Precum se varsă rîurĭ dintr'un isvor mare şi adapă ómeniĭ, dobitócele şi hĭarele curate şi necurate, aşa şi dela Christos, isvorul bineluĭ de vecĭ, se vărsa atuncĭ şi se varsă şi acum celor credincĭoşĭ, rîurĭ marĭ de mântuire sufletelor: nu numaĭ jidovilor, ci şi păgâ-

nilor celor ce veniaŭ la dînsul, în ce chip a dobândit Iair, femeea aceea căreea îĭ curgea sânge, şi mulţimea ce urma după Sfinţia Sa—cum auḑim maĭ lămurit dintru Sfînta Evanghelie de astă-ḑi, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap 8, stih 41—56

„În vremea aceea, venit-a un om către Iisus, căruĭa era numele Iair, şi acela era domn soboruluĭ; şi căḑênd la picĭórele luĭ, l'a rugat pre el ca să intre „în casa luĭ; că avea numaĭ o fată ca de doĭ-spre-ḑece anĭ şi aceea murea. Şi când mergea, împresura „pre el mulţimea. Şi o muere fiind întru curgerea „sângeluĭ de doĭ-spre-ḑece anĭ, carea cheltuise la „doftorĭ tótă avuţia sa şi nicĭ dela unul n'a putut să „se vindece, apropiindu-se din dos, s'a atins de póla „haĭneĭ luĭ, şi îndată-şĭ a stătut curgerea sângeluĭ eĭ. „Şi a ḑis Iisus: Cine este cela ce s'a atins de mine? „Şi lepădându-se toţĭ, ḑis-a Petru şi ceĭ carĭ eraŭ cu „el: Învĕţătorule, mulţimea te înbulzeşte şi te îm„presóră, şi ḑicĭ: Cine este cela ce s'a atins de mine? „Iar Iisus a ḑis: S'a atins de mine óre-cine, că eŭ am „simţit puterea care a eşit din mine. Iar muerea vĕ„ḑênd că nu s'a ascuns, a venit tremurând, şi că„ḑênd înaintea luĭ, ĭ-a spus înaintea a tot poporul „pentru care pricină s'a atins de el, şi cum s'a tămă„duit îndată. Şi el ĭ-a ḑis eĭ: Cutézĕ, fiĭcă, credinţa „ta te-a mântuit; mergĭ în pace. Încă grăind el, ve„nit-a óre-cine dela maĭ marele Sinagogeĭ grăind luĭ, „că a murit fata ta; nu supăra pre Învĕţătorul. Iar „Iisus auḑind a rĕspuns luĭ, grăind: Nu te teme, cre„ḑe numaĭ, şi se va tămădui. Iar intrând în casă n'a „lăsat pre nicĭ unul să între, ci numaĭ pre Petru şi „pre Iacov şi pre Ión, şi pre Tatăl feciórelĭ şi pre

„muma el. Şi plîngeaŭ toţi şi se tângulaŭ de dînsa. „Şi el a dis: Nu plîngeţi, că n'a murit, ci dórme. Şi-şi „băteaŭ joc de el, ştiind că a murit. Atunci el gonind „pre toţi afară şi apucându-o de mână a strigat gră„ind: Fecióră, scólă. Şi s'a întors duhul el şi a în„viat îndată; şi a poruncit să-i dea ei să mănânce. „Şi s'aŭ spălmântat părinţii ei. Iar el a poruncit lor „să nu spue niměnuia ce se făcuse.

ÎNTÂIA PARTE.

Scîrbele şi nevoile ce ne nîlesc pre noi, ne întorc către Dumnedeŭ. Pentru credinţa femeei aceleea ce-i curgea sînge.

Din tinereţele nóstre gândul fieşte-căruia din noi trage către păcat şi firea nóstră este alunecătóre spre rĕutăţi, urmând greşalele strămoşilor noştri celor d'întâiŭ zidiţi. Pentru aceea Domnul Dumnedeŭ slobóde spre noi scîrbe şi nevoi multe, ca pentru unele ca acelea să ne aducem aminte şi să năzuim către Dumnedeŭ. De n'ar fi pusă dela Dumnedeŭ acéstă zăbală în gura neamului omenesc, ca un cal ager ar alerga către păcate şi nici odinióră nu şi-ar aduce aminte de Dumnedeŭ. Mulţi, petrecênd în bine şi în dulceţile lumei, slobodi, uĭtă pre Dumnedeŭ; iar dacă vin pre dînşii năpăşti şi greutăţi, atunci se întorc către Dumnedeŭ;—precum pre mai marele soborului, mórtea ficeĭ sale îl întórse către Christos; pre femeea ce curgea sînge, bóla el o întórse. Aşa şi mulţi alţiĭ, uniĭ pentru rane şi pentru bóle, alţiĭ pentru alte nevoi ce aveaŭ dela diavolul, veniaŭ din laturi de departe, căci Domnul Christos multe minuni făcea numai cu cuvîntul: draciĭ din ómeni gonea şi tóte bólele tămăduea.

Acestea audind Iair mai marele soborului, şi el

a venit la Christos, a căḑut la picĭórele Luĭ şi se ruga cu lacrimĭ ca să mérgă în casa luĭ şi să tămăduĭască o fată a luĭ ce murea. Domnul Christos nu S'a apărat de rugăcĭunea luĭ, ci ĭ-a făgăduit că va merge, şi îndată a plecat după dînsul. O prea slăvită minune! Dumneḑeŭ plecă după om, că pentru om S'a pogorît pre pămînt, şi ca un om a călătorit în casa luĭ lair. Şi mare mulţime mergênd după Dînsul, năvălea de-L împresura: unĭĭ pentru ca să-L vadă, alţiĭ pentru ca să se atingă de Dînsul să se tămăduĭască. Atuncea şi o femee fiind bolnavă preste sémă, căcĭ ĭĭ curgea sânge de doĭ-spre-ḑece anĭ, şi la mulţĭ doftorĭ se cheltuise şi nimic nu folosise, ci încă maĭ în rĕŭ căḑuse, atuncea, ḑic, şi ea veni la Domnul Christos cu mulţimea şi n'a îndrăznit să stea înaintea feţeĭ Luĭ şi să spue bóla sa, de ruşine, ci [illegible] mergea şi gândĭa întru sine de ḑicea: De este acesta om drept şi făcĕtor de minunĭ, şi dă sănătate bărbaţilor, femeilor, fetelor, vameşilor şi păcătoşilor, şi eŭ încă mĕ voĭŭ atinge de pólele veşmintelor Luĭ şi mĕ voĭŭ vindeca de bóla mea, măcar că şi sînt femee necurată. Şi aşa viind dinapoĭ s'a atins de veşmintele Luĭ, şi îndată s'a vindecat şi a stătut curgerea sângeluĭ eĭ. Pentru aceea Domnul Christos a ḑis: Cine se atinse de Mine? Şi începură atuncĭ toţĭ a se lepăda. Iar Petru a ḑis: Dómne, mulţimea se îmbulzeşte şi Te împresóră, şi Sfinţia Ta ḑicĭ: Cine se atinse de Mine? Sfinţia Sa ḑise: S'a atins óre-cine de Mine, că Eŭ simţĭŭ puterea ce eşi din mine. Atuncea dacă a vĕḑut muerea că ştie tóte, şi temêndu-se să nu se mânie bunul doftor şi să se întórcă bóla ĭarăşĭ spre dînsa, s'a speriat şi tremurând de frică a vĕḑut că nu se va ascunde nicĭ se va putea tăgădui, şi căḑênd

înaintea Sfinţiei Sale a spus de tóte: cum s'a atins de pólele veşmîntului Lui şi cum s'a tămăduit îndată de acea bólă cumplită. Pentru aceea Domnul o a îmblânduit pre dînsa şi frica dela inima ei a gonit şi i-a dis: Cutézá fata lui Avraam şi nu te teme. Cunóşte-Mĕ că Eŭ sînt Făcĕtorul tĕŭ şi pentru tine în chip de om pre pămînt am venit, ca să te vindecĭ trupeşte şi sufleteşte, şi în loc de mórte, viaţă să dobândeştĭ. Pentru accea, du-te sănătósă.

Cu acéstă credinţă se cade şi nóuĕ să ne atingem de trupul lui Christos, să ne cuminicăm din cinstit trupul şi sângele Domnului nostru Iisus Christos. Atuncea cu ispovedania şi cu pocăinţa îndată va sta curgerea gândurilor celor spurcate, ne vom izbăvi de bóla muncilor de vecĭ şi aşa Domnul Christos te va mângâia înaintea cetelor îngereştĭ şi va dice: Cutézá şi vino binecuvîntată fĭlca Părintelui Meŭ; cu pace întră întru împĕrăţia cerĭului; credinţa ta te izbăvi cu izbăvire vecĭnică.

A DÓUA PARTE.

Pentru învierea fetei lui Iair şi pentru puterea Dumnedeirei lui Christos.

Dacă a tămăduit Domnul pre femeea ce-l curgea sânge, şi grăind Sfinţia Sa de aceea, écă veni óre-cine din casa lui Iair şi i-a dis lui: Nu osteni pre Invĕţătorul, că a murit fata ta. Iisus auḑi şi a dis lui: Nu te teme, ci crede numaĭ, că astă-ḑi veĭ vedea slava lui Dumneḑeŭ în casa ta; puterea Dumneḑeirei Mele o veĭ cunóşte şi veĭ crede că Eŭ biruesc viaţa şi mórtea. Eŭ poruncesc morţei şi Mĕ ascultă. Iadul se cutremură de puterea Mea şi sufletele, de nevoe, le slobóde, căcĭ Eŭ sînt viaţa şi învierea (Ión 11, 25).

După aceea întră Domnul în casa lui Iair, a

a vĕdut plîngênd şi le-a ḑis: Nu plîngeţi, că n'a murit feclóra, ci dórme. Iar cela ce eraŭ acolo rîdeaŭ şi-şi băteaŭ joc, că ştiaŭ că a murit. Atuncĭ Sfinţia Sa a scos pre toţi afară, numaĭ ce a lăsat pre tatăl şi pre muma fetei şi treĭ Ucenicĭ aĭ Sĕĭ: pre Petru, pre Iacov şi pre Ión. A luat de mână pre feclóră şi o a strigat ḑicêndu-i: Feclóră, scólă, ḑic ţie Eŭ Stăpânitorul vieţeĭ şi al morţeĭ. Şi îndată s'a întors duhul eĭ şi a înviat. A învăţat apoĭ să-i dea eĭ să mănânce, pentru ca să nu ḑică jidoviĭ că a înviat o arătare, iar nu ce este adevĕrat, căcĭ arătarea nu mănâncă. Nu l-a dat Sfinţia Sa singur să mănânce, ci a ḑis părinţilor eĭ să-i dea, căcĭ aşa a făcut când a înviat şi pre Lazar. A ḑis altora să-l desfaşe (Ión 11, 44) ca să spue eĭ singurĭ minunea şi învierea.

Gonit-a Domnul din casa lui Iair pre toţĭ cela ce glăsuiaŭ cu alăute şi cu fluĕre, căcĭ nu eraŭ vrednicĭ să vadă lucru ca acela. Numaĭ de a lăsat în casă să vadă acea minune Petru, Iacov şi Ión — ca nişte verhovnicĭ şi taĭnicĭ Dumneḑeireĭ Lui — şi tatăl şi muma fetei, să vadă eĭ cu ochiĭ lor, să nu ḑică că a înviat alta în locul fetei lor.

Poruncit-a lor Domnul ca nu cum-va să spue cuĭva minunea ce a făcut, maĭ înainte de muncĭ şi de rĕstignire, pentru ca să nu se arate minunea Luĭ zavistnicilor jidovĭ şi pentru zavistie să cadă în maĭ mare păcat. Aşa se cade să facem şi noĭ: când avem pizmaşi şi zavistnicĭ, să nu arătăm lor faptele nóstre cele bune, pentru ca să nu-ĭ băgăm pre dînşiĭ în maĭ multă zavistie şi în maĭ mare păcat.

Inviat-a Domnul fata luĭ Iair; nu alt suflet, ci sufletul carele a fost maĭ înainte în trup, pre acela l'a întors ĭarăşi în trup, şi ca dintr'un somn a ridicat

mortul din mórte, şi scîrba părinţilor o întórse întru bucurie.

Noi, vĕdĕnd prea slăvită minune, că cu venirea luĭ Christos, mórtea nu se ţine în sémă de mórte, ci se ţine în sémă de somn, căcĭ s'a risipit puterea eĭ cea mare de puterea luĭ Christos, să ne nevoim să luăm pre Christos în casa sufletelor nóstre, ca şi sufletele nóstre ce sînt mórte în păcate să le învieze, că fieşte-ce păcat este ucigaş sufletuluĭ. Pentru aceea feriţi-vĕ de păcate ca de un şerpe veninat (Iisus Sirah 21, 2), ca nu cum-va să te muşte cu veninul păcatelor şi să te omóre cu munca de vecĭ. De acéstă mórte să ne temem maĭ vîrtos decât de mórtea cea trupéscă; că mórtea trupéscă este trecĕtóre, iar mórtea a dóua este munca de vecĭ. Pentru aceea grăeşte Domnul Christos în Sînta Evanghelie dicĕnd (la Mateĭ 10, 28): Nu te teme de acela ce ucide trupul, că sufletul nu-l póte omorî, ci te teme de mórtea care perde şi trupul şi sufletul în matca foculuĭ nestins. Acésta este munca Iadului în care merge omul dacă nu se pocăeşte, ci móre în păcat. Atuncĭ se chémă că móre omul în vecĭ, fiind-că numaĭ vieţueşte în viaţă şi în lumină, ci în muncă şi în întunerec, în Iad de desuptul pămêntuluĭ. Pre acésta o numeşte Ióan Theologul (Apocalipsă 20, 6) a dóua mórte, care o spune Christos că ucide şi trupul şi sufletul. Iar mórtea din care te va deştepta Christos ca dintr'un somn, ca şi pre fata luĭ Iair, aceea nu este mórte, ci este somn şi mutare dintru acéstă lume către a dóua viaţă; că toţi sfinţiĭ cu acéstă mórte s'aŭ dus dintru acéstă lume şi acum sînt viĭ în mâna luĭ Dumnedĕŭ;—cu care mórte, în ispovedanie şi în pocăinţă, şi pre noĭ, Dómne, să ne învredniceştĭ să trecem

în céta sfinţilor, în lăcaşul viilor, întru bucuria dreptilor, în lumina îngerilor, acolo unde împărăţeştĭ cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 25-a DUPA RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE

În pilda din Sfînta Evanghelie de astă-dĭ, Domnul Christos arată întâĭŭ, că acel învĕţător de lege şi cu alţĭ mai marĭ cu toţĭ, eraŭ fórte rĕĭ şi fără de milă către ómenĭ. Eĭ se arătaŭ a fi buni şi drepţĭ înaintea ómenilor şi pentru aceea le-a dis: Aşa să faceţĭ cum a făcut şi samarinénul, adecă, nicĭ unul din voĭ n'a făcut milă cu de aprópele sĕŭ, cum a făcut acest samarinén. Pentru aceea, îĭ trimite pre dînşiĭ la niște fapte bune ca acelea.

Al doilea, arată învĕţătura ce învaţă să iubéscă fieşte-cine pre Dumneḑeŭ şi pre de aprópele sĕŭ. Acéstă învĕţătură are în sine tóte scripturile Legeĭ, şi cine o face, îĭ dă viaţa de vecĭ.

Al treilea arată, că de aprópele nu se chémă omul ce este numaĭ dintr'o seminţie de ómenĭ, ci după fire toţĭ sîntem de aprópe unul altuĭa şi trebueşte spre fieşte-carele să avem milă, precum maĭ deslu-

şit vom auḑi din Sfînta Evanghelie de astă-ḑi pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 10 stih 25—37.

„În vremea aceea, venit-a un legĭuitor la Iisus, ispitind pre el şi ḑicênd: Dascăle, ce voĭŭ face să moştenesc viaţa de veci? Iar el a ḑis luĭ: În Lege „ce este scris? Cum citeştĭ? Şi el răspunḑênd a ḑis: „Să iubeştĭ pre Domnul Dumneḑeul tĕŭ din tótă inima ta, şi din tot sufletul tĕŭ, şi din tótă virtutea ta, „şi cu tot cugetul tĕŭ; şi pre vecinul tĕŭ ca însuţĭ „pre tine. Iar el ĭ-a ḑis: Drept aĭ răspuns; fă acestea „şi veĭ trăi. Dar el vrênd însuşi să se îndrepteze a „ḑis către Iisus: Şi cine este vecinul meŭ? Şi Iisus „respunḑênd a ḑis: Un om óre-carele s'a pogorît din „Ierusalim în Ierihon, şi a căḑut în tîlharĭ, carĭĭ desbrăcându-l pre el şi rănindu-l s'aŭ dus, lăsându-l abĭa viŭ. Şi s'a întîmplat de a trecut un preot óre„carele pre acea cale, şi văḑêndu-l pre dînsul l'a trecut. Aşijderea şi un levit fiind la acel loc, viind şi „văḑêndu-l pre el, l'a trecut. Dar un samarinén mergênd a venit la el, şi văḑêndu-l pre el i s'a făcut „milă, şi apropiindu-se a legat ranele luĭ turnând „unt de lemn şi vin, şi puindu-l pre dobitocul luĭ l'a „dus la o casă de óspeţĭ şi a purtat grijă de el. Iar „a ḑoua ḑi plecând, scoţênd doĭ arginţĭ ĭ-a dat gaz„deĭ şi ĭ-a ḑis: pórtă-ĭ grija, şi orĭ-ce veĭ mai chel„tui, întorcêndu-mĕ, eŭ voĭŭ da ţie. Care dintr'aceĭ „treĭ ţi se pare a fi mai de aprópe celuĭa ce căḑuse „în tîlharĭ? Şi el a ḑis: Cel carele a făcut milă cu dîn„sul. Atunci Iisus a ḑis: Du-te de fă şi tu aşijderea.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru întrebarea leguitorului şi pentru răspunsul lui Christos cum ni se cade a iubi pre Dumnedeŭ şi pre de aprópele nostru.

Fariseiĭ, cărturariĭ şi toţi învĕţătoriĭ legeĭ jidoveştĭ, audĭaŭ că Christos învaţă despre viaţa de veci şi despre învierea morţilor; pentru aceea şi legĭuitorul, întâiŭ a întrebat pentru acésta: Ce va face ca să aĭbă viaţa de veci? In Legea luĭ Moisi proroc, nicăiri nu este scris despre viaţa de veci, şi pentru acel lucru învĕţătura luĭ Christos arăta a fi minunată şi neaudĭtă. De acésta se mira şi legĭuitorul şi gândĭa: de învaţă Christos învĕţătură nóuă ca aceea despre viaţa de veci carea până aci nu s'a audĭt, póte fi că dă şi lege alta nóuă împrotiva Legeĭ luĭ Moisi, şi legea aceea care va fi împrotiva Legeĭ luĭ Moisi, nu este dela Dumnedeŭ; pentru aceea a dis: Învĕţătorule, ce volŭ face ca să dobândesc viaţa de veci? Cu acéstă întrebare dulce vrea în ce-va să-L vêneze, să-L pótă surpa că învaţă împrotiva Legeĭ Vechĭ, să-L vinuiască, să ridice spre Dînsul pîră şi vrajbă. Dar Christos, ca Cela ce ştie tóte, vĕdênd vicleşugul şi meşteşugul legĭuitorŭluĭ aceluĭa, că nu întrébă cu adevĕrat despre viaţa de veci, ci mințea, la Legea luĭ Moisi l'a trimis pre dînsul, ca vicleşugul luĭ să se arate, zavistia să-ĭ potoléscă şi mândria să-ĭ plece. I-a adus luĭ aminte, pentru care lucru aicĭ pre lume este făgăduită in Legea cea Veche viaţa de veci şi care învĕţătură este mai mare. Legĭuitorul ca un orb îndreptat pre o cale, a răspuns drept, dicênd: Să iubeştĭ pre Domnul Dumnedeul tĕŭ cu tótă inima ta, din tot sufletul tĕŭ, din tótă vîrtutea ta şi din tot gândul tĕŭ, şi pre aprópele tĕŭ ca însuţĭ pre tine.

Ca şi cum ar ḑice, întâiŭ: cu tótă inima, nu cu inimă îndoită, nicĭ cu inimă întinată şi necurată, ci cu inimă deplin curată şi neîndoită: de Acela singur să te temĭ, întru Dînsul să nădĕjdueştĭ şi tótă ascultarea inimeĭ tale, Luĭ să o plecĭ.

Al doilea, din tot sufletul, căcĭ spun că locaşul sufletuluĭ este întru inimă. Acéstă parte este întâĭa în om. Ea învie maĭ înainte şi móre maĭ apoĭ. Pentru aceea Dumneḑeŭ va să aĭbă pre om cu totul: şi cu inima carea este casă sufletuluĭ, şi cu sufletul carele este domn şi locuitor întru inimă, pentru ca să nu fie în om nimic despărţit de dragostea Luĭ. Şi tóte puterile sufletuluĭ să le întorcĭ spre cinstea luĭ Dumneḑeŭ, cum este mintea, voca, aducerea aminte, cu tóte să slujim luĭ Dumneḑeŭ, deplin să-L şi lăudăm.

Al treilea, cu tótă vîrtutea ta. Nu va Domnul Dumneḑeŭ să lase nimica slobod dela dragostea Sa: nicĭ din partea sufletuluĭ, nicĭ din partea trupuluĭ, ci cu totul va pre om să-l aĭbă. Şi n'a ḑis: cu tot trupul, ci cu tótă tăria ta, căcĭ trupul tot întru tăriile ce are zace. Nu numaĭ trupul şi sufletul légă Dumneḑeŭ către dragostea şi slujba Sa, ci şi tăria, puterea, vîrtutea va să o aĭbă Luişĭ, ca să fie omul cu tóte ascultător şi slugă luĭ Dumneḑeŭ, ca Celuĭa dela Carele are tótă firea şi ajutorul.

Al patrulea, cu tot gândul tĕŭ. Gândul omuluĭ are scaunul sĕŭ în cap, că acolo şade mintea şi înţelegerea, din carea purcede înţelepcĭunea, ştiinţa, învĕţătura, priceperea, tótă slobodirea şi oprirea gândurilor, cunóşterea tuturor lucrurilor câte se aud, câte se gândesc şi câte se grăesc cu limba, alege binele din rĕŭ şi rĕul din bine, vrerea, pofta, dragos-

tea, mânia, nădejdea, frica. Acestea şi alte isprăvĭ de trébă, mintea le săvîrşeşte, carea are scaunul sĕŭ în capul omuluĭ. Decĭ veḑĭ, o omule creştine, când veĭ lubi pre Dumneḑeŭ cu tóte câte are sufletul omuluĭ dela Domnul Dumneḑeŭ, apoĭ cu tóte te plecĭ şi te logodeştĭ luĭ Dumneḑeŭ.

Aşijderea şi pre ceĭ de aprópe aĭ noştrĭĭ să-ĭ lubim ca înşine pre noĭ. Pre scurt să ḑicem: ce nu-ţĭ place ţie, altuĭa să nu facĭ. De aprópele nostru este tot omul, căruĭa îĭ trebueşte milă şi ajutor dela noĭ. Care face milă cu dînsul, acela îĭ este maĭ de aprópe, cum şi Domnul Christos a arătat aceluĭ legĭuitor mândru şi a ḑis: Adevĕrat drept grăişĭ, însă de veĭ să fi viŭ în viaţa de vecĭ, fă milă cu de aprópele tĕŭ. Legĭuitorul cu mândrie a rĕspuns şi a ḑis: Dar cine este de aprópe mie? Christos a arătat luĭ cu pildă, că tot omul căruĭa trebueşte ajutor şi milă dela dînsul, este luĭ de aprópe, şi a ḑis: Un om órecarele se pogora din Ierusalim în Ierihon şi căḑu în tîlharĭ, carĭĭ desbrăcându-l pre el şi rănindu-l s'aŭ dus, lăsându-l abĭa viŭ.

A DOUA PARTE

Pentru căderea luĭ Adam şi pentru Domnul Christos cum l'a ridicat din căḑere, l'a pus pre dobitocul sĕŭ şi l'a dus iarăşĭ de unde a căḑut.

Omul acela ce s'a pogorît din Ierusalim în Ierihon şi a căḑut în tîlharĭ de l'aŭ desbrăcat, l'aŭ rănit şi l'aŭ lăsat abĭa viŭ, este Adam cu tot neamul luĭ. Pentru greşala ce a săvîrşit în raĭŭ (Facere 3, 7) el a căḑut din Ierusalimul cel de sus şi din viaţa raĭuluĭ cea frumósă şi fără valurĭ, în laturea Ierihonuluĭ celuĭ de jos, în viaţa acesteĭ lumĭ păcătóse. Precum Ierihonul este cetate zidită jos pre

valea Iordanului, iar Ierusalimul este zidit sus pre munți, așa și raiul este zidit de Dumnedeŭ sus la resărit pre munți înalți și frumoși, unde sînt vênturi vesele, nici fórte calde, nici fórte reci și văzduh luminat; căci raiul stă mai sus de pământ, ca o curte împărătéscă mai sus decât alte case, iar pământul acesta stă jos făcut numai pentru hlare și pentru dobitóce, unde a fost izgonit Adam, pre care pământ și noi acum locuim. Pentru aceea dice pilda, că se pogora, căci pre încet tot-de-una se pogora Adam cu neamul sĕŭ din bine în rĕŭ și din bunătăți întru rĕutăți și în păcate.

Și așa pogorînd, a căḑut în tîlhari. Căḑut-a și în mâna și în puterea diavolilor, în carea nici odinióră omul n'ar fi căḑut de n'ar fi călcat însuși de bună voia sa dișa lui Dumneḑeŭ. Dacă a căḑut, jăfuitu-l'aŭ pre dînsul și l'aŭ desbrăcat de veșmintele cele neputrede și fără de mórte; dreptatea, nevinovăția și darul lui Dumneḑeŭ dela dînsul aŭ jefuit, și îndată a început a se ruși na și a se ascunde, ferindu-și goliciunea și rușinea sa. Pentru acest lucru a fost scos și izgonit din raiŭ; apoi cu rane de păcate în multe chipuri rănitu-l'aŭ pre dînsul tîlharii diavoli. Pentru păcate, ca pentru rane și pentru uciderĭ, veni pre dînsul mórte. După aceea amărîtul om zăcea pre cale jăfuit, desbrăcat, jumătate mort și jumătate viŭ, trupul mort, sufletul viŭ.

Întîmplatu-s'a un preot óre-care a trece pre acea cale, și dacă l'a vĕḑut, el a trecut. Preotul acela este Legea Veche, carea ducea ómenii tot pre aceeași cale către mórte. Pentru aceea nimic n'a folosit, nici a putut să ajute rănitului.

După aceea a venit și un diacon la acel om rănit

şi de durere cuprins; dar şi acela dacă a venit şi l'a vĕḑut nu ĭ-a dat nicĭ el nicĭ un ajutor. Diaconul acela sînt Prorocĭĭ, carĭĭ cu învĕţătura şi cu mărturia cuvîntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, vreaŭ să îndrepteze pre om; însă om la om n'a putut folosi, nicĭ a putut izbăvi. Nicĭ Legea, nicĭ Prorocĭĭ n'aŭ putut vindeca ranele neamuluĭ omenesc.

Maĭ apoĭ de aceştĭa de toţĭ a venit către acel rănit ce zăcea bolnav şi de abĭa viŭ, Samarinénul cel milostiv, Domnul nostru Iisus Christos, Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, cu trup îmbrăcat, Carele a fost om pentru noĭ (Ión 1, 14) şi a vĕḑut că s'aŭ împuţit şi aŭ putreḑit ranele luĭ, I s'a făcut milă de dînsul şi nu S'a scîrbit de împuţicĭunea ranelor luĭ, ci S'a apropiat şi a legat ranele luĭ, le-a spălat cu vin şi le-a uns cu unt. Untul închipueşte mila şi iubirea luĭ Dumneḑeŭ de ómenĭ, făgăduirea bucurieĭ celeĭ de veci şi petrecerea cu îngerĭĭ. Vinul însemnéză mânia şi urgia luĭ Dumneḑeŭ, certarea muncilor de veci. Cu aceste dóuĕ lucrurĭ se scot ómenĭĭ spre pocăinţă şi ranele cele de păcate se vindecă. Pentru aceea a venit către noĭ Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, cu fire Dumneḑeéscă şi omenéscă, şi cu aceste dóuă firĭ, ca şi cum ar vĕrsa vin şi unt pre ranele păcatelor nóstre, aşa le-a vindecat. Acela bólele nóstre a luat şi cu ranele Luĭ noĭ ne-am vindecat, şi cu prea cinstit trupul şi sîngele Luĭ, viaţa de veci am dobândit. Şi aşa trupul nostru cel rănit de păcate l'a ridicat pre dobitocul Sĕŭ, adecă pre umĕrul Sĕŭ, ca un păstor bun pre óea cea rătăcită (Mateĭ 18, 12, 13), la Părintele Sĕŭ o a dus şi cu cetele cerĭuluĭ o a împreunat. Luat-a pre noĭ carĭĭ am zăcut jos răniţĭ şi ne-a dus la casa de sănătate, la Biserica Sa, căcĭ Biserica luĭ Christos

ca o casă de sănătate primește pre toți: și jidov și elin, și turc și tătar, și drepții și păcătoșii, tilharii și vameșii și curvarii. Din tóte părțile lumei și din tóte limbile primește Sfînta Biserică pre cine se întórce către Dumnedeŭ, crede lui Christos Fiiului lui Dumnedeŭ și face poruncile Lui.

Ingrijitorii într'acéstă casă de sănătate aŭ fost Apostolii. După dînșii urmașii lor: arhiereii, episcopii, preoții și învețătorii lumei, cela ce mărturisesc cuvîntul lui Dumnedeŭ. Acestora le-a dat Domnul Christos, acéstă casă de sănătate, adecă Biserica Sa, și ducêndu-se după învierea Sa în cerîŭ, le-a dat lor doi arginți, adecă dóuĕ legi: Legea Veche și Legea Nóuă. Amândóuĕ aceste legi aŭ semnul și pecetea împĕratului ceresc. Pentru aceea a dis Domnul Christos: De vei adauge și dela tine, eŭ când mĕ voiŭ întórce îți voiŭ plăti. Deci, cu adevĕrat după ducerea lui Christos aŭ adaus Apostolii multă trudă și mare nevoință pentru mântuirea nóstră. Așijderea după dînșii și învețătorii lumei, multă trudă aŭ adaus: unii cu scrisórea, alții cu învețătura spuind și tîlcuind Legea Veche și Legea Nóuă, alții și capetele și-aŭ pus pentru adevĕr. Pentru aceea și după truda lor vor lua plată, atuncea când Se va întórce Domnul de va veni la a dóua venire a Sa să facă judecată lumei. Atunci vor dice și aceștia: Iată Dómne doi talanți ne-ai dat, noi și alți doi am adaus. Atunci va dice Domnul: Iubiții mei robi și buni mei propoveduitori, intrați întru bucuria Domnului vostru după truda vóstră (Matei 25, 21) și luați cununi de cinste ce am gătit vóuĕ întru împĕrăția mea, pre carea noi toți să o dobândim, pentru darul Domnului nostru Iisus Christos, a Căruia este slava și cins-

tea dela toţi, stăpânirea preste toţi, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ de vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 26-a DUPA RUSALIĬ.

CUVÎNT ÎNAINTE

Nu este nicĭ o hĭară prin munţĭ şi prin pustiĭ maĭ cumplită decât nesaţiul şi scumpetea în casa celor bogaţi, fiind-că acésta este maĭcă lăcomieĭ şi nemilostivireĭ. Tóte hĭarele se satură şi se odihnesc, dar omul lacom nicĭ odinióră nu se satură. Când îĭ şi prisoseşte, atuncĭ maĭ mult îĭ lipseşte. Inima luĭ de nesaţiŭ nicĭ odinióră nu se odihneşte, ci tot maĭ spre multă avuţie se aprinde, ca şi bogatul despre carele audim spuind astă-dĭ Sfînta Evanghelie, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap 12 stih 16—21.

Zis-a Domnul pilda acésta: Unuĭ om bogat fórte îĭ rodise ţérina, şi cugeta întru sine ḑicênd: „ce voĭŭ face, că n'am unde aduna rodurile me„le? Şi a ḑis: Acésta voĭŭ face: sparge-voĭŭ jitniţile „mele şi maĭ marĭ le voĭŭ zidi, şi voĭŭ strînge acolo „tóte rodurile mele şi bunătăţile mele; şi voĭŭ ḑice „sufletuluĭ meŭ: suflete, aĭ multe bunătăţĭ strînse

„pentru mulți ani; odihnește, mănâncă, bea, vese-„lește-te. Dar Dumnedeŭ i-a dis lui: Nebune, într'a-„céstă nópte vor să céră sufletul tĕŭ dela tine; și „cele ce ai gătit, cui vor fi? Așa este cela ce strînge „luișĭ comóră, și în Dumnedeŭ nu se îmbogățește. „Acestea dicênd, a strigat: Cela ce are urechĭ de a-„udit, să audă.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru bogații cei lacomi ce își lipesc inima de avuție.

Este dis prin prorocul (Psalm. 61, 11): „Bogăția de ar curge ca un izvor, încă să nu-ți lipești i-„nima de ea". Acest cuvînt n'a băgat în sémă bogatul din Evanghelie, nicĭ a vrut să asculte, pentru aceea inima sa o a lipit de avuție putredă și trecĕtóre, cum audim astă-dĭ în Sfînta Evanghelie. Deslipitu-și'a inima de binele cel vecĭnic și o a lipit de binele cel trecĕtor. În loc de viață, alese mórte. În loc de binele cel stătător, alerga după umbră.

Dacă s'a îmbogățit, dacă s'a înmulțit avuția lui din venitul casei sale și ĭĭ dete Dumnedeŭ spor în tóte; dacă a vĕdut că-ĭ prisosesc de tóte, ce a tăcut bogatul acela? N'a dis: să daŭ celor neavuți, celor neputincioși, să ajut pre cei slabĭ, să hrănesc pre cei flămânzĭ, să adăp pre cei însetați, să îmbrac pre cei goĭ, ca să aflu și eŭ în mâna lui Dumnedeŭ plată netrecută în cerĭŭ, ci a dis: risipi-voĭŭ jitnițile și vistieriile mele, și mai marĭ le voĭŭ zidi. Voĭŭ aduna acolo tótă avuția mea, să trăesc în mulți anĭ. Dacă a vĕdut atâta avuție, a uitat de mórte și ĭĭ părea că nu va muri. Se grija mulți anĭ să trălască și a dis cu laudă sufletului sĕŭ: suflete, ai mult bine strâns pentru mulți anĭ; mănâncă, bea, veselește-te. Dar Dum-

neḑeŭ l'a făcut pre dînsul nebun şi ĭ-a ḑis: Nebune, într'acéstă nópte sufletul tĕŭ să ĭa dela tine; cele ce aĭ gătit, cuĭ vor fi? Ca şi cum ar ḑice: Omule nebune, cum să trăĭască acestea întru mulţi anĭ? când unele putreḑesc, altele le mănâncă moliile; de multe orĭ şi focul le arde, de răzmiriţe pĭer şi furiĭ le fură. De ar şi trăi unele ca acestea, atuncĭ pe neaşteptate vine mórtea ca un fur şi ca un tîlhar, în ḑiua în care nu aştepţi şi în ciasul ce nu-l ştii, şi tótă avuţia o ĭa dela tine şi o dă vrăşmaşilor tĕĭ. Acestea tóte aŭ căḑut fără veste pre bogatul acela şi s'a pomenit din bogat, sărac; din veselie, în lacrimĭ şi în suspinurĭ; din mâncărĭ scumpe şi din beuturĭ, în fóme şi în sete; din curţĭ luminate, în temniţa ĭaduluĭ; din avere şi dintru avuţie, în scădere şi în sărăcie ca aceea, în cât n'avea pre ce-şĭ cumpăra o picătură de apă să-şĭ ude limba în văpaea cea de foc.

Acestea auḑind şi noĭ, socoteşte pentru Dumneḑeŭ, adu-ţĭ aminte că veĭ muri, adu-ţĭ aminte de vécul veçĭnic ce vine şi nu te lăsa poftelor lumeĭ să te pórte. Socoteşte că tóte aĭ dela Dumneḑeŭ şi nimic n'aĭ să nu fi luat dela Dumneḑeŭ. Pentru aceea să nu mănâncĭ preste voĭa luĭ Dumneḑeŭ ce ţĭ-a dat, Carele ĭarăşĭ îţĭ póte lua când va vrea. Pentru acest dar ce ţĭ-a dat, Dumneḑeŭ îţĭ cere să daĭ séma şi certare trebue să ĭaĭ, de nu-l veĭ cheltui şi spre folosul sufletesc. Să te părăseştĭ şi să te temĭ de Acel Domn dela Carele aĭ tóte. Teme-te, ḑic, şi să nu te înalţe lauda, cinstea, mărirea, mândria, frumseţea şi buna întîmplare a lumeĭ acesteea. Tóte curînd trec dacă le ĭa Cela ce le-a dat, dar Dumneḑeŭ tot rĕmâne, El, Carele este dătător de bine celor buni şi judecător cumplit celor rĕĭ, celora ce nu-L ascultă: mândrilor,

semeților, celora ce sînt îndestulați și sloboḑi în păcate, lacomilor, nemilostivilor. Toți aceștia, după ḑisa Lui, împărăția lui Dumneḑeŭ nu vor dobândi; căcĭ precum celora ce le-a dat mult, mult se va cere dela dinșiĭ, așa și din chipul ce-ți pune înaintea ochilor tĕĭ Sfînta Scriptură, te cértă. Darurile lui Dumneḑeŭ să le mănâncĭ cum se cade, de-ți este voĭa să ĭaĭ plată nesfîrșită dela Dumneḑeul tĕŭ. Adu-ți aminte încă și de Sfînta Scriptură ce ḑice, că judecătorul, fără de milă va fi celora ce nu fac milă de aprópelui lor. Și de cuvîntul acela ce ḑice Solomon (Pilde 21, 13): „Cel carele își astupă urechea sa să nu audă glasul celui sărac, și el însuși când va striga către Dumneḑeŭ, nu va fi anḑit". Iubește Dumneḑeŭ maĭ multă milă decât multă dare; pentru aceea ḑice proorocul (Avacum 2, 12): „Amar de cela ce zidesc casă cu sânge și zidesc nedreptățĭ; cuprinde-l-va păharul mâniei lui Dumneḑeŭ; și voĭŭ umplea de rușine casele lor cele slăvite, și urgie voĭŭ sloboḑi pre slava lor".

Nu trebuește a dovedi maĭ mult în ce chip va certa Dumneḑeŭ pre celea cariĭ fac cum scrie Iisus Sirah (34, 22): Cela ce face jertfă dintru agonisita săracilor, așa este înaintea lui Dumneḑeŭ ca și cela ce junghie fiĭul înaintea tătâne-sĕŭ; și cela ce oprește plata lucrătorului, este ca și cela ce varsă sânge. Acestea știind și prorocul David, a grăit aceste cuvinte către Dumneḑeŭ (Psalm 8, 18): De aĭ fi vrut, Dómne, jertfă, adecă dare de banĭ și de dobitoc, ți-aș fi dat; dar jertfa ta, Dómne, este suflet umilit, inima înfrîntă și smerită, Dumneḑeŭ nu o va urgisi. De acésta fiește-ce om, și bogat și sărac, se cade să se păzéscă, să nu cadă în vre una din acestea vinovat lui Dumneḑeŭ, că

înfricoşat lucru este a cădea în mâna luĭ Dumneḑeŭ.

A DÓUA PARTE:

Pentru ce a perit acest bogat de carele spune Sfinta Evanghelie că l'a întîmpinat mânia luĭ D-ḑeŭ fără veste.

Să nu aĭbă cine-va vre o părere carea cum-va, că a perit bogatul acesta pentru-că a fost bogat, fiind-că bogăţia este dar dela Dumneḑeŭ, pre carea o dă Dumneḑeŭ după sfatul voeĭ Sale, cuĭ vrea. Pentru accea cetim în Sfinta Scriptură că mulţĭ ómenĭ aŭ fost bogaţĭ şi la Dumneḑeŭ sînt bunĭ.

Domnul Christos arată pentru ce a perit bogatul acesta, şi spune că nu pentru acésta că dóră a luat cu sila al streinuluĭ, saŭ cu asuprélă, saŭ cu vicleşugul, să se fi îmbogăţit, saŭ cu prada, saŭ cu camăta. Nicĭ de unele de acestea n'a pomenit Domnul Christos, ci numaĭ pentru acésta, că acea avuţie a luĭ ţinea el că-ĭ este din mintea sa, ĭar nu dela Dumneḑeŭ, şi cât avea tot pre saţiul trupuluĭ chelţuea, şi numaĭ pentru sine ţinea, ĭar de nenorocirea şi de sărăcia de aprópeluĭ séŭ nimic nu gândea. Numaĭ pentru atâta arată Domnul că a perit acest bogat. Şi nu este lucru de mirare, căcĭ numaĭ saţiul şi odihna, fără de alte păcate, pre mulţĭ aŭ perdut, de care lucru Ezechiil prorocul (16, 48, 49), deschis a arătat când asémănă Ierusalimul cu Sodomul şi grăeşte aşa: „Acestea aŭ fost rĕutăţile surorel tale, Ierusalime: mândria, saţiul, îndestularea de tóte, odihna în carea cu surorile sale să răsfăţa ea; săraculuĭ şi lipsituluĭ mânile nu şĭ-a întins, nicĭ a dat. Pentru aceea ĭ-a sosit pericĭunea". Mândria, mâncările, beuturile fără de nicĭ o oprélă, viaţa cea desmerdată şi nicĭ odinióră cu ostenélă, şi fără de milă;—acestea aŭ per-

dut Sodomul; acestea aŭ risipit Ierusalimul; acestea aŭ prăpădit şi pre bogatul acesta.

Pentru acestea, şi pre noĭ de multe orĭ vin certărĭ dela Dumneḑeŭ. Incepĕtura vieţeĭ nóstre, iubiţiĭ meĭ creştinĭ, este cum scrie Scriptura: pânea, apa şi veşmintele. Dar ce vor ḑice acum ceĭa ce pradă cu nedreptul şi se îmbogăţesc din ostenéla altora? Despre aceştia prorocul grăeşte: „Amar de ceĭa ce înmulţesc avuţie nu dintru al sĕŭ şi pradă pre mulţĭ. Ride-vor toţĭ de dînşiĭ maĭ apoĭ. Amar celuĭa ce strînge cu lăcomie rĕŭ caseĭ sale, pentru ca să fie întru înălţime cuĭbul luĭ, şi i se pare că se va izbăvi din mânile celuĭ rĕŭ“. Destul spune prorocul, cu numele luĭ Dumneḑeŭ, ce va veni spre uniĭ ca aceĭa cariĭ se îmbogăţesc cu lăcomie din munca altora, vrênd să înalţe la mărire casele lor.

Bogatul din Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ nu avea acéstă vină, ci alte vinĭ avea, care se par a fi maĭ uşóre şi maĭ micĭ, însă pentru aceea destul a fost certat cumplit. De aceea fieşte-ce om care se chémă slugă luĭ Dumneḑeŭ, să se ferésca de acestea şi să nu se asemene bogatuluĭ aceluĭa ce a ḑis: suflete, aĭ mult bine strîns pentru mulţĭ anĭ; odihneşte, mănâncă, bea, veseleşte-te. N'a ḑis că-ĭ sînt dela Dumneḑeŭ, pârându-ĭ că n'are nimic dela Dumneḑeŭ, numaĭ din grija şi din mintea sa; pentru aceea le-a făcut tóte că sînt ale sale, iar ale luĭ Dumneḑeŭ nimic.

Tu, o omule creştine, din ce ţĭ-a dat Dumneḑeŭ, dă şi tu lipsituluĭ, neputinciosuluĭ, bolnavuluĭ. Împarte pânea ta flămândului şi îmbrăcăminte goluluĭ. De aĭ mult, dă mult; de aĭ puţin, dă şi puţin; de n'aĭ

nicĭ puţin, dă-ĭ cuvînt bun, nu-l ocări, nu-l mustra, şi pentru acésta veĭ fi moştén împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, întru slava sînţilor; că celor milostivĭ va grăi Domnul de le va ḑice: „Veniţĭ, binecuvîntaţiĭ Părinteluĭ meŭ, de moşteniţĭ impĕrăţia cerĭuluĭ, care am gătit vóuĕ maĭ înainte de începutul lumeĭ“ (Matei 25, 34);— pre carea noĭ toţĭ să o dobândim cu darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruĭa slava este d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în vecĭ netrecuţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 27-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cum este o maĭcă ce grijeşte de fiiĭ sĕĭ cu marc osîrdie, de-ĭ hrăneşte pre dinşiĭ, iĭ încălḑeşte şi de bóle iĭ fereşte, aşa şi Domnul nostru Iisus Christos, a arătat dragostea Sa neamuluĭ jidovesc, de ĭ-a hrănit pre dinşiĭ cu bine în multe chipurĭ. Cu învĕţătura şi cu multe minunĭ ĭ-a chemat pre dinşiĭ ca să dobândéscă eĭ mântuirea cea veşnică, ĭar eĭ de un făcĕtor de bine ca Acela se lepădaŭ şi se puneaŭ luĭ împrotivă. Dar Domnul Christos ne părăsind tămăduĭa bolnavilor şi pre ceĭ legaţĭ iĭ deslega din legătura draculuĭ, ca şi pre muerea de carea deschis ne arată nóuĕ Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 13 stih 10—17.

In vremea aceea, învĕţa Iisus întru una din sinagogĭ sâmbăta. Şi ĭată, o muere era carea avea duhul neputinţeĭ de opt-spre-ḑece anĭ, şi era gârbovă, şi nu se putea să se îndrepteze nicĭ cum. Şi „Iisus vĕḑêndu-o pre dînsa o a chemat şi a ḑis eĭ: „Muere, sloboḑitu-te-aĭ de bóla ta; şi şĭ-a pus pre „dînsa mânile, şi îndată s'a îndreptat şi slăvea pre „Dumneḑeŭ. Iar maĭ marele sinagogeĭ miniindu-se „căcĭ o vindecase Iisus sâmbăta, ḑicea poporuluĭ: „Şése ḑile sînt întru care se cade a lucra; decĭ într'a„celea venind vĕ veţĭ vindeca, ĭar nu în ḑiua sâm„beteĭ. Rĕspunḑênd drept aceea Domnul, a ḑis luĭ: „Făţarnicilor, fieşte-care din voĭ sâmbăta aŭ nu-şĭ „deslégă boul sĕŭ, saŭ asinul dela esle, şi-l duce de-l „adapă? Iar acésta, fata luĭ Avraam fiind, pre carea „o legase satana, ĭată de opt-spre-ḑece anĭ, aŭ nu se „cădea a se deslega din legătura acésta în ḑiua sâm„beteĭ? Şi acestea ḑicênd el, toţĭ ceĭa ce staŭ împro„tiva luĭ se ruşinaŭ, şi tótă mulţimea se bucura de „tóte lucrurile slăvite ce să făceaŭ dela dînsul.

INTÂIA PARTE.

Christos face bine şi celor ce se pun Luĭ împrotivă.

Arată Domnul mila Sa şi preste vasele cele nevrednice, ca Cela ce este bun tuturor. A întins darul Sĕŭ, maĭ vîrtos jidovilor, căcĭ din robia Eghipetuluĭ ĭ-a sloboḑit prin Moisi proroc; Marea Roşie o a secat înaintea lor (Eşire 14, 21); şépte limbĭ pentru dînşiĭ a perdut şi ţĕrile acelora lor le-a dat; cu mană în patru-ḑecĭ de anĭ ĭ-a hrănit în pustie; îngerĭ întru ajutorul lor le-a trimis; Lege le-a dat; cu împĕrăţie şi cu preoţie ĭ-a înălţat. Dacă aŭ

perdut aceste daruri, ei necredincioşii, Dumnedeŭ nu i-a părăsit, ci încă şi mai mare bine le-a arătat lor nemulţămitorilor. Singur de Sine a venit la dînşii în trup de om (Ión 1, 14), Cela ce este tuturor stăpânitor şi slobodítor, ca pre dînşii să-i slobodéscă din robia lui Faraon celui nevĕdut şi din întunerecul robiei celei amare, nu a Eghipetuluĭ, ci a Iaduluĭ. Venit-a Păstorul cel bun la oile cele peritóre ale seminției jidovești, ca pre cele rătăcite să le caute, pre cele bolnave să le tămăduiască şi din robia satanei să le ducă la împĕrăția Lui cea slobodă, din întunerec în lumină, din mórte în viață. Pentru aceea a venit Fiiul lui Dumnedeŭ în lume ca, celor năpăstuiți de diavolul, să le ajute şi pre cei legați de dînsul, să-i deslege, cum a deslegat şi pre muerea ce era gârbovă din legătura satanei, şi pre cei depărtați de dînsul să-i apropie. Pentru aceea şi cu cuvîntul şi cu lucrul îi chema pre dînşii să cunóscă şi să crédă că Sfinția Sa este Fiiul lui Dumnedeŭ şi Mesia cel adevĕrat, Carele este de proroci mărturisit şidela Dumnedeŭ făgăduit. Dar ei necredincioşii nicĭ aşa nu s'aŭ îndreptat, ci-şi păejiniră ochiĭ ca să nu vadă lumina minunilor lui Christos; urechile işi astupară ca să nu audă cuvintele Sfinției Sale. Şi încă nu le-a ajuns atâta, ci încă Îl şi pîraŭ, Îl defaimaŭ, Îl ocaraŭ şi-L urmăreaŭ ca să-L ucidă. Atâta eraŭ de necredincioşi şi de zavistie cuprinşi, în cât şi acel mai mare al soboruluĭ, mai bine dorea să vadă pre acea femee bolnavă şi gârbovă, decât să facă Domnul Christos minune să o tămăduiască; mai mult îi plăcea să fie toți bolnavi, stricați (leproşi) şi îndrăciți, decât să vadă pre Christos că-i tămăduește.

Jidovii se adunaŭ sâmbăta în biserică de ascultaŭ

şi învăţaŭ legea. Pentru aceea şi Domnul Christos, sâmbăta intra în soborul jidovesc de-l învăţa pre dînşiĭ în multe chipurĭ înţelepcĭune şi minunĭ făcea, ca să-L cunóscă pre Dinsul că este lor adevĕrat izbăvitor. Drept aceea şi pre muerea accea înaintea lor o a deslegat de legătura satanel. Ea era gârbovă şi neputincĭósă într'acea bólă de opt-spre-ḑece anĭ. Dacă o a vĕḑut Domnul, i s'a făcut milă şi o a vindecat. Pentru nişte păcate ale eĭ i se întîmplase bólă ca accea. Venise preste ea acea muncă şi acea certare dela Dumneḑeŭ, ca în puţină vreme să se muncéscă trupul eĭ, iar sufletul eĭ să se izbăvéscă de munca de veci. Când este bólă în trupul cuĭ-va, atuncea mult foloseşte sufletul acela dacă rabdă şi mulţămeşte luĭ Dumneḑeŭ; căcĭ bóla ucide păcatele în trup, şi pre suflet din munca de veci îl izbăveşte. Bóla femeeĭ acesteea de mulţĭ anĭ era, cum spuse Însuşĭ Domnul că a fost de opt-spre-ḑece anĭ, ca să pricepem noĭ că n'a fost cu putinţă să se vindece dela ómenĭ, ci numaĭ dela Dumneḑeŭ. Aşa este mila luĭ Dumneḑeŭ: degrab tot bincle dă în dar, căcĭ nu ultă fapta Sa. Nu este vre un lucru să nu se pótă la Dumneḑeŭ: din nimic face de este; din mort, face viŭ, şi din bolnav, sănătos.

Acestea auḑind şi noĭ, să strigăm cu lacrimĭ şi cu suspinurĭ către Dumneḑeŭ izbăvitorul nostru, căcĭ şi sufletul nostru este bolnav, gârbov sub grea sarcină de păcate şi nicĭ de cum nu póte căuta în sus către cerĭŭ, numaĭ în pământ şi către cele pământeştĭ, fiind-că este legat cu legătura păcatelor. Pentru aceea, de ne vom ruga cu credinţă, cu suspinurĭ şi cu lacrimĭ către Dumneḑeŭ, atuncĭ se va milostivi spre noĭ şi ne va sloboḑi dintr'o muncă ca aceea, că

altul nimenea nu ne va putea izbăvi, numaĭ singur Dumneḑeŭ.

A DOUA PARTE

Pentru zavistia şi pentru nemulţămirea neamuluĭ jidovesc.

Dacă a vĕḑut maĭ marele soboruluĭ că sâmbăta a tămăduit Christos pre acea femee bolnavă, atunci s'a umplut de zavistie şi a început a grăi poporuluĭ: Şése ḑile sînt în care se cade a lucra; într'acelea să vie să se tămăduiască, ĭar nu în ḑiua sâmbeteĭ.

Aşa este zavistia; nu ştie să-şĭ alégă eişĭ binele; tot-de-una stă împrotivă bineluĭ. Pentru zavistie mulţĭ aŭ păţit rĕŭ întru acéstă lume. Îngerii, din luminaţi ce eraŭ, aŭ căḑut de s'aŭ făcut draci întunecaţi. Adam din raĭŭ a fost isgonit (Facere 3, 23). Avel de frate-sĕŭ a fost ucis. Iosif cel prea frumos de fraţiĭ sĕĭ a fost vindut în robie (Facere 37, 27). Domnul Christos în mijlocul a doĭ tîlharĭ rĕstignit. Până şi în ḑiua de astă-ḑĭ, pentru zavistie, mulţĭ pătimesc rĕŭ: case sărăcesc, cetăţĭ se risipesc, locurĭ se pustiesc. Pentru aceea zavistia este maĭ rea decât tóte rĕutăţile diavoluluĭ din început şi întru inima ómenilor celor viclenĭ se ascunde, ca şi întru inima acestuĭ maĭ mare al soboruluĭ.

Dar Domnul Christos, Cela ce este puterea şi înţelepciunea luĭ Dumneḑeŭ, a zdrobit capul şi veninul zavistieĭ. Când grăea maĭ marele soboruluĭ că nu se cade a tămădui sâmbăta, atunci Domnul a respuns luĭ şi ĭ-a ḑis: Făţarnice, fieşte-carele din voĭ, aŭ nu-şĭ deslégă boul sĕŭ, saŭ asinul sĕŭ dela esle şi-l duce de-l adapă sâmbăta? Dar acésta, fată a luĭ Avraam fiind, pre carea o a legat satana, ĭată de opt-spre-

dece anĭ, aŭ nu se cădea să fie deslegată de acéstă legătură în ḑiua sâmbetelĭ? Vĕdit-a Domnul zavistia şi nemulţămirea aceluĭ maĭ mare al soboruluĭ şi ĭ-a ḑis făţarnic, pentru-că dobitócclor luĭ ştia a face bine şi a le griji, ĭar de om ce este zidirea luĭ Dumneḑeŭ, nu gândea nimica, nicĭ grija. In loc să-ĭ pară bine şi să mulţăméscă dătătorĭuluĭ celuĭ de bine, el răpştea şi-ĭ părea rĕŭ de binele ce dobândise acea femee, ĭar mulţimea ceea ce auḑea şi vedea, se bucura şi slăvea pre Dumneḑeŭ pentru tóte minunile ce se făceaŭ de Dînsul.

Cum este zavistia de rea, aşa şi nemulţămirea pre mulţĭ a perdut. Isav pentru-că nu mulţămi luĭ Dumneḑeŭ că-l făcuse maĭ mare decât frate-sĕŭ Iacov (Eşire 25, 24), de cinste şi de binecuvîntare se lipsi, căcĭ pentru un blid de bucate îşĭ vîndu cinstea, pre carea maĭ apoĭ şi cu lacrimĭ o a căutat şi nu o a dobândit. Saul a căḑut din împĕrăţie pentru nemulţămire (precum mărturiseşte la întâĭa carte a Impĕraţilor 31, 3, 4). Ghergheseniĭ, când s'a dus Christos la dînşiĭ, nu L'aŭ primit şi de lumina Luĭ s'aŭ lipsit. Pentru nemulţămire, şi neamul jidovesc ce a fost chemat la nuntă şi n'a vrut, împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ a perdut. Aşa şi acest maĭ mare al soboruluĭ, a perdut darul luĭ Christos.

Acestea auḑind şi noĭ să ne temem şi binele niměnuĭ să nu zavistuim. Tocmelele luĭ Dumneḑeŭ, cu mulţămită şi cu credinţă să le primim, de ne este voea să scăpăm de mânia luĭ Dumneḑeŭ şi binele de veci să dobândim, unde sînt mulţimile şi cetele îngerilor, frumseţea sfinţilor, lumina dreptĭlor; de unde a fugit tótă grija, tóte suspinurile şi lacrimile, unde sînt curţile cele cu zidurĭ de petri scumpe şi

ulițile de aur, pline de lumină și de veselie; unde este liniște și odihnă fără de nicĭ o scîrbă și viață dulce fără de nicĭ un urît, întru împĕrăția cea largă și desfătată a cerîului, pre carea nóuĕ tuturor să ne-o dea, pentru mare mila Sa, Domnul nostru Iisus Christos, a Căruĭa este tótă cinstea și slava, cu Părintele și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și întru vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA A 28-a DUPA RUSALII.

CUVÎNT INAINTE.

Cine nu se va mira de dragostea luĭ Dumneḑeŭ cea mare ce a arătat neamuluĭ omenesc? că l-a chemat pre dînșiĭ la ospățul odihneĭ celeĭ de vecĭ și a trimis la dînșiĭ slugile sale, cu rugăciune, să vie la ospăț și la cina luĭ Dumneḑeŭ cea mare. Cine iarăș nu se va mîhni de nemulțămirea jidovilor, saŭ și a altor ómenĭ, cariĭ ca niște nemulțămitorĭ s'aŭ lepădat și n'aŭ vrut să se ducă, ci-șĭ aflară prilej: unĭĭ cu moșiile, alțiĭ cu negoțul boilor, alțiĭ cu poftele trupuluĭ și cu grija muereĭ, și așa se lipsiră de veselia cea vecînică și Dumneḑeŭ îĭ lepădă pre dînșiĭ, iar în locul lor chemă pre alțiĭ din calea cea rătăcită: pre orbĭ și pre șchiopĭ îĭ duse în casa Sa, cum auḑim astă-ḑi mai deslușit din Sfînta Evanghelie, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 14 stih 16—24.

Zis-a Domnul pilda acésta: Un om óre-carele făcut-a cină mare, şi a chemat mulţi; şi a trimis pre sluga lui la ciasul cinei să dică celor chemaţi: „Veniţi că iată gata sînt tóte. Şi aŭ început toţi într'un chip a se lepăda: Cel dintâiŭ a dis lui: moşie „am cumpărat, şi am trebuinţă să ies să o vĕd; ro„gu-te să mĕ ierţi. Şi altul a dis: cinci perechi de „boi am cumpărat, şi voiŭ să-i încerc; rogu-te să mĕ „ierţi. Şi altul a dis: m'am însurat, şi pentru aceea nu „pot veni. Şi întorcêndu-se sluga aceea a spus Dom„nului sĕŭ acestea. Atuncea miniindu-se stăpânul „casei a dis slugei sale: Ieşi curînd la rĕspântiile şi „uliţile cetăţei, şi săracii şi clungii şi orbii şi şchio„pii adu-i aicea. Şi a dis sluga: Dómne, făcutu-s'a „cum aĭ poruncit, şi încă maĭ este loc. Şi a dis Dom„nul către slugă: Ieşi la drumurĭ şi la uliţe şi-i în„dêmnă să intre, ca să se umple casa mea. Căci dic „vóuĕ, că nici unul din bărbaţii aceia ce eraŭ che„maţi, nu vor gusta din cina mea; că mulţi sînt che„maţi, dar puţini alcşi.

INTÂIA PARTE.

Pentru mărirea şi slava cinei lui Dumnedeŭ.

Omul acela carele a gătit cină, este Însuşi Sfîntul şi Binecuvîntatul Dumnedeŭ. Cina şi cinstea acea mare, se înţelege odihna şi dulcéţa binelui acel desăvîrşit ce este în cerîŭ gătit slugilor şi casnicilor lui Dumnedeŭ, de carea însuşi Domnul Christos a grăit Ucenicilor Sĕi dicênd: Eŭ voiŭ găti vóuĕ împĕrăţie ca să mâncaţi şi să beţi întru împĕrăţia Mea la masa Mea. O, minunat ospăţ, şi a tótă dulcéţa şi potta şi veselia vrednic! Adeverimu-ne, că a-

icea pre pământ n'are omul mai mare mângâere decât când şade la masa sa cu prietenii cei iubiţi şi se veseleşte întru tóte de ajuns; cu pace, fără de nici o grijă şi fără de nici o scîrbă mănâncă şi bea şi aşa săvîrşeşte ţiua şi dulce adórme. Când ar fi în tóte ţilele aşa să slujéscă omului, n'ar trebui mai bună viaţă pre lume decât acésta. Acest lucru şi Solomon împĕrat socotind a ţis, că decât acésta nimic n'are omul mai bine pre lume, întru tótă buna întîmplare şi întru tótă cinstea sa. Vreme ca aceea cu pace şi cu bună întîmplare, scrie Scriptura, că era în ţilele acestuiaşi Solomon, când Domnul Dumneţeŭ dete acelor ómeni pace ca aceea, în cât aveaŭ aşa de mult argint şi aur, cât este nisipul, şi ţieşte-carele dintre dînşii mânca, bea şi se veselea fără de nici o grijă, sub umbra pomilor grădinilor sale.

Dar cu mult mai mult şi neasemĕnată este pacea cea cerésca de sus. Ospăţul acela din curţile Lui şi veselia, mai mângâiósă şi mai cu dulcéţă este. Cu adevĕrat se chémă cină mare, pre carea nici un domn, nici un împĕrat a tótă lumea, a o face şi a cinsti ómenii întru acel chip, nu pot.

Artaxerx împĕratul avea o sută dóuĕ-ţeci şi şépte de ţĕri, şi vrênd să-şi arate puterea, avuţia şi slava împĕrăţiei sale, a făcut ospăţ mare prietenilor sĕi şi celor-l-alte neamuri şi celor măriţi ai Perşilor şi Midenilor, o sută şi opt-ţeci de ţile (Estir 1, 3, 4). După aceea, tuturor ómenilor câţi eraŭ în cetatea Suza, şépte ţile, de aŭ mâncat, aŭ beut şi s'aŭ veselit: dar nu toţi ómenii, ci numai dintr'o cetate, şi nu îndelungată vreme, ci numai şépte ţile. Cu nici unul dintre dînşii nu şi-a împărţit împĕrăţia, căci tutu-

ror fórte ar fi fost puţină şi el ar fi rĕmas sărac. După ospăţ iarăşĭ se întórseră care şi la sărăcia, la casa şi la neputinţa sa; şi încă mai rĕŭ, căcĭ şi cinstea aceea cu scîrbă s'a săvîrşit, când Vasti impĕrătésa, împĕratuluĭ a arătat neascultare, şi la ospăţ, la masa luĭ, n'a vrut să vie (Estir 1, 12).

Cinstea acea cerésc nu este aşa. Impĕratul împĕraţilor şi Domnul cerĭuluĭ şi al pămêntuluĭ, ne va cinsti. Bunătatea, saţiul, puterea, slava şi cinstea Luĭ, n'are sfîrşit. In curtea Luĭ, numaĭ o stea este mai mare decât tot pămêntul şi marea. El, nu numaĭ domniĭ şi boerĭĭ va cinsti, ci şi pre cel mai prost şi sărac aicea pre lume, şi fieşte-cărula dintre dînşiĭ póte să dea mai mare impĕrăţie decât a luĭ Artaxerx. Nu numaĭ şépte-decĭ de ḑile este ospăţul Luĭ, ci în vecĭ netrecuţĭ. Acest ospăţ nicĭ o schimbare, nicĭ o scîrbă, nicĭ bólă, nicĭ mórte nu aduce. Acolo, ḑice prorocul, a făcut Dumneḑeŭ cinste, unde este maĭ frumos, cu bucate dulcĭ şi cu vin ales; acolo unde nópte nu este, unde sórele nu apune şi luna nu scade; unde este viaţa tuturor şi veselie; unde tóte cugetele, tóte poftele şi lipsele nóstre se vor umplea; unde se vor sfîrşi ḑilele călătorieĭ celeĭ cu lacrimĭ; unde este mângâere ca aceea pre carea, nu numaĭ cu ochiĭ nu putem vedea, ci nicĭ cu mintea nu putem gândi; unde nu este numaĭ o picătură ca aicea, ci sînt isvóre şi ape de dulceţĭ, de veselie şi de bine netrecut, cum ḑice David. Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, Domnul Christos, pentru acésta din cerĭŭ s'a pogorît pre pământ, ca să ne facă acea cinste şi acel ospăţ, şi cale la Dînsul să ne deschidă. Aşa de cu greŭ pentru acésta a lucrat ca să ne rĕscumpere acea cinste, în cât şi sângele Sĕŭ şi viaţa Sa pentru noĭ aicea Şĭ-a pus.

De pre pământ iarăşĭ în cerĭŭ a călătorit, pentru ca să ne gătéscă loc nóuĕ acolo. Pentru noĭ a luat şi ţine moştenirea acea de acolo, pentru ca să ne cheme şi pre noĭ la Sine. Pentru acéstă cinste sînt tóte obicelurile Bisericeĭ şi ale credinţeĭ nóstre: sfîntul botez, sfînta cuminecătură, posturile, rugăcĭunile, milosteniile şi tóte faptele cele bune creştineştĭ.

A DÓUA PARTE:

Pentru lepădarea jidovilor şi pentru chemarea limbilor.

Cină mare numeşte aicea Sfînta Evanghelie, odihna acea veclnică întru vécul ce va să fie. După cină ómenii nu ĭes la lucru să se ostenéscă, ci se odihnesc pre pat. Ziua lucrătoriĭ lucréză şi rabdă orĭ zăduful, orĭ gerul; ĭar dacă vine séra, atuncĭ eĭ se odihnesc pre pat de odihnă. Aşa şi toţĭ sfinţiĭ s'aŭ ostenit întru acéstă lume şi multe scîrbe aŭ răbdat, ĭar în vécul acela se vor odihni, în lumina aceea carea pururea strălucéşte.

Cu adevărat minunată este acea cină. La ea a chemat Dumneḑeŭ, întâĭŭ neamul jidovesc, cu Legea şi cu Prorociĭ, cum a grăit către dînşiĭ Pavel Apostol şi a ḑis: „Vóuĕ s'a căḑut întâĭŭ să mărturisim cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ; ĭar dacă l'aţĭ lepădat şi v'aţĭ făcut înşi-vĕ pre voĭ nevrednicĭ vieţeĭ de vecĭ, ĭată acum noĭ ne întórcem la limbĭ, că aşa ne-a ḑis Dumneḑeŭ“ (Fapt. Apost. 13, 46—47). Decĭ, întâĭŭ jidoviĭ aŭ fost chemaţĭ la credinţa luĭ Christos şi la Biserica Luĭ aicea pre lume, pentru care a fost să intre la cina cea mare şi veclnică. Dar pentru-că s'aŭ lepădat şi înşişĭ pre sine s'aŭ osîndit, pentru aceea şi Dumneḑeŭ pre dînşiĭ ĭ-a blestemat ca să nu guste nicĭ o-dinióră din acea cină.

După aceea către alţi óspeţi a trimis Domnul Dumneḑeŭ, de aŭ chemat pre cei săraci şi neputernici, şchiopi şi orbi, adecă neamul păgânesc ce am fost noi limbile, pre cari îi ţincaŭ jidovii că sînt săraci şi neputernici cu sufletele, fără de Dumneḑeŭ şi fără de lege, fără de făgăduirea luĭ Dumneḑeŭ şi fără cunoştinţa Luĭ, ca nişte orbi şi şchiopi ce nicĭ vedeaŭ, nicĭ ştiaŭ să umble pre calea luĭ Dumneḑeŭ. Pre aceştia i-a chemat Dumneḑeŭ la credinţa cinel celel marĭ.

Între óspeţiĭ ce şed la masa sfinteĭ Evangheliĭ, sînt uniĭ lepădaţi mai rĕŭ decât jidoviĭ, cariĭ singurĭ de bună voea lor se lépădă şi se osîndesc de către cinstea şi ospăţul acela.

Cel d'intâiŭ, spune Sfînta Evanghelie, că aŭ cumpărat sate. Aceştia sînt cela ce năḑéjduesc spre avuţie, se îmbogăţesc din ostenéla altora şi iubesc odihna trupuluĭ şi tot în mândriĭ şi în dulceţi a petrece.

Cel de-al doilea, spune Sfînta Evanghelie, că aŭ cumpărat pluguri de boĭ. Aceştia sînt plugariĭ, ţĕraniĭ, proştiĭ, carĭ numaĭ pentru agonisită şi pentru vite grijesc şi tot de aceea numaĭ se nevoesc, iar de darurile luĭ Dumneḑeŭ puţinel gândesc, şi numaĭ pământul caută, iar nu cerĭul.

Cel de-al treilea sînt cela ce aŭ luat muĭere, cariĭ, lângă lucrul cel fără de lege de curvie, adecă lângă mueriĭ, tot-de-una şed, în pofte spurcate, în murdăriĭ de păcate trupeştiĭ locuesc şi în curviĭ ca într'o tină se tăvălesc.

Şi aşa aceştia toţi pentru sate şi pentru mueriĭ, se lépădă de veselia cinel aceleea.

Întâiă este mândria şi mărirea pentru care aŭ căḑut îngeriĭ din cerĭŭ şi s'aŭ făcut diavoliĭ (Isaia 14, 14,

15). Al doilea, lăcomia este pentru care Adam a căḑut din raiŭ (Facere 3, 23). Al treilea, necurăţia este pentru care lumea s'a înecat cu potop de apă (Facere 7, 17, 18). Chemaţiĭ aceştia încă cu aceste treĭ păcate cad din împărăţia cerĭuluĭ şi nu se învrednicesc să intre în casa Domnuluĭ de sus, să guste din cina Luĭ.

Cumpărat-am sat, dar ce am dobândit când cu strâmbul şi rĕŭ l'am dobândit, şi pentru dinsul pre Dumneḑeŭ şi cerĭul am perdut? Pentru un mĕr, ca copiiĭ, aĭ vîndut moştenirea cea veĭnică; pentru un blid de bucate, ca Isav, ţĭ-aĭ vîndut binecuvîntarea (Facere 25, 33, 34). Ce aĭ dobândit, astă-ḑi cauţĭ spre ele, ĭar mâne saŭ poĭmâne de nevoe trebue să te ducĭ dela ele. Unde sînt curţile, îmbrăcămintele? Unde se duce omul?—Gol spre frig, flămând spre fómete, bolnav spre bóle, neputincios spre neputinţe. Boiĭ şi dobitocul pentru care pre Dumneḑeŭ a mâniat, neguţătoria şi baniĭ, ce folos îĭ vor aduce dacă perde mila luĭ Dumneḑeŭ? Să înjuge boiĭ la carul în care îl vor duce după mórte la grópă şi să pue toţĭ boiĭ şi tótă avuţia cu sine să o îngrópe, óre fi-ĭ-va de vre un folos? Poftele şi dulceţile trupuluĭ, aŭ dóră nu se întorc şi acelea întru urît, în bóle, în vătămăturĭ şi în scurtarea vieţeĭ?

O, cumpărătorĭ de sate, vînḑĕtorĭ de boĭ şi poftitorĭ trupeştĭ, până când nu vĕ veţĭ socoti? Dumneḑeŭ din cerĭŭ a venit de a spus vóuĕ de slava cea mare a cerĭuluĭ, de bunătatea caseĭ Părinteluĭ Sĕŭ şi de gustarea cea dulce la ospăţul la carele singur va căuta. Spus-a vóuĕ de mila Sa cea dumneḑeéscă către voĭ, că pre voĭ vĕ chémă la cina Sa cea veĭnică, pre carea cu cinstit sângele Fiĭuluĭ Sĕŭ vóuĕ a rĕs-

cumpărat şi vóuĕ o ţine Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ; ĭar voĭ un dar ca acela îl lepădaţĭ şi cu sate şi cu boĭ şi cu muerĭ vĕ aflaţĭ pricină? Mare nebunie şi neinţelepcĭune arătaţĭ! Cine va fi atâta de nebun ca să ĭubéscă a merge maĭ virtos la masa unuĭ sărac, decât la masa Domnuluĭ sĕŭ, Carele îl rógă, îl cere şi-l póte îmbogăţi, şi tótă casa luĭ să o aducă la acea cinste a aceleĭ mese?

Să nu zăbovim când ne chémă, nicĭ să fugim de acea cinste ceréscă. Să apucăm până nu se mânie Domnul caseĭ, până nu pune alţĭ óspeţĭ la masa Sa, până nu ne lépădă dela darul Sĕŭ şi dela gustarea bineluĭ ceresc. Să nu stăm afară şi să vedem pre alţĭ óspeţĭ la masă şi să ḑicem: dar aceştĭa ce sînt? De care ne-am rîs, ne-am bătut joc şi ne-aŭ părut că sînt fără de minte şi nebunĭ, şi viaţa lor fără de cinste, socoteşte acum că sînt însoţiţĭ întru fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ. Pre ceĭ de rînd şi pre ceĭ săracĭ nu-ĭ împedecă avuţia şi bunătatea lumeĭ, pre carea neavêndu-o se grijesc de cea ceréscă şi le este drag să audă de altă domnie dacă acésta n'aŭ; drag le este să audă de alt bine dacă pre acesta nu-l aŭ. De a şi dat Dumneḑeŭ celor bogaţĭ avuţie pre lume, însă cu inima să fie săracĭ şi în fapte bune bogaţĭ. Săraciĭ să nu se scîrbéscă de sărăcie, ci de bună voe să stea pre sărăcia lor şi spre Dumneḑeire, căcĭ sărăcia preste voe, dorire către bunătatea ceréscă nu face.

O Dómne, îngrozirea ta cu carea veĭ să goneştĭ pre ceĭ nemulţămitorĭ dela bucuria Ta şi dela voróva Ta cea ceréscă, să îngrozéscă inima nóstră de către binele şi bucuria acesteĭ lumĭ trecĕtóre, să ĭubim binele şi bucuria cea netrecută, pentru Iisus Christos Fiĭul Tĕŭ, Carele împĕrăţeşte cu Tine şi cu Duhul

Sfînt într'o Dumneḑeire neîmpărţită, întru veci vecilor netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA

A 29ª DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE

Pre cât de mare dar este mulţămirea sufletuluĭ celuĭ drept, pre atâta de rea şi de vătămare este sufletuluĭ nemulţămirea. Mulţămirea adună milă şi bine şi ĭa darurĭ dela Dumneḑeŭ, ĭar nemulţămirea risipeşte şi perde şi de mila luĭ Dumneḑeŭ departe goneşte pre ómeniĭ ceĭ nemulţămitorĭ, ca şi pre aceĭ nóuĕ buboşĭ (leproşĭ) de cariĭ mărturiseşte Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 17 stih 12—19

In vremea aceea, intrând Iisus într'un sat, l'aŭ întimpinat pre el ḑece bărbaţĭ buboşĭ, cariĭ staŭ de departe, şi aceĭa aŭ ridicat glas ḑicênd: Iisuse, „Invăţătorule, milueşte-ne pre noĭ. Şi vĕḑêndu-ĭ le-a „ḑis lor: Duceţi-vĕ de vĕ arătaţĭ preoţilor. Şi a fost „când mergeaŭ eĭ, s'aŭ curăţit. Iar unul dintru dîn„şiĭ vĕḑênd că s'a vindecat, s'a întors, cu glas mare „slăvind pre Dumneḑeŭ; şi a căḑut cu faţa la picĭó„rele luĭ mulţămindu-ĭ; şi acela era samarinean. Şi

„Iisus rĕspunḑênd a ḑis: Aŭ nu ḑece s'aŭ curăţit? Şi „celĭ nóuĕ unde sînt? Nu s'aŭ aflat să se întórcă să „ḑea slavă luĭ Dumneḑeŭ, fără numaĭ acest strein? „Şi ĭ-a ḑis luĭ: Scólă şi te du; credinţa ta te-a mântuit.

INTĂIA PARTE:

Pentru mila ce Domnul nostru Iisus Christos o dă şi celor nevrednicĭ, şi pentru nemulţămirea celor nóuĕ leproşi

Minunat este Dumneḑeŭ întru tóte lucrurile Sale şi nepricepute sînt tocmelele Luĭ. Cine va putea să spue lucrurile Luĭ şi mila binelueĭ Sĕŭ? Precum izvorăsc dintr'un izvor ape de adapă tóte hĭarele pămêntuluĭ curate şi necurate, aşa şi mila cea veclnică a Domnuluĭ nostru Christos, izvoraşte multe darurĭ şi se daŭ şi celor vredniclĭ şi celor nevrednicĭ. Sfinţia Sa ştie pre celĭ nevrednicĭ şi pre celĭ nemulţămitorĭ. Ştie şi începutul şi sfirşitul tuturor făpturilor încă maĭ înainte de ce le-a făcut. Dar pentru-că Sfinţia Sa este milă veclnică tuturor întinsă şi dătătóre, pentru aceea se dă şi celor nevrednicĭ şi nemulţămitorĭ. Ştiut-a Dumneḑeŭ nevrednicia satanelĭ şi căḑerea luĭ încă maĭ înainte de ce l'a făcut, dar ca un deplin ziditor umplênd mila Sa, făcutu-l'a să cunóscă lumina din întunerec. Încă şi de Adam dacă vom socoti, nu vom putea face să nu ne mirăm că şi a acestuĭa nemulţămire şi nevrednicie a ştiut, dar pentru aceea tot l'a făcut pre dînsul şi în raĭŭ l'a tocmit să locuiască. Tot aşa şi pre acelĭ nóuĕ buboşĭ, ĭĭ ştia Domnul că nu vor mulţămi, însă pentru mila Sa ĭ-a vindecat de lepră.

Lepra este o bólă rea pre trup şi bube pre cap şi pre obraz. Pre unĭĭ ca aceĭa în Legea Veche ĭĭ goniaŭ din oraş şi din sat (precum vedem că se mărturiseşte la Cartea Numerilor 5, 1 şi 2). Era o ra-

nă cumplită trimisă dela Dumnedeŭ pre neamul jidovesc, pentru neplecarea şi necredinţa lor. Indoită durere răbda leprosul: Intr'un chip pre trup, într'alt chip pre suflet. Era gonit nu numaĭ de alţĭ ómenĭ, ci şi din casa sa: dela femee şi dela copiĭ sĕĭ. Iar când se vrea întîmpla să se ducă dela vre unul acea lepră, atuncea se ducea acela la preoţĭ de se arăta. Preotul avea semn de cunoştea cine se curăţea, şi-l primea; iar pre cela ce încă nu se curăţea, ĭarăşĭ îl gonea afară din oraş.

Intru atâta pedépsă fiind aceĭ dece leproşĭ, vĕdênd pre Domnul Christos că merge printre Samaria şi Galileea, să intre într'un oraş, aŭ stătut departe, că nu cutezaŭ să se apropie, pentru necurăţia lor, şi aŭ strigat: Iisuse, îndreptătorule, milueşte-ne, că Te ştim că aĭ venit la noĭ dela Dumnedeŭ, doftor milostiv, de vindecĭ tóte ranele şi tóte bólele din ómenĭ, draciĭ goneştĭ şi ómeniĭ îndreptezĭ pre calea cea adevĕrată; pentru aceea strigăm şi noĭ: milueşte-ne pre noĭ! Nu cerem aur, nicĭ argint, ci feţele nóstre să curăţeştĭ ca să nu fim goniţĭ dela ómenĭ. Iar Domnul Christos, ca un Mântuitor al tuturor şi adevĕrat izbăvitor din mórte şi din ĭad, Cela ce ascultă pre toţĭ cela ce strigă către Dînsul, ascultat-a şi pre dînşiĭ şi ĭ-a vindecat numaĭ cu cuvîntul, dicênd: Duceţi-vĕ de vĕ arătaţĭ preoţilor.

Cu acésta cinsti Domnul céta preoţéscă. Aşa era Legea şi pentru aceea la preot ĭ-a trimis pre dînşiĭ să se arate că s'aŭ curăţit. De a ţinut Sfinţia Sa Legea, fiind Domn Legeĭ, cu cât maĭ vîrtos se cade nóuĕ a ţinea Legea luĭ Dumnedeŭ şi a nu călca poruncile luĭ Dumnedeŭ? şi maĭ vîrtos a se pleca preoţilor ca unora ce sînt trimişĭ dela Dumnedeŭ spre

alegerea necurăţiilor nóstre, nu numaĭ celor trupeştĭ, ci şi celor sufleteştĭ. Precum alegeaŭ preoţiĭ atuncea şi cunoşteaŭ curăţia şi necurăţia celor leproşĭ, aşa şi acuma preoţiĭ ceĭ iscusiţĭ şi duhovniciĭ, cunosc stricăciunea ranelor nóstre celor sufleteştĭ, când se curăţesc şi când se înmulţesc.

Şi a fost dacă a trimis Domnul pre aceĭ leproşĭ la preoţĭ, mergênd eĭ s'aŭ curăţit. Unul dintr'înşiĭ vĕdênd că s'a curăţit, s'a întors şi cu glas mare lăuda pre Dumuedĕŭ şi a căḑut pre faţa sa la picĭórele Luĭ de mulţămea luĭ Dumneḑeŭ Celuĭa ce l'a vindecat. Iar Iisus a ḑis: Ḑece s'aŭ curăţit; ceĭ nóuĕ unde sînt? Cum nu s'aŭ întors să dea slavă luĭ Dumneḑeŭ? Numaĭ acesta de altă limbă? Şi a ḑis luĭ: Scólă, credinţa ta te-a mântuit.

Pretutindenea se arată nemulţămirea jidovilor către binele luĭ Christos. Mulţămirea limbilor a arătat acest samarinén. Ḑece leproşĭ se curăţiseră şi întocma vindecare aŭ dobândit, iar mulţămirea nu le-aŭ fost întocma, căcĭ ceĭ nóuĕ nu s'aŭ întors să dea laudă luĭ Dumneḑeŭ, şi eraŭ israilteniĭ. Maĭ gata aŭ fost păgâniĭ a crede luĭ Christos, decât nemulţămitoriĭ jidovĭ; pentru aceea şi Domnul a primit pre samarinén ca pre un credincĭos şi înţelept. De atuncĭ a creḑut în Christos samarinénul acela şi în tótă Samaria lăuda binele Luĭ. Pentru aceea samarinénul acela s'a învrednicit întru mărirea cea de veciĭ, nu numaĭ aicea pre pământ, ci şi în cerĭŭ; iar aceĭ nóuĕ nemulţămitoriĭ, pentru nemulţămire aŭ căḑut din slava cea veĭnică, şi aicea şi acolo. Pentru ast-fel de nemulţămire mulţĭ şi marĭ din mult bine aŭ căḑut şi la mare rĕutate aŭ ajuns.

A DÒUA PARTE:

Pentru păcatele din pricina cărora cu lepră certa Dumnedeŭ pre ómeni.

Se află în Sfînta Scriptură, că pentru unele păcate craŭ certaţi dela Dumnedeŭ ómenii, cu lepră, pentru aducerea aminte şi pentru învĕţătura nóstră, ca să scăpăm de necurăţia sufletelor nóstre. —

Mai întâiŭ cetim despre Mariam sora lui Moisi şi a lui Aaron, că răpştea şi clevetea împrotiva frăţinesĕŭ Moisi, carele era pus de Dumnedeŭ la mare dregătorie preste ómenii lui Dumnedeŭ, pentru care lucru îl clevetea pre dînsul şi dicea: „Aŭ dóră numai către Moisi a grăit Dumnedeŭ? Aŭ dóră nu va grăi şi către noi?“[1]) Intru nimic nu socotea dregătoria cea înaltă a frăţine-sĕŭ. Spune Scriptura, că auḑind Dumnedeŭ S'a mâniat şi a sloboḑit pre dînsa lepră, atâta cât s'a rugat Moisi lui Dumnedeŭ pentru dînsa, şi pentru voea lui, căci era drag lui Dumnedeŭ, o a iertat de acel păcat. Însă aşa curînd dintru acea certare a o sloboḑi n'a vrut, până nu s'a pocăit şépte ḑile afară din tabără. Deci, mare păcat şi de mórte este clevetirea împrotiva celuĭ mai mare şi când cine-va osîndeşte pre altul pentru vina în care este şi el vinovat.

Pentru păcat a certat Dumnedeŭ cu lepră pre Neeman harapul, şi cu aceea l'a tras la cunoştinţa Sa cea sfîntă. Spune Scriptura[2]), că a fost om mare la Dumnedeŭ şi în cinste deosebită. Fiind mai marele oştirel, cu dînsul a izbăvit Dumnedeŭ Siria. Era om puternic şi bogat, însă plin de lepră. Mândria lui o certasc Dumnedeŭ cu bube, căci era trufaş. Acest

[1]) Numerĭ 12, 2.
[2]) IV Împĕraţi (II Regi) 5, 1.

lucru îl face Dumnedeŭ mai mult întru cei mari, slobodind preste ómeni neputință ca aceea, pentru ca să cunóscă că sînt și ei ómeni, nu sînt dumnedei, nici póte cinstea să le slujéscă desăvîrșit, ci să cerce altă cinste, adecă pre cea veĭnică. Deschis-a Dumnedeŭ lui Neeman ușa milei Sale cu o fată ce era robită din țéra jidovéscă și slujea la nevasta lui[1]). Fata știa pre Elisieŭ proroc în țéra ei, și spunea către stăpâna ei de minunile ce face prorocul, și dicea că de-ar merge Domnul ei la dînsul, l'ar tămădui. Minunat este Dumnedeŭ, Carele o învățătóre ca aceea trimise în casa lui Neeman; că pentru sluga cea bună, și casa stăpânului ei o binecuvintéză Dumnedeŭ. Plecat-a Neeman cu carte dela împĕratul sĕŭ la Ioram împĕratul jidovesc, cu pompă, cu avuție și cu slugi multe. A sosit la împĕratul și a fost trimis la proroc. S'a dus și a stătut înaintea casei prorocului, cu acea pompă mare. Insă prorocul, pentru ca să vindece întâiŭ mândria lui, n'a eșit la dînsul, numai ce a trimis de i-a dis: Du-te la Iordan și te spală de șépte ori în el, și te vei sănătoșa și trupul tĕŭ se va curăți[2]). Iar el, ca un mândru, s'a mâniat că n'a eșit prorocul la dînsul, și că l'a trimis la tămăduire așa de próstă, și a dis: Aŭ dóră n'am eŭ mai bune ape la Damasc? Și a plecat mânios. Dar slugile lui îl rugaŭ și i-aŭ dis să facă tóte câte dise prorocul. După cuvintele lor s'a întors și a crecut, fiind-că nu numai la proroc, ci și la apa unde este dișa lui Dumnedeŭ, se pot face tóte preste firea omului. Și așa a mers, s'a spălat în Iordan și s'a curățit, după cuvîntul prorocului.

De aceea, domnii cei mari ai lumei să se păzéscă de

[1]) IV Împărați (II Regi), 5, 3.
[2]) Tot acolo, 5, 10—11.

mândrie, că ştie Dumnedeŭ a-ĭ smeri, şi celor maĭ săracĭ ce sînt slugĭ luĭ Dumnedeŭ a-ĭ înălţa; că şi cu nişte săracĭ şi proştĭ ca aceĭa se slujeşte Dumnedeŭ şi cu dînşiĭ tămăduieşte sufletele nóstre. Iar preoţiĭ, de mândria slujitorilor, a curtenilor domneştĭ şi boereştĭ, să nu se témă când îĭ sperie şi-ĭ plécă Dumnedeŭ sub ascultarea lor cea sufletéscă.

Dumnedeŭ a certat cu lepră pre Gheezi sluga acestuĭaşĭ proroc, pentru lăcomie şi pentru precupia Duhuluĭ Sfînt; că dacă n'a vrut prorocul să ĭa dela Neeman darurĭ pentru vindecare, Gheezi sluga luĭ a alergat, a ajuns pre cale pre Neeman şi în numele prorocului a cerut dela Neeman şi a luat banĭ şi veşminte scumpe[1]). Când a tăgăduit înaintea prorocului că n'a luat, prorocul l'a vĕdit pre dînsul că a luat cutare şi cutare şi ĭ-a ţis: Tu veĭ lua lepra aceluĭa ce ĭ-aĭ mințit; că pre dînsul pentru mândrie căduse, ĭar pre tine pentru lăcomie; el s'a curățit, ĭar tu te veĭ bolnăvi. O, mare puterea luĭ Dumnedeŭ pre proroc! Ştia gândurile ómenilor şi era de faţă acolo unde cu trupul nu era. Şi până astă-ţĭ ómenĭ maĭ înainte cunoscĕtorĭ sînt în lume, pre cariĭ singur Dumnedeŭ îĭ ştie.

Află-se în Scriptură şi un împĕrat cu numele Iozie, pre care l'a certat Dumnedeŭ cu lepră, pentru înălţarea şi pentru îndrăznirea cu carea lua pre sine cinstea preoţéscă şi vrea să slujéscă în Biserica luĭ Dumnedeŭ ca un preot. Acest lucru nu se cădea luĭ, ca unuĭ om mirén, şi-l înfruntă arhiereul cel mare ţicênd: Nu este lucrul tĕŭ, împĕrate, a cădi luĭ Dumnedeŭ. Preoţesc este acest lucru. Spre acéstă slujbă sînt ceĭ sfinţiţĭ. Iar dacă n'a vrut să asculte,

[1]) IV Impĕr. (II Reg.) 5, 21.

Dumnedeŭ cu lepră l'a lovit, carea îndată s'a arătat în fruntea luĭ, şi s'a speriat. A fost lepădat din Biserică şi a rămas vătămat şi închis în tótă viaţa sa până la mórte. Decĭ, să se témă fieşte-cine a se amesteca în lucrul şi în tréba preoţéscă.

Maĭ apoĭ a certat Dumnedeŭ cu acéstă bólă pre nepoţiĭ luĭ Ioav, pentru ucidere şi vărsare de sânge ce făcuse Ioav; căcĭ Dumnedeŭ cértă fiiĭ pentru păcatele părinţilor, maĭ vîrtos când îĭ blestemă niscarĭ ómenĭ drepţĭ, cum blestemase David împĕrat pre Ioav.

Pre uniĭ ca aceĭa slobodea Dumnedeŭ lepră, ca să le arate, cât Îĭ este de urît păcatul, şi că ceĭ ce zac întru păcate sînt vredniciĭ a fi goniţĭ din Biserică şi din cerîŭ. Umblă Domnul Christos între noĭ, până sîntem întru acéstă lume, cu slugile Luĭ cu preoţiĭ în Biserică cu binele şi cu mila Sa aceea, împrăştiind baniĭ şi împărţind avuţia sănătăţeĭ celeĭ sufleteştĭ şi curăţire păcatelor, numaĭ de am vrea să ne grijim noĭ înşine şi să strigăm către Dînsul: Dómne, al Tĕŭ este tot cât am, dator sînt cu cât am să fac voea Ta, tóte daŭ în mânile Tale, învaţă-mĕ a le cheltui. Nu numaĭ róda, ci şi pomiĭ şi grădina, Ţie închin. Nu numaĭ agonisita, ci şi trupul şi sufletul, Ţie daŭ. Învaţă-mĕ a le cheltui spre lauda Ta, spre folosul săracilor şi fraţilor Tĕĭ. Spre mântuirea sufletuluĭ meŭ dela Tine sînt tóte, la Tine să se întórcă; că a Ta este lauda în vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A 30-A DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Precum călătorii când intră în cârciumă, nimic întru ea nu ţin că este al lor, ci şi uneltele lor ce bagă întru ea, cu socotinţă le pun să nu le pérdă saŭ să uîte ce-va la plecare, aşa şi noĭ sîntem datorĭ pururea să ne socotim călătorĭ întru acéstă lume şi nimic să nu ţinem întru ea că este al nostru; cum şi Domnul nostru Iisus Christos, fiind aicea pre lume, a grăit despre Sine şi a ḑis: „Fiiul omenesc n'are unde să-şĭ plece capul“, cum auḑim în Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap. 9 stih. 57—62.

În vremea aceea, mergênd Iisus pre cale, ḑis-a órecine luĭ: Voĭŭ să merg după tine orĭ unde veĭ merge, Dómne. Şi a ḑis Iisus luĭ: Vulpile aŭ vizuniĭ „şi paserile cerîului cuiburĭ, dar Fiiul omenesc n'are „unde să-şĭ plece capul. Şi a ḑis către altul: Vino „după mine. Iar el a ḑis: Dómne, porunceşte-mĭ în„tâiŭ să merg să îngrop pre tatăl meŭ. Şi a ḑis luĭ: „Lasă morţiĭ să-şĭ îngrópe morţiĭ lor, iar tu du-te „de vesteşte împărăţia luĭ Dumneḑeŭ. Ḑis-a şi altul: „Voĭŭ să merg după tine, Dómne, numaĭ întâiŭ mĕ „lasă să tocmesc cele ce sînt în casa mea. Iar Iisus

„a ḑis către el: Nimenea, puind mâna luĭ pre plug şi „căutând îndărăt, este îndreptat întru împĕrăţia luĭ „Dumneḑeŭ.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru streinătatea şi sărăcia lui Christos pre pământ.

Dumneḑeŭ, pre Carele nicĭ un loc nu-L cuprinde, nicĭ Se mută cu mărirea din loc în loc, că este pretutindenea de faţă, Acela de bună voea Sa a fost strein pentru noĭ şi minunat a călătorit minunatul Dumneḑeŭ: din mărire întru smerenie, din cerĭŭ pre pământ. Pre pământ a călătorit din loc în loc: din Vitleem în Eghipet a fugit[1]). Din Eghipet în Nazaret a călătorit; din Nazaret în Ierusalim S'a înstreinat; — din cetate în cetate şi din sat în sat, de pre uscat pre mare şi de pre mare în pustiĭ. Strein în lume, fără de casă, tot-de-una Se trudea şi umbla căutând óĭa cea perdută - neamul omenesc El, Păstorul cel bun[2]). Şi ĭarăşĭ din lume a călătorit: Dumneḑeŭ cel tare, ca un Mĭeluşel blând, spre mórte şi spre rĕstignire; de pre cruce în ĭad şi din ĭad ĭar în lume întru mare slavă, pentru înviere. Din lume a călătorit în cerĭŭ, adecă de pre pământ S'a suit cu trup la Părintele Sĕŭ, unde a fost şi maĭ înainte, şi acolo cu călătoria Sa a veselit şi a bucurat îngerĭĭ şi arhanghelĭĭ, heruvimĭĭ şi serafimĭĭ, şi a şeḑut de-a drépta luĭ Dumneḑeŭ maĭ pre sus de tóte cetele începĕtoriilor şi tăriilor, preste înălţime. Acéstă călătorie a streinătăţeĭ Luĭ, de demult a vĕḑut-o Prorocul Ieremia, cu Duhul Sfînt, şi a ḑis[3]): „Cela ce eştĭ nă-

[1]) Mat. 2, 14.
[2]) Ioa. 10, 11.
[3]) Ierem. 14, 8—9.

dejdea israiltenilor şi izbăvitorul nostru în vreme de scîrbă, pentru ce eştĭ ca un strein pre pământ şi ca un om călător te sălăşlueştĭ prin locaşurĭ omeneştĭ? De ce eştĭ ca un vitéz ce nu-şĭ póte folosi?"

Acéstă streinătate a Domnuluĭ Tĕŭ, o omule creştine, pre tine te învaţă a fi smerit şi sărac de bună voe. Acela pentru tine a sărăcit, ca tu cu avuţia Luĭ cea veĭnică să te îmbogăţeştĭ. Acela a fost ca un strein pre pământ, ca ţie să-ţĭ gătéscă odihnă şi moşie în cerĭŭ. Acela, Carele în casa ta aicea pre lume n'a avut nicĭ capul unde-Şĭ pleca, ţie împĕrăţia cea largă şi desfătată a luĭ Dumneḑeŭ ţĭ-a deschis. Cu acestea cu tóte, dă chip de fapte bune, ţie, o omule. Mândria ta cu acestea o smereşte, ca tu nimic să nu ţĭĭ că este al tĕŭ pre pământ: nicĭ cetate, nicĭ sate, nicĭ case, nicĭ avuţia, încă nicĭ fiiĭ şi fiicele. Nicĭ măcar trupul nu este al tĕŭ, ci este al Celuĭa ce l'a zidit. Pentru aceea să nu gândeştĭ că dóră este al tĕŭ ce-va pre pământ, că mórtea stăpâneşte pre tóte. Goĭ ne naştem în lume, goĭ ne ducem din lume. Nu te lega cu lucrurile cele putrede şi amăgitóre ale acesteĭ lumĭ ca şi cum aĭ fi locuitor în veci aicĭ în lume, ci trimite gândul tĕŭ înainte în vécul şi în lumea ce vine. Mută cugetul tĕŭ de aicea în cerĭŭ şi te grijeşte de acelea. Nu lăsa gândul tĕŭ să se tăvăléscă pre pământ în păcate, ci-l trimite degrab din întunerec în lumină, din mórte în viaţă, de pre pământ în cerĭŭ. Părăseşte tótă înşelăciunea păcatuluĭ în lume. Cu bucurie călătoreşte pre urma Domnuluĭ tĕŭ, asemĕnându-te streinătăţeĭ şi săracieĭ Luĭ.

„Fiĭul Omenesc" S'a numit pre Sine Domnul Christos, pentru luarea trupuluĭ, şi a ḑis că n'are în lume unde să-Şĭ plece capul, căcĭ Dumneḑeŭ nu lo-

cueşte întru inima ómenilor celor păcătoşĭ, ci vulpile, adecă draciĭ ceĭ viclenĭ, şi paserile, adecă gândurile cele de mândrie, se înculbézĕ; ĭar Fiĭul Omenesc acolo n'are capul unde-Şĭ pleca.

Acestea audind şi tu, nevoeşte-te degrab de goneşte din casa trupuluĭ tĕŭ vulpile cele împuţite şi paserile cele necurate; mătură casa ta, adecă trupul tĕŭ, cu pocăinţa şi cu ispovedania; spală împuţiciunea dintru ea, cu lacrimile; cădeşte-o cu tămâe de rugă şi o împodobeşte cu fapte bune. Dacă te va vedea Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, Christos, făcênd aşa, atuncea va intra în casa ta, scîrba ta o va schimba întru bucurie, va face Luişĭ locaş acolea, o va umplea de tóte darurile cele cereştĭ, sufletul tĕŭ îl va lumina şi cu veselia cea veşnică îl va sătura. Atuncea întunerecul şi mórtea va fugi dela tine, neputênd răbda să vadă lumina şi viaţa cea de veşĭ în casa ta. După aceea nu veĭ maĭ fi cuĭb de vulpĭ întunecat, ci veĭ fi locaş luminat Sfintelĭ Treimĭ şi curte Împĕratuluĭ ceresc. De-a pururea veĭ avea întru tine lumina luĭ Christos.

A DÓUA PARTE.

Pentru călătoria nóstră întru acéstă lume, şi că nu ni se cade să căutăm înapoĭ măcar de ne-ar fi şi cu greŭ.

Călătoria nóstră întru acéstă lume este fórte sîrguitóre; este ca o apă repede ce curge. Alergăm şi ne apropiem de mórte. Dilele nóstre trec ca o umbră de nour fără de ploe, ca corabia pre mare ce o bate vêntul spre margine, ca o pétră din deal la vale când se prăvăleşte şi nu se póte opri. Aşa merge de tare şi viaţa nóstră către mórte. Noĭ sîntem ca nişte nemernicĭ întru acéstă lume, după cuvîntul Proroculuĭ David[1]), fiind-că acéstă lume

[1]) Psalmul 118, 19.

este ca o cârciumă; numaĭ pentru călătorĭ este făcută şi pentru hrana călătorilor. Şi întru ca cine este stăpân? este mórtea; şi este fórte mâniósă; curînd ne scóte din casa sa şi ía dela noĭ tot cât avem, ca un fur şi ca un tîlhar, şi ne lasă goĭ numaĭ cu trupul, de ne ducem în cale departe şi streină.

Pentru aceea se cade, ţie, o omule, să ştĭ de unde viĭ şi unde te ducĭ. Duci-te din ce n'aĭ fost, întru viaţa ceea ce este pururea fiitóre, din întunerec în lumină. Călătoreştĭ întru acésta lume ca printr'o pădure întunecată, plină de furĭ şi de tîlharĭ, de hĭare rele şi cumplite, plină de dracĭ, de zmeĭ sburătorĭ şi de alte duhurĭ rele. Unĭĭ caută trupul tĕŭ să-l înghită, alţiĭ sufletul tĕŭ să-l mănânce: unĭĭ cu lăcomia avuţieĭ, alţiĭ cu necurăţia curviei, alţiĭ cu mândria lumeĭ şi cu iubirea mărireĭ. Călătoreştĭ întru acésta lume ca şi cum aĭ înota pre o mare cu valurĭ şi cu vênturĭ rele, unde sînt în tóte ţilele furtunĭ de scîrbe: de o parte bat valurile bólelor şi ale neputinţelor, de altă parte valurile năpăştilor, săracilor, nevoilor şi greutăţilor celor maĭ marĭ. Precum este în mare că peştiĭ ceĭ marĭ înghit pre ceĭ micĭ, aşa şi întru acésta lume ceĭ puternicĭ pre ceĭ neputernicĭ; de tóte părţile eştĭ în frică şi în gróză, în cât nu ştĭ dacă veĭ fi viŭ până a dóua ţi.

Pentru aceea, te rog, să cunoştĭ călătoria ta şi să ştĭ unde te ducĭ. Dacă veĭ cunóşte, ştiŭ că te veĭ teme şi te veĭ folosi. Duci-te într'o cale neştiută, în locurĭ straşnice, în lume minunată, şi trebue a întra pre dóuĕ porţĭ gróznice, unde tricĭ şi spaĭmă mare va avea sufletul tĕŭ. Intâĭa pórtă este mórtea, prin carea cu voe tără voe trebue a trece cu destulă durere. La acea pórtă sînt strejariĭ mânioşĭ şi nemilostivĭ,

carii te vor încungiura şi te vor desbrăca de tóte câte aĭ întru acéstă lume şi vor lua dela tine tóte. Numaĭ cele sufleteştĭ îţĭ vor lăsa, de veĭ avea; iar de nu veĭ avea nicĭ acestea, numaĭ gol te vor lăsa şi aşa trebue să viĭ la a dóua pórtă a judecăţeĭ luĭ Dumneḑeŭ, înaintea a atâta mulţime de îngerĭ şi atâtea soboŕe de sfinţĭ, prietenĭĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi tocma înaintea feţeĭ dreptuluĭ Judecĕtor, unde te veĭ teme şi te veĭ cutremura, că nu veĭ şti ce te va întimpina şi cum va fi, şi ce rĕspuns veĭ avea. Şi încă de veĭ merge gol, o! ce ruşine veĭ păţi! că întâiŭ te vor întreba: ce aĭ venit aşa gol şi sărac? şi îţĭ vor ḑice: ce aĭ făcut veşmintul cel fără de mórte cu carele te-aĭ îmbrăcat în sfîntul botez? După aceea şi de alte darurĭ sufleteştĭ te vor întreba, şi îţĭ va ḑice Dreptul Judecĕtor: Pentru ce aĭ venit ca un rob, gol şi sărac, aicea înaintea a atâţea fiĭ dumneḑeeştĭ şi înaintea scaunuluĭ mărireĭ Mele? Ce aĭ făcut darurile creştinătăţeĭ? Unde le-aĭ perdut? Întru nimic n'aĭ băgat în sémă darurile Mele, nicĭ aĭ mulţămit pentru binele Meŭ ce ţĭ-am dat; pentru aceea şi Eŭ întru nimic nu te socotesc, ci ca pre un rob viclén după lucrul tĕŭ te voiŭ judeca şi faţa Mea în vecĭ nu o veĭ vedea.

Tu, suflete păcătóse, auḑind acestea, teme-te şi te înfricoşéză, că înaintea ta stă mórtea cumplită, Judecătorul cel drept şi gróznic, muncile cele neîncetate, matca foculuĭ nestins, întunerecul împărţit, plângerea şi scîrşnirea dinţilor [1]). De acestea să te temĭ tórte şi să te părăseştĭ de păcate, până eştĭ încă pre calea vieţeĭ tale. Până încă nu te ducĭ întru acele locurĭ, adu-ţĭ aminte de acele porţĭ prin care trebue a trece în viaţa cea netrecută. Socoteşte din tóte păr-

[1]) Mat. 25, 30.

ţile, că prin multe laţurĭ de păcate trecĭ, să nu cumva să cadĭ în vre unul din ele. Lasă în lume, ca Avraam, tatăl şi muma, adecă păcatul care naşte poftele cele ce sînt de perire sufletuluĭ.

Tuturor celor ce sînt robĭ păcatuluĭ, le ḑise Domnul Christos că sînt morţĭ, cum auḑim întru acéstă Sfîntă Evanghelie, că óre-cine a ḑis către Christos: Învĕţătorule, veni-voĭŭ tot după tine, numaĭ ce-mĭ ḑi să mĕ duc maĭ întâĭŭ să-mĭ îngrop pre tată-meŭ; ĭar Domnul a ḑis luĭ: Lasă morţiĭ să-şĭ îngrópe morţiĭ sĕĭ. Pentru aceea şi tu să laşĭ pre cela ce sînt robĭ păcatuluĭ, măcar de ţĭ-ar fi şi părinţĭ şi fraţĭ. Pre unĭĭ ca acela, ḑice Domnul, să-ĭ laşĭ şi să-ĭ slujeştĭ Luĭ, fără de păcate şi tără de valurĭ, şi ḑiua şi nóptea. După aceea să nu te maĭ întorcĭ îndărăt ca să cauţĭ spre faptele cele de maĭ înainte, căcĭ nu veĭ putea fi îndreptat întru împĕrăţia cerĭuluĭ.

Precum jidoviĭ, dacă eşiră din Eghipet, se întórseră cu gândul la bucatele Eghipetuluĭ, la carnea şi la căldările ce avuseseră acolo [1]), şi pentru aceea trupurile lor aŭ căḑut în pustiĭ şi ţéra cea făgăduită nu le-a fost a o vedea;—aşa şi tu dacă veĭ începe a te întórce la întunerecul păcatelor acesteĭ lumĭ, trupul sufletuluĭ tĕŭ va cădea în pustiile véculuĭ acestuia, în muncĭ, şi nu veĭ ajunge să intri în ţéra cea făgăduită, în Ierusalimul cel de sus.

Lot fugind să scape de arderea Şodomuluĭ, muerea luĭ se întórse de căută îndărăt şi îndată se făcu stîlp de sare [2]). Şi tu de veĭ căuta înapoĭ către poftele cele de păcate, îndată te veĭ face ca un bolovan de sare, mort, lins de dobitócele păcatelor.

[1]) Ieşire 16, 2.
[2]) Facere 19, 26.

Pentru aceea, cela ce călătoriţi după Christos şi vreţi să scăpaţi de faraon cel nevĕḑut, adecă de satana, de diavolul şi din robia eghipetului, adecă din muncile de veci, nu zăboviţi întru întunerecul pustiei celei de păcate, ci eşiţi după povaţa vóstră, — după Moisi, adecă după Duhovnic, carele póte să vĕ îndrepteze şi să vĕ trécă marea păcatelor. Cu ispovedania şi cu lacrimile să înecaţi gonacii lui faraon şi să scăpaţi din păcate, ca jidovii din Marea Roşie. Să cântaţi în Biserică mulţămită lui Dumneḑeŭ, Celuia ce v'a izbăvit. Să mâncaţi mană din cerĭŭ, sfînta Cuminicătură, hrana sufletelor vóstre, fără de care hrană nimenea nu va putea fi viŭ în viaţa ce vine. Fără de greşale veţi intra în ţéra cea făgăduită după povaţa vóstră care este Domnul Christos. Acesta pentru voi a intrat acolo, pentru ca să vĕ bage şi pre voi, acolo unde este privirea a cete de îngeri şi de sobóre de sfinţi ce sînt nóuĕ fraţi mai mari, pentru-că aŭ intrat acolo mai înainte de noi, carii sînt scrişi în cerĭŭ, unde este tot binele din veci ascuns şi vóuĕ făgăduit, pre care bine şi îngerii doresc să-l vadă;—întru care bine, şi pre noi pre toţi credincioşii Tĕi, ne învredniceşte, Dómne Iisuse Christóse Dumneḑeul nostru, acolo în veci să locuim şi pre Tine să preamărim, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci vecilor netrecuţi şi nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA DUMINICA
A 31-a DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Cine va putea spune minunile luĭ Dumneḑeŭ şi să facă auḑite puterile şi lucrurile cele bune ale luĭ Christos? Tuturor dă binele Sĕŭ celora ce-l cer, şi cuĭ de ce se rógă îĭ dărueşte: leproşiĭ curăţeşte, draciĭ din ómenĭ goneşte, morţilor înviere, orbilor vedere, cum şi pre acel orb pre carele l'a vindecat în Ierihon, precum maĭ deslușit ne spune Sfinta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul.

Cap. 18 vĕrs. 35—43.

În vremea aceea, a fost când s'a apropiat Iisus de Ierihon, un orb şedea lângă cale cerşind; şi auḑind poporul trecênd, a întrebat: Ce este acésta? „Şi l-aŭ spus luĭ că Iisus Nazarinénul trece. Şi a stri„gat ḑicênd: Iisuse Fiĭul luĭ David, miluește-mĕ. Iar „ceĭ ce mergeaŭ înainte certaŭ pre el sătacă, dar el cu „mult maĭ vîrtos striga: Fiĭul luĭ David, miluește„mĕ. Şi stând Iisus a poruncit să-l aḑucă pre el la „sine. Iar apropiindu-se el de dînsul, l'a întrebat „ḑicênd: Ce veĭ să-ţĭ fac? Iar el a ḑis: Dómne, să vĕḑ. „Şi Iisus ĭ-a ḑis luĭ: Veḑĭ; credinţa ta te-a mântuit. „Şi îndată a vĕḑut şi a mers după el slăvind pre

„Dumneḑeŭ. Şi tot poporul vĕḑênd, a dat laudă luĭ „Dumneḑeŭ.

ÎNTÂIA PARTE:

Pentru dragostea luĭ Christos ce este întinsă tuturor neoprit.

Cum este sórele de străluceşte tóte câte sînt pre sub cerĭŭ şi tóte neamurile omeneştĭ luminéză, cu mult maĭ vîrtos este Acela Carele e sórele cel sfînt şi drept ce luminéză nu numaĭ trupurile dinafară, ci şi sufletele dinlăuntru: ochiĭ inimeĭ deschide şi mintea deştéptă de cunóşte omul pre Dumneḑeŭ şi binele de vecĭ ce ĭ-a gătit luĭ. De aicea se cunóşte dragostea ce are către ómenĭ Domnul nostru Iisus Christos, că pretutindenea umbla şi în tóte laturile călătorea – prin cetăţĭ şi prin sate – de tămăduea tóte neputinţele şi bólele din ómenĭ, şi cu minunile ce făcea se lumina mintea ómenilor şi se întorceaŭ ómeniĭ către Dumneḑeŭ şi către pocăinţă.

Decĭ a venit Iisus şi în Ierihon. Acolo un om orb anume Vartimeĭŭ şedea lângă drum de cerea, şi auḑind poporul trecênd, întreba: Ce este? Şi-ĭ spuseră că este Iisus Nazarinénul. Cât auḑi de numele luĭ Iisus, îĭ păru bine, că de multă vreme auḑea de Dînsul că face minunĭ multe şi vindecă bolnaviĭ. Pentru aceea a strigat cu glas mare şi a ḑis: Iisuse Fiĭul luĭ David, milueşte-mĕ, că am auḑit de minunile Tale cele multe şi de binele ce aĭ făcut prin Ierusalim şi prin Capernaum; că tu, Dómne, pre cela ce era din naştere orb l'aĭ făcut cu ochĭ, şi ĭarăşĭ pre doĭ orbĭ ce aŭ strigat pre urma Ta, şi pre aceĭa ĭ-aĭ luminat. Pentru aceea şi eŭ strig: Fiĭul luĭ David, fie-Ţĭ milă de mine! Iar Domnul a grăit către dînsul: Ce strigĭ şi ce cerĭ dela Mine? Orbul a rĕspuns: Ceĭŭ să vĕd.

Cu adevĕrat nu este próstă cererea orbuluĭ, ci este mare şi numaĭ Dumneḑeŭ putea cererea luĭ să împlinéscă, ĭar alt nimenĭ din ómenĭ. Pentru aceea Domnul S'a milostivit spre rugăcĭunea luĭ şi spre credinţa luĭ cea tare şi l'a întrebat ce cere. Întrebatu-l'a Domnul nu că dóră nu ştia El cela ce ştie tóte maĭ înainte de ce se cere, ci l'a întrebat ca să nu ḑică cine-va că orbul acela cerea una şi Christos alta îĭ dete. Ce cerea orbul, înaintea tuturor a spus şi Christos înaintea tuturor ĭ-a dat şi a ḑis: Credinţa ta cu carea credĭ că te poclŭ tămădui, aceea te izbăvi. Şi îndată a vĕḑut şi cu glas mare a început a lăuda pre Dumneḑeŭ; şi nu numaĭ el singur, ci şi toţĭ ómenĭ cela ce vĕḑuseră acea minune, da slavă luĭ Dumneḑeŭ şi mulţămită.

Acéstă minune a fost dinafară de pórta cetăţeĭ. Cu acéstă minune ca cu un sol dete veste Domnul Christos în cetate, ca să ştie cetăţenĭĭ Ierihonuluĭ că lumina cea adevĕrată vine la dînşiĭ să lumineze sufletele lor cele întunecate, cum a grăit Însuşĭ şi a ḑis: „Eŭ sînt lumina lumeĭ; cela ce va umbla după mine, nu va merge în întunerec, ci va avea viaţa de veci“ (Ión 8, 12).

A DÓUA PARTE.

Pentru orbirea sufletuluĭ şi pentru jurĕmînt.

Să ne aseménăm şi noĭ acelŭĭ orb cu credinţa şi cu răbdarea, că mult a răbdat şi el când îĭ ḑicea mulţimea să tacă şi-l contenea ŭ fariseiĭ şi saduceiĭ cela ce nu ĭubeaŭ minunile luĭ Christos; dar el maĭ tare striga şi se ruga, căcĭ aşa este sufletul răbdător: nicĭ se teme de primeĭdiĭ, nicĭ îĭ este frică de celmaĭ marĭ, ci maĭ tare se aprinde cu ruga şi cu

credința; și dacă dobândește, nici odinióră nu încetéză de a mulțămi.

Așa și noi să facem: mai înainte de ce dobândim, să fim răbdători; și după ce dobândim, să fim mulțămitori. De ne-ar și ḑice vrășmașii noștri să tăcem, adecă diavolul, lumea și trupul, care nu iubesc binele lui Christos, noi mai tare și mai cu de-adinsul să ne rugăm lui Dumneḑeŭ ca să caute spre noi cu milă și să lumineze ochii inimei nóstre, pre cari i-a întunecat fumul păcatelor lumei.

Legea învĕțăturilor lui Dumneḑeŭ este lumină. Cine se va lipsi de dînsa, acela este orb cu sufletul, mai mult decât orbul acela; căci acela ce este orb de ochi, nimic nu vede să facă rĕŭ, iar cela ce este orb de minte și de suflet, acela tóte rĕutățile face, nu numai într'un chip, ci în tóte chipurile.

Ce orbire mai mare este decât acésta, când ține care-va Sfînta Evanghelie și-și pune mânile pre ea, carea învață ca nici într'un chip să nu jure, și el jură? Cât rĕŭ aŭ pătit sfinții părinți și câte nevoi aŭ răbdat pentru ca să întăréscă credința lui Christos, iar noi de multe ori fără de nici o nevoe, făr de nici o frică de mórte, ne lepădăm înșine de credința nóstră. Și când jurăm pre Sfînta Evanghelie ori cu strîmbul, ori cu dreptul, atuncea ne lepădăm de credința nóstră; și nu ne lepădăm numai, ci și în mare pedépsă cădem, căci scrie în cartea lui Zaharia Prorocul[1]), cum a vĕḑut acest proroc o secere fórte mare de dóuĕ-ḑeci de coți de lungă și de ḑece coți de lată, și i-a ḑis Dumneḑeŭ: Acésta secere ese d'inaintea lui Dumneḑeŭ și intră în casa celuia ce se jură pre numele lui Dumneḑeŭ. Deci vedeți, o fraților, ce mă-

[1]) Zaharia 5, 1, 2.

nie a luĭ Dumneḑeŭ ĭaŭ cela ce se jură. Pentru aceea să ne ferim, ca de foc, de jurămînt.

Dic unii: de nu voiŭ jura, cum voiŭ scăpa din mâna vrăşmaşului meŭ? Ce grăeşti, omule? De vrăşmaşul tĕŭ te temi şi juri, şi de Dumneḑeŭ nu te temi? Cu adevărat să ştiţi, creştinĭ binecuvintaţi, că cela ce jură saŭ pune pre altul să jure, acela este ucigaş sufletuluĭ sĕŭ. Aŭ dóră pentru aceea este Biserica ca să mergem să jurăm? Nu! ci este pentru rugăciune ca să ne rugăm pentru vrăşmaşiĭ noştri şi pentru greşalele nóstre. Saŭ Sfînta Evanghelie, aŭ pentru aceea o a făcut Christos să ne jurăm pre dînsa? Nu! ci ca să auḑim cum ni se cade să facem, de ne este voea să ne izbăvim din muncile de veci şi binele acel de sus să dobândim.

Ia deschide Sfînta Evanghelie pre care îţi puĭ mânile de jurĭ, de veḑi ce ḑice Christos. Îţi ḑice să jurĭ vre o dată cu strîmbul saŭ cu dreptul? Nu! nu ḑice nicăirĭ. Din potrivă ḑice, că muncă sufletuluĭ are acela ce jură şi cela ce pune pre cine-va să jure. Deci, de ḑice Christos in Sfînta Evanghelie să nu jurĭ, tu cum îţi puĭ mânile pre Sfînta Evanghelie şi jurĭ? Cum nu te temi de mânia luĭ Dumneḑeŭ? Nu socoteşti că de aĭ şi scăpa de vrăşmaşul tĕŭ, însă de Dumneḑeŭ nu veĭ scăpa? Nu socoteşti în capul tĕŭ, că de veĭ scăpa de datoria acésta trecĕtóre din lume, însă de munca veĭnică nu veĭ scăpa?

Creştinĭ binecuvintaţi, ascultaţi cuvintul Domnuluĭ nostru Christos şi nu jurareţi, nici puneţi pre alţiĭ să jure, că mare canon şi mare greutate aŭ pre sufletele lor unii ca acela, cum grăeşte şi sfîntul marele Vasilie şi ḑice, că jurămintul este lepădare de Dumneḑeŭ. Pentru aceea, tot creştinul să se fe-

réscă de jurămînt ca şi cum s'ar feri de foc. Să nu îndrăznéscă a jura, că pentru îndrăznire vine orbie şi întuneric în sufletele ómenilor de cad în păcate în multe chipurĭ. Domnul ne învaţă ḑicênd [1]): „Socotiţi-vĕ ca să nu se îngreueze inimile vóstre cu mâncările şi cu beuturile, şi fără de veste să vie preste voĭ ḑiua aceea", adecă clasul morţeĭ, întru care clas nu vor folosi jurămînturile şi vicleşugurile ce facem pre acéstă lume. Tóte faptele nóstre cele ascunse câte facem în taĭnă ḑiua şi nóptea, arătate vor fi înaintea dreptuluĭ Judecĕtor, unde va fi tótă lumea adunată. O, ce ruşine vom păţi! De cât munca, maĭ mare ne va fi ruşinea.

Să ne păzim, decĭ, şi să părăsim faptele cele întunecate care sînt: făţăriile, vicleşugurile, jurămînturile, furtişagurile, uciderile, curviile, lăcomiile, nedreptăţile, mândriile, beţiile şi altele asemenea acestora, şi să ne apucăm să facem faptele cele luminate care sînt acestea: dreptatea, smerenia, curăţia, milostenia, postul, paza bisericeĭ, ispovedania, cuminicătura şi altele asemenea acestora, ca să fim fiĭ luminceĭ şi moştenĭ împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim cu darul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruia este mărirea, cinstea, ţinerea şi puterea, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ.

Amin.

---

[1]) Luca 21, 34.

CAZANIE

LA DUMINICA
A 32-a DUPA RUSALII.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Sfînta Evanghelie de astă-dî arată mai întâiŭ, că nimic n'a zăbovit Domnul Christos, nicî S'a oprit dela mântuirea neamuluî omenesc, pe de o parte făcênd bine ómenilor şi umblând prin ţéra jidovéscă, vindecând bolnavîi şi chemând păcătoşiî, iar pre de altă parte învĕţând cu cuvîntul şi spuind despre împĕrăţia cerîuluî. Pentru acest lucru, se arată mare ostenélă a Domnuluî Christos. Arată-se şi nemulţămita ómenilor împrotiva a atâta ostenélă.

Al doilea, arată în ce chip s'a întors Zacheiŭ, ce a făcut dacă s'a întors şi ce binecuvîntare a luat dela Christos şi el şi tótă casa luî. Dorind să vadă pre Christos, luatu-L'a în casa sa, cu drag cinstitu-L'a în casa sa, slujind înaintea Luî ca o slugă înaintea stăpânuluî Sĕŭ, mai apoî şi avuţia sa tótă nu o oprea săracilor şi neputernicilor, pre carî îî asuprise şi-î năpăstuise.

Al treilea, arată cuvîntul drăgăstos al Domnuluî Christos ce a ḑis, că este izbăvitor păcătoşilor, însă numaî păcătoşilor celora ce se întorc şi vin la pocăinţă cu plecare şi cu fapte bune şi dumneḑeeştî, cerênd izbăvirea lor dela Domnul lor, cum mai lămu-

rit veţĭ înţelege ĭarăşĭ din Sfînta Evanghelie de astă-ḑĭ, pre carea o scrie Luca Evanghelistul

Cap 19, stih 1—10

În vremea aceea, trecea Iisus prin Ierihon şi ĭată un om anume Zacheĭŭ, şi acela era maĭ mare vameşilor şi era bogat. Şi căuta să vadă pre Iisus „cine este, dar nu putea de mulţime, că era mic de „stat. Şi alergând înainte s'a suit într'un dud, ca să-l „vadă pre el, că pre acolo vrea să trécă. Şi dacă a „venit la locul acela, căutând Iisus l'a vĕḑut pre dîn„sul şi a ḑis către el: Zachee, grăbeşte de te pogóră, „că astă-ḑĭ în casa ta mi se cade să fiŭ. Şi grăbindu„se s'a pogorît şi l'a primit pre dînsul bucurându-se. „Şi vĕḑênd toţĭ tânjĭaŭ ḑicênd că la un om păcătos „a intrat să găzduĭască. Iar Zacheĭŭ, stând, a ḑis către „Iisus: Iată, jumătate din avuţia mea, Dómne, o daŭ „săracilor; şi de am năpăstuit pre cine-va cu ce-va, „întorc împătrit. Ḑis-a către el Iisus, că astă-ḑĭ se „făcu mântuire caseĭ acesteea, pentru-că şi acesta „fiĭul luĭ Avraam este. Căcĭ a venit Fiĭul omenesc „să caute şi să mântuĭască pre cel ce era perdut.

ÎNTÂIA PARTE

Pentru a luĭ Dumneḑeŭ iubire către ómeni şi pentru întórcerea luĭ Zacheĭŭ.

Dumneḑeŭ cel nevĕḑut, Acela marele şi straşnicul, stăpânitorul tuturor făpturilor, Carele S'a arătat în muntele Sinaĭ luĭ Moisi Proroc, gróznic şi straşnic, în furtună de foc, în văpae arḑênd, în fum şi în glas de trîmbiţă, în tunete, în fulgere şi în cutremur de pămênt, aşa că, dacă a vĕḑut neamul jidovesc slava Luĭ cea mare, ḑiseră către Moisi[1]): „Să nu maĭ grăĭască cu noĭ acest Dumneḑeŭ, că de va maĭ

[1]) Eşire 20, 19.

grăi vom peri toţĭ, ci grăeşte tu cu dînsul şi ne spune nóuĕ poruncile luĭ şi te vom asculta"; — Acel Dumneḑeŭ a smerit a Sa mărire, şi Dumneḑeirea Sa o a învĕlit cu trup din Preacurata Feclóră Maria, şi aşa a venit în lume păstorul cel bun căutând óĭa cea perdută şi rătăcită în urma idolilor celor muţĭ, adecă pre neamul omenesc ce se închina idolilor; pentru care óĭe, era gata şi viaţa Sa să-Şĭ pue.

Umblând pre pămênt ca un om deplin ce era, a venit şi în cetatea Ierihonuluĭ, pentru chemarea multora şi maĭ ales a luĭ Zachelŭ. Acest Zachelŭ era vameş mare. El auḑind minunate lucrurĭ despre Christos, era bucuros să-L vadă, să-L cunóscă şi să grăiască cu Dînsul. Bucuros era şi în casa sa să-L îa şi să-L ospăteze. Dar ştiindu-se că este om păcătos şi se scîrbesc toţĭ ómenĭ de dînsul, se ruşina să facă acésta, ci numaĭ vrea să-L vadă. Şi nicĭ acésta nu o putea dobândi, una pentru-că era mic de stat, alta pentru-că glótele îl împresuraŭ. Pentru aceea a alergat înainte şi s'a suit într'un dud ca se pótă să vadă de acolea pre Christos. Ruşine era pentru un om bogat şi vestit ca acela să se sue în copaciŭ înaintea atâtor ómenĭ ce eraŭ cu Christos; însă rîvna luĭ uĭtă cinstea şi slava ce avea, numaĭ ca să vadă pre Christos.

Acestea tóte nu eraŭ ascunse luĭ Christos, Carele ştia nu numaĭ lucrurile, ci şi cugetele luĭ Zachelŭ. Pentru aceea viind la locul acela sub copaciul în carele era Zachelŭ, îndată a căutat şi dacă a vĕḑut pre Zachelŭ, a ḑis luĭ: Zachee, grăbeşte de te pogóră, că astă-ḑĭ trebue să fiŭ in casa ta. Iar Zachelŭ dacă auḑi acest glas, glasul carele învie morţiĭ, glasul bucurieĭ celeĭ de vecĭ, glasul de care ascultă vêntu-

rile şi marea, care glas chémă păcătoşiĭ la pocăinţă, atuncea inima şi sufletul luĭ se umplu de bucurie şi îndată s'a pogorît şi a căḑut la picĭórele luĭ Iisus, de mulţămea şi cu mare bucurie L'a dus în casa sa. De bucurie uĭtase tótă frumseţea, slava şi binele lumeĭ — ca şi Petru în muntele Tavoruluĭ[1]) — şi tótă avuţia, aurul şi argintul le avea ca nişte tină, numaĭ să dobândéscă pre Christos. Pentru aceea a stătut înaintea luĭ Christos, şi a ḑis: Iată, Dómne, jumătate din avuţia mea o daŭ celor nenorociţĭ şi săracilor, şi de am năpăstuit pre cine-va cu ce-va, voiŭ întórce de patru orĭ maĭ mult.

Aicea póte fieşte-cine socoti, că Zacheiŭ maĭ înainte de ce învăţase a crede, a fost îndurat, ascultător, milostiv; din apucător, a fost miluitor; din luător, a fost dătător; că maĭ drag îĭ era să-şĭ izbăvéscă sufletul, decât tótă agonisita şi avuţia ce avea. Pentru aceea Domnul Christos a grăit către dînsul şi a ḑis: Astă-ḑi fu izbăvirea acesteĭ case. Ca şi cum ar ḑice: Astă-ḑĭ te întorcĭ, astă-ḑĭ daĭ, astă-ḑĭ întorcĭ cuĭ ce aĭ luat, astă-ḑĭ fu şi izbăvirea caseĭ tale, că Fiiul Omenesc a venit în lume să izbăvéscă pre cel ce era perdut.

Locuit-a Domnul Christos cu păcătoşiĭ, însă cu ceĭa ce s'aŭ pocăit. Decĭ, să nu te părăseştĭ, o păcătóse. Iată că avem pre Domnul Christos, Carele, pentru ceĭ păcătoşĭ a venit pre lume; pre păcătoşĭ să cerce şi să-ĭ caute; să izbăvéscă pre păcătoşiĭ cariĭ se întorc către Dînsul, pre cariĭ nu numaĭ îĭ primeşte cu drag, ci-ĭ şi binecuvinteză şi-ĭ îndreptéză. Decĭ, nădéjdueşte aceluĭ Domn, că nicĭ pre noĭ nu

[1]) Matei 17, 4.

ne va părăsi de ne vom părăsi şi noĭ de păcate şi de vom cere mila Luĭ.

A DÓUA PARTE

Pentru îndurarea şi pentru plata către cei asupriţi şi năpăstuiţi, cu carea s'a îndreptat Zacheiŭ.

Dacă a intrat Domnul Christos în casa luĭ Zacheiŭ, socotindu-se Zacheiŭ singur pre sine şi vĕdĕnd mare necurăţie în casa sa, adecă avuţie strînsă din camătă, din asuprele şi din dobândă nedréptă, a strigat şi a ḑis: astă-ḑĭ lépăd din casa mea şi întorc acum tuturor cuĭ ce am luat cu strîmbul şi pre cine am asuprit; ĭar din ce am agonisit cu dreptul, jumătate daŭ săracilor şi sîrmanilor. O minunată primenélă! O, negrăite darurĭ şi milele luĭ Dumneḑeŭ! Ce este maĭ greŭ ómenilor, luĭ Dumneḑeŭ este uşor. Funia corăbieĭ trece prin urechea aculuĭ, adecă bogatul căruea iĭ eraŭ dragĭ baniĭ, baniĭ ĭ-a urît şi de sărăcie nu s'a temut. Cel lumesc şi trupesc, sufletesc s'a făcut. Casa cea de lăcomie, de camătă şi de precupie, a fost casă luĭ Dumneḑeŭ. Aicea se cunóşte, că de-ar fi fost ce-va fătărie întru inima luĭ Zacheiŭ, să întórcă unora şi altora să opréscă, n'ar fi intrat în casa luĭ, ci vĕḑĕnd inima luĭ drépt̆ă şi plecată a face tótă voea Sfinţieĭ Sale, dulceluĭ Domn, în casa luĭ a intrat şi binecuvîntarea Sa, luĭ ĭ-a dat.

Tot aşa şi fieşte-cine de nu va tăea de o dată nedreptatea dela sine şi din casa sa, nicĭ o dată nu se va putea îndrepta să intre funia corăbieĭ prin urechea aculuĭ. Pentru aceea şi Domnul Christos ḑice[1]), că maĭ uşor este să intre funia corăbieĭ prin urechea aculuĭ, decât bogatul întru împĕrăţia cerĭuluĭ. Cămătarnicul trebueşte întâĭŭ să se părăséscă de a fi

[1]) Mat. 19, 24.

cămătarnic, apoĭ să dea milostenie dintru agonisita sa. Aşijderea şi lacomiĭ, apucătoriĭ, asupritoriĭ, mitarniciĭ, prădătoriĭ, vameşiĭ, furiĭ, tîlhariĭ să întórcă, ca Zachelĭu, cuĭ ce a luat cu nedreptul. De nu va fi cu putinţă să întórcă, apoĭ să părăséscă nedreptăţile, mitele, apucările, asuprelele, cămătărniciile, rĕutăţile, şi să facă cum ḑice David Proroc [1]): „Opreşte-te de rĕŭ şi fă bine“. Intâiŭ, să se părăséscă de rele şi să facă bine; al doilea, să aĭbă nădejde că-ĭ vor fi de folos tóte lucrurile câte va face întru numele luĭ Dumneḑeŭ.

De va şi da cine-va la Biserică, la sihastri şi la rugătoriĭ, insă el insuşĭ va zăcea in păcate şi va face tóte relele, de puţin folos vor fi luĭ dela unul să ia şi altula să dea, unul să blesteme, altul să mulţăméscă. Ce folos este o mână să zidéscă, alta să risipéscă? Nicĭ un folos nu este, numaĭ trudă şi ostenéla fără ispravă. Pre aceĭ cariĭ vor să se întórcă adevărat către Dumneḑeŭ, Zachelĭŭ îĭ învaţă nu numaĭ al lor să dea şi să împartă sirmanilor, ci de aŭ şi luat cu strîmbul dela cine-va, maĭ cu asupră să-ĭ întórcă; căcĭ ceĭ năpăstuiţĭ vor striga, pentru strîmbătate, către Dumneḑeŭ, iar de ar şi tăcea, insuşĭ strîmbătatea va striga să-şĭ răsbune pre cela ce o aŭ făcut. Precum a oprit Dumneḑeŭ celula ce fură, să nu fure (Eşire 20, 14), aşa a contenit şi celula ce face strîmbătate. Aceştĭa amândoĭ nu vor putea fi fără de urgie dela Dumneḑeŭ, de nu vor face plată celuĭ asuprit, cum a făcut Zachelĭŭ.

Greŭ óspete a fost Domnul Christos celor ce s'aŭ întors către dînsul, căcĭ celor ce aŭ vrut să slujéscă Luĭ le-a ḑis (la Marcu 19, 29), să-şĭ lase pentru Dîn-

[1]) Psalm. 33, 14.

sul tatăl şi muma, şi prietenii, şi agonisita, şi muerea, şi feciorii, mai apoi şi viaţa şi sănătatea, şi a făgăduit cu o sută de ori mai mult să îa întru viaţa veşnică. Pentru care lucru, Mateĭ Evanghelist, când încă şedea la vamă şi a luat pre Christos în casa sa să ospăteze, dacă a crezut a fost a lăsa tóte. Şi toţi cei-l-alţi Apostoli, cum şi Zacheiŭ, pentru óspăţul cu care a ospătat pre Christos, le-a fost a lăsa tóte. Deci, Domnul Christos este greŭ celor ce iubesc cele lumeşti, iar sufleteşte mare şi îndurat platnic este întru viaţa veşnică, pre carea noi toţi să o dobândim, pentru darul şi mila Domnului nostru Iisus Christos, a Căruia este slava, cinstea şi ţinerea, cu Părintele şi Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci netrecuţi şi nesfirşiţi. Amin.

CU DUMNEZEŬ SFÎNTUL
SFÎRŞIT CAZANIILOR DUMINICILOR DE PRESTE AN.

CAZANIE

LA ÎNTÂIŬ SEPTEMVRIE

Pentru viața prea Cuviosului Părintele nostru Simeon Stâlpnicul, și pentru începutul anului nou bisericesc.

Întru prea cuvioșĭ este și fericitul Simeon. Acesta fiind tînĕr, păștea oile tătâne-sĕŭ și avea obicelŭ de venea în tóte Duminicile la Biserică și asculta slujba lui Dumneḑeŭ.

Intru una din ḑile auḑi în biserică cetindu-se cuvintele sfîntului Pavel Apostol, și a întrebat pre un dascăl bun și bĕtrân: ce grăesc Scripturile acelea? Iar el a început a-i spune dintru acele Scripturĭ și a-l învĕța despre post, rugă, umilință, curățiḑ și despre alte lucrurĭ bune care sînt de mântuire sufletului. Și sfîntul a întrebat: unde se pot face acestea? Dascălul acela a rĕspuns: numaĭ în mănăstirĭ se pot face acestea.

Acestea dacă a auḑit sfîntul Simeon, a lăsat tóte și s'a dus într'un loc pustiŭ. Acolo a căḑut cu fața la pămênt și a fost ṣépte ḑile nemâncat. După acele ḑile s'a sculat și s'a dus într'o mănăstire, unde s'a cerut și se ruga cu lacrimĭ ca să slujéscă lui Dumneḑeŭ întru acea mănăstire. Arhimandritul l'a primit, și le era drag tuturor fraților din mănăstire pen-

tru smerenia şi ascultarea ce arăta către toţi, căci sluja tuturor.

Părinţii lui, neîncetat îl căutaŭ şi plângeaŭ pentru dînsul până în doĭ anĭ.

Sfîntul petrecea în mănăstire şi făcea tóte după pravila mănăstireĭ. Într'o ḑi eşind afară din mănăstire, a aflat la fîntână o funie de pĕr de care era legată găleata cu care se scotea apă. A deslegat-o şi s'a dus în taĭnă de şi-a înfăşurat cu ea tot trupul preste pelea gólă, şi pre de-asupra s'a îmbrăcat ĭarăşĭ cu haĭnele ce purta. Aşa a petrecut doĭ anĭ, în cât funia rosese carnea luĭ până la óse şi putreḑise trupul luĭ, şi [redacted] nimenea nu putea să se apropie de dînsul.

Un călugăr eşind, l'a aflat într'o ḑi că da săracilor pânea şi bucatele ce luase mertic dela masă, căcĭ toţi călugăriĭ mâncaŭ o dată în ḑi, dar sfîntul, de Duminică se postea preste tótă săptĕmâna până ĭarăşĭ Duminică. Călugărul acela intrând l'a pîrît la Arhimandrit, ḑicênd: acest strein va strica tocméla şi obicelul mănăstireĭ. Arhimandritul a ḑis: cum? Călugărul a răspuns: noĭ am luat a ne posti preste ḑi numaĭ, ĭar acesta de Duminică se posteşte până într'altă Duminică, şi bucatele ce ĭa dela masă, pre furiş le dă săracilor; şi nu numaĭ acésta, ci şi putóre fără măsură ĭese din trupul luĭ, în cât nimenea nu póte să se apropie de dînsul. Decĭ, orĭ să fie el în mănăstire şi noĭ să ieşim, orĭ să-l laşĭ să se ducă el de unde a venit.

Acestea dacă a auḑit Arhimandritul, s'a mirat şi s'a dus unde petrecea Simeon şi a aflat aşternutul luĭ plin de vermĭ. De putóre nepntând sta acolo, a chemat pre sfîntul şi ĭ-a ḑis: Ce este acésta, omule?

De unde este atâta putóre? Pentru ce sminteştĭ fraţiĭ şi striciĭ tocméla mănăstireĭ? Spune: cine eştĭ şi de unde aĭ venit? Sfîntul Simeon căuta jos în pământ şi tăcea nimic grăind. Scîrbindu-se Arhimandritul, a ḑis călugărilor: Desbrăcaţi-l să vedem de unde ĭese atâta împuţicĭune. Vrênd să-l desbrace nu puteaŭ, că se lipiseră haĭnele de trupul luĭ. In treĭ ḑile udându-l cu apă caldă şi ungêndu-l cu unt, de abĭa l'aŭ desbrăcat. Atuncĭ a aflat funia aceea înfăşurată împrejurul trupuluĭ şi s'aŭ mirat. Cu mare nevoe în cinciḑecĭ de ḑile de abĭa l'aŭ tămăduit cu multă pază, şi a ḑis Arhimandritul: Iată acum eştĭ sănătos; du-te unde îţĭ este voea.

A ĭeşit din mănăstire şi aflând o fântână părăsită, fără de apă, cu şerpĭ, aspide, scorpiĭ şi cu multe duhurĭ necurate ce locuiaŭ în ea, a sărit sfîntul în lăuntrul fântâneĭ şi s'a ascuns într'un colţ.

După şépte ḑile a vĕḑut Arhimandritul în vis mulţime de voĭnicĭ cu veşminte albe, cariĭ căutaŭ prin tótă mănăstirea, cu luminărĭ, şi ḑiceaŭ: Acum te vom aprinde de nu veĭ avea pre Simeon robul luĭ Dumneḑeŭ. Deşteptându-se Arhimandritul spăimîntat, a chemat călugăriĭ şi le-a ḑis: Precum am vĕḑut eŭ, acel frate pre carele l'am gonit, a fost un rob iubit luĭ Dumneḑeŭ; deci vĕ rog, fraţilor, să vĕ duceţĭ să-l aflaţĭ pre dînsul, iar de nu-l veţĭ afla, nicĭ unul din voĭ să nu maĭ vie aicea.

Ieşind, îl căutară pretutindenea; şi dacă nu l'aŭ aflat, se întórseră şi spuseră Arhimandritului: N'am lăsat nicĭ un loc să nu-l fim căutat; numaĭ în acea fântână părăsită nu l'am căutat, că nimenea nu cutézā. Arhimandritul a ḑis: Faceţĭ rugă şi intraţĭ cu luminărĭ.

Dacă aŭ făcut rugă, aŭ sloboḑit cinci călugări cu funiĭ şi cu luminări. Sfîntul i-a vĕḑut şi a ḑis: Lăsaţi-mĕ puţintel să-mĭ daŭ sufletul că am slăbit; ce am început nu putuiŭ săvîrşi. Eĭ îl trăgeaŭ şi-l împingeaŭ să lasă, ca şi cum ar fi făcut vre un rĕŭ. L'aŭ scos şi l'aŭ dus la Arhimandritul. Cum l'a vĕḑut Arhimandritul, a căḑut la picĭórele luĭ şi a ḑis: Iartămĕ robul luĭ Dumneḑeŭ celuĭ de sus! Te rog să fi tu mie îndreptător şi mĕ învaţă să aĭb răbdare.

După ce a stat sfîntul în mănăstire treĭ anĭ, a ieşit şi s'a dus într'un munte pustiŭ, şĭ-a făcut un ocolaş numaĭ cu petri şi întru dînsul a petrecut patru anĭ, fără de acoperemînt, răbdând zăduhul şi răcéla. După aceea şĭ-a făcut un stîlp de patru stînjinĭ de înalt şi a stătut pre el şépte anĭ. S'a auḑit de numele luĭ pretutindenea. Mulţĭ veneaŭ la dînsul pentru folosul sufletesc, şi ĭ-a făcut luĭ alt stîlp de treĭ-ḑecĭ de coţĭ, şi a stătut pre dînsul cinci-spre-ḑece anĭ.

Acest sfînt se aseměna Învĕţătoruluĭ sĕŭ Christos: orbiĭ tăcea cu ochĭ, şchiopiĭ şi ologiĭ cu picĭóre, draciĭ din ómenĭ gonea, tóte bólele tămăḑuea şi alte minunĭ făcea cu numele luĭ Christos, precum spune în viaţa sfinţieĭ sale, de acestea de tóte.

De toţĭ anĭĭ a stătut pre stîlp acest prea cuvios, patru-ḑecĭ şi şépte de anĭ, şi după aceea l'a chemat Dumneḑeŭ să-l odihnéscă întru locaşul cel de vecĭ. Era vinerĭ în ḑiua în carea a fost chemat. Şĭ-a plecat genunchiĭ şi s'a rugat până Duminecă, şi aşa s'a dus către Dumneḑeŭ, plata ostenélelor sale dela Dînsul să ia. Sfîntul şi luminatul luĭ trup, a fost dus în cetatea Antiohieĭ de episcopĭ şi de maĭ marĭ cetăţeĭ. I-aŭ zidit Biserică prea frumósă şi întru dînsa

trupul luĭ l'aŭ pus cu mare cinste, întru slava Părinteluĭ şi a Fiuluĭ şi a Duhuluĭ Sînt.

* * *

Intru acéstă ḑi, Sînta Biserică prăznueşte şi alt praznic ce se chémă Indiction, adecă începĕtura anuluĭ noŭ. Indiction este o vorbă latinéscă izvodită de împĕraţiĭ Romanĭ, când aceştĭa stăpâneaŭ tótă lumea. In ḑiua d'intâiŭ a luneĭ Septemvrie aŭ aşeḑat acest Indict, şi numĕrul aŭ pus să se săvîrşéscă în cinci-spre-ḑece anĭ. Acest numĕr l'a împărţit în treĭ părţi, căcĭ întru aceştĭ anĭ, dela tóte limbile cele supuse lor, treĭ felurĭ de dăjdiĭ luaŭ. Pre fieşte-care acelĭ cinci anĭ îĭ numea lustrumĭ, care se ḑice luminoşĭ, căcĭ întru acea ḑi în care limbile da dăjdiile acelor 5 anĭ, cete, cu luminărĭ aprinse, se veseleaŭ; şi acésta făceaŭ pentru-că la numĕrul cel d'intâiŭ a 5 anĭ, aramă şi fer aduceaŭ limbile; a dóua, după 5 anĭ, argint; şi a treĭa, după 5 anĭ, aur; şi pentru aceea acelĭ 15 anĭ, Indiction ţineaŭ, şi ĭar d'intâiŭ luaŭ, şi aşa până la venirea luĭ Christos, anul acesta de toţĭ era ştiut.

La întâĭa ḑi a luneĭ Septemvrie, Christos a intrat în biserica jidovéscă şi a cetit la Isaia Prorocul unde era scris: „Acum anul Domnuluĭ cel primit", şi cele-l-alte. Pentru acésta biserica prăznueşte la întâĭa ḑi a luneĭ Septemvrie, Indictul, pentru-că într'acéstă ḑi a intrat Christos în Biserică, şi pentru acésta bună mulţămită aduce Biserica luĭ Dumneḑeŭ, pentru ródele de anul acela ce a luat, şi pentru alţĭ anĭ se rógă, ca să-şĭ dea pămêntul rodurile sale.

Fiind-că începĕtura luneĭ Septemvrie este începĕtura numĕruluĭ anuluĭ, a praznicelor dumneḑe-

eştĭ câte sînt preste an şi a tuturor sfinţilor;—pentru aceea se cade nóuĕ astă-dĭ, întru începĕtura anuluĭ noŭ, să lăudăm pre Dumneḑeŭ făcĕtorul nostru, cu credinţă şi cu dragoste să ne închinăm Luĭ şi să-l mulţămim de tóte darurile cele bune ce a dat nóuĕ vĕḑute şi nevĕḑute. Praznicile Sfinţieĭ Sale câte sînt de acum preste an, şi ale tuturor sfinţilor Luĭ, să le prăznuim cum se cade, de ne este voea să avem plată dela Dumneḑeŭ şi dela sfinţĭ, pentru ce vom serba şi pentru ce vom prăznui. Să nu facem lucrurile cele ce sînt de necinstea lor, ĭar nu de cinste; căcĭ de vom mânca şi vom bea preste mĕsură, să ieşim afară din minte, de vom sălta în jocurĭ, în danţurĭ şi într'alte fapte ce nu se cade, atuncea ce cinste facem sfinţilor cu praznicul nostru? Saŭ cum va primi Dumneḑeŭ praznicul şi ostenéla nóstră? Decĭ, ce folos este că ne vom cheltui pentru ca să cinstim sfîntul, şi acela maĭ rĕŭ şi maĭ tare se mânie pre noĭ? De-ţĭ este voca să cinsteştĭ sfîntul şi să priméscă şi Dumneḑeŭ praznicul tĕŭ, mergĭ la Biserică, ascultă la Vecernie, la Utrenie şi la sfînta Liturghie; adu-ĭ tămâe, lumînărĭ, prescurĭ. Nu chema bogaţiĭ şi prietenĭĭ, că într'altă dată te vor chema şi aceĭa pre tine şi îţĭ va fi împrumut praznicul tĕŭ, şi plata dela Dumneḑe o veĭ perde, ci chémă săracĭĭ şi neputincioşiĭ de-ĭ satură. Pre ceĭa ce slujesc Bisericeĭ, îĭ ospătézĕ. Mânâncă şi tu cât trebueşte şi mulţămeşte luĭ Dumneḑeŭ. Nu te îmbĕta, nu chema cimpoĭ, alăute şi măscăricĭ, căcĭ acestea tóte sînt de necinste sfinţilor, ĭar nu de cinste.

În vremea de demult, păgânĭĭ ceĭa ce se închinaŭ idolilor, aşa făceaŭ în praznicele lor: beaŭ mult de se îmbĕtaŭ; unul pre altul se întrecea carele va bea maĭ

mult; ḑiceaŭ în tóte felurile de cimpoĭ, jucaŭ, curveaŭ şi tóte păcatele făceaŭ. Noĭ creştiniĭ ce credem în Christos, Carele ĭubeşte înţelepciunea, oprirea voeĭ, postul, curăţia, milostenia, blândeţele şi alte lucruri bune, acestea să ne sîrguim a face şi de acestea să grijim şi ḑiua şi nóptea, pentru ca să veselim pre Dumneḑeŭ şi să cinstim şi sfinţiĭ. Aicea să petrecem viaţă cu pace, fără de smintélă şi fără de primejdiĭ de vrăşmaşi vĕḑuţi şi nevĕḑuţi, iar acolo să ne învrednicim împĕrăţieĭ cerului, pre carea noĭ toţi să o dobândim, pentru Christos adevĕratul Dumneḑeul nostru, Căruia se cade tótă slava, cinstea şi închinăciunea, d'impreună cu al Sĕŭ fără de început Părinte şi cu cinstitul şi de viaţă făcĕtorul Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA OPT SEPTEMVRIE

La naşterea prea sfintei şi prea binecuvintatei stăpâneĭ nóstre prea curatei Fecióre Maria.

Ascultaţi, ĭubiţiĭ meĭ fraţi, cum scrie Sfînta Scriptură despre naşterea sfinţieĭ sale Preacuratei Fecióre. In Palestina era un om cu numele Ioachim, şi muerea luĭ o chema Ana. Amândoĭ eraŭ binecuvîntaţi de Dumneḑeŭ pentru milosteniĭ şi alte faceri de bine. Eraŭ de rudă împĕrătéscă şi feciorĭ nu aveaŭ. Obicelŭ era întru acea vreme, ca aceĭ cariĭ nu făceaŭ copiĭ, de toţi să fie ocă-

rîţi. Bucate nimeni nu mânca cu dînşii. In Biserică mai jos de toţi sta, şi când îşi duceaŭ jertfa la Biserică, mai apoi decât a tuturor era primită.

Intru una din ḑile fiind praznic mare la jidovi, s'a dus şi Ioachim cu Ana la Biserică, şi pentru multă osîrdie ce aveaŭ ei către Dumneḑeŭ, aŭ îndrăznit şi şi-aŭ dat prinosul la preot mai înainte de alţii. Preotul s'a mâniat fórte şi l-a înfruntat cu cuvinte rele. De mare ruşine, leşiră afară din Biserică şi mergênd ei spre casă, s'a întors Ioachim către femeea sa Ana şi a ḑis: Pre mine nu mĕ trage inima să mai intru în casa mea, nici să mai fiŭ viŭ nici o ḑi, pentru-că sîntem urgisiţi de Dumneḑeŭ şi de ómeni. Tu te du acasă şi cât poţi dă milostenie şi te ascunde în grădină de rógă pre Dumneḑeŭ. Eŭ mĕ voiŭ duce într'un munte de voiŭ posti şi voiŭ ruga pre Dumneḑeŭ, dóră se va milostivi şi ne va dărui copil.

Despărţindu-se unul de altul, Ana s'a dus acasă, a intrat în grădina sa şi acolo se ruga lui Dumneḑeŭ cu lacrimi şi ḑicea: Dómne A-Tot-Ţiitorule, Cela ce nu mai cu cuvîntul ai făcut cerîul şi pămêntul şi tóte câte se vĕd, Cela ce ai ḑis făpturilor tale să créscă şi să se înmulţéscă, Cela ce ai binecuvîntat pre Sara muerea lui Avraam şi la bĕtrâneţe a născut pre Isaac, şi ai dăruit pre Ana carea a fost şi ea stérpă şi a născut pre Samuil proroc, dă-mi şi mie, Dómne, ródă pântecelui meŭ şi nu mĕ lasa să fiŭ de ocară şi de urgie ómenilor. Ce voiŭ naşte, orî feclor, orî feclóră, voiŭ închina Sfinţiei Tale, cu tótă inima, şi voiŭ da să slujéscă în Biserica Sfinţiei Tale. Acestea grăia Ana cu lacrimi rugându-se lui Dumneḑeŭ.

Ioachim bărbatul ei, dacă s'a dus în munte, mai multe a ḑis, plângênd şi el şi rugându-se lui Dum-

neḑeŭ ca şi muerea luĭ. Pentru aceea, Dumneḑeŭ veḑênd lacrimile şi suspinele lor, a trimis pre Arhanghelul Gavriil şi s'a dus la Ioachim acolo în munte unde era, şi a ḑis: Bucură-te Ioachime şi te veseleşte, că eŭ sînt îngerul luĭ Dumneḑeŭ. Am venit să-ţĭ spuĭŭ că veĭ face o feclóră, care va naşte întru feclória sa, pre Împĕratul lumeĭ—pre Dumneḑeŭ. Decĭ lasă scîrba ta şi amărăclunea sufletuluĭ tĕŭ, şi te du vesel la casa ta, că a auḑit Dumneḑeŭ ruga ta; numaĭ să aĭbĭ nădeḑe întru cuvîntul meŭ şi să mulţămeştĭ luĭ Dumneḑeŭ. Acestea a ḑis îngerul către Ioachim şi s'a dus de grab şi la Ana şi ĭ-a ḑis şi eĭ aşiḑerea.

Ioachim dacă a auḑit cuvîntul Arhanghelului Gavriil, s'a dus vesel la casa sa şi a aflat şi pre Ana veselă în casă pentru cuvîntul îngerului. După acésta, dacă s'aŭ împlinit nóuĕ luniĭ, a născut Ana o feclóră din sĕmînţa luĭ Ioachim bărbatul eĭ. Numaĭ Christos S'a născut fără de sĕmînţă bărbătéscă, iar Preacurata Feclóra şi ea ca şi toţĭ ómeniĭ s'a zămislit şi s'a născut dintru amestecare bărbătéscă.

Întru acea vreme aveaŭ obicelŭ jidoviĭ de chemaŭ preoţiĭ a opta ḑi după naştere, de-ĭ ospătaŭ părinţiĭ prunculuĭ şi puneaŭ nume prunculuĭ. Decĭ după obicelŭ şi Ioachim a chemat preoţiĭ a opta ḑi să-ĭ ospăteze şi să-ĭ pue nume prunceĭ. Şi ĭ-a pus nume Maria. Maria se tâlcueşte împĕrătéscă, iar după cuvîntul elinesc ḑice, singură acésta va izbăvi pre toţĭ ómeniĭ din vicleşugul diavoluluĭ, care nu iubeşte binele niménuĭ.

Acest praznic prăznuim noĭ astă-ḑĭ, iubiţiĭ meĭ creştiniĭ. Acéstă taĭnă serbăm, preamărim şi ne închinăm Preacurateĭ Feclóreĭ. Laudăm şi pre Ioachim

cu Ana, părinții sfinției sale. Pentru aceea să nu ne arătăm nemulțămitorĭ și să facem necinste sfîntuluĭ praznic, cu beții, cu lăcomiĭ, cu curviĭ, cu cuvinte rele, ci să lăsăm unii să se grijéscă de mâncărĭ multe și de beuturĭ, alții de avuție multă și de lăcomiĭ, alții de pofte și de dulceți trupeștĭ. Și carĭ sînt aceia? Sînt limbile cele neînțelegĕtóre și înșelate, care nu știŭ ce cred, nicĭ cunosc pre Dumnedeŭ, nicĭ aștéptă înviere și judecată, nicĭ cred că vor lua care și după lucrul sĕŭ. Unii ca aceștia să se grijéscă de unele ca acestea, iar noĭ ceĭ ce credem întru Dumnedeŭ adevĕrat, să nu ne învăluiască acele lucrurĭ, ci de sufletul nostru să grijim să-l luminăm, sufletul nostru să înfrumsețăm cu fapte bune și să-l hrănim cu cuvîntul luĭ Dumnedeŭ. Să îngăduim luĭ Dumnedeŭ cu fapte bune. De acestea să grijim și de acestea să ne nevoim. Dacă credem întru Dumnedeŭ Cela ce iubește acestea, și așteptăm să înviem, să fim judecați și să luăm care și după lucrul sĕŭ, apoĭ pentru aceea să facem lucrurile cele ce se cad credinței nóstre; să nu ne pară că ne vom mântui fără de lucrurĭ. Precum nu póte arde focul fără de lemne, așa și credința fără de lucrurĭ bune nu póte singură mântui pre om. Acest lucru îl putem cunóște și dupre Ioachim și Ana părinții Preacuratei Fecióre, căcĭ pentru post, pentru rugă și pentru milostenia ce făceaŭ, sînt astă-dĭ în lume lăudați. Ferice de cela ce aŭ făcut milostenie la săracĭ, la robĭ, la Bisericĭ, că pre acela îl va milui Dumnedeŭ și le va dă întru împărăția cerĭuluĭ binele acel netrecut și neîmputinat. Milostenia mult póte la Dumnedeŭ, cum dice și înțeleptul Solomon: „Milostenia izbăvește sufletul din mórte“.

Carele este sufletul şi carea este mórtea? Sufletul este sufletul fieşte-căruia om, fie bărbat, fie muere. După suflet nu se deosebeşte bărbatul de muere, fiind-că aŭ suflet într'un chip; numaĭ că este bărbatul maĭ mare mueriĭ, cum este Dumneḑeŭ maĭ mare bărbatuluĭ; într'acésta se deosebesc, ĭar într'alt, într'un chip le-a dat Dumneḑeŭ suflet. Mórtea sufletuluĭ se chémă munca. Sufletul este fără de mórte şi nicĭ odinióră nu móre. Iar de va fi în muncă sufletul, ce folos va fi de viaţa luĭ că va vieţui în muncă? Maĭ bine ar fi fost să nu fie nicĭ născut acel om, cum ḑice şi Domnul Christos.

Pentru milostenie ĭarăşĭ ḑice înţeleptul Solomon, că cela ce va da milostenie în mâna săraculuĭ, va afla în mâna luĭ Dumneḑeŭ înfricoşatuluĭ ḑudecĕtor. Şi ĭarăşĭ ḑice acesta[1]): „Cela ce dă săraculuĭ, acela împrumută pre Dumneḑeŭ, şi Dumneḑeŭ îĭ va da cu miile maĭ mult“. Ḑice şi Christos în Sfinta Evanghelie[2]), că ferice este de celĭ milostivĭ, fiind-că aceĭa vor fi miluiţĭ de Dumneḑeŭ, şi acelora le va da împĕrăţia cerĭuluĭ.

Invaţă-ne Christos pentru milostenie, să nu facem milostenie la arătare, de va fi loc, ci într'ascuns, ca să nu ne laude ómenĭĭ, căcĭ vom perde plata nóstră. De nu va fi loc să dăm milostenie pre sub ascuns, noĭ să dăm şi la arătare, cu smerenie şi cu inimă curată, de ne este voea să avem plată dela Dumneḑeŭ. Cu smerenie, ca să nu ne mândrim că dóră facem ce-va lucru mare. Cu inimă curată, ca să nu-ĭ pae rĕŭ după ce dă, saŭ să înfrunteze săracul, nicĭ să se laude către ómenĭ, căcĭ cela ce iubeşte la-

[1]). Pilde 19, 17.
[2]). Mat. 5, 7.

uda dela ómenĭ, perde plata dela Dumneḑeŭ. Cela ce lubeşte să albă plată dela Dumneḑeŭ, i se cade să nu se arate, ci să se ascundă pre sine, să nu se arate bunătăţile luĭ, şi atuncĭ Dumneḑeŭ, Celа ce ştie inimile tuturor, îĭ va da şi aicea pre pământ de-l va griji şi va fi cinstit de ómenĭ, şi acolo împărăţia cerĭuluĭ îĭ va da. Aşa învaţă Insuşĭ Christos, că cela ce milueşte săracul, şi aicea va lua dela Dumneḑeŭ pentru una o sută, şi acolo va dobândi viaţa de vecĭ şi bucuria neîncetată. Acest bine, şi pre noĭ să ne învrednicéscă Dumneḑeŭ să-l dobândim întru împărăţia cerĭuluĭ, pentru mare mila Sa; că Aceluĭa se cade cinste şi închinăciune, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţi şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 14 SEPTEMVRIE

La Înălţarea Cinstitei Cruci.

Astă-ḑĭ se arată, fraţilor, taĭna cea din vecĭ tocmită şi de tóte semińţiile ascunsă, iar acum maĭ apoĭ s'a arătat spre mântuirea nóstră. Pentru aceea, noĭ credincioşiĭ, aducêndu-ne aminte de binele şi de mila luĭ Dumneḑeŭ ce a făcut cu noĭ, prăznuim cu bucurie praznicul sfintei Crucĭ, ne închinăm cu frică şi cu cutremur şi cu veselie sufletéscă o sărutăm. Astă-ḑĭ este bucurie în cerĭŭ şi pre pământ. Astă-ḑĭ se veselesc îngeriĭ şi

prăznuesc ómenii, căci luminata Crucea lui Christos se arată în lume. Pentru acésta Cruce, împărăţia diavolului s'a risipit, blestemul s'a călcat, mórtea de veci s'a omorît, iadul s'a deşertat, morţii aŭ înviat, raiul şi cerul s'aŭ deschis. Astă-di Biserica lui Dumneḑeŭ se închipueşte raiului;—că precum a fost în raiŭ lemnul acela carele a omorît pre Adam, pentru greşala lui, aşa şi în sfînta Biserică este cinstita Cruce lemnul vieţei, carele a înviat pre Adam, pentru mórtea lui Christos. Pentru aceea se ridică sfînta Cruce şi se arată astă-di întru noi, ca să cunóştem că este începĕtură învierei a tótă firea omenéscă şi ridicare din păcatul lui Adam, tuturor celor ce cred în Christos, Carele S'a rĕstignit pre ea.

De acestea de tóte ne veselim şi ne bucurăm, dar ne şi umilim şi suspinăm dela inimă, lacrimi pre feţele nóstre vărsăm, când ne aducem aminte de chinurile şi de mórtea cea amară a Domnului nostru Iisus Christos, vĕḑênd înaintea ochilor noştri cinstita Cruce pre carea o a purtat pre umerile Sale, mergênd la rĕstignire ca un Mieluşel spre junghiere.

Nu este bucurie feciorilor acelora ce vĕḑ înaintea ochilor lor mórtea tatălui lor, şi mai vîrtos feciorului acelui a ce este vinovat morţei părinteluí sĕŭ. Acelui a i se cade să plîngă mai cu amar, căci pentru greşala lui, părintele sĕŭ cel drag, cu mórte grózníca móre. Aşa şi tu, păcătosul meŭ suflet, să plîngi acum cu amar, că pentru păcatele tale a murit Părintele şi Făcĕtorul tĕŭ cel iubit, Iisus Christos Fiiul lui Dumneḑeŭ, Carele te-a născut sufleteşte în viaţa de veci. Acela pre lemnul Crucei cu piróne a fost pironit, între doi tîlhari rĕstignit, cu spini înghimpoşi încununat, cu fiere adăpat şi preste obraz

cu palma bătut. Decĭ, cum să nu-mĭ fie a plînge şi a tângui, când Cel fără de păcate a chinuit pentru păcatele mele ca să mĕ sloboḑéscă din chinul şi din munca Iadului? Pentru aceea să plîngĭ cu amar, sufletul meŭ, că tu eştĭ vinovat pentru mórtea Domnului tĕŭ. Acela pentru tine a fost prins şi legat, înaintea nedreptelĭ judecăţĭ dus, cu nedreptul judecat, la stîlp bătut şi pre cruce fără de milă rĕstignit. Murit-a pentru tine ca să te învie din mórtea cea de veclĭ, întru viaţa cea netrecută. In grópă întunecată S'a îngropat, ca pre tine să te scótă întru lumina cerĭului. Cât bine aĭ dela Dumneḑeŭ, acela tot cu Crucea Sfinţielĭ Sale l'a făcut ţie. Acéstă Cruce nu numaĭ dela rĕstignirea luĭ Christos este cinstită şi preamărită, ci şi maĭ înainte de aceea în tóte vécurile câte aŭ trecut, lemnul crucelĭ în multe chipurĭ şi în multe felurĭ s'a închipuit şi s'a însemnat pre acéstă lume, de ómenĭ marĭ şi de sfinţĭ şi prorocĭ.

In anul dela facerea lumelĭ 5533, în ḑilele luĭ Tiberie împĕrat, Domnul nostru Iisus Christos a vrut de bună voea Sa, pentru mântuirea nóstră, de a chinuit cu trupul, iar nu cu Dumneḑeirea, a murit şi a înviat a treĭa ḑi. Necredincĭoşiĭ şi zavistniciĭ jidovĭ în multe chipurĭ meşteşugeaŭ să ascundă învierea luĭ. Maĭ întâiŭ aŭ pecetluit şi aŭ întărit mormîntul, ca nu cum-va să învie Domnul Christos. După aceea aŭ pus şi strejarĭ să strejuéscă. Maĭ apoĭ, dacă aŭ fost aceĭa tóte risipite şi stricate de puterea cea dumneḑeéscă, şi strejariĭ spuneaŭ şi mărturiseaŭ că Christos a înviat, cu banĭ aŭ început a stătui să ascundă învierea luĭ Christos; aŭ dat banĭ mulţĭ strejarilor să ḑică că n'a înviat, ci L'aŭ furat Uceniciĭ luĭ.

Dacă S'a înălţat Christos de pre pămînt în cerĭŭ

în a 40-a ḑi după învierea Sa, şi minunĭ multe făcêndu-se de sfinţiĭ Apostoli, ĭarăşĭ scirşneaŭ cu mânie jidoviĭ şi se sfătueaŭ ḑicênd: Veniţĭ să ascundem locul unde a fost rĕstignit şi îngropat Christos, că de vor vedea ómeniĭ crucea pre carea a fost rĕstignit, şi grópa în carea a fost îngropat, toţĭ vor veni şi vor crede întru Dînsul. Atuncea aŭ învĕţat de aŭ astupat grópa, şi Golgota, locul unde era sfînta Cruce, să se ulte, să nu se mai pomenéscă. Dumneḑeŭ a lăsat să se împlinéscă statul lor cel rĕŭ, căcĭ era să se pustiéscă cetatea Ierusalimul, să ardă cu foc, ĭar eĭ să fie tălaţĭ, de fóme morţĭ, şi robiţĭ pentru îndrăznirea ce avuseseră asupra Domnuluĭ Christos. Acest lucru a şi fost la patru-ḑecĭ de anĭ după rĕstignirea luĭ Christos. Întru atâţea anĭ le-a îngăduit Dumneḑeŭ, tot pentru ca să se întórcă să crédă şi să se pocăiască. Sfînta Cruce a fost ascunsă până în ḑilele Marelui Constantin, carele a fost întâiŭ pre lume împĕrat creştin. Pentru care lucru a fost creştin, ascultaţĭ.

Când a vrut acest Constantin să facă rĕsboiŭ cu Maxentie împĕratul Romeĭ, să se bată cu dînsul, atuncĭ gândind de mulţimea şi de tăria oştelĭ Romeĭ, s'a spăimântat inima luĭ şi s'a întristat. Dar într'o amĭază ḑi i s'a arătat luĭ pre cerĭŭ chipul sfinteĭ Crucĭ strălucind mai mult decât lumina sóreluĭ şi pre acea cruce a vĕḑut scris: „Cu acésta veĭ birui". Acésta dacă a vĕḑut Constantin, s'a veselit şi degrab a învĕţat să facă crucĭ şi să le pue în stégurĭ. Şi aşa a purces la rĕsboiŭ. Şi s'a lovit cu Maxentie, l'a biruit, împĕrăţia Romeĭ a luat şi s'a botezat. După aceea şi alte rĕsbóe a făcut şi rĕsăritul tot sub mâna sa l'a plecat.

Atuncea a trimis pre maica sa Elena să se ducă la Ierusalim, să caute sfînta Cruce. Dacă a înţeles Macarie patriarhul Ierusalimuluĭ de venirea împĕrătesceĭ, a ieşit cu mare cinste înaintea eĭ, cu toţĭ episcopiĭ de prin prejur. Ea a inceput a-l întreba de sfînta Cruce. Unul spunea într'un chip, altul într'alt chip şi nimenĭ adevĕrat nu ştia, căcĭ era şi vreme multă de când era ascunsă şi îngropată de jidovĭ. Atuncĭ Macarie patriarhul, s'a dat spre rugăciune şi dela Dumneḑeŭ a fost arătat luĭ locul acela unde era Sfînta Cruce. Degrab a adunat împĕrătésa de a săpat şi a curăţit locul acela şi s'a ivit Golgota unde a fost rĕstignit Christos. Nu departe de acolea a aflat şi treĭ crucĭ: una a luĭ Christos şi dóuĕ ale celor doĭ tîlharĭ ce-l rĕstigniseră de o dată cu Christos. Cu deadinsul a mai căutat şi a aflat şi pirónele.

Dar împĕrătésa în scîrbă şi în grijă a căḑut, căcĭ nu putea să cunóscă din acele treĭ crucĭ, care este a luĭ Christos. Acéstă nepricepere o a deslegat tot Macarie patriarhul, cu o minune întru acest chip: O fată de neam mare murise în Ierusalim. Patriarhul a adus câte trele crucile şi a pus câte una pre dînsa, şi numaĭ cât s'a apropiat Crucea luĭ Christos de acea fată mórtă, îndată a înviat şi a fost sănătósă, a sărit şi umbla şi cu glas mare mulţămea şi lăuda pre Dumneḑeŭ.

Dacă s'a respândit vestea cum s'a aflat sfînta Cruce, îndată s'a strîns mulţime mare de creştinĭ, carĭĭ dorcaŭ să vadă sfînta Cruce. Pentru-că nu toţĭ puteaŭ să o vadă, patriarhul Macarie s'a suit pre amvon şi a ridicat cinstita Cruce în vederea tuturor. Dacă o a vĕḑut, tótă mulţimea începu a striga: Dómne miluieşte-ne! De atuncea s'a întărit praznicul sfin-

teĭ Crucĭ a se prăznui şi a se ridica în patru-spre-ḑece ḑile ale luneĭ Septemvrie.

Pentru aceea şi noĭ, ĭubiţiĭ meĭ creştinĭ, sfînta Cruce să o cinstim, să ne inchinăm, să o sărutăm fórte cu frică şi cu bucurie să o preamărim; cu frică, pentru nedestoĭnicia nóstră, ĭar cu bucurie, pentru binele ce ne-a dăruit. Să ne desbrăcăm ca de un veşmînt rupt şi întinat de viaţa cea cu păcate şi să ne îmbrăcăm întru armele lumineĭ. Să facem ḑisele luĭ Christos, ca să fim şi noĭ fiiĭ lumineĭ şi moştenĭ împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru Iisus Christos Dumneḑeul nostru, Căruĭa se cuvine slavă, cinste şi mare cuviinţă întru veci vecilor netrecuţĭ şi nesîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 14 OCTOVRIE

Pentru viaţa preacuvióseĭ maicei nostre Parascheva.

Acéstă sfîntă şi preacuvióză fecĭóră Parascheva era din Epivat, născută din părinţĭ credincĭoşĭ şi creştinĭ bunĭ, cariĭ întru tótă viaţa lor cu milostenie şi cu fapte bune se supuneaŭ luĭ Dumneḑeŭ.

Afară de acéstă sfîntă, aŭ maĭ avut şi un fiŭ pre carele îl dedeseră la carte. Dacă a învĕţat carte bine, pre părinţiĭ sĕĭ şi lumea tótă a părăsit şi s'a călugărit, dându-i-se nume de călugărie Evtimie. Pentru multele luĭ bunătăţĭ a fost pus arhiereŭ şi păstor la

locul ce se chémă Imadit. Acolo multe şi marĭ minunĭ a făcut. După mórtea luĭ, izvor de mir a curs din trupul luĭ.

Iar sfînta în casa părinţilor sĕĭ petrecea. Când a fost în vîrstă de ḑece anĭ, după cum avea obicelŭ a păzi Biserica, s'a dus întru una din ḑile la o Biserică a Preacuratelĭ Fecióre. Acolo a auḑit cetind în Sfînta Evanghelie cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ cela ce a ḑis: „Cine va vrea să vie după mine, să se lepede de sine şi să ĭa crucea sa şi aşa să vie după mine". De acest cuvînt ca de o săgétă a fost rănită la inimă. Dacă a eşit din Biserică, a întîmpinat un sărac şi s'a desbrăcat de haĭna ce avea de-asupra şi de tóte podóbele fecloreştĭ, şi acelŭa tóte cu osîrdie le-a dat, şi aşa în casa părinţilor sĕĭ a venit. Dacă aŭ aflat părinţiĭ, o aŭ mustrat destul şi o aŭ bătut ca să nu facă şi altă dată aşa. Însă aceea buna şi înţelépta fecióră acestea nimic nu le socotea, ci şi altă dată altuĭ sărac tóte podóbele sale ce purta le-a dat. Şi nu numaĭ de dóŭĕ orĭ, saŭ de treĭ orĭ, ci de multe orĭ da săracilor veşmintele sale şi nimic nu băga în sémă certarea şi bătăile ce lua dela părinţiĭ sĕĭ pentru acésta, fiind-că era aprinsă de dumneḑeesc dor şi inima eĭ ardea cu focul Duhuluĭ Sfînt. Rîvna ce avea către Dumneḑeŭ nu putea maĭ mult să o ţie. De toţĭ s'a ascuns; părinţiĭ şi rudele, slugile şi slujnicile, d'împreună şi tótă frumseţea acesteĭ lumĭ a părăsit, şi cu multă sîrguire a ajuns adîncul pustieĭ, ştiind că alt nimic nu potoleşte săltarea trupuluĭ ca viaţa pustieĭ.

Dacă a ajuns la pustie şi s'a vĕḑut pre sine slobodă de tóte valurile lumeĭ, cu totul s'a dat postuluĭ, nedormireĭ şi rugeĭ, nepărăsit, în cât în puţină vreme a omorît tótă pofta trupuluĭ. Acolo viaţă îngerés-

că vieţuea. Mâncarea îĭ era din erburile ce creşteaŭ acolo, şi încă şi de acelea câte puţinel şi numaĭ o dată într'o ḑi, de către séră. Cine va putea să spue trudele şi ostenelele eĭ? Lacrimile, suspinele, închinăcĭunile, cine le va povesti? că nu era altul nimenea acolo să pótă vedea faptele eĭ cele sufleteştĭ, decât numaĭ ochiul Celuĭa ce vede tóte. Nu-ĭ era eĭ acolo grijă de plugurĭ de boĭ, nicĭ de caĭ cu tacâmurĭ scumpe, saŭ de leagăne, nicĭ de veşminte şi de aşternuturĭ, nicĭ de mâncărĭ şi de mese, nicĭ de casă saŭ de slujnice, ci numaĭ de curăţia sufletuluĭ, de răspunsul judecăţeĭ ce va să fie şi de întimpinarea Mireluĭ sĕŭ Christos. De acésta pururea suspina şi nepărăsit tînjea: cum îşĭ va înfrumseţa sufletul, cum se va logodi pre sine Mireluĭ ceresc Iisus Christos, cum se va îndulci de vederea Mirelui sĕŭ, de slava, de lumina şi de bucuria cea fericită. De acésta numaĭ o durea inima şi ochiĭ de lacrimĭ eraŭ întunecaţĭ pururea.

Intru acestea nevoindu-se, rugându-se şi grijindu-se, viclénul diavol numaĭ înceta de a o supăra cu arătărĭ înfricoşate şi cu nălucirĭ gróznice. Une-orĭ şerpe se tăcea; alte orĭ hiară grozavă se arăta, ca să spae pre sfînta să părăséscă ostenéla sa. Dar buna fecĭóră Parascheva, spre Cel de sus puind nădejdea sa şi cu puterea Aceluĭa, în fire muerésca, bărbăteşte a călcat tóte meşteşugurile luĭ şi ca pre un păḑin de uşor le strica şi le risipea. Aşa de bine s'a nevoit asupra fireĭ sale şi atâta îşĭ îmfrumseţase sufletul, în cât s'a împlinit cu dînsa cuvîntul proroculuĭ David, că ĭubi Impĕratul ceresc frumseţea eĭ. Cu aceste bunătăţĭ a petrecut anĭ mulţĭ în pustie.

Într'o nópte, dacă s'a dat spre rugă, cum avea o-

biccîŭ, şi mânile către cerîŭ cu umilinţă întinse, a vĕḑut un voînic dumneḑeesc prea luminat, care a venit către dînsa şi l-a ḑis aşa: Să laşĭ pustia şi la moşia ta să te întorcĭ, că acolo se cade să laşĭ trupul pămêntuluĭ şi să trecĭ din acéstă lume către Dumneḑeŭ pre Carele aĭ iubit.

Acéstă vedenie dacă a avut sfînta, a priceput că este arătare dela Dumneḑeŭ. Se bucura într'un chip pentru despărţirea trupuluĭ, într'alt chip se scîrbea pentru părăsirea pustieĭ. Însă şi fără de voe a lăsat pustia şi s'a întors în lume. A venit la Ţarigrad şi a mers în Biserica Preacurateĭ Feclóre ce este în Vlaherna, şi către icóna sfinţieĭ sale a căḑut şi cu lacrimĭ se ruga aşa: Stăpâna lumeĭ, maĭca luĭ Iisus Christos Dumneḑeul meŭ, tótă nădeḑdea mea o am pus spre tine Feclóră, nu lepăda pre o săracă ca mine, nu te scîrbi de róba ta, că din tinereţele mele, unuia născut Fiiuluĭ tĕŭ am călĕtorit. Ştiĭ, Feclóră, neputinţa firiĭ muereştĭ, ştiĭ scîrba sufletuluĭ meŭ. N'am altă nădeḑde, n'am alt acoperemînt. Tu-mĭ fi mie îndreptătóre, tu-mĭ fi folositóre şi a tótă viaţa mea socotitóre. Până am umblat în pustie, pre tine te-am avut ajutor; ĭar acum dacă m'am întors în lume, ce ajutor altul îmĭ trebueşte fără de tine? Deciĭ acum, Stăpână, îndreptéză-mĕ până la săvîrşitul vieţieĭ mele, că altă nădeḑde n'am.

Aşa cu tot sufletul s'a rugat şi la moşia sa s'a dus. Acolo nu multă vreme petrecênd, ostenélă către ostenélă şi durere către durere adăogea, cu post şi cu nedormire pre sine se înfrumseţa.

Vreme multă dacă a trecut, a ştiut de mórtea sa maĭ d'inainte şi pe dată s'a întors spre rugă, cu lacrimĭ pământul uda şi aşa se ruga: Iubitorule de ó-

menĭ, Stăpâne, Dómne Iisuse Christóse, caută din locaşul Tĕŭ de sus şi nu mĕ părăsi pre mine róba Ta, nicĭ mĕ lăsa; cĭ pentru numele Tĕŭ cel sfint am lăsat tóte şi după Tine am călătorit întru tótă viaţa mea. Acum îndurate Dómne, dĭ unuĭ înger blând să ía cu pace sufletul meŭ şi să nu fie oprită suirea luĭ de spurcaţiĭ şi vicleniĭ diavolĭ, ci mĕ învredniceşte cu îndrăznire să staŭ înaintea scaunuluĭ Tĕŭ celuĭ straşnic, că eştĭ binecuvîntat întru vecĭ, amin. Şi aşa îşĭ dete luminat sufletul sĕŭ în mâna luĭ Dumneḑeŭ, şi niměnuĭ n'a spus de unde a fost şi cine este.

Dumneḑeŭ vrênd să preamăréscă pre róba Sa, a tocmit aşa, că s'a întîmplat de a murit un corăbier. Trupul luĭ neîngropat zăcênd, de putóre nimenĭ pre acolo nu putea se trécă. Şi un sihastru ce petrecea într'acel loc, de mare împuţicĭune nu putea locui; decĭ a rugat pre niştе creştinĭ de aŭ luat acel trup împuţit; şi săpând să-l îngrópe, a aflat trupul preacuviósei Parascheva, neputred şi plin de mirezme. Ca niştе ómenĭ neiscusiţĭ şi neştiind ce trup este, aŭ lăsat să fie un lucru de nimic, şi aprópe de dînsa acel trup împuţit aŭ îngropat.

Unul dintru dînşiĭ cu numele Gheorghie, om bun şi creştin, preste nóptea aceea a vĕḑut o împĕrătésă pre un scaun luminat şeḑênd şi mulţime de volnicĭ cu veşminte albe împrejurul eĭ slujind, atâta în cât nu putea căuta de frumseţea şi de lumina lor, şi a căḑut jos la pământ. Unul dintru aceĭa, luându-l de mână l'a ridicat şi l-a dis: Gheorghie, pentru ce n'aţĭ socotit trupul sfintei Parascheva, ci l'aţĭ ultat aşa? Nu ştiţĭ că Dumneḑeŭ a iubit frumseţea eĭ şi a vrut să o preamăréscă pre pământ? Atuncea a dis luĭ luminata acea împĕrătésă: Degrab să luaţĭ trupul meŭ

şi în loc de cinste să-l puneţi, că nu poclu răbda putórea aceluĭ om; căcĭ şi eŭ sînt om, din pântece de maĭcă născută, moşia mea este Epivatul unde locuiţĭ voĭ acum. Acéstă vedenie a avut-o şi o muere cu numele Evtimia, întru acelaşĭ chip şi întru aceeaşĭ nópte, şi a dóua ḑi amândoĭ într'un chip aŭ spus tuturor.

Acestea dacă s'aŭ auḑit, toţĭ cu bucurie şi cu mare osîrdie aŭ alergat cu luminĭ şi cu tămâe, şi cu mare cinste o aŭ luat şi în Biserica sfinţilor Apostolĭ o aŭ pus. Acolo multe şi minunate minunĭ se făceaŭ întru cinstea şi slava Sfintei Treimĭ.

Pentru aceea şi noĭ, iubiţiĭ meĭ creştinĭ, să ţinem în minte lucrurile sfinteĭ acesteea. După aceea să luăm aminte şi cinstea ce a primit dela Dumneḑeŭ. Aŭ dóră n'a fost şi acésta muere? Aŭ dóră n'a avut trup ca şi noĭ? Cum a sihăstrit, cum a umplut voea luĭ Dumneḑeŭ? A făcut acestea căcĭ n'a mâncat mult ca noĭ, nicĭ a făcut lucrurile cele drăceştĭ pre carĭ facem noĭ în vremea de acum: jocurile, cântecele, beţiile, curviile. N'a iubit lumea, ca noĭ, nicĭ binele eĭ. Pentru aceea şi Dumneḑeŭ o a cinstit şi în cerĭu şi pre pământ, şi a dobândit binele acela pre care nicĭ ochĭ de om l'a vĕḑut, nicĭ urechĭ l'a auḑit, nicĭ la inima omuluĭ a intrat.

Decĭ şi tu, o omule, de-ţĭ este voea să scapĭ de muncile de vecĭ şi să dobândeştĭ binele acela, lépădă şi urăşte şi tu lumea, dar nu de tot ca acéstă sfîntă, ci încaĭ bucuria şi veselia eĭ. Nu te bucura de binele eĭ, nu te veseli de frumseţile şi de poftele eĭ, nu te îndulci de păcatele eĭ. Grele îţĭ par învĕţăturile luĭ Christos, însă sînt de mare folos. Nu căuta numaĭ cheltuĭala milostenieĭ, ci caută ce ḑice proro-

cul David: „Cela ce împarte şi dă sîrmanilor, dreptatea lui va trăi în veci vecilor“. Nu căuta numai scirba şi pedépsa trupului, ci mai vîrtos la aminte dobânda binelui ceresc. Nu socoti numai patima cea rea a trupului, ci'ţi-adu aminte de odihna cea de veci a sufletului. De veĭ urî cele trupeşti, pre lesne veĭ afla şi cele sufleteşti. De veĭ părăsi cele lumeşti, uşor veĭ dobândi şi cele cereşti întru împărăţia lui Dumnedeŭ, pre carea noĭ toţi să o dobândim dela Iisus Christos adevĕratul Dumnedeul nostru, pentru rugăciunea sfinteĭ de astă-di. Amin.

CAZANIE

LA 26 OCTOVRIE

Pentru mucenia sfîntului şi marelui mucenic Dimitrie.

Întru şése sute de anĭ după naşterea cea trupéscă a Domnului nostru Iisus Christos, era un împĕrat cu numele Maximian, iar porecla luĭ era Erculie. Acest împĕrat atâta era de rĕŭ şi fără de lege, în cât nu iubea nicĭ puţinel să audă de numele luĭ Christos, şi de se afla unde-va vre un creştin, el se nevoea să-l omóre. Avea şi un ginere ce se chema Diocliţian, împĕrat necredincios ca şi dînsul. Mulţi din creştinĭ se duceaŭ de mărturiseaŭ despre numele luĭ Christos şi răbdaŭ muncĭ pentru dragostea luĭ Dumnedeŭ.

Unul dintru dînşiĭ a fost şi sfîntul Dimitrie, carele se preamăreşte astă-di. El era de naştere din

cetatea Solunului, născut din părinți ómeni de cinste, bogați și mari în țéra Macedonia. Nu era cinstit și iubit atâta pentru părinți, cât pentru bunătățile sufletului lui; căci biruea pre toți dintru acea vreme cu înțelepciunea și cu blândețele, și era și mai frumos decât toți cei de vîrsta lui.

Din pruncie se arăta cum va fi dacă va crește. Un lucru ce avea pururea, era să învețe a face lucruri bune și a se iscusi în tocmelele cele de resbóe, fiindcă întru acésta se nevoeaŭ tinerii dintru acea vreme; și era mai ales decât alții și cu statul și cu vîrtutea. Dar mai mult se nevoea întru lucrurile cele sufletești, căci poftele trupului le călca și le biruea, curăția ținea, dreptatea iubea, de nedreptate și de strîmbătate se ferea. Atâta era de lăudat pentru bunătățile lui întru tot cuprinsul lui Maximian împĕrat, în cât și însuși împĕratul audind de înțelepciunea lui și de vitejie ce făcea la rĕsbóe, cinstitu-l'a pre dînsul și l'a făcut mai mare decât toți boerii Solunului, punêndu-l domn preste tótă țéra Rumelia.

Sfîntul, mai înainte de ce încăpuse la cinste, se făcea la arătare păgân, dar îndată ce a ajuns la putere, a început a îndrăzni pentru creștinătate, și nu se bucura atâta de cinstea împĕratului, cât se nevoea să créscă bunătățile sufletului sĕŭ. Pentru aceea nicĭ ziua, nicĭ nóptea nu se lăsa de a învĕța cuvîntul lui Dumnedeŭ, și nu pre ascuns ca și cum s'ar teme ce-va de împĕratul, ci mai vîrtos la arătare. De alt nu grija, numaĭ cum va semĕna sĕmênța credințeĭ în sufletele creștinilor. Învăța cum s'a zidit omul de mânile lui Dumnedeŭ, cum a fost cinstit și dăruit cu hrana raiului, cum a căḑut pentru zavistia diavolului; cum Acela, ziditorul Dumnedeŭ, vrênd să'l sue

Iarăşi în cinstea lui cea mai d'inainte, S'a pogorît din cerîu pre pământ, a luat trup din sfînta Fecióră Maria şi a fost om deplin ca şi noi, numai fără de păcate; cum S'a răstignit şi a murit trupeşte, cum S'a înălţat în cerîu şi iarăşi Acela va veni mai apoi de va judeca viii şi morţii şi va da fieşte-cărula după lucrul lui.

Acestea spuind şi învěţând sfintul Dimitrie, avea şi plată multă pentru învěţătura sa, căci mulţi din păgâni, auḑind cuvintul lui, se întorceaŭ către Dumneḑeŭ, pre idoli îi uraŭ şi-i lepădaŭ, iar pre Dumneḑeŭ mărturiseaŭ şi credeaŭ. Pentru aceea numai înceta de a învěţa gândind în mintea sa, că de nu se vor întórce toţi Solunenii să crédă în Christos, nimic folos n'are din cinstea sa cea multă.

Dar diavolul, vrăşmaşul sufletelor omeneşti, věḑênd că se înmulţesc creştinii şi se împuţinéză păgânii, în tóte ḑilele meşteşugea să împedece mărturia şi învěţătura sfîntului. Însă într'alt chip nu era cu putinţă să facă acésta până nu ar fi omorît pre sfîntul. Acela carele vrea să tocméscă şi se facă acésta, mai apoi o a şi făcut întru acest chip:

Împěratul Maximian dacă a supus multe laturi sub împěrăţia Romei, şi viind din cetate în cetate, făcênd jertvă dumneḑeilor, a sosit şi în cetatea Solunului, unde era sfîntul Dimitrie. Atuncea nişte păgâni din cetate avênd pre diavolul întru inimile lor şi vrênd ei să dobândéscă cinste dela împěratul, s'aŭ dus şi aŭ ḑis către dînsul: Cinstite împărate, un cuvînt vom să arătăm către împěrăţia ta. Să nu pară măriei tale că sîntem niscari ómeni rěi şi greî pentru ce vom pârî pre domnul nostru, căci noi mai mult iubim binele împěrăţiei tale decât al aceluea.

Cu adevĕrat să ştii împĕrate, că Dimitrie pre carele l'aĭ cinstit împĕrăţia ta şi l'aĭ pus domn preste tótă ţéra Rumelia, a eşit din tocméla moşilor sĕĭ şi din credinţa nóstră, şi crede în Christos cel rĕstignit, pre carele L'aŭ rĕstignit jidoviĭ. Şi nu numaĭ atâta, ci şi şedĕnd pre scaunul cel de judecată învaţă despre Christos şi mărturiseşte. In tóte ḑilele eliniĭ auḑind învĕţătura luĭ cea mincinósă, lasă credinţa lor şi se fac creştiniĭ.

Acésta dacă a auḑit împĕratul, întâiŭ nu ĭ-a părut bine să pérdă pre un om ca acela, dar după aceea a învĕţat să-l aducă înaintea sa, să vadă şi el însuşĭ óre póte fi adevĕrat. Deciĭ s'aŭ dus degrab ómeniĭ aceĭa şi aŭ aflat pre sfîntul unde şedea şi învĕţa cuvintul luĭ Dumneḑeŭ. Degrab l'aŭ apucat pre dînsul, ca niştе leĭ cumpliţiĭ, şi l'aŭ dus înaintea luĭ Maximian împĕrat. Sfîntul, precum era d'întâiŭ bucuros să mărturiséscă de numele luĭ Christos, nicĭ de ómeniĭ aceĭa, nicĭ de împĕratul nimic nu s'a temut, ci a stătut înaintea împĕratuluĭ, bucuros şi vesel, atâta cât şi faţa luĭ era veselă şi rumenă de căldura inimeĭ luĭ.

Şi a ḑis împĕratul către sfînt: Dimitrie, acéstă nădeḑde am nădĕḑduit eŭ de tine, de te-am pus întru acéstă cinste să ne cinsteştĭ? Eŭ te-am pus domn Solunuluĭ, ĭar tu nicĭ o milă de loc n'aĭ eşit înaintea nóstră să ne întimpinĭ. Sfîntul a rĕspuns: Eŭ pre împĕrăţia ta cinstesc ca pre un împĕrat, ĭar pre Dumneḑeŭ Cela ce este împĕrat a tótă lumea Îl-cinstesc maĭ vîrtos. Şi a ḑis împĕratul: Dar dumneḑeul şi împĕratul tĕŭ cine este? Sfîntul a rĕspuns: Domnul meŭ Iisus Christos, Acela este Dumneḑeŭ adevĕrat şi Împĕrat a-tóte-ţiitor. Împĕratul ĭar a ḑis: Deciĭ Aceluĭa

credi tu? Óre n'ai cinste dela mine că te-am pus domn în tótă ţéra Solunului? Cu acestea ne plăteşti, omule nemulţămitor? Aşe te arăţi către marii dumneḑeĭ şi către noi? Pentru acésta eŭ voiŭ să te muncesc cu mii de munci, ca să cunoşti cine sînt eŭ şi cine eşti tu, şi ce póte dumneḑeul tĕŭ să-ţi foloséscă. Sfîntul a rĕspuns: Impĕrate, muncile şi pedepsele cu carĭ mĕ sparĭ, le am eŭ bucurie şi veselie, căci acelea vor agonisi mie împĕrăţia cerĭului şi odihna de veci.

Aceste cuvinte dacă a auḑit împĕratul din gura sfîntului, întâiŭ s'a mâniat fórte, după aceea a învĕţat să bage pre sfîntul în închisóre, gândind că dóră se va întórce. L'aŭ dus în închisóre, însă nu unde închideaŭ pre alţi ómenĭ, ci într'un loc gróznic. Era o bae mare, pustie, aprópe de unde şedea împĕratul; în cămările aceleĭ băĭ l'aŭ închis pre sfîntul.

Intrând acolo sfîntul şi vĕḑênd o scorpie mare înaintea sa, carea ridicase capul să-l muşce, îndată şi-a făcut cruce şi a ḑis: Intru numele luĭ Christos cela ce a ḑis să călcăm şerpele şi scorpia şi tótă puterea vrăşmaşului. Aşa a ḑis şi a călcat scorpia accea. Şi i s'a arătat îngerul luĭ Dumneḑeŭ de-asupra luĭ ţiind o cunună de aur şi i-a ḑis: Fi vesel Dimitrie voînicul luĭ Christos, cutézĕ şi te îmbărbătézĕ de birueşte vrăşmaşiĭ tĕĭ. Aşa ḑicêndu-i i-a pus cununa în cap, şi aşa a rĕmas sfîntul acolo singur închis, mulţămea luĭ Dumneḑeŭ şi dorea de ciasul morţeĭ sale. Avea şi bucurie şi scîrbă într-acea închisóre. Se bucura căci mărturisise despre Chrisfos înaintea împĕratului; se scîrbea căci nu săvîrşise mai curînd munca, să se ducă într-o împĕrăţia cerĭului.

De acestea gândea sfîntul, în vreme ce necredinciosul împĕrat ĭubind să vadă vărsărĭ de sînge şi

morți de ómeni, avea un volnic cu numele Lie, om mare și virtos, din satul sârbesc Vandal. I se făcuse un pod înalt și pre jos erau înfipte țepi de fer. Pre acest pod se lupta și mulți ómeni arunca de acolo și mureau. Dar un volnic din Solun anume Nestor, ce era și el creștin întru ascuns, tînĕr și frumos și cunoscut sfîntului Dimitrie, vĕdĕnd pre Lie cum omóră ómenii și cum se veselește împĕratul pentru biruirea lui, s'a dus în cămările acelea unde era închis sfîntul Dimitrie și a ḑis: Robul lui Dumneḑeŭ și al meŭ stăpân Dimitrie! Spurcatul împĕrat se bucură fórte întru lucrurile lui Lie, și inima meu trage să mĕ lupt cu dînsul. Deci mĕ binecuvintéză și mĕ întărește să mĕ duc să-l biruesc. Iar sfîntul i-a făcut lui cruce în frunte și a ḑis: Du-te și pre Lie vei birui, însă pentru Christos muncă vei lua.

Aeșit Nestor din închisóre, s'a dus unde se luptaŭ ómenii și îndată a strigat: Lie, vino să ne luptăm amândoi. Iar împĕratul șeḑĕnd într'un loc sus și privind luptătorii, dacă a vĕḑut pre Nestor tînĕr ca de dóuĕ-ḑeci de ani, l'a chemat înaintea sa și i-a ḑis: Volnice, pentru ce nu te temi de mórte, ci ai venit să te lupți cu Lie? Nu vedi câți ómeni omóră și cât sânge varsă? Fie-ți milă de tinerețele tale, și de ești sărac, vino să te îmbogățesc; nu-ți uri viața pentru sărăcie. Nestor a rĕspuns ḑicĕnd: Împĕrate, eŭ sărac nu sînt, nici viața mi-am urît, ci voiŭ să mĕ lupt cu Lie să-l biruesc, să fiŭ mai de cinste, decât dînsul. Dacă a vĕḑut împĕratul că nu-l ascultă a încetat de a-i mai ḑice.

Sfîntul Nestor dacă s'a apropiat de Lie, a aruncat veșmîntul sĕŭ cel de-asupra și a strigat: Dumneḑeul lui Dimitrie, ajută-mi! și de grab a zmuls cu-

ţitul sĕŭ, a lovit pre Lie tocma în inimă, l'a aruncat de pre pod jos şi aşa a murit mândrul şi păgânul Lie. Impĕratul dacă a vĕdut că a murit Lie, fórte s'a scîrbit şi a chemat pre Nestor şi l-a ḑis: Spune-mĭ cu ce farmece omorîşĭ pre Lie? El a omorît atâţea ómenĭ maĭ tarĭ decât tine, tu cum îl omorîşĭ? Sfîntul Nestor a rĕspuns: Eŭ impĕrate cu farmece n'am ucis pre Lie, ci cu puterea luĭ Christos am făcut acest lucru. Acésta dacă a auḑit împĕratul, s'a scîrbit fórte şi a ḑis să scótă pre Nestor afară din cetate şi să-ĭ tae capul cu cuţitul luĭ, şi aşa s'a săvîrşit şi sfîntul Nestor, după cuvîntul sfîntuluĭ Dimitrie.

După aceea s'a sculat împĕratul mânios şi s'a dus în curtea sa, a înţeles că cu ştirea sfîntuluĭ Dimitrie l'a ucis pre Lie şi a învĕţat slujitoriĭ să se ducă să omóre pre sfîntul Dimitrie în cămările băeĭ aceleea unde era închis. Deci s'aŭ dus şi cu suliţile aŭ împuns tot trupul luĭ. Intâĭa suliţă cu care l'a lovit era în cósta cea dréptă, în locul unde a împuns şi pre Christos pre cruce; căcĭ sfîntul cât ĭ-a vĕdut a ridicat mâna cea dréptă să-l înpungă întru acel loc. Acéstă muncă a luat Marele mucenic Dimitrie, şi aşa s'a săvîrşit ca astă-ḑĭ 26 Octovrie. După mórte trupul sfîntuluĭ multe şi nenumărate minunĭ a făcut.

Pentru aceea se cade şi nóuĕ celor ce auḑim muncile mucenicilor, să facem şi noĭ lucrurile lor. Vom face lucrurile lor, nu numaĭ când vom fi munciţĭ pentru numele luĭ Christos, ci şi când vom petrece cum ĭubeşte Dumneḑeŭ. Atunceĭ eraŭ împĕraţĭ păgânĭ. Nimenea şi nicăirĭ nu ĭubea să audă de creştinĭ. Pentru aceea mergeaŭ mucenicĭĭ şi mărturiseaŭ de numele luĭ Christos. Iar acum nimenĭ nu este să ne nevoéscă pentru credinţa nóstră. Numaĭ atâta cere

Dumnedeŭ dela noĭ: după cum este tocmĕla creştinéscă aşa să petrecem. De vom petrece cum ne învaţă Christos, vom avea şi plată dela sfinţi pentru praznicele nóstre; iar de vom petrece viaţa nóstră făcênd cele ce nu iubeşte Dumnedeŭ, in deşert ne ostenim. Să ne ferim, iubiţilor, de faptele cele rele şi să facem lucruri sufleteşti şi dumnedeeşti, ca să se veseléscă Dumnedeŭ intru lucrurile nóstre, sfinţii să se bucure întru prăznuirea nóstră, iar noĭ să ne învrednicim împĕrăţiei cerĭului, pre carea noĭ toţi să o dobândim, pentru Christos Dumnedeul nostru, a Cărula este slava întru veci netrecuţi şi nesfirşiţi.

Amin.

CAZANIE

LA 8 NOEMVRIE

La soborul Sfinţilor Voevoţi îngereşti Mihaĭl şi Gavriil.

Dumnedeŭ n'are nicĭ început, nicĭ sfirşit. El este maĭ d'inainte decât toţi veciĭ, îmbrăcat cu lumină neatinsă şi cu slavă negrăită, cărula nu-i trebuea nicĭ cerĭŭ, nicĭ pământ, nicĭ altă lume ca să-l preamăréscă, căcĭ acestea tóte le avea întru sine şi era mărit şi slăvit deosebĭ şi de tótă lumea. Insă pentru mare mila Sa, a vrut să-Şĭ arate slava Sa lumeĭ, carea o avea maĭ inainte de ce era lumea. Pentru aceea intâiŭ a făcut îngerii. Numaĭ cu cuvîntul a făcut de o dată tóte cetele îngereştĭ.

Îngerul este o fire nevĕdută, căcĭ nu póte nimenĭ să-l vadă, saŭ să-l pricépă. Este şi pururea clătitor, adecă tot-de-una se clătéşte, ca şi mintea omuluĭ, şi nicĭ odinióră nu stă într'un loc, ci tot-de-una umblă din loc în loc. Este şi fără de trup, adecă n'are trup ca ómeniĭ, ci este îmbrăcat cu lumină, însă n'are lumină dintru sine, ci dela Dumneḑeŭ, şi este luminat şi frumos. Îngerul este slujitor luĭ Dumneḑeŭ totde-una; şi slujéşte luĭ Dumneḑeŭ întru lucrurĭ şi întru cântărĭ. Întru lucrurĭ, că-l trimite de face ce este învĕţătura luĭ Dumneḑeŭ: orĭ suflet să ia, orĭ la sfînt să slujéscă, orĭ vedeniĭ să arate, orĭ altă slujbă dumneḑeéscă să slujéscă. Întru cântărĭ slujéşte, că laudă şi preamăréşte cu cântărĭ pre Dumneḑeŭ.

In ce chip sînt îngeriĭ, ce faţă şi ce chip aŭ, nimenĭ nu ştie, numaĭ Dumneḑeŭ, Carele i-a zidit. Mulţimea îngerilor nimenĭ nu o ştie. Măcar că a şi ḑis Daniil proroc: Miĭ de miĭ şi milióne de milióne de îngerĭ, însă nicĭ el nu i-a spus la numĕr câţĭ sînt.

Îngeriĭ sînt cu minte slobodă. Din bunĭ pot să se facă rĕĭ, cum aŭ fost şi îngeriĭ aceia: din îngerĭ luminaţĭ, dracĭ întunecaţĭ. Dacă greşesc, n'aŭ pocăinţă căcĭ sînt fără de trup; numaĭ omuluĭ a lăsat Dumneḑeŭ pocăinţă, pentru neputinţa trupuluĭ. Îngerilor nu le trebuéşte limbă să grăiască, saŭ urechĭ să audă, căcĭ fără de graiŭ şi fără de auḑire pricep voea luĭ Dumneḑeŭ.

Feţele lor nu séměnă nicĭ uneĭ făpturĭ din câte se vĕd pre lume; nicĭ sînt ale tuturor într'un chip, ci în multe chipurĭ, una de alta maĭ frumósă şi maĭ luminată. Nu-ĭ ţine nicĭ uşă, nicĭ zid, nicĭ lacăt, nicĭ încuetóre, nicĭ pecete, nicĭ alt nimic.

Sînt puternicĭ: unul din eĭ póte perde lumea tótă.

Sînt gata întru slujba lui Dumnedeŭ. Orașe, cetăți, locuri și biserici, păzesc, feresc și ajută. Tot creștinul ori păcătos ori drept, are îngerul sĕŭ păzitor, iar alte limbi tóte aŭ câte un înger. Aŭ dar dela Dumnedeŭ de se închipuesc în ce chip le este dis de Dumnedeŭ.

Sînt nóuĕ cete de îngeri. Aceste nóuĕ cete în treĭ părți se împart. Dintru acele treĭ părți, întâĭa céta este: serafimiĭ cei câte cu șése aripi, heruvimiĭ cei cu ochi mulți și sfintele scaune pre cari odihnește Dumnedeŭ cel fără de trudă. A dóua parte este céta domniilor, tăriilor, puterilor. A treĭa céta este: începătoriĭ, voevoziĭ, îngeriĭ.

Numele îngerului se înțelege purtător de veste, căci îngerul pórtă vestea lui Dumnedeŭ pre lume. Așa ne dă nóuĕ Sfînta Scriptură să înțelegem despre firea și tocméla îngerilor.

Cade-se acum să știm, pentru ce prăznuim astădi soborul îngerilor și ce va să dică sobor. Sobor va să dică adunare. Ce este adunarea îngerilor, ascultați. Dumnedeŭ d'întâĭŭ a făcut pre îngeri și i-a lăsat în voea lor. Unul dintru îngeri ce-l chema Lucifer, care era mai mare îngerilor și voevod pus de Dumnedeŭ întru céta de îngeri, s'a mândrit și a dis că va pune scaunul sĕŭ mai pre sus de Dumnedeŭ[1]). Numaĭ cât a gândit, îndată a căzut jos în fundul pământului, și din înger luminat ce era, s'a făcut drac întunecat. După dînsul a căzut tótă céta lui și uniĭ aŭ ajuns până în iad; alțiĭ aŭ rĕmas pre pământ, alțiĭ aŭ căzut în apă, alțiĭ în văzduh. Aceștia din văzduh, sînt vămile acelea ale sufletelor.

Cum s'a deschis cerĭul și a început a cădea îngeriĭ, de grab s'aŭ adunat tóte cetele cerĭului. Mai ma-

[1]) Isaia 14, 13.

rele înger, Mihail, a stătut în mijlocul lor şi a ḑis: Să staţĭ bine, să staţĭ cu frica luĭ Dumneḑeŭ. Numaĭ cât a ḑis acest cuvînt, îndată care cum era aşa s'a aflat şi a stătut de a cădea. Acéstă ḑi prăznuim noĭ astă-ḑĭ, fraţilor, nu pentru-că aŭ căḑut draciĭ din cerĭŭ, ci pentru-că astă-ḑĭ a fost adunarea şi starea îngerilor.

După căderea sataneĭ şi a slugilor luĭ, a făcut Dumneḑeŭ pre om, ca să fie locuitor cu trupul întru acéstă lume de jos, ĭar sufletul să privéscă frumseţea luĭ Dumneḑeŭ cea de sus; trupul să mŏră, ĭar sufletul să trăĭască fără de mórte; aicea să trăĭască puţină vreme, ĭar dacă va muri să vieţuĭască în veci, şi de pre pământ să dobândéscă petrecerea acea de sus din carea aŭ căḑut îngeriĭ. Este lăsat omul întru acéstă lume, ca un luptător în mijlocul duhurilor celor drăceştĭ să se lupte, şi pentru luptarea sa, să ĭa dela Dumneḑeŭ cinstea accea pre care o aŭ perdut îngeriĭ. Pentru aceea trebuea fireĭ omeneştĭ ajutor şi îndreptător, şi bun ajutor a dobândit rodul omenesc dela Dumneḑeŭ, pre Arhanghelul Mihail şi pre Gavriil, cu tóte cetele lor. Aceĭa sînt strejariĭ vieţeĭ nóstre şi priveghează pentru sufletele nóstre, de gonesc dela noĭ puterile diavolului. Aceĭa ruga nóstră o duc luĭ Dumneḑeŭ, către faptele cele bune ne îndémnă şi de la păcate ne depărtéză. Aceĭa ridică mintea nóstră să ne aducem aminte de mórte şi de mânia luĭ Dumneḑeŭ. Pre ceĭ căḑuţĭ în păcate, îĭ ridică spre pocăinţă; ĭar celor drepţĭ, le arată taĭnele luĭ Dumneḑeŭ. Aceĭa, în ciasul morţeĭ nóstre, despart sufletele nóstre din trup şi le apără de vămile ce sînt din pământ până în cerĭŭ.

Pentru aceea vĕ rog, Iubiţilor, nu gonireţĭ dela

voĭ pre sfîntul înger, cu necurăţiile vóstre, nicĭ primiţĭ în loc de îngerul luĭ Dumneḑeŭ, îngerul sataneĭ; căcĭ dacă se depărtéză dela om îngerul luĭ Dumneḑeŭ, pentru păcatele luĭ, atuncĭ se apropie de dînsul îngerul sataneĭ, îl ia ca pre un orb de-l împinge în grópa păcatelor şi va fi omuluĭ aceluĭa cea de apoĭ maĭ amară decât cea d'întâĭŭ.

Ascultaţĭ ce se spune de un voevod carele a fost într'o cetate ce se chémă Cartagen, ca să pricepeţĭ cât este de grea căderea omuluĭ în păcate, şi minunea sfinţilor îngerĭ, cât bine a făcut cu dînsul. Acel voevod în multe păcate petrecea şi nimic de sufletul séŭ nu grija. Odinióră s'a întîmplat de a fost ciumă în cetate. Voevodul s'a spăriat şi pentru păcatele sale s'a umilit, a ieşit din cetate cu muerea sa, s'a dus într'un sat al séŭ şi acolo se pocăea. Dar diavolul cel ce nu iubeşte pocăinţa omuluĭ, l'a aruncat pre dînsul şi acolo de a căḑut în curvie cu o cumnată a luĭ—muerea frăţine-séŭ. După câte-va ḑile s'a bolnăvit şi a murit. Era aprópe o mănăstire. Muerea luĭ s'a dus şi ruga călugăriĭ să vie să ia trupul luĭ să-l îngrópe în Biserică. Se duseră de-l luară, l'aŭ slujit şi l'aŭ îngropat în al treilea clas din ḑi. Iar când a fost în al nóuălea clas, aŭ auḑit glas din grópă strigând: Miluiţi-mĕ, miluiţi-mĕ! Aŭ plecat şi s'aŭ dus dupre glas, până la grópă. Dacă l'aŭ desgropat, aŭ început a-l întreba ce a vĕḑut. El, de multe lacrimĭ, nu putea nimic să grăiască s'aŭ să spue. Atuncĭ l'aŭ dus la un om sfînt ce-l chema Talasie şi i-a spus de tot rîndul luĭ. Marele Talasie îl mângâea pre dînsul şi-l învĕţa. A treia ḑi i-a ḑis să spue de cele ce a vĕḑut. Dar abĭa a putut de şĭ-a îndreptat limba a patra ḑi, şi cu lacrimĭ a început a spune şi a grăi: Eŭ, părin-

te, când mĕ săvîrşeam, vĕḑuiŭ nişte arapĭ stând împrejurul meŭ, atâta de gróznicĭ, în cât numaĭ vederea lor era maĭ cumplită decât tótă munca. Vĕḑêndu-ĭ pre dinşiĭ, sufletul meŭ s'a spălmîntat şi se strîngea. Intru acea frică fiind eŭ, vĕḑuiŭ doĭ voĭnicĭ frumoşĭ cariĭ veniră la mine. Numaĭ cât îĭ vĕḑuiŭ, îndată sări sufletul meŭ în mânile lor. Cum sburam şi ne duceam in sus, sosirăm la vămile acelea ce ţin căile şi opresc pre cela ce se sue, şi toţĭ întrebaŭ care şi de păcatele sale: uniĭ de minciunĭ, alţiĭ de nedreptăţi, alţiĭ de uciderĭ şi de alte păcate de tóte. Îndată vĕḑuiŭ voĭniciĭ acela ce mĕ duceaŭ, ţiind ca o vistierie lucrurile mele cele bune, din care luaŭ şi puneaŭ în cumpănă împrotiva păcatelor mele ce le aduceaŭ acele duhurĭ viclene, şi abĭa mĕ rescumpĕrară. Când sosirăm la vama cea de curvie, mĕ apucară aceĭ arapĭ negri şi-mĭ aduceaŭ lucrurile mele cele de curvie. Voĭniciĭ acela rĕspundeaŭ pentru mine şi ḑiceaŭ, că cele ce am făcut în cetate sînt ĭertate, pentru pocăinţa mea. Eĭ ḑiseră: Aşa este, dar după aceea ĭar a făcut curvie şi a murit fără de pocăinţă. Acésta dacă auḑiră ingeriĭ, mĕ lăsară şi mĕ apucară arapiĭ acela, cu bucurie, de mĕ trăgeaŭ în jos şi mĕ duceaŭ bătându-mĕ, până mĕ pogoriră pre pămênt, şi aşa mi se păru că se desfăcu pămêntul şi mĕ înghiţi. Acolo eraŭ mulţime de suflete strigând: vaĭ de noĭ, vaĭ de noĭ! şi nu avea cine le ajuta. Cu dinşiĭ şi eŭ începuiŭ a striga, şi pe neaşteptate vĕḑuiŭ că veniră ĭarăşĭ voĭniciĭ acela, şi începuiŭ a mĕ ruga să mĕ scótă dintru acel loc întunecos, ca să mĕ pocăesc. Eĭ ḑiseră către mine: „În zadar te trudeştĭ a te ruga, că nimenĭ nu póte să ĭese de aicea până la învierea a tótă lumea. Cu tóte acestea li se făcu milă de mine şi mĕ întór-

seră ĭar în trup, și așa începulŭ a striga din grópă. De acésta se mirară toți și-l rugară să ía să mănânce. Iar el nicĭ de cum nu vrea să mănânce, ci umbla pre la tóte Bisericile, de cădea la pământ și grăea: amar de cela ce nu se pocăesce. Și a trăit patru-decĭ de dile plângênd și postindu-se, și ĭarăși a murit.

Acésta minune ce auḑiți, ĭubiții meĭ creștinĭ, că a făcut cu acest om, aceĭ doĭ voĭnicĭ, de l'aŭ scos din muncă și l'aŭ înviat de s'a pocăit, Mihail și Gavriil aŭ fost, sfinții îngerĭ. Și de alte minunĭ multe sînt pline tóte cărțile de spun lucrurile ce aŭ făcut sfinții îngerĭ. Pentru accea și noĭ, cariĭ voim să avem ajutorul lor, să ne părăsim de faptele nóstre cele de maĭ înainte: de strîmbătățĭ, de fățărĭ, de asuprele, de scumpete, de curvĭ, de beții și de alte păcate; să prăznuim cu curăție, cu rugă, cu trezvie, cu milostenie tuturor cuĭ de ce-ĭ trebuește și să ĭertăm greșalele celor ce ne greșesc nóuĕ; ĭar Dumneḑeŭ, Carele ne-a învrednicit de am ajuns acéstă ḑi de astă-ḑi, Acela ne va da și împărăția cerîuluĭ; că Aceluĭa se cuvine cinstea și slava întru vecĭ de vecĭ.

Amin.

CAZANIE

LA 21 NOEMVRIE

La intrarea Preacuratei Fecióre, când o aŭ dus părinții ei în Biserică de o aŭ închinat lui Dumneḑeŭ, fiind prunca de trei anĭ.

Tóte praznicile sfinților sînt sfinte și de folos sufletelor omenești, dar praznicul acesta de astă-ḑi ce este al Stăpânei nóstre, al Prea-

curatei Fecióre, este mai sfint, mai de folos și mai minunat, căci sfinții se chémă și sînt slugi lui Christos, iar sfinția sa Preacurata Fecióră este maică Domnului nostru Iisus Christos, Stăpâna și Împerătésa a tótă lumea.

Mulți sfinți și mulți proroci aŭ fost mai înainte de Christos de aŭ mărturisit cuvîntul lui Dumnedeŭ, însă nimenea n'a ascultat nici a credut. Dar și aceia măcar că aŭ fost sfinți, nu mergeaŭ întru împărăția cerîului, căci calea raîului nu era deschisă, ci era închisă de păcatul lui Adam, și toți ómenii câți mureaŭ mai înainte de Christos, mergeaŭ în muncă. Pentru-că nimenea nu era izbăvit de păcatul lui Adam, pentru aceea a vrut Ziditorul și Domnul lumei de a venit și S'a născut din sfinta Fecióră Maria și S'a întrupat dintru dinsa. Cum S'a născut dintru dinsa din Duhul Sfînt fără sémență bărbătéscă, așa după naștere curată a fost și este, precum a fost și mai înainte de ce a născut pre Christos.

Multe minuni aŭ fost pre lume, cum spun Sfintele Scripturi, dar cum S'a născut Dumnedeŭ trupește din Maria Fecióra, preste tóte minunile trece și covîrșește. Nici îngerii, nici arhanghelii, nici alte cete ale cerîului nu pot să-L vadă lămurit, iar Fecióra Maria l-a fost Maică Lui. Cerîul și pământul nu pot să-L încapă, iar într'o Fecióră mică a încăput. Minune prea minunată și veste prea înfricoșată! Dumnedeŭ este, póte face ce va vrea. Aŭ dóră este ce-va să nu se pótă lui Dumnedeŭ? cum audim și astă-di că a făcut Dumnedeŭ și a tocmit cu Maica Sa, precum spune Sfînta Scriptură.

Scrie că părinții Preacuratei Fecióre, Ioachim și Ana, eraŭ ómeni bogați și fecióri nu făceaŭ. De a-

ceea s'aŭ rugat luĭ Dumneḑeŭ să le dăruéscă un fiŭ din trupul lor, şi ce se va naşte dintru dînşiĭ, orĭ parte bărbătéscă, orĭ femeéscă, să-l dăruéscă luĭ Dumneḑeŭ. Dumneḑeŭ a auḑit ruga lor şi a născut pre Maria.

Când a fost de treĭ anĭ, şĭ-aŭ adus aminte părinţiĭ eĭ de făgăduirea ce aŭ făcut luĭ Dumneḑeŭ. Degrab aŭ strîns rudeniileşi fetele cetăţeĭ şi aŭ petrecut pre Preacurata Feclóră, cu luminĭ şi cu făcliĭ, până ce o aŭ dus în Biserică. Intru acea vreme era arhiereŭ Zaharia tatăl sfîntuluĭ Ioan Botezătorul, şi dacă a vĕḑut pre Preacurata Feclóră pruncă numaĭ de treĭ anĭ, a cunoscut, ca un proroc ce era, ce va fi, şi a stătut de a ḑis către sfinţia sa: Bucură-te, împĕrătésa lumeĭ şi stăpâna neamuluĭ omenesc. Bucură-te prea sfîntă a luĭ Dumneḑeŭ Născătóre şi Maĭcă a mareluĭ împĕrat Christos. Pre tine prorociĭ te-aŭ mărturisit, pre tine te-aŭ avut laudă. Cele ce aŭ prorocit eĭ, astă-ḑĭ tóte s'aŭ plinit. Astă-ḑĭ se veselesc sufletele prorocilor, vĕḑênd pre tine în Biserică. Strămoşiĭ noştri pre tine aŭ aşteptat, ceĭ din muncă pre tine aŭ izbăvire. Ţie se vor închina îngeriĭ, te vor cinsti arhangheliĭ şi te vor mări ómeniĭ. Strămoşiĭ noştri spre tine aŭ nădejde să se izbăvéscă din mânile diavoluluĭ. Pentru aceea te du Ṣĕ intră în Biserică unde se chémă Sfînta Sfîntelor, căcĭ eştĭ maĭ curată decât mine. Eŭ, Stăpână, intru numaĭ o dată într'un an, dar tu, Feclóră, să şeḑĭ şi să petrecĭ pururea, să aştepţĭ până veĭ fi locaş iscusit Duhuluĭ Sfînt. Bucură-te şi te veseleşte, că îngeriĭ aŭ să-ţĭ slujéscă ţie, ca ceea ce eştĭ împĕrătésă a tótă lumea.

După aceea s'a întors către părinţiĭ eĭ şi a ḑis: Bucuraţi-vĕ şi vĕ veseliţĭ, că v'aţĭ învrednicit a fi pă-

rinții acestei prunce. Voi ați covîrșit pre părinții noștri și pre toți strămoșii noștri. Pre voi vă vor slăvi nu numai ômenii, ci și îngerii. Atunci a ḑis Ana, muma Preacuratei Fecióre, către Zaharia: Primește fica nóstră și o du în loc curat să petrécă, că este curată și făgăduită lui Dumneḑeŭ. Zaharia o a luat și o a dus în sîntul oltar. Acolo a rĕmas Preacurata Fecióră de a petrecut doi-spre-ḑece ani. Intru acel loc ce se chémă Sfînta Sfintelor, nimenea nu cuteza să intre, fără numai arhiereul, și acesta numai o dată într'un an.

Intru atâția ani ce a petrecut Preacurata Fecióră acolo, Arhanghelul Gavriil o a hrănit cu bucate cerești. Acele bucate adăugire nimic n'aŭ făcut, nici a ieșit afară Preacurata Fecióră vre o dată, ci acolo a petrecut doi-spre-ḑece ani vorbind și grăind cu îngerii, până în vremea aceea ce o a luat Iosif logodnicul, să o păzéscă în casa sa și să-i fie păzitor.

Acéstă sĕrbătóre prăznuim astă-ḑi, fraților. Pentru aceea să facem și lucrurile acelea ce se cad credinței nóstre, pre cari le iubește Dumneḑeŭ să le facem. Să nu ḑică nimeni că se va pocăi la bătrânețe, că nu știi ce-ți aduce ḑiua și nóptea și în ce te apucă mórtea. Pentru fapte bune, viața de veci și bucuria netrecută vei dobândi, iar pentru fapte rele, scîrbă și muncă vei lua, atuncea când va judeca Dumneḑeŭ pre toți care și după lucrul sĕŭ, când rîul cel de foc va curge și va despărți drepții de cei păcătoși. Atuncea se vor despărți tată de fecior, mumă de fată, frate de soră și soră de frate. Atuncea vor vedea părinții pre feciorii lor în muncă și feciór pre părinte. Cei din muncă vor vedea pre cei drepți întru împărăția cerului și li se va aprinde inima lor, căci pă-

cătoşiĭ vor vedea pre ceĭ dreptĭ pentru ca să se amărască, iar dreptiĭ nu vor vedea pre păcătoşi pentru ca să nu se scîrbéscă. Precum nóptea cel din întunerec vede pre cel din lumină, aşa şi păcătoşiĭ din întunerecul cel împărţit vor vedea pre ceĭ dreptĭ ce vor fi intru acea lumină mare. Mare rĕutate va fi acolo, fraţilor; mare nevoe, mare amar. Ferice de cela ce vor fi făcut milostenie săracilor, robilor, Bisericilor; pre acela îĭ va milui şi Dumneḑeŭ atuncea. Pentru aceea, fraţilor, să ne gătim de mórte, cu lucrurĭ bune, cu rugăcĭune, cu milostenie, cu ispovedanie, cu fóme, cu sete, cu pocăinţă de păcatele nóstre. Cu aceste lucrurĭ ne vom izbăvi de munca de veci şi vom dobândi împĕrăţia cerĭuluĭ, pentru darul şi mila Domnuluĭ nostru Iisus Christos, Căruia I se cade cinste, laudă şi închinăcĭune, cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi intru veci netrecuţi şi nesfîrşiţi. Amin.

CAZANIE

LA 25* NOEMVRIE.

Pomenirea celui dintru sfinţi părintelui nostru Climent episcopul Romei.

Acest fericit părinte era din Roma, de neam împĕrătesc, înţelept şi procopsit la tótă învĕţătura şi ştiinţa elinéscă, aşa că s'a făcut minunat intre filosofĭ. Pre tată-sĕŭ îl chema Faust, iar pre mamă-sa Matthidia, precum arată însăşi cartea luĭ ce a scris către Iacov fratele Domnuluĭ, intru acest chip ḑicênd:

*) În Sinaxarĭul de acum: 24 Noemvrie.

„Să ști cinstitul meŭ domn, Iacove, că nașterea și creșterea îmĭ este din Roma. Din tinerețe până acum mĭ am păzit fecioria întru curățenie, aducêndu-mĭ aminte că voiŭ să mor, și pentru acésta petrecém fórte mâhnit și pururea gândeam: óre va să fie sufletul nemuritor? Ore este și altă lume și altă viață fără de acéstă trecétóre? Acestea și altele ca acestea cugetând eŭ și nedomirindu-mĕ, nicĭ pricepênd, petrecém o viață fórte cu nespusă dorire: pre cine aș găsi să mĕ îndrepteze și să-mĭ spue adevĕrul pentru acestea. Adese-orĭ mĕ duceam pre la filosofĭ să-mĭ spue și să mĕ încredințeze pentru acestea. Decĭ, unĭĭ îmĭ spuneaŭ că este sufletul nemuritor, alțiĭ împrotivă și alte minciunĭ, în cât mi se lega sufletul, mi se întuneca mintea și nu puteam afla adevĕrul. Și ĭarășĭ am întrebat pre alt filosof mai învĕțat să-mĭ spue: óre sînt muncĭ, tartar și riŭ de foc să muncéscă pre cei rĕĭ, ca să mĕ păzesc neîntinat de rĕutățĭ, să nu mĕ muncesc în vecĭ. Și pentru acestea îmĭ dorea inima pururea și nepărăsit.

„Am auḑit că în țéra judovéscă este un mare și sfînt proroc, carele strigă bine vestind împĕrăția luĭ Dumneḑeŭ. Acésta dacă am auḑit eŭ, fórte m'am bucurat nădĕjduind că dela acela mĕ voiŭ încredința despre tóte. Cu cât trecea vremea, cu atâta se mai întărea vestea, până când a venit un om dela Ierusalim la Roma și a stătut în mijlocul tîrguluĭ și ḑicea așa: Bărbațĭ romanĭ, să știțĭ că Fiiul luĭ Dumneḑeŭ astă-ḑĭ este cu trupul în jidovime de mărturisește și făgăduește să dea viață vecĭnică tuturor celor ce vor păḑi poruncile Părintelui sĕŭ, adecă să se păzéscă întru bunătățĭ. Pentru acésta lepădați-vĕ de ceste trecétóre, ca să dobândiți cele vecĭnice; să cunó-

ştetĭ pre un Dumnedeŭ în Treime, întru a căruea lume locuiţĭ şi vieţuiţĭ cu nedreptate. Pentru aceea vĕ pocăiţĭ toţĭ de păcatele vóstre, ca să nu fiţĭ osîndiţĭ în focul nestins, că acolo va fi plângerea vóstră în deşert şi fără folos.

„Eŭ dacă am auḑit acéstă dulce şi bună veste m'am bucurat fórte şi sufletul meŭ s'a veselit. Am lăsat tóte ale lumeĭ şi am intrat într'o corabie să mĕ duc la Ierusalim, să găsesc aceea ce doream şi să aud adevĕrul din gura luĭ cea neminclnósă. Plecând pre mare şi stându-ne vêntul împrotivă, am ieşit la Alexandria. Acolo întrebând, mĭ-aŭ spus mulţĭ că sînt tóte adevĕrate câte minunĭ se aud despre dînsul. Mĭ-aŭ spus cum că este aci la Alexandria şi un ucenic de aĭ Sfinţieĭ Sale anume Varnava de mărturiseşte aşedĕmînturile dascăluluĭ luĭ, om cinstit şi înbunătăţit. Indată plecaĭŭ şi-l găsiĭŭ învĕţând poporul, fără de sfială, şi spuind de minunile luĭ Iisus, nu cu cuvinte din dăscălie, ci cu smerenie şi fără meşteşugire spuind drept. Dar filosofiĭ îl batjocoreaŭ puindu-ĭ înainte întrebărĭ şi ghicitorĭ. El însă învĕţa despre Christos şi despre acelea nu le rĕspundea, în cât toţĭ se porniseră cu rĕutate asupra luĭ. Atuncea eŭ înfruntându-ĭ am luat pre Varnava din mijlocul lor să nu'ĭ facă vre un rĕŭ şi l-am dus la gazda mea. Am căḑut la picĭórele luĭ rugându-l să-mĭ spue cu de-amăruntul despre Domnul Christos. El îmĭ spuse de tóte cu dreptate şi mĕ sfătuea să merg cu dînsul la Ierusalim, căcĭ într'acea ḑi vrea să mérgă şi el la Ierusalim, fiind corabia gata ca să fie în ḑiua de Paştĭ acolo, precum s'a fost vorbit cu cela-l-alţĭ Apostolĭ. Insă avênd eŭ altă trébă cu grab, n'am putut merge cu dîn-

sul, ci numaĭ m'am făgăduit că voĭŭ veni preste puţine ḑile; şi aşa am făcut.

„Dacă m'am dus la ţéra Ierusalimuluĭ, l'am aflat că era cu Petru. Eĭ dacă m'aŭ vĕḑut s'aŭ bucurat. Dându-mĕ în vorbă cu Petru l'am rugat să-mĭ deslege nepriceperea ce aveam pentru suflet, de este muritor saŭ de este fără de mórte şi de altele câte aveam în cugetul meŭ. Iar el cu învĕţătură deschisă şi neîncurcată, ca un adevĕrat şi cu totul înţelept, mĭ-a spus tóte întrebările, cu scurtă voróvă dovedindu-mĭ Treimea într'o Dumneḑeire şi făcĕtóre lumeĭ, întruparea Fiuluĭ, şi Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, învierea morţilor cea de apoĭ şi judecata drepţilor şi a păcătoşilor, îndemnându-mĕ să ĭaŭ sfîntul botez, să mĕ învĕţ poruncile Mântuitoruluĭ Christos, pentru ca să viez împreună cu el şi d'împreună cu dînsul să mĕ preamăresc în veciĭ întru împĕrăţia luĭ cea ceréscă, şi să nu mĕ îndoesc nimic de veciĭnica fericire. Între alte rĕspunsurĭ mĭ-a ḑis şi acésta, că este sufletul fără de mórte, de vreme ce Dumneḑeŭ este din fire bun şi întru tóte drept, a căruĭa dreptate se va cunóşte când vor învia ómeniĭ să ĭa care şi după faptele luĭ: cel bun desfătările şi bucuria veciĭnică, ĭar cel rĕŭ munca de veciĭ. Cine se lépădă de acestea şi nu crede, acela face că este Dumneḑeŭ fără dreptate, de vreme ce Dumneḑeŭ slobóde pre cel bunĭ credincioşĭ de pătimesc multe nevoĭ şi scîrbe şi primejdiĭ în acéstă lume şi se sfîrşesc cu mórte rea, însă în ceea lume merg în bucurie, precum am ḑis maĭ sus; ĭar necredincioşiĭ şi cel fără de lege petrec în desmerdărĭ veselindu-se şi mor cu mórte bună, însă în ceea lume merg în munca de veciĭ, pre-

cum mai sus am ḑis, cu Simon vrăjitorul vor moşteni focul nestins.

„Acestea eŭ dacă auḑiiŭ m'am încredinţat că-mĭ spune drept şi am poftit sfîntul botez. El însă mĭ-a ḑis să postesc treĭ luniĭ, să mĕ curăţesc de tótă întinăcĭunea şi după aceea să mĕ botez.

„Când posteam eŭ acele treĭ luniĭ, auḑiiŭ că va să stea faţă la întrebare Petru cu Simon vrăjitorul şi am întrebat pre un ucenic de-aĭ luĭ Petru anume Akila: Ce om e acela Simon? El îmĭ spuse, că întru sine ştiut are pre satana, şi pentru ca să amăgéscă mulţimea, face năluciriĭ şi minuniĭ mincinóse de se miră toţiĭ ceĭ ce-l vĕḑ: se tăvăleşte în foc şi nu se arde, se face vultur zburător, face petri pâne şi le mănâncă, se face şerpe, capră, aur şi într'alte chipuriĭ se schimbă; deschide uşiĭ încuéte, topeşte ferul ca céra, face vasele caseĭ de umblă singure şi slujesc stăpânilor, şi alte semne ca acestea face înşelătorul.

„Acestea spuindu-mĭ Akila, veni un om anume Zachelŭ şi spuse luĭ Petru: Iată că s'a strîns poporul; Simon şéde în scaun ca un ostaş înarmat gata de rĕsbolŭ şi aştéptă toţiĭ să vĕ audă întrebându-vĕ. Atuncea Petru îmĭ ḑise să mĕ daŭ în lăturiĭ, căcĭ eram nebotezat, să facă rugă osebit ca să-l ajute Dumneḑeŭ să pótă întórce pre ceĭ nebuniĭ. După rugă se duse de se întrebă cu Simon multe cĭasuriĭ.

„Dacă fu biruit Simon de sfîntul Petru, de ruşine fugi la Tir şi făcênd şi acolo farmece, auḑi Petru şi trimise pre Akila şi pre mine să mergem în Tir să vedem Simon ce face şi să-l scriem înapoi. Dacă merserăm ne-a primit în gazdă Vernica hananîanca fata Iustei, precum ne îndreptase Petru, carea ne-a primit cu cinste şi cu dragoste şi ne-a spus de Simon

că tace şi acolo farmece după obicelul luĭ, atâta cât toţĭ locuitoriĭ de acolo gândeaŭ, ca nişte nebunĭ, că este Dumneḑeŭ. Vĕḑênd aşa am făcut ştire la Petru, carele îndată a venit.

„ Simon dacă înţelese de venirea luĭ Petru, fugi într'altă parte, neputênd sta împrotiva luĭ Petru. Decĭ am zăbovit câte-va ḑile acolo şi a făcut Petru minunĭ multe ca să izbăvéscă pre ómenĭ dela înşelăcĭunea luĭ Simon; şi aşa cu ajutorul luĭ Dumneḑeŭ, s'aŭ întors la cunoştinţa luĭ Dumneḑeŭ mulţĭ dintr'înşiĭ.

„ Atuncea Petru a pus episcop în Trepol şi am ieşit de acolo să mergem la Antiohia Sirieĭ. Petru trimise înainte pre Akila şi pre Nikita ca să nu fim mulţĭ pre cale ca să-şĭ bănuiască eliniĭ. Pre mine m'a oprit cu el, ĭ-am mulţămit şi m'am făgăduit în gândul meŭ că cu totul voiŭ fi gata a-ĭ sluji la tóte trebile, şi-mĭ ḑise: Mulţămescu-ţĭ pentru gândul cel bun. Şi acésta să ştĭ Climente, că mie feluriĭ de mâncărĭ nu-mĭ trebue, numaĭ pâne şi masline şi une orĭ varză; nicĭ să umblu cu dóuĕ veşminte, căcĭ gândul meŭ cu totul este la binele ceresc. Acestea pururea socotindu-le am lăsat tóte cele trecĕtóre ale lumeĭ, şi încă maĭ vîrtos că sînt din ómenĭ de rînd. Am crescut ca nişte săracĭ cu frate-meŭ Andreiŭ, şi deprinşĭ fiind cu sărăcia răbdăm tóte patimile şi greutăţile lipseĭ şi călătorieĭ.

„ Dacă ḑise acestea mĕ întrebă şi pre mine din ce părinţĭ sînt şi cum ĭ-a chemat, şi să-ĭ spuiŭ cu amăruntul neamul meŭ. Şi ĭ-am spus cu dreptul, fără mincĭună, ḑicênd: Pre tatăl meŭ l'a chemat Faust, unul fiind din boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Romeĭ, şi pre maĭca mea o a chemat Matthidia, vară întâiŭ cu împĕratul

Tiverie. A născut maĭca mea doĭ pruncĭ gemenĭ pre carĭĭ i-aŭ numit Faustin şi Faustian, precum tatămeŭ mĭ-a spus. Eŭ nicĭ decum nu i-am vĕḑut. După ce m'a născut pre mine, a spus maĭca mea că a avut un vis, precum ĭarăşĭ mĭ-a spus tatăl meŭ, că de nu se va duce cu aceĭ doĭ copiĭ gemenĭ la altă parte, vor muri cu toţiĭ. Decĭ tată-meŭ, ca un iubitor de fiĭ, a băgat într'o corabie pre maĭca mea şi pre fiiĭ sĕĭ, cu slugĭ şi slujnice, cu avere multă şi alte de trébă, şi i-a trimis la Atena ca să şédă acolo şi să înveţe şi copiiĭ carte. Pre mine m'a fost oprit pentru puţintea mângâere.

„ După un an a trimis ómenĭ cu banĭ la Atena. Eĭ nu s'aŭ maĭ întors să aducă rĕspuns. La al treilea an ĭar a trimis pre alţiĭ. Aceştĭa la al patrulea an s'aŭ întors şi aŭ spus că n'aŭ găsit nicĭ pre mumă-mea nicĭ copiiĭ. Atuncĭ tatăl meŭ mult amărîndu-se de multă voe rea, m'a lăsat pre mine şi casa pre séma ispravnicilor şi s'a dus cu corabia pre mare, cercând şi căutând în tóte părţile pre maĭca mea şi copiiĭ. De atuncea nu s'a maĭ întors, nicĭ scrisóre nu mĭ-a maĭ trimis, şi precum e părerea mea póte va fi murit de multă voe rea, saŭ se va fi înecat în mare, că sînt 20 de anĭ de când numaĭ ştiŭ nimic de dînsul.

„ Acestea dacă auḑi Petru, de multă milă plânse şi ḑise aşa către ceĭ ce eraŭ cu el în corabie: Când pătimesc credincĭoşiĭ scîrbe şi nevoĭ, eĭ le rabdă ştiind că printr'acestea se cade lor a lua ĭertare păcatelor şi a intra întru împĕrăţia cerĭuluĭ, şi se înviedniceşc, pentru scîrbele ceste trecĕtóre, binelui veciniс; ĭar necredincĭoşiĭ şi ceĭ rĕĭ pat şi aicea nevoĭ pentru rĕutatea lor şi în ceea lume munca nesfîrşită.

„ Acestea grăind Petru, vĕḑu Nikita un ostrov

ce-l dicea Arodon, la carele rugase cel din corabie pre Petru să mergem pentru ce-va gustare, şi primi. Acésta era îndreptarea lui Dumneḑeŭ ca să aflăm pre maĭca mea. Cum ieşirăm în ostrov ne-am dus fiecare unde l-a fost voea.

„ Petru fiind îndreptat de Dumneḑeŭ şi mergênd câtă-va cale, l'a întâlnit o femee săracă şi l-a cerut milostenie. Petru l-a ḑis: Pentru ce tu, femee, nu lucrezĭ cu mânile să te hrăneştĭ cu ostenéla ta, ci cel dela alţiĭ să te hrăneştĭ? Iar ea cu plângere rĕspunse: Bine să şti domnule că mânile mele sînt amândóuĕ secĭ. Lui Petru i s'a făcut milă cu durere din inimă şi o a rugat să-l spue întîmplarea şi primejdia el de unde l-a venit, dóră o ar putea tămădui. Ea ḑise: eŭ domnule am fost fată de boer mare dela Roma, vară întâiŭ cu împĕratul Tiverie, şi măritându-mĕ am născut treĭ copiĭ. Un frate al bărbatului mĭ-a poftit frumseţele şi mĭ-a făcut multă supărare să-mĭ daŭ cinstea; dar eŭ n'am poftit să-mĭ daŭ cinstea şi să-mĭ întin curăţia, şi m'am sfătuit în gândul meŭ să fug de la moşia mea, ca nu cum-va să afle bărbatul meŭ supărarea care îmĭ face frate-sĕŭ şi se vor omorî fraţiĭ între dinşiĭ şi voiŭ fi eŭ cea vinovată. Şi aşa am spus către bărbatul meŭ mincĭunĭ, cum că am avut un vis să fug de-acia cu copiiĭ meĭ că avem să murim cu toţiĭ. El m'a trimis la Atena să şed acolo ca să înveţe şi copiiĭ carte. Plecând pre mare într'acea parte, întru acea nópte s'a făcut vifor pre mare, s'a spart corabia şi s'aŭ înecat toţĭ; numaĭ eŭ am rĕmas becisnica şi ticălósa, apucându-mĕ de o scândură, şi m'a lepădat marea la uscat cu puţintel suflet, neîncetat tremurând. Dacă s'a făcut ḑiuă am căutat în tóte părţile dóră voiŭ vedea copiiĭ, şi nu l-am maĭ vĕḑut.

Şi viind ómenii loculuĭ acestuia şi vĕdĕndu-mĕ gólă m'aŭ îmbrăcat şi mângâindu-mĕ m'aŭ adus întru acest sat, şi m'a luat o femee văduvă şi săracă la casa sa, şi tot-de-una mĕ mângâea, dicĕndu-mĭ că şi bărbatul eĭ s'a înecat în mare, fiind corăbier. Eŭ de multă scîrbă, tânguire şi urgie ce-mĭ venise, şi de dorul copiilor, cu amar îmĭ muşcam mânile şi dintr'aceea mĭ-a secat mânile şi s'aŭ veştejit precum vedĭ. Aşijderea şi acea săracă femee zace în grea bólă de nu se póte mişca. Altă hrană nu putem agonisi, numaĭ cu puţintea milostenie ce daŭ ómenĭ; umblând şi trepădând trăim cu multă lipsă.

„Acestea dacă le-a auḑit Petru cunoscu că aceea e maĭca mea şi o întrebă cum o chĕmă pre dînsa şi pre copiiĭ eĭ. Dacă îĭ spuse numele, îĭ ḑise Petru: Dă slavă luĭ Dumneḑeŭ, femee, că astă-ḑĭ iţĭ veĭ vedea copilul tĕŭ cel maĭ mic. Să mergem până la corabie şi-l veĭ vedea, numaĭ să te păzeştĭ să nu facĭ vre o plângere până ne vom duce dintru acest ostrov. Acestea dacă ḑise o luă de mână şi o duse în corabie. Eŭ vĕdĕnd pre Petru cum trage de mână femeea, am rîs neştiind povestea şi am ieşit afară din corabie să o aduc eŭ, ca să fac cinste luĭ Petru, şi o am luat de mână. Petru îĭ spuse că sînt eŭ Climent; ĭar ea cu mult dor şi neîncetate lacrimĭ mĕ luă în braţe sărutându-mĕ. Eŭ neştiind cine e, mĕ scîrbeam şi o împingeam dela mine. Atuncea ḑise Petru: Lasă Climente să te îmbrăţişeze şi să te sărute maĭca ta. Dacă auḑiĭŭ am lăcrămat şi am căḑut pre braţele eĭ de o sărutam. Se minunaŭ de mine toţĭ câţĭ eraŭ acolo, cum eram de ómenĭ marĭ şi neam împĕrătesc şi maĭca mea aşa de săracă şi próstă.

„Vrênd noĭ să plecăm, ḑise Petru maĭcă-mea să

intre în corabie. Dar ea se ruga ḑicênd: mĕ rog domnule să mĕ laşĭ să mĕ duc ca să-mĭ ĭaŭ ĭertăcĭune dela gazda care m'a primit pentru Dumneḑeŭ; căcĭ când era sănătósă, săraca, m'a hrănit cu tótă dragostea şi putinţa, ĭar acum zace ca o ticălósă. S'a mirat Petru de mintea cea bună a maĭcă-mea şi trimise de aduseră pre pat pre acea slăbănógă, şi ḑise întru auḑul tuturor: de sînt mărturisitor drept eŭ, scólăte sănătósă pentru ca să crédă toţĭ câţĭ se află aicea, că unul este Dumneḑeŭ carele a făcut lumea. Dacă a ḑis acestea s'a sculat din pat femeea, sănătósă—o, minunea ta Dómne!—şi s'a închinat doftorului şi făcĕtorului eĭ de bine. Maĭca mea dacă vĕḑu acéstă minune s'a mirat cu toţĭ câţĭ se aflaŭ acolea şi se ruga să o tămăduĭască şi pre ea. Petru puind mâna pre ea, îndată se tămădui. Atunci luându-ne ḑiua bună dela femeea aceea ce se tămăduise, am scos de ĭ-am dat o mie de drahme, pentru socotinţa şi mila ce a arătat către maĭca mea, şi am dat-o pre sĕma maĭ marelui acelui ostrov ca să-ĭ aĭbă de grijă pentru dragostea mea, şi am împărţit şi la alţĭ săracĭ multă milostenie. Botezându-o şi pre ea şi pre alţiĭ câţĭ aŭ creḑut învĕţătura luĭ Petru, am plecat cu maĭca mea şi am mers din loc în loc până ce am ajuns în Laodikia. Acolo ne-aŭ eşit înainte Nikita şi Akila, ne-aŭ sărutat şi cum se cade ne-a ospătat. Petru vĕḑênd oraş mare şi mulţime de ómenĭ, a pus gând să şḗdă aci multe ḑile să mărturiséscă pentru Christos, şi a şeḑut.

„Nikita şi Akila ne întrebară pentru maĭca mea cine e şi de unde s'a luat cu noĭ. Minunatul Petru le spuse povestea din început până în sfîrşit. Eĭ dacă aŭḑiră, stătură mult clas ca ĭeşiţĭ din minte, gândind

și mirându-se. Apoĭ cu lacrimĭ strigară ḑicênd : noĭ sîntem Faustin și Faustian fiiĭ maĭcei nóstre acesteea și fraţiĭ luĭ Climent. Și povestiră către maĭca nóstră tótă patima cu înecatul corabieĭ, ḑicênd că dacă s'a spart corabia, aŭ nemerit nișteprădătorĭ cu corabia, cariĭ ne-aŭ scos în corabia lor, ne-aŭ dus în Kesaria luĭ Straton și acolo, schimbându-ne numele, ne-aŭ vîndut. Și ne-aŭ cumpărat o jupânésă vrednică anume Iusta și fórte ne-a iubit, ca pre nișteĭ fiĭ aĭ eĭ, și ne-a învĕţat tot meșteșugul cărţeĭ elinești. Dacă ne-am făcut marĭ, ne-a dat de am învĕţat și dogmele creștinești, ca să învĕţăm păgâniĭ să-ĭ întórcem la creștinătate. Acest lucru și nóuĕ ne-a plăcut, fugind dela închinarea idolilor și deșertăcĭunea limbilor. După acésta ne-am împrietenit cu un Simon óre-carele, fermecătór, carele vrea să ne amăgéscă după mintea luĭ cea spurcată; însă cu ajutorul luĭ Dumneḑeŭ s'a întîmplat un ucenic al luĭ Christos anume Zacheŭ, care ne-a învĕţat să nu ne înșale Simon. Și ne-a adus la Apostolul luĭ Christos, Petru, carele deplin ne-a învĕţat și ne-a botezat și așa neam rugat luĭ Dumneḑeŭ să te învrednicești sfîntuluĭ botez și tu maĭca nóstră. Acestea dacă aŭ spus eĭ, maĭca nóstră amestecând lacrimĭ cu bucurie ĭ-a îmbrăţișat și dulce ĭ-a sărutat, și poftì să se boteze. Petru o a învĕţat să postéscă câte-va ḑile apoĭ se va boteza. Iar noĭ îl rugam să o boteze că este postită, de vreme ce de când a intrat în corabie n'a mâncat nimica. Despre acésta a mărturisit și maĭca mea către Petru și ĭar l'am rugat cu toţiĭ să o boteze, ca să mâncăm cu toţiĭ și să ne bucurăm sufletește; căcĭ cu om nebotezat nu mâncam la o masă nicĭ o dată. Petru, ca să nu greșéscă luĭ Dumneḑeŭ ca un sfînt ce

era şi ca să nu ne trécă nicĭ rugăcĭunea nóstră, învĕţă să postim într'o ḑi tótă ḑiua cu toţiĭ şi cu dînsa şi să o boteze a dóua ḑi. Aşa am făcut. Decĭ luă Petru pâne de binecuvîntă şi sfinţi şi tăe de dete întâiŭ maĭcă-mea, apoĭ şi nóuĕ, şi dând slavă luĭ Dumneḑeŭ am mâncat şi ne-am bucurat.

„După acestea a venit un moşnég şi ḑise către Petru: nu te amăgi omule, că nu este nicĭ un Dumneḑeŭ, nicĭ purtare de grijă de unde-va pentru noĭ, ci numaĭ cum este norocul fieşte-căruia om, şi câte este să pătiméscă, tóte le pătimeşte, orĭ bine, orĭ rĕŭ, aŭ să se róge aŭ să nu se róge—precum eŭ însumĭ de acésta am pătimit şi am vĕḑut. Eŭ eram bogat fórte şi de neam mare şi dam multă milostenie la săracĭ, ca să-mĭ fie dumneḑeiĭ întru ajutor să nu aĭb scîrbe, şi n'am cunoscut nicĭ un folos dela dumneḑeĭ, ca nişte neputernicĭ, nicĭ m'aŭ putut păḑi fără patimă. Acestea şi altele multe ḑicea moşnégul.

„Petru iĭ rĕspundea ḑicênd, că este unul Dumneḑeŭ adevĕrat, carele cu cea maĭ înainte purtarea luĭ de grijă tóte cele ce se întîmplă la ómenĭ sînt din drépta judecata luĭ. L'am întrebat apoĭ de unde este şi cine este şi ce feĭ de patimă a pătimit. El rĕspunse: eŭ eram astrolog la Roma şi femeea mea era vară întâiŭ Kesarului, căreea i-a fost scris în noroc să fie desfrinată. Decĭ şi-a iubit un rob al eĭ, şi neputînd suferi vorbele ómenilor, a fugit cu dînsul la Atena, şi aşa a murit ticălósa cu doĭ copilaşĭ ce avusesem cu ea. Al treilea, cel maĭ mic, a rĕmas cu mine acasă. Mergênd eŭ să'mĭ caut femeea, am perdut şi pre copilul cel maĭ mic. Remânênd de tóte gol şi pustiŭ, umblu din loc în loc tânguindu-mĕ. Mĭ-e ru-

şine să mĕ întorc acasă, şi cu multă ostenélă îmĭ agonisesc hrana.

„Acestea audĭnd eŭ, cunoscuiŭ că moşnégul acela e tată-meŭ cu adevĕrat şi l'am întrebat cum îĭ este numele, pre femeea sa cum o a chemat şi pre copiĭ, şi'mĭ rĕspunse: Faust mĕ chémă, pre femeea mea Matthidia o a chemat şi pre copiĭ Faustin, Faustian şi Climent. Atuncea eŭ şi Petru plânserăm şi ne duserăm de spuserăm maĭceĭ mele veste bună, că i s'a aflat soţul. Ea ieşi plângĕnd cu glas mare şi cu multă jale, şi dacă se vĕdură amândoĭ, de multă bucurie stătură ca vre un clas ca morţiĭ şi ca muţiĭ neputĕnd grăi, numaĭ căutând adese unul la altul până abĭa se cunoscură. Dacă se trezviră, ca dintr'o beţie, merserăm şi noĭ câte treĭ fraţiĭ de ne-am închinat tatăluĭ nostru şi-ĭ spuserăm că noĭ sîntem copiiĭ luĭ, şi fu mare bucurie la toţĭ, mulţămind puterniculuĭ Dumneḑeŭ că ne-a învrednicit de ne-am vĕḑut.

„Petru s'a întrebat mult cu tată-meŭ şi l'a învĕţat să crédă în Christos, să nu maĭ ḑică că e noroc şi că ceea ce e rânduit să pată omul pătimeşte, cum credea întâĭŭ, ci să crédă în adevĕratul Dumneḑeŭ, carele cu a sa întru tot purtare de grijă tocmeşte şi face: precum şi nóuĕ cu întîmplarea spartuluĭ corabieĭ şi cu înecătura ca să ne despărţim uniĭ de alţiĭ, şi cu nevoile şi scîrbele câte ne-aŭ aflat, ca printr'acestea să aflăm adevĕrata credinţă. După acestea tóte a cunoscut tată-meŭ adevĕrata credinţă şi a venit la credinţa cea bună. El dacă credu în Christos, se umplu de dumneḑeéscă rîvnă şi luând dela Petru binecuvîntare se duse să se întrebe cu Simon fermecătorul, că încă până atuncea era în Antiohia.

„Simon dacă vĕḑu pre tată-meŭ că-l înfruntă ina-

intea poporuluĭ ca pre un amăgitor şi fermecător, s'a mâniat becisnicul şi l'a schimbat după chipul sĕŭ, aşa că cine vedea pre tată-meŭ ḑicea că este Simon. Acésta o făcuse spurcatul ca un înşelător, pentrucă trimisese împĕratul ómenĭ să-l prindă, să-l ducă la Roma ca să-l omóre cu rea mórte ca pre un amăgitor. Pentru acésta îşĭ mutase obrazul pre tată-meŭ ca să pée tată-meŭ în locul luĭ; ĭar el a fugit în ţéra jidovéscă de s'a ascuns. Tată-meŭ dacă veni la noĭ şi-l vĕḑurăm cu obrazul luĭ Simon, ne-am mirat.

„S'a auḑit că Simon a învĕţat pre toţĭ Antiohenii înşelăcĭunea sa şi ĭ-aŭ întărîtat asupra luĭ Petru aşa ca îndată ce-l vor vedea să-l omóre ca pre un amăgitor şi fermecător, şi eraŭ cu toţiĭ gata spre mórtea luĭ Petru. Petru trimise pre tată-meŭ cu fraţiĭ meĭ cu amândoĭ şi cu maĭca mea şi pre alţĭ óre-cariĭ la Antiohia, şi ḑise: Mergĭ Fauste că eştĭ cu obrazul luĭ Simon şi să strigĭ cum că eştĭ tu Simon acela şi aşa să ḑicĭ către tot poporul, cum că aĭ cunoscut adevĕrul şi aĭ creḑut în Dumneḑeŭ cel adevĕrat. Iar tată-meŭ, după poruncă, merse bucuros şi a stătut în mijlocul oraşuluĭ şi a ḑis: Să ştiţĭ Antiohenilor, că rĕŭ am făcut de am pîrît pre Petru, că acela este om sfînt şi eŭ l'am pîrît la voĭ ca pre un vinovat. Pentru aceea vĕ rog să-l primiţĭ de va veni şi să credeţĭ învĕţăturile luĭ, că este adevĕrat Apostolul luĭ Dumneḑeŭ, şi să faceţĭ câte vĕ va învĕţa; ĭar de nu-l veţĭ asculta, va veni la primejdie oraşul vostru şi veţĭ peri cu totul, că pentru acésta am venit acum să vĕ daŭ în ştire să nu căḑeţĭ la primejdie. Astă nópte mĕ băteaŭ sfinţiĭ îngerĭ pre mine ca pre un necredincĭos şi pizmaş celuĭa ce propoveḑueşte dreptatea. Decĭ, vĕ rog, de acum înainte de mĕ volŭ maĭ

înşela şi voiŭ ḑice cuvînt rĕŭ de Petru, să nu mĕ credeţi nicĭ să mĕ ascultaţi, că ĭată vĕ spuiŭ astă-ḑi, că am fost ca un fermecător şi amăgitor, ĭar de acum înainte îmĭ pare rĕŭ şi mĕ las, dóră Dumneḑeŭ mĕ va ĭerta.

„ Acestea dacă a ḑis tată-meŭ, ca din obrazul luĭ Simon, ocărîndu-se pre sine şi lăudând pre Petru şi de bine grăindu-l, făcu pre toţi Antiohenii de atâta ĭubiră pre Petru, în cât cu toţiĭ trimiseră la Petru să vie ca să se îndulcéscă eĭ de dulcĭ învĕţăturile luĭ. Petru îndată plecă cu mine şi cu alţi tovarăşi aĭ noştri şi-l primiră toţi cu bucurie, ca pre un drept propoveduitor şi apostol al luĭ Dumneḑeŭ. Făcênd rugăcĭune sfîntul apostol, puse mâna luĭ pre toţi bolnaviĭ şi-ĭ tămădui pre toţi şi-ĭ învĕţă să crédă în Dumneḑeŭ unul în Sfînta Treime, şi ĭ-a întărit în credinţa cea dréptă.

„ După acésta tată-meŭ căḑu la picĭórele Apostoluluĭ să-l boteze şi să-l săvîrşéscă creştin, ca să se schimbe din chipul luĭ Simon, să se întórcă ĭar la chipul sĕŭ şi să se pricestuiască cu sfintele taĭne. Petru l'a învĕţat să facă rugăcĭune tótă nóptea, cu lacrimĭ, apoĭ l'a învĕţat destul şi l'a îndreptat întru tótă sfînta credinţă şi l'a botezat în numele Tatăluĭ şi al Fiĭuluĭ şi al Sfîntuluĭ Duh.

„ Zăbovind noĭ acolo multe ḑile, înţeleseră Antiohenii de tóte patimile nóstre, ce am suferit dela pizmaşul satana. Domnul cetăţeĭ Antiohieĭ dacă aŭḑi că sîntem rudenie împĕratuluĭ Tiverie, a scris de tóte pentru noĭ. Ĭar împĕratul a scris înapoĭ luĭ ca, cum maĭ curând să trimită pre părinţiĭ meĭ la Roma. Decĭ domnul trimise pre părinţiĭ meĭ cu cinste mare, cu mulţime de ostaşi şi slujitorĭ. Dacă vĕ-

ḍu împĕratul pre tată-meŭ şi pre maĭcă-mea, a plâns de mare bucurie căḍênd pre grumaziĭ lor şi sărutându-ĭ ḍicea către tótă boerimea şi poporul: bucuraţi-vĕ cu mine toţĭ şi să facem cu toţiĭ bucurie întru aflarea luĭ Faust şi a Matthidieĭ, că morţĭ fiind aŭ înviat şi perduţĭ fiind s'aŭ aflat; şi făcênd masă mare s'a veselit cu dînşiĭ. Le-a dăruit apoĭ multă avuţie, slugĭ şi slujnice şi alte darurĭ multe, ca să-şĭ ţie cinstea cea d'întâiŭ. Şi trăiră în Roma cu bună credinţă până la adincĭ bĕtrâneţe, păzind credinţa luĭ Dumneḍeŭ. Dând la săracĭ tótă averea lor şi agonisindu-şĭ tóte bunătăţile, pliniră viaţă cum iubeşte Dumneḍeŭ, şi lăsând viaţa céstă trecĕtóre s'aŭ dus la cele cereştĭ.

„ Iar eŭ cu fraţiĭ meĭ nu ne-am m'aĭ despărţit de învĕţătorul Petru, ci sîntem sub ascultarea luĭ pururea, împreună călătorĭ şi d'împreună pătimind scîrbe cu dînsul ce răbdăm dela ceĭ necredincĭoşĭ, prin multe cetăţĭ şi oraşe pre unde am umblat propoveduind Sfînta Evanghelie. Trecênd prin multe cetăţĭ şi oraşe ajunserăm şi la Roma cea vestită şi lăudată, întru carea fără sfială propoveduind cuvîntul şi făcênd multe minunĭ, a întors pre mulţĭ la credinţă şi I-a botezat, nu numaĭ din ceĭ de rînd, ci şi din ceĭ bogaţĭ şi femeĭ de neamurĭ marĭ, jupânese.

„ De vreme ce Petru dorea ca să mérgă către doritul luĭ Domn şi Invĕţător Christos, vĕḍut-a dumneḍeéscă vedenie, cum că preste puţine ḍile îl vor răstigni şi va să se facă părtaş patimilor Mântuitoruluĭ Christos. Deci strînse pre toţĭ fraţiĭ, stătu în mijlocul Bisericeĭ şi luându-mĕ pre mine de mână, ḍise către toţĭ: Să ştiţĭ fraţilor şi fiilor, că sfîrşitul călătorieĭ mele s'a apropiat, precum Mântuitorul

mĭ-a arătat. Decĭ, ĭată aşeḑ episcop pre acest ucenic al meŭ Climent, căruĭa astă-ḑĭ ĭĭ daŭ scaunul meŭ şi turma mea cea cuvîntătóre, de vreme ce nu s'a despărţit de mine întru tóte scîrbele mele, ci tóte le-a primit şi le-a suferit, şi l'am cunoscut temĕtor de Dumneḑeŭ şi cu minte întrégă, învĕţat la tótă Sfînta Scriptură, indurător către ómenĭ, îndelung răbdător, bun şi cu dreptate şi răbdător la scîrbe şi la primejdiĭ. Pentru aceea ĭĭ daŭ putere să lege şi să deslege câte se vor întîmpla în popor. Decĭ să-l ascultaţĭ de tóte câte vĕ va porunci, căcĭ cine se împotiveşte dregătoruluĭ, mânie pre Dumneḑeŭ şi dobândeşte mórtea neascultărel. Aşĭ derea şi celuĭ maĭ mare se cade să urmeze învĕţătoruluĭ sĕŭ şi să nu se mânie în zadar, fără pricină.

„ Acestea ḑicênd Petru eŭ am căḑut la picĭórele luĭ rugându-l să nu-mĭ dea scaunul. Iar el îmĭ ḑise: Nu te apăra, fĭĭule, de către voea luĭ Dumneḑeŭ. Apoĭ se întórse către tot poporul şi l'a învĕţat cu cuvinte de mântuire să-şĭ păzéscă legea cu curăţie şi fără prihană, să aĭbă dragoste unĭĭ către alţĭĭ, şi de se va întîmpla în vre unĭĭ vre o pricină, să se împace până a nu apune sórele, să nu osîndéscă, să ĭerte greşalele, şi aşa va ĭerta şi vóuĕ Dumneḑeŭ greşalele. Şi maĭ înainte de tóte le-a ḑis să mĕ aĭbă pre mine la cinste şi să se ruşineze de mine şi de cuvintele mele, precum s'aŭ ruşinat de dînsul.

„ Acestea învĕţându-l şi altele multe, m'a pus în scaunul sĕŭ, ḑicênd către mine: Te rog, după mórtea mea, să scrĭĭ la Iacov fratele Domnuluĭ meŭ de tóte câte ţĭ s'a întîmplat din tinereţe până acum şi tóte călĕtoriile câte aĭ călĕtorit cu mine până astă-ḑĭ, şi maĭ mult patimile sfîrşituluĭ meŭ, cum am

preamărit pre Dumnedeŭ cu mórte pre cruce, precum mai înainte pronia lui Dumnedeŭ a fost; că înştiinţându-se de acestea, va lua multă mângâere şi bucurie.

„Pentru ca să nu mĕ fac neascultător poruncei dascălului meŭ Petru, domnul meŭ Iacove, ţi-am trimis în scris pre scurt tótă povestea întîmplărilor mele şi patimile morţei dascălului meŭ Petru.

„Te rógă pentru mine către Domnul, să mĕ învrednicéscă pre mine neharnicul, ca să pasc turma cea încredinţată mie, precum lubeşte Dumnedeŭ, şi să-mi săvîrşesc călătoria mea prin mărturisirea mucenicei".

MĂRTURISIREA

Adecă mucenia sfîntului Climent.

Până aicea este istoria fericitului Climent, pre carea a scris-o cu mâna sa către Apostolul Iacov. Din ea póte pricepe tot omul multa dragostea lui ce a avut către Domnul Christos şi rîvna către credinţă, şi de fericitul lui sfîrşit cel prin mucenie, pre carea a răbdat-o vitejeşte ca să preamăréscă pre Dumnedeŭ, de trei ori fericitul, întărind pre cei ce creduseră întru credinţă, închipuindu-se întru tóte bunătăţile lui Petru, nevoindu-se şi învĕţând pre jidovi şi pre elini ca să crédă întru Christos, ca pre toţi să-i dobândéscă şi să-i mântuiască. Şi a scris faptele sfinţilor Apostoli şi le-a tocmit cum le va ţinea sfînta Biserică ce se chémă sobornicéscă şi apostoléscă. Şi a trăit până la Traian împĕrat. Avut-a nevoinţă şi la Dometian împĕrat şi Nerva împĕrat, carii aŭ fost mai înainte, la care l'a pîrît Sisinie, ţiindu-i pizmă pentru femeea lui Teodora pre carea o botezase sfîntul. Dar sfîntul, cu facere de minuni, a adus

la credinţă şi pre Sisinie şi l'a botezat cu toţi aĭ caseĭ luĭ, patru sute şi dóuĕ-decĭ de suflete. Intr'aceştĭa eraŭ uniĭ şi din prieteniĭ împĕratuluĭ.

„ Multă supărare avea sfintul de comitul Publie, rânduindu-l şi mórte căcĭ strica sfintul capiştile idolilor şi zidea sfinte Bisericĭ. Acest comit l'a pîrit la Traian împĕrat şi l'a trimis în surghĭun la o cetate pustie în ţinutul Hersonuluĭ. Eparhuluĭ părêndu-l rĕŭ de sfintul, îl sfătuea să se închine idolilor ca să se potoléscă scîrba împĕratuluĭ. Sfintul maĭ tare se nevoi să întăréscă pre eparhul, şi luându-şĭ ḑiua bună îĭ ḑise eparhul: Dumneḑeŭ acela la care te rogĭ, să-ţĭ fie întru ajutor. Şi-l dete de cheltuélă şi-l trimise cu corabia.

Dacă sosi sfintul acolo unde era porunca împĕrătéscă, găsi dóuĕ miĭ de creştinĭ surghĭuniţĭ pentru Domnul Christos, munciţĭ şi siliţĭ ca să tae marmură; şi se bucurară fórte vĕḑênd pre sfintul Climent. Sărutându-l toţi mâna, se jeluéaŭ şi spuneaŭ patima şi lipsa mâncăreĭ. Maĭ mult şi maĭ greŭ le era că nu aveaŭ aprópe să se rĕcorésc când îĭ silea la lucrul marmureĭ împĕrăteştĭ, căcĭ 45 de stadiĭ mergeaŭ până ajungeaŭ la apă. Pentru acéstă surghĭunire mult îĭ mângâe sfintul şi făcu şi acolo mare minune, căcĭ săpă în loc din carele nu gândea nimenĭ că va ĭeşi apă, ĭar Dumneḑeŭ, prin rugăcĭunea sfintuluĭ, dete izvor de apă dulce, ca un rĭŭ mare, şi beură toţi preamărind pre Dumneḑeŭ şi mulţămind sfintuluĭ. Toţi elinĭi de pre acolo îl aveaŭ la cinste, îĭ ascultaŭ sfinta învĕţătură şi mulţĭ se botezaŭ. Atâta aŭ sporit întru creştinătate, în cât într'un an aŭ făcut 75 de Bisericĭ, şi toţi spiniĭ idolilor ĭ-a tăĕt şi a risipit capiştile.

Dacă a auḑit împĕratul, a trimes pre un ighemon

anume Atidiar, să facă în tot chipul ca să strice de tot creştinătatea. Mergênd acolo pre mulţi i-a muncit şi i-a omorît, şi dacă vĕdu că toţi poftesc să móră pentru mărturisirea Domnului Christos, a socotit să omóre numai pre sfîntul şi mult l'a muncit cu cumplite muncĭ. Vĕdênd că, cu cât muncea mai mult pre sfîntul, cu atâta mai vîrtos se întăreaŭ ceĭa-l-alţi creştinĭ, dete asupra sfîntului răspunsul cel de apoĭ şi învĕţă să-l lege de grumaz un cârlig de corabie şi să-l arunce în mare ca să nu mai afle creştinii nicĭ trupul luĭ. Dacă l'aŭ luat slugile acelea ale sataneĭ şi-l duceaŭ la mórte, mulţimea creştinilor sta pre lângă mare de plângea. Cornilie şi Fiv ucenicĭi sfinţieĭ sale plângeaŭ cu glas mare.

După ce îl aruncară în mare, întorcêndu-se tótă mulţimea care şi la locaşul sĕŭ, suspinând dintru adîncul inimilor şi vărsând lacrimĭ necontenite, făcură cu toţiĭ rugă către Dumnedeŭ să-ĭ scótă măcar móştele să le fie de mângâere. Şi a făcut Dumnedeŭ minune de a fugit marea ca la 20 de stadiĭ şi mergênd ucenicĭi luĭ şi toţi creştinii prin mare ca pre uscat,—o, puternică minunea ta Christóse!—aflară o pétră mare cioplită ca o biserică, făcută de înţelepciunea cea negrăită a mareluĭ meşter Dumnedeŭ. In mijlocul acelĕĭ petri zăcea şi strălucea trupul sfîntuluĭ. Acel cârlig greŭ de corabie, era lângă pétra aceea. Vrênd Fiv şi Cornilie să ridice sfintele móşte, veni glas din cerĭŭ dicênd: lăsaţi-l acia unde l'a astrucat Dumnedeŭ. De atuncea până acum se dă marea în laturĭ 20 de stadiĭ la diua sfîntuluĭ, şi ţine 7 dile de merg credincioşiĭ de prăznuesc acolo la móştele sfîntuluĭ, rugându-se şi bucurându-se.

O dată uĭtară acolo pre un copil, nişte creştinĭ, în

vremea când venea apa la loc, gândind că va fi copilul cu tovarăşii înainte. Dar negăsindu-l îl plânseră părinţii lui şi se duseră plângênd prin tot oraşul. Când a fost la anul, aŭ mers dóră vor găsi copilul. Şi-l găsiră sănătos şedênd lângă sicriul sfîntuluĭ. Îl întrebară cum a trăit, şi spuse că sfîntul l'a hrănit şi l'a păḑit de către hîarele mărel; şi-l luară mulţămind luĭ Dumneḑeŭ, a Căruĭa este slava în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA 6 DECHEMVRIE

Pentru viaţa sfîntuluĭ şi făcătorulŭĭ de minuni Nicolae.

Acést sfînt, mare luminător lumeĭ şi ajutor de grab tuturor creştinilor, sfîntul Nicolae, era dintr'o cetate dela Anadol ce se chémă Patara, născut din părinţi creştinĭ, nicĭ prea bogaţi, nicĭ fórte săracĭ, ci atâta avênd cât le ajungea pentru dînşiĭ şi pentru săracii cariĭ cereaŭ.

Alt fecĭor n'aŭ avut fără de acesta. Nicĭ maĭ înainte de dînsul, nicĭ maĭ apoĭ, alt fiŭ n'a născut mumă-sa, numaĭ pre acesta avea şi întâiŭ şi apoĭ. De mic arăta cum va fi şi dacă va creşte mare, căcĭ într'alte ḑile ale sĕptămânel sugea ca şi alţi pruncĭ, iar mercurea şi vinerea nu lua ţîţa în gură, decât numaĭ o dată într'o ḑi, şi acésta când apunea sórele.

Dacă a crescut, l'aŭ dat părinţiĭ de a învĕţat carte. Vorbele şi cuvintele tinerilor, cele de glume şi deşérte, nicĭ decum nu le iubea; numaĭ un lucru avea

pururea: a merge la Biserică şi a se aduna cu bătrânii cei înţelepţi pentru învăţătură şi pentru folosul sufletului, şi era cinstit de toţi pentru înţelepciunea lui.

Intru acea vreme era arhiereŭ un frate al tătânesĕŭ, cu numele tot Nicolae. Vĕdĕndu-l unchiu-sĕŭ cu atâtea bunătăţi înfrumseţat, l'a hirotonit făcĕndu-l preot. Acolea unde l'a hirotonisit, a prorocit unchiu-sĕŭ, din Duhul Sfînt, şi a ḑis: Să ştiţi boerĭ, că acesta ce se hirotonisi astă-ḑi preot, va să fie şi arhiereŭ; pre mulţi întristaţi va mângâea şi multe suflete va duce la împĕrăţia cerĭului.

Dacă a fost preot, câte bunătăţi, câte fapte bune a făcut, ce cuvînt de om póte să spue?- nedormirea, postul, ruga. Pentru aceea vĕḑĕndu-l unchiu-sĕŭ atâta de mare întru lucrurile cele bune, şi vrĕnd să mérgă la Ierusalim să se închine, lăsatu-l'a socotitor în mănăstirea Sion. El aşa socotea mănăstirea unchiu-sĕŭ şi scaunul lui, ca şi cum ar fi el însuşi.

Dar acestea aŭ fost maĭ apoĭ; cele maĭ d'inainte ascultaţi. Tĭnĕr încă era sfîntul când a murit tatăsĕŭ şi mumă-sa. Avuţie destulă a rĕmas în mâna lui. El n'a risipit avuţia aceea întru lucruri rele şi fără de ispravă, cum este tocméla tinerilor în vremea de acum, în mâncări, în beuturi, saŭ pre caĭ buni şi pre vesminte scumpe, ci în tóte ḑilele sătura săracii şi îmbrăca goiĭ.

Dintru multe milosteniĭ ce făcea, ascultaţi una mare şi minunată. Intru acea vreme era un om bogat fórte şi avea treĭ fete frumóse fórte şi nemăritate. Pentru o nevoe óre-carea s'a întîmplat de a sărăcit. Şi în sărăcie ca aceea a căḑut, în cât numaĭ avea ce face şi cu ce se hrăni, şi a gândit să-şĭ dea fetele

la curvie, şi ce vor dobândi dela cela ce vor merge la dînsele, să la să se hrănéscă şi el şi fetele.

In ḑiua aceea în care se ştiu sfatul luĭ, prinse de veste şi sîntul Nicolae, şi a pus întru inima sa să izbăvéscă acele treĭ suflete din mânile diavolului. A grăbit de a legat într'o măhramă treĭ sute de galbenĭ şi s'a dus nóptea de l-a aruncat în casa omuluĭ acelula pre o feréstră şi degrab a fugit de acolea, că nu-l era voea să se vădéscă lucrul luĭ cel bun. Tatăl fetelor dacă s'a sculat a dóua ḑi din aşternutul sĕŭ, căutând a vĕḑut în mijlocul caseĭ măhrama legată; o a luat şi dacă o a deslegat, a vĕḑut într'insa atâţla galbenĭ, şi de multă minune îĭ părea că nu este lucru adevĕrat, şi-şĭ ştergea ochiĭ, şi numĕra galbeniĭ, şi a aflat treĭ sute tocma. Şi a mulţămit luĭ Dumneḑeŭ, se bucura pentru binele ce l'a aflat şi maĭ mult se mira cine póte fi acela ce a făcut atâta milostenie. A grăbit de şĭ-a măritat fata cea maĭ mare după fecĭor de ómenĭ marĭ, nădĕjduind întru Dumneḑeŭ, că cine a grijit de fata cea mare, va griji şi de cele dóuĕ. Aşa a făcut tatăl fetelor.

Sfintul dacă a vĕḑut că pre voca luĭ Dumneḑeŭ a cheltuit acea avuţie, a grăbit ĭarăşĭ de a maĭ legat şi alte treĭ sute de galbenĭ, şi ĭar s'a dus de l-a aruncat pre aceeaşĭ feréstră. A dóua ḑi dacă s'a sculat domnul caseĭ din aşternut, a vĕḑut ĭarăşĭ altă măhramă legată ĭarăşĭ cu atâţla galbenĭ, şi s'a mirat fórte cine îĭ face acel bine mare. A mulţămit luĭ Dumneḑeŭ cu lacrimĭ şi a ḑis: Dómne, cela ce m'aĭ izbăvit din mânile diavolului, carele şi maĭ înainte te-aĭ pogorît din cerĭŭ pre pămênt pentru păcatele nóstre, arată-mĭ pre robul tĕŭ cela ce-mĭ face mie atâta bine; arată-mĭ să vĕd cine este acela carele m'a apucat din mânile

diavolului. Acestea a ḑis şi ĭară a grăbit întru aceeaşĭ ḑi de a măritat şi fata a dóua, nădĕjduind întru Dumneḑeŭ, că cela ce a grijit de cele dóuĕ fete, va griji şi de cea de a treĭa.

Dintru acea ḑi tot avea grijă, ca de va veni cumva acela carele face luĭ bine, să alerge după dînsul să-l ajungă, să vadă cine îĭ dă luĭ atâta milostenie.

Sfîntul Nicolae, dacă a vĕḑut că şĭ-a măritat şi a dóua fată, a vrut să-şĭ plinéscă binele ce începuse şi ĭar a grăbit de a legat şi alţĭ treĭ sute de galbenĭ şi s'a dus nóptea întru ascuns şi ĭ-a aruncat pre aceeaşĭ feréstră. Stăpânul caseĭ, care îşĭ avea grijă de aceea, cum a auḑit sunetul galbenilor, a deschis degrab uşa caseĭ şi a alergat să ajungă pre sfîntul. Şi alergând amândoĭ, maĭ mult grăbi tatăl fetelor, şi cât l'a vĕḑut, îndată l'a şi cunoscut cine este, că era cunoscut pentru bunătăţile luĭ şi pentru părinţiĭ luĭ. A căḑut boerul acela la picĭórele luĭ şi cu lacrimĭ a ḑis: Mulţămescu-ţĭ robul luĭ Dumneḑeŭ că ţi s'a făcut milă de mine şi dedeşĭ atâta milostenie unuĭ păcătos. De n'aĭ fi grăbit, eŭ aş fi perit şi trupeşte şi sufleteşte. Sfîntul dacă a vĕḑut că i s'a vĕḑit lucrul luĭ cel bun, a ḑis către dînsul: Pentru binele ce ţĭ-am făcut eŭ, voĭŭ şi eŭ să nu arăţĭ niměnuĭ, nicĭ să spuĭ cuĭ-va cine ţĭ-a făcut acest bine, şi te jur cu numele luĭ Dumneḑeŭ: până voĭŭ fi eŭ viŭ, să nu laşĭ din gura ta acest cuvînt. Aşa a ḑis sfîntul şi de grab s'a despărţit de dînsul.

Un bine este acesta ce a făcut sfîntul la arătare mare şi minunat, dar alte bunătăţĭ ce le-a făcut întru ascuns!? Milosteniile, nedormirea, posturile, numaĭ Dumneḑeŭ le ştie. Numaĭ pentru acésta póte cunóşte fieşte-cine şi cele-l-alte bunătăţĭ ale sfinţieĭ sale.

De a făcut atâta bine la arătare, dar cu cât mai vîrtos întru ascuns, pentru ca să ia cinste şi laudă dela Dumneḑeŭ. Insă pre cât le ascundea sfinţia sa, Dumneḑeŭ mai mult le arăta, pentru ca sfîntul să se cinstéscă şi să se preamăréscă de ómenî.

O dată a plecat sfîntul să se ducă la Ierusalim ca să se închine mormîntuluî luî Christos şi sfintelor locurî. Mergênd cu corabia pre mare, a vĕḑut nóptea în vis, că se suea diavolul în vîrful catargului şi tăea funiile corăbieî. A dóua ḑî a ḑis sfîntul Nicolae către corăbierî: Să ştiţî că mare furtună va să ne lovéscă astă-ḑî, că eŭ am vĕḑut în vis astă-nópte ce ne va întîmpina astă-ḑî. Insă pentru aceea nădĕjduiţî întru Dumneḑeŭ şi nu vĕ temereţî. Aceste cuvinte grăind sfîntul, degrab s'a arătat de-asupra lor un nour întunecat, şi cu nourul vênt mare, şi valurî marî s'aŭ făcut pre mare, atâta cât era să se înece corabia cu ómenî cu tot. De frică mare, ómeniî aŭ alergat la sfîntul de-l rugaŭ să róge pre Dumneḑeŭ. Sfîntul stînd la rugă, îndată a încetat vêntul, marea s'a alinat şi corăbieriî aŭ mulţămit.

Unul din corăbierî s'a suit de-asupra catargului să îndrepteze vetrela, şi când a fost la pogorît, de frică şi de valurile mărei s'a speriat şi a căḑut cu capul în jos în mijlocul corabieî şi a murit. Sfîntul Nicolae dacă a vĕḑut scîrba şi jalea corăbierilor pentru mórtea luî, a făcut rugă şi l'a înviat ca din somn.

Dacă a ieşit la uscat, mulţî bolnavî a tămăduit şi multe minunî a făcut.

După ce sfîntul s'a închinat mormîntuluî şi crucel luî Christos, a intrat într'o corabie şi a dat plata corăbierilor să-l ducă la moşia sa. Eî dacă aŭ vĕḑut că le bate vênt bun de a merge către locul de unde

eraŭ eĭ, s'aŭ sfătuit să mérgă la locul lor. Dar Dumneḑeŭ ce a făcut? Vrênd să nu scîrbéscă pre sfîntul nicĭ întru acésta, în vremea întru carea aŭ ridicat corăbierĭĭ vetrelele dupre voea lor, îndată s'a ridicat furtună mare şi ĭ-a apucat preste voea lor de ĭ-a dus, şi când s'aŭ pomenit s'aŭ aflat în Patara la moşia sfîntuluĭ. Atuncĭ toţĭ aŭ căḑut la picĭórele luĭ de-şĭ cereaŭ ĭertăcĭune. Sfîntul ĭ-a ĭertat şi ĭ-a învĕţat altuĭa să nu maĭ facă aşa.

Dacă a sosit la locul sĕŭ, multă bucurie şi mare veselie a fost tuturor de venirea luĭ. Tineriĭ şi bĕtrâniĭ, bărbaţiĭ şi muerile, toţĭ aŭ ĭeşit înaintea luĭ.

Ascultaţĭ acum în ce chip a fost mitropolit dacă a sosit la moşia sa. Este un loc aprópe de Patara ce se chémă Mira. Murind mitropolitul aceluĭ loc, s'a strîns sobor de episcopĭ şi de preoţĭ şi aŭ făcut rugăcĭune toţĭ către Dumneḑeŭ, ca să le arate cine se va afla să fie vrednic a fi mitropolit. Şi rugându-se eĭ, s'a arătat îngerul luĭ Dumneḑeŭ către un episcop şi a ḑis: Scólă şi mergĭ de şeḑĭ în uşa Bisericeĭ, că va veni un om smerit şi înţelept ce-l chémă Nicolae; pre acela să-l puneţĭ mitropolit, că este vrednic să pască turma luĭ Christos. Decĭ stând episcopul acela în uşa Bisericeĭ şi aşteptând să vie, a sosit şi sfîntul Nicolae şi l'a întrebat episcopul: Cum te chémă, fĭĭule? Sfîntul a rĕspuns cu smerenie: Nicolae robul sfinţiilor vóstre. Atuncea l'a hirotonit pre dînsul mitropolit şi toţĭ aŭ mulţămit luĭ Dumneḑeŭ că le-a trimis un păstor ca acela.

După aceea împĕrăţind Diocliţian şi Maximian, aŭ trimis învĕţătură în tot locul să pérdă pre creştinĭ şi să se înmulţéscă închinătorĭĭ idolilor. Pentru aceea şi sfîntul a fost închis în temniţă cu alţĭ cre-

ştinĭ, până ce aŭ murit aceĭ împĕraţĭ păgânĭ. A stătut împĕratul Constantin, acela bunul şi creştinul, şi toţĭ creştiniĭ aŭ fost sloboḑiţĭ din închisorĭ şi din tótă nevoea. Atuncea şi sfîntul Nicolae a ĭeşit din temniţă, şi tóte capiştile idolilor câte eraŭ în eparhia luĭ le-a risipit. Draciĭ, ce locueaŭ întru acele capişte, fugeaŭ şi glăsueaŭ ḑicênd: osîndişi-ne pre noĭ, osindite Nicolae. Noĭ ţie nu ţĭ-am făcut nicĭ un rĕŭ, dar tu pentru ce ne scoţĭ din locaşele nóstre? că aicea am şeḑut de am înşelat ómeniĭ să ni se închine nóuĕ; dar acum unde ne vom duce? Şi le-a ḑis sfîntul: Duceţi-vĕ în focul de veciĭ unde este gătit diavoluluĭ şi slugilor luĭ.

Întru acea vreme a fost şi soborul cel d'întâĭŭ în Niceea. La acel sobor a fost chemat şi marele Nicolae. Vĕḑênd pre Arie că astupă gura tuturor arhiereilor, cu hula ce hulea pre Domnul Christos, ḑicênd că nu este Dumneḑeŭ adevĕrat, ci este zidire şi făptura luĭ Dumneḑeŭ, n'a putut sfîntul să audă acéstă hulă, ci s'a sculat de unde şedea şi s'a dus de a lovit pre Arie cu palma preste obraz atâta de tare, în câ t i s'aŭ strămutat fălcile. Atuncea s'a întors Arie către împĕratul şi a ḑis cu necaz: Cu dreptul este împĕrate înaintea împĕrăţieĭ tale să-şĭ ridice mâna unul ca acesta? De ştie grăi, să grăiască cu cuvîntul, ĭar de nu ştie, să tacă; dar pentru ce mĕ loveşte preste obraz înaintea împĕrăţieĭ tale? Dacă a auḑit împĕratul s'a scîrbit şi la tot soborul ĭ-a părut rĕŭ de acésta, şi a închis pre sfîntul în temniţă până se va săvîrşi soborul. Preste nóptea aceea i s'a arătat Christos şi Preacurata Fecióra în temniţa aceea în carea era închis, şi ĭ-a ḑis: Nicolae, pentru ce eştĭ închis? Sfîntul a rĕspuns: Pentru dragostea Vóstră. Atuncea

I-a dis Christos: Primește acésta. Și I-a dat o Evanghelie. Dis-a luĭ și Preacurata Fecĭora: Primește și acesta. Și I-a dat un omofor. A dóua di a fost aflat cu omoforul la grumaz și cu Evanghelia în mânĭ și citind, și toțĭ aŭ căḑut la picĭórele luĭ de-șĭ cereaŭ ĭertăcĭune.

Dacă s'a sfîrșit soborul, s'aŭ dus arhiereiĭ pre la locurile lor. Atuncea și sfintul Nicolae s'a dus la eparhia sa.

Odinióră a fost fómete mare întru acea latură unde era eparhia sfîntuluĭ. Un corăbier neguțător de grâŭ, a umplut corabia sa de grâŭ să o ducă la Francie să vindă grâul. Sfintul Nicolae s'a arătat preste nópte corăbierului aceluĭa și a dis: Să nu ducĭ acest grâŭ la Francie unde veĭ să-l ducĭ, ci-l du în Miralikia să-l vinḑĭ cum îțĭ va fi voea, și ține și treĭ galbenĭ arvună. A dóua di dacă s'a deșteptat corăbierul acela, a aflat în palmă treĭ galbenĭ și a dis către alțĭ corăbierĭ: Astă nópte am vĕḑut în vis un arhiereŭ bătrân, care mĭ-a dis să duc grâul în Miralikia, și ĭată că mĭ-a dat și treĭ galbenĭ arvună; deciĭ să ne ducem acolo să-l vindem. Și așa s'aŭ dus și a izbăvit sfintul Nicolae eparhia sa din fómete.

Intru acea vreme s'a întîmplat de a trimis Constantin împĕrat treĭ căpitanĭ cu óste să facă pace cu o limbă ce se chémă Talfalĭ, căciĭ își ridicaseră alt împĕrat. Ducêndu-se eĭ le-a fost trecerea pre la eparhia sfîntuluĭ Nicolae, și acolo aŭ vĕḑut că alergaŭ la sfîntul bărbațiĭ și muerile plângênd, lovindu-se și jeluindu-se sfîntuluĭ, cum a luat domnul cetățeĭ mită dela pirișĭ și acum pre treĭ ómenĭ din rudenia lor I-aŭ scos să-ĭ pérdă. Sfintul dacă a auḑit i s'a făcut milă și a dis căpitanilor: Faceți ostenélă și să mer-

geţĭ cu mine. Dacă aŭ sosit la locul cel de perdare, în clasul acela ce-şĭ ridĭcase armaşul mâna ca să le tae capetele, sfîntul cu multă îndrăznire a apucat sabia din mâna lŭĭ, o a lepădat în pămînt şi însuşĭ a apucat de ĭ-a deslegat pre acelĭ ómenĭ ce vrea să-ĭ pérdă. Acésta dacă a ştiut şi domnul cetăţeĭ, a încălecat şi s'a dus să vadă şi el ce a făcut sfîntul. Sfîntul dacă l'a vĕdut nu s'a temut întru nimic, ci ĭ-a dis: Eustafie, pentru ce aĭ judecat spre perdare pre aceştĭ săracĭ de ómenĭ ce nu sînt cu nimica vinovaţĭ? Răspuns-a domnul cetăţeĭ şi a dis: Doĭ din boerĭĭ cei marĭ aŭ venit şi aŭ mărturisit asupra lor, pentru aceea eŭ cu dreptul am învĕţat să-ĭ pérdă. Şi ĭ-a dis sfîntul: Tu aĭ luat banĭ dela pîrîşiĭ lor şi ĭ-aĭ năpăstuit. Iată şi aceştĭ treĭ boerĭ împĕrăteştĭ de faţă; ei vor spune împĕratuluĭ că nu eştĭ judecător, ci eştĭ năpăstuitor. Acésta dacă a audit domnul cetăţeĭ, una ştiind că fără de vină ĭ-a dat spre perdare, alta şi de frica sfîntuluĭ, a căduț la picĭórele sfîntuluĭ de-şĭ cerea ĭertăcĭune. Acestea tóte aŭ vĕdut căpitaniĭ aceĭa. După aceea aŭ plecat şi s'aŭ dus şi cu multă nevoe aŭ făcut pace cu Talfaliĭ. Dacă s'aŭ întors la împĕratul Constantin, acesta le-a dat boerĭĭ marĭ şi cu darurĭ marĭ ĭ-a dăruit.

Acésta vĕdênd vrăşmaşiĭ lor, s'aŭ dus la Evlavie, ce era chip împĕratuluĭ, şi ĭ-aŭ pîrît întru acest chip: Eĭ n'aŭ făcut pace cu Talfaliĭ, ci aŭ tocmit cu dînşiĭ să vie asupra împĕratuluĭ să împĕrăţéscă eĭ. După aceea şi banĭ mulţĭ aŭ dat luĭ Evlavie. Pentru aceea el s'a dus la împĕratul de ĭ-a spus şi ĭ-a şi maĭ pîrît pentru mita ce luase. Şi împĕratul gândindu-se că Evlavie este drept şi al sĕŭ om, a învĕţat să le dea ştire în temniţă unde eraŭ eĭ băgaţĭ de Evlavie, să

se grijéscă de mórte, că a dóua ḑi va fi perḑarea lor.

Acésta dacă aŭ auḑit ca niştĕ ómenĭ nevinovaţĭ ce eraŭ, alt ce se facă? numaĭ ce aŭ inceput cu lacrimĭ a se ruga luĭ Dumneḑeŭ şi stîntuluĭ Nicolae, aducêndu-şĭ aminte, ce bine a făcut cu aceĭ treĭ ómenĭ ce vrea să-ĭ pérdă în Miralikia. Rugându-se eĭ preste tótă nóptea aceea cu suspinurĭ şi cu multe lacrimĭ, când a fost de către ḑiuă, s'a arătat sfîntul Nicolae luĭ Constantin împĕratul şi ĭ-a ḑis: Impĕrate, cum maĭ degrab să sloboḑĭ pre ceĭ treĭ ómenĭ ce veĭ să-ĭ perḑĭ, ĭar de nu, eŭ mĕ voĭŭ ruga luĭ Dumneḑeŭ şi îţĭ va curma viaţa ta. Şi a ḑis împĕratul: Cine eştĭ tu de mĕ înfricoşezĭ, şi cum aĭ intrat aşa degrab în case împĕrăteştĭ? Sfîntul a rĕspuns: Eŭ sînt Nicolae Mitropolitul din Miralikia, şi m'a trimis Dumneḑeŭ să-ţĭ ḑic să sloboḑĭ pre ceĭ treĭ boerĭ ce veĭ să-ĭ perḑĭ. După aceea curênd s'a arătat sfîntul şi luĭ Evlavie, chipul împĕratuluĭ, şi ĭ-a ḑis: Evlavie, tu aĭ luat banĭ mită şi aĭ năpăstuit pre ceĭ treĭ boerĭ şi nu sînt vinovaţĭ; pentru aceea curênd să-ĭ sloboḑĭ că voĭŭ ruga pre Dumneḑeŭ şi îţĭ va curma viaţa ta. Şi l'a întrebat Evlavie: Cine eştĭ tu? Sfîntul a rĕspuns: Eŭ sînt robul luĭ Dumneḑeŭ, Nicolae Mitropolitul din Miralikia.

Şi când a fost diminéţa, a inceput a spune împĕratul către Evlavie vedenia ce avusese. Evlavie aşiḑerea a spus împĕratuluĭ întru acelaşĭ chip că a vĕḑut şi el. Indată a chemat pre aceĭ treĭ boerĭ de ĭ-a întrebat împĕratul ce farmece aŭ făcut eĭ de le-aŭ trimis visurĭ gróznice ca acelea. Iar eĭ ca niştĕ ómenĭ ce nu ştiaŭ nimic, aŭ inceput cu lacrimĭ a grăi: Noĭ, împĕrate, farmece nu ştim, că dela părinţiĭ noştri sîntem învĕţaţĭ de acelea să ne ferim, ci fiind noĭ întru atâta nevoe,

ne-am adus aminte de Nicolae Mitropolitul din Miralikia, cum a izbăvit dela perdare pre trei ómeni, când ne duceam noi la Talfalŭ, şi ne-am întîmplat acolo de am vĕdut cu ochiĭ noştri. Deci ne-am rugat luĭ Dumnedĕu şi aceluĭ părinte, să ne scótă şi pre noi din mórte, ca şi pre aceĭa; iar alt nimic nu ştim. Atuncea împĕratul s'a mirat şi le-a dis: Iată să ştiţi că astă-dĭ acel Nicolae v'a scos pre voi din mórte; deci să vĕ daŭ darurĭ să-l duceţi şi să vĕ tundeţi acolo înaintea luĭ ca să vadă şi el în câtă jale aţi fost de când sînteţi în temniţă şi cum v'a crescut pĕrul, după obicelul celor închişi, şi să-l diceţi să mĕ ierte. Şi le-a dat o Evanghelie ferecată, o cădelniţă de argint şi dóuĕ sfeşnice poleite. Dacă le-aŭ luat s'aŭ dus de s'aŭ închinat sfîntuluĭ, l-aŭ mulţămit, s'aŭ tuns acolo înaintea luĭ şi s'aŭ întors la casele lor cu mare bucurie, mulţămind sfîntuluĭ Nicolae.

Odinióră, niştе corăbierĭ fiind pre mare, s'a turburat marea de furtună şi eraŭ în primejdiĭ şi în nevoe mare; numaĭ cât eraŭ să se înece. Fiind-că auḑiseră de minunile sfîntuluĭ Nicolae, aŭ început a se ruga şi a ḑice: Sfinte Nicolae, ajută-ne! Degrab s'a arătat sfîntul Nicolae la cârma corăbieĭ, a apucat cârma, a început a îndrepta corabia şi a ḑis către corăbierĭ: Nu vĕ temereţi, că eŭ sînt cu voĭ. După puţin s'a alinat marea şi sfîntul a fost nevĕḑut. Atuncea corăbieriĭ s'aŭ vorbit şi aŭ stătut în limanul Miralikieĭ şi s'aŭ dus de aŭ mulţămit sfîntuluĭ Nicolae pentru binele ce le făcuse de-l izbăvise din mórte. Marele Nicolae vĕḑênd cu Duhul Sfînt că nu este curată inima lor, ci aŭ greşală, a început a-l învĕţa şi a le ḑice: Socotiţi-vĕ, fiiĭ meĭ, de vĕ întórceţi către Dumnedĕu inimile, şi gândurile vóstre le plecaţi vo-

eĭ luĭ Dumneḑeŭ; că măcar de ne-am şi arăta către ómenĭ că sîntem bunĭ, însă la Dumneḑeŭ nu ne vom putea arăta într'alt chip de cum sîntem, căcĭ omul caută în faţă, iar Dumneḑeŭ întru inimă. Ascultaţĭ cum ḑice şi Scriptura: Nu face rĕŭ ca să nu te ajungă rĕŭ. Învĕţaţi-vĕ a face bine. Curăţia trupuluĭ vostru nu o spurcareţĭ, precum ḑice Pavel Apostol[1]): Voĭ sînteţĭ biserica luĭ Dumneḑeŭ; carele din voĭ va spurca biserica luĭ Dumneḑeŭ, perde-l'va pre acela Dumneḑeŭ. Pururea şi în tot locul se vĕ temeţĭ de Dumneḑeŭ, că trebue a muri şi a da rĕspuns întru ḑiua cea înfricoşată a judecăţeĭ, de tóte faptele vóstre. De veţĭ face aşa, veţĭ avea pre Dumneḑeŭ pururea ajutor la nevoile vóstre. Aşa a învĕţat sfîntul pre corăbieriĭ aceia, şi după aceea aŭ plecat la locul lor, mulţămind luĭ Dumneḑeŭ şi sfîntuluĭ Nicolae.

Aceste minunĭ tóte le-a făcut sfinţia sa până a fost viŭ. Pentru-că şi sfinţia sa era om şi-l era a muri, s'a bolnăvit puţinel şi a adormit. Trupul a rĕmas pre pămînt, iar sfîntul şi luminatul luĭ suflet s'a suit în cerĭŭ, cu laudă şi cu cântărĭ de îngerĭ. Dar şi după mórte minunĭ fără de numĕr a făcut şi face până în ḑiua de astă-ḑĭ, întru slava Părinteluĭ şi a Fiĭuluĭ şi a Duhuluĭ sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ. Amin.

[1]) II Corint. 6, 16.

CAZANIE

LA 25 DECHEMVRIE

La slăvita și luminata ți a Nașterei Domnului nostru Iisus Christos.

Domnul Dumnedeŭ, Ziditorul și Făcĕtorul a tótă lumea, d'intâiŭ a făcut pre Adam cu tóte darurile împodobit, și tóte ĭ-a dat pre voca luĭ. Datu-ĭ-a minte slobodă, niminea să nu birulască cu mintea și cu voea luĭ. Datu-ĭ-a să aĭbă putere ca un împĕrat preste tóte făpturile luĭ Dumnedeŭ. Datu-ĭ-a viață fără bólă, fără durere, fără păcate și fără de mórte. Și încă ce ĭ-a mai dat? Datu-ĭ-a voc să mănânce din toțĭ pomiĭ raĭuluĭ [1]). Numaĭ puținea învĕțătură ĭ-a lăsat, dar și acésta nu pentru alt ce-va, ci numaĭ pentru ca să cunóscă că are și el mai mare pre Dumnedeŭ. Dar el nicĭ pre aceea nu o a ținut, ci a călcat învĕțătura luĭ Dumnedeŭ; pentru care lucru a fost gonit din raĭŭ [2]). Nimenea nu l'a smintit, nimenea nu l'a izgonit din raĭŭ; însușĭ pentru greșala sa s'a izgonit, s'a lipsit de mărirea luĭ Dumnedeŭ și a căḑut pre acest pământ blestemat.

Nu ĭ-a ajuns cu atâta, ci maĭ multe rĕutățĭ s'a întors a face omul după aceea: uciderĭ, curviĭ, vărsărĭ de sânge, vrajbe; tóte lucrurile diavoluluĭ le făcea omul. Și încă alt maĭ rĕŭ decât acestea, că nu se închina nicĭ luĭ Dumnedeŭ, ci idolilor celor muțĭ și

[1]). Facere 2, 17.
[2]). Facere 3, 7.

surdĭ, petrilor şi lemnelor se închina, şi numaĭ putea să cunóscă pre Dumneḑeŭ. Nu putea pricepe, că de sînt făpturile luĭ Dumneḑeŭ atâta de luminate şi de frumóse, cum este sórele şi stelele, dar cu cât maĭ vîrtos va fi Acela Carele a ḑis şi s'aŭ făcut acestea? De străluceşte sórele atâta, care este zidirea luĭ Dumneḑeŭ, dar cu cât maĭ mult va străluci Acela, Ziditorul? Pământul că este făcut de Dînsul şi ne ţine pre noĭ pre toţĭ, dar cu cât va fi maĭ puternic Cela ce a făcut pământul? Omul că este zidit de Dumneḑeŭ şi este atâta de înţelept şi înţelegĕtor, atâta de frumos şi meşter, dar cu cât maĭ vîrtos va fi Dumneḑeŭ cel ce l'a zidit pre dînsul?

N'a putut omul să pricépă atâta, căcĭ mintea luĭ era întunecată de păcate. Dar Dumneḑeŭ, vrênd să-l întórcă din înşelăciunea luĭ, arăta şi semne multe. Potop a fost în tótă lumea de s'aŭ înecat toţĭ ómenĭ[1]). Sodomul şi Gomorul cu foc le-a ars[2]). Rĕsbóe dese, robiĭ multe. Pe lângă acestea şi proorocĭ a trimis, sfinţĭ şi învĕţătorĭ le-a dat; ĭar ómenĭĭ nu se maĭ întorceaŭ din rĕutăţile lor. Aşteptat-a Dumneḑeŭ să se pocăiască ómenĭĭ, dar eĭ nu se maĭ părăseaŭ de păcate.

Maĭ apoĭ de acestea de tóte, dacă a vĕḑut că nu se maĭ îndreptézĕ ómenĭĭ, S'a pogorît Însuşĭ şi S'a născut cu trup din Sfînta Fecióră Maria, şi astă-ḑĭ Cel nevĕḑut, pre lume S'a născut, lumea tótă L'a vĕḑut şi Dumneḑeŭ a fost om[3]). Dumneḑeŭ, Cela ce este fără de început, astă-ḑĭ S'a născut cu început. Ce lucru este altul maĭ lăudat? Ce lucru este maĭ mi-

1). Facere, 7, 12.
2). Facere, 19, 25.
3). Ióa 1, 14.

nunat? Cine va audi şi să nu se mire? Cine va socoti şi să nu se spăimânteze? Dumnedeŭ să fie om? Pentru ce? Pentru a nóstră mântuire, pentru al nostru bine, pentru a nóstră izbăvire din mânile diavolului.

Născutu-S'a Domnul nostru Iisus Christos la cinci mii şi cinci sute de ani dela începutul lumei, în dilele lui Irod împĕratul jidovesc. Intru acel clas erau nişte păstori de strejueau nóptea împrejur turma lor [1]). Şi a stătut înaintea lor îngerul lui Dumnedeŭ şi slava lui Dumnedeŭ i-a luminat pre dînşii. Iar ei s'aŭ mirat şi s'aŭ speriat fórte. Şi îngerul a dis către dînşii: Nu vĕ temeţi, că iată vĕ spuiŭ vóuĕ bucurie mare, care va fi tuturor ómenilor, că s'a născut vóuĕ astă-di Mântuitorul Iisus Christos în cetatea lui David. Şi acest semn să fie vóuĕ, că veţi afla pruncul înfăşat, culcat în esle [2]). Şi fără de veste, cu îngerul acela s'a arătat mulţime de voinici cereşti, şi cu mare veselie lăudaŭ pre Dumnedeŭ şi cântaŭ cântări cu glasuri mari şi diceaŭ: Mărire întru cei de sus lui Dumnedeŭ şi pre pământ pace şi întru ómeni bună voire.

Dacă s'aŭ dus dela dînşii îngerii, păstorii aŭ dis: Să ne ducem până în Vitleem să vedem cuvintul acesta ce ne spuse nóuĕ astă-di Dumnedeŭ. Şi dacă s'aŭ dus aŭ aflat pre Maria şi pruncul înfăşat şi pus în esle şi aŭ spus tóte câte vĕduseră şi audiseră de pruncul acela. Dacă aŭ audit se miraŭ toţi de câte spuneaŭ păstorii de rîndul prunculuĭ.

Intru accea aŭ sosit şi nişte filosofi dela resărit. Aceşti filosofi erau crai dela Persida, căci atuncea

[1]). Luca 2, 8.
[2]). Luca 2, 12.

craiĭ şi împĕraţiĭ eraŭ filosofĭ şi ştiaŭ întórcerea cerĭuluĭ şi umblarea stelelor. Acest meşteşug îl învĕţaseră aceştia dela Valaam strămoşul lor, carele prorocise de Christos şi ḑisese aşa[1]): „Străluci-va o stea dintru Iacov şi se va ridica un om dintru Israilteni şi va perde toţĭ boerĭĭ Moavitenilor“. Acéstă prorocie o avea scrisă în carte pre limba lor şi socoteaŭ eĭ pururea când va străluci stéua aceea. Şi întru acea vreme aŭ vĕḑut stéua aşa mare şi luminată, şi nu mergea ca alte stele spre apus, ci spre amĕḑă-ḑi. Indată aŭ priceput că acea stea este a aceluĭ mare Împĕrat, carele a strălucit cu naştere trupéscă din seminţia luĭ Iacov. S'aŭ sfătuit şi aŭ plecat cu marĭ glóte, ca niște craĭ, la închinarea tînĕruluĭ împĕrat. Când mergeaŭ eĭ, atuncea şi stéua aceea mergea înaintea lor de-l îndrepta; iar când se odihneaŭ, atuncea şi ea sta; dacă plecaŭ, ea încă pleca. Dacă aŭ sosit la Ierusalim, stéua s'a ascuns d'înaintea lor, ca să n'aĭbă cine-l îndrepta, ci să întrebe pre jidovĭ să le spue şi să ştie toţĭ de venirea lor.

Pentru aceea dacă aŭ intrat în cetate, aŭ început a întreba pre jidovĭ: Unde este Împĕratul vostru ce s'a născut acum de curênd? Iar jidoviĭ le-aŭ rĕspuns ḑicênd, că n'aŭ alt împĕrat fără de Irod. Şi ĭar le-aŭ ḑis filosofiĭ aceĭa: Nu vĕ întrebăm noĭ de Irod, ci vĕ întrebăm de Împĕratul Acela ce s'a născut acum, căcĭ l-am vĕḑut stéua Luĭ la rĕsărit şi am venit să ne închinăm Luĭ.

Acéstă veste dacă a auḑit Irod împĕrat s'a spăimântat şi tot Ierusalimul cu dînsul. A adunat pre toţĭ arhiereiĭ şi cărturariĭ jidoveştĭ şi ĭ-a întrebat pre dînşiĭ, unde este să se nască împĕratul lor. Iar eĭ aŭ

[1]) Numerĭ 24, 17.

dis: În Vitleem dice prorocul că se va naşte. Atuncea Irod încă mai mult s'a temut şi a chemat în taină pre filosofi de l-a întrebat în ce vreme li s'a arătat stéua, şi a dis către dînşii: Duceţi-vĕ de întrebaţi cu de-adinsul de rîndul pruncului; dacă îl veţi afla voi, să-mi spuneţi şi mie ca să viŭ şi eŭ să mĕ închin luĭ. Cu acésta meşteşugea ca să-l pótă şti unde s'a născut, să trimită, nu să se închine, ci ca să-l pérdă.

După aceea aŭ ieşit craiĭ şi filosofii aceia din cetate şi eraŭ scîrbiţi pentru stea că se ascunsese d'inaintea lor. Fiind ei scîrbiţi, li s'a arătat lor iarăşi stéua aceea ce-l îndrepta pre dînşii, şi a mers înaintea lor până când a venit de a stătut de-asupra caseĭ unde era pruncul. Craiĭ aceia s'aŭ veselit fórte, aŭ intrat în casă şi dacă aŭ vĕdut pruncul cu Maria maica Luĭ, aŭ căduț de s'aŭ închinat Luĭ şi aŭ scos de l-aŭ dat daruri: aur, tămâe şi smirnă. Aurul închipueşte tocméla împĕrătéscă, şi cu acesta aŭ închipuit filosofii aceia, că Domnul Christos este Împĕratul a tótă lumea. Tămâea închipueşte tocméla Dumnedeéscă, şi aŭ adeverit că tóte jertfele cele cu bună mirésmă se duc şi se închină luĭ Christos împreună cu Dumnedeŭ Părintele, precum în Legea Veche aşa şi acum în Legea Nóuă. Smirna închipueşte trup de om mort, şi cu acésta aŭ adeverit cum Christos este om adevĕrat, va muri şi va fi uns cu smirnă. Pentru aceea aceste daruri s'aŭ căduț să I se închine la naşterea Luĭ, şi intru acest chip aŭ creduț filosofii aceia de Christos.

După aceea s'a arătat lor îngerul luĭ Dumnedeŭ şi le-a dis să nu se întórcă se spue luĭ Irod, ci pre altă cale să se ducă în ţéra lor[1]).

[1]) Matei 2, 12.

Decĭ socotiţĭ, iubiţiĭ meĭ creştinĭ, că aceĭ craĭ şi filosofĭ aŭ lăsat odihna şi curţile lor, muerile şi fecĭoriĭ lor şi în ţéră streină aŭ călătorit, căutând pre Christos. Intru acelaşĭ chip şi voĭ, creştinĭ, lăsaţĭ ale acesteĭ lumĭ tóte. Lăsaţĭ casele, adecă viaţa vóstră cea cu păcate; lăsaţĭ muerile, adecă curvia; lăsaţĭ fecĭoriĭ, adecă poftele şi gândurile cele de păcate, şi înşivĕ vĕ duceţĭ şi vĕ închinaţĭ Luĭ. Acela pentru tine a ieşit din cerĭŭ de a venit pre pământ, iar tu către Dînsul din păcate nu veĭ să ieşĭ; şi ce milă veĭ dobândi dela Dînsul? Omenĭ streinĭ şi păgânĭ de departe cu darurĭ aŭ călătorit de s'aŭ închinat luĭ Christos, iar tu un pas de loc numaĭ până la Biserică te leneveştĭ a merge, ca să vedĭ acolo pre Christos şi să te închinĭ, dela Carele aĭ tot binele şi pre acéstă lume şi în ceea ce va să fie. Aŭ dóră gândeştĭ că veĭ trăi în vecĭ, să cauţĭ numaĭ de acéstă lume, cum îĭ părea luĭ Irod împĕrat? Acesta de carele aţĭ auḑit că spune Sfînta Evanghelie, dacă a auḑit de naşterea luĭ Christos, s'a scîrbit şi s'a spăimântat, căcĭ îşĭ temea împĕrăţia, dacă a auḑit de naşterea altuĭ împĕrat. Acésta este întru ómenĭĭ ceĭ mândrĭ şi falnicĭ, cariĭ iubesc lauda acesteĭ lumĭ deşarte. Dacă aud de perderea mărireĭ lor, se tem fórte şi se sperie, cum aţĭ auḑit şi de acest Irod; căcĭ de n'ar fi fost dobândit el domnia pentru fală şi pentru mândrie, nu s'ar fi spăimântat, nicĭ ar fi făcut atâta mórte.

Dacă nu s'aŭ întors filosofiĭ aceĭa să-ĭ spue de Christos, s'a scîrbit şi a trimis de a omorît patruspre-decemiĭ de copiĭ, cugetând că împreună cu dînşiĭ va nemeri şi pre Christos de-L va omorî. Insă rĕŭ s'a smintit, vaĭ de el! cum ḑice şi Scriptura, că nu este sfat, nicĭ pricepere, nicĭ înţelepcĭune împrotiva

lui Dumnedeŭ. De ce se cumpănea el cu sfatul sĕŭ, de aceea a smintit mai rĕŭ, căci pruncii i-a tăét şi i-a dus pirişi luişi inaintea lui Dumnedeŭ, şi pre Dumnedeŭ, pentru Fiiul Sĕŭ, asupra sa l'a mâniat şi impĕrăţia lui o a scurtat; care lucru să fie departe de creştini.

Cade-se a şti şi acésta, că Domnul Christos a venit pre lume sărac şi smerit, întâiŭ pentru acésta, ca toţi smeriţii şi săracii, fără de frică şi fără ruşine să mérgă către Dinsul. Al doilea, ca să nu fie lepădaţi şi urgisiţi in lume săracii şi sirmanii de către cei mai mari şi mai bogaţi, ci să ştie că cine se va lepăda de dinşii, de Christos se lépădă, cum dice Christos Insuşi[1]): „Cine va face unuia din aceştí mai micí, orí bine, orí rĕŭ, mie face". Al treilea, ca să se arate insuşi cu sine chip nóuĕ, slugilor sale, creştinilor, pentru ca in ce chip a fost Domnul Christos, aşa să fim şi noi slugile Lui; nu mai mari decât Domnul nostru, ci aşa ca şi Dinsul: plecaţi, blânzi, răbdători, batjocoriţi şi ocăriţi de acésta lume; rĕŭ niménui nimic să nu facem, ci inşine să purtăm greul altora. Al patrulea, ca să se arate slugile lui antihrist din slugile Sfinţiei Sale, carii intru tot se pun imponciş lui Christos: mândrii, măreţii, avuţii, straşnicii, carii cu sila şi de nevoe silesc pre ómeni să urmeze lor şi tuturor fac nevoe. Iar ei nimic nevoe nu vor să pórte, cum sint păgânii şi necredincioşii. Al cincilea, Christos mai cu de-adins S'a intrupat, ca să scótă tot neamul omenesc din tótă rĕutatea carea agonisise luişi pentru neascultarea sa. De nu s'ar fi născut Christos Fiiul lui Dumnedeŭ trupeşte, jidovii ar fi rĕmas intru înşelăciunea lor; noi, limbile, am fi

[1]) Matei 25, 40.

întru închinăciunea idolilor; lumea tótă ar fi în robia diavolului, cerîul ar fi încuét, mânia lui Dumneḑeŭ ar fi pre toţi ómenii şi nimenea până acum nu s'ar fi mântuit, nici din muncî nu s'ar fi izbăvit; şi mai apoi Duhul Sfînt n'ar fi dat ómenilor, şi lumea din înşelăciune către adevĕr n'ar fi venit. Acestea tóte s'aŭ schimbat din rĕŭ în bine astă-ḑi, nóuĕ creştinilor, cu Naşterea Domnului Christos.

Pentru aceea şi noi să prăznuim astă-ḑi, să cinstim acéstă ḑi împĕrătéscă, să mărim pre Christos, Carele S'a născut astă-ḑi, nu cu praznice păgâneşti, nu cu jocurî, nu cu mâncărî multe şi cu beţiî. Să nu ne mândrim, nici să ne lăudăm, că mórtea ne aştéptă. Să nu curvim, nici să ne spurcăm, că focul nestins se găteşte pentru unii ca aceia. Să nu mâncăm mult şi să ne îmbătăm, că mâne iar vom flămânḑi, ca şi cum n'am fi mâncat. Ce dobândim din beţiî, saŭ ce bine agonisim sufletelor nóstre? Câţi aŭ petrecut ḑile ca acestea, cu cântece cu cimpoi, cu jocurî, iar acum sînt ţĕrână în pământ! Numai ferice de cei ce aŭ făcut şi fac bine pentru sufletul lor. Pentru aceea flămânḑii să săturăm, însetaţii să adăpăm, goii să îmbrăcăm, bolnavii să socotim, închişii şi legaţii să cercetăm, nemernicii să primim, năpăstuiţilor să le folosim, pentru păcate să ne pae rĕŭ şi să plângem, sfinţii să lăudăm. Atuncea va primi Dumneḑeŭ praznicul nostru şi ne va învrednici împĕrăţiei cerîului, pre carea noi toţi să o dobândim, cu mila şi darul Domnului nostru Iisus Christos ce S'a născut astă-ḑi, Căruea se cuvine cinste şi mărire, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci vecilor. Amin.

CAZANIE

A 2-ĂRĂȘĬ LA NAȘTEREA DOMNULUĬ NOSTRU IISUS CHRISTOS

„Căcĭ n'a luat óre când dela îngerĭ, ci dintru sĕmênța luĭ Avraam a primit" (Evreĭ 2, 16).

Dóuĕ firĭ maĭ de cinste a făcut Dumneḑeŭ: cea îngerésca și cea omenéscă, căcĭ pre înger și pre om ĭ-a făcut după chipul Sĕŭ, de óre-ce așa a ḑis grăind Dumneḑeŭ: „Să facem pre om după chipul nostru și după asemĕnare". Insă nu pentru trup, ci pentru suflet este omul asemĕnat și este făcut dupre chipul luĭ Dumneḑeŭ, căcĭ Dumneḑeŭ n'are trup, ci este duh, fiind-că așa ḑice Christos: „Duh este Dumneḑeŭ". Îngerul încă este duh, căcĭ așa ḑice cântătorul de psalmĭ [1]): „Cela ce făcu îngeriĭ sĕĭ duhurĭ". Și sufletul omuluĭ este duh, căcĭ așa grăește acelașĭ proroc: „Lua-veĭ duhul lor și se vor sfîrși și în țĕrêna sa se vor întórce".

Dumneḑeŭ este nevĕḑut, îngerul este nevĕḑut și sufletul omuluĭ este nevĕḑut. Dumneḑeŭ este nemuritor, îngerul este nemuritor și sufletul omuluĭ este nemuritor. Dumneḑeŭ are înțelegere și voe, îngerul are înțelegere și voe și sufletul omuluĭ are înțelegere și voe.

Amindóuĕ acele firĭ aŭ căḑut pentru trufie. Îngerul a poftit să fie asemenea luĭ Dumneḑeŭ, că așa

---

1) Ps. 103, 5.

scrie prorocul Isaia[1]) grăind: „Dis-a diavolul: spre cerĭŭ mĕ voĭŭ sui și maĭ sus decât stelele cerĭuluĭ voĭŭ pune scaunul meŭ și voĭŭ ședea în munte înalt și spre munțiĭ ceĭ înalțĭ, carĭ sînt către méză-nópte; sui-mĕ-voĭŭ de-asupra nourilor și voĭŭ fi asemenea celuĭ de sus". Dar pentru acea trufie, pre înger îl lepădă Dumnedeŭ din cerĭŭ la Iad, că așa grăește acelașĭ proroc: „Cum căd̦u din cerĭŭ lucéfărul acela ce strălucea des de diminéță". După aceea d̦ice: „Iar acum în Iad veĭ pogorî".

Și omul vrea să fie asemenea luĭ Dumnedeŭ când fu d̦is către dînsul: Fi-veț̦ĭ ca dumnedeiĭ. Intru acel clas mâncă omul pómele din pomul din care fu luĭ poruncit să nu mănânce, și pentru aceea scóse Dumnedeŭ pre om din raĭŭ, căcĭ așa este scris în cartea Facereĭ[2]): „Scóse pre dînsul Domnul Dumnedeŭ din raĭul hraneĭ, ca să lucreze pământul dintru care fu luat".

Acuma omuluĭ, Dumnedeŭ dăruește mila Sa, că firea luĭ cea căd̦ută a luat spre Sine, iar îngeruluĭ, Dumnedeŭ mila aceea nu va să arate, că firea luĭ n'a luat spre Sine;—așa grăește Pavel Apostol[3]): „Căcĭ n'a luat óre când dela îngerĭ, ci din seminția luĭ Avraam a luat".

Pentru aceea făgăduesc intru vorba mea de astă-d̦ĭ, a arăta pricinile pentru care a luat Dumnedeŭ spre Sine firea omenéscă, iar nu îngeréscă. După aceea voĭŭ arăta pricinile pentru care firea omenéscă a luat spre Sine Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, iar nu altă fa̦ță a Dumnedeireĭ, adecă nu Părintele, nicĭ Duhul Sfînt.

Rog pre Christos Izbăvitorul nostru de ajutor și pre dumnĕvóstră de ascultare.

[1]) Is. 14, 13. [2]) 3 28. [3]) Evrei 2, 16.

Întâia pricină pentru care a luat Dumnedeŭ spre Sine firea omenéscă ĭar nu ingeréscă este căcĭ îngerii nu periseră toţi, ci aŭ rĕmas mulţi din eĭ, ĭar ómenii eraŭ căduţi toţi pentru păcatul născutului celuĭ d'întâiŭ.

Putea-vom înţelege acésta dintru pilda luĭ Christos, precum mărturiseşte sfîntul Luca Evunghelistul [1]) grăind: „Care om dintru voĭ avênd o sută de oĭ şi perdênd una dintru dînsele, nu va lăsa cele nóuĕ-decĭ şi nóuĕ în pustie şi merge în urma celeĭ perdute, până când o află pre dînsa? Şi aflând pre dînsa, o pune pre umerile sale bucurându-se". Omul acela se chémă Christos, căcĭ aşa dice prorocul David [2]): „Eşi-va omul la lucrul sĕŭ şi la lucrarea sa până în sĕră". Nóuĕ-decĭ şi nóuĕ de oĭ, se înţeleg nóuĕ cete ale îngerilor, pre carii lăsându-I Christos în cerĭŭ, a venit pre pământ să caute óea cea rătăcită, adecă firea omenéscă, carea era depărtată, pentru păcate, dela Dumnedeŭ, şi era rătăcită în lume; căcĭ aşa dice către Dumnedeŭ, cântătorul de psalmĭ, grăind [3]): „Rătăcitŭ ca o óe perdută, caută pre robul tĕŭ". Aflat-a Christos pre acea óe rătăcită şi o a luat pre umerile Sale, căcĭ a luat spre Sine firea omuluĭ, după cuvîntul luĭ Ión Apostol [4]): „Dumnedeŭ se arătă în trup".

Putea-vom înţelege aceea şi dintru altă pildă a luĭ Christos care dice: „Care muere avênd dece costande, şi de va perde una dintru dînsele, nu aprinde luminarea şi mătură casa şi caută cu de-adinsul până o găseşte"? Muerea accea se înţelege a dóua faţă a Dumnedeirel, Carele lăsând în cerĭŭ nóuĕ costande, adecă nóuĕ cete îngereştĭ, S'a pogorît pre pământ ca

[1]) 15, 4. [2]) Ps. 103, 23. [3]) Ps. 118, 176. [4]) I. Ión 4, 3.

să caute costanda cea perdută, adecă firea omenéscă, cu lumina aprinsă, cu învĕțăturile dumnedecești; căcĭ așa dice împĕratul David: „Făclie picĭórelor mele este legea ta, și lumină cărărilor mele". Aflat-a acea costandă al doilea chip al Dumnedeirei, adecă Fiiul lui Dumnedĕu, căcĭ S'a îmbrăcat cu trup omenesc, după cuvintul sfîntului Ión Evanghelistul carele dice[1]): „Cuvintul s'a făcut trup". Drept aceea ingerii n'aŭ fost periți toți, căcĭ aŭ mai rĕmas din eĭ nóuĕ cete în cerĭŭ; iar firea omenéscă tótă era perdută. Prin óea și costanda cea perdută și de Christos aflată, se înțelege firea omenéscă.

Putea-vom pricepe aceea dela sfîntul Ión cuvîntătorul de Dumnedĕu, carele a vĕdut pre cerĭŭ un șerpe mare cu șépte capete și cu dece córne, precum mărturisește la Apocalipsis[2]), și cu códa lui dobora a treĭa parte din stelele cerĭului. Șerpele acela se înțelege diavolul acel trufaș, îngerul diavolilor cel mai mare. Șépte capete se înțeleg șépte păcate de mórte, adecă trufia, lăcomia, nesațiul pântecelui, pisma, mânia, lenea și curvia, pre carĭ păcate fórte le iubește diavolul. Dece córne se înțeleg dece hule împrotiva a dece porunci ale lui Dumnedĕu. Stelele se înțeleg îngerii cei trufași, carii, împreună cu diavolul cel mare, sînt lepădați din cerĭŭ la iad. Pentru aceea a luat Dumnedĕu pre Sine firea omenéscă, iar nu îngerésca, căcĭ îngerii n'aŭ căḑut toți, ci numai o parte dintru dînșii a perit. Drept aceea ḑice Ión Evanghelistul: Cu códa lui dobora a treĭa parte din stelele cerĭului. Omenii eraŭ perduți toți pentru păcatul celui întâiŭ născut, căcĭ așa grăește Pavel A-

[1]) 1, 14.
[2]) 12, 3.

postol: Toți greșiră și sînt scăpați de mărirea lui Dumnedeŭ.

A dóua pricină pentru care a luat Dumnedeŭ spre Sine firea omenéscă iar nu ingeréscă este, căci omul a greșit din slăbiciune, avênd pre sine trup, carele pre lesne l'a plecat la păcat; iar îngerul a greșit din firea cea rea, neavênd trup pre sine.

In trei chipuri greșește omul: saŭ din slăbiciune, saŭ din neștiință, saŭ din firea cea rea. Păcatul din slăbiciune este împrotiva Părinteluĭ Dumnedeŭ, căci Părintele se chémă întru tot puternic. Păcatul dintru neștiință este împrotiva Fiiuluĭ, căci Fiiul luĭ Dumnedeŭ se chémă înțelepciune. Păcatul din firea cea rea este împrotiva Duhuluĭ Sfînt, căci Duhul Sfînt se chémă bun. Deci, care om va greși din slăbiciune saŭ din neștiință, maĭ lesne il va ierta Dumnedeŭ, de se va pocăi pentru dînsul, de óre-ce așa dice Psalmistul[1]: „Păcatele tinereților mele și ale neștiinței mele, nu le pomeni“. Insă cine greșește din firea cea rea, împrotiva Duhuluĭ Sfînt, omuluĭ aceluĭa nu-ĭ iartă Dumnedeŭ lesne păcatul luĭ, căci așa dice Christos[2]: „Tot păcatul și hula se va ierta ómenilor, iar hula carea este spre Duhul Sfînt, nu se va ierta ómenilor“.

Păcatul împrotiva Duhuluĭ Sfînt este desnădéjduirea, adecă atunci când se îndoește omul de mila luĭ Dumnedeŭ și se smintește pentru mântuirea sa, se îndoește că nu-l va ierta pre dînsul Dumnedeŭ de păcatele luĭ. Nu se cade niménuĭ a se îndoi de mila luĭ Dumnedeŭ și a se desnădéjdui pentru izbăvirea sa, măcar de ar fi omul cât de păcătos, numaĭ să-ĭ pară réŭ pentru păcatele luĭ că le-a făcut, și să se

[1]) Ps. 24, 8. [2]) Mat. 12, 31.

ispoveduĭască de ele la duhovnicul sĕŭ, și pentru dînsele să facă pocăință. Atuncea îl va ĭerta pre el Dumneḑeŭ de tóte păcatele luĭ, căcĭ Dumneḑeŭ este îndurat cu inima, și mila Luĭ n'are sfîrșit, precum scrie prorocul David[1]): „Indurat și milostiv e Domnul, îndelung răbdător și mult milostiv. Nu se mânie până în sfîrșit, nicĭ pórtă pizmă în vecĭ. Că nu după fără de legile nóstre ne-a făcut nóuĕ, nicĭ după păcatele nóstre ne-a dat nóuĕ. Că după cum e înălțimea cerĭuluĭ dela pămênt, a întărit Dumneḑeŭ mila sa spre ceĭa ce se tem de dînsul. Cât sînt de departe rĕsăriturile dela apusurĭ, atâta a depărtat dela noĭ fără de legile nóstre".

Păcatul împrotiva Duhuluĭ Sfînt este nădejdea cea de tot, adecă atuncĭ când óre-cine nădĕjduindu-se de tot mileĭ luĭ Dumneḑeŭ, cu îndrăznire face păcat și ḑice: milostiv este Dumneḑeŭ, nu va socoti păcatele mele. Acel om să-șĭ aducă aminte de dreptatea luĭ Dumneḑeŭ, că Dumneḑeŭ este drept și cértă pre ómenĭ ca aceĭa, cariĭ preste sémă se nădĕjduesc mileĭ luĭ Dumneḑeŭ; căcĭ așa ḑice Psalmistul: „Dumneḑeŭ este drept și va tăea grumaziĭ păcătoșilor".

Păcatul împrotiva Duhuluĭ Sfînt este punerea împrotiva dreptățeĭ, adecă atuncĭ când vede óre-cine dreptatea, însă stă improtivă și nu va să mărturiséscă că acel lucru așa este, ĭar nu într'alt chip. Intru acest chip eraŭ vrăjitoriĭ Eghipetuluĭ, cariĭ staŭ împrotiva luĭ Moisi, după cuvîntul Apostoluluĭ Pavel, precum scrie la a dóua carte către Timoteĭ[2]), grăind: „Precum Ianis și Iamvris staŭ împrotiva luĭ Moisi,

[1]) Ps. 102, 8.
[2]) 3, 8.

așijderea staŭ improtiva adevĕruluĭ, ómeniĭ putreḑițĭ la minte și neiscusițĭ întru credință".

Păcatul improtiva Duhuluĭ Sfînt este semĕnarea nedreptățeĭ și vrajbeĭ între frațĭ și prietenĭ, adecă atuncĭ când sémĕnă óre-cine vrajbă între prietenĭ și între alțĭ ómenĭ, și-ĭ aduce pre eĭ la sfadă. Atuncea eĭ încep a se sfădi întru sine, a se mânia unul pre altul și a se nevoi între sine ca să ĭa viața unul altuĭa, eĭ cariĭ maĭ d'inainte aveaŭ dragoste și priință mare întru sine. Unul dintre aceștĭa era Ahitofel, carele între David și între fecĭorul luĭ Avesalom a semĕnat vrajbă și a dat sfat rĕŭ luĭ Avesalom, în ce chip ar putea omorî pre David tată-sĕŭ și să ĭa împĕrăția dela dînsul, precum se mărturisește la a dóua carte a Împĕraților[1]).

Păcatul improtiva Duhuluĭ Sfînt este întărirea inimeĭ, adecă atuncĭ când óre-carele dacă face păcatul și întru multă vreme se tăvălește întru acél păcat, nu-ĭ pare rĕŭ pentru dînsul că l'a făcut, nicĭ îl mărturisește pre el la duhovnicul luĭ, și nu ĭa pocăință pentru dînsul. Uniĭ ca aceĭa eraŭ ovreiĭ, cariĭ căḑênd întru închinăcĭunea idolilor, întru multă vreme se tăvăleaŭ întru acel păcat și nu vreaŭ să se pocăĭască de închinăcĭunea idolilor și să se întórcă către Dumneḑeul cel drept, măcar de-ĭ și învĕța pre eĭ Dumneḑeŭ de multe orĭ, ca să se pocăĭască și să se întórcă către Dînsul. Pentru aceea ḑise Dumneḑeŭ către neamul ovreesc, precum mărturisește prorocul Isaia[2]), grăind: „Vină de fer este cerbicea ta, și fruntea ta este de aramă".

Păcatul improtiva Duhuluĭ Sfînt este semeția saŭ luarea fireĭ înainte, adecă atuncĭ când óre-cine are

[1]) 16, 21 (II Samuil). [2]) 48, 4.

putere a face păcate și pórtă grijă tot de aceea în ce chip ar putea plini păcatul acela. Unul ca acela era Isav carele avea putere și voe ca să omóre pre fratesĕŭ Iacov, și purta grijă de prilej ca acela, în ce chip ar putea face acel lucru; căcĭ este scris în cartea Facerel'): Dis-a Isav intru mintea sa: de s'ar apropia ḑilele morțeĭ tatălui meŭ ca să omor pre Iacov fratele meŭ".

Pentru aceea a luat Dumneḑeŭ spre Sine firea omenéscă, ĭară nu ingeréscă, căcĭ omul a greșit, din slăbiciune, împrotiva Părintelui Dumneḑeŭ; ĭar ingerul a greșit din firea cea rea împrotiva Duhului Sfînt.

A trela pricină pentru care a luat Dumneḑeŭ spre Sine firea omenéscă ĭar nu ingeréscă este, că ingerul a greșit de bună voea sa, ĭar omul fiind înșelat de șerpe.

În dóuĕ chipurĭ este păcatul: unul este al nostru pre care îl facem noĭ singurĭ, al doilea păcat este strein pre care îl face alt om. Dar și noĭ, aceluĭ păcat strein rĕmânem părtașĭ și ne cértă Dumneḑeŭ și pentru păcate streine. Precum este în trupul omenesc, că pentru un mădular, când este bolnav, bolesc și cele-l-alte mădulare—după cuvîntul Apostoluluĭ Pavel'): „De va boli un mădular, tóte mădularele bolesc cu dînsul"—așijderea și în lumea care se chĕmă trup, adecă Biserica luĭ Christos, pentru un om rĕŭ, pre mulțĭ ómenĭ buniĭ cértă Dumneḑeŭ.

Încredințatu-s'aŭ de acésta ómenĭĭ luĭ Israil, ale căror oștĭ le era a fugi înaintea vrășmașilor lor—d'inaintea locuitorilor dela Hanaan—și s'aŭ ucis dintru

1) 27, 41. 2) I Corinteni 12, 26.

óstea lor 36 de bărbaţi, pentru unul—Ahar cel rĕŭ—pre carele, după porunca luĭ Dumneḑeŭ, când l'a certat cu mórte şi cum l'a desrădăcinat dintru eĭ, întru acela clas se conteni Dumneḑeŭ a se mânia ca să-ĭ certe pre eĭ vrăşmaşiĭ lor şi să-ĭ desrădăcineze din lume. Pentru Ahar cel blestemat, toţĭ Israilteniĭ rĕmaseră blestemaţĭ, căcĭ aşa ḑise Dumneḑeŭ către Isus Navi[1]): „Nu vor putea sta fiiĭ luĭ Israil înaintea feţeĭ vrăşmaşilor lor, ci vor întórce spatele înaintea vrăşmaşilor lor, că sînt de blestem, şi nu voiŭ maĭ adauge de acum înainte a fi cu voĭ“. Pentru aceea grăeşte Apostolul[2]): „Aluatul puţin tótă frământătura dospeşte“.

Cértă Dumneḑeŭ şi pre copiiĭ ceĭ micĭ şi nevinovaţĭ, cu mórte, pentru păcatele streine ale părinţilor lor, căcĭ în vremea potopuluĭ, împreună cu părinţiĭ ceĭ vinovaţĭ, şi pre copiiĭ ceĭ nevinovaţĭ i-a înecat Dumneḑeŭ cu apă. In Sodom şi în Gomor, împreună cu părinţiĭ ceĭ vinovaţĭ, pre copiiĭ ceĭ nevinovaţĭ, iar i-a ars Dumneḑeŭ cu foc de pétră puclósă.

Cu tóte acestea ni se cade a şti, că nu cértă Dumneḑeŭ pre copiiĭ ceĭ micĭ, ci cértă pre părinţiĭ lor ceĭ rĕĭ, pre tatăl şi pre maĭca, carĭ vĕḑênd supărarea şi durerea copiilor lor, maĭ multă bólă să aĭbă întru inima lor şi să aĭbă întristare multă întru inima lor. Aşa certă Dumneḑeŭ pre împĕratul David, pentru păcate, că a ḑis Natan prorocul către dînsul[3]): „Fiĭul tĕŭ carele s'a născut dela tine, cu mórte va muri“. După aceea este scris: Şi zdrobi Dumneḑeŭ copilul, carele s'a născut luĭ David din muerea luĭ Urie.

După aceea arată Dumneḑeŭ copiilor celor micĭ

[1]) Is. Navi 7, 12. [2]) I, Corinteni 5, 7. [3]) II Impĕr. (II Sam.), 12, 14.

mila Sa, când îĭ cercetéză pre eĭ cu mórtea céstă de acum, pentru ca să nu urmeze și eĭ firei părinților lor celor réĭ, și să nu facă păcatele acelea care fac părinții lor, ca să mérgă la Iad în muncile cele de veci și la mórtea cea rea; căci așa dice prea înțeleptul Solomon[1]), scriind: „Răpit fu pentru ca rĕutatea să nu schimbe mintea luĭ, saŭ vicleșugul va înșela sufletul luĭ".

Pentru aceea cértă Dumnedeŭ, pentru păcate, și neamul strein, copiiĭ și alte neamurĭ, când urméză eĭ păcatelor părinților lor și fac păcate întru acelaș chip cum aŭ făcut și părinții lor. Însuș Dumnedeŭ a dis acésta, când da legea luĭ Moisi în muntele Sinaĭ[2]), grăind: „Eŭ sînt Domnul Dumnedeul tĕŭ, Dumnedeŭ rivnitor, carele daŭ păcatele părinților pre fecĭorĭ până la al treilea și al patrulea neam, celor ce nu mĕ iubesc pre mine".

Încă maĭ tare cértă Dumnedeŭ pentru păcatele părinților, pre nepoți saŭ pre fecĭorii ceĭ réĭ, pentru-că eĭ plinesc măsura păcatelor părinților lor, urmând întru tóte păcatele lor. După aceea face Dumnedeŭ asupra lor dreptate pentru tóte păcatele lor și pentru ale părinților lor, tocma precum ar face eĭ acele păcate tóte. Și aștéptă Dumnedeŭ vreme îndelungată până când se vor plini păcatele lor, căci așa dice Dumnedeŭ către Avraam, precum este scris în cartea Facereĭ[3]): „Până acuma încă nu s'a săvîrșit păcatele Amoreilor". Îndelungată vreme—patru sute de anĭ—aștéptă Dumnedeŭ până când se vor plini de tot păcatele Amoritenilor, cariĭ eraŭ închinătorĭ de idolĭ, curvarĭ și muncitorĭ. După aceea cértă maĭ tare pre strănepoții lor, ca pre niște închinătorĭ de idolĭ și ca pre niște necuraț și vrășmașĭ, pentru pă-

[1]) Înțel. 4, 11. [2]) Eșire 20, 2. [3]) 15, 16.

catele lor și ale părinților lor. Certatu-l-a cu sabia lui Moisi și cu a lui Isus Navi, carii erau mai marî taberei Israiltenilor, carii aŭ stricat tóte împărățiile acelor păgânî și pre dinșii i-aŭ omorît și aŭ moștenit pământul lor. Mĕsuratu-l'aŭ cu funia și l'aŭ împărțit cu sorți, după cuvîntul proroculuî David [1]): „Goni dela fața lor limbile și cu sorți le împărți lor pământul, cu funie măsurătóre de lucru, și sălășlui întru satele lor neamul lui Israil".

Încă ne cértă pre noî Dumnedĕŭ pentru păcate streine, cărora rĕmânem noî părtași, când ar omorî óre-cine pre cine-va, saŭ de ar fura ce va, saŭ ar face curvie, saŭ alt păcat ar fi făcut, și noî avênd putere îl binecuvintăm pre el, saŭ îî dăm voe, saŭ îî poruncim luî ca să facă acel lucru, saŭ să-l sfătuim pre el, saŭ vom învĕța pre dînsul spre acea faptă, aŭ să nu-l oprim pre el de acel lucru rĕŭ dela care am avut putere a-l opri, saŭ l'am lăudat acel lucru și nu l'am oprit, nicî l'am certat pentru păcatul luî. Decî de a și făcut altul acel păcat, noî tot rĕmânem părtași păcatuluî aceluia de ómenî streinî, căcî așa dice cântătorul de psalmî grăind: „De cele ale streinilor iartă pre robul tĕŭ".

Pentru aceea a luat Dumnedĕŭ spre Sine firea omenéscă, iar nu îngeréscă, căcî îngerul a greșit din bună voea sa, iar omul a greșit din înșelăciune, căruia păcat este părtaș și îngerul cel rĕŭ, adecă diavolul, pentru-că el înșală pre om intrând în șerpe și grăind către om prin gura șerpeluî.

A patra pricină pentru carea a luat spre Sine Dumnedĕŭ firea omenéscă iar nu îngeréscă este, căcî îngerul era mai de cinste decât omul și pentru aceea

[1]) Ps. 77, 55.

era dator mai tare să se ferească de păcat. Cine este mai de cinste, i se cade ca să fie și mai cu omenie. Lesne vom înțelege aceea, cum îngerul era mai cinstit decât omul, căci dreptul Iov pre îngerii îi numește că sînt stele, iar omului dice că este putrejune, precum este scris în cartea lui[1]): „Stelele sînt necurate înaintea lui; cu cât mai vîrtos omul fiind putrejune și fiiul lui, verme.

Cade-se omului celui sufletesc, adecă al Bisericei, să fie mai cu omenie decât mirénul, pentru ca să se îndrepteze și să se învețe și mirenii dintru firea lui, vĕdĕnd omenia și lucrurile lui cele bune. Pentru aceea Christos, pre ómenii cei sufletești, adecă al Bisericei, i-a numit sare, grăind: „Voi sînteți sarea pămîntului; deci de se va împuți sarea, cu ce se va mai săra? Numai va fi lepădată afară și călcată de ómeni“. Numit-a Dumnedĕu pre ómenii Bisericei, lumina lumei, dicĕndu-le: „Voi sînteți lumina lumei“. Numit-a pre ei Christos, cetate ce este zidită în vîrful muntelui înalt, care munte se înțelege Biserica lui Dumnedĕu, precum scrie la Matei bunul vestitor[2]), grăind: „Nu se póte ascunde cetatea stând în vîrful muntelui“. Numitu-i-a Christos și făclie care este pusă în sfeșnic. Acest sfeșnic se înțelege iarăși Biserica lui Dumnedĕu, căci așa dice Christos: „Nimenea nu aprinde lumina și să o pue pre dînsa sub obroc, ci în sfeșnic, și va lumina tuturor carii sînt în casă“. Și nu Se mânie Dumnedĕu atâta pre omul prost când Îl mânie pre El, cum Se mânie când greșește înaintea lui Dumnedĕu omul Bisericei, adecă preotul sau călugărul, căci ómenii Bi-

[1]) Iov 25, 5 și 6.
[2]) 5, 14.

sericeĭ sînt maĭ cinstiţĭ decât ómeniĭ mirenĭ; pentru aceea li se cade să fie şi maĭ cu omenie.

Aşijderea şi îngeriĭ, pentru-că eraŭ maĭ cinstiţĭ decât omul, li se cădea să fie şi maĭ cu omenie, şi nu se cădea lor să facă păcate. Iar acuma cea maĭ próstă, firea nóstră omenéscă, o îngerilor, póte ca să se laude înaintea vóstră şi să se cheme maĭ cinstită decât firea vóstră, pentru-că firea cea omenéscă iar nu cea îngeréscă, a luat spre Sine Dumneḑeŭ, şi S'a împreunat cu firea omenéscă, iar nu cu îngeréscă, după cuvîntul luĭ Pavel Apostolul: „Nu dela îngerĭ óre-când a luat, ci din seminţia luĭ Avraam a luat". Încă şi pentru aceea firea nóstră cea maĭ próstă, omenéscă, o îngerilor, se va putea lăuda înaintea vóstră, şi acuma pre sine maĭ cinstită decât firea vóstră cea îngeréscă, pentru-că acuma nu omul îngerului, ci îngerul omului celui împreunat cu Dumneḑeŭ se închină, după cuvîntul proroculuĭ David, ce grăeşte: „Ca să se închine luĭ toţĭ îngeriĭ luĭ".

Pentru acea pricină a luat spre Sine Fiiul luĭ Dumneḑeŭ firea omenéscă, iar nu alt chip al Dumneḑeireĭ, căcĭ omul pentru nepriceperea sa a fost greşit şi s'a stricat. Cine face păcate, acela n'are minte, ci este fără de minte, după cuvîntul cântătoruluĭ de psalmĭ, care ḑice: „Omul fiind întru cinste nu înţelese; alăturatu-s'a cu dobitócele cele neînţelegétóre şi s'a aseménat lor". Şi iarăşĭ Fiiul omenesc este înţelepcĭune, de carea se grăeşte întru pildele luĭ Solomon[1]): „Ascultaţĭ pre înţelepcĭune şi vĕ veţĭ înţelepţi şi nu veţĭ greşi, căcĭ fericit va fi bărbatul carele va asculta de mine, şi omul carele va feri căile mele". Pentru aceea s'a căḑut Fiiuluĭ luĭ Dumneḑeŭ a lua

[1]) 8, 33.

spre Sine firea omenéscă, ca să îndrepteze pre om înțelepciuneĭ luĭ Dumnedeŭ, pre el carele era stricat prin nepriceperea sa.

Și pentru acel lucru a luat spre Sine Fiĭul luĭ Dumnedeŭ firea omenéscă, iar nu altă față a Dumnedeireĭ, căcĭ era lucru cuvios, ca Acela ce este Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, Acela să fie și Fiĭul omenesc. Așa S'a numit pre Sine și Insuși Christos, dicênd: „Când va veni Fiĭul omenesc întru mărirea sa și toțĭ sfințiĭ îngerĭ cu dînsul, atuncea va ședea pre scaunul mărireĭ sale, și se vor aduna înaintea luĭ tóte limbile".

Încă și pentru acel lucru Fiĭul luĭ Dumnedeŭ a luat spre Sine firea omenéscă, iar nu altă față a Dumnedeireĭ, ca să fie și omul fiĭul luĭ Dumnedeŭ, așijderea și Fiĭul luĭ Dumnedeŭ să fie fiĭul omenesc, căci toțĭ ómeniĭ carĭĭ cred întru Christos, sînt fiĭ luĭ Dumnedeŭ,—după cuvîntul sfîntuluĭ Ión Evanghelistul, precum scrie întru bunavestire[1]), grăind: „Le dete lor putere a fi fiĭ luĭ Dumnedeŭ, celor ce cred întru numele luĭ, carĭĭ nu din sânge, nicĭ din poftă trupéscă, nicĭ din poftă bărbătéscă, ci dela Dumnedeŭ s'aŭ născut".

Maĭ pre urmă și pentru acel lucru Fiĭul luĭ Dumnedeŭ a luat spre Sine firea omenéscă, iar nu altă față a Dumnedeireĭ, căcĭ era lucru cuvios, ca Fiĭul luĭ Dumnedeŭ, Carele este la mijloc între fețele Dumnedeireĭ, adecă între Părintele și între Duhul Sfînt, să fie iar același la mijloc între Dumnedeŭ și între om, precum vedem acuma întru acel chip, căcĭ așa grăește sfîntul Pavel Apostol: „Unul solitor luĭ Dumnedeŭ și ómenilor, omul Iisus Christos".

Drept măritorilor creștinĭ, să ne păzim și noĭ

[1]) 1, 12.

de trufie, căci pentru trufie a lepădat Dumnedeŭ pre înger din cerîŭ la iad; pentru trufie şi pre om l'a gonit din raiŭ. Să ne păzim de păcate care strigă pururea rĕsplătire înaintea luĭ Dumnedeŭ. Păcat ca acela este uciderea de bună voe. Când ucise Cain, fără de vină, pre Avel fratele sĕŭ, acel păcat striga către Dumnedeŭ pentru rĕsplătire, că aşa dise Însuşĭ Dumnedeŭ către Cain, precum se mărturiseşte în Cartea Facerei omeneştĭ[1]: „Sângele fratelui tĕŭ strigă către mine dela pământ".

Strigă către Dumnedeŭ rĕsplătire, păcatul Sodomuluĭ. Păcate ca acelea sînt îndeletnicirea saŭ lenea, cum ar fi: beţiile, batjocurile, neîndurarea inimeĭ spre ómenii cei săracĭ, urîrea pre Dumnedeŭ şi înfricoşata curvie împrotiva fireĭ (sodomia). Acele păcate aŭ strigat către Dumnedeŭ în Sodom, căci aşa a dis Dumnedeŭ către Avraam[2]: „Strigarea Sodomuluĭ şi a Gomoruluĭ s'a înmulţit către mine şi păcatele lor sînt marĭ fórte".

Strigă către Dumnedeŭ rĕsplătire, supărarea ómenilor celor săracĭ, văduvelor, nemernicilor şi robilor. Când Eghiptenĭĭ supăraŭ pre Israilteni, păcatul acela a strigat pentru rĕsplătire către Dumnedeŭ, căci aşa a dis Dumnedeŭ către Moisi[3]: „Strigarea fiilor luĭ Israil veni către mine şi eŭ vĕdúiŭ tânguirea lor, cu care Eghiptenĭĭ îl supăraŭ pre eĭ".

Strigă către Dumnedeŭ pentru rĕsplătire, oprirea plăţeĭ slugilor, năimiţilor şi lucrătorilor, căci aşa dice Apostolul Iacov către ómenii cei bogaţi, carĭ opresc plata lucrătorilor lor, scriind în cartea luĭ[4]: „Iată plata lucrătorilor celor ce aŭ lucrat holdele vóstre, şi sînt lăsaţi de voĭ".

[1] 4, 10. [2] Facerea 18, 20. [3] Eşire. 3, 7. [4] 5, 4.

Strigă, şi strigările celora ce aŭ secerat intrară în urechile Domnului Savaot.

Decĭ să ne păzim şi noĭ de tóte felurile de păcate, căcĭ ele pre noĭ nu ne lasă să ne apropiem de Dumnedĕŭ, de óre-ce aşa dice prorocul Isaia [1]), grăind: „Păcatele vóstre vĕ despart între voĭ şi între Dumnedĕŭ". Decĭ, de ne vom feri de păcate, Christos Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ, Carele a luat spre Sine firea omenéscă, ne va duce pre noĭ la impĕrăţia cerĭuluĭ, ca să locuim acolo întru vecĭ nesfirşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 1 IANUARIE

La tăerea împrejur a Domnului nostru Iisus Christos.

Domnul nostru Iisus Christos, adevĕratul Fiĭul luĭ Dumnedĕŭ, petrece din vecĭ cu Dumnedĕŭ Părintele Sĕŭ şi n'are început nicĭ sfirşit. Când a venit plinirea vremeĭ, S'a născut din Sfînta Fecióră, pentru izbăvirea ómenilor. Naşterea luĭ o a preamărit pre lume nu numaĭ impĕraţiĭ şi toţĭ ómeniĭ, ci şi îngeriĭ. Pentru aceea cine va socoti bine şi acum, minunate lucrurĭ va vedea, pre care a vrut Dumnedĕŭ de le-a făcut întru acéstă ḑi de astă-ḑi, că Domnul Christos nu S'a născut numaĭ, ci S'a şi tăĭat împrejur a opta ḑi, ca şi alţĭ pruncĭ din seminţia jidovéscă. Sfinţia Sa, Care este dătător de lege, astă-ḑi de bună voea Sa sarcina legeĭ o a luat asupra Sa pentru noĭ, adecă tăerea împrejur aceea ce a fost astă-ḑi pre trupul Luĭ cel sfînt şi curat.

[1]) 59, 2.

Christos Izbăvitorul nostru a dat trupul Sĕŭ să fie tăeat împrejur, fiind fără de păcate, întâiŭ pentru acésta, ca să arate că are trup adevĕrat şi S'a născut cu trup ca şi toţi ómenii, iar nu S'a arătat cu nălucire, cum ḑic ereticii.

Al doilea, pentru acésta S'a tăeat împrejur, că Legea Veche era începută dela Avraam, carele luase întâiŭ acéstă lege: tăerea împrejur. Dar Domnul Christos n'a fost tăeat împrejur pentru alt ce-va, ci pentru ca să nu se pară jidovilor că este călcător de lege şi vrăşmaş luĭ Dumneḑeŭ, Celuĭ ce a dat Legea Veche, şi să ḑică că pentru aceea nu L'aŭ creḑut; căcĭ n'a venit să strice Legea, ci să plinéscă. Pentru aceea Christos a făcut tóte câte a[illegible]ĕţat Legea Veche, ca să n'aibă eĭ rĕspuns cum nicĭ aŭ, fără numaĭ îndărătniclunea şi orbia inimeĭ lor.

Al treilea, a făcut acésta Domnul Christos de a luat asupra Sa greutatea legeĭ, ca să ne slobódă pre noĭ din robia cea grea a legeĭ jidoveştĭ, precum şi sîntem slobodĭ de tăerea împrejur a legeĭ, pentru tăerea împrejur a luĭ Christos Domnuluĭ nostru.

Al patrulea, pentru ce S'a tăeat împrejur Christos, este acésta, ca să ne dea nóuĕ chip spre ascultare; căcĭ precum Sfinţia Sa n'a fost nimic vinovat legeĭ, şi de bună voea Sa S'a plecat legeĭ, aşa şi noĭ să fim ascultătorĭ învĕţăturilor luĭ Christos. Acésta a făcut Domnul Christos ca un voevod, carele arată însuşĭ cu sine îndrăznire, când va să îndemne volnicilĭ sĕĭ la rĕsbolŭ. Aşa şi nóuĕ ne-a dat Christos chip de ascultare.

Al cincilea, Domnul Christos cu acésta a arătat nóuĕ mila Sa cea mare, că cu acel sânge al Sĕŭ ce vĕrsă întâiŭ, dete nóuĕ chip, că şi pre cruce va vărsa

sângele Sĕŭ pentru noĭ, şi încă din faşă a început a fi chinuit Cel fără de păcate pentru ceĭ păcătoşĭ.

Socoteşte, ĭubitul meŭ creştin, mila şi dragostea Domnuluĭ tĕŭ, cum te ĭubeşte atâta de mult, că vrênd pre tine să te rĕscumpere, Însuşĭ pre Sine S'a dat sub greutatea legeĭ; şi trupul Sĕŭ încă din pruncia Sa nu L'a cruţat, ci L'a dat spre tăere împrejur, cu durere şi cu usturime, de care lucru spune nóuĕ astă-ḑĭ Sfînta Evanghelie.

Acum ascultă, ce este tăerea imprejur şi pentru ce a fost dată în Legea Veche jidovilor. Tăerea imprejur este o tocmélă de pace ce a făcut Dumneḑeŭ cu Avraam şi cu seminţia luĭ. Precum fac ómeniĭ, pentru credinţă, carte cu pecete când fac vre o tocmélă între sineşĭ, aşa şi Dumneḑeŭ, tocméla Sa şi făgăduinţa ce a dat luĭ Avraam, cu tăerea împrejur, ca cu o pecete şi ca cu o scrisóre, o a întărit. Făgăduit-a Dumneḑeŭ luĭ Avraam că îĭ va da ţéra Palestina şi-l va face mare şi vestit întru tóte limbile, şi din seminţia luĭ se va ridica Acela dela Carele se vor binecuvînta tóte seminţiile pămêntuluĭ, Care este Însuşĭ Christos născut trupeşte din seminţia luĭ Avraam;—decĭ, pentru-că din seminţia luĭ Avraam a vrut Dumneḑeŭ să Se nască la vremea cea de apoĭ, pentru aceea şi seminţia luĭ întru acest chip o a însemnat cu tăere împrejur, ca să fie alésă şi osebită seminţia luĭ Avraam de alte limbĭ şi de alte neamurĭ.

După aceea altă tocmélă pentru care a dat Dumneḑeŭ luĭ Avraam tăere împrejur este acésta, ca să se opréscă seminţia luĭ de păcate, pentru acest semn. Dumneḑeŭ a pus tăerea imprejur, ca să se feréscă neamul luĭ Avraam de curvie, de tótă necurăţia şi să urmeze credinţeĭ şi dreptăţeĭ luĭ Avraam.

Şi ĭarăşĭ, tăerea împrejur o a pus Dumneḑeŭ pre trupul luĭ Avraam, ca să se adeveréscă ceĭ ce se vor naşte dintru Avraam, că acest semn este pus pre trupul luĭ, pentru făgăduinţa carea îĭ dete Dumneḑeŭ, că din seminţia luĭ se va naşte Mesia Christos, dela Carele se vor binecuvînta tóte seminţiile pămêntuluĭ, şi să ştie că până atuncea va trăi tăerea împrejur până când se va umplea făgăduinţa ce a dat Dumneḑeŭ, luĭ Avraam despre Domnul Christos, Carele S'a tăeat împrejur după lege, ca să opréscă tăerea împrejur. Pentru aceea după învierea luĭ Christos şi după înălţarea Luĭ de pre pămênt în cerĭŭ, nu maĭ are loc tăerea împrejur. Dela Avraam până la Christos aŭ fost dóuĕ miĭ patru sute şése anĭ. Atâta vreme a trăit şi tăerea împrejur, căcĭ pentru Christos a fost dată tăerea împrejur. Iar dacă S'a născut Christos, de-acia nu maĭ trebueşte, că ce a fost făgăduit Dumneḑeŭ luĭ Avraam, a plinit. Decĭ până atuncĭ a trebuit şi tăerea împrejur, semnul făgăduinţeĭ, până a plinit Dumneḑeŭ făgăduirea. Iar dacă s'a plinit făgăduirea, de-aciĭ nu maĭ trebueşte, căcĭ ĭată binecuvîntarea tuturor neamurilor s'a născut din seminţia luĭ Avraam, Domnul nostru Iisus Christos, Carele a plinit astă-ḑĭ făgăduinţa tăereĭ împrejur cu a Sa tăere împrejur.

Cela ce se va tăea împrejur, acela nu crede că a venit Christos, ci aştéptă de acum să vie. Pentru aceea şi jidoviĭ câţĭ n'aŭ creḑut în Christos se tae împrejur, căcĭ aştéptă de acum să vie Christos.

Noĭ să lăsăm pre jidovĭ cu a lor tăere împrejur, că pre noĭ ne-a sloboḑit Dumneḑeŭ dintru ea, şi nimic trupeşte întru noĭ credincĭoşiĭ luĭ Christos să nu cugetăm, nicĭ să ţinem, că aceĭa se însemnaŭ pre trupul lor cu semn prin care aşteptaŭ venirea luĭ

Christos, şi pentru Dinsul nădĕjduĭaŭ să dobândéscă slobodie de sub mâna altor limbĭ; ĭar noĭ ne însemnăm pre suflet cu sfîntul botez, pentru care semn dobândim izbăvire vecĭnică, carea este dată nóuĕ de Domnul Christos.

Aceste dóuĕ semne, adecă tăerea împrejur şi botezul, învaţă să se opréscă şi să se feréscă de păcate şi de tóte fără-de-legile. Cu cât este maĭ mare Christos decât Avraam, cu atât este şi botezul decât tăerea împrejur. Acelora ce se tăeaŭ împrejur le-a fost făgăduit Dumnedĕŭ ţéra Palestina cu Ierusalimul acesta ce este pre pămênt, căcĭ se năsteaŭ trupeşte, pentru aceea şi moşie trupéscă aŭ dobândit; ĭar noĭ ne naştem sufleteşte din sfîntul botez, pentru aceea şi moşie sufletéscă dobândim împĕrăţia luĭ Dumnedĕŭ şi Ierusalimul acela ce este în cerĭŭ. Pentru aceea dacă a sosit tăerea împrejur cea sufletéscă, adecă sfîntul botez, de-aciĭa tăerea împrejur cea trupéscă s'a oprit şi de nicĭ un folos nu este, nu numaĭ nóuĕ credincĭoşilor luĭ Christos, ci şi tocma nicĭ jidovilor, nicĭ altor limbĭ. Aceĭa n'aŭ crezut întru Domnul Christos şi pentru aceea se tac împrejur, nădĕjduind că vor avea dela Dumnedĕŭ plată pentru aceea; dar maĭ mult vor avea muncă şi judecată cu mânie dela faţa luĭ Dumnedĕŭ, căcĭ n'aŭ crezut întru unul născut Fiĭul Sĕŭ.

Decĭ noĭ, sufleteşte să ne tăem împrejur. Să ne tăem inima nóstră de gândurĭ rele şi spurcate şi de pofta păcatelor, că dela inimă ĭes tóte rĕutăţile—după cuvîntul luĭ Dumnedĕŭ—gândurĭ necurate de uciderĭ, de curvie, de hulă, de mincĭunĭ, de măscăricĭunĭ; şi acestea spurcă pre om. Pentru aceea să ne curăţim inima nóstră cu tăere sufletéscă, să ne des-

brăcăm de omul cel vechiŭ şi să ne îmbrăcăm întru omul cel noŭ, ce este zidit dupre chipul luĭ Christos. Către aceea şi trupul nostru să-l tăem cu tăcre sufletéscă. Să ne oprim ochiĭ de a privi lucrurĭ de curvie, urechile de a asculta cântece lumeştĭ de iubire, mânile de a apuca şi a prăda, picĭórele de a alerga în uciderĭ şi în vărsărĭ de sânge şi într'alte lucrurĭ rele, limba de a grăi clevete şi minciunĭ şi blestemurĭ, gura de mâncărĭ multe fără de vreme şi de beţiĭ. Să ne tăem apoĭ şi de tótă voca nóstră, numaĭ să ne dăm pre noĭ luĭ Dumneḑeŭ şi întru slujba Luĭ. Şi nu numaĭ întru cele trupeştĭ, ci şi întru avuţie se cade să tăem prisosinţa, de prisoseşte în jitniţă saŭ în coş pâne, saŭ în ladă veşminte, saŭ banĭ, după cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ ce grăeşte: „De aĭ dóuĕ veşminte dă unul celuĭa ce n'are“. Şi de aĭ hrană de pâne saŭ de alte bucate, aşijderea să facĭ, şi pentru aceea veĭ dobândi moşie cerĭul şi plată împărăţia luĭ Dumneḑeŭ.

Decĭ, de este ḑis de Dumneḑeŭ: Din dóuĕ veşminte să se dea unul celuĭa ce n'are, dar noĭ cariĭ avem şi câte ḑece rînḑurĭ de haĭne de staŭ şi le mănâncă moliile, spune-mĭ, ce răspuns vom da luĭ Dumneḑeŭ? Aŭ dóră, cu atâta sarcină, vom putea intra întru împărăţia cerĭuluĭ? Întru deşert ne înşelăm; că de am dobândi lumea tótă şi de ne vom perde sufletul, ce folos ne va fi? Aŭ dóră vom putea să răscumpărăm din muncă sufletele nóstre cu avuţia acesteĭ lumĭ? Să ne aducem aminte de bogatul acela ce umbla în tóte ḑilele schimbându-se în urşinice şi în olofire, iar săracul Lazar zăcea înaintea porţeĭ luĭ, în gunoiŭ, şi nicĭ din fărîmiturile ce cădeaŭ din masa luĭ nu-ĭ da să mănânce; şi după mórtea amânduror,

cum săracul a fost dus de îngerĭ în póla luĭ Avraam, ĭar bogatul s'a aflat în muncă. In locul veşmintelor celor scumpe, cu văpae de foc era ars şi usturat. In loc de bucatele cele dulcĭ şi bune, vermiĭ mâncaŭ limba şi grumazilĭ luĭ. In loc de vin bun şi dulce, o picătură de apă cerea şi nicĭ aceea nu o a dobândit. Decĭ ce folos a fost de avuţia luĭ, saŭ ce a stricat sărăcia luĭ Lazar? Pentru aceea şi noĭ să nu lăcomim lumeĭ acesteea, că curînd ne va trimite de aicea acolo goĭ, numaĭ cum am născut, ĭar agonisita nóstră tótă va rĕmânea lumeĭ şi se vor veseli alţiĭ întru ea, cariĭ nu s'aŭ trudit pentru ea, şi noĭ ne vom duce numaĭ cu păcatele ce am agonisit dintru ea. Pentru aceea să o mutăm acolo unde ne este a merge, să o împărţim săracilor, goilor, să ajutăm asupriţilor, neputincĭoşilor, ca să scăpăm de judecata cea cu mânie şi de muncile de vecĭ, şi să dobândim viaţa cea netrecută şi impĕrăţia cerĭuluĭ, pentru Iisus Christos Domnul nostru, Căruia se cuvine tótă slava şi mărirea, cinstea şi închinăcĭunea, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 6 IANUARIE

La Botezul Domnului nostru Iisus Christos.

Credem şi mărturisim că Dumnedeŭ este din fire bun, milostiv şi îndelung răbdător. Nicĭ odinióră rĕul omuluĭ nu'l va, ci tot binele

iubește, folosul sufletului omului socotește pururea, și tot-de-una este bun întru tot pururea. Pentru aceea d'întâiŭ a făcut pre om, adecă pre Adam, curat, fără de păcate, plin de tóte darurile, și i-a dat tóte pre voea luĭ și l'a făcut să fie fără de mórte, nicĭ odinióră să nu móră. Și era să-l și maĭ cinstéscă Dumnedeŭ de ce era cinstit; dar el n'a ascultat învĕțătura luĭ Dumnedeŭ, nicĭ a stătut pre dișa Luĭ, și pentru aceea a căḑut din binele ce-ĭ dedese Dumnedeŭ, și din cinste în rușine, și de-acia câțĭ se năsteaŭ dintru dînsul, toțĭ întru acea greșală se năsteaŭ, și întru acea osîndă de mórte, de mureaŭ pre acéstă lume cu trupul, iar în ceea-l-altă cu sufletul mergeaŭ în muncă nesfîrșită și în vecĭ netrecuțĭ.

Insă milostivul Dumnedeŭ nicĭ după aceea n'a lăsat pre om să plară în vecĭ, ci a venit din cerĭŭ pre pămînt, de S'a născut trupește din Preacurata Fecióra Maria. Pentru-că omul este din trup și din suflet, pentru aceea și puternicul Dumnedeŭ, trupul l'a spălat și l'a curățit cu apă, de păcatul luĭ Adam, iar sufletul cu Duhul Sfînt l'a curățit și l'a luminat, și acestea amîndóuĕ—trupul și sufletul—aŭ dobândit astă-ḑĭ izbăvire dintru botezul Domnuluĭ nostru Iisus Christos.

In mijlocul altor lucrurĭ bune ce a vrut de a făcut Sfinția Sa pentru noĭ, și acesta că S'a botezat astă-ḑĭ întru apa Iordanuluĭ, încă nu este lucru mic, ci este mare și minunat. Pentru Sine nu S'a botezat, că El păcate n'a avut, ci pentru noĭ ca să ne arate chip de mântuire și să ne deschidă cale la împărăția cerĭuluĭ, căcĭ botezul se chémă și este cheĭe împărățieĭ cerĭuluĭ. Precum a încueat greșala luĭ Adam raĭul, așa și botezul l'a descueat. Pentru aceea fără de bo-

tez nimenea întru împărăţia cerîuluĭ nu va intra. Botezul se chémă lumină, că luminéză sufletul omuluĭ şi-l scóte din întunerecul muncilor de vecĭ. Chémă-se veşmînt fără de mórte, căcĭ cu sfîntul botez se acoper păcatele omuluĭ şi se îmbracă cu viaţă fără de mórte. Chémă-se bae de a dóua naştere, căcĭ curăţeşte şi spală pre om de păcatul luĭ; şi botezul este ca şi cum ar naşte omul de-al doilea rînd, fără de păcate.

Ascultaţĭ în ce chip a fost şi botezul Domnuluĭ nostru Iisus Christos, pre care îl prăznuim noĭ astă-dĭ. După naşterea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, cum aţĭ auḑit la Naştere, împăraţiĭ şi filosofiĭ aceĭa nu s'aŭ întors să spue luĭ Irod după ce s'aŭ închinat luĭ Christos, ci ş'aŭ bătut joc de dînsul de l'aŭ lăsat şi pre altă cale s'aŭ dus în ţéra lor. Pentru aceea s'a scîrbit Irod şi a trimis de a tăeat patru-spre-ḑece miĭ de copiĭ, ca de douĭ anĭ şi maĭ micĭ. Între aceĭ copiĭ s'a întîmplat şi cinstitul Ión Botezătorul, prunc mic în braţele mâne-sa Elisaveteĭ. Vrênd şi pre dînsul să-l tae, a fugit mumă-sa cu dînsul, şi s'a despicat o pétră şi aŭ trecut în ceea parte Elisaveta cu Botezătorul. Îngerul luĭ Dumneḑeŭ l'a luat pre dînsul în pustie şi l'a hrănit acolo până a crescut şi până a sosit de vîrstă de treĭ-ḑecĭ de anĭ. Hrana luĭ în pustie era mîere din florĭ sălbatece şi odrasle din copacĭĭ pustieĭ. Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ a venit la dînsul şi l-a ḑis, să lase pustia şi să se ducă în laturea jidovéscă, să mărturiséscă pocăinţa în limbile Galileeĭ.

Tótă mulţimea jidovilor mergea la dînsul şi îşĭ ispoveduea păcatele sale şi se boteza în Iordan dela dînsul[1]). Acolea întreba pre Ión: Aŭ dóră eştĭ tu pro-

[1]) Mat. 3, 5.

rocul? Iar el a ḑis: Ba, nu sînt eŭ. Aŭ dóră n'a fost proroc? Ba proroc a fost. Deci nu-l întreba: aŭ dóră eştĭ proroc? ci: aŭ dóră eştĭ tu Prorocul? adecă: aŭ dóră eştĭ tu Prorocul Acela de care a ḑis Moisi, „că un proroc vóuĕ va ridica Domnul Dumneḑeul vostru din fraţiĭ voştri“, adecă va să vie un Proroc mare din jidovĭ? De-aciĭa cugetaŭ jidoviĭ dóră cum-va să nu fie Ión Acela Prorocul, adecă Christos. Pentru aceea îl întrebaŭ şi-l ḑiceaŭ: aŭ dóră eştĭ tu Acela Prorocul? Rĕspuns-a Ión şi a ḑis către dînşiĭ: Nu sînt eŭ Acela, ci vine după mine; dar eŭ Aceluĭa nu sînt vrednic să-Ĭ desleg curelele dela încălţămintele Luĭ; adecă, nu pot pricepe cum S'a născut Acela. Adevĕrat mai apoĭ S'a născut decât mine, ca un om, însă ca Cela ce este Dumneḑeŭ, este mai înainte decât mine, după vremea Dumneḑeirei Luĭ. Eŭ vĕ botez pre voĭ numaĭ cu apă, iar Acela vĕ va boteza cu Duhul Sfînt. Acela ţine lopata în mâna Sa şi vîntură plevele din grâŭ, adecă ştiutor de inimĭ este Dumneḑeŭ. Cunóşte păcătoşiĭ din cei drepţĭ; pre păcătoşi osîndeşte în focul de veci, iar pre drepţĭ îĭ adună întru împĕrăţia cerĭuluĭ.

Oameniĭ toţĭ mergeaŭ de-l întrebaŭ: Ce vom face să ne mântuim? Şi le ḑicea lor: Cine are dóuĕ veşminte, să dea unuĭ celuĭa ce n'are. Cine are pâne, să dea şi celuĭa ce n'are. Mers-aŭ şi vameşiĭ de l'aŭ întrebat, ce vor face să se mântuiască; şi le-a ḑis: Feriţi-vĕ de strîmbătate; mai mult de ce vi se vine vóuĕ nu luareţĭ. Mers-aŭ şi slujitoriĭ de l'aŭ întrebat: dar noĭ cum vom face să ne mântuim? Şi le-a ḑis şi acestora: Feriţi-vĕ, pre nimenea nu asuprireţĭ, pre nimenea nu pîrireţĭ; să vĕ ajungă léfa vóstră ca să vĕ hrăniţĭ; dela altuĭ nimica să nu luaţĭ.

Stând ómenii şi gândind toţi de Ión că este el Christos, el a rĕspuns şi a ḑis: Nu sînt eŭ Acela ce vĕ gândiţi voi, ci iată-L că vine cu mulţime de ómeni. Vorbind acestea Ión, a sosit şi Christos să se boteze. Dacă L'a vĕḑut Mergĕtorul înainte, a ḑis către jidovi: Acesta este Mieluşelul luĭ Dumneḑeŭ Cela ce a luat păcatele lumeĭ; adecă, acesta este Cela de Care vĕ spuneam eŭ, Fiĭul adevĕratuluĭ Dumneḑeŭ, Cela ce a ridicat păcatele lumeĭ asupra Sa.

Atuncea a venit Christos la Ión şi ĭ-a ḑis: Vino de mĕ botéză, că pentru aceea am venit. Şi ĭ-a ḑis Ión: Mie imĭ trebue să mĕ botez dela Tine şi să-mĭ puĭŭ capul pentru numele Tĕŭ, ĭar Tu veĭ să Te botez eŭ? Iordanul, dacă Te-a vĕḑut, s'a întors şi a fugit îndĕrăt, dar eŭ cum să cutez să Te botez? Când Moisi marele proroc n'a putut să caute în faţa Ta, dar eŭ cum voiŭ atinge al Tĕŭ sfînt creştet cu mânĭ păcătóse? Barbă uscată sînt; cum să mĕ apropiiŭ de focul cel neatins? Tu mĕ sfinţeşte, Dómne, Tu mĕ botéză, Stăpâne, Tu mĕ curăţeşte de întinăciunea păcatelor mele, ĭar eŭ nu cutez să Te botez. Şi ĭ-a ḑis Christos: Ióne, lasă acum aceste cuvinte că nu este vremea lor. Vremea taĭneĭ mântuireĭ omeneştĭ este; pentru aceea fuiŭ om, pentru aceea purtaiŭ trup, pentru aceea smerit şi sărac mĕ arătaiŭ, pentru ca să plinesc tótă dreptatea. Deci mĕ botéză ca să se umple taĭna mea şi înţelepciunea mea tótă. Atuncĭ a grăbit cinstitul Mergĕtor înainte şi L'a botezat. Botezându-L s'aŭ deschis cerĭurile şi Duhul Sfînt ca un porumb s'a pogorît asupra luĭ Christos, şi glas s'a auḑit din cerĭŭ grăind: Acesta este Fiĭul meŭ cel iubit, cu carele am vrut de am făcut mântuirea ómenilor. Atuncea a ieşit Christos botezat din apă. Aşa

ne învaţă pre noĭ sfinţiĭ Evanghelişti despre botezul luĭ Christos.

Insă Christos S'a botezat nu pentru Sine, ci pentru noĭ; că Luĭ nu-Ĭ trebuea botez. Pentru aceea şi cerĭurile s'aŭ deschis nu pentru Sine, că Sfinţia Sa pururea era cu Părintele în cerĭŭ, ci pentru noĭ, ca să ştim că precum s'a închis cerĭul omuluĭ celuĭ d'întâĭŭ Adam, pentru greşala luĭ, şi pentru dînsul tuturor, aşa şi pentru botez se deschide prunculuĭ aceluĭa ce se botéză. Şi Duhul Sfînt pre carele l'a perdut omul întru acea greşală d'întâĭŭ, atuncea îl dobândeşte când se botéză. De ar putea omul cu ochiĭ ceĭ trupeştĭ să vadă, care lucru nu este cu putinţă, fără numaĭ cu ochiĭ ceĭ sufleteştĭ, ar vedea la tot pruncul ce se botéză deschidêndu-se cerĭurile şi Duhul Sfînt pogorîndu-se pre acela ce se botéză. Dela Adam până la botez să chemaŭ ómeniĭ fiiĭ mânieĭ luĭ Dumnedeŭ ce era pre lume, că nicĭ Duhul Sfînt nu era dat ómenilor, nicĭ ĭertare de păcate era, nicĭ ruga lor nu era primită. Pentru aceea nicĭ împĕrăţia cerĭuluĭ nu era deschisă pentru greşala omuluĭ celuĭ d'întâĭŭ. Iar dela Christos, preste acela ce se botéză, îndată se pogóră Duhul Sfînt, cerĭul i se deschide, este fiŭ luĭ Dumnedeŭ şi moştean impĕrăţieĭ cerĭuluĭ.

Pentru aceea când botezăm pruncul, atuncĭ îl întórcem către apus, de închipuim că-l lepădăm de lucrurile draculuĭ cele întunecate şi de ruşine şi de tótă slujba luĭ, de mândrieĭ, de mincĭunĭ, de lăcomieĭ, de ucideriĭ, de curvieĭ, de tóte faptele cele rele. De-aciĭa îl scuĭpim ca pre un drac necurat şi spurcat ce este. După aceea îl întórcem către rĕsărit, de închipuim cu acésta că-l dăm luminei celeĭ dumnedeeştĭ, luĭ Chri-

stos Dumnedeului nostru, Cela ce luminéză tot omul ce se naşte în lume.

Pentru aceea şi cu mir se unge intâiŭ în frunte, ca să nu caute nicĭ să privéscă lucrurile cele deşarte ale acestei lumĭ. Unge-se în fălcĭ către urechĭ, ca să-şĭ astupe urechile de tóte sfaturile draculuĭ şi de cuvintele cele deşarte, şi să asculte cuvîntul luĭ Dumnedeŭ şi al sfintelor Scripturĭ. Unge-se la gură, în barbă, ca să grăiască cu gura cuvinte adevărate, şi pururea rugă şi rugăciune să ducă luĭ Dumnedeŭ, să-Ĭ mulţăméscă de tóte darurile Luĭ, iar de cuvintele cele grozave şi spurcate să se lepede. Unge-se în spate, ca să cunóscă pre Cela ce Şi-a dat spatele Sale spre rane pentru păcatele nóstre, şi lemnul acela al crucel l'a purtat pre spatele Sale de L'a dus la rĕstignire pentru mântuirea a tótă lumea. Unge-se în pept, ca să nu-şĭ aducă aminte de lucrurĭ rele şi drăceştĭ, ci pururea să-şĭ aducă aminte şi să gândéscă de binele de vecĭ şi de împĕrăţia cerîuluĭ. Unge-se în mânĭ, ca cu dînsele să facă bine, pururea să le tindă spre rugăciune şi spre milostenie, şi să le feréscă de apucărĭ şi de alte fapte rele.

Aşijderea şi pĕrul capuluĭ nu se tunde în zadar, ci ca să pricépă înţelepciunea luĭ Dumnedeŭ întru zidirea omuluĭ; căcĭ capul luĭ nu este plecat în pămînt ca al dobitócelor şi al hĭarelor, ci este drept în sus tocmit de Dumnedeŭ, ca puterea minţeĭ şi a înţelepciuneĭ ce este întru dînsul, să nu fie plecate numaĭ spre lucrurile lumeĭ, ci să fie îndreptate în sus către Dumnedeŭ.

Pentru aceea, Iubiţiĭ meĭ creştinĭ, câţĭ vĕ botezaţĭ în numele Tatăluĭ şi al Fiĭuluĭ şi al Duhuluĭ Sfînt, să nu spurcăm sfîntul botez cu lucrurĭ şi cu

fapte rele, ci câte am făgăduit întru sfîntul botez să ne nevoim a face; că ne-am făgăduit cuvintul Evangheliei să ascultăm, învĕţătura lui Christos să facem, mântuirea nóstră să agonisim, împĕrăţia cerului să căutăm, pre dracul să urîm, de lucrurile lui să ne ferim, curvie să nu facem, să nu apucăm cu nedreptul, să nu ne învrăjbim unul cu altul, să nu osîndim pre altul, să nu fim nemilostivi, neîndurați, mândri şi măreți; să nu avem nici un lucru al diavolului, ci întru lucrurile lui Christos să ne învĕţăm; să avem curăţie, iubire către streini, dragoste către tot creştinul, nădejdea întru Dumnedĕu, milostenie spre săraci, facere de bine întru vrăşmaşii noştrii cei trupeşti, răbdare întru năpăstile trupului, plecare întru cei mari şi întru cei mici, răbdare întru poftele trupului. Acestea tóte şi încă şi mai multe ne-am făgăduit că vom face.

Pentru aceea, iubiţii mei creştini, acestea să ţinem, acestea să facem. Să nu ne arătăm nemulţămitori şi neînţelepţi. Să cinstim pre Christos. Să proslăvim acésta şi împĕrătéscă, nu cu praznice păgâneşti, nu cu beţii şi cu cuvinte deşarte, cu jocuri şi cu cântece. Căci cu aceste lucruri nu se face spre plăcere lui Dumnedĕu, ci de ne vom smeri pentru Christos Cela ce S'a smerit până la mórte pentru noi, de vom posti pentru Cela ce a gustat fiere. Atuncea se mulţămeşte lui Dumnedĕu, de vom fi ocăriţi pentru dragostea lui Christos, Care a fost pentru noi ocărît. Atuncea vom avea dar dela Christos, de vom fi ocăriţi, de vom fi goniţi, de vom fi închişi. Şi încă şi alt rĕu ce-va de vom păti pentru dragostea lui Christos şi pentru dreptate, atuncea să ne veselim, atuncea să ne bucurăm, că multă plată avem în-

tru împĕrăţia cerĭuluĭ, cum ḑice Insuşĭ Christos[1]).

Să priméscă Dumneḑeŭ praznicul şi sĕrbătórea nóstră. Aicea să ne învrednicéscă să petrecem viaţă cu pace fără de primejdiĭ, fără de păcate, fără de smintele, cinstiţĭ de Dumneḑeŭ şi de ómenĭ, acolo să ne învrednicéscă în cetele tuturor sfinţilor, în viaţa de vecĭ, în cinstea aleşilor, întru binele acela pre carele omul nicĭ cu ochiĭ a vĕḑut, nicĭ cu urechile a auḑit, nicĭ cu mintea póte să gândéscă, unde este frumseţe neputredă şi veselie netrecută, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim pentru Christos Dumneḑeul nostru, Căruĭa se cuvine laudă, cinste, închinăcĭune şi mare cuviinţă, cu al Sĕŭ fără de început Părinte şi cu Prea Sfîntul şi făcĕtorul de viaţă Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

A 2ª IARĂŞĬ LA BOTEZUL DOMNULUĬ NOSTRU IISUS CHRISTOS

„Veni Iisus din Galileea la Iordan către Iisus să se boteze dela dînsul" (Mat. 3, 13).

Când a făcut Moisi, pentru locaşul luĭ Dumneḑeŭ, cortul ştiinţeĭ, întru acea vreme a făcut un vas de spălare din oglinḑile femeilor, întru care vas se spălaŭ preoţiĭ când vreaŭ să intre în cortul ştiinţeĭ ca să aducă jertfă luĭ Dumneḑeŭ. Cortul este Biserica creştinéscă, căcĭ aşa ḑice Duhul Sfînt la Cântarea Cântărilor: „Bune sînt fetele

[1]) Matei 5, 12.

Ierusalimului,ca nişte sate ale Kidarului şi ca o pele ce se chémă solomon". Vasul de spălare însemna sfintul botez, căcĭ care om va vrea să intre în cortul Bisericeĭ ca să se închine pre sine luĭ Dumneḑeŭ în vecĭ, întâiŭ se cade luĭ ca să se spele cu sfintul botez; căcĭ creştinilor, cu ómeniĭ ceĭ necredincĭoşĭ şi nebotezaţĭ, nu se cade a avea prieteşug. Pentru aceea ḑice Prorocul David: „Cu ceĭ necuraţĭ nu voĭŭ şedea". Iar acum, în aceste vremĭ, maĭ drag le este creştinilor a şedea cu turcĭĭ şi cu ovreiĭ ceĭ nebotezaţĭ. Cortul acela se înţelege şi împĕrăţia cerĭuluĭ, căcĭ aşa ḑice Psalmistul: „Câtu-s de ĭubite locaşurile tale Dómne al puterilor". Cine va vrea să mérgă la acel cort al împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, întâiŭ se cade ca să se spele întru acel vas al sfintuluĭ botez; căcĭ fieştecare om necredincĭos şi nebotezat, nu póte să intre întru împĕrăţia cerĭuluĭ, de óre-ce aşa a ḑis Christos: „Cine nu se va naşte din apă şi din duh, nu va putea să intre întru împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ".

Deci, pentru aceea sfintul botez se află întru laudă mare, căcĭ fără de botez nu pot intra ómeniĭ nicĭ la Biserică creştinéscă, nicĭ la Impĕrăţia cerĭuluĭ. Are sfintul botez şi pentru aceea laudă mare, că şi Insuşĭ Christos S'a botezat în apa Iordanuluĭ, precum ḑice Mateĭ Evanghelist grăind: „Veni Iisus din Galileea la Iordan către Ión ca să se boteze dela dînsul". Pentru aceea S'a botezat Christos, pentru ca să ne tocméscă nóuĕ taĭna botezuluĭ.

Deci, dintru acéstă arătare poftesc eŭ a face învĕţătură de tóte taĭnele Bisericeĭ care sînt semne vĕḑute de mila luĭ Dumneḑeŭ cea nevĕḑută, căcĭ prin aşeḑĕminturile acelea, adecă prin taĭne, prin nevedere varsă Dumneḑeŭ milă spre sufletele nóstre.

Drept accea poftesc să vĕ arăt întru acéstă voróvă a mea, ce fel de materie este a fieşte-căreea taĭne, ce fel de formă este şi de ce folos ne sînt acele taĭne; numaĭ rog pre Christos Dumnedĕŭ de ajutor şi pre dumnévóstră de ascultare.

Vĕdut-a prorocul Zaharia un sfeşnic de aur pre carele eraŭ şépte făcliĭ[1]). Sfeşnicul acela însemna sfînta Biserică, ĭar şépte făcliĭ însemnaŭ şépte taĭne ale Bisericeĭ, care taĭne se află pururea întru Biserica cea dreptmăritóre.

Întâĭa taĭnă a Bisericeĭ este sfîntul botez de carele pomeneşte Insuşĭ Christos grăind: „Cela ce va avea credinţă şi se va boteza, mântuit va fi; ĭar cela ce nu va avea credinţă, osîndit va fi“.

Materia saŭ lucrul botezuluĭ este apa, ĭar forma saŭ închipuirea luĭ sînt cuvintele acestea: „Botézăse robul luĭ Dumnedĕŭ (saŭ róba luĭ Dumnedĕŭ) în numele Tatăluĭ şi al Fiĭuluĭ şi al Duhuluĭ Sfînt“.

Folosul botezuluĭ este, că în ce clas se botéză omul, rămâne slobod de păcatul născutuluĭ celuĭ d'întâĭŭ, întru care se nasc toţĭ ómenĭ, după cuvîntul cântătoruluĭ de psalmĭ[2]): „Că ĭată întru fără-de-legĭ sînt început şi întru păcate m'a născut maĭca mea“.

Şi acesta este folosul botezuluĭ, că cine se botéză, întru Christos se îmbracă, că aşa grăeşte Pavel Apostolul: „Câţĭ întru Christos v'aţĭ botezat întru Christos v'aţĭ îmbrăcat“.

Şi aceea este folosul botezuluĭ, că cine se botéză, acela se face trupul luĭ Christos, care este sfînta Biserică, adecă neamul creştinesc, după cum scrie sfîn-

[1]) Zaharia 4, 2.
[2]) Ps. 50, 7.

tul Pavel Apostol grăind: „Noĭ toți într'un trup ne-am botezat“.

Și aceea este folosul botezuluĭ, că cine se botéză, aceluĭa se deschid cerĭurile, precum s'aŭ deschis cerĭurile luĭ Christos când S'a botezat în rîul Iordanuluĭ, că așa grăește Mateĭ Evanghelistul: Botezându-se Iisus și îndată ieșind din apă, i se deschiseră luĭ cerĭurile.

Și aceea este folosul botezuluĭ, că precum s'a pogorît Duhul Sfînt spre Christos în chipul porumbuluĭ când S'a botezat Christos în apa Iordanuluĭ, așa și acuma, care om se botéză, și pre acela întru nevedere se pogóră Duhul Sfînt și locuește întru inima luĭ; și pentru aceea ḑice Pavel Apostolul: „Trimise Dumneḑeŭ pre Duhul Fiĭuluĭ sĕŭ întru inimile nóstru carele strigă, avva, părinte“.

Și aceea este folosul botezuluĭ, că cine se botéză, acela se face Fiŭ luĭ Dumneḑeŭ. Precum către Christos, când S'a botezat în apa Iordanuluĭ, ḑise către Dinsul Dumneḑeŭ Părintele din cerĭŭ: „Acesta este Fiĭul meŭ cel iubit, întru carele bine vruĭŭ“, așa și acuma către omul carele se botéză, ḑice Dumneḑeŭ Părintele din cerĭurĭ, măcar că nu auḑim noĭ glasul acela: „Acesta este Fiĭul meŭ cel iubit întru carele bine vruĭŭ“.

A dóua taĭnă este ungerea cu mir, de care taĭnă pomenește sfîntul Pavel ḑicênd: „Dumneḑeŭ carele ne-a uns pre noĭ, acela pre noĭ ne-a și pecetluit“.

Materia saŭ lucrul ungereĭ cu mir, este unt-de-lemn amestecat cu balsam și cu alte unsorĭ cu bună mirosire, carele se sfințește de treĭ arhiereĭ saŭ de singur patriarhul, și se împarte preoților de arhiereul loculuĭ, pentru sfînta pecetluire.

Forma saŭ închipuirea luĭ sînt aceste cuvinte: „Pecetea darului Sfîntului Duh“.

Folosul ungereĭ cu mir este, că cine va fi uns cu sfîntul mir, unul ca acela se face tare şi întrarmat vitéz al luĭ Christos împrotiva a tóte felurile de înşelăciunĭ şi supărările vrăşmaşuluĭ celuĭ sufletesc. Vitéz ca acela era Apostolul Timotelŭ, către carele a dis Pavel Apostol: „Pătimeşte ca un vitéz bun al luĭ Christos“.

Folosurile ungereĭ cu mir vom putea înţelege dintru Legea cea Veche, că pre cine ungea cu unt de lemn, acela era saŭ preot, saŭ împĕrat, saŭ proroc. Uns-a cu unt de lemn pre Aaron şi atuncea el fu preot maĭ mare Legeĭ celeĭ Vechĭ. Uns-a pre Saul cu unt de lemn şi numaĭ decât fu împĕrat Israilteniloŕ. Uns-a pre David cu unt de lemn, şi pentru acea unsóre ajunse împĕrat şi proroc. Aşa şi acuma, pre cine ung cu sfîntul mir, acela se face preot şi póte singur pre sine să se închine jertvă luĭ Dumneḑeŭ. Se face împĕrat, căcĭ împĕrăţeşte preste trupul sĕŭ, spre gândirile şi spre poftele sale cele trupeştĭ. Se face şi proroc, căcĭ de atuncea póte şti tainele luĭ Dumneḑeŭ, care arată Dumneḑeŭ prorocilor.

A treĭa taĭnă este sfînta cuminicătură, trupul şi sângele luĭ Christos, de care taĭnă pomeneşte Insuşĭ Christos ḑicênd [1]): „De nu veţĭ mânca trupul Fiĭuluĭ omenesc şi de nu veţĭ bea sângele luĭ, nu veţĭ avea viaţă întru voĭ“. Datu-ne-a şi Însuşĭ Christos învĕţătură cum să o facem, atuncĭ când a făcut cina cea de taĭnă cu Uceniciĭ Sĕĭ, precum scrie Mateĭ Evanghelistul [2]), „Că luând pâne şi binecuvêntând a frînt şi a dat Ucenicilor sĕĭ, ḑicênd: Luaţĭ de mâncaţĭ, acesta

[1]) Ióa 6, 51. [2]) 26, 26.

este trupul meŭ, care pentru voĭ se frînge intru ĭertarea păcatelor. Așijderea și paharul după cină, dicênd: Beţĭ dintru acesta toţĭ, că acesta este sângele meŭ al legeĭ celeĭ nóuă, carele pentru voĭ și pentru mulţĭ se varsă intru ĭertarea păcatelor".

Materia sfinteĭ cuminicăturĭ este pâne de grâŭ curat, dospită. Este și vinul amestecat cu puţină apă, însemnând împungerea cósteĭ luĭ Christos cu sulița, pentru care scrie Ión Evanghelistul [1]): „Și unul din ostașĭ cu sulița cósta luĭ a împuns, și îndată a eșit sânge și apă".

Forma saŭ lucrul taĭneĭ acesteca sînt cuvintele acestea, la pâne, ce dice preotul: „Trimite Duhul tĕŭ cel Sfînt preste noĭ și preste acestea ce sînt puse înainte darurĭ, și fă pânca acésta cinstit trupul Christosuluĭ tĕŭ". Așijderea și la vin când dice: „Iar ce este în păharul acesta cinstit sânge al Christosuluĭ tĕŭ; prefăcêndu-le pre dînsele cu Duhul tĕŭ cel Sfînt". Aceste cuvinte dicêndu-le preotul, întru acel clas acea pâne și acel vin se face trupul și sângele luĭ Christos.

Folosul taĭneĭ acesteea este, că întru noĭ creștiniĭ cel credincioșĭ, când mâncăm pre sfînta taĭnă a sfinteĭ cuminicăturĭ și întrebăm de taĭnele eĭ, înțelegem de minunate taĭne, care se află acolo.

E minunată taĭnă când Christos, Care este în cerĭŭ de-a drépta luĭ Dumnedeŭ Părintelui Sĕŭ, Acelaș Christos numaĭ decât Se află și pre pământ întru sfînta cuminicătură.

Minunată este și acea taĭnă, că Christos fiind unul, numaĭ decât Se află întru nenumărate fărămiturĭ, care se află preste tótă lumea.

[1]) 19, 34.

Minunată taĭnă este şi aceea, că Christos Dumneḑeul nostru, fiind om deplin de vîrstă, Se închipueşte într'o fărîmă mică.

Minunat lucru este şi acela şi taĭnă de minunare: măcar că este zdrobită pânea întru miĭ de fărîme, saŭ în maĭ multe părţi, aşijderea şi vinul întru atâtea picăturĭ să fie împărţit, însă în tóte părţile saŭ fărîmile şi întru fieşte-care picătură ¦cea maĭ mică a vinuluĭ, Se află Christos întreg.

Minunată taĭnă şi aceea este a sfinteĭ cuminicăturĭ, că acolo asemĕnarea pâneĭ şi a vinuluĭ, numaĭ singure fără de adeverinţa sa se află, că atuncea adeverinţa pâneĭ se face trupul luĭ Christos şi firea vinuluĭ se întórce întru sângele luĭ Christos.

Minunată este şi acea taĭnă, că alte bucate când le mâncăm, bucatele acelea se fac trupul nostru şi se mistuesc întru dînsul, ĭar când mâncăm trupul şi sângele luĭ Christos întru sfînta cuminicătură, întru acel clas noĭ ne facem trupul luĭ Christos, ne întórcem în trupul Luĭ şi petrecem întru Dînsul.

Minunată este şi acea taĭnă, că noĭ nu vedem pre Christos întru taĭna sfinteĭ cuminicăturĭ, ĭar cuĭ va Christos, acolo Se arată. Arătatu-S'a Christos necredinciosuluĭ Amfilog împĕratuluĭ sarakinesc, carele a venit în Ierusalim la Biserică la slujba luĭ Dumneḑeŭ, şi la liturghie a vĕḑut pre Christos întru taĭna sfinteĭ cuminicăturĭ, ca pre un prunc mititel, pre Carele a tăĕt preotul la altar. N'aŭ putut înţelege aceste taĭne minunate ovreiĭ, cariĭ, când a ḑis Christos, precum este scris la Evanghelia sfîntuluĭ Iónˈ): „Pânea carea voĭŭ da eŭ vóuĕ, trupul meŭ este pre care am dat eŭ pentru mântuirea lumeĭ“, eĭ aŭ rĕspuns:

ˈ) 6, 35.

„Cum va putea să ne dea nóuĕ acesta a mânca trupul sĕŭ?“

Și acesta este folosul sfinteĭ cuminicăturĭ, că cine mănâncă trupul și sângele luĭ Christos, acela întru Christos și Christos întru dînsul petrece; așa ḑice Însuși Christos: „Cela ce va mânca trupul meŭ și va bea sângele meŭ, întru mine petrece și eŭ întru dînsul“.

Este folos și acela al sfinteĭ cuminecăturĭ, că cine mănâncă trupul și sângele luĭ Christos, acela dobândește viața de vecĭ; așa ḑice Însuși Christos: „Cela ce va mânca trupul meŭ și va bea sângele meŭ, va avea viața de vecĭ“.

A patra taĭnă este pocăința, de care a pomenit Christos, ḑicênd pentru Galileeanĭ, pre carĭ îĭ ucisese Pilat, și de Ierusalimleni, preste carĭ căḑu turnul Silomuluĭ și i-a omorît, precum mărturisește sfîntul Luca bunul vestitor [1]), grăind: „Aŭ dóră vi se pare vóuĕ, că Galileeanii aceștia aŭ fost maĭ păcătoși decât toți Galileeanii cela-l-alți, căcĭ pătimiră așa? Ba, ci vĕ grăesc vóuĕ: de nu vĕ veți pocăi, toți întru acel chip veți peri. Saŭ cei opt-spre-ḑece asupra cărora căḑu turnul Silomuluĭ și omorî pre eĭ, aŭ dóră vĕ pare că aceia aŭ fost maĭ datorĭ decât toți carii locuiaŭ în Ierusalim? Ci vĕ grăesc vóuĕ: de nu vĕ veți pocăi, toți întru acel chip veți peri“.

Materia pocăinței se împarte în treĭ părți. Cine poftește a se pocăi, unul ca acela este dator ca să albă zdrobire inimeĭ, că așa grăește cântătorul de Psalmĭ [2]): „Inima zdrobită și smerită Dumneḑeŭ nu o va urgisi“. Cine se pocăește este dator să facă măr-

[1]) 13, 2—5.
[2]) Ps. 50, 19.

larisire deplin şi să nu ascundă nicĭ un păcat înaintea duhovnicului sĕŭ. Atuncea, pentru mărturisirea luĭ cea adevĕrată, Dumneḑeŭ îĭ va ĭerta luĭ tóte păcatele, că aşa ḑice Prorocul David[1]): „Mărturisi-voĭŭ spre mine fără-de-legile mele Domnuluĭ şi tu aĭ ĭertat necurăţia inimeĭ mele". Încă cine se pocăeşte este dator ca să facă deplin pentru păcatele sale, precum a făcut Zachelŭ, care jumătate din avuţia sa a împărţit săracilor, şi dela cine ce a luat cu nedreptul, cu patru părţĭ a întors maĭ mult, că aşa a ḑis către Christos: „Dómne, ĭată jumătate din avuţia mea voĭŭ da săracilor, şi de am năpăstuit pre cine-va, cu patru părţĭ voĭŭ da maĭ mult". Atuncea Christos a ĭertat păcatele luĭ şi-ĭ dete mântuire ḑicênd luĭ: „Astă-ḑĭ fu mântuirea caseĭ acesteea". Aşa şi acum cine va face pocăinţă de ajuns pentru păcatele sale, de va posti, saŭ de va face metaniĭ, saŭ de va împărţi milostenie săracilor, saŭ de va face altă pocăinţă carea ĭ-a dat duhovnicul luĭ, omuluĭ aceluĭa ĭartă Christos păcatele luĭ şi-ĭ dărueşte mântuire ḑicênd: Astă-ḑĭ fu mântuirea caseĭ acesteea.

Forma pocăinţeĭ sînt acele cuvinte ce ḑice preotul către cel ce se ispoveḑueşte: „Fiĭule, ĭartă-te pre tine Christos Dumneḑeŭ, pre nevĕḑute, şi eŭ". Cu acele cuvinte îl face pre dînsul slobod de tóte păcatele ce a mărturisit eĭ.

Folosul pocăinţeĭ este, că cine se pocăeşte de păcatele sale cu tótă inima, măcar de ar fi şi făcut tóte păcatele ce se află în lume, îĭ va ĭerta luĭ Dumneḑeŭ păcatele luĭ, numaĭ de se va pocăi cu tótă inima şi se va făgădui că nu va maĭ face acele păcate, căcĭ Dumneḑeŭ este cu inimă milostivă şi nu poftéşte

[1]) Ps. 31, 5.

mórtea omuluĭ păcătos, ci poftește să se pocăĭască și să se întórcă către Dumnedeŭ dintru calea cea rea, adecă dela lucrurile cele rele; căcĭ așa dice Însuși Dumnedeŭ: „Nu poftesc mórtea păcătosuluĭ, ci voesc ca să se întórcă el dela calea sa cea rea și să fie viŭ“.

Folosul pocăinței este și acesta, că cine face păcate, acela este fiĭul diavolului; așa a grăit Christos către ovreiĭ cariĭ făceaŭ păcate: „Voĭ sinteți fiĭ diavolului părintele vostru“. Iar dacă se pocăește omul de păcatele sale, îĭ pare rĕŭ pentru-că le-a făcut, le ispoveduește la duhovnic și face pocăință dintru destul, adecă de ajuns, se face dintru fiĭul diavolului, fiŭ luĭ Dumnedeŭ, și póte grăi către Dumnedeŭ: „Tatăl nostru cela ce ești în cerĭurĭ“.

A cincia taĭnă a Bisericeĭ este preoția, pre carea taĭnă pomenește împĕratul David grăind: „Preoțiĭ luĭ se vor îmbrăca întru mântuire“.

Întru acea taĭnă a preoțieĭ se închee și orinduĭala episcopéscă, căcĭ episcopul se chémă arhiereŭ, adecă preotul cel maĭ mare, și numaĭ cu atâta se desparte de preoțiĭ, căcĭ el face pre alțiĭ ómenĭ a fi preoțiĭ, iar preoțiĭ aceea nu pot să facă. Episcopul póte să facă și mirul, iar popiĭ aceea nu pot să lucreze, ca să sfințéscă mirul, ci numaĭ laŭ dela episcopul.

Materia preoțieĭ este punerea mânilor pre capul aceluĭa carele va să se preoțéscă, saŭ poftește a dobândi acel dar. Pentru aceea Apostol Pavel scrie la cartea cea d'întâĭŭ către Timotelŭ (5, 22), grăind către dînsul: „Să nu puĭ pre nimenea mâna numaĭ decât, nicĭ te împreuna cu păcatele cele streine“.

Iar forma preoțieĭ este rugăciunea ce dice arhiereul: „Dumnedeescul dar“ și cele-l-alte. Când ce-

teşte arhiereul acea rugăciune, întru acel clas rămâne omul acela preot.

Folosul preoţiei este, că preoţii iartă păcatele ómenilor, carii se pocăesc şi-şi mărturisesc păcatele lor; aşa a dis Christos către preoţi: „Cărora veţi ierta păcatele, ierta-se-vor; iar cărora veţi ţinea, ţinease-vor". Pentru aceea, în Legea cea Veche, preotul cel mai mare avea pre sine o tăbliţă de aur pre carea eraŭ săpate cuvintele acestea: „Stintul lui Dumneḑeŭ", căci preotul iartă păcatele ómenilor şi pre ómenii cei păcătoşi îi face sfinţi, când se pocăesc şi ei şi nu mai fac păcat.

Folosul preoţiei este şi acesta, că preoţii se rógă lui Dumneḑeŭ pentru toţi ómenii, ascultând de sfintul Pavel Apostol carele ḑice: „Deci vĕ rog pre voi, mai înainte de tóte a face rugăciuni şi cereri şi bune mulţămiri pentru toţi ómenii, pentru împĕratul şi pentru toţi carii sînt sub biruinţa lui, ca să petrecem viaţă lină şi fără gâlcévă, întru tótă credinţa bună şi în curăţie". Pentru aceea, în Legea cea Veche, preotul cel mai mare purta în spatele sale dóuĕ petri de zmaragd, pre care eraŭ săpate numele celor dóuĕspre-ḑece seminţii ale neamului lui Israil: pre un zmaragd eraŭ şése nume şi pre altul iar eraŭ şése, pentru ca apropiindu-se preotul către jertfelnic, să pomenéscă pre toţi ómenii şi numele lor, şi să se róge pentru ei lui Dumneḑeŭ.

Şi acesta este folosul preoţiei, că preoţii învaţă pre ómeni credinţa şi lucrurile lor cele bune. Preoţilor ca acelora li se cade cinste îndoită, după cuvîntul lui Pavel Apostol: „Preoţii întru cinste îndoită să se învrednicéscă, încă mai vîrtos carî se ostenesc întru cuvintul învĕţăturei". Pentru aceea, în

Legea Veche, preotul cel mare avea pre Engolpiul lui scrise aceste dóuĕ cuvinte: „Urim“ și „Tumim“, adecă învĕțătura și dreptatea, căci preotul este dator a învĕța pre ómeni și a grăi fiește-cui drept. Pentru aceea acelaș preot mare al Legeĭ celeĭ Vechĭ, pre la marginile veșmêntuluĭ sĕŭ, avea clopoțeĭ de aur, căci preotul se cade a fi asemenea clopotuluĭ, că clopotul deștéptă pre ómenĭ ca să se scóle la rugăciune. Așa și preotul este dator ca să îndemne pre ómenĭ spre rugă. Dator este să învețe pre ómenĭ ca să vie la Biserică, să se róge luĭ Dumnedeŭ, să facă lucrurile cele bune și să se ferésscă de păcate.

A șésea taĭnă este căsătoria, adecă cununia, de care taĭnă pomenește Apostolul Pavel dicênd: „Cinstită este nunta și patul nespurcat“.

Materia căsătorieĭ sînt acele dóuĕ fețe, cari se împreunéză, adecă omul și femeea. Încă materia căsătorieĭ este vrerea de bună voe a omuluĭ și a muereĭ, când se voesc eĭ a petrece într'un loc până la mórtea lor și a avea unul pre altul prieten.

Forma căsătorieĭ sînt cuvintele saŭ semnele cu care junele, adecă bărbatul și cu fata, adecă mueréa, arată înaintea preotuluĭ făgăduința.

Multe folosurĭ sînt ale căsătorieĭ, că pentru aceea a tocmit Dumnedeŭ căsătoria petrecênd omul întru acéstă lume, ca să aĭbă ajutor; așa a dis Însuș Dumnedeŭ [1]): „Nu este bine să petrécă omul singur, ci să-l facem luĭ ajutor“. Și pentru aceea a tocmit Dumnedeŭ căsătoria, pentru ca să se inmulțéscă ómenĭĭ în lume; așa a dis Însuș Dumnedeŭ către Adam și către Eva [2]): „Creșteți și vĕ înmulțiți și umpleți pă-

[1]). Facere 2, 19.
[2]). Facere 1, 30.

mêntul şi-l stăpâniţĭ pre dînsul". Încă şi pentru aceea a tocmit Dumneḑeŭ căsătoria, ca avênd omul muerea luĭ, să pótă scăpa de păcatul trupesc şi de preacurvie; aşa grăeşte sfîntul Pavel Apostol: „Pentru curvie fieşte-care om să aĭbă muerea luĭ şi fieştecare muere să aĭbă bărbatul sĕŭ".

A şéptea taĭnă, cea de pre urmă, este ungerea cu unt de lemn, adecă maslul, care se face numaĭ ómenilor celor bolnavĭ. De acéstă taĭnă pomeneşte sfîntul Iacov Apostol, grăind: „De va boli cine-va întru voĭ, să cheme preoţiĭ Bisericeĭ şi să facă rugăcĭune pentru dînsul, ungêndu-l cu unt de lemn întru numele luĭ Dumneḑeŭ".

Materia acesteĭ taĭne este singur unt de lemn sfinţit de preoţĭ.

Iar forma se închee întru rugăcĭunea ce ḑic preoţiĭ, ungênd pre cel bolnav cu unt de lemn, adecă: „Părinte sfinte, doftorul sufletelor şi trupurilor nóstre" şi cele-l-alte.

Folosul acesteĭ taĭne este în dóuĕ chipurĭ, căcĭ când ung pre omul cel bolnav cu unt de lemn şi se rógă luĭ Dumneḑeŭ pentru dînsul, póte acel bolnav să se tămăduiască, încă şi păcatele luĭ să se ĭerte; căcĭ aşa grăeşte Iacov Apostolul: „Rugăcĭunea credinţeĭ va mântui pre cel bolnav şi-l va ridica pre el Dumneḑeŭ, şi de va avea păcate, ĭerta-i-se-vor luĭ.

Folosurile tuturor taĭnelor încă se maĭ află şi altele.

Dintru acele şépte taĭne, patru sînt care se pot repeta: sfînta cuminicătură, pocăinţa, căsătoria (adecă cununia) şi maslul; căcĭ póte Christos şi a dóua óră a fi jărtfit şi de multe orĭ întru sfînta liturghie şi întru taĭna sfinteĭ cuminicăturĭ. Póte omul şi a

dóua óră și de multe orĭ să se ispovedŭiască de păcate, când va cădea în vre un păcat. Póte omul să ía și altă muere când îĭ va muri ceea-l-altă; așijderea și muerea póte merge după alt bărbat, de-ĭ va muri cel d'intâĭŭ. Putem omuluĭ să-ĭ facem și altă dată maslu, de se va bolnăvi și a dóua óră.

Și iarăși sînt treĭ taĭne ale Bisericeĭ, care nu se repetă: botezul, ungerea cu sfîntul mir și preoția; căcĭ cine va fi botezat, uns cu mir și a ajuns la preoție. unul ca acela a dóua óră nu se póte să se boteze, nicĭ să se ungă cu mir, nicĭ să se sfințéscă la rândulala preoțieĭ, căcĭ acele treĭ taĭne semnéză pre sufletul omuluĭ semnare sufletéscă a Duhuluĭ Sfînt, care în vecĭ nu se póte șterge; și pentru semnul acela se desparte omul cel botezat, de cel nebotezat, cel uns cu sfîntul mir, dela cel neuns, și preotul dela mirénul cel nesfințit. De semnul care însemnéză Dumnedeŭ pre sufletul omuluĭ, prin sfîntul botez, ne aduce aminte sfîntul Pavel Apostol la cartea către Efesenĭ (4, 30), grăind: „Să nu scîrbiți pre Duhul luĭ Dumnedeŭ cel Sfînt dela care v'ați însemnat întru ḑiua izbăvireĭ". De semn care însemnéză Dumnedeŭ spre sufletul omuluĭ, pomenește acelaș Apostol Pavel la a dóua carte către Corintenĭ (1, 21), grăind: „Dumnedeŭ cela ce ne-a uns pre noĭ, carele ne-a și însemnat". Cu semnul care însemnéză Dumnedeŭ spre sufletul omuluĭ prin mânile preoților, scrie acelaș Pavel Apostol la a dóua carte către Timoteĭŭ (1, 6): „Îți aduc aminte ca să incălḑești darul luĭ Dumnedeŭ carele petrece întru tine, cu punerea mânilor mele; că nu ne-a dat Dumnedeŭ duhul temereĭ, ci al putereĭ și al dragosteĭ și al minteĭ curate".

Dreptmăritorilor creștinĭ, acuma putem înțelege

cum este dréptă Biserica nóstră, căcĭ ține tóte tainele ce a tocmit Christos, și acela este semn dreptel Bisericeĭ nóstre.

Dintru credința care ține Biserica nóstră, mulțĭ ómenĭ s'aŭ depărtat, și încă mai înainte de sfîrșitul lumeĭ mai mulțĭ se vor depărta; căcĭ așa grăește Pavel Apostol: „Intru vremile cele de apoĭ se vor depărta óre-carĭ din credință, luând aminte duhurilor înșelătóre și învățăturilor drăcești“.

Și acela este semn dreptel Bisericeĭ nóstre, căcĭ ea se află pururea întru supărare de ómenii cei necredincioșĭ; căcĭ așa grăește Pavel Apostolul: „Toțĭ carĭi vor umbla cu bună credință și vor locui intru Iisus Christos vor fi izgoniți“.

Și acela este semn dreptel credințel și Bisericeĭ nóstre, căcĭ ea nicĭ o dată nu este biruită, măcar de și supără vrășmașiĭ Biserica luĭ Dumnedeŭ și poftesc a desrădăcina neamul creștinesc, însă nicĭ o dată nu-l vor stîrși; că așa a dis Însuși Christos: „Porțile Iadului nu o vor birui“. Porțile Iadului se înțeleg păgâniĭ, creticiĭ și toțĭ ómeniĭ cei necredincioșĭ, căcĭ eĭ ca niște porțĭ ale Iadului, pre ómenĭ, cu învățătura lor și cu supărarea lor, îĭ duc la Iad.

Și acela este semn credinței nóstre pre carea păzește dréptа Biserica nóstră, că pentru credința nóstră cea dréptă se fac minunĭ în lume; căcĭ așa a dis Christos: „De veți avea credință ca un grăunț de mușlar, veți dice muntelui acestuia: mută-te de aicea, și se va muta“.

Și acela este semn dreptel Bisericeĭ nóstre, că ómeniĭ carĭi mor întru Biserica și întru credința nóstră, cu lucrurile cele bune, se fac sfințĭ; pre carĭ sfințĭ, intru neputrede trupurĭ, avem și până în ziua

de astă-dĭ. De ar avea Biserica nóstră credinţă rea, nu s'ar face ómenĭ, pentru acea credinţă, sfinţĭ; căcĭ aşa grăeşte Pavel Apostolul: „Fără de credinţă nu este putere a plăcea luĭ Dumneḑeŭ“.

Încă maĭ este semn credinţeĭ şi Bisericeĭ nóstre dragostea; că a ḑis Christos: „Dintru acésta vĕ vor cunóşte pre voĭ că sînteţĭ Uceniciĭ meĭ, de veţĭ avea dragoste între voĭ“.

Drept aceea să avem şi noĭ dragoste unul către altul; să ţinem cele şépte taĭne ce a tocmit Christos şi să păzim şi dragostea ce porunceşte Christos să ţinem. Atuncea tóte neamurile vor mărturisi că credinţa şi Biserica nóstră este dréptă şi se vor întórce spre credinţa nóstră şi cu noĭ d'impreună vor dobândi împĕrăţia cerĭuluĭ în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA 2 FEVRUARIE

La întîmpinarea Domnului nostru Iisus Christos.

Când un împĕrat óre-carele se oşteşte şi bate rĕsboĭŭ pentru o slugă a sa, şi-şĭ perde împĕrăţia pentru dînsul ca să cinstéscă pre sluga aceea, şi apoĭ acea slugă să nu mulţăméscă împĕratuluĭ sĕŭ celuĭa ce l'a cinstit şi pentru dînsul şi împĕrăţia sa şĭ-a perdut, ci să-l ocărască şi să-l mustre, óre ce judecată vĕ pare să aĭbă sluga aceea? Nimic alt fără numaĭ mórte trebue să ía u-

nul ca acela. Întru acelaşĭ chip şi întru noĭ creştinĭ, Dumneḑeŭ era împĕrat a tótă lumea, îngerĭĭ îl măreaŭ, arhanghelĭĭ îl proslăveaŭ, tótă semińţia omenéscă, ca Celuia ce este Dumneḑeŭ, I se închina; ĭar pentru a nóstră mântuire, pentru a nóstră cinste, pentru al nostru binc a venit din cerĭŭ pre pământ, S'a născut trupeşte din Preacurata Feclóra Maria, a fost om şi trup a purtat, a flămânḑit, a însetat şi tóte cele trupeştĭ a avut afară de păcat. Ocărît a fost, cu palma preste obraz bătut, rĕstignit, îngropat. Tóte pentru mântuirea nóstră a răbdat, ĭar noĭ, vaĭ de noĭ! nimic mulţămită saŭ lucru bun către acestea nu dăm, nicĭ facem pentru împĕratul nostru Cela ce Şĭ-a lăsat scaunul împĕrăţieĭ Sale în cerĭŭ şi a venit în laturea pământuluĭ de jos şi a purtat sarcina Legeĭ Vechĭ, împreună cu pruncĭĭ cela ce se năşteaŭ sub Lege.

Scriptura Legeĭ Vechĭ ḑice la cartea Leviţilor[1]), că Moisi acela marele proroc şi maĭ virtos Dumneḑeŭ cu dinsul, învĕţase ca, fie-ce muere ce va naşte prunc, să facă patru-ḑecĭ de ḑile să nu se apropie de bărbatul sĕŭ şi în Biserică să nu intre. Pentru aceea spune nóuĕ sfînta Evanghelie de minunate lucrurĭ ce s'aŭ făcut astă-ḑĭ pentru Domnul Iisus Christos şi ḑice[2]): Dacă s'aŭ umplut ḑilele curăţenieĭ Marieĭ, atuncea duseră pruncul Iisus să-l pue înaintea luĭ Dumneḑeŭ. Aveaŭ obicelŭ atuncĭ de băgaŭ pruncĭĭ celĭ micĭ în Biserică de-ĭ închina preotul, luĭ Dumneḑeŭ; căcĭ aşa scrie legea luĭ Moisi[3]), că fie-ce prunc ce-l naşte mumă-sa întâlŭ, este sfînt şi făgăduit luĭ Dumneḑeŭ acel prunc. Pentru aceea şi Maria Preacurata Feclóra a adus pre Christos în Biserică fiind

[1]) 12, 4, 5. [2]) Luca 2, 22. [3]) Ieşire 13, 2.

prunc de patru-decĭ de dile. Avea şi alt obiceŭ, că cu pruncul ducea în biserică dóuĕ turturele saŭ douĭ porumbĭ. Decĭ şi acéstă poruncă a Legeĭ încă o a plinit Preacurata Fecióra maĭca luĭ Christos, împreună cu Iosif carele se chema logodnicul sfinţieĭ sale pentru vederea ómenilor, că duseră dóuĕ turturele în Biserică, ca dar preotuluĭ, pentru Domnul Christos.

Acolo în Ierusalim, dice sfînta Evanghelie, era un om de-l chema Simeon, căruia îĭ era făgăduit de Duhul Sfînt să nu móră maĭ înainte până nu va vedea pre Domnul Christos cu trup pre pământ. Atuncĭ când aŭ adus pre Christos părinţiĭ luĭ în Biserică, Simeon bătrânul acela L'a luat pre Dînsul în braţele sale şi a dis: Acuma sloboḑeşte, Stăpâne, pre robul Tĕŭ cu pace, după cuvîntul Tĕŭ ce aĭ grăit, şi mĕ sloboḑĭ din bătrâneţe şi din amarul şi înşelăcĭunea lumeĭ; că ĭată acum vĕḑură ochiĭ meĭ mântuirea Ta. Lucru ca acesta făcuşĭ, Christóse Domnul meŭ, că lumină arătată fu întru tóte limbile pentru lumina Ta, şi lucrul Tĕŭ fu laudă întru toţĭ Israilteniĭ cariĭ vor crede întru Tine.

Şi era de se mira Iosif şi maĭca Sfinţieĭ Sale de cuvintele luĭ ce grăĭa. Şi l-a binecuvîntat pre dînşiĭ Simeon, şi a dis către Maria maĭca luĭ Christos: Iată acest prunc va fi de căḑere şi de sculare a mulţĭ, şi va fi semn de price; căcĭ jidoviĭ maĭ d'inainte eraŭ înşelaţĭ şi goniţĭ dela faţa luĭ Dumneḑeŭ; după aceea a venit Moisi proroc şi l-a ridicat din înşelăcĭune, cu minunĭ, cu învĕţăturĭ, cu lege, cu prorociĭ. Iar acum dacă S'a întrupat Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, Acesta pre Carele ţiŭ în braţe, eĭ vor căḑea, căcĭ nu vor asculta mărturia Luĭ. Iar limbile cele ce vor crede în

Christos, se vor scula din păcatele lor. Din întunerecul idolilor şi al Iadului se vor scula şi se vor înălţa întru împărăţia cerîului, se vor lumina cu lumina cunoştinţel lui Dumneḑeŭ şi se vor curăţi cu botezul Fiîului tĕŭ, Feclóră, şi pentru aceea se vor înălţa. Iar jidovîi se vor lepăda de lumina Lui, Îl vor ḑice samarinén şi îndrăcit, Îl vor rĕstigni şi-L vor omorî; dar pentru aceea vor cădea din darul Lui cel d'intâîŭ. Decî acest prunc va fi de cădere şi de sculare a mulţi, şi este semn de price; căcî în vremea rĕstignirel Lui mulţi se vor sminti de nu vor crede, în cât şi tocma din Ucenicîi Lui se vor lepăda de Dînsul, alţîi vor fugi de-L. vor părăsi, şi mai vîrtos jidovîi, căcî nu vor crede că este Dumneḑeŭ. Mustra-L vor şi-L vor ocări, şi multe cuvinte de hulă spre Dînsul vor grăi. Crucea Fiîului tĕŭ, Feclóră, până la săvîrşitul lumel se va chema semn de price împrotiva creştinilor, şi nu vor crede crucel, ci se vor lepăda şi vor huli crucea, semnul Fiîului tĕŭ, cu carea va să scótă sufletele moşilor noştrîi din legăturile Iadului. Feclóră, sabie de amândóuĕ părţile ascuţită va trece prin inima ta, când veî vedea pre Christos Fiîul tĕŭ rĕstignit pre lemnul crucel, când Îl veî vedea gol, când Îl veî vedea mort. Atuncî scîrbă şi jale şi amar ca o sabie ascuţită va trece prîn inima ta.

Rĕspuns-a şi Preacurata Feclóra către Simeon de a grăit aceste cuvinte şi a ḑis: Cum ḑicî tu, bĕtrâne Simeóne, că voîŭ avea scîrbă şi amar pentru acest Fiŭ, când eŭ cu bucurie L'am îngrecat, cu bucurie L'am născut, cu bucurie L'am hrănit? Şi cum să mĕ scîrbesc eŭ pentru Acesta, Carele este bucuria a tótă lumea?

Şi iarăşi a grăit Simeon către sfinţia sa şi a ḑis: Destul îţi este că te chemĭ maĭcă acestuĭ Fiŭ; destul îţi este că te veĭ chema impĕrătésă lumeĭ şi maĭcă luĭ Dumneḑeŭ. Dacă veĭ vedea acésta ce va să fie, atuncĭ îţi veĭ aduce aminte de cuvîntul meŭ, când veĭ plânge, când veĭ glăsui, Feclóră. Atuncea va trece prin inima ta arma aceea carea îţi ḑic eŭ şi atuncĭ se vor descoperi gândurile dintru inimile a mulţĭ, adecă când va fi rĕstignit Fiĭul tĕŭ, judecat, bătut, sculpit, maĭ apoĭ şi omorît. Atuncea se vor arăta, cariĭ vor ţinea cu Fiĭul tĕŭ şi cariĭ cu jidoviĭ. Cunóşte-se-va cela ce-L va vinde spre mórte. Cariĭ Îl vor iubi şi cariĭ Îl vor urî, atuncea se vor cunóşte. Şi nu numaĭ atuncea, ci şi până la sfîrşitul lumeĭ se vor cunóşte cariĭ vor răbda pentru dragostea Luĭ muncĭ şi pedepse, fóme şi sete, şi iarăşi se vor cunóşte şi cela ce se vor lepăda de Dînsul.

Acolo în Biserica aceea în carea aŭ dus pre Christos, scrie Luca Evanghelistul (2, 36), că era o muere de o chema Ana, fată luĭ Fanuil din neamul luĭ Asir. Şi aceea îmbĕtrânise în ḑile multe, carea petrecuse cu bărbatul numaĭ 7 anĭ, iar văduvă ca la opt-ḑecĭ şi patru de anĭ. Şi nu lipsea din Biserică nicĭ odinióră cu postul şi cu ruga de slujea luĭ Dumneḑeŭ ḑiua şi nóptea. Acésta, întru acea vreme în carea luase Simeon pre Christos în braţe, a stătut şi ea şi a grăit de Domnul Christos, marĭ şi minunate lucrurĭ, către toţĭ câţĭ eraŭ acolo de aşteptaŭ să audă ce-va de mântuirea sufletelor lor; şi cuvintele ce a grăit muerea aceea, acestea aŭ fost: Vedeţĭ, ómenilor câţĭ vĕ aflaţĭ astă-ḑĭ aicea, acest prunc mititel a întărit cerĭul şi pământul; acest prunc mic a făcut lumea tótă. Vedeţĭ pre acest prunc mic? Acesta a

făcut îngerii sórele, luna, stelele. Acesta a dis și s'a făcut apa de bem noi și cură pre de-asupra pământului. Acesta a dis și s'aŭ făcut copacii cei roditori și cei sterpi, hîarele pre pământ, peștii în mare, paserile în vĕzduh. Acestuia și noi să ne închinăm, pre Acesta și noi să preamărim ca pre unul Dumnedeŭ adevĕrat ce este. Aceste cuvinte a grăit Ana aceea despre Domnul Christos.

Dacă a făcut și a plinit tóte cum învață legea lui Moisi, s'aŭ întors în Galilcea în cetatea Nazaret. Iar pruncul, adecă Christos, creștea și Se întărea cu Duhul Sfînt, și Se umplea de înțelepciune, și darul lui Dumnedeŭ era pre Dînsul.

Până aicea spune nóuĕ sfinta Evanghelie de acéstă di mare și cinstită a Domnului nostru Iisus Christos. De aicea iarăși ascultați învĕțăturile ce avem din spunerea acestei dile de astă-di. Și întâiŭ să ne învĕțăm a fi mulțămitori lui Dumnedeŭ de tóte câte a slujit nóuĕ, căci Acela dela Carele se binecuvintează tóte limbile, pentru noi a venit să la binecuvîntarea dela preot. Acela Căruia se închină tóte câte sînt în cerĭŭ și pre pământ și de desuptul pământului, acum Și-a plecat capul sub mâna preotului. Acela Căruia I-aŭ dus daruri la nașterea Lui împărații dela Persida, acum aduce dar cu maica Sa, preotului. Pentru accea te spăimântézĕ și tu suflete neînțelept și nemulțămitor al neamului omenesc, că Dumnedeul tĕŭ pentru tine a sărăcit, fiind bogat, ca tu cu bunătatea Lui să te îmbogățești și în cerĭŭ slăvit să fi. Pentru aceea cu spaimă și cu cutremur să mulțămești culcându-te și sculându-te și în tótă vremea. Cu lucruri bune să I te supui: cu dreptate, milostenie, post, curățiе, pază la Biserică, dragoste

către fieşte-ce creştin, blândeţe, smerenie să aibĭ, să-Ĭ mulţămeştĭ pentru sănătate, pentru viaţă. Dela Acela să cerĭ tot binele şi întru acéstă lume şi în ceea ce va să fie.

A dóua învĕţătură avem, că în Legea Veche avea obicelŭ muerea, dacă năştea prunc, până în patrudecĭ de ḑile se curăţea, de bărbat nu se apropia, în Biserică nu intra. Acum nu este nicĭ se află în semînţia nóstră aşa, ci încă muerile fiind întru necurăţia firelĭ, fac păcate. Pentru aceea mult rĕŭ dintru acésta ĭaŭ fiiĭ lor: stricăcluniĭ, orbie şi chilăviĭ în multe chipurĭ.

Altă învĕţătură avem pre turturelele acelea ce a adus Preacurata Fecióra ca dar preotuluĭ, după lege. Acéstă pasere este ĭubitóre fórte de soţul sĕŭ. Dacă îl perde, ea doreşte pentru dînsul până ce este, şi de jale nicĭ odinióră nu se pune să şédă pre ramură verde, ci tot pre uscată, şi altă soţie nu maĭ cércă. Şi cu acésta te învaţă, creştine, să te asemenĭ turturelelĭ; să fi ĭubitor de aprópeluĭ tĕŭ, pre nimenea să nu urăştĭ, pre nimenea să nu zavistuieştĭ. Niměnuĭ rĕŭ să nu gândeştĭ, ci pre toţĭ într'un chip să ĭubeştĭ. Cum ĭubeştĭ binele tĕŭ, aşa şi al altuĭa. Şi de perdĭ, pentru păcat, pre Christos soţul tĕŭ şi nu-L vedĭ întru inima ta, atuncĭ să doreştĭ şi să jăleştĭ după Dînsul. Şi nicĭ odinióră pre lemn verde, adecă pre dulceţile acesteĭ lumĭ, să nu şedĭ, ci pre uscat, adecă pre post, pre fóme, pre sete, pre trudă, pre tânguire, pre suspinurĭ, până când veĭ afla ĭarăşĭ pre Christos, mirele sufletuluĭ tĕŭ cel ĭubit şi veselia ta cea de vecĭ. Alt soţ, adecă pre satana, să nu primeştĭ, nicĭ să te apropiĭ de dînsul cu curvia, ci numaĭ pre soţul cel adevĕrat, adecă pre Christos, să

Iubeștĭ și de Acela să te lipeștĭ cu tótă nădejdea și cu credința, căcĭ aceĭa ce petrec în curățíe și întru viață grea cu scîrbe, cu fóme și cu sete, aceĭa închină luĭ Dumnedĕŭ sufletele lor ca pre o turturea curată.

Aveaŭ atuncea obicelŭ, că dacă nu duceaŭ turturele, duceaŭ doĭ puĭ de porumbĭ, căcĭ și acésta pasere este fórte întrégă, adecă blândă și fără de mânie, cum dice Dumnedĕŭ în sînta Evanghelie[1]): „Să fițĭ înțelepțĭ ca șerpiĭ și blândĭ ca porumbiĭ“. Precum șerpele are obicelŭ, când îl ucid, tot trupul lasă să-l omóre, numaĭ capul ascunde, așa și noĭ creștiniĭ să fim înțelepțĭ, avuția nóstră tótă și încă și trupul nostru să-l dăm spre mórte pentru dragostea luĭ Christos. Numaĭ credința nóstră să o ferim maĭ virtos de tóte și să nu o dăm. Și să fim ca purumbiĭ întru tóte blândĭ și fără de mânie. De câte orĭ de ĭ-aĭ lua puiĭ porumbuluĭ, nu se maĭ scîrbește, nicĭ lasă casa domnuluĭ sĕŭ. Așa și noĭ pentru Christos tóte să răbdăm: și primejdiĭ, și năpăștĭ, și scîrbe câte ne vin, orĭ dela Dumnedĕŭ, orĭ dela ómenĭ.

Cade-se a ști ĭarășĭ, ce făcea preotul cu aceștĭ doĭ porumbĭ. Pre unul din aceĭ doĭ porumbĭ junghia, ĭar pre altul sloboda de se ducea. Și acésta însemna cele dóuĕ firĭ ale luĭ Christos: firea cea Dumnedeéscă și cea omenéscă, căcĭ Domnul Christos a fost om deplin și Dumnedĕŭ deplin. Decĭ firea cea omenéscă, adecă trupul Sfinției Sale, s'a rĕstignit, a chinuit și a murit, ĭar Dumnedeirea a rĕmas slobodă de acestea de tóte, fără de chinurĭ, fără de durere.

A trela învĕțătură avem pre Simeon bĕtrânul, că

[1]) Mat. 10, 16.

scrie de dînsul Scriptura, că a fost om bun şi drept. De n'ar fi fost drept, n'ar fi avut darul Duhului Sfînt, nicî s'ar fi învrednicit să ía pre Christos în braţele sale. Şi tu, o omule, de veî să íaî pre Christos, nu trupeşte ca Simeon, ci dumneḑeeşte; nu în braţe, ci întru inimă; tu fi bun şi drept şi te teme de Dumneḑeŭ. Drept să fi, nu numaî când veî fi judecător să judecî cu dreptul, saŭ împărţitor să împarţî cu dreptul. Şi acésta să înţelegî şi să şti, că sufletul omuluî se chémă chip luî Dumneḑeŭ celuî nevĕḑut, íar trupul este pămênt şi íar merge în pămênt. Decî pentru-că este sufletul chip luî Dumneḑeŭ, pentru aceea este şi maî mare şi maî cinstit; íar trupul este maî jos şi maî mic decât sufletul, căcî sufletul pururea cércă cele cereştî şi învĕţăturile luî Dumneḑeŭ pofteşte şi íubeşte pururea să facă, íar trupul pentru-că este din pămênt, lucrurile cele pămênteştî íubeşte să facă, adecă să dórmă mult, să mănânce mult, să bea mult, să curvéscă şi alte lucruriî lumeştî pofteşte trupul să facă. Decî, ía spune-mî, omule, cel maî mare este maî bine să biruíască, saŭ cel maî mic? Maî bine este şi se maî cade să biruíască cel maî mare decât cel maî mic. Aşa este şi întru om: maî bine este să facă trupul pre voea sufletuluî, decât sufletul pre voea trupuluî. Acésta este dreptatea cu carea se chémă omul drept. Când plecî cel mic celuî maî mare, atuncî facî şi dreptate. Când face trupul pre voea sufletuluî, atuncî te chemî drept. Când trupul nu face nicî o poftă preste voea sufletuluî, atuncî eştî drept, atuncî te învredniceştî de íaî pre Christos ca şi Simeon.

Pentru aceea, íubiţilor, să ne grijim şi ḑiua şi nóptea să ne pocăim, să suspinăm şi să lăcrămăm, că

Dumnedeŭ este milostiv şi primeşte pre cela ce se pocăesc. Decĭ să ne jeluim şi să plângem pentru ale nóstre marĭ şi multe păcate, şi trupuluĭ voe să nu dăm, pentru ca să ne ierte Dumnedeŭ, a Căruia cinste şi închinăciune este în vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA 17 FEVRUARIE

Pentru mucenica sfintului şi marelui mucenic Teodor Tiron, ce se prăznueşte şi în sâmbăta d'intâiu a sfintului post.

În dilele împeraţilor Maximian şi Maximin, ce eraŭ elinĭ şi păgânĭ, multă frică şi nevoe era întru creştinĭ, căcĭ trimiseseră în tótă lumea cărţĭ cu mânie, şi cu cărţile trimiseseră şi domnĭ rĕĭ pretutindenea ca, creştinul care se va lepăda de Christos, mare cinste să dobândéscă dela împeraţĭ; iar cine va petrece în credinţa sa şi nu va vrea să se închine dumnedeilor, rĕutăţĭ şi muncĭ multe să pată. Decĭ unĭĭ din creştinĭ se duceaŭ şi înaintea tuturor mărturiseaŭ de Christos, cum că este Dumnedeŭ adevĕrat, şi cu multe muncĭ mureaŭ. Alţiĭ se temeaŭ şi de frică mergeaŭ şi se lepădaŭ de Christos şi se închinaŭ dumnedeilor. Iar câţĭ nicĭ cutezaŭ să mărturiséscă, nicĭ vreaŭ să se închine dumnedeilor, fugeaŭ prin munţĭ şi prin pustiĭ de se ascundeaŭ. Alţiĭ la arătare ţineaŭ păgâneşte, iar întru ascuns eraŭ creştinĭ.

Unul dintru aceştĭa era şi marele mucenic Teodor, carele se prăznueşte astă-dĭ. Creştin era şi el întru

ascuns, și gândea să ispitéscă in vre un chip să vadă, óre fi-va voea lui Dumnedeŭ să mărturiséscă?

Când a fost vreme de óste să pornéscă cu domnul lor, căci era și el ales pentru mintea și pentru bărbăția lui in céta ce se chema tironi, adecă cum dicem noi sutași, s'a sculat și a plecat cu domnul lor și s'a dus la Anadol într'un loc ce se chémă Evhaita.

Aprópe de acel loc era o pădure mare, și intru acea pădure era ascuns un șerpe mare, și de multă vreme locuia acolo, până se făcuse bălaur strașnic, și nimenea nu cuteza să trécă pre acele căi. Și copacii acelei păduri eraŭ roșii și despuéți, pre unde se trăgea acel șerpe. Mulți ómeni, de frica lui, își lăsaseră țerinile și viile ce eraŭ aprópe de acel loc, și mult rĕŭ păția tot locul acela dela acel șerpe.

Atuncea sfintul Teodor vrênd să ispitéscă și să vadă, óre este voea lui Dumnedeŭ să mărturiséscă de Christos, s'a dus intru acea pădure și umbla căutând să afle șerpele acela. Umblând călare prin pădure se ostenise, căci mult loc umblase de-l căutase. Deci se dedese in laturi puținel dela pădure, și descălecând se odihnea, și acolo odihnind a adormit.

O muere jupânésă ce o chema Evsevia, s'a întâmplat intru acea vreme de trecea pre acel loc. Dacă a vĕdut pre sfintul că dórme, s'a dus de l'a deșteptat și cu lacrimi a dis: O voinice, scólă și fugi de aicea de-ți este voea să fi viŭ, că aicea locuește un șerpe mare și gróznic, și nimenea nu cutézĕ să umble pre aicea; tu cum ședi intru acest loc? Atunci a grăit sfintul și a dis: Cine ești tu? Iar ea a rĕspuns: Eŭ sînt creștină și am avut aicea moșie dela părinții mei, dar de frica acestui șerpe, eŭ voiŭ să o părăsesc, căci mulți ómeni am vĕdut cu ochii mei, că i-a omorît

acest şerpe. Şi a dis către dinsa sfîntul: Jupânésă, nu te teme, nicĭ plânge, că Domnul meŭ Iisus Christos va călca puterea acestul şerpe şi vĕ va isbăvi de supărarea luĭ. Şi pentru binele ce mĭ-aĭ făcut de m'aĭ deşteptat, Dumnedeŭ să-ţĭ dea ĭarăşĭ moşia ta ce aĭ avut.

Aşa a grăit sfîntul şi îndată şĭ-a făcut cruce, a încălecat pe cal şi ĭar a purces în pădure. Cât a intrat în pădure, a şi audit sunetul şerpeluĭ, şi a strîns calul către sunet. A vĕdut că ieşa şerpele cu totul grózнic şi văpae de foc ieşa din gura şi din ochiĭ luĭ. Sfîntul dacă l'a vĕdut, şĭ-a făcut cruce şi îndată a strîns calul asupra luĭ, a ridicat suliţa, l'a lovit tocma în cap şi l'a pătruns de a trecut suliţa printr'însul. Iar şerpele de durere s'a izbit fórte tare şi se încolăcea de făcea chipurĭ gróznice, şi aşa a murit acolo. Atuncĭ sfîntul a ieşit vesel din pădurea aceea şi a cunoscut că este voea luĭ Dumnedeŭ să mărturiséscă de Christos; că precum a biruit acel şerpe straşnic, aşa gândea că va birui şi pre diavolul ce este şerpe nevĕdut. Aşa s'a izbăvit acel loc de şerpele acela.

Sfîntul s'a dus ĭar în locul unde era adunată óstea. Şi când a fost vremea să se închine domnul lor dumnedeilor şi să-ĭ tămâeze împreună cu tótă óstea sa, alţĭ slujitorĭ mergeaŭ de se închinaŭ, ĭar sfîntul Teodor şedea în cortul sĕŭ, pentru care lucru se cunoscu că este creştin.

Domnul oştilor dacă a înţeles că sfîntul este creştin, a adunat óstea tótă şi a dis către Teodor: Teodore, pentru ce nu te închinĭ dumnedeilor noştrĭ şi să-ĭ tămâezĭ? Aŭ dóră eştĭ creştin? Răspuns-a sfîntul cu multă îndrăznire şi a dis: Eŭ sînt creştin din-

tru'ntâiŭ; întru Christos cred, Aceluia mĕ închin şi-L tămâez. Domnul oştilor a ḑis către dînsul: Teodore, ţine-ţĭ cinstea ce aĭ şi vino de tămâéză, să nu fi urît astă-ḑĭ de tot neamul tĕŭ şi de toţĭ prietenĭĭ tĕĭ, şi numaĭ tu să te facĭ vrăşmaş împĕratuluĭ şi să paţĭ maĭ rĕŭ decât toţĭ óminiĭ. Decĭ tămâéză dumneḑeiĭ noştrilĭ şi-ţĭ ţine cinstea ce aĭ. Sfîntul a rĕspuns: Eŭ am spus la arătare că sînt creştin şi de Christos nu mĕ voiŭ lepăda; ĭarăşĭ ḑic că sînt creştin luĭ Christos mĕ închin şi preAcela tămâez. Domnul a ḑis: slujitoriĭ toţĭ sînt creştinĭ, dar pentru aceea tămâéză dumneḑeiĭ şi tot sînt slujitorĭ împĕratuluĭ. Acest cuvînt a ḑis voevodul, nu că dóră eraŭ creştinĭ slujitoriĭ, ci numaĭ să ispitéscă să vadă, aŭ dóră este şi alt cine-va creştin din óste? Sfîntul dacă a auḑit acest cuvînt a ḑis: Fieşte-carele ştie al cuĭ slujitor este; ĭar eŭ ştiŭ şi mărturisesc că sînt slujitor împĕratuluĭ din cerĭŭ. Eŭ Domnuluĭ Dumneḑeuluĭ meŭ Iisus Christos Fiĭuluĭ luĭ Dumneḑeŭ slujesc şi pre Acela am Domn şi Impĕrat.

Un vătaf din ceĭ cariĭ staŭ acolo, ce-l chema Posidon, a cuvîntat şi a ḑis către sfîntul Teodor: Are Dumneḑeul tĕŭ Fiŭ? Sfîntul a rĕspuns cu multă îndrăznire şi a ḑis: Are, şi acésta o spune David proroc ḑicênd: „Cu Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ s'aŭ întărit cerĭurile şi cu Duhul rostuluĭ luĭ tóte puterile lor". Voevodul a ḑis: Dar putea-vom, Teodore, să vedem pre Fiĭul Dumneḑeuluĭ tĕŭ ce ḑicĭ? Sfîntul a rĕspuns: De ţĭ-aĭ lăsa înşelăcĭunea ta acésta şi să fi creştin, atuncĭ aĭ pricepe căre este Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ. Posidonie a ḑis cu ocară: Dar de am pricepe care este Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, ce bine am dobândi, saŭ ce rĕŭ am păţi? Sfîntul ĭarăşĭ a ḑis: Nu este mult,

Posidonie, să laşi înşelăciunea ta şi să vii către adeverinţă, să laşi întunerecul şi să vii către lumină, să laşi slujba împăratului celui putred şi să slujeşti ca şi mine împăratului celui neputred. Atuncea s'a întors voevodul către Posidonie şi a ḑis: Să-l lăsăm în câtă-va vreme, dóră va socoti şi se va întórce.

Deci pre sfintul l'a lăsat, ĭar pre alţi creştinĭ a început a-ĭ întreba. Sfintul Teodor a mers după creştiniĭ aceia de-ĭ învĕţa să nu se lepede de Christos, şi le ḑicea: Fraţiĭ meĭ creştinĭ şi voiniciĭ împăratuluĭ ceresc, aĭ luĭ Christos, nu vĕ temereţi de muncĭ şi de muceniile aceste trecĕtóre, că numaĭ în vedere ce aŭ frică, ĭar dacă veţi cuteza să luaţi până în una saŭ până în dóuĕ muncĭ, de-aciia bucurie şi veselie vĕ va părea că sînt cele-l-alte. Socotiţi, fraţiĭ meĭ, să nu vĕ lepădaţi de Christos, că este gata să vĕ învrednicéscă împĕrăţieĭ ceriuluĭ. Ĭar de vĕ veţi închina dumneḑeilor, ce veţi dobândi? Trebue să muriţi, şi de veţi muri păgânĭ, amar va fi vóuĕ! Pentru aceea staţi, fraţiĭ meĭ, tarĭ şi biruitorĭ. Acestea şi altelea ca acestea le ḑicea sfintul de întărea creştiniĭ. Pre alţi creştinĭ a închis în temniţă.

Ĭar sfintul s'a dus preste nópte şi a pus foc într'o capişte păgânéscă a uneĭ dumneḑeóe ce-ĭ ḑiceaŭ elinĭĭ Irra, pentru ca să se arate, că nu numaĭ cu cuvîntul este creştin, ci şi cu lucrul; să arate păgânilor că eĭ se închină la lemne mute şi surde. Şi a fost zarvă mare întru acele ḑile în Evhaita pentru capişte în ce chip a ars.

Păzitorul capiştelĭ, ce-l chema Croind, vĕḑuse pre sfintul când aprinsese capiştea, şi temêndu-se să nu cadă cum-va greul pre dînsul, a luat pre sfintul, l'a dus înaintea judecătoruluĭ aceluĭ loc, ce-ĭ era

numele Pomblie, şi a ḑis către judecător: Jupâne Pomblie, acest om necredinclos a aprins biserica dumneḑeóeĭ nóstre Irra, şi a mărturisit şi înaintea voevoduluĭ că este creştin. Pentru aceea l'am adus înaintea ta, şi dumnéta veĭ face cu dînsul cum învaţă legea şi împĕraţiĭ. Atuncea cum a auḑit Pomblie degrab a şi trimis la voevodul oşteĭ şi a ḑis: pentru ce aĭ lăsat prc acest necredinclos de a aprins biserica Irreĭ? Rĕspuns-a voevodul: eŭ l'am lăsat pentru ca să se întórcă, ĭar nu pentru ca să aprindă biscrica. Judecător eştĭ acestuĭ loc, deci cum îţĭ este voea aşa fă cu dînsul, ca să se înveţe să nu ocărască pre fericiţiĭ dumneḑeiĭ noştriĭ. Atuncĭ a ḑis Pomblie către sfîntul, cu multă mânie: necredinclos slujitor, acésta este cinstea ce dedeşĭ marilor dumneḑeĭ? In loc să te închinĭ şi să tămâezĭ biserica mareĭ dumneḑeóe Irra, tu te duseşĭ de o aprinseşĭ? Cu ce îndrăznire merseşĭ de făcuşĭ fără-de-lege ca acésta, spurcatule om? Nu te temuşĭ de mânia Irreĭ? Nu te spăĭmântaşĭ de munca marilor dumneḑeĭ, nicĭ îţĭ fu frică de puterea împĕrătéscă? Ca şi cum ar fi morţĭ prieteniĭ împĕraţilor, aşa nici îĭ băgaşĭ în sémă. Acéstă cinste facĭ împĕraţilor pentru cinstea ce ţĭ-aŭ dăruit?

Sfîntul a rĕspuns fără de nicĭ o frică şi a ḑis: Eŭ sînt acela ce am ars capiştea Irreĭ, că am ispitit să véḑ óre este Irra cu adevĕrat dumneḑeóe, şi am véḑut că este nişte lemn mort şi nesimţit. Decĭ acéstă cinste se cade dumneḑeilor, căcĭ ochĭ aŭ şi nu véḑ, urechĭ aŭ şi nu aud, gurĭ aŭ şi nu grăesc, picĭóre aŭ şi nu umblă. Ce dumneḑeĭ sînt aceştia? Nişte lemne mute şi surde.

Atuncĭ judecătorul Pomblie neputênd rĕspunde sfîntuluĭ, a învĕţat să-l bată cu toege; şi dacă l'a bă-

tut, a ḑis către dînsul Pomblie: pentru-că mĕ arăt eŭ cu cuvinte bune către tine, pentru aceea te măreştĭ atâta; ĭar de te voĭŭ munci cu nişte muncĭ marĭ şi cumplite, atuncĭ fără de voea ta te veĭ pleca ḑiseĭ împĕrăteştĭ.

Sfîntul a rĕspuns: Cum nu primeştĭ tu cuvîntul meŭ, aşa nicĭ frica ta nu mĕ va speria pre mine. Frica ta va speria pre copiiĭ ceĭ micĭ, ĭar pre mine, care am puterea luĭ Christos, nu mĕ va speria, ci mĕ va veseli; şi nicĭ muncile tale, ce ḑicĭ, nu le am întru nimic, căcĭ puterea luĭ Christos adevĕratuluĭ Dumneḑeŭ mi le va uşura.

Ĭar Pomblie a ḑis: Teodore, tămâĕză dumneḑeiĭ ca să te izbăveştĭ de muncĭ şi de pedepsele ce veĭ să paţĭ. Sfîntul a rĕspuns: Fă orĭ ce-ţĭ este voea cu mine, că eŭ de Christos nu mĕ voĭŭ lepăda. Atuncĭ cum a audit Pomblie, a scîrşnit în dinţĭ ca un leŭ, şi cu mânie mare a ḑis către slujitoriĭ luĭ: luaţĭ pre acest spurcat, care nu mĕ ĭa în sémă nicĭ cât de puţin, şi-l duceţĭ de-l închideţĭ în temniţă şi pecetluiţĭ uşa cu pecetea mea; şi nicĭ pâne să nu-ĭ daţĭ, nicĭ apă, nicĭ alt nimic, până când va muri. Şi degrab l'aŭ luat şi l'aŭ dus în temniţă şi l'aŭ pus în legătură.

In ce chip le-a răbdat acestea tóte pentru dragostea luĭ Christos, aşa nicĭ Christos nu l'a lăsat, ci întru aceeaşĭ nópte i s'a arătat Christos şi ĭ-a ḑis: Fiĭ vesel, Teodore, voĭnicul Meŭ, nu te scîrbi nimic, nicĭ te mâhni pentru bătae ce aĭ răbdat pentru numele Meŭ, că Eŭ sînt pururea cu tine, şi preste puţine ḑile veĭ veni întru împĕrăţia Mea. Pentru aceea nicĭ bucate să nu ĭaĭ din mânile păgânilor, că darul Meŭ te va hrăni, şi te bucură şi te veseleşte.

Deci Christos aşa ĭ-a ḑis şi S'a suit în cerĭŭ, ĭar

sfîntul a rĕmas în temniță lăudând pre Dumneḑeŭ și cântând, și îngerii lui Dumneḑeŭ cântaŭ cu dînsul, atâta cât și temniceriĭ aŭ auḑit și le părea că sînt creștinĭ înlăuntru de cântă cu sfîntul. Și dacă s'aŭ dus aŭ vĕḑut ușa temnițeĭ încuétă și pecetea întrégă; ĭar dacă s'aŭ depărtat, ĭarăși aŭ auḑit glas ca de ómenĭ mulțĭ, până ce aŭ căutat pre o feréstră și aŭ vĕḑut mulțime de ómenĭ cu veșminte albe, carii cântaŭ cu sfîntul.

Atunci s'aŭ dus de aŭ spus lui Pomblie judecătoruluĭ și ĭ-aŭ ḑis: în temniță sînt creștinĭ și nu știm pre unde aŭ intrat. Cum a auḑit judecătorul s'a temut și degrab s'a dus cu toțĭ ómenii sĕĭ la temniță, și ostașiĭ toțĭ ĭ-a pus împrejurul temnițeĭ, ca de va fi vre un creștin să-l prindă. Iar el însuși a intrat în lăuntru, și dacă a intrat, glas de ómenĭ mulțĭ auḑea și pre nimenea nu vedea, numaĭ pre sfîntul legat și băgat în butuc. Dacă l'a vĕḑut s'a speriat fórte și ĭarăși a închis temnița. A învĕțat apoĭ pre temniceriĭ să-ĭ dea într'o ḑi câte puținea pâne și apă. Dacă a ieșit judecătorul de s'a dus de acolo, temniceriĭ aŭ adus bucate sfîntuluĭ, și sfîntul n'a vrut să le ĭa, ci le-a ḑis: Eŭ am din cerîŭ bucate pre Christos și puterea Luĭ. Iar bucatele vóstre cele spurcate nu-mĭ trebuesc.

A dóua ḑi a învĕțat judecătorul de a scos pre sfîntul din temniță, și dacă a stătut înaintea luĭ, a ḑis către dînsul judecătorul: ascultă-mĕ, ĭubite Teodore, și vino de tămâéză dumneḑeiĭ maĭ înainte de ce nu te muncesc, că mĕ jur pre puterea marilor dumneḑeĭ, că voĭŭ scrie la împĕrații să te pue arhiereŭ dumneḑeilor noștrĭ, să te avem toțĭ ca pre un părinte și maĭ mare; și cinste multă veĭ avea dela împĕrații.

Sfîntul dacă a auḑit, întâiŭ a rîs pentru arhieria ce-l ḑisese judecătorul; după aceea a rĕspuns ḑicênd: Judecător Pomblie, nu-ţi pac că cu nişte îmbunăturĭ şi minclunĭ ca acestea veĭ birui mintea mea. Adeverescu-ţĭ, că măcar foc de m'ar arde, măcar hĭare de m'ar mânca, măcar marea de m'ar îneca, măcar sabie de m'ar tăea, măcar tot trupul în milĭ de bucăţĭ de s'ar zdrumica, eŭ de Christos nu mĕ voĭŭ lepăda, până când voĭŭ fi cu sufletul şi până când voĭŭ fi viŭ. Pentru dragostea luĭ Christos voĭŭ răbda muncĭ şi mucenilĭ în tóte ḑilele. Iar acestea dacă a ḑis, judecătorul s'a mirat fórte de îndrăsnirea sfîntuluĭ, şi chemând pre domnul oştelĭ în laturĭ deosebĭ, l'a întrebat ce va face. Iar domnul a rĕspuns: judecător eştĭ acestuĭ loc, decĭ fă cum îţĭ este voea.

Atuncĭ a învĕţat Pomblie să facă o muncă sfîntuluĭ: să-l spânzure cu capul în jos şi cu unghiĭ de fer, ce le gătise de acea treabă, să strujască trupul sfîntuluĭ, până când orĭ să móră orĭ să tămâeze dumneḑeĭ. Şi atâta aŭ strujit muncitoriĭ pre sfîntul, până i s'aŭ vĕḑut ósele, şi aŭ ostenit muncitoriĭ strujind. Iar sfîntul alt nimic grăĭa, numaĭ cât cetea în taĭnă: Bine voĭŭ lăuda pre Dumneḑeŭ în tótă vremea, pururea lauda luĭ în gura mea.

Judecătorul Pomblie dacă a vĕḑut că nimic nu foloseşte, a ḑis să-l pogóre jos şi a grăit către sfînt: nu-ţĭ este ruşine, vaĭ de tine! a nădĕjdui într'un om ce a murit rĕŭ, în Iisus Nazarinénul? Într-Acela nădĕjdueştĭ, ce nicĭ Luişĭ nu Şĭ-a putut folosi? Sfîntul a rĕspuns: De aşĭ fi avut pururea acéstă ruşine, necredincîosule om, şi eŭ şi toţĭ creştiniĭ câţĭ nădĕjduesc într-u Christos! Într-acea vreme gâlcévă mare s'a făcut de mulţimile ómenilor, pentru

sfînt, şi judecătorul s'a temut să nu se facă vre o amestecătură între ómenĭ. Şi ĭar a grăit către sfînt şi a ḑis: să lăsăm cuvintele cele multe şi să ḑicem un cuvînt stătător: vrea-veĭ să tămâezĭ dumneḑeiĭ, aŭ veĭ să pătimeştĭ maĭ marĭ şi maĭ cumplite muncĭ de cât acestea? Sfîntul a rĕspuns: Spurcatule om şi plin de tóte vicleşugurile drăceştĭ, nu te temĭ de-Dumneḑeŭ, care ţĭ-a dat acéstă boerie, că încă îmĭ ḑicĭ să mĕ lépăd de Dumneḑeŭ şi să mĕ închin lemnelor celor mute şi surde? Atuncĭ a lăsat judecătorul pre sfînt, să se maĭ gândéscă ce va face. Trecênd cât este un cĭas, a ḑis ĭarăşĭ către dînsul: maĭ bine este să fi cu noĭ, saŭ cu Christos? Sfîntul a rĕspuns: Cu Christos am fost, sînt şi voĭŭ fi.

Decĭ dacă a vĕḑut judecătorul că nimic nu póte face, nicĭ îl maĭ póte întórce, ci maĭ multă zarvă se face, a judecat să pérdă pre sfîntul, şi a scris acéstă judecată: Pentru-că Teodor, vrăşmaşul ḑiseĭ împărăteştĭ, s'a lepădat de dumneḑeiĭ noştrĭĭ şi a creḑut în Christos cel rĕstignit, pentru aceea am judecat să-l ardeţĭ de tot, în cât nicĭ pămêntul să nu ĭa trupul luĭ, ci să-l mănânce focul, căcĭ şi el a ars biserica Irreĭ.

Degrab l'aŭ luat muncitoriĭ şi l'aŭ dus legat până la locul cel de perḑare. Sfîntul s'a descins de brîŭ, s'a desbrăcat de veşmêntul ce avea şi s'a desculţat de încălţăminte. Muncitoriĭ aŭ vrut să-l rĕstignéscă la pămênt, să nu se spae cum-va. Dar sfîntul n'a vrut, ci a ḑis: Lăsaţi-mĕ nerĕstignit, că Christos Cela ce mĭ-a dat putere de am răbdat alte muncĭ, Acela mĕ va întări de voĭŭ răbda şi focul. Şi nu l'aŭ rĕstignit, ci l'aŭ lăsat slobod.

Iar sfîntul ridicând mânile către Dumneḑeŭ şi cu

lacrimĭ rugându-se a ḑis: Dómne Iisuse Christóse, unul născut Fiiul Părinteluĭ ceresc, Cela ce pentru a nóstră mântuire Te-aĭ pogorît din cerĭŭ şi aĭ venit pre pământ, mulţămescu-Ţĭ că m'aĭ învrednicit de am răbdat muncĭ şi pedepse pentru sfînt numele Tĕŭ. Proslăvescu-Te, că-mĭ dăruişĭ să mĕ aséměn muncilor Tale; mărescu-Te, că mĕ întărişĭ să mărturisesc pentru dragostea Ta. Învredniceşte-mĕ, Dómne Christóse, şi împĕrăţieĭ Tale. Cum am răbdat eŭ muncĭ pentru numele Tĕŭ, aşa şi Sfinţia Ta mĕ proslăveşte întru împĕrăţia Ta. Adu-Ţĭ aminte, Dómne, şi de voĭniciĭ acela ce aŭ fost cu mine în închisóre şi în legăturĭ pentru numele Tĕŭ, cariĭ sînt şi acum. Învredniceşte-ĭ şi pre acela să mărturiséscă şi să ia mórte pentru dragostea Ta, ca şi mine. Şi grăind sfîntul către Dumneḑeŭ aceste cuvinte, acolo era un creştin întru ascuns, ce-l chema Cleonic, carele căuta către sfîntul şi lăcrăma. Sfîntul a ḑis către dînsul: Frate Cleonice, aştepta-te-voĭŭ; vino! Aşa a ḑis sfîntul şi iar a început a se ruga luĭ Dumneḑeŭ şi a ḑice: Dómne Christóse, Cela ce întâĭŭ Sfinţia Ta aĭ arătat acéstă mucenie pre cruce, de aĭ luat mórte pentru mântuirea nóstră, ca să ne arăţĭ cale la împĕrăţia cerĭuluĭ, primeşte şi acéstă mică muncă ce o rabd nădĕjduind întru Tine, şi ia sufletul meŭ întru împĕrăţia Ta cea netrecută şi-l împreună cu sufletul mucenicilor Tĕĭ.

Aceste cuvinte a ḑis sfîntul şi îndată a sărit în văpaca foculuĭ aceluĭa ce ardea, lăudând pre Dumneḑeŭ. Iar Dumneḑeŭ pentru ca să arate minune, să se proslăvéscă mucenicul, a tocmit acest lucru: văpaea foculuĭ aceluĭa s'a făcut ca o cămară şi numaĭ cât a încunjurat trupul sfîntuluĭ, şi nimic nu l'a ars.

Iar sfîntul lăudând şi preamărind pre Dumneḑeŭ, şĭ-a dat sufletul sĕŭ în mânile luĭ Dumneḑeŭ.

Jupânésa aceea de carea am pomenit maĭ înainte că a deşteptat pre sfîntul şi ĭ-a spus de şerpe, aceea a cumpărat trupul sfîntuluĭ cu multă cheltuĭală şi l'a dus la moşia sa în Evhaita, şi în tot anul făcea praznic sfîntuluĭ, şi-l avea de ajutor întru tóte nevoile; şi nu numaĭ ea, ci şi toţĭ bolnavĭĭ dintru acel loc, avea-l doftor sufletesc, nu numaĭ ceĭ de aprópe, ci şi ceĭ de departe şi din tótă lumea.

Pentru aceea ascultaţĭ cu tótă rîvna şi una din minunile sfinţieĭ sale ce a făcut, pentru ca să luaţĭ şi plată dela sfîntul ce-l prăznuim astă-ḑĭ. Dacă a murit Constantin împĕrat, acela bunul şi sfîntul, aŭ stătut împĕraţĭ treĭ feciorĭ aĭ luĭ; ĭar după dinşiĭ a stătut împĕrat Iulian călcătorul de lege. Maĭ înainte de ce nu era împĕrat acest Iulian, la arătare se făcea şi se arăta că este creştin, ĭar întru ascuns era păgân, căcĭ se temea fórte de unchĭu-sĕŭ Constantin împĕrat. Dar dacă a murit şi el şi feciorĭĭ luĭ, şi a încăput la împĕrăţie, tóte rĕutăţile câte avea ascunse, le-a dat la ivélă. Între alte rĕutăţĭ ce făcea creştinilor, gândit-a şi acésta: în sĕptĕmâna acésta ce a trecut toţĭ creştinĭĭ aŭ avut post mare. Şi vrênd el să spurce bucatele Ţarigradului, cu sângele ce junghia de făcea jertfă idolilor, a chemat pre ispravnicul cetăţeĭ şi ĭ-a ḑis: Ascultă-mĕ, vornice. Marĭĭ dumneḑeĭ mĭ-aŭ adus aminte un lucru: pentru-că creştinĭĭ pre noĭ nu ne ascultă nicĭ cu bine nicĭ cu rĕŭ, să facem o tocmélă ca să ne asculte şi fără de voea lor. Dă învĕţătură să nu se vîndă alte bucate în cetate, fără numaĭ bucate împĕrăteştĭ, şi acelea să fie spurcate cu sânge din jertfa idolilor, dóră aşa ni se vor pleca cre-

ştiniĭ, şi acest lucru să fie cu taĭnă, să nu prindă de veste. Aşa a ḑis împĕratul Iulian. Iar ispravnicul a rĕspuns împĕratuluĭ: pre puterea marilor dumneḑeĭ, dumneḑeesc este acest sfat, iar nu omenesc. Facevoĭŭ, împĕrate, cum ḑiseşĭ. Şi degrab a învĕţat ce a fost ḑisa împĕratuluĭ.

Creştiniĭ nu ştiaŭ nicĭ pricepeaŭ sfatul cel rĕŭ al spurcatuluĭ împĕrat. Dar marele sfetnic şi marele puternic Dumneḑeŭ, n'a lăsat pre ómeniĭ Sĕĭ să se spurce cu un sfat rĕŭ şi necurat ca acela, ci a trimis pre sfíntul marele mucenic Teodor Tiron la patriarhul Ţarigraduluĭ, ce-l chema Evdoxie. Decĭ s'a dus sfíntul şi l-a ḑis, nu in somn, ci aeve: Episcópe, să ḑicĭ creştinilor să nu cumpere bucate de cele împĕrăteştĭ, că sínt spurcate cu sânge din jertfa idolilor. Patriarhul a rĕspuns: Dar ce vor mânca ómeniĭ, că postesc şi sínt flămânḑĭ? Sfíntul a ḑis: Să mănânce colivă. Patriarhul a întrebat: Ce este aceea coliva? căcĭ până atuncĭ nu era colivă, nicĭ se pomenea. iar sfíntul a ḑis: Ferbe grâŭ şi împarte creştinilor să mănânce. Acésta este coliva. In locul nostru, la Evhaita, aşa se chémă grâul fert. Patriarhul a ḑis: Dar cine eştĭ tu, sfíntul luĭ Dumneḑeŭ? Ce aĭ venit la un păcătos ca mine? Spune-mĭ numele tĕŭ. Rĕspuns-a sfíntul: Eŭ sínt Teodor Tiron mucenicul din Evhaita, şi m'a trimis Dumneḑeŭ să-ţĭ spuĭŭ sfatul necredincĭosuluĭ Iulian, şi pentru aceea să facĭ cum îţĭ ḑic.

Decĭ cum maĭ degrab s'a sculat patriarhul de a tocat şi a strîns toţĭ creştiniĭ. Le-a spus videnia ce vĕḑuse, şi aşa a făcut de a fert grâŭ şi a împărţit tuturor creştinilor in Ţarigrad, şi n'aŭ maĭ cumpĕrat nimenea din bucatele cele împĕrăteştĭ, până s'aŭ îm-

puţit de le-aŭ aruncat în mare; şi aşa a fost amăgit spurcatul împĕrat, şi mai vîrtos diavolul, în sfatul acela ce făcuse.

Pentru acest lucru şi pentru binele ce a făcut, prăznuim astă-dĭ pomenirea sfinţiei sale. Şi alte minuni multe a făcut acest sfînt. Pre feciorul unei sărace l'a scos din robia Turcilor. Cine ce perdea şi mergea în Biserica sfinţiei sale de dormea, degrab afla, fie unde vrea fi. Pre'nişte slujitori i-a îngrozit să se ferească să nu prade. Pre nişte ómeni ce eraŭ să se înece în mare, i-a izbăvit. Şi alte minuni mari şi minunate a făcut întru slava Tatălui şi a Fiiului şi a Duhului Sfînt, ce este o dumnedeire şi o împĕrăţie, pentru a căreea milă şi dar, să dobândim şi noi binele de veci şi împĕrăţia cerului. Amin.

CAZANIE

LA 9 MARTIE

Pentru mucenia sfinţilor patru-dieci de Mucenici ce aŭ pătimit în Sevastia.

În dilele lui Lukian împĕrat, fórte era gonire şi urgie mare asupra celor carii credeaŭ în Iisus Christos, pre carii îi nevoiaŭ silindu-i să se lase de Christos şi să se închine idolilor. Deci, carii se vor lăsa de Iisus Christos şi vor aduce jertfă idolilor, să-şi ţie slujba şi dregătoria ce aveaŭ; iar carele se va închina şi va crede în Iisus Christos, să i se ia slujba şi apoi să se dea muncilor, să fie muncit şi omorît cu mórte rea.

Atunci eraŭ patru-dieci de voinici, toţi într'o sluj-

bă, şi eraŭ creştinĭ drepţi. Agricolae era eghimon, domnea preste acea parte de loc şi era perdător şi ucigător de creştinĭ, gata către slujba draculuĭ. Prinşi şi în mâna eghimonuluĭ aduşi fiind aceĭ patru-decĭ de voĭnicĭ — şi anume: Sihie, Meliton, Iraclie, Smaragd, Domnos, Eunichie, Uale, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ión, Xantie, Ilian, Sisinie, Chirie, Aghie, Aetie, Flavie, Acachie, Ecdichie, Lisimah, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Dometian, Gaie, Gorgonie, Eutihie, Atanasie, Chiril, Sacherdon, Nicolae, Ulerie, Filoctim, Severian, Hudie, Candit—, şi siliţi fiind să se închine şi să aducă jertfă idolilor, a început eghimonul a grăi lor cu învĕţătură şi cu îndrăsnire dicênd: Cu vitejia vóstră când mergéţi la rĕsboiŭ şi cu cuvîntul şi îndrăsnirea vitejieĭ vóstre, birueaţi tóte oştile şi făceaţi isbândă tuturor oştilor. Arătaţi acum cu cuvîntul vostru şi credeţi d'impreună legeĭ împĕratuluĭ, vĕ închinaţi şi aduceţi jertfă dumnedeilor, maĭ înainte până nu dobândiţi muncĭ.

Sfinţiĭ aŭ rĕspuns dicênd: Muncitorule, de ne-am bătut noĭ pentru un împĕrat muritor şi tot am biruit, cum tu singur mărturiseştĭ, dar cu cât maĭ mult pentru Cel fără de mórte ni se cade să ne nevoim ca să biruim ale tale cazne, rele năravurĭ şi vicleniĭ? Iar Agricolae eghimonul a grăit: Una din dóuĕ vĕ este înainte: saŭ să vĕ închinaţi dumnedeilor, saŭ să luaţi muncĭ. Decĭ carele din voĭ se va pleca, cinstea cea d'intâiŭ va dobândi, iar carele nu va aduce jertfă dumnedeilor noştriĭ, lua-i-se-va slujba d'impreună cu viaţa şi se va da muncilor; socotiţi-vĕ de vĕ alegeţi vre un folos vóuĕ.

Sfinţiĭ aŭ dis: De folosul nostru Dumnedeŭ gri-

jește. Eghimonul iar a ḑis: Nu grăireți multe, ci diminéță să aduceți jertfă dumneḑeilor. Apoi a învĕțat să-i bage în temniță.

Fiind sfinții în temniță, își plecară genunchile și se rugaŭ către Domnul Dumneḑeŭ grăind: Izbăvește-ne, Dómne, din ispită și de smintéla celor ce fac fără-de-lege. După aceea aŭ început a cânta Psalmul nóuĕ-ḑeci: „Carele petrece întru ajutorul înălțatului“ și la sfirșitul Psalmului ḑiseră Amin, și s'aŭ rugat neîncetat până în meḑul nopței. Începĕtorul Psalmilor era sfîntul Chirion, iar la rĕspuns era sfîntul Candit și Domnos. Și li s'a arătat lor Mântuitorul Christos și le-a ḑis: Îndemnați, că nevoința vóstră este bună. Cela ce va răbda până în sfîrșit, acela se va mântui. Toți auḑiră glasul acela și eraŭ înfricoșați și fără de somn petrecură până diminéța.

Diminéța chemând eghimonul pre toți soții lui, le-a ḑis să aducă pre toți cei 40 de sfinți. Deci aducêndu-i aŭ stătut înaintea eghimonului și a început a grăi catre dinșii eghimonul și a ḑis: Nu vĕ amăgesc, ci vĕ spulŭ ce este adevĕrat: câți voinici sînt sub ținerea mea, nu sînt așa ca voi, nici așa viteji, nici așa înțelepți, nici așa frumoși, nici nu-mi sînt așa dragi ca voi; deci vĕ grăesc, să nu cum-va dragostea vóstră să se întórcă în urîciune și în pizmă. Iată voea la voi este, saŭ să mĕ îndrăgiți, saŭ să mĕ urîți. Iar sfîntul Candit a rĕspuns, grăind: Cum ți este voea năravului tĕŭ, tu așa ḑici, pizmașule și amăgitorule. Ḑise iar eghimonul: Dar nu ḑiseŭ că aveți voe saŭ să mĕ îndrăgiți, saŭ să mĕ urîți? Sfîntul Candit a rĕspuns, grăind: Pre tine urîm și pre Dumneḑeŭ îndrăgim. Tu, pizmașule care aĭ aruncat urgie pre numele lui Dumneḑeŭ cel nevĕḑut, cum

indrăzneştĭ de ḑicĭ să te ĭubim noĭ pre tine, necuviosule, mincinosule şi stăpânul întunereculuĭ ce eştĭ? Cum nu cunoştĭ pre Dumneḑeul cel viŭ, Care a făcut cerĭul şi pământul din nimic?

Decĭ dacă a auḑit acestea eghimonul, a răcnit ca un leŭ şi a invĕţat în obeḑĭ şi în lanţurĭ să-l bage şi să-l ducă în temniţă. Sfîntul Chirion a ḑis: N'aĭ tu nicĭ o voe să ne munceştĭ pre noĭ, numaĭ a ne întreba. Atuncea a ḑis eghimonul ca, deslegaţĭ, adecă sloboḑĭ să-l bage în temniţă, şi a invĕţat pre temnicerĭ, cu tărie să-l păzéscă; şi aştepta venirea cralului.

Tótă ḑiua şi tótă nóptea îl învĕţa pre dînşiĭ sfîntul Chirion şi le ḑicea acestea: Dupĕ tocméla luĭ Dumneḑeŭ, soţĭ am fost şi la o slujbă în puţină vreme; decĭ acum să nu ne despărţim unul de altul, ci cum am petrecut într'un suflet şi într'o înţelepcĭune, aşa şi muncĭ să luăm, ca să ne aflăm toţĭ marelui împĕrat Dumneḑeŭ.

Dacă aŭ trecut şépte ḑile, fiind sfinţiĭ în temniţă, a venit cralul din Kesaria şi intrând în Sevastia a opta ḑi, a şedut la judecată cu eghimonul şi a poruncit să aḑucă pre sfinţĭ. Aḑucêndu-i, pre cale îĭ învĕţa sfîntul Chirion grăindu-le: Să nu ne spălmîntăm fraţilor, ci să ne aḑucem aminte când eram la rĕsboĭŭ, ne rugam luĭ Dumneḑeŭ şi ne ajuta nóuĕ şi birulam. Aḑuceţi-vĕ aminte când ni se întîmpla nóuĕ rĕsboĭŭ mare, toţĭ fugeaŭ, numaĭ aceştĭ patru-ḑecĭ în mijlocul rĕsboĭului ne aflam, şi cu lacrimĭ ne rugam luĭ Dumneḑeŭ, şi Dumneḑeŭ ne da nóuĕ putere, pre unĭĭ dintru dînşiĭ ucideam, pre alţiĭ goneam şi nicĭ unul din noĭ rane n'a dobândit, dintru atâtea noróde; iar acuma treĭ sînt de se bat cu noĭ: satana, cralul şi eghimonul, şi toţĭ sînt unul, şi nu s'a

vĕḑut unul pre patru-ḑecĭ să birulască. Decĭ să ne rugăm luĭ Dumneḑeŭ, cum şi maĭ înainte când ḑiceam Psalmul nóuĕ-ḑecĭ: „Carele petrece întru ajutorul înălţatuluĭ". Şi acum ĭar acest Psalm să ḑicem, că ne va auḑi şi ne va ajuta. Şi ĭar aŭ ḑis; şi toţĭ se adunaŭ la privire să vadă.

Stând toţĭ înaintea craĭuluĭ şi a eghimonuluĭ, craĭul căutând spre dînşiĭ a grăit şi-ĭ nevoea, ḑicênd: Carele va vrea să se plece mie şi legeĭ mele, îl voĭŭ dărui cu cinste multă şi cu alte daruri de ajuns; ĭar de nu, una din dóuĕ să vĕ alegeţĭ: cel carele va aduce prinos dumneḑeilor noştriĭ, mare cinste va dobândi, ĭar carele nu se va pleca, lua-i-se-va briul şi slujba d'impreună cu viaţa, şi se va da muncilor.

Iar unul din voĭnicĭ anume Candit, a rĕspuns ḑicênd: Ĭa-ne brînele nóstre şi trupurile, că nimic nóuĕ decât Christos altă cinste nu ne trebue. Atuncea craĭul a ḑis şi a poruncit, cu petri preste gurĭ şi preste feţele lor să-ĭ bată. Sfîntul Candit a ḑis: Tocmitorul întunereculuĭ şi a tóte fără-de-legile învĕţător, începe de fă să-ţĭ vedem muncile tale. Şi răcnind craĭul spre slugile luĭ le-a ḑis: O, rele slugĭ! Pentru ce nu faceţĭ curênd învĕţătura mea cum v'am poruncit? Decĭ luând slugile petri să bată pre sfinţĭ, voea luĭ Dumneḑeŭ întorcea petrile de se băteaŭ singurĭ unul pre altul, de se sfărîmaŭ ca vaĭ de eĭ. Sfinţiĭ vĕḑênd ce era, aŭ luat îndrăznire. Se aprindea de mânie craĭul şi luând o pétră a aruncat să lovéscă pre unul din sfinţĭ, să-ĭ sfărame luĭ faţa; dar pétra s'a întornat spre eghimon şi ĭ-a sfărîmat luĭ faţa. Atuncĭ a ḑis sfîntul Chirion: Luptă-se cu noĭ vrăşmaşiĭ noştriĭ, şi eĭ nu putură, ci căḑură; adevĕrat armele lor intrară în inimile lor şi arcele lor să sfărîmară.

Eghimonul a ḑis: Aşa să-mĭ ajute dumneḑeiĭ meĭ, că cu nişte farmece făcură acestea. Iar sfintul Domnos a grăit. Noĭ cu farmece n'am făcut, ci Dumneḑeul nostru veni şi ne cinsti, iar faţa vóstră tără de cinste o făcu: Nu te ruşinezĭ diavole întunecate? Capul draculuĭ tu eştĭ şi cu craĭul împreună amândoĭ slugile draculuĭ sînteţĭ. De n'aţĭ creḑut cu muncile ce aţĭ început întâĭŭ, începeţĭ şi de acum altele. Slugile aŭ grăit către sfinţĭ: Neînţelepţilor şi cu tóte gândurile înstreinaţĭ de dumneḑeiĭ noştriĭ, pentru ce nu aduceţĭ prinos dumneḑeilor? Sfintul Chirion a ḑis: Noĭ luĭ Dumneḑeŭ ne închinăm, adecă Părinteluĭ şi unuĭa născut al luĭ Fiŭ Iisus Christos şi Duhuluĭ Sfînt Dumneḑeŭ, adevĕrat în treĭ feţe preamărit, şi poftim şi ne nevoim să facem voea luĭ, şi pentru chinurile nóstre vom lua cununĭ neputrede şi vom birui ale vóstre rele năravurĭ. Atuncĭ craĭul a poruncit să-l bage în temniţă până se va socoti de dînşiĭ.

Deci băgându-l în temniţă, iar a început sfintul Chirion a cânta şi cu toţĭ cela-l-alţĭ grăind Psalmul acesta: „Către tine ridicaĭŭ ochiĭ meĭ cela ce locueştĭ în cerĭŭ". Şi cântând tot Psalmul, şi după rugăciune, la al şeselea cĭas din nópte a strălucit în temniţă lumină fórte mare, şi glas a fost către dînşiĭ şi li S'a arătat lor Domnul de le-a grăit: Cine va crede Mie de ar şi muri, viŭ va fi. Indemnaţĭ şi nu vĕ temereţĭ de muncile lor, că în puţină vreme sînt. Pătimiţĭ puţinel pentru lege, ca să vĕ încununaţĭ. Şi a fost în nóptea aceea toţĭ bucurându-se de arătarea luĭ Dumneḑeŭ.

Iar dacă s'a făcut ḑiuă—a nóua ḑi—a învĕţat să-l aducă pre sfinţĭ din temniţă. Aducêndu-l, aŭ stătut înaintea muncitorilor şi le-aŭ ḑis: Ce veţĭ să faceţĭ,

faceţi. Atunci acelor muncitori li s'a arătat şi dracul, în mâna cea dréptă ţiind sabie, iar în stânga sulița, şi a grăit la urechea lui Agricolae eghimonul: al meu eşti, înbărbătéză-te. Atunci a învăţat eghimonul ca, legaţi în fiare să-i ducă bătându-i şi împingêndu-i să-i bage într'o baltă mare împreună pre toţi.

In vremea aceea, când aŭ fost munciţi sfinţii mucenici, era ger mare. Ducêndu-i, i-aŭ băgat în mijlocul băltei. Fiind gol, gerul geros şi vreme lute de către séră fiind, pus-a împrejurul lor stréjă ostaşii şi cu temniceriĭ. Iar căpitanii lor aŭ făcut bae caldă aprópe de lezer şi o aŭ aprins; şi care dintru dînşii se va lăsa de Christos, să intre în bae. Era ciasul întâiŭ din nópte. Aŭ pătimit sfinţii de ger şi s'aŭ înghe-ţat trupurile lor şi se spărgeaŭ. Unul din numĕrul celor patru-dĕci a ieşit la ţărmurĭ şi a intrat în bae, şi dacă s'a încălḑit, îndată s'a topit şi s'a risipit trupul ca céra şi şi-a lepădat sufletul lui.

Iar sfinţii dacă aŭ vĕḑut pre acela că a fugit, aŭ ḑis cu o gură şi cu un glas: Nu te mânia, Dómne, până în sfîrşit. Şi dacă şi-aŭ plinit rugăciunile, pre la al treilea cias din nópte, a strălucit sórele împrejurul lor cu dogorélă, s'a topit ghéţa şi s'a făcut apa caldă.

Toţi strejariĭ adormiseră; numaĭ un temnicer de aĭ căpitanilor era deşteptat şi strejuea. Auḑind pre eĭ rugându-se, gândea de cela ce a intrat în bae, cum s'a topit de căldură ca céra şi cum s'a risipit, iar aceştia până acum sînt viĭ. Vĕḑênd lumină la dînşii şi căutând spre cerîŭ să vadă de unde vine lumina, a vĕḑut cununi, pogorându-se din cerîŭ spre sfinţii patru-ḑeci, şi s'aŭ pus în capetele sfinţilor trei-ḑeci

şi nóuĕ, ĭar una umbla prc apă. Înţelegênd că unul dintru dînşiĭ a perit, cela ce a intrat în bae, şi n'are parte cu dînşiĭ, a deşteptat strejariĭ cariĭ eraŭ cu dînsul, s'a desbrăcat, şĭ-a aruncat haĭnele luĭ spre dînşiĭ, a sărit de a intrat în lezer şi a strigat grăind: Şi eŭ de acum sînt creştin. Şi a intrat în mijlocul lor şi a ḑis: Dómne, Dumneḑeule Iisuse Christóse, miluêşte-mĕ, că eŭ cred şi Te mărturisesc că Tu eştĭ Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ. Cum aŭ creḑut aceştĭa şi eŭ cred. Împreunézĕ-mĕ cu dînşiĭ şi mĕ învredniceşte să iaŭ muncĭ şi ispite, ca puterea draculuĭ să o biruesc.

Atuncĭ dracul biruit fiind s'a dus la bărbaţiĭ aceĭa cu mânile legate şi se văeta: O vaĭ de mine! o vaĭ de mine! cum fuĭŭ biruit de bărbaţiĭ aceştĭa şi fuĭŭ de toţĭ ruşinat şi n'am nicĭ un suflet, nicĭ slugă. Atuncĭ Chirion a ḑis: Cine este Domn mare ca Dumneḑeul nostru, Tu eştĭ Dumneḑeŭ, Care facĭ minunĭ Însuţĭ, şi numĕrul celor patru-ḑecĭ aĭ plinit. Şi a început a cânta: Mântueşte-mĕ, Dómne, că se impuţină prea cuviosul.

Diminéţa a fost venirea acelor necuraţĭ muncitorĭ şi aŭ vĕḑut pre temnicer în mijlocul lor fiind şi aŭ întrebat pre ostaşĭ: Ce a vĕḑut, de a făcut acésta? Iar eĭ aŭ grăit: Noĭ ostaşiĭ, de somn, ca niştе morţĭ am fost, ĭar el tótă nóptea a strejuit, şi de grab ne-a deşteptat pre noĭ şi am vĕḑut lumină mare spre dînşiĭ acolo. El degrab şĭ-a aruncat haĭnele luĭ spre feţele nóstre şi s'a dat între eĭ şi a strigat şi a ḑis: Eŭ sînt creştin. S'aŭ umplut de mânie muncitorĭĭ şi aŭ învĕţat să-l tragă pre eĭ la ţĕrmurĭ şi cu parĭ să le frângă fluerile.

Unuĭa îĭ era mumă-sa acolo, că era fiul eĭ mal tĭnĕr decât toţĭ, şi se temea ca nu cum-va de frică să

se lepede de Christos, şi era neîncetat căutând spre dînsul şi-şĭ ridica mânile spre cerĭŭ, grăind: Fiĭul meŭ dulce şi ĭubit, încă maĭ rabdă puţinel, ca să fi desăvîrşit. Nu te teme; ĭată Christos înainte îţĭ este şi îţĭ va ajuta.

Sfărîmând pre sfinţĭ, aceştĭa îşĭ dedeaŭ sufletele şi grălaŭ: Sufletele nóstre ca o pasere se izbăvirĕ de cursa vînătoruluĭ. Adevĕrat, cursa se zdrobi şi noĭ mântuiţĭ furăm. Ajutorul nostru dela Dumneḑeŭ cel ce a făcut cerĭul şi pămêntul. Şi toţĭ d'impreună aŭ ḑis: Amin, şi şĭ-aŭ dat sufletele.

Pre fiul acelĕĭ maĭcĭ îl chema Meliton. S'a dat poruncă de către muncitorĭ ca să aducă cară să încarce trupurile sfinţilor şi să le bage pre gura unuĭ rîŭ. Decĭ pre alţiĭ ĭ-aŭ încărcat, ĭar pre acel tînĕr l'a lăsat, nădĕjduindu-se că va trăi şi va fi viŭ. Dar muma luĭ vĕḑênd numaĭ pre acela lăsat, a lepădat neputinţa muerească, a luat bărbătească înţelepcĭune şi putere şi şĭ-a luat fiul în umere, nevoindu-se să ajungă carul cu sfinţiĭ. Ducêndu-l mumă-sa, tînĕrul şĭ-a dat sufletul sĕŭ şi l'a dus mumă-sa şi l'a pus în car de-asupra tuturor.

Muncitoriĭ aŭ aprins foc să le ardă sfintele trupurĭ, dar n'aŭ ars. Decĭ s'aŭ socotit şi aŭ ḑis între eişĭ: Aceste trupurĭ de se vor afla aşa, le vor lua creştinĭĭ şi vor umplea tótă lumea. Să mergem drept aceea să le aruncăm în apă; şi le-aŭ aruncat. Insă móştele sfinţilor s'aŭ adunat tóte la un loc şi nicĭ pre unul n'a înecat apa.

După a treĭa ḑi s'aŭ arătat episcopuluĭ cetăţeĭ ḑicênd: Să fie păzite trupurile nóstre şi să ne scóteţĭ din apă. Luând episcopul cétă de voĭnicĭ buniĭ credincioşĭ şi mergênd aŭ stătut la gura riuluĭ, şi ĭată

strălucea trupurile sfinţilor în apă ca nişte făclii, şi unde era de stau trupurile, lumină la dînsele s'a arătat; şi aşa s'au adunat sfintele móşte şi le-au pus în coşcuge.

Intru acest chip au pătimit şi s'au sfîrşit sfinţii mucenici, şi luminéză ca nişte luminî lumei. Cine îi rógă cu credinţă, sînt ajutor a tótă lumea, cu îndrăznirea ce au dobândit la Dumneḑeu, a Căruia este slava în veci vecilor. Amin.

CAZANIE

LA 25 MARTIE

La Buna Vestire a prea sfintei stăpâne noastre şi preacuratei Fecióre Maria.

Astă-ḑi ca un tunet a intrat glas de bucurie în tóte semînţiile ómenilor pre pămînt, s'a arătat mântuirea în casele ómenilor celor păcătoşi şi a strălucit lumina celor întunecaţi. Marî şi minunate lucrurî s'au arătat astă-ḑi în lume. Veste nóuă s'a auḑit astă-ḑi, carea nicî odinióră nu s'a auḑit, că Dumneḑeu cel nevěḑut, în pântece de Fecióră a locuit, cu trup dintru dînsa S'a îmbrăcat, în lume S'a arătat şi cu ómenii a petrecut, pre Carele mulţi împěraţi şi prorocî de demult au dorit să-L vadă şi nu 'Lau věḑut. Pentru aceea acésta ḑi de astă-ḑi este mai strălucită decât tóte ḑilele véculuî nostru, căcî astă-ḑi a căutat Dumneḑeu din cerîu pre pămînt de a auḑit suspinele strămoşilor noştriî celor cerau în Iad, şi le-a trimis izbăvitor pre unul născut Fiiul Sěu, Care a izbăvit şi pre acela şi pre noî din mór-

tea de vecĭ şi din munca cea amară a ĭaduluĭ. Astă-dĭ se bucură lumea tótă, îngerii se veselesc pentru izbăvirea nóstră, şi împĕrăţia cerĭuluĭ se găteşte să priméscă sufletele ómenilor. Astă-dĭ s'a început mântuirea nóstră, şi taĭna ceea ce este din vecĭ ascunsă, astă-dĭ s'a arătat.

Impĕratul ceresc a trimis sol înaintea Sa pre Arhanghelul Gavriil, să spue Preacuratei Fecióreĭ Maria şi să-ĭ dea veste de venirea Impĕratuluĭ. Dis-a Părintele ceresc: Să te ducĭ Gavriile în Nazaret în cetatea Galileĭuluĭ unde este Fecióra Maria de petrece cu Iosiĭ şi să găteştĭ loc iscusit şi vrednic întrupăreĭ luĭ Dumnedeŭ. Du-te şi să nu spăimîntezĭ sufletul eĭ, că este Fecióră curată şi nevinovată.

Acésta dacă a audit Gavriil, s'a mirat în sine de taĭnă ca acésta în ce chip va fi şi cum va sluji. Însă nădĕjduind întru Cela ce l'a trimis, a deschis uşa, nesimţit, şi către Fecióră a dis:Bucură-te şi te veseleşte ceea ce eştĭ cu bun dar dăruită, Dumnedeŭ cu tine. Cu adevĕrat eştĭ dăruită, că nu s'a aflat în tótă lumea altă Fecióră asemenea ţie. Pre tine te-a ales Dumnedeŭ şi tu te aflaşĭ petrecere curată şi vrednică Duhuluĭ Sfînt. Pre tine prorocĭĭ aŭ prorocit şi Scripturile te-aŭ mărturisit. Cu adevĕrat eştĭ dăruită, că întru tine s'a isbândit nădejdea a tot neamul omenesc. Pre tine tóte limbile te vor lăuda şi numele tĕŭ în tóte neamurile se va pomeni. Bucură-te şi te veseleşte ceea ce eştĭ mărturia prorocilor şi mărirea cuvîntuluĭ lor. Ţie se închină îngerĭĭ, cinstescu-te ómenĭĭ, mărescu-te sfinţiĭ. Bucură-te şi te veseleşte, că pre tine aŭ mărturisit prorocĭĭ, pentru tine aŭ prorocit, pentru tine s'aŭ luminat din Duhul Sfînt. Avvacum pre tine te-a vĕdut ca un munte cu umbra

désă, că tu eşti umbrită de darurile Duhului Sfînt. Daniil pre tine a vĕḑut ca un munte, din care munte a vrut Pétra cea virtósă, Împĕratul lumei, să Se nască fără sĕmênţă bărbătéscă. Pre tine te-a vĕḑut dreptul Iacov ca o scară, pre care scară S'a pogorît Dumneḑeŭ din cerîŭ pre pământ şi ómenii să sue de pre pământ în cerîŭ. Deci te bucură şi te veseleşte şi dănţueşte, că de Dumneḑeŭ eşti alésă, de Părintele ceresc eşti gătită şi de tóte neamurile eşti lăudată. Pentru aceea, vrênd Dumneḑeŭ să plinéscă sfatul cel de demult, să miluéscă, adecă să rĕscumpere neamul omenesc din robia diavolului, sînt trimis să-ţi spuiŭ ţie veste bună, că va pogorî de va locui întru tine, şi Cela ce este născut dela Părintele mai înainte de veci, acum mai apoi Se va naşte dintru tine cu trup omenesc. Acela Carele este în cerîŭ Dumneḑeŭ, pre pământ va fi om. Acolo este născut dela Părintele ceresc fără de maică, iar aicea Se va naşte dintru tine fără de tată. Deci te bucură şi te veseleşte, ceea ce eşti cu bun dar dăruită, Dumneḑeŭ cu tine.

Iar Maria dacă a auḑit dela înger aceste cuvinte s'a mirat şi şi-a adus aminte de Adam şi de Eva cum l-a înşelat şerpele de aŭ căḑut din raiŭ, şi gândea întru sine: Ce póte să fie închinăciune ca aceésta? Şi a ḑis către înger: Vĕd chipul tĕŭ, pre carele nicî odinióră nu l'am mai vĕḑut, şi aud cuvintele tale, pre carî nicî odinióră nu le-am auḑit, şi nu ştiŭ cum iţi voiŭ ḑice. Ḑice-ţi-aşî că eşti om, dar portul şi graiul nu-ţi este dintru acésta lume. Înger ţi-aşî ḑice că eşti, dar te arăţi ca un om, şi mĕ tem să nu mĕ înşel cum a înşelat şerpele pre Eva în raiŭ, că-mi spui lucruri marî şi minunate de care nu mĕ pricep cum să pótă fi. Ḑicî: Dumneḑeŭ să Se sălăşluiască în mine. Dar

cum să încapă într'o Fecióră mică? căci pre Dînsul nu-L póte încăpea tótă lumea; şi cum să Se nască dintru mine? că Acela a făcut tótă lumea din nimica. În ce chip sînt cuvintele tale, mĕ minunez.

Şi a ḑis el îngerul: Nu te teme Marie, nicĭ te mira de închinăciunea mea, căci mult dar aĭ dobîndit dela Dumneḑeŭ. Nu te mira cum Se va naşte Dumneḑeŭ şi cum va lua trup din tine, că Cela ce a făcut minunĭ de demult, de a izvorît apă din pétră sécă şi a secat marea, Acela va face şi acésta, că este Dumneḑeŭ şi câte va, tóte le face. Decĭ nu te teme Marie; mie mi se cade să mĕ tem de tine, că tu eştĭ maĭ cinstită decât mine, că tu veĭ naşte Fiŭ şi numele Luĭ se va chema Iisus. Acesta va fi mare, Se va grăi Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ, va moşteni scaunul Părintelui Sĕŭ şi împĕrăţia Luĭ sfîrşit nu va avea.

Răspuns-a Maria şi a ḑis luĭ: Cum să nasc fiŭ, că de bărbat nu ştiŭ? Multe minunĭ s'aŭ făcut de multe orĭ, ĭar fecióră fără de bărbat să nască nicĭ odinióră n'am auḑit.

Şi ĭar a ḑis el îngerul: Nu te mira, Marie, cum veĭ naşte fiind Fecióră. N'aĭ auḑit de Isaia prorocul ḑicênd: „Că o Fecióră va lua în pântece şi va naşte Fiŭ“? Iar în ce chip, eŭ nu pocĭŭ să-ţĭ spuĭŭ, ci numaĭ atâta ce-ţĭ ḑic, să-ţĭ aducĭ aminte: toégul luĭ Aaron cum a înfrunḑit fiind uscat şi neudat; lespeḑile Legeĭ Vechĭ, cum s'aŭ aflat scrise fără mânĭ de om; Sara muerea luĭ Avraam, cum a născut fiind stérpă şi bĕtrână; maĭca ta Ana, cum te-a născut pre tine, că a fost şi ea stérpă. Nu te mira de acésta, că Dumneḑeŭ, Carele va să Se nască, Acela va face şi acésta. Rugul acela ce l'a vĕḑut Moisi prorocîn muntele Sinaĭ arḑênd cu văpae de foc, cum n'a ars, ci era verde?

Aşa şi tu veĭ lua întru tine focul Dumneḑeireĭ şi nu te va arde. Duhul Sfînt va pogorî spre tine şi veĭ îngreca şi puterea Celuĭ de sus te va umbri. Duhul Sfînt cela ce a luminat prorociĭ, Duhul Sfînt cela ce te-a ferit până acum Fecióră, Acela va petrece în pântecele tĕŭ. Iar de nu mĕ creḑĭ, du-te la Elisaveta vara ta, să veḑĭ că şi aceea are acum şése lunĭ de când a îngrecat, fiind şi ea stérpă şi bĕtrână. Atuncĭ să creḑĭ că orĭ câte va Dumneḑeŭ, le póte face, şi nimic nu este să nu se pótă luĭ Dumneḑeŭ. Pre Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ ḑic ţie că veĭ naşte, ĭar tu staĭ şi te mirĭ şi întrebĭ cum veĭ naşte. Duhul Sfînt ce dă darurile, ce face prorociĭ, ce învaţă dascăliĭ, ce înţeleptéşte neînţelepţiĭ, ce luminéză orbiĭ, ce face câte va, Acela va săvîrşi şi naşterea ta.

Răspuns-a Fecióra şi a ḑis: Iată eŭ róba luĭ Dumneḑeŭ, fie mie după cuvîntul tĕŭ. Gata sînt întru voea Domnuluĭ meŭ. Róba luĭ Dumneḑeŭ sînt, nu voĭŭ eşi afară din ḑisa Luĭ, nicĭ voĭŭ călca învĕţătura Luĭ. Fie aşa cum ḑicĭ. Să petrécă întru mine darul Luĭ. Gata sînt să nasc, că pentru aceea am gătit sufletul meŭ, pentru aceea am ferit fecioria mea. Să-mĭ fie mie după cuvîntul tĕŭ.

Aceste cuvinte dacă le-a grăit Preacurata Fecióra, îndată s'a dus dela dînsa îngerul.

Acest praznic prăznuim noĭ astă-ḑĭ, iubiţiĭ meĭ creştinĭ. De acesta se miră îngeriĭ, se veselesc dreptiĭ şi-l cinstec sfinţiĭ. Acésta este începĕtura mântuireĭ ómenilor, căcĭ pentru aceea S'a pogorît Dumneḑeŭ din cerĭŭ, ca să sue pre Adam şi cu dînsul tot neamul luĭ, acolo de unde a căḑut. Pentru aceea S'a arătat smerit, ca să înalţe pre om. Arătatu-S'a fără de cinste, ca să-l cinstéscă. Arătatu-S'a fără de mă-

rire, ca să-l mărească. Arătatu-S'a sărac, să-l îmbogăţească. Încăput-a în pântece de mucre Fecióră, ca să-l izbăvéscă din pântecele iadului. Fost-a prunc, ca să înoéscă pre Adam. În mână de muere a fost ţinut, ca să-l scótă din mânile diavolului. Acestea tóte pentru mântuirea ómenilor le-a făcut Dumnedeŭ.

Pentru aceea şi noĭ să nu fim nemulţămitorĭ. Să nu spurcăm sfintele ţile cu beţiĭ, cu carvăĭ, cu cuvinte spurcate, cu făţărĭĭ, cu apucărĭ şi cu altele ca acestea de care se bucură diavolul când le facem; ci cu mulţămire, cu paza sfintei Biserici să prăsnuim, cu milostenie către săracĭ, cu priinţă către fieşte-ce creştin, cu dragoste nu numaĭ către prietenĭ, ci şi către cela ce nu ne iubesc, cu pocăinţă de păcate, cu ispovedanie, cu umilinţă, cu inimă înfrântă. Atuncĭ Dumnedeŭ cu milă va căuta spre noĭ, păcatele nóstre va ierta şi prea cinstita Luĭ Maică ne va îndrepta pre noĭ către împărăţia cea de vecĭ a Fiiului sĕŭ şi a Dumnedeului nostru, acolo unde împărăţeşte într'o putere şi într'o Dumnedeire cu Părintele şi cu Duhul Sfint, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 23 APRILIE

Pentru nascerea sfîntului şi marelui Mucenic Gheorghie, şi muncile câte a răbdat pentru dragostea şi numele lui Iisus Christos.

Diocliţian împĕratul Romeĭ avea rîvnă mare, în ce chip va face să înmulţéscă slujba şi credinţa idoléscă, ca să se închine şi să slu-

jască ómenii idolilor; iar credința Domnului nostru Iisus Christos de tot să o pérdă și să o strice. Pentru aceea, câte temnițe și închisori eraŭ, tóte eraŭ pline de creștini. Pre unii omora, pre alții muncea, pre alții apuca cu bine pentru ca să se întórcă. În tóte ḑilele eraŭ morți și vărsări de sânge. Pentru aceea scrisese și la domnii ce eraŭ la Anatolia să vie să sfătuiască de acésta. În puțină vreme s'aŭ strîns toți, și dacă aŭ șeḑut la sfat, a ḑis către dînșii împĕratul: Nicĭ un lucru pre lume nu este mai de cinste decât închinăciuneа idolilor, ca să se închine ómenii dumneḑeilor elinești; cine nu se va închina, să ia muncĭ marĭ. Decĭ de-mĭ sinteți prietenii mei, de acest lucru să vĕ fie grijă, de acésta să vĕ nevoiți toți, ca să péră creștinii de pre fața pămêntului și să se înmulțéscă elinii și cinstea dumneḑeilor noștrii. Atuncĭ aŭ rĕspuns toți domnii Anatoliei și aŭ ḑis: Așa să fie, după cuvintul tĕŭ, împĕrate.

Intru acea vreme era și marele mucenic Gheorghie de dóuĕ-deci de anĭ, de neam mare și bogat și creștin cu credința. Dacă a rĕmas sărac de părinți, a luat avuție multă și s'a dus la împĕratul Diocliția, căutând cinste și boerie mai mare. Atuncĭ când s'aŭ adunat domnii dela Anatolia, a fost și el unul dintru dînșiĭ, căcĭ îĭ era și luĭ moșia din Kapadokia Anatoliei. Și dacă a vĕḑut că este voea domnilor dela Anatolia să lasă poruncă dela împĕratul asupra creștinilor, a gândit să mărturiséscă de numele luĭ Christos și să îndrăsnéscă, să spue că este creștin. Degrab a abătut de a vîndut ce a avut și a dat săracilor. Robiĭ ce avea i-a sloboḑit, și ce i-a părut că este bine, cum mai degrab a făcut.

Și când s'aŭ adunat al treilea rând domnii Anato-

liei să scrie cărți cu rĕutate asupra creștinilor, atunci marele mucenic Gheorghie a stătut în mijlocul sfatului și a ḑis: Până când, o impĕrate și voĭ boerĭ, veți face rĕsboĭŭ asupra creștinilor? Vóuĕ se cade să faceți pace în tótă lumea; dar acum pentru ce iubiți rĕsboĭul și vrajba, și veți să vărsați sânge sfînt și drept și să nevoiți creștinii să crédă în idoli? O, ómenĭ amăgiți! Nu sînt idolii Dumneḑeĭ. Nu vĕ amăgireți, nicĭ vĕ orbireți sufletește și trupește! Christos este singur Dumneḑeŭ, Acela este singur Domn, dela Acela s'a făcut tóte. Invĕțați-vĕ și voĭ a crede și părăsiți a pedepsi credincioșiĭ.

Aceste cuvinte dacă a grăit sfîntul, toți domniĭ căutaŭ spre împĕratul să vadă ce va rĕspunde; ĭar împĕratul, de mânie multă, n'a putut să rĕspundă; numaĭ a făcut semn sfetniculuĭ sĕŭ, Magnentie, să facă rĕspuns. Iar Magnentie chemă aprópe pre sfîntul și multe grăi de bine și de cinste mare că i se va da dela împĕratul, de se va închina idolilor; ĭar de nu va vrea, muncĭ și pedepse marĭ și amară mórte va lua. Încă și împĕratul mult a grăit către sfîntul și cu bine și cu rĕŭ, dar nimic n'a folosit. Dacă a vĕḑut că nu-l bagă cuvintele nicĭ într'o sémă, a negrit de mânie și a ḑis slujitorilor să ía pre sfîntul în sulițe și să-l arunce în temniță. Dacă l'aŭ băgat în temniță, l'aŭ întins pre dinsul la pămênt și piciórele ĭ-aŭ băgat în butuc, ĭar de-a supra pre peptul luĭ aŭ pus o pétră mare și grea; și așa a rĕmas sfîntul până a dóua ḑi.

Iar când a fost a dóua ḑi, a învĕțat împĕratul de l'a scos din temniță. Degrab a ḑis împĕratul de a adus o rótă mare, și craŭ împrejurul eĭ bătute cuțite ascuțite, și pre ea aŭ legat pre sfîntul. Acea rótă

era între doĭ stîlpĭ sus, şi de desuptul eĭ eraŭ scândurĭ încheéte, şi întru acele scândurĭ eraŭ bătute piróne de fer lungĭ, unele drepte, altele strimbe ca niştе undiţe, ĭar altele ca niştе cóse; şi când învîrteaŭ róta, se apropia de scândurile acelea ce eraŭ cu acele piróne, şi aşa să tăea trupul sfîntuluĭ în micĭ bucăţĭ. Sfîntul, d'întâiŭ cu glas mare, după aceea încetinel, mulţămea luĭ Dumneḑeŭ. Atuncĭ de o dată s'a arătat un nour mare, şi trăsnete şi fulgere marĭ s'aŭ făcut, şi s'a audit glas din cerĭŭ, ḑicênd: Nu te teme Gheorghie, că Eŭ sînt cu tine. După acel glas a fost semn, şi între ochiĭ tuturor a venit îngerul luĭ Dumneḑeŭ şi l'a deslegat, şi a fost sănătos de tóte ranele.

Doĭ ómenĭ, Anatolie şi Protoleon, dintru aceĭ domnĭ ce eraŭ acolo, aŭ creḑut în Christos şi aŭ strigat cu glas mare: Unul este Dumneḑeŭ adevĕrat, întru Carele cred creştiniĭ. Degrab a învĕţat împĕratul, fără de nicĭ o întrebare, de le-aŭ tăét capetele.

Scîrbit fiind împĕratul şi neavênd ce face, a ḑis să ducă pre sfîntul să-l bage într'o varniţă şi să-l lase acolo până nu-l vor rĕmânea nicĭ ósele. Ĭar sfîntul, ducêndu-l, cu glas mare se ruga aşa: Ajutorul celor scîrbiţĭ şi nădeḑdea celor fără de nădeḑde, Dómne, Dumneḑeul meŭ, ascultă pre robul Tĕŭ, caută spre mine şi mĕ miluêşte, mĕ scóte din vicleşugurile ce m'aŭ împresurat şi-mĭ dă putere până la sfîrşitul vieţeĭ mele, să-mĭ ţiŭ credinţa ce am întru numele Tĕŭ cel Sfînt, ca să nu ḑică vrăjmaşiĭ meĭ: Unde este Dumneḑeul tĕŭ? Arată puterea Ta, preamăreşte numele Tĕŭ şi trimite îngerul păzitorul meŭ să mĕ isbăvéscă, cum aĭ isbăvit pre ceĭ treĭ tinerĭ din cuptorul cel de foc, că Tu eştĭ preamărit în veĭ, Amin. Şi dacă a sosit, şĭ-a făcut cruce şi a sărit însuşĭ în varniţă.

După trei ḑile a ḑis împĕratul să se ducă slujitorii să vadă. Şi ducêndu-se aŭ aflat pre sfîntul cu totul sănătos şi vesel, mulţămind luĭ Dumneḑeŭ. Dacă a auḑit împĕratul a ḑis, că aceste lucrurĭ se fac cu farmecele şi cu meşteşugurile sfîntuluĭ, şi degrab a învĕţat să aducă nişte papucĭ de fer ce aveaŭ din lăuntru cue ascuţite, să-ĭ bage în foc, să-ĭ facă roşiĭ şi să încalţe pre sfîntul, şi aşa bătêndu-l şi împingêndu-l să-l ducă în temniţă.

Sfîntul mergênd, grăĭa însuşi întru sine: Alérgă Gheorghie, alérgă, ca să ajungĭ ce pofteştĭ. Apoĭ şi pre Dumneḑeŭ chema şi ḑicea: Caută din cerĭŭ, Dómne, şi veḑĭ truda mea şi ascultă suspinele robuluĭ tĕŭ celuĭ pedepsit, că se înmulţiră vrăşmaşiĭ meĭ şi mĕ urîră pentru sfînt numele Tĕŭ. Decĭ Însuţĭ mĕ tămăḑueşte, Dómne, că se spăimîntară ósele mele, şi-mĭ dă răbdare până la săvîrşitul vieţeĭ mele, ca să nu ḑică vrăşmaşiĭ meĭ că m'aŭ înghiţit. Aşa s'a rugat sfîntul până ce l'a băgat în temniţă.

A doua ḑi a şeḑut împĕratul cu toţĭ boeriĭ sĕĭ, într'un câmp mare şi larg, şi a ḑis să aducă pre sfîntul din temniţă. Cât l'a vĕḑut că vine drept pre talpe şi sănătos, s'a mirat şi a ḑis: Lasă, Gheorghie, meşteşugurile şi farmecele tale şi vino de te închină dumneḑeilor, că veĭ lua alte muncĭ maĭ marĭ şi maĭ apoĭ îţĭ veĭ perde şi viaţa. Sfîntul a rĕspuns: O nebun şi fără de minte ce eştĭ împĕrate, că minunile Dumneḑeuluĭ meŭ le facĭ că sînt meşteşugurĭ şi farmece. Împĕratul dacă a auḑit acest cuvînt, fórte s'a mâniat şi pe dată cu glas gróznic a poruncit să bată pre sfîntul preste gură, ḑicênd: Invaţă-te a cinsti pre împĕratul, ĭar nu a-l ocărî. După aceea ĭar a ḑis să-l tindă pre pămênt şi cu vine de boŭ să-l bată fără de

nicĭ o milă. Şi aşa a fost rănit sfîntul şi pre pântece şi pre spate, până s'a lipit trupul luĭ cu sângele de pământ.

Sfîntul răbdând tóte şi mulţămind luĭ Dumneḑeŭ, a strălucit faţa luĭ ca sórele, atâta cât şi împĕratul Diocliţian s'a mirat şi a ḑis, că nu rabdă sfîntul pentru bărbăţie, ci pentru farmece. Iar Magnentie a ḑis către împĕratul: Să chiem un fermecător să biruĭască pre sfîntul cu farmecele.

Când a fost a dóua ḑi, a şeḑut ĭarăşĭ împĕratul în câmpul în care şeḑuse şi în cea-l-altă ḑi. Chemând pre un fermecător ce-l chema Atanasie, a venit, ţiind într'amândóuĕ mânile păhare cu otravă, şi a ḑis către împĕratul: De veĭ vrea împĕrate să fac pre Gheorghie să-şĭ pĭardă mintea şi să se plece voeĭ tale, el să bea din otrava ce ţiŭ în mâna cea stângă; ĭar de veĭ vrea să móră numaĭ decât, să bea din otrava ce ţiŭ în mâna cea drépră. Şi a învĕţat împĕratul de aŭ adus degrab pre sfîntul Gheorghie, şi dacă l'aŭ adus a ḑis către dînsul împĕratul: Acum vor să se strice şi să pĕră meşteşugurile tale, Gheorghie. Şi a ḑis să bea din otrava ce ţinea fermecătorul în stânga. Iar sfîntul, făr' de nicĭ o îndoire, a luat paharul şi a ḑis: Dómne, Iisuse Christóse, Ćela ce aĭ ḑis că măcar şi otravă de ar bea robiĭ tĕĭ, încă nu le va strica nimic; Sfinţia Ta luminéză puterea Ta spre mine robul Tĕŭ. Şi degrab a beut otrava aceea, şi nimic rĕŭ nu ĭ-a fost. Iar împĕratul a ḑis luĭ Atanasie fermecătorul, să-ĭ dea şi otrava cea de mórte să o bea. Şi luând-o sfîntul şi aceea o a beut, şi nimic rĕŭ nu ĭ-a fost. Dacă a vĕḑut acea minune, toţĭ s'aŭ mirat şi maĭ vîrtos fermecătorul Atanasie, ştiind ce putere avea otrava aceea.

După cât-va clas a ḑis împĕratul către sfînt: Gheorghie, până când ne veĭ scóte din minte cu meşteşugurile tale, şi până când veĭ ascunde de noĭ de nu ne spuĭ cum călcaşĭ atâtea muncĭ, şi nicĭ acum de otravă nimic nu-ţĭ fu? Spune, în ce chip facĭ acestea? Atuncĭ a rĕspuns sfîntul Gheorghie: Să nu iţĭ pae, împĕrate, că m'am păḑit eŭ cu meşteşugurĭ omeneştĭ, ci cu darul şi cu puterea Dumneḑeuluĭ meŭ, Cela ce a ḑis, că cine va crede întru Mine, lucrurile cele ce fac Eŭ, şi acela va face. Diocliţian a ḑis: Care lucrurĭ ḑiceţĭ că sînt ale Dumneḑeuluĭ vostru Christos? Sfîntul a ḑis: Tămăduirea bolnavilor, vederea orbilor, învierea morţilor şi altele ca acestea.

Rĕspuns-a fermecătorul Atanasie către împĕratul şi a ḑis: Miru-mĕ, împĕrate, cum îşĭ rîde acesta de împĕrăţia ta, căcĭ noĭ pururea marĭ şi minunate lucrurĭ vedem făcêndu-se dela dumneḑeiĭ noştrĭĭ, iar de învierea morţilor, până acum încă n'am auḑit. Deci de va fi să pótă face el şi acésta se învie morţiĭ, putem cunóşte că la mare Dumneḑeŭ se închină acesta. D'inaintea scaunuluĭ împĕratuluĭ, ca la cinciḑecĭ de stînjenĭ de departe, era o grópă a unuĭ om mort elin; pre acela ḑicea fermecătorul Atanasie să-l învie Gheorghie. După cuvîntul luĭ Atanasie şi al luĭ Magnentie, carĭ ḑiceaŭ sfîntuluĭ să arate puterea Dumneḑeuluĭ sĕŭ, rĕspuns-a sfîntul: Jupâne Magnentie, Dumneḑeul meŭ, Carele a făcut tóte cu cuvîntul Sĕŭ, Acela póte să facă şi acésta; însă voĭ sînteţĭ înşelaţĭ şi n'aveţĭ ochĭ să vedeţĭ şi să pricepeţĭ. Dar pentru mulţimea de ómenĭ ce staŭ aicea, face-voĭŭ şi acésta. Dacă o voĭŭ face, să nu ḑiceţĭ iarăşĭ că am făcut cu farmece, ci cu puterea Dumneḑeuluĭ meŭ. Acésta a ḑis sfîntul şi de grab a pus ge-

nunchile la pământ şi cu lacrimi se ruga luĭ Dumneḑeŭ în taĭnă. După aceea s'a sculat şi ĭarăşĭ cu glas mare se ruga, ḑicênd: Dómne, Cela ce ţiĭ tóte şi tóte le poţi, Carele nu laşi în ruşine pre cela ce nădéjduesc întru Tine, Dómne Iisuse Christóse, ascultă-mĕ întru acest clas, cum aĭ ascultat pre Apostolii Tĕĭ la tótă ruga lor; ascultă-mĕ şi arată acestuĭ neam viclén, semn din cerĭŭ, şi învie mortul ce este întru acéstă grópă, pentru ca să se ruşineze şi să se înfrunteze toţi vrăşmaşiĭ Tĕĭ, să se preamăréscă numele Tĕŭ cel sfînt, şi să cunóscă că Tu eştĭ singur Dumneḑeŭ adevĕrat şi mare preste tot pământul; că a Ta este mărirea în vecĭ, Amin. Şi dacă a ḑis Amin, a fost tunet mare, în cât s'aŭ speriat toţi, şi de odată s'a destupat grópa şi a înviat mortul. Iar ómeniĭ aŭ început a striga cu glas mare, ḑicênd: Mare este Dumneḑeul luĭ Gheorghie; şi s'a făcut gâlcévă mare. Fermecătorul Atanasie a alergat şi a căḑut la picĭórele sfîntuluĭ, ḑicênd: Adevĕrat este Dumneḑeul tĕŭ Gheorghie; ĭartă-mĕ de ce am greşit ţie. Atuncĭ împĕratul a învĕţat să îmblânḑéscă poporul şi să tac capul luĭ Atanasie, ĭar pre sfîntul să-l ducă în temniţĕ, ḑicênd că sînt amândoĭ nişte fermecătorĭ.

A colo în temniţă, mulţi mergeaŭ de daŭ banĭ temnicerilor şi intraŭ în lăuntru la sfîntul. Decĭ pre unĭĭ tămăduea de bóle, pre alţiĭ învĕţa să crédă în Christos. Unul dintru aceĭa ce-l chema Glicherie, arând cu plugul în ţérină, îĭ muri luĭ un boŭ, şi neavênd ce face, ca un sărac ce era, a alergat în temniţă unde era sfîntul, şi cu lacrimi a ḑis: Fie-ţĭ milă de un sărac ca mine, sfîntul luĭ Dumneḑeŭ, şi învie boul meŭ. Sfîntul a rîs puţinel şi a ḑis: Du-te că-ţĭ veĭ afla boul viŭ. Iar el dacă s'a dus, şĭ-a aflat boul viŭ, pre-

cum îĭ ḑisese sfîntul, şi nimic n'a zăbovit, ci îndată a alergat ĭarăşĭ la sfîntul ḑicênd: Adevĕrat şi mare este Dumneḑeul creştinesc. Nişte slujitorĭ l'aŭ prins şi l'aŭ dus la împĕratul Diocliţian; ĭar el nicĭ l'a maĭ întrebat, nicĭ l'a maĭ judecat, ci numaĭ de a ḑis să-l scótă afară din cetate şi să-ĭ tae capul.

Atuncĭ unĭĭ din boerĭĭ curţeĭ aŭ pîrît pre sfîntul că amăgeşte ómenĭĭ de cred în Christos, şi aŭ sfătuit pre împĕratul Diocliţian, când va fi a dóua ḑi să tae capul sfîntuluĭ.

Preste acea nópte, rugându-se sfîntul a adormit puţinel şi a vĕḑut în vis pre Christos că îl săruta, îĭ punea şi o cunună în cap şi-l ḑicea: Nu te teme Gheorghie, ci cutézã, că de acum înainte te-aĭ învrednicit să împĕrăţeştĭ cu mine, şi nu veĭ zăbovi, ci curênd veĭ veni la Mine, de veĭ lua binele ce-ţĭ este gătit. Dacă s'a deşteptat, a chemat o slugă a sa la sine şi l-a ḑis: Nu te scîrbi fiul meŭ, ci te bucură că Christos acum mĕ va lua; şi dacă voĭŭ muri, să ĭaĭ trupul meŭ să-l ducĭ la moşia maĭceĭ mele în Palestina, ĭar tu să-ţĭ ţiĭ credinţa ce aĭ întru Christos. Aşa ĭ-a ḑis sfîntul şi l'a sărutat.

Iar când a fost a dóua ḑi, împĕratul Diocliţian a şeḑut la judecată lângă capiştea luĭ Apolo şi a învĕţat de aŭ adus şi pre sfîntul, şi cu multe cuvinte bune şi dulcĭ a apucat pre sfîntul; ĭar sfîntul a rĕspuns: Împĕrate, acéstă dragoste ce arăţĭ acum, se cădea să fiĭ arătat maĭ demult, să nu mĕ fi muncit cu atâtea muncĭ. De acest cuvînt fórte ĭ-a părut bine împĕratuluĭ şi a ḑis către sfîntul: De veĭ vrea, Gheorghie, să aĭbĭ tată, dărueşte-mĕ cu acest dar, şi nu te mânia pre mine; să-ţĭ daŭ bogăţie aur şi argint, pentru acestea pentru tóte. Sfîntul a ḑis: De veĭ

vrea, împĕrate, să intrăm în biserică să-ţĭ vĕd dumneḑeiĭ tĕĭ. De bucurie, a ḑis împĕratul să intre toţĭ boerĭĭ şi toţĭ ómenĭĭ în biserică. Iar dacă aŭ intrat toţĭ, aşteptaŭ să vadă ce va face sfîntul. Şi şĭ-a ridicat sfîntul mâna cea drépră către idolul Apolo şi a ḑis: Vrea-veĭ tu, idol fără de suflet, să ĭaĭ închinăcĭune dela mine? Şi cu cuvîntul şĭ-a făcut şi cruce. Iar demonĭĭ ce locuĭaŭ în idol, cu mare glas aŭ ḑis: Nu sîntem noĭ dumneḑeĭ, nicĭ alt cine-va din noĭ, ci Accla ce mărturiseştĭ tu, este Dumneḑeŭ adevĕrat. Noĭ am fost îngerĭ, şi pentru mândria nóstră ne-am făcut diavolĭ şi amăgim ómenĭĭ să se închine nóuĕ. Sfîntul a ḑis: Dar pentru ce staţĭ aicea acum unde sînt eŭ robul luĭ Dumneḑeŭ Celuĭ adevĕrat? De o dată s'a auḑit sunet şi ţipet şi plângere dela dumneḑeiĭ capiştel, şi eĭ toţĭ aŭ căḑut de s'aŭ sfărîmat în micĭ bucăţĭ.

De acésta s'a auḑit şi până la curtea împĕratuluĭ, şi împĕrătésa luĭ Diocliţian numaĭ putea ţinea credinţa întru ascuns, ci îndată a alergat de a căḑut la picĭórele sfîntuluĭ de ĭ-a mulţămit, şi pre împĕratul l'a blestemat şi pre dumneḑeiĭ luĭ. Împĕratul îndată a învĕţat să tae capul sfîntuluĭ împreună şi al împĕrăteseĭ Alexandra. Aŭ luat slujitorĭĭ pre sfîntul şi pre împĕrătésa şi ĭ-aŭ scos afară din cetate. Împĕrătésa mergênd, se ruga şi lăuda pre Dumneḑeŭ. Când a fost la mijloc de cale, a ostenit şi s'a cerut să şéḑă. Şeḑênd pre o pétră, şĭ-a dat sufletul în mâna luĭ Dumneḑeŭ.

Iar sfîntul Gheorghie, dacă a ajuns la locul cel de perḑare, şi-a ridicat mânile în sus şi se ruga întru acest chip: Lăudat eştĭ Dómne Dumneḑeul meŭ, că nu mĕ deḑeşĭ să mĕ vêneze cela ce mĕ cercaŭ, nicĭ

se bucurară de mine vrăşmaşiĭ meĭ, ci mĕ scoseşĭ ca pre o pasere din laţul vênătoruluĭ. Şi acum mĕ ascultă, Stăpânitorule sfinte, şi-mĭ ajută întru acest clas maĭ de pre urmă, şi-mĭ izbăveşte sufletul meŭ de vicleşugul diavoluluĭ şi al slujitorilor luĭ, şi nu pomeni rĕutăţile ce mĭ-aŭ făcut mie vrăşmaşiĭ meĭ, ci-ĭ lartă şi le dă pace şi sănătate, şi-ĭ îndreptézĕ către voea Ta. Primeşte Dómne şi sufletul meŭ şi-l odihneşte cu sufletele sfinţilor Tĕĭ. Celor ce vor chema numele meŭ întru ajutor, dă-le lor cererea lor, că Tu eştĭ lăudat şi preamărit în vecĭ, Amin. Aşa s'a rugat sfîntul şi cu bucurie şi-a plecat grumaziĭ, ĭar slujitoriĭ ĭ-aŭ tăĭat capul. Decĭ aşa sufletul luĭ a mers în mâna luĭ Dumneḑeŭ.

Trupul luĭ l'a luat sluga luĭ, precum ĭ-a ḑis sfîntul, şi l'a dus în Palestina. Acolo multe minunĭ făcea, şi nu numaĭ acolo, ci şi în tóte locurile, cine îl va chema cu credinţă, orĭ în cale, orĭ în casă, orĭ în fieşte-ce primejdie, ajutor gata se află tuturor.

Pentru aceea şi noĭ, ĭubiţĭ creştinĭ, carii ne-am învrednicit de am ajuns acéstă sfîntă şi cinstită ḑi, să prăznuim întru bucuria sfîntuluĭ. Sîrmaniĭ şi streiniĭ să-ĭ socotim; pre ceĭ din închisorĭ să-ĭ miluim; pre ceĭ bolnavĭ să-ĭ cercetăm; Biserica să păzim. Nu lumeşte, ci dumneḑeeşte şi sufleteşte să prăznuim; nu cu beţiĭ şi cu lăcomiĭ; nu cu cuvinte deşarte, cu jocurĭ şi cu cântece lumeştĭ, căcĭ acestea tóte lucrurĭ drăceştĭ sînt, şi accla ce le va face, parte cu Christos nu va avea. Mulţĭ aŭ petrecut ca acésta ḑi de astă-ḑĭ, cu beţiĭ şi cu cheltuelĭ rele, ĭar acum sînt ţĕrînă în pămînt. Numaĭ ferice de cela ce face bine pentru sufletul sĕŭ. Pentru acésta şi noĭ să ne nevoim, ca să ne fie de ajutor şi de folos ruga sfîntuluĭ de

astă-dĭ, întru mărirea şi cinstea Domnuluĭ şi Dumnedĕuluĭ nostru, a Căruĭa este cinstea şi închinăciunea, d'impreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru vecĭ netrecuţĭ şi nesfîrşiţĭ. Amin.

CAZANIE

LA 24 IUNIE

Pentru naşterea sfîntuluĭ şi mărituluĭ proroc Ión mergătorul înaintea.

Precum când rĕsare sórele celor ce sînt întru întunerec, maĭ înainte se arată raza, carea dă ştire tuturor celor ce aştéptă venirea sórelui; — aşa şi naşterea sfîntuluĭ Ión, ca o rază prea luminată a strălucit dintru maĭcă stérpă şi s'a arătat atuncea, celora ce eraŭ întru întunerecul păcatelor. Ca un lucéfăr înaintea dreptuluĭ sóre Christos, a alergat Ión martor pocăinţeĭ, şi cu naşterea sa pre mulţĭ a veselit, precum spune nóuĕ astă-dĭ sfînta Evanghelie [1]), dicĕnd:

A fost în dilele luĭ Irod, împĕratul jidovesc, un preot óre carele ce-l chema Zaharia, şi muerea luĭ o chema Elisaveta. Şi eraŭ amîndoĭ ómenĭ buniĭ şi drepţĭ înaintea luĭ Dumnedĕu, şi umblaŭ întru tóte poruncile şi învĕţăturile luĭ Dumnedĕu, fără de prihană. Prunc eĭ nu aveaŭ, căci Elisaveta era stérpă, şi amîndoĭ eraŭ bĕtrânĭ şi trecuţĭ.

Iar când a fost vremea aceea când nicĭ o nădejde nu maĭ aveaŭ eĭ să facă fiŭ, într'o dĭ mare de praz-

[1]) Luca 1, 5—67.

nic a intrat Zaharia în Biserică, şi în clasul rugăciunei când era îmbrăcat întru tóte veşmintele cele preoţeşti, a luat cădelniţa şi a intrat în Biserica cea mare dinlăuntru unde se chema Sfînta Sfintelor, unde altul nimenea nu intra fără numaĭ preotul; şi tótă mulţimea ómenilor sta înaintea uşeĭ de se ruga. Iar dacă a intrat înlăuntru i s'a arătat luĭ îngerul luĭ Dumneḑeŭ de-a drépta oltaruluĭ cădireĭ. Dacă l'a vĕḑut Zaharia s'a spăĭmântat şi s'a înfricoşat, şi înainte nu putea să maĭ păşéscă, şi gândea întru sine: ce lucru póte fi acesta ce vĕd? Înger póte fi, aŭ alt preot fără mine slujeşte? Legea învaţă numaĭ preotul singur să slujéscă, dar acesta de unde a intrat aicea? Înger póte fi, Iar nu om. Dar cu îngeriĭ cum voĭŭ sluji? Ce voĭŭ face? Fugi-voĭŭ de aicea, saŭ închina-mĕ-voĭŭ luĭ? că-l vĕd luminat şi blând; dar nu ştiŭ de este venit cu veste bună, orĭ cu rĕŭ şi cu mânie. Isaia şeḑénd a vĕḑut pre Dumneḑeŭ; Iezechiil pre scaun a spus că a vĕḑut pre Dumneḑeŭ; Daniil aşijderea pre Părintele ceresc şeḑênd L'a vĕḑut; Iar pre acesta îl vĕd că stă ca şi cum ar fi venit să stringă şi să întrebe de păcatele mele şi ale ómenilor, şi în loc de cinste pentru preoţie voĭŭ avea muncă.

Acestea gândind Zaharia şi fiind spăĭmântat, lin şi cu blândeţe i-a rĕspuns îngerul şi i-a ḑis: Nu te teme Zaharie, că bună veste am venit să-ţĭ spuĭŭ: Dumneḑeŭ a auḑit ruga ta şi muerea ta Elisaveta va naşte ţie fiŭ, şi-l veĭ pune numele luĭ Ión, şi mulţi pentru naşterea luĭ se vor bucura. Ţie va fi fiŭ, Iar altora tuturor va fi sfeşnic şi lumină. Că va fi mare înaintea luĭ Dumneḑeŭ, şi vin şi beutură care ameţeşte nu va bea, şi de Duhul Sfînt se va umplea încă din pântecele maĭceĭ sale. Şi acela va merge înain-

tea lui Dumnedeŭ de va tocmi calea Lui şi va găti inimile ómenilor să cunóscă taina mântuirei, şi pre mulţi din neamul jidovesc va întórce către Domnul Dumnedeul lor.

Aceste cuvinte dacă a auḑit Zaharia, a rĕspuns şi a ḑis către înger: Din ce să cred acésta? că eŭ n'am venit în Biserică să mĕ rog pentru ca să nască mucrea mea fiŭ, ci mĕ rog pentru mântuirea ómenilor, pentru împuţinarea vrăşmaşilor şi pentru ajutorul Bisericei. Şi pre ce voiŭ cunóşte acésta? că eŭ sînt bĕtrân şi muerea mea este stérpă. Îngerul a ḑis către Zaharia: Ce te îndoeştĭ Zaharie? Îndoeşti-te şi nu crediĭ! Dar Avraam n'a fost de o sută de anĭ şi pântecele Sarei mort şi amorţit de bĕtrâneţe, şi cum a născut fiŭ pre Isaac? De n'aĭ avea pre ce cunóşte, aĭ putea să te îndoeştĭ, iar tu ştĭ câte lucrurĭ minunate a făcut Dumnedeŭ, şi nu veĭ să crediĭ? Avraam a fost păgân şi a crediut, iar tu eştĭ preot şi nu crediĭ?

Rĕspuns-a Zaharia iarăşĭ şi a ḑis: Ştiŭ acestea tóte, însă Avraam nu vrea crede de nu-I vrea da Dumnedeŭ semn tăerea împrejur. Aaron aşijderea nu vrea crede de nu-I vrea înfrunḑi toégul. Ghedeon nu se vrea pricepe de nu vrea cădea róuă pre lină. Dar eŭ pre ce voiŭ pricepe şi pre ce voiŭ crede acésta? Aceste cuvinte dacă a ḑis Zaharia, îngerul a rĕspuns şi a grăit către dinsul: Eŭ sînt Arhanghelul Gavriil ce slujesc înaintea lui Dumnedeŭ şi sînt trimis să-ţĭ spuiŭ ţie acestea. Iar tu de cerĭ semn ca să crediĭ şi mĕ întrebĭ pre ce veĭ cunóşte acésta, acest semn daŭ ţie: Să fi mut şi să nu poţĭ grăi până se vor plini aceste tóte.

Acestea fiind şi zăbovindu-se preotul din lăuntrul oltarului, ómenii dinafară se miraŭ de zăbava lui ce se zăbovea în Biserică. Şi dacă a eşit din Biserică,

de frică şi de sudorĭ fiind cuprins, îndată l'a încunglurat pre dînsul mulţimea ómenilor, ceĭa ce-l aşteptaŭ şi-l întrebaŭ, ce a fost de a zăbovit atâta în Biserică. Iar el în loc de limbă, cu mâna le arăta, şi aŭ priceput ómenii că a vĕdut o vedenie în Biserică. Dacă s'a umplut ḑilele ce-i eraŭ luĭ de slujbă să slujască, s'a dus la casă-şĭ.

In a şésea lună după ce s'a zemislit Ión în pântecele mâne-sa Elisaveta, a venit în cetatea Nazaretuluĭ acelaş înger Gavriil de a adus veste bună Preasfinteĭ şi Preacurateĭ Fecĭóre Maria. Veste bună ĭ-a adus, cum Dumneḑeŭ Părintele ceresc S'a milostivit spre neamul omenesc şi a vrut ca Fiĭul Sĕŭ Iisus Christos să Se nască dintru dînsa, nu cu amestecare bărbătéscă, ci cu puterea Duhuluĭ Sfînt Se va zemisli şi Se va naşte Dumneḑeŭ cu trup omenesc, numaĭ fără de păcate, şi cum Acela va zdrobi capul şerpeluĭ celuĭa ce a înşelat pre Adam în raĭŭ, şi întru dînsul tot neamul omenesc. De acestea de tóte dacă a adeverit pre sfinţia sa, a ḑis şi acésta către dînsa: Să te ducĭ la Elisaveta vară-ta, că şi aceea a zemislit prunc la bĕtrâneţele sale.

Acestea dacă a auḑit Preacurata Fecĭóră degrab s'a şi dus, a intrat în casa Zahariel şi a aflat pre Elisaveta îngrecată, avênd prunc în pântece. Şi dacă s'a închinat Născĕtórea de Dumneḑeŭ Maria, Elisavetel, pruncul Ión sălta cu bucurie în pântecele eĭ, şi cu săltarea sa, aceste cuvinte a dat în urechile mâne-sa: Ce zăboveştĭ maĭcă de nu te închinĭ Marieĭ maĭceĭ luĭ Dumneḑeŭ? Ce nu preamăreştĭ şi să laudĭ pre ceea carea pórtă întru sine pre Făcĕtorul a tótă lumea? Ce nu te închinĭ Celuĭa ce este în pântecele eĭ? că Aceluĭa se închină tóte cetele cele îngereştĭ.

Eŭ, de-aşĭ fi născut afară pre lume, cu degetul L'aş arăta ómenilor şi aşĭ grăi: Acesta este Mĭeluşelul lui Dumneḑeŭ, Cela ce a luat păcatele lumeĭ. Dar pentru-că sînt în pântece ca într'o temniţă închis, ĭată cu săltarea mea mĕ închin cu bucurie înaintea Celuĭa ce a vrut de a venit să izbăvéscă pre Adam din Iad şi pre toţĭ ceĭa ce sînt dintru dînsul.

Iar Elisaveta nu putea răbda săltarea prunculuĭ dintru sine, ci s'a umplut de Duhul Sfînt şi a strigat de a grăit către Fecióra: Binecuvîntată eştĭ într-o mueriĭ şi binecuvîntat rodul pântecelui tĕŭ; şi de unde îmĭ fu mie acésta, de veni maĭca Domnuluĭ Dumneḑeuluĭ meŭ la mine? Aceste cuvinte a grăit Elisaveta. Iar Preacurata Fecióra Maria ĭ-a spus eĭ tótă taĭna sa, cum a venit înger de ĭ-a adus veste bună de naşterea Fiĭuluĭ luĭ Dumneḑeŭ şi cum o a trimis la dînsa să se adevereze de tóte câte a grăit eĭ îngerul. Dacă ĭ-a spus Elisaveta vara eĭ şi ale sale taĭne tóte cum a vĕḑut Zaharia bărbatul eĭ în Biserică pre înger şi ĭ-a spus că va naşte fiŭ, şi ĭ-a legat limba de nu póte grăi pentru-că n'a creḑut, şi din săltarea prunculuĭ ce cuvinte ĭ-a venit în urechĭ;— atuncea Maria s'a veselit şi a mulţămit luĭ Dumneḑeŭ că s'aŭ plinit tóte cuvintele câteĭ s'aŭ grăit dela Dumneḑeŭ. Şi a petrecut cu Elisaveta treĭ lunĭ, bucurându-se de darul luĭ Dumneḑeŭ, şi după aceea s'a întors la casa sa.

Zaharia era mut, cum am maĭ ḑis. Dacă s'a umplut vremea să nască Elisaveta, şi a născut fiŭ, şi aŭ auḑit ceĭa ce eraŭ prin prejur rudeniile eĭ, aŭ venit şi s'aŭ adunat toţĭ la naşterea eĭ şi se veseleaŭ cu dînsa. Iar când s'aŭ strîns rudeniile să puĕ nume prunculuĭ a arătat cu mâna către tată-sĕŭ Zaharia, ca şi cum

CAZANIE

LA 29 IUNIE.

Pentru viața sfinților și măriților Apostoli Petru și Pavel.

Apostolul Petru este de seminție jidov, dintr'un sat mic ce se chémă Vitsaida. Pre tatăl luĭ l'a chemat Iona, însă nu prorocul acela de carele audim că l'a înghițit chitul și ĭar l'a dat sănătos, ci altul pre numele aceluĭa. Avea și alt frate de-l chema Andreĭ, pre carele toți îl știți, că a fost și el în ceĭ doĭ-spre-dece Apostolĭ.

Petru luă [illegible] și făcu cu dinsa un făt și o fată; ĭar Andreĭ iubi curăția, și pentru-că întru acele dile era Ión Botezătorul de mărturisea pocăința și botezul, s'a dus și s'a dat luĭ ucenic. Ĭar dacă a botezat Ión pre Christos și L'a mărturisit pre Dînsul maĭ mare decât pre sine, audind Andreĭ, a lăsat pre Ión și s'a dat ucenic luĭ Christos.

După câte-va dile a aflat pre frate-sĕŭ Petru și a dis către dînsul: Aflat-am pre Mesia ce-L chémă Christos. Și l'a luat cu sine și l'a dus la Christos. Ĭar Christos dacă a vĕdut pre Petru a dis: Tu eștĭ Simon feciorul luĭ Iona; tu te veĭ chema Kifa ce se dice Petru.

După aceea acest Apostol a părăsit [illegible] și casa sa și tóte valurile lumeĭ, de bună voea sa. Pentru aceea și Christos l'a cinstit pre dînsul și l'a făcut maĭ mare Apostolilor și a dis: Tu eștĭ Petru și pre pétra

ta, adecă pre credința ta, voiŭ zidi Biserica Mea, și porțile Iadului, adecă gura ereticilor, nu va putea să o risipéscă. Și îți voiŭ da cheile împărăției cerîului, și ce vei lega pre pământ, fi-va legat și în cerîŭ; și ce vei deslega pre pământ, fi-va deslegat și în cerîŭ.

Acest Apostol pre mare a umblat ca și pre pământ uscat. Acesta a vĕdut și minunea ce a făcut Christos la schimbarea Sa la față în muntele Tavorului, și a audit glasul Părintelui din cerîŭ. Și altele multe spune Sfînta Evanghelie de dînsul.

Domnul nostru Iisus Christos dacă a răbdat muncî de bună voea Sa și cu mórtea Sa a călcat pre cel ce avea puterea morței, adecă pre diavolul și a înviat a treia ḑi din morțî, atuncea acest Apostol Petru a fost înaintea Apostolilor tuturor, și a fost ca o gură altor Apostolî și Învĕțătorî; căcî pentru învĕțătura luî s'a umplut numĕrul celor doî-spre-ḑece Apostolî, când a ḑis să arunce sorțî, să vadă pre carele va alege Dumneḑeŭ în locul Iudeî. Și iarăși pentru mângâerea cuvintelor luî ce a grăit în ḑiua Rusaliilor, a crezut treî miî de ómenî, precum scrie la Faptele Apostolilor. Acesta a tămăduit și pre un olog din naștere, ce zăcea înaintea porței Bisericeî ce se chema pórta frumósă. Acesta pre Anania și pre [illegible] sa Sapfira cu cuvîntul sĕŭ l-a omorît, pentru-că țineaŭ întru ascuns din baniî ce eraŭ să-î dea la obștea Apostolilor. Atâta dar dobândise din puterea Duhului Sfînt, în cât și umbra luî, pre ce bolnav ajungea de-l umbrea, el se tămăduea. Acesta și pre un bolnav ce zăcea de opt anî în pat l'a tămăduit în Lida. Acesta a înviat și pre o fată ce o chema Tavita în cetatea Iopia. Acesta și în Kesaria a botezat pre păgânul Cornilie sutașul. Acesta a deschis limbilor

uşa credinţeĭ, învĕţând că Dumneḑeŭ nu se întórce de către nimenea: nicĭ de către jidov, nicĭ de către elin, cine va vrea să se pocălască.

Pre acesta, Irod împĕrat ce-l maĭ chema şi Agripa, l'a prins de l'a legat şi l'a băgat în temniţă, şi a dóua ḑi vrea să-l tae; dar preste nópte îngerul luĭ Dumneḑeŭ l'a scos pre dînsul din temniţă.

De-acĭĭ multe ţĕrĭ şi multe locurĭ umbla, învĕţând cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ şi puind preoţĭ şi episcopĭ credincĭoşilor luĭ Christos, până ce a sosit tocma şi la cetatea Roma, şi acolo în tóte ḑilele se aduna mulţime de ómenĭ şi-ĭ învĕţa să crédă întru unul Dumneḑeŭ Părintele a-tot-ţiitorul, şi întru unul născut Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ Domnul nostru Iisus Christos, şi întru Duhul Sfînt făcĕtorul de viaţă, Care ĭese şi purcede dela Părintele. Acestea învĕţând sfintul Apostol, mulţĭ se botezaŭ şi credeaŭ în Christos.

Intru acea vreme era în Roma un om vrăjitor şi fermecător anume Simon, pre care îl adusese din Antiohia împĕratul Romeĭ Claudie, ca să-l omóre pentru vrăjiturile luĭ şi pentru cĭudate lucrurĭ ce făcea cu farmecele luĭ. Iar dacă a mers înaintea împĕratuluĭ, în loc să-l omóre, l'a cinstit şi l'a mărit atâta cât ĭ-a făcut şi chipul luĭ şi l'a pus între dóuĕ ape ce se chémă una Tiveria alta Râmul, şi pre acel chip scria aşa: Simoni deo sancto, adecă luĭ Simon dumneḑeuluĭ celuĭ sfînt, căcĭ atâta amăgise spurcatul pre împĕratul Claudie cu farmecele luĭ şi pre Romanĭ, în cât i se închinaŭ luĭ toţĭ ca unuĭ dumneḑeŭ.

Acest Simon vĕḑênd lucrurile şi minunile ce făcea Petru Apostolul luĭ Christos, încă şi învĕţăturile ce învĕţa şi pre păgânĭĭ câţĭ se întorceaŭ către Christos, numaĭ putea să tacă şi să-şĭ ascundă rĕutăţile

sale, și cunoscênd că preste puțină vreme se vor vêdi farmecele lui și-l vor urî Romanii de nu i se vor închina;—a inceput la arătare a se pune împrotiva învĕțăturei lui Petru. A adunat mulțime de ómeni și a inceput a face arătări înaintea lor: morți arăta că învie, și eraŭ tot draci de se arătaŭ în locul morților; ologi făcea de umblaŭ și alte arătări multe mincinóse făcea. Și nu numai cu alții făcea acestea, ci și el insuși se făcea une-ori cu dóuĕ obraze, alte-ori cu trei; une-ori se făcea șerpe, alte-ori pasere zburătóre; de multe ori intra și în foc și nu ardea. Acestea tóte le făcea cu năluciri drăcești pentru ca să înșele pre cei proști. Deci Simon acela unele ca acestea făcea; iar Apostolul avênd puterea adevĕratului Dumnedeŭ, a Domnului nostru Iisus Christos, tóte meșteșugurile lui le arăta mincinóse.

Mai apoi dacă a vĕdut spurcatul Simon că meșteșugurile lui nu pot prinde înaintea Apostolului, s'a lăudat că va ridica mulțimea ómenilor și vor ucide pre Petru. Și când a fost într'o ți mare, a făcut o cunună de dafin și o a pus în capul sĕŭ. După aceea s'a suit pre o biserică elinéscă înaltă. Toți Romanii acolo fiind adunați, Simon pre acel loc înalt a stătut și de acolo către mulțime a strigat și a țis: o voi ómeni Romani, pentru-că voi atâta ați înebunit și pre mine adevĕratul Dumnedeŭ m'ați părăsit, și unui om mincinos—lui Petru—ați crezut, pentru aceea acum voiŭ se țic îngerilor mei să vie să mĕ ia și să mĕ înalțe să mĕ ducă la părintele meŭ cel ceresc, și de acolo voiŭ să vĕ muncesc ca pre niște necredincioși, căci cuvîntul meŭ nu l'ați primit. Aceste cuvinte dacă a țis, a lovit în palme și a început a zbura, căci

draciĭ îl ţineaŭ pre dînsul nevĕḑut, şi se arăta cum se sue către cerĭŭ, şi fórte sus s'a suit.

Atuncea marele Apostol Petru vĕḑênd că se înşélă ómenii şi strigă toţi cu glas mare şi ḑic: mare Dumneḑeŭ este Simon, degrab a stătut la rugă şi a ḑis: Dómne Iisuse Christóse Dumneḑeul meŭ, să nu-l laşĭ să săvîrşéscă ce a gândit el şi ce a vrut, ca să nu se înşele atâta mulţime de ómenĭ. După aceea şĭ-a ridicat ochiĭ în sus către Simon şi a ḑis întru auḑul tuturor: Vóuĕ vĕ ḑic, slugĭ drăceştĭ, cu numele luĭ Christos pre care mărturisesc eŭ: de acum să nu-l maĭ ţineţĭ, ci să-l lăsaţĭ intru acest clas în locul unde este acum.

Acestea dacă a ḑis Petru, degrab l'aŭ părăsit draciĭ şi l'aŭ lăsat singur. Atuncĭ a căḑut Simon, vaĭ de el! de sus, şi s'aŭ sfărimat ósele luĭ şi sufletul l'a dat satanelĭ, cu multă durere şi cu marĭ suspine. Acestea dacă aŭ fost, strigaŭ ómenii cu glas mare şi ḑiceaŭ: mare este Dumneḑeul pre carele mărturiseşte Petru. Atuncea sfîntul Apostol s'a suit într'un loc înalt şi a făcut cu mâna să tacă ómenii, şi a început a-ĭ învĕţa pre dînşiĭ cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ. Şi a făcut minunĭ multe Apostolul întru acea ḑi şi a mângâeat ómenii. Şi s'aŭ dus care şi la casa sa.

După aceea a petrecut Apostolul câtă-va vreme în Roma şi le-a pus pre Lin episcop. De acolo s'a dus în Ispania, şi multe cetăţi a cutrierat, şi a mers în Varvaria şi de acolo în Alexandria, unde a pus pre Marcu Evanghelistul episcop, şi s'a dus în Ierusalim de a fost la adormirea Preacurateĭ Fecĭóre, cu alţĭ Apostolĭ, şi de acolo în Eghipet. Şi ĭar s'a întors în Roma pentru ca să întăréscă creştinii. De-acia în Mediolan şi în Vretania, ce-l ḑic acum Englitera. În tóte aceste

ţĕrĭ şi cetăţĭ, cu multă scîrbă umbla, întorcênd păgânĭi către credinţa luĭ Christos, zidind Biserici şi puind episcopĭ. Şi ĭarăşĭ a venit în Roma a treĭa óră.

Fiind Petru Apostolul în Roma şi învĕţând în tóte ḑilele cuvîntul sfintelĭ Evanghelĭĭ, mulţĭ se întorceaŭ de cunoşteaŭ pre Dumneḑeŭ, nu numaĭ bărbaţĭ, ci şi muerĭ. Dóuĕ din ţiitórele împĕratuluĭ Neron, care îĭ eraŭ luĭ maĭ dragĭ, aŭ creḑut în Christos şi aŭ vrut după aceea să se ţie în curăţie. Pentru aceea aŭ urît amestecarea împĕratuluĭ, şi n'aŭ maĭ vrut să se ameştece cu împĕratul. Acestea vĕḑênd spurcatul împĕrat Neron, fiind deprins în pofta mueréscă, s'a scîrbit fórte şi a învĕţat să ucidă pre ucenicĭĭ Apostolului şi pre Apostol ca pre un vinovat. Atuncea slujitorĭĭ degrab aŭ prins pre Apostolul Petru, pre Climent şi pre alţĭ creştinĭ mulţĭ d'impreună cu Olimpa şi cu Irodion. Decĭ pre alţiĭ ĭ-aŭ tăeat, ĭar pre Climent l'aŭ sloboḑit, că era rudenie împĕratuluĭ. Pre Petru l'aŭ rĕstignit cu capul în jos şi cu picĭórele în sus, căcĭ însuşĭ şĭ-a cerut aşa, ḑicênd: Nu mĭ se cade mie să mĕ rĕstigniţĭ ca pre Christos, că Sfinţia Sa S'a rĕstignit cu capul în sus, pentru ca să caute către pământ, vrênd să mérgă în ĭad să izbăvéscă sufletele de acolo; ĭar pre mine să mĕ rĕstigniţĭ cu capul în jos, să caut către cerĭŭ întru carele voĭŭ să mĕ duc. Aşa a fost rĕstignit o ḑi, şi şĭ-a dat în mâna luĭ Dumneḑeŭ sfîntul şi luminatul suflet. Aşa a fost sfîrşitul luĭ Petru Apostolul, şi a luat cununa vieţeĭ de veci.

Iar marele Apostol Pavel şi el a fost de seminţie jidov din neam mare şi din boerĭ născut. Moşia luĭ era din Tars. Învĕţase legea luĭ Moisi dela un das-

căl mare jidovesc ce-l chema Gamaliil. Îl chema întâiŭ Saul saŭ Savl, şi ţinea fórte tare legea luĭ Moisi, şi pentru aceea mult rĕŭ făcea creştinilor câţĭ credeaŭ în Christos, pentru învĕţătura Apostolilor. Acesta a fost îndemnător şi spre uciderea întâiuluĭ mucenic Stefan Arhidiacon, şi altor Apostolĭ multă şi rea supărare le făcea. Nu părăsea în tóte ḑilele de a băga creştinĭi în scirbe şi în nevoĭ, şi vrea să strice mărturia credinţeĭ luĭ Christos.

Acésta făcênd Apostolul, îĭ părea că face bine. Pentru-că din neştiinţă făcea, pentru aceea şi Dumneḑeŭ nu l'a lăsat până în sfîrşit să pée, ci a vrut să-l întórcă să cunóscă pre Dumneḑeŭ. Cum a fost întórcerea luĭ, ascultaţĭ. Acest Apostol vĕḑênd că se înmulţeşte mărturia sfintel Evangheliĭ nu numaĭ în Ierusalim, ci şi în Damasc şi printr'alte cetăţĭ, a cerut carte dela arhiereĭ şi dela dascăliĭ jidoveştĭ, către jidoviĭ ce eraŭ în Damasc, să lege pre toţĭ creştiniĭ câţĭ vor fi acolo, bărbaţĭ şi mueriĭ, şi să-ĭ aducă în Ierusalim. Ducêndu-se el în Damasc, o lumină din cerĭŭ a strălucit pre dînsul, atâta cât a căḑut de pre cal jos şi a orbit; şi glas din cerĭŭ a auḑit grăindu-ĭ: Savle, Savle, ce mĕ goneştĭ? Răspuns-a Savl şi a ḑis: Cine eştĭ Tu, Dómne, Cela ce mĕ strigĭ? Şi Dumneḑeŭ ĭ-a ḑis luĭ: Eŭ sînt Iisus pre Cela ce tu goneştĭ. Nevoe îţĭ va fi să calcĭ în simcIaua ţăpiĭ. Răspuns-a Savl cu frică şi cu cutremur şi a ḑis: Ce-mĭ ḑicĭ să fac Dómne? Dumneḑeŭ a ḑis luĭ: Dute în Damasc şi acolo ţi se va spune ce ţi se cade să facĭ. Acest glas şi slugile luĭ încă îl auḑeaŭ şi pre nimenea nu vedeaŭ. După acésta l'a tras de mână ca pre un orb şi l'a dus în Damasc, şi acolo a fost botezat de Anania Apostolul, şi degrab s'aŭ deschis ochiĭ luĭ.

Ce voiŭ dice, câte spun Faptele Sfinţilor Apostolĭ dacă a credut! Câtă nevoinţă şi câtă râvnă pentru credinţa luĭ Christos! Ce minte póte să gândéscă, saŭ ce limbă póte să spue truda şi nevoinţa acestuĭ mare Apostol, ce a trudit pentru jidovĭ şi pentru păgânĭ să-ĭ întórcă întru credinţa luĭ Christos? Cum nu este putere să numere cine-va picăturile măreĭ şi nisipul, aşa nu póte să spue cine-va trudele şi ostenelele luĭ, ce a pus pentru credinţa luĭ Christos şi pentru noĭ credincioşiĭ Luĭ. Că ce ţeră pre sub sóre a fost să nu o fi călcat cu picĭórele sale? Saŭ ce oraş a fost să nu fi luminat cu învĕţătura luĭ? Saŭ ce limbă şi semińţie a fost să nu să fi îndulcit de cuvintele luĭ? Şi iarăşĭ: ce temniţă a fost să nu-l fi avut pre dînsul închis şi legat? că şi în Ierusalim şi în Kesaria şi în Roma şi pretutindenea, în tótă lumea, s'a luptat cu ómeniĭ ca cu niştе hĭare. Cuvîntul luĭ Dumnedeŭ l'a purtat înaintea domnilor şi a împĕraţilor, cariĭ aŭ fost necredincioşĭ şi muncitorĭ, şi după multe bătăĭ şi legăturĭ ce păţea dela dînşiĭ, maĭ apoĭ se întorceaŭ şi aceĭa şi credeaŭ în Christos.

Pentru aceea acum ascultaţĭ în ce chip s'a întors şi Ispania de a crédut luĭ Christos, pentru învĕţătura Apostolului. O [illegible] óre-carea bogată fórte şi înţeléptă şi jupânésă ce o chema Xantipi, avea un bărbat ce-l chema Prov, şi era domn Ispanieĭ. Acésta audise de Apostolul Pavel şi poftea să-l vadă pre dînsul şi să audă cuvîntul din gura luĭ. Şi a fost voea luĭ Dumnedeŭ de a căutat jupânésa aceea din curţile sale spre târg, şi întru acel clas a vĕdut pre Pavel Apostolul şi nevĕdut l'a cunoscut pre dînsul, că numaĭ pre umblet şi pre graiŭ se cunoştea dintr'alţĭ ómeni, că şi chipul şi faţa luĭ era veselă şi umbletul

chipeș. Și cât l'a vĕdut, a cunoscut că póte fi el acela și a rugat pre bărbatul eĭ să-l cheme în lăuntru în casă. Dacă a intrat Apostolul în casa luĭ Prov, s'aŭ deschis ochiĭ sufletuluĭ jupâneseĭ aceleea și a vĕdut pre fruntea luĭ Pavel Apostol slove scrise cu aur dicênd așa: Pavel mărturisitorul luĭ Christos. Acésta dacă a vĕdut Xantipi, a căḑut la picĭórele luĭ și cerea botez. Decĭ o a botezat și o a învĕțat credința luĭ Christos; și a botezat și pre bărbatul eĭ Prov, care era rudenie împĕratuluĭ Neron, și pre alt boer mare ce-l chema Filoteu, și după aceea tótă mulțimea cetățeĭ aceleea. Cu acest chip a întors Apostolul și pre alțĭ Spaniolĭ.

Iar chipul sfîrșituluĭ luĭ Pavel Apostol așa a fost: Neron împĕrat avea mânie pre creștinĭ, cum am spus și de Petru Apostol maĭ înainte; de-aceĭa și maĭ mult s'a îndrăcit și a ucis pre maĭca sa Agripina. Ucis-a și pre un unchĭŭ al sĕŭ, frate tătâne-sĕŭ, și pre muerea luĭ, Octavia, și pre alțiĭ mulțĭ fără de numĕr. Maĭ apoĭ a ridicat gonire mare pre toțĭ creștinĭĭ și întru acest chip a venit și la Pavel Apostol, de trecu sabie ascuțită prin grumaziĭ luĭ, și i-a tăĭat capul luĭ în Roma de Neron împĕrat. Dic așa, că din grumaziĭ luĭ, întru acel clas în care l'a tăĭat, a curs lapte în loc de sânge și a stropit hainele celor ce-l tălasera, pentru aceea aŭ și crĕḑut în Christos.

Cade-se și nóuĕ cariĭ auḑim viața și lucrurile sfinților Apostolĭ, să socotim câte trude și câte muncĭ aŭ răbdat pentru ca să ne dea nóuĕ credința cea dréptă pre carea o avem astă-ḑĭ. Decĭ, cum avem credință bună, sfîntă și dréptă, așa să avem și lucrurĭ bune, dragoste către fiește-ce cre-

ştin, nu numaĭ către prietenĭ, ci şi către vrăşmaşĭ, dragoste către streinĭ şi milostenie către săracĭ; curăţie ce este frumseţe sufletuluĭ şi trupuluĭ; post ce este temelie tuturor bunătăţilor. Intru aceste lucrurĭ să ne nevoim; intru acestea să ne trudim şi ḑiua şi nóptea, ca să ne învrednicéscă Dumneḑeŭ şi pre noĭ împărăţieĭ sale celeĭ veĭnice, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru darul şi mila Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruĭa este cinstea şi mărirea intru vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA 20 IULIE

La sfîntul şi măritul prorocŭ Ilie.

„Şi a fost când vrea să ridice Domnul pre Ilie cu cutremur cam spre cerŭ (IV Împăr. [II Regi], 2, 1).

Tot lucrul uşor se înalţă în sus, iar cel greŭ se plécă în jos. Faraon împĕratul Eghiptenilor şi óstea luĭ eraŭ îngreuéţĭ de păcate, pentru aceea s'aŭ plecat spre fund în Marea Roşie, precum scrie în cartea Eşireĭ (15, 10) de ḑice: „Se cufundară ca plumbul în apă mare“. Eraŭ îngreuéţĭ de păcate Datan şi Aviron; drept aceea se plecară în pământ care se desfăcu sub dinşiĭ, precum ḑice cântătorul de Psalmĭ (105, 17): „Se deschise pământul şi înghiţi pre Datan şi acoperi pre Aviron în adunare“.

Apostolul Pavel din potrivă a fost uşor, nu era

îngreuét de păcate. Pentru aceea a fost răpit în sus tocma până la al treilea cerîŭ, precum ḑice însuşĭ de sine[1]): „Ştiŭ un om întru Christos maĭ înainte de patru-spre-ḑece anĭ, în trup nu ştiŭ, saŭ afară de trup nu ştiŭ, Dumneḑeŭ ştie. Fost-a unul ca acela răpit până la al treilea cerîŭ".

Uşor a fost şi prorocul Ilie a căruĭa pomenirea îĭ prăznuim astă-ḑĭ. N'a fost îngreuét de păcate, pentru aceea a fost ridicat în cerîŭ, precum este scris: „Fu luat Ilie de vifor cam spre cerîŭ".

Deci nu este luat sfîntul proroc Ilie până la al treilea cerîŭ, că aicĭ se numeşte cerîul al treilea, cel maĭ de sus, pre carele locueşte Dumneḑeŭ şi îngerĭĭ şi sufletele sfinţilor. Cerîul acela îl pomeneşte Psalmistul ḑicênd[2]): „Cerîul cerîuluĭ Domnuluĭ".

Al doilea cerîŭ se chémă tărie, pre carele se află tóte stelele, şi către acela se strîng tóte cerîurile cele-l-alte. De acesta ĭarăşĭ pomeneşte Psalmistul ḑicênd[3]): „Cerîurile spun mărirea luĭ Dumneḑeŭ, şi facerea mânilor luĭ vesteşte tăria.

Nicĭ către acela cerîŭ al doilea nu este luat prorocul Ilie, ci este luat către cerîul cel d'întâĭŭ, din văzduh, carele este maĭ jos. De acesta pomeneşte Psalmistul ĭarăşĭ ḑicênd[4]): „Paserile cerîuluĭ".

Spre văzduh este ridicat sfîntul proroc Ilie cu car de foc şi cu caĭ de foc, şi dus la raĭul de pre pământ, saŭ într'alt loc însemnat luĭ de Dumneḑeŭ, şi acolo lăsat unde petrece până în ḑlasul de acum, în trup muritor, şi maĭ înainte de sfîrşitul lumeĭ va muri de mânile luĭ Antihrist.

Ḑis-a prorocul Eliseĭŭ către prorocul Ilie: „Părinte, părinte, căruţa luĭ Israil şi călăreţul luĭ", fiind-

[1]) II Corint. 12, 2. [2]) 113, 25. [3]) Ps. 18, 1. [4]) Ps. 103, 12.

că prorocul Ilie purta întru inima şi întru mintea sa, ca şi carul, pre neamul jidovesc, sprijinea pre dinsul cu învĕţătura şi cu ajutor în fieş-ce trebuinţă a luĭ. Iată, acéstă căruţă cugetătóre, prorocul Ilie, în carul de foc este luat la cerĭŭ.

Acum voĭŭ arăta dumnĕvóstră întru acéstă voróvă a mea, carĭ ómenĭ nu pot să fie ridicaţĭ la cerĭŭ, căcĭ sînt îngreuéţĭ; şi acolo voĭŭ arăta, că sfîntul Ilie proroc pentru aceea a fost ridicat către cerĭŭ, fiind-că a fost uşor, n'a fost îngreuét nicĭ cu un fel de lucru.

Acéstă voróvă a mea să fie spre cinstea sfîntuluĭ proroc Ilie şi domniilor vóstre spre folosul sufletesc.

Nu pot să fie ridicaţĭ la cerĭŭ ómenĭĭ cei bogaţĭ şi nemilostivĭ, căcĭ eĭ sînt îngreuéţĭ cu bogăţiĭ, cu vistieriĭ, cu avuţiĭ, cariĭ trag pre dinşiĭ în jos. Aşa dice Christos[1]): „Că maĭ lesne este a trece funia corăbieĭ prin urechea aculuĭ, decât bogatuluĭ nemilostiv să între întru împĕrăţia cerĭuluĭ". Drept aceea nu pot bogaţiĭ a dobândi cerĭul, căcĭ eĭ pentru bogăţiile lor ultă pre Dumneḑeŭ, nu-Ĭ daŭ laudă şi nu se rógă Luĭ. Întru acest chip a fost neamul jidovesc despre care dice Dumneḑeŭ la A Dóua Lege (32, 15): „Să îngrăşă şi se îngroşă şi se lărgi şi ultă pre Dumneḑeŭ carele îl făcu pre dinsul, şi se depărtă dela Dumneḑeŭ Mântuitorul sĕŭ".

Încă şi pentru acésta nu pot dobândi ómenĭĭ cei bogaţĭ împĕrăţia cerĭuluĭ, că eĭ se strică dându-se spre desfătărĭ. Aduceţi-vĕ aminte de David, carele până ce era sărac şi păştea oile tătâne-sĕŭ, până atunci era tot bun; ĭar dacă s'a făcut bogat şi împĕ-

[1]) Mat. 19, 24.

rat Israiltenilor, atunci se strică şi luă pre Virsavia muerea altuia la sine şi făcu cu dînsa păcat, şi pre Urie bărbatul ei porunci fără de vină să-l omóre[1]).

Nu pot şi pentru acésta ómenii cei bogaţi să dobândéscă cerîul, că ei adese-ori cu tocmélă rea agonisesc bogăţiile. Cu tocmélă rea agonisise Ahar bogăţia, căci a luat pre ascuns, în Ierihon, un veşmînt scump împistriţat, dóuĕ sute de didrahme de argint şi alte scule de aur[2]). Cu tocmélă rea agonisise bogăţia Ahav împĕratul Israiltenilor, că a ucis fără de vină pre Navot israilténul şi i-a luat via lui.

Încă şi pentru acésta nu pot ómenii cei bogaţi să ajungă cerîul, că ei cheltuesc bogăţia lor rĕŭ, numai mâncându-o singuri, bând şi veselindu-se, iar pre ómenii cei săraci îi ultă, nu-i hrănesc, nu-i adapă, nu-i îmbracă şi în casele lor nu-i sălăşluesc. Bogat ca acela era acela de carele scrie Domnul la Evanghelie[3]) de dice: „Că se îmbrăca în olofire şi în urşinice şi se veselea în tóte ḑilele luminat, iar lui Lazar celui sărac, carele zăcea înaintea porţei lui în gunoiŭ, nu poruncea să-i dea măcar din fărîmiturile ce căḑeaŭ din masa lui“.

Iar ómenii carii sînt şi bogaţi şi pre Dumneḑeŭ nu-L ultă, ci-I daŭ laudă şi nu se strică întru bogăţiile lor, nu se daŭ spre rĕsfăţări, şi agonisesc bogăţiile cu tocmélă bună, prin ostenélă, carii cheltuesc bine bogăţiile lor nu numai spre folosul lor, ci ajutoréză şi ómenii cei săraci, şi zidesc biserici şi mănăstiri, rĕscumpără ómeni din robie;—acela pot prea lesne dobândi cerîul; că mulţi ómeni aŭ fost bogaţi în lume şi nimic nu le-a stricat bogăţia, ci prea lesne aŭ dobândit cerîul.

[1]) II Imple. [II Sam.] 11, 29. [2]) Is. Navi 7, 21. [3]) Luca 16, 19.

Nóuĕ aicĭ ne este voróva pentru bogaţiĭ cei rĕĭ şi nemilostivĭ, iar nu pentru cei buniĭ; că bogăţia este bună şi dar dumnedĕecsc la cela ce o agonisesc cu dreptate şi o cheltuesc bine. Constantin acela bunul şi creştinul împĕratul grecesc bogat era, însă în cerĭŭ la bine se află. Bogat era Vladimir domnul Ruşiilor, şi acela în cerĭŭ se află. Bogat era Ión cel milostiv patriarhul Alexandrieĭ, şi acela în cerĭŭ se află. Şi alţiĭ mulţiĭ bogaţiĭ cariĭ acum nu-ĭ spunem pre rind toţi, pentru lungimea voróveĭ, cariĭ nu ultaŭ pre Dumnedĕŭ întru bogăţiile lor, nicĭ se stricaŭ, ci cu tocmélă bună agoniseaŭ şi cheltueaŭ bogăţiile lor.

Ştiea de acésta sfîntul proroc Ilie, că ceĭ bogaţi nu pot fi ridicaţi către cerĭŭ, fiind îngreuéţi cu bogăţiile, şi pentru aceea îĭ era drag în sărăcie de bună voe, se făcea uşor pre sine şi de aceea a fost ridicat către cerĭŭ. Sfîntul proroc Ilie avea numaĭ un cojoc şi pre acela încă îl dete luĭ Eliseĭŭ când a fost luat spre cerĭŭ [1]).

Pentru aceea şi noĭ să împărţim săracilor veşmintele şi avuţiile nóstre, de ne este voea să intrăm în cerĭŭ; căcĭ cu veşmintele şi cu alte deşertăciuniĭ pămênteştĭ, nu póte fi omul ridicat către cerĭŭ.

Nu pot să fie ridicaţi în cerĭŭ ómeniĭ ceĭ mâncăcioşi, cariĭ mănâncă mult şi beaŭ, căcĭ sînt îngreuéţi cu păcate multe şi cu beuturĭ, care trag pre dinşiĭ în jos. Drept aceea dice şi Christos [2]): „Luaţi aminte ca nu când-va să se îngreueze inimele vóstre cu mâncările şi cu beuturile şi cu grijile lumeĭ“. Ştiea de acestea sfîntul Ilie prorocul, că mâncăcioşiĭ nu pot fi ridicaţi către cerĭŭ, pentru aceea s'a postit patru-decĭ de dile şi patru-decĭ de noptĭ [3]), ca să-şĭ

[1]) IV Împĕr. [II Regiĭ] 2, 1. [2]) Luca 21, 34. [3]) III Împĕr. [I Regiĭ] 19, 8.

facă cu postul trupul sĕŭ uşor şi subţire, să pótă lesne a fi ridicat către cerĭŭ. Ştiea de acestea sfîntul proroc Ilie, că ómenĭĭ carĭĭ se postesc şi se opresc de bucate şi de beuturĭ, aceĭa până în vecie vor gusta în cerĭŭ róde din pomul vieţeĭ şi vor bea apa vieţeĭ, de care pom şi apă, pomeneşte în Apocalipsă sfîntul Ión cuvîntătorul de Dumneḑeŭ ḑicênd [1]: „Arătă mie izvor de apa vieţeĭ, luminat ca cristalul, ieşind dela scaunul luĭ Dumneḑeŭ şi al mieluluĭ, pre mijlocul uliţelor luĭ, şi de ceea parte de izvor pomul vieţeĭ făcênd róde dóuĕ-spre-ḑece, după lună fieşte-care dând rodul luĭ". Pomul cel de viaţă şi apa vieţeĭ se chémă privirea feţeĭ luĭ Dumneḑeŭ, cu carea se vor sătura sfinţiĭ în cerĭŭ până în vecie. Pentru aceea sfîntul Ilie proroc se postea, se oprea de bucate şi de beuturĭ, pentru ca să se pótă sătura în cerĭŭ cu privirea feţeĭ luĭ Dumneḑeŭ, care se chémă pomul de viaţă şi apa vieţeĭ.

Postea, şi pentru aceea sfîntul Ilie se şi păzea de a mânca mult şi de beţiĭ, că pre mâncăcĭoşi şi pre beţivĭ, îĭ cinsteşte Dumneḑeŭ cu păharul de care pomeneşte Psalmistul ḑicênd: „Păharul în mânile Domnuluĭ cu vin neamestecat, plin de amestecare, şi turnă dintr'acestea în ceea, însă drojdiile luĭ nu se vor schimba, şi vor bea toţĭ păcătoşiĭ pămêntuluĭ". Păharul închipueşte mânia luĭ Dumneḑeŭ, că aşa ḑice Proorocul Isaia (51, 17): „Invie Ierusalime carele aĭ beut păharul urgieĭ din mâna Domnuluĭ". Vinul închipueşte certare trecĕtóre: oştĭ, fómete, mórte şi alte cazne cu care cértă Dumneḑeŭ pre ómenĭ întru acéstă lume. „Vinul cel neamestecat", însemnéză certarea cea dréptă; că Dumneḑeŭ cértă cu dreptate pre

[1] 22, 1.

fieşte-ce om. „Plin de amestecare“, că în certarea Dumnedeéscă este amestecată dreptate cu milostivire. „Turnă dintr'acestea în ceea“, că une-orĭ Dumnedeŭ cértă pre unĭi ómenĭ în lume, după aceea se opreşte de aceea şi începe a certa pre alţiĭ. „Drojdiile luĭ nu se vor schimba, şi vor bea toţĭ păcătoşiĭ pământulu“. — Drojdiile închipuesc muncile Iadului cele veciníce cu care va certa Dumnedeŭ în veci pre toţĭ ómenĭĭ păcătoşĭ, în Iad. Deci pentru aceea postea sfíntul proroc Ilie şi se păzea de a mânca mult şi de beţie, că ştia că pre mâncăcioşĭ şi pre beţivĭ, carĭĭ nu vor să postéscă, îĭ cinsteşte Dumnedeŭ íntru acéstă lume cu vin, — cu certare trecătóre, iar în ceea lume va cinsti pre dînşiĭ cu drojdiile, — cu certare vecinícă a Iadului.

Nu pot se fie ridicaţĭ către cerĭŭ ómenĭĭ cei trufaşĭ, căcĭ sînt îngreuéţĭ cu trufia, cu păcat mare, carele trage în jos. Pentru aceea díce Psalmistul[1]): „Curăţi-mĕ-voiŭ de păcat mare“. Ómenĭĭ cei trufaşĭ sînt asemene idolilor, că scrie pentru dînşiĭ iarăşĭ Psalmistul dícênd: „Idoliĭ limbilor, argint şi aur, lucru de mânĭ omeneştĭ; gură aŭ şi nu grăesc, ochĭ aŭ şi nu vĕd, urechĭ aŭ şi nu aud, mânĭ aŭ şi nu pipăesc, picióre aŭ şi nu umblă“. Şi ómenĭĭ cei trufaşĭ gură aŭ şi nu grăesc, adecă nu vor să grăiască cu alţĭ ómenĭ. Ochĭ aŭ şi nu vĕd, că nu vor să caute nicĭ cu ochiĭ spre alţĭ ómenĭ, ci-ĭ trec cu vederea lor. Urechĭ aŭ şi nu aud, că nu vor să asculte când le grăesc alţĭ ómenĭ de ce-va. Mânĭ aŭ şi nu pipăesc, că nu vor să dea mâna cu alţĭ ómenĭ. Picióre aŭ şi nu umblă, că nu vor să mérgă la alţĭ ómenĭ când îĭ rógă pre dîn-

[1]) Ps. 18, 14.

şiĭ să vie la eĭ, şi nu vor cu alţĭ ómenĭ să se împrietenéscă şi să-i aibă tovarăşi.

Vedeţi că ómeniĭ ceĭ trufaşi sînt asemenea cu idoliĭ? Sînt idoliĭ luĭ Navohodonosor; căcĭ Navohodonosor împĕratul dela Vavilon pusese idol în câmpul Deir[1]), de şése-decĭ de coţĭ de înalt şi de şése coţĭ de larg. Aşa şi ómeniĭ ceĭ trufaşi sînt idoliĭ înalţĭ şi largĭ, că socotesc multe de eişĭ, se fac pre sine marĭ şi preste alţĭ ómenĭ se înalţă. Fost-a ca acela Antioh împĕratul Sirieĭ de carele scrie că se socotea a porunci valurilor mărеĭ, pentru trufie, mai vîrtos decât ómeniĭ, şi mulţimea munţilor celor marĭ se cumpănea să o măsure cu cumpănă. Mai departe scrie că oştile tóte se scîrbeaŭ de cela ce se ispitea mai înainte să se atingă de puţin de stelele cerĭuluĭ. Idoluluĭ luĭ Navohodonosor se închinaŭ Vavilonenĭĭ, şi el sta în câmpul Deir. Aşa şi ómeniĭ ceĭ mândri poftesc ca să li se închine lor fieşte-ce om, şi eĭ nu vor niměnuĭ să se închine, niměnuĭ să facă cinste. Fost-a ca acela Aman boerul luĭ Artaxerx împĕratul Perşilor cărula i se închinaŭ toţĭ ómeniĭ, iar el nu se închina nimenuĭ, şi spre Mardoheŭ fórte se mâniase că nu vrea să i se închine luĭ, precum scrie la Estir (2, 5): „Vĕdut-a Aman că nu i se închină Mardoheŭ luĭ şi s'a mâniat fórte".

Ştiea de acésta sfîntul Ilie proroc, că ómeniĭ ceĭ mândri nu pot fi ridicaţĭ către cerĭŭ, că eĭ sînt idoliĭ luĭ Navohodonosor: greĭ şi înalţĭ de şése-decĭ de coţĭ şi de şése coţĭ de largĭ. Drept accea era drag proroculuĭ Ilie întru plecăciune. Mic se făcea când se ruga luĭ Dumneđeŭ în muntele Carmiluluĭ, căđênd cu faţa la pământ, că citim în cărţile Împĕraţilor:

[1]) Daniil 3, 1.

Iar Ilie se sui pre Carmil, se plecă la pământ şi puse faţa sa între genunchiĭ sĕĭ. Şi pentru aceea a fost ridicat prorocul Ilie la cerĭŭ căcĭ era uşor, nu era îngreuĕţat cu mândria, cu păcatul cel mare.

Nu pot fi ridicaţĭ către cerĭŭ curvariĭ, preacurvariĭ, ucigaşiĭ, fermecătoriĭ şi toţĭ ómeniĭ cei păcătoşĭ, căcĭ eĭ sînt îngreuĕţĭ de păcate care atîrnă pre dînşiĭ în jos; aşa ḑice Psalmistul (Psalmul 37, 4): „Fără-de-legile mele covîrşiră capul meŭ şi ca o sarcină grea se îngreuĕră spre mine“.

Pentru aceea ţine Dumneḑeŭ în lume pre ómeniĭ cei rĕĭ şi păcătoşĭ, nu-ĭ perde pre dînşiĭ numaĭ decât, pentru ca şi eĭ să se pocăiască şi să se întórcă către Dumneḑeŭ dela faptele cele rele, ce sînt calea cea rea, şi ca să dobândéscă viaţa de vecie. Aşa ḑice Domnul Însuşĭ prin rostul proroculuĭ Iezechiĭl (33, 11): „Nu poftesc mórtea păcătosuluĭ, ci ca să se întórcă el din calea cea rea şi să fie viŭ“.

Pre ómeniĭ cei păcătoşĭ îĭ ţine Dumneḑeŭ în lume şi pentru aceea în multă vreme, ca să ne învĕţăm răbdărei dela Dumneḑeŭ; că precum rabdă Dumneḑeŭ ómenilor celor rĕĭ, nu-ĭ perde pre dînşiĭ şi nu-Şĭ isbândeşte spre dînşiĭ, măcar că mânie eĭ pre Dumneḑeŭ tot-de-una cu păcatele lor, aşa şi noĭ să avem a răbda ómenilor celor rĕĭ carĭ ne fac nóuĕ rĕŭ, să nu ne isbândim spre dînşiĭ şi să nu le întórcem lor rĕŭ pentru rĕŭ; că ḑice Apostolul Petru [1]): „Christos a pătimit pentru noĭ, lăsând nóuĕ pildă ca să urmăm urmelor luĭ“. Şi maĭ ḑice: „Carele ocărându-se, nu ocăra împrotivă; pătimind, nu înfrunta“.

Ţine Dumneḑeŭ în lume pre ómeniĭ cei rĕĭ şi pen-

[1]) 1 Petru 2, 23

tru acésta de nu-i perde pre dînşii, ca în ceea lume în veci să pérdă pre dînşii în iad; că aşa ḑice Isus Sirah[1]): „Domnul isbândind va isbândi asupra ta. Să nu ḑicî: greşit-am, şi ce mi s'a făcut mie? pentru-că Domnul este mult îngăduitor“.

Şi pentru acésta ţine Dumneḑeŭ în lume pre ómenii cei réi, căci când supără pre om bun, curăţesc pre dînsul de păcatele care are el asupra sa; că iarăşi ḑice Isus Sirah[2]): „În foc se ispiteşte aurul şi ómenii buni în cuptorul smereniei“.

Ţine Dumneḑeŭ pre ómenii cei réi în lume şi pentru acésta, ca ómenii cei buni să aibă nădejde mare de a se isbăvi; că de arată Dumneḑeŭ ómenilor réi atâta de mare milă, că pre dînşii ţine pre lume în multă vreme şi făgăduesţe lor să le dea împărăţia cerîului dacă se vor pocăi, cu mult mai multă milă va arăta Dumneḑeŭ ómenilor celor buni şi le va da lor împărăţia cerîului, fiind-că ei împărăţia cerîului cu faptele lor cele bune agonisesc, precum ḑice Eclisiastul[3]): „De atunci din lungimea lor vĕḑulŭ eŭ că va fi bine celora ce se tem de Dumneḑeŭ“.

Încă şi pentru acésta ţine Dumneḑeŭ în lume pre ómenii cei réi şi pre păcătoşi şi nu-i perde pre dînşii, ca să lăudăm noi pre Dumneḑeŭ pentru atâta de mare răbdare şi îngăduĭală; că aşa ḑice Psalmistul[4]): „Lăudaţi pre Dumneḑeŭ că e bun Domnul“.

Ştiea de acestea sîntul proroc Ilie, că ómenii cei réi şi păcătoşii îngreuéţi de păcate, nu pot fi ridicaţi la cerîŭ, pentru aceea nu numai singur se păzea de păcate, ci şi pre alţi ómeni cerea ca să nu greşescă, şi mustra pre Ahav pentru păcate şi pre Ozia, împăraţii israilteneşti. Pre Ioaram împăratul Iudeĭ şi

[1] 5, 3, 4. [2] 2, 5. [3] 8, 12. [4] Psalm. 134, 3.

pre toţi Israiltenii mustra, căci ei lăsaseră pre Dumnedeul cel adevĕrat şi se dedeseră la Vaal idolul şi înşelător lui Dumnedeŭ, şi se închinaŭ lui.

Póte prorocul Ilie a se lăuda înaintea lui Dumnedeŭ şi a dice cuvintele lui David: „Dis-am celor fără-de-lege: nu faceţi fără de-lege, şi celor ce greşesc: nu înălţareţi cornul“. Pentru acésta făcea prorocul Ilie, ca să pótă şi el şi alţi ómeni rĕmânea uşori fără de păcate şi să fie ridicaţi către cerîŭ. Deci să urmăm şi noi sfîntului proroc Ilie. Să ne ferim de păcate ca să fim ridicaţi la cerîŭ curaţi.

Sfîntul proroc Ilie slobod este de păcat, că nici o dată nu şedea fără de lucru. Deci şi noi să ne păzim a şedea fără de trébă, ci saŭ să ne rugăm lui Dumnedeŭ, saŭ alt fieşte-ce bine să facem, şi atunci vom fi sloboḑi de păcate; că cine şade fără de lucru şi nu lucréză nimic, acela lesne va cădea în păcate, fiind-că vin întru inima lui saŭ gândiri de curvie, saŭ trufie, saŭ alte gânduri rele, precum ḑice Psalmistul[1]): „Întru ostenele omeneşti nu sînt, şi cu ómenii nu laŭ rane, pentru aceea cuprinse pre dînşii trufia până la sfîrşit“.

Sfîntul Ilie este slobod de păcate, că nu se însoţea cu ómenii cei réi. Deci şi noi să nu avem însoţire cu ómenii cei réi, ci cu cei buni să ne împrietenim. Atuncea vom rĕmânea sloboḑi de păcate, că cine se însoţeşte cu ómenii cei buni, şi el va fi bun; iar cine se va însoţi cu cei réi, şi el va fi réŭ. Aşa ḑice cântăreţul de Psalmi[2]): „Cu prea cuviosul prea cuvios veĭ fi, cu bărbatul nevinovat nevinovat veĭ fi, cu alesul ales veĭ fi şi cu îndărătnicul te veĭ îndărătnici“.

Sfîntul proroc Ilie este slobod de păcat, căci ştiea

[1]) Ps. 72, 5. [2]) Ps. 17, 26.

că este lângă dînsul îngerul păzitorul lui; nu făcea păcat înaintea ochilor îngereștĭ, pre carele îl cinstea. Şi noĭ când vom vrea să facem niscarĭ păcate, să ne aducem aminte că este lângă noĭ îngerul păzitorul nostru, carele priveşte spre tóte faptele nóstre. Când facem ce-va bine, îĭ pare bine de aceea şi locueşte cu noĭ; ĭar dacă facem niscarĭ păcate, îngerul păzitorul nostru este trist şi se duce dela noĭ. Pentru aceea să ne ruşinăm de îngerul păzitorul nostru, să nu facem păcat înaintea ochilor îngereștĭ, pentru ca să nu gonim dela noĭ pre înger cu păcatul nostru, căcĭ îngerul ne păzeşte în tot locul, precum ḑice Psalmistul[1]): „Îngerilor sĕĭ va porunci pentru tine să te păzéscă întru tóte căile tale“.

Mai pre urmă sfîntul Ilie slobod este de păcat, căcĭ ştica că este Dumneḑeŭ cu dînsul pretutindenea, şi înaintea feţeĭ lui Dumneḑeŭ se temea a face păcat. Şi noĭ ca să fim sloboḑĭ de păcat, să ne aducem aminte de Dumneḑeŭ, să ne ruşinăm şi să ne temem a face păcat înaintea ochilor dumneḑeeștĭ. Să nu mâniem pre Dumneḑeŭ cu păcatele nóstre, carele este pretutindinea cu noĭ şi vede tóte, nu numaĭ ce facem, ci încă şi ce gândim şi vom să facem, precum ḑice Psalmistul[2]): „În cătro mĕ voĭŭ duce dela Duhul tĕŭ, şi dela faţa în cătro voĭŭ fugi? De mĕ voĭŭ sui la cerĭŭ, tu acolo locueştĭ; de mĕ voĭŭ pogorî în iad, acolo eştĭ; de voĭŭ lua aripile de diminéţă şi mĕ voĭŭ sălăşlui lângă marc, încă şi acolo mâna ta mĕ va povăţui“.

Sfîntul proroc Ilie se păzea de păcate, făcea lucrurĭ bune, şi pentru aceea este luat la cerĭŭ cu carul de foc. Aşa şi noĭ de ne vom feri de păcate şi vom

[1]) Ps. 90, 11. [2]) Ps. 138, 6.

face lucrurĭ bune, cu carul faptelor celor bune spre locaşul veclnic vom fi duşĭ la cerĭŭ întru împĕrăţia şi mărirea Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruĭa este cinstea şi închinăciunea în vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA 6 AUGUST.

Pentru Schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Christos.

Marele şi puternicul Dumnedĕŭ multe şi marĭ minunĭ a făcut în vremea de demult pre lume. Potop a fost în tótă lumea de s'aŭ înecut toţĭ ómenĭ. Sodomul şi Gomorul le-a ars cu foc din cerĭŭ şi le-a prăpădit, şi toţĭ ómenĭ dintru dînsele aŭ căḑut în fundul pămêntuluĭ cu tot ce aveaŭ el. Rĕsbóe marĭ în lume se făceaŭ, robiĭ şi uciderĭ, nu pentru alt ce-va, ci numaĭ pentru ca să audă şi să vadă ómenĭ, să se întórcă către Dumnedĕŭ şi să se părăséscă de păcatele ce făceaŭ; căcĭ lumea era plină de rĕutăţĭ şi de murdărĭ, încă din greşala luĭ Adam; şi ómenĭ nu se închinaŭ luĭ Dumnedĕŭ, ci se închinaŭ petrilor şi lemnelor, idolilor celor muţĭ şi surḑĭ.

Dumnedĕŭ l-a aşteptat să se pocăiască şi nu se maĭ întorceaŭ din rĕutăţile lor. Maĭ apoĭ dacă a vĕḑut Dumnedĕŭ că nu se maĭ lasă ómenĭ de faptele lor cele rele, S'a pogorît Însuşĭ şi S'a întrupat din Sfînta şi Preacurata Fecióra Maria. Fost-a prunc mititel înfăşat, fost-a în scutece, supt-a ţîţă, fost-a om deplin ca şi noĭ, numaĭ fără păcate. A însetat şi a

flămând, beut-a și a mâncat, trudit-a și S'a ostenit, și iar a odihnit ca un om. Fost-a clevetit de jidovi că este mâncăcios și beutor, și L'au făcut îndrăcit și samarinén. Acestea tóte Îl arată pre Dînsul că a fost om deplin și adevĕrat; că de n'ar fi avut acestea tóte, s'ar fi părut lumei că nu S'a născut cu trup adevĕrat, ci S'a arătat numai cu arătare de trup, ca o nălucire.

Acestea tóte sînt cunoștință întrupărei; iar Dumnedeirei Lui sînt cunoștință acestea: tămăduirile bolnavilor, curățirea leproșilor, izgonirea dracilor din ómeni, învierea morților și alte minuni câte a făcut pre lume. Acestea sînt semnul Dumnedeirei Lui. Încă și tocmela prazniculuĭ nostru de astă-di, semnul și cunoștința Dumnedeirei Lui este; că lumina aceea carea o a arătat Domnul Christos în muntele Tavorului astă-di, n'a fost lumină lumească, saŭ omenească, ci a fost lumină neatinsă și nefăcută.

Lumină dumnedeéscă a fost, căci Domnul Christos Și-a arătat, întru acel trup ce purta, firea Sa cea Dumnedeéscă, ca o luminare într'o oglindă. Pentru aceea să lăsăm tóte gândurile cele lumești și pământești; să nu gândim de cele trecĕtóre, ci de cele netrecute să cugetăm; să urîm cele pământești și să iubim cele cerești; să nu iubim cele lumești și să părăsim cele dumnedeești, ci cele veĭnice și nemuritóre să poftim; să ne curățim mintea nóstră să fim gata către muntele Tavorului să ne suim, ca să vedem curat și lămurit Sfînta Treime. Acolo vom vedea pre Fiiul în lumină închipuit, pre Părintele de sus mărturisind de Fiiul, și pre Duhul Sfînt umblând ca un nour.

Despre acésta ascultați cum ne învață pre noi

Sfînta Evanghelie: Domnul Iisus Christos umblând trupeşte pre pământ a mers şi în laturea Kesarieĭ pre carea o zidise Filip din Makedonia. Acolo a întrebat Christos pre Uceniciĭ Sĕĭ: Cine-L grăesc ómeniĭ că este? Ştiea Christos cum Îl grăesc ómeniĭ şi cine Îĭ ḑic că este, însă Îĭ era voea să audă şi alţiĭ Ucenicĭ din gura luĭ Petru, cine este Christos. Şi dacă l-a întrebat, aŭ rĕspuns toţi într'un chip şi aŭ ḑis: Uniĭ Te grăesc, Dómne, că eştĭ Ión Botezătorul, alţiĭ ḑic că eştĭ Ilie prorocul, alţiĭ Ieremia. Şi cum să fie Christos vre unul din acela, când aceĭ proroci eraŭ de mult morţi şi Ión Botezătorul tăét de Irod? Gândeaŭ ómeniĭ în mintea lor, că a înviat vre unul din aceĭ proroci marĭ şi pentru accea face minunĭ; însă rĕŭ se pricepeaŭ ómeniĭ, căcĭ nicĭ odinióră vre unul din acela n'a înviat morţi, nicĭ a tămăduit bolnavĭ ca Christos.

I-a întrebat să rĕspundă şi eĭ, şi le-a ḑis: Dar voĭ cum grăiţi de Mine? Iar Petru a rĕspuns şi a ḑis: Tu eştĭ Christos Fiĭul luĭ Dumneḑeŭ celuĭ viŭ. Şi l-a rĕspuns luĭ Christos şi l-a ḑis: Fericit eştĭ Simone fiĭul luĭ Ionà, că nu eştĭ gras şi gros în minte ca ceştia-l-alţi, nicĭ aĭ vre un gând trupesc întru tine, ci pentru-că eştĭ curat ţi-a deschis Părintele Meŭ de grăişi acest cuvint. Pentru aceea grăesc ţie: De acum numele tĕŭ să se cheme Petru, şi pre cuvîntul tĕŭ ce grăişi de Mine, pre acela voiŭ întări Biserica Mea, şi pórta Iadului, adecă gura ereticilor să nu pótă strica nimic asupra mărturieĭ tale; şi ţiĭ voiŭ da cheea împĕrăţieĭ cerĭului, ca pre cine veĭ lega pre pământ să fie legat şi în cerĭŭ, şi pre cine veĭ dezlega pre pământ să fie dezlegat şi în cerĭŭ.

Şi dacă aŭ trecut şése ḑile după ce a grăit Christos aceste cuvinte, a luat pre Petru şi pre Ión fratele luĭ Iacov. Pre Petru l'a luat căcĭ avea maĭ multă dragoste către Christos şi maĭ mare râvnă decât toţĭ Apostoliĭ. Pre Ión, căcĭ Îĭ era drag maĭ mult decât toţĭ Uceniciĭ, pentru curăţia şi pentru înţelepcĭunea luĭ. Iar pre Iacov, căcĭ se făgăduise să bea păharul morţeĭ şi al muncilor luĭ Christos. Pre alţĭ Apostolĭ i-a lăsat pre toţĭ, şi numaĭ pre aceştĭ treĭ a luat şi S'a suit cu dînşiĭ într'un munte înalt ce-l chémă Tavorul.

Acolo dacă S'a suit, S'a schimbat într'alt fel înaintea lor. Intru acest chip S'a schimbat, căcĭ Domnul Christos până era jos, către alţĭ Ucenicĭ şi către alţĭ ómenĭ era smerit, sărac şi lipsit;—sărac, căcĭ din Dumneḑeŭ a fost om, din împĕrat slugă, din bogat sărac. Lipsit, căcĭ nicĭ de o ḑi nu avea hrană şi bucate—aşa era umblând pre pămênt. Iar dacă S'a suit acolo în munte, S'a arătat Dumneḑeŭ şi împĕrat puternic, cu totul luminat, cu totul înfrumseţat, cu totul strașnic. Pentru aceea ḑice Evanghelistul că S'a închipuit, adecă chipul L'a schimbat şi a fost într'alt chip trupul şi veşmintele Luĭ. Faţa Luĭ strălucea ca sórele, iar veşmintele Luĭ s'aŭ făcut luminate şi albe ce zăpada. Sóreluĭ, aséměnă Scriptura faţa Luĭ, şi veşmintele Luĭ, zăpeḑeĭ. Dar faţa Luĭ a fost maĭ luminată de şépte orĭ decât sórele; căcĭ sórele îl vedeaŭ în tóte ḑilele şi nu căḑeaŭ, iar dacă aŭ văḑut faţa Luĭ, de lumină şi de strălucire mare eĭ aŭ căḑut şi nu puteaŭ cu ochiĭ să caute. Şi cum să nu fi fost maĭ luminat şi maĭ alb decât sórele şi decât zăpada, când Acela este Domn şi Făcĕtor sóreluĭ şi zăpeḑeĭ? Într'alt fel n'a avut în ce chip aseměna făp-

tura şi chipul Lui, ci numai atâta a ḑis, că faţa Lui a fost luminată ca sórele şi veşmintele Lui albe ca zăpada.

Aicea Şi-a arătat Domnul Christos Dumneḑeirea Sa înaintea Ucenicilor Sĕi, căci preste puţine ḑile vrea să Se dea în mânile necredincioşilor jidovi să fie rĕstignit şi omorît. Pentru aceea S'a închipuit înnaintea lor mai înainte de muncile Sale, că dacă Îl vor vedea pre Dînsul şi legat, bătut, ocărît şi rĕstignit, să nu le pară că dóră El nu este Dumneḑeŭ adevĕrat, ci să-şi aducă aminte de lumina aceea ce strălucise înaintea lor şi de frumseţea chipului Lui ce vĕḑuseră, şi să pricépă că de bună voe rabdă acelea tóte pentru isbăvirea nóstră;— pentru aceea Şi-a arătat slava Sa înaintea lor.

Acolo unde a strĕlucit faţa Lui aşa, s'aŭ arătat Moisi proroc şi cu Ilie, şi i-aŭ vĕḑut pre amîndoi că vorbeaŭ cu Christos. Cuvintele ce vorbeaŭ către Christos acestea eraŭ.

Moisi prorocul aşa grăea: Preamărit eşti Domnul meŭ Christóse, că precum mi-ai făgăduit aşa ai şi săvîrşit. Sfinţia Ta eşti plinirea prorociei mele. Tu-mi dedeşi tablele Legei Vechi scrise în muntele Sinai. Tu mĕ trimeseşi să perd pre Faraon în Marea Roşie. Cu învĕţătura Ta am făcut minuni prin Eghipet. Tu Domnul meŭ ne-ai hrănit patru-ḑeci de ani în pustie cu mană. Tu ne-ai adăpat cu apă din pétră sécă. Tu şi acum Te-ai închipuit ca Acela ce eşti Dumneḑeŭ adevĕrat.

Iar Ilie proroc, aceste cuvinte grăea: Mulţămescu-Ţi Domnul meŭ Christóse, că precum Te-ai făgăduit aşa ai săvîrşit. Tu eşti Dumneḑeŭ adevĕrat. Pentru numele Tĕŭ am mustrat pre impĕratul Ahav

călcătorul Legeĭ. Tu aĭ ascultat şi ruga mea şi nu aĭ dat plóe pre pământ treĭ anĭ şi şése lunĭ. Tu cu învĕţătura Ta mĕ trimeseşĭ şi junghiaĭŭ cinci-decĭ de popĭ mincinoşĭ. Cu puterea Ta am despărţit apa Iordanuluĭ şi am trecut pre uscat. Tu mĕ luaşĭ şi în cerĭŭ cu car de foc; pentru aceea Îţĭ mulţămesc, pentru aceea mĕ închin şi Te preamăresc.

Dupre aceste cuvinte aŭ cunoscut şi Apostoliĭ, carele este Moisi şi carele este Ilie. Pre alt pre ce era să-l cunóscă, când eraŭ duşĭ din lume cu câte-va sute de anĭ maĭ înainte de acea vreme?

La acele cuvinte, Christos aceste cuvinte le rĕspundea lor: Voĭ slugile Mele si prorociĭ Meĭ, făcut-aţĭ minunĭ şi puterĭ marĭ în lume cu puterea Mea. Pentru aceea şi Părintele Meŭ v'aŭ dat Duhul Sfînt de aţĭ ştiut de venirea Mea în lume, aţĭ mărturisit lumeĭ de Mine şi aţĭ dorit să Mĕ vedeţĭ cu trupul pre pământ, pentru ca să se plinéscă cuvîntul vostru şi dorirea vóstră tótă ce aţĭ dorit de Mine ca să vedeţĭ isbăvirea vóstră. Iată acum Eŭ am venit ca să isbăvesc pre Adam şi seminţia luĭ, din muncĭ şi din Iad. Pentru aceea M'am întrupat, pentru aceea M'am smerit, pentru aceea am venit lumină în lume, pentru aceea şi preste puţine ḑile voĭŭ fi prins şi legat şi voĭŭ fi dat în mânile limbilor şi păgânilor. Vremea muncilor Mele se apropie, şi Mi se cade a fi lovit cu palma preste obraz, cu cue pre cruce pironit, cu fiere adăpat, cu sulița în cóste împuns, omorît, îngropat şi a treĭa ḑi voĭŭ învia. Acestea tóte le voĭŭ răbda pentru isbăvirea ncamuluĭ omenesc. Pentru aceea te du Moisi de mărturiseşte în Iad acestea tóte. Să întrebe şi pre Simeon bĕtrânul, că şi acela M'a luat în braţele sale, prunc de patru-decĭ de ḑile. Să le spue

şi Ión Botezătorul, că M'a vĕḑut şi el în vîrstă de trei-ḑeci de anĭ când M'a botezat în apa Iordanului. A treia mărturie să fi tu să spui sufletelor celor ce sînt acolo, cum M'aĭ vĕḑut închipuit în muntele Taborului, şi s'a apropiat isbăvirea lor. Iar tu Ilie te du la locul de unde eştĭ luat şi aştéptă înălţarea Mea de pre pămênt în cerĭŭ. Vedea-veĭ şi te veĭ închina şi veĭ preamări taĭna biruireĭ Mele şi a întrupăreĭ Mele.

Aceste cuvinte vorovind Domnul Christos împreună cu prorocii, Petru a ḑis: Dómne, bine ar fi să petrecem noĭ aicea; şi de aĭ vrea să facem aicea treĭ umbrare: unul Ţie, altul luĭ Moisi, altul luĭ Ilie. Ştiea Petru, una că cércă jidoviĭ să ucidă pre Christos, alta şi din rostul Luĭ auḑea că va fi dat spre muncĭ şi spre mórte şi va fi omoît de jidovĭ; pentru aceea nu lubea să se pogóre din munte să omóre pre Christos. Gândea şi acésta, că de vor omorî pre Christos că le este Domn şi învĕţător, dar eĭ, Ucenicii Luĭ, cu cât maĭ vîrtos trebue a păţi rĕutate şi scîrbe multe? Pentru aceea ḑicea Petru să facă umbrarĭŭ întâĭŭ luĭ Christos, că de Sfinţia Sa avea grijă maĭ multă. Al doilea luĭ Moisi, că el era tocmitor Legeĭ Vechĭ şi întâĭŭ el arătase în lume prorocie şi cuvintul luĭ Dumneḑeŭ, şi pre dinsul ştiea că este maĭ mare decât toţĭ prorocii. Al treilea luĭ Ilie, ca unuĭ maĭ mic decât Moisi. Ca şi cum ar grăi Petru aceste cuvinte către Christos: Numaĭ ţie Dómne să facem umbrarĭŭ şi acoperemînt, să odihneştĭ numaĭ Sfinţia Ta aicea; iar noĭ vom răbda zăduful şi pripetul, frigul şi gerul, plóea şi ninsórea; tóte le vom răbda pentru numele Tĕŭ, numaĭ să nu ne pogorîm de aicea, că de Te vor căuta jidoviĭ să Te omóre, a-

vem aicea ajutorĭ bunĭ. Moisi va omorî pre dinşiĭ cum a omorît pre întâiĭ născuţĭ din Eghipet; ĭar Ilie va pogorî foc din cerĭŭ şi-ĭ va arde cum a ars pre acea sută de slujitorĭ aĭ luĭ Ahav împĕrat.

Grăind Petru aceste cuvinte, de o dată un nour luminat ĭ-a acoperit şi ĭ-a umbrit pre dinşiĭ, şi glas a ĭeşit din nour de a grăit şi a ḑis: Acesta este Fiĭul meŭ cel iubit întru carele bine vruĭŭ să isbăvesc neamul omenesc; pre acela să ascultaţĭ de tóte câte va ḑice vóuĕ. N'a putut Petru să-şĭ isprăvéscă cuvîntul, că vrea maĭ grăi şi alte cuvinte, însă n'a ajuns, căcĭ îndată ce ĭ-a împresurat nourul, a încetat Petru de a grăi, nu pentru alt, ci de spaĭmă, că acolo unde aŭ auḑit Apostoliĭ glasul acela ce a grăit din nour, s'aŭ spălmântat şi de spaĭmă aŭ căḑut jos cu feţele la pămênt şi s'aŭ temut fórte. Iar Christos a mers de ĭ-a ridicat şi le-a ḑis: Sculaţĭ şi nu vĕ temereţĭ. Eĭ dacă şĭ-aŭ deschis ochiĭ, pre alt pre nimenea n'aŭ vĕḑut, nicĭ pre Moisi, nicĭ pre Ilie, fără numaĭ pre Christos, ca să pricépă eĭ că acel glas n'a grăit de Moisi nicĭ de Ilie, ci numaĭ de Christos; căcĭ nourul acela ce aŭ auḑit Apostoliĭ grăind, n'a fost nour, că nourul cum să grălască? ci Însuşĭ Părintele a grăit de a mărturisit nevĕḑut de Fiĭul Sĕŭ Christos. Iar nourul acela a fost Duhul Sfînt. Pentru aceea Apostolilor le-aŭ părut că grăeşte nourul, că din nour a ĭeşit glasul, ĭar adevĕrat este că Părintele din cerĭŭ a mărturisit că Christos nu este nicĭ Ilie, nicĭ Ieremia, nicĭ alt proroc, în ce chip le părea lor, ci să ştie că Acela este Fiĭul Sĕŭ, pentru Carele a vrut de a făcut mântuire ómenilor.

Pogorîndu-se din muntele Tavorului, le-a ḑis Christos, niměnul să nu spue nimic din ce aŭ vĕḑut,

până nu va învia Christos din morţi. Şi pentru ce le-a ḑis Christos să nu spue nimĕnuĭ? Pentru ca să nu audă alţi Apostoli să se scîrbéscă că n'aŭ fost şi eĭ să vadă, şi maĭ vîrtos Iuda carele tot-de-una căuta vreme să vîndă pre Domnul Chistos.

Grăesc învĕţătoriĭ Bisericeĭ nóstre, că Domnul Christos S'a închipuit în muntele Tavoruluĭ înaintea Ucenicilor Sĕĭ numaĭ cu patru-ḑeciĭ de ḑile maĭ înainte de rĕstignirea Sa, pentru ca să nu-şi ulte Apostoliĭ, ci să-şi aducă aminte în vremea muncilor Luĭ. Pentru aceea S'a închipuit aprópe de rĕstignirea Sa.

Creştiniĭ binecuvîntaţi, noĭ tocméla prazniculuĭ nostru, pentru ce prăznuim şi pentru ce serbăm astă-ḑi, după cât ne-a fost puterea nóstră ḑiserăm. Nu după cât a trebuit, ci puţinel şi pre scurt; că după cum este tîlcul cuvintelor sfinteĭ Evangheliĭ, îndrăznesc de ḑic, că niciĭ îngeriĭ nu pot pre amăruntul să le grăiască. Numaĭ cât vĕ rog atâta, cu frică să mulţămiţi Domnuluĭ vostru, Dumneḑeuluĭ vostru Iisus Christos, Carele v'a iubit şi pentru voĭa slujit acestea tóte; şi mulţămindu-Ĭ, de păcate să vĕ părăsiţi, fapte bune să faceţi şi întru mulţămirea nóstră să ḑicem aşa:

Mulţămimu-Ţi Christóse Impĕrate, noĭ nemulţămitoriĭ şi smeriţiĭ robiĭ Tĕĭ, că Sfinţia Ta ca un Dumneḑeŭ iubitor de óameni şi milostiv ce eştĭ, aĭ venit şi aĭ purtat trup pentru noĭ nemulţămitoriĭ; ĭar noĭ nevredniciĭ niciĭ un lucru bun pre voea Ta nu facem. Deciĭ ne smerim şi ne rugăm Sfinţieĭ Tale să nu ne daĭ după faptele nóstre, ci după mila Ta ne milueşte; că de ne veĭ judeca după tóte păcatele nóstre şi de ne veĭ socoti să dăm séma de tóte faptele, Dómne, cine

va rĕspunde înaintea Ta? Saŭ cine va sta împrotiva mâniei Tale? Deci ne lartă, pentru mare mila Ta, şi ne dărueşte împĕrăţia Ta, că Ţie Se cade cinste, închinăciune, mărire şi ţinere, împreună cu Părintele şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi întru veci netrecuţi. Amin.

CAZANIE

LA 15 AUGUST.

Pentru adormirea prea sfintei şi prea curatei Maria Născătórea Domnului nostru Iisus Christos.

Tóte praznicele sfinţilor sînt sfinte şi cinstite şi creştinii în tóte se bucură şi se veselesc, iar în praznicile cele împĕrăteşti mai mult ne veselim; căci praznicile împĕrăteşti aŭ şi cinste multă. Cinstea slugilor mai puţină slavă are, iar cinstea împĕrătéscă, tótă slava şi mărirea covîrşaşte. Tot omul atuncea se cade să prăznuiască şi să se veseléscă şi să facă tóte câte se cad cinstei împĕrăteşti.

Praznic ca acela şi ḑi ca aceea avem astă-ḑi. Al cui? Al Dómnei de Dumneḑeŭ Născĕtóre, Împĕrătésa cerîului, Maica neputredului Împĕrat. Cine a vĕḑut, saŭ cine a auḑit, Maică să fie Fecióră şi Fecióra să fie Maică? Sfinţia Sa şi Maică a fost Împĕratului nostru Iisus Christos, şi Fecióră întrégă a rĕmas, căci şi mai sfîntă este decât toţi sfinţii, mai cinstită decât toţi cinstiţii, mai slăvită este decât toţi măriţii şi mai minunată este decât toţi minunaţii. Este a dóua după Sfînta Treime şi mai întâia tu-

turor tainelor. Pentru aceea și praznicul sfinției sale de astă-dĭ este săvîrșirea tuturor praznicilor; căci cum este Buna-Vestire începătură, așa și acest praznic este săvîrșire, pentru-că și sfinția sa Preacurata Fecióra este și început și săvîrșit mântuirei omenești. Până a fost cu trup pre pământ, a fost începătură și cap tainei dumnedecești; iar dacă s'a mutat de pre pământ, a fost săvîrșire statului lui Dumnedeŭ.

De cinci-deci și nóuĕ de anĭ a fost Preacurata Fecióra când a fost să móră; și cum, ascultați.—Preacurata, când o aŭ dus în Biserică de o aŭ închinat Părinției ei lui Dumnedeŭ, a fost de treĭ anĭ. Petrecut-a și în Biserica lui Dumnedeŭ doĭ-spre-dece anĭ. Și până a naște pre Christos a trecut alt an. Fost-a și cu Fiiul sĕŭ Christos treĭ-deci și doĭ de anĭ. Viețuit-a și după accea un-spre-dece anĭ.

Dacă a ajuns la atâția anĭ, a mers Arhanghelul Gavriil cu stîlpare de finic în mânĭ și ĭ-a dis: Să ști sfinția ta de Dumnedeŭ Născătóre, că de astă-dĭ a treĭa dĭ te veĭ muta de pre pământ în cerĭŭ. Deci te gătește și tocmește cele ce sînt de mórte, și aștéptă adormirea ta, că va veni Fiiul tĕŭ de va lua sufletul tĕŭ. Și cât a audit Preacurata Fecióra, îndată s'a sculat și s'a dus la muntele Eleonului, acolo de unde s'a suit în cerĭŭ Fiiul eĭ. Copaciĭ munteluĭ aceluĭa s'aŭ plecat toți de s'aŭ închinat sfinției sale; iar sfinția sa Preacurata Fecióra și-a ridicat mânile spre cerĭŭ către Dumnedeŭ și se ruga așa: Iubitul meŭ Fiŭ, Carele Te-aĭ pogorît din cerĭŭ pre pământ și Te-aĭ întrupat din sângele meŭ, Tu mĕ ia la împărăția Ta. Ajunge-mĭ streinătatea, ajunge-mĭ despărțirea mea cu care sînt despărțită de Tine Fiiul meŭ. Cum aĭ dis, așa să și facĭ. Dis-aĭ, că unde voĭŭ fi Eŭ,

acolo va fi și acela ce-Mĭ va sluji Mie. Acésta ḑic și eŭ: Acolo unde eștĭ Fiĭul meŭ ĭubite, acolo mĕ învrednicește să viŭ și eŭ, că inima mea este arsă de dorul Tĕŭ.

Aceste cuvinte a ḑis Preacurata Feclóra și după aceea s'a pogorît din muntele acela și s'a dus în casa sa, în satul ce se chémă Ghetsimani.

Petru Apostolul și Ión Teologul eraŭ acolo aprópe de învĕțaŭ cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ, că încă nu se depărtaŭ, căcĭ Petru avea credință mare către Preacurata Feclóra; ĭar Ión Teologul era ca un fiŭ sfinției sale. Pentru accea nu se depărtaŭ, pentru ca să slujéscă Preacuratei Feclóre.

Iar a treĭa ḑi, acolo unde ședeaŭ eĭ și învĕțaŭ, pe neașteptate un nour ĭ-a apucat pre dînșiĭ și ĭ-a dus în Ghetsimani în casa Preacuratei Feclóre; așijderea și pre alțĭ Apostolĭ pre toțĭ ĭ-aŭ apucat nouriĭ și ĭ-aŭ dus la Preacurata Feclóra. Atuncea era și Dionisie Areopaghit dascălul luĭ Eroteŭ, și Iacov ce se chémă fratele luĭ Dumneḑeŭ. Și pre acela ĭ-a apucat nourul și ĭ-a adunat pre toțĭ în Ghetsimani.

Preacurata Feclóra dacă ĭ-a vĕḑut s'a bucurat și a ḑis: Ședețĭ fiiĭ meĭ să-mĭ ĭaŭ ḑiua bună dela voĭ, că astă-ḑĭ mĕ duc la Fiĭul meŭ cel ĭubit, căcĭ Arhanghelul Gavriil care mĭ-a adus veste de nașterea Fiĭuluĭ meŭ, acela a venit și acum și mĭ-a dat acéstă stîlpare de finic și mĭ-a ḑis: Bucură-te Născĕtórea luĭ Dumneḑeŭ, și să știĭ că după treĭ ḑile te veĭ muta de pre pămînt la cerĭŭ. Pentru aceea mulțămesc Fiĭuluĭ și Dumneḑeuluĭ meŭ, că v'aŭ adunat pre toțĭ acum la sfîrșitul meŭ să vĕ vĕd.

Cât aŭ auḑit Apostolĭĭ, toțĭ aŭ început a plânge cu lacrimĭ, și a rĕspuns Ión cu multe lacrimĭ și a

ḑis: Dómnă Născătórea luĭ Dumneḑeŭ, Fiĭul tĕŭ cel Iubit a fost cu noĭ şi L-am avut mângâere; Iar dacă S'a suit în cerĭŭ, ne-a lăsat să te avem pre tine. Acum ne laşĭ şi tu; dar pre cine vom avea noĭ Apostoliĭ ce sîntem ocărîţĭ de tóte limbile, să ne mângâe în necazurile nóstre şi să ne înveţe pre lume, dacă ne părăseştĭ şi sfinţia ta?

Atuncea a grăit Preacurata Feclóra şi ea cu lacrimĭ şi a ḑis: Nu vĕ mîhnireţĭ fiiĭ meĭ, nicĭ vĕ scîrbireţĭ pentru mutarea mea, că măcar că mĕ voiŭ şi muta de pre pămênt, o prieteniĭ Fiĭuluĭ meŭ, însă de voĭ nu mĕ voiŭ despărţi, nicĭ de toţĭ cela ce mĕ vor chema, ci eŭ voiŭ fi rugătóre şi vorbitóre către Iubitul meŭ Fiŭ pentru toţĭ creştiniĭ; numaĭ nu plângereţĭ, ci căutaţĭ să mĕ îngropaţĭ cum mĕ vedeţĭ şi cum m'aţĭ aflat.

Cuvîntat-a Apostolul Pavel cu multe lacrimĭ şi el şi a ḑis către Preacurata Feclóra: Dómnă Născătórea luĭ Dumneḑeŭ, eŭ pre Iubit Fiĭul tĕŭ, pre Domnul Christos, nu L'am vĕḑut cu trup pre pămênt, ci vĕḑênd pre sfinţia ta am ţinut că vĕd pre Sfinţia Sa. Acumĭ mĕ laşĭ şi sfinţia ta; dar cine mĕ va mângâea în scîrbele mele? Pre cine voiŭ avea eŭ ajutor şi mângâitor în amărâcIunile ce pătimesc pentru mărturia Evangheliel?

Răspuns-a Preacurata Feclóra şi a ḑis: Pavele prietenul Iubituluĭ meŭ Fiŭ, darul meŭ să te mângâe şi pre tine şi pre toţĭ Ucenicĭl.

Abĭa de multe lacrimĭ şĭ-a deschis şi Petru gura şi a ḑis către Preacurata Feclóra: Cunóştem Dómnă Născătórea luĭ Dumneḑeŭ, că adevĕrat veĭ să te ducĭ dela noĭ în cerĭŭ. Decĭ încaĭ ne lasă ce-va cu-

vînt şi mângâere din gura sfinţiei tale, să ne aducem aminte noi robii tĕi.

Zis-a către dînşii Preacurata Fecióra: Iubiţii mei fii, ascultaţi puţinel cuvînt şi învĕţătură din gura mea, pentru-că cereţi şi iubiţi. Vedeţi fiii mei, acéstă lume este ca o neguţătorie, iar Dumnedeŭ este ca un împĕrat, şi voi robii Lui sînteţi ca niştе neguţătorĭ. Decĭ să vĕ arăt cu pildă. Era un împĕrat mare şi puternic şi avea dóuĕ slugĭ. Decĭ auḑind el că în cutare loc se face tîrg mare, mare neguţătorie şi dobândă acolo, şi-a chemat slugile sale şi le-a ḑis: Luaţi avuţie multă şi vĕ duceţi în cutare loc unde se adună tîrg, şi faceţi acolo neguţătorie, şi într'o lună iar să vĕ întórceţi; iar carele va zăbovi mai mult, numaĭ cu capul va plăti. Decĭ, luând amândoĭ slujitoriĭ acela avuţie, s'aŭ dus. Unul, ca un nebun şi rĕŭ ce era, n'a cumpărat lucrurĭ pre carĭ iubea împĕratul şi să se întórcă curênd, ci a cumpărat case, bolte şi moşiĭ, şi câte împĕratului nu-ĭ trebueaŭ, niciĭ făceaŭ lui dobândă. Până a drege sluga aceea casele, boltele şi moşiile, aŭ trecut treĭ patru luniĭ şi mai mult. Iar ceea-l-altă slugă, ca un înţelept ce era, a cumpărat petrĭ scumpe şi de ce trebuea împĕratului şi s'a dus la împĕratul. Împĕratul l'a cinstit pre dînsul şi l'a mărit, căcĭ s'a arătat credincios; iar pre celă-l-alt a trimis cuvînt şi ĭ-a tăét capul ca unuĭ vrăşmaş al împĕratului. Aşa sînteţi şi voi toţi Apostoliĭ. Trimis-a pre voi Fiiul meŭ să vĕ duceţi în lume ca niştе neguţătorĭ, să dobândiţi sufletele ómenilor celor amăgiţi. Decĭ carele dintru voi, fiiĭ mei, se va arăta prieten Învĕţătorului sĕŭ şi Fiiului meŭ, pre acela îl va cinsti la împĕrăţia Sa; iar carele nu va face pre voea Învĕţătorului sĕŭ, însivĕ ştiţi ce veţi păţi. Pen-

tru aceea fiiĭ meĭ, grijiţi-vĕ de mărturisiţĭ, luminaţĭ şi îndreptaţĭ lumea cea rătăcită, dóră cum-va o veţĭ dobândi să o aduceţĭ întru împĕrăţia Fiiuluĭ meŭ. Nu vĕ temereţĭ de împĕraţĭ ce aŭ putere numaĭ cu trupul să-l vatăme, iar cu sufletul n'aŭ nicĭ o putere. Şi eŭ, măcar că mĕ voiŭ duce la împĕrăţia Fiiuluĭ meŭ, însă pururea voiŭ fi cu voĭ de vĕ voiŭ întări şi vĕ voiŭ mângâea întru scirbele vóstre.

Acestea a ḑis Preacurata Feclóra şi îndată a închis sfinţia sa ochiĭ şi cu glas mare a ḑis: Fiiul meŭ, în mânile tale daŭ sufletul meŭ. Şi aşa a adormit, şi sfîntul eĭ suflet l'a luat Fiiul eĭ în mânile Sale, iar sfîntul eĭ trup l'a luat Apostoliĭ de-l duceaŭ la grópă;—uniĭ duceaŭ trupul, alţiĭ mergeaŭ cântând şi lăudând.

Iar jidoviĭ, ca niştе pismaşĭ ce aŭ fost d'intâiŭ, auḑind cântările Îngerilor şi ale Apostolilor şi vĕḑând atâta slavă, aŭ făcut sfat să mérgă să răstórne jos sicriul cu trupul Preacurateĭ Feclóre, şi toţĭ s'aŭ pornit să intre în mijlocul Apostolilor, însă de o dată aŭ orbit şi nu se vedeaŭ unul cu altul. Unul dintru dinşiĭ maĭ îndrăsneţ fiind, a mers şi s'a apucat de sicriŭ, dar îngerul luĭ Dumneḑeŭ l-a tăét mânile luĭ, nevĕḑut. Atuncĭ, dacă aŭ cunoscut jidoviĭ minunea, s'aŭ întors şi aŭ căḑut la Apostoliĭ să-ĭ tămăduiască. Apostoliĭ dacă aŭ vĕḑut că s'aŭ întors, aŭ luat stîlparea aceea de finic şi o aŭ pus pre mânile celuĭ tăét, şi cu ajutorul luĭ Dumneḑeŭ toţĭ s'aŭ tămăduit.

Dacă aŭ sosit la grópă, aŭ pus trupul jos să-şĭ ia iertăciune câţĭ eraŭ acolo. Atuncĭ aŭ început toţĭ unul către altul a lăuda pre Preacurata Feclóra şi a grăi cuvinte de cinstе către sfinţia sa. Toţĭ Arhiereiĭ şi

Apostolii aŭ făcut cuvinte de laudă la îngroparea Preacuratei Fecióre, care cuvinte nu numaĭ ómenilor, ci tocma şi îngerilor este cu anevoe a le grăi.

Pentru aducerea aminte, să ḑicem din cuvintele lor puţin şi pre scurt: O mare minune! Póte să se fi vĕḑut saŭ auḑit când-va aceea ce acum vedem noĭ ómenii? Împĕrătésa tuturor, în ce chip zace fără suflet! Maĭca vieţeĭ, în ce chip zace mórtă! Tu eştĭ Fecióră prorocia proorocilor, tu eştĭ mărturia nóstră. Ţie se închină îngerii, cinstescu-te ómenii, măresc-u-te sfinţii. Deci te bucură şi te veseleşte! Dumneḑeŭ cu tine şi pentru tine cu noĭ! Cu Gavriil te mărim, cu îngerii te slăvim, cu proorocii te lăudăm; că pre tine aŭ prorocit prorocii, pentru tine s'aŭ luminat din Duhul Sfînt, pentru tine aŭ mărturisit toţi. Avacum pre tine te-a vĕḑut ca un munte cu umbra désă, că tu eştĭ umbrită de Duhul Sfînt. Daniil pre tine te-a vĕḑut ca o pétră din carea, fără de sĕmînţă bărbătéscă, S'a născut tarele împĕrat, Domnul nostru Iisus Christos. Pre tine te-a vĕḑut dreptul Iacov ca o scară, pre carea S'a pogorît Dumneḑeŭ din cerĭŭ pre pămînt, şi ómenii se sue de pre pămînt în cerĭŭ, pre carea sfinţia ta te sui acum maĭ înainte de noĭ. Bucură-te Fecióră, că Ghedeon róuă te-a vĕḑut. David, fecióră şi fiică şi împĕrătésă. Isaia, maĭcă luĭ Dumneḑeŭ te cuvintéză. Ezechiil, pórtă încuétă. Şi toţi proorocii pre tine aŭ prorocit. Dar noĭ cum iţi vom ḑice, Fecióră? Ḑice-ţi-vom Raiŭ, că tu aĭ crescut flórea cea neputredă, pre Domnul Christos, Carele a miresmit sufletele ómenilor. Ḑice-ţi-vom Fecióră, că tu fără de sĕmînţă bărbătéscă aĭ născut pre Domnul nostru Iisus Christos; căci şi maĭ înainte de naştere şi în naştere şi după naştere, Fecióră

eştĭ. Ḍice-ţĭ-vom maĭcă, că cu adevĕrat aĭ născut pre Împĕratul tuturor, pre Christos. Ḍice-ţĭ-vom Cerĭŭ, că tu aĭ strălucit sórele cel drept, pre Domnul nostru Iisus Christos. Decĭ te bucură Feclóră şi te du în odihna Fiĭuluĭ tĕŭ. Du-te în curţile cele iubite, du-te în locul cel gătit, şi-ţĭ adu aminte şi de seminţia ta de tótă, Dómnă Născĕtórea luĭ Dumneḍeŭ, că şi noĭ şi sfinţia ta Feclóră, dintr'o seminţie a luĭ Adam sintem. Pentru aceea mijloceşte, pentru aceea rógă pre Fiĭul tĕŭ pre carele L'aĭ scăldat, L'aĭ înfăşat şi L'aĭ aplecat, ca să ne ajute întru mărturia nóstră, şi după aceea să ne învrednicéscă să dobândim şi nădeḍdea nóstră. Du-te Feclóră de pre pământ în cerĭŭ, din ceste putrede întru cele neputrede, din scîrbele acestel lumĭ întru veselia împĕrăţiel cerĭuluĭ. Du-te Feclóră în lumina cerĭuluĭ, în cântările îngerilor, întru lauda sfinţilor. Du-te Feclóră la locul Fiĭuluĭ tĕŭ, la împĕrăţia Luĭ, la puterea Luĭ. Cântaţĭ îngerĭ, lăudaţĭ prorocĭ, preamăriţĭ arhanghelĭ pre maĭca Împĕratuluĭ ceresc, sfeşnicul luminel, ceea ce este maĭ înaltă decât cerĭul şi maĭ curată decât sórele, mijlocitórea creştinilor, folositórea neamuluĭ nostru.

Cu nişte cuvinte de laudă ca acestea aŭ petrecut Apostolĭĭ trupul sfinţiel sale, Preacuratel Feclóre, şi aşa şĭ-aŭ luat ĭertăcĭune toţĭ, şi după aceea l'aŭ îngropat în grópa ce era maĭ d'inainte gătită. După aceea treĭ ḍile şi treĭ nopţĭ aŭ şeḍut Apostolĭĭ de strejueaŭ împrejurul grópeĭ Preacuratel Feclóre.

Iar Toma Apostolul, cu voea luĭ Dumneḍeŭ, cum n'a fost la învierea Domnuluĭ Christos, aşa nicĭ atuncĭ nu s'a aflat. După treĭ ḍile l'a apucat şi pre el nourul şi l'a dus la grópa Preacuratel Feclóre, şi

mergênd l'a întîmpinat pre dînsul Preacurata Fecióra de-asupra grópei sfinţiei sale, suindu-se în cerîŭ cu trup cu tot. Dacă o a vĕḑut a strigat: Preacurată Fecióră, unde te ducĭ? Şi Preacurata Fecióra a ḑis luĭ: Primeşte acesta; şi a scos de l-a dat brîul cu care era încinsă. După aceea n'a maĭ vĕḑut pre Preacurata Fecióra.

Decĭ a mers şi a aflat pre Apostolĭ şeḑênd şi strejuind grópa, şi a şeḑut şi el cu dînşiĭ, şi a început a plânge căcĭ nu s'a aflat şi el să vadă adormirea Preacuratei Fecióre, şi a ḑis: Toţĭ unuĭ Dascăl sîntem Ucenicĭ, toţĭ o mărturie mărturisim, toţĭ unuĭ Domn sîntem slugĭ; dar pentru ce voĭ vĕ învrednicirăţĭ de vĕḑurăţĭ adormirea Preacuratei Fecióre, iar eŭ nu mĕ învrednicîŭ? Aŭ dóră nu sînt şi eŭ Apostol? Aŭ dóră nu primeşte Dumneḑeŭ mărturia mea ca şi a vóstră? Vĕ rog deschideţi-mĭ măcar mormîntul să văd trupul sfinţiei sale mort. Măcar acum maĭ în urmă să mĕ închin şi să-mĭ iaŭ iertăcĭune. Şi aŭ ascultat Apostoliĭ pre Toma şi aŭ deschis mormîntul să vadă trupul Preacuratei Fecióre, şi nimic n'aŭ aflat, căcĭ trupul Preacuratei Fecióre se schimbase din putrejune întru viaţă neputredă, ca şi trupul Domnului nostru Iisus Christos, cu carele S'a suit în cerîŭ; şi ca şi trupurile tuturor ómenilor ce vor lua drepţiĭ la a dóua venire a Domnului nostru Christos, aşa şi trupul sfinţiei sale Preacuratei Fecióre, maĭ înainte de toţĭ s'a schimbat şi a înviat cu acela cu carele s'a suit sfinţia sa în cerîŭ la Fiiul eĭ, de se róge pentru toţĭ drept măritoriĭ creştinĭ.

Acest praznic prăznuim astă-ḑĭ, creştinĭ binecuvîntaţĭ; acéstă sĕrbătóre serbăm, însă nu cu lucrurĭ rele şi drăceştĭ, ci cu mulţămită, cu rugăcĭuni, cu

inimă curată, pentru ca să avem îndrăznire şi nădejde către Preacurata Fecĭóra. Să ne rugăm şi să ḑicem: Stăpână Dómnă, împĕrătésa şi slava creştinilor, maĭ înaltă decât cerĭul şi maĭ curată decât sórele, Fecĭóră şi Maĭca Fiĭuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, nădejdea păcătoşilor şi liniştea învăluiţilor, caută spre ómeniĭ tĕĭ, veḑĭ turma ta. Oile turmeĭ tale sîntem; apără-ne, fereşte-ne de lupiĭ ceĭ nevĕḑuţĭ, de diavolĭ; că pre tine avem ajutor, pre tine avem mijlocitóre şi rugătóre către Fiĭul tĕŭ, spre tine este tótă nădejdea nóstră. Păcătoşĭ sîntem; sub acoperemîntul tĕŭ alergăm, nu ne goni, nicĭ ne urgisi pre noĭ. Veḑĭ Fecĭóră scîrbele nóstre, veḑĭ necazurile, veḑĭ rĕutăţile ce ne împresóră pre noĭ. Rógă pre Fiĭul tĕŭ, pre Carele L'aĭ născut, L'aĭ aplecat şi L'aĭ înfăşat, ca să Se milostivéscă, să ne fie milostiv şi ĭertă or de păcatele nóstre;—aicea să petrecem viaţă fără valurĭ, fără smintélă şi fără păcate, ĭar acolo să ne învrednicéscă împĕrăţieĭ cerĭuluĭ, pre carea noĭ toţĭ să o dobândim, pentru Christos Dumneḑeul nostru, Căruĭa se cade mărirea, cinstea, închinăcĭunea şi mare cuviinţa întru vecĭ de vecĭ. Amin.

CAZANIE

LA 29 AUGUST.

Pentru tăerea cinstitului cap al sfîntului lui Botezătorul

Din ḑile bĕtrâne este acest obiceĭŭ, care se face şi până astă-ḑĭ de toţĭ ómeniĭ ceĭ bunĭ şi dumneḑeeştĭ: când vĕd că aŭ să móră şi

să lasă dintru acéstă lume, mai înainte dau învĕţătură prietenilor, rudeniilor, fiilor sĕĭ de rîndul caseĭ şi al agonisiteĭ, cum o vor ţinea, cum o vor împărţi pentru sufletul lor. Şi acésta nu cu puţină jale fac, căcĭ între alte durerĭ, aduce mórtea durere mare şi acésta: cum ne despărţim nu numaĭ de viaţă şi de lume, ci şi de rudeniĭ şi de toţĭ prieteniĭ. Şi aşa cu multă jale ducêndu-se din lume, lasă învĕţătură fiilor sĕĭ cum se vor supune luĭ Dumnedĕu, ştiind că de şi mor, însă învĕţătura va rămînea de va trăi cu dînşiĭ.

Aşa a făcut Avraam, Isaac, Iacov. Aşa a făcut David, căcĭ la mórte a învĕţat pre fiĭul sĕŭ Solomon să se témă de Dumnedĕu, învĕţătura Luĭ să o ţie şi legea să o plinéscă [1]). Aşa şi Tovie la mórte a tocmit casa sa [2]) şi pre fiul sĕŭ l'a învĕţat, de Dumnedĕu să se témă, pre mumă-sa la cinste să o aĭbă, porunca luĭ Dumnedĕu să nu calce, de păcate să se feréscă, dintru agonisita sa milostenie să dea, dela fieşte-ce sărac ochiĭ să nu-şĭ întórcă, viaţa sa întru curăţie să o feréscă, cu mândrie să nu se mândréscă, simbria slugilor să[plătéscă. Aşa fac şi până în ḑiua de astă-ḑĭ toţĭ cela ce sînt ómenĭ bunĭ şi dreptĭ.

Acest lucru s'a arătat şi de sfîntul şi marele mărturisitor al pocăinţeĭ şi botezătorul luĭ Christos, Ión Botezătorul, a căruĭa pomenire prăznuim astă-ḑĭ. Acest Ión după ce l'a prins Irod împĕratul şi l'a băgat în temniţă, a fost întru acea închisóre un an închelat. Când a ştiut tăerea sa aprópe şi a cunoscut că curînd va eşi dintru acéstă lume şi va fi tăét de Irod, s'a dat în grijă ca aceea ca să lase ucenicilor sĕĭ învĕţătură bună, ca să ştie eĭ, după ducerea sa din lume, întru cine vor crede şi de cine

[1]) III Impăr. [I Regi] 2, 2, 3. [2]) Tob. 4, 3.

vor asculta. Şi a trimis doĭ din uceniciĭ sĕĭ la Christos, ca dacă vor vedea minunile ce face, să ştie că Acela este Mesia Christos, să crédă întru Dînsul şi de Dînsul să asculte. Şi pentru altă tocmélă a trimis pre uceniciĭ sĕĭ la Christos, ca să dea ştire Sînţiel Sale, că fiind în legătură, curând are a se despărţi de acéstă lume şi se va duce de va mărturisi celor din Iad de venirea Luĭ, ca şi celor de pre pămînt;—decĭ să ştie, veni-va însuşĭ Christos după dînsul în Iad ca să isbăvéscă sufletele de acolo, saŭ pre vre un înger va întări şi va trimite? Pentru aceea şi acel cuvînt a grăit către Christos şi a ḑis[1]): „Tu eştĭ cela ce va să vie, saŭ pre altul vom aştepta“? Întru aceea Domnul Christos multe minunĭ a făcut înaintea ucenicilor luĭ Ión: orbiĭ a făcut cu ochĭ, ologiĭ cu pîcĭóre, leproşiĭ a curăţit, morţiĭ a înviat şi a adeverit pre Ión de tóte câte trimesese la Dînsul.

Iar în ce chip a fost băgat în temniţă şi pentru ce a fost tăét de Irod, ascultaţĭ. Irod împĕratul, în ḑilele căruĭa s'a născut Christos, carele a tăét în Vitleem patru-spre-ḑece miĭ de copiĭ, nădĕjduind că va nemeri de va tăea şi pre Christos cu dînşiĭ, avea patru feciorĭ şi numele lor sînt acestea: Filip, Lisanie, Avilenie şi acela ce-l chema Irod pre numele tătâne-sĕŭ. Decĭ aceştĭ patru fraţĭ, după mórtea tătâne-sĕŭ, aŭ împărţit ţéra luĭ în patru părţĭ şi domnea care şi pre partea sa. Iar Irod, unul dintru acel patru fraţĭ, s'a ridicat cu rĕsbolŭ asupra frăţine-sĕŭ Filip, de l-a luat ţéra câtă avea sub mâna sa şi pre dómna luĭ ce o chema Irodiada şi tóte câte avea Filip, a plecat sub mâna sa. Şi dacă a luat pre Irodiada muerea luĭ Filip frăţine-sĕŭ, o ţinea luĭ în loc de mu-

[1]) Mat. 11, 3.

ere, iar pre muerea ce avea el mai înainte, o a gonit şi ea s'a dus la tată-sĕŭ Areta împĕratul, jăluindu-se să-i rĕscumpere ruşinea ce i-a făcut Irod bărbatul ei. Pentru aceea a ridicat óste asupra lui Irod, multă ţĕră i-a prădat şi mulţi ómeni i-a omorît; şi aşa a făcut Areta rĕscumpărare feteĭ sale.

Ión a fost trimis dela Dumneḑeŭ în lume, ca să gătéscă inimile ómenilor cu învĕţătura sa, ca să priméscă pre Christos. Pentru aceea şi mai înainte cu şése luni s'a născut decât Christos. Şi după treĭ anĭ de vîrstă, tot în pustiile Iordanului a petrecut cu hĭarele, cu leiĭ şi cu aspidele. Acolo viaţă minunată vieţuea, fără de hrană luméscă. Nicĭ beutură, nicĭ pâne nu mânca, nicĭ masă, nicĭ aşternut nu aveu, nicĭ blid, nicĭ lingură, nicĭ pahar. Mâncarea luĭ era din odraslele copacilor şi mĭere din florĭ sĕlbatice; beutura luĭ era apa din izvórele pustieĭ; paharul luĭ eraŭ pumniĭ; pat şi aşternut, pământul; acoperemînt, cerîul; cu haină de pĕr de cămilă îmbrăcat şi cu brîŭ de curea încins, şi pre petri ascuţite desculţ, până în vremea aceea în care a venit la dînsul îngerul luĭ Dumneḑeŭ şi ĭ-a ḑis să lasă la lume ca să boteze ómeniĭ în apa Iordanului şi să aştepte acolo pre Christos că va veni de se va boteza, căcĭ a sosit vremea mântuireĭ omeneştĭ. Pentru aceea şi Ión prin tóte laturile jidoveştĭ umbla de mărturisea şi striga: „Pocăiţi-vĕ, că s'a apropiat împĕrăţia cerîuluĭ"; şi din tóte părţile mergeaŭ la dînsul de se botezaŭ şi îşĭ ispovedueaŭ păcatele[1]).

Deci, cum învĕţa şi certa Ión şi pre ceĭ marĭ şi pre ceĭ micĭ, şi vrăşmaşiĭ şi prieteniĭ, aşa şi pre Irod îl certa şi-ĭ ḑicea: „Nu ţi se cade ţie, o Iróde, să ţiĭ

[1]) Mat. 3, 5.

muerea lui Filip frăţine-tĕŭ". Pentru aceste cuvinte s'a mâniat Irodiada şi vrea să-l pérdă, dar nu putea, căci Irod se temea de Ión şi-i făcea cinste ca unuĭ om mare şi vestit, că-l ştia că este sfînt şi drept, iar pre sine se ştia vinovat Legeĭ ce învăţa Ión.

După ce s'a botezat mare mulţime de ómenĭ, Irod a trimis pre unul din boerĭi sĕĭ cei marĭ să cheme pre Ión la sine, că-l era voea luĭ Irod să opréscă pre Ión să nu-l maĭ vĕdéscă pentru greşala sa. Iar Ión a rĕspuns către solul luĭ Irod: Du-te de spune împĕratuluĭ tĕŭ, că nu este vremea acum să viŭ, că maĭ înainte trebueşte a face voea luĭ Dumneḑeŭ decât a ómenilor; maĭ înainte este a arăta lumina celor cu ochĭ ce vĕd, decât celor orbĭ; va veni însă o vreme de voiŭ veni nechemat înaintea împĕratuluĭ tĕŭ, fără-de-legea luĭ o voiŭ vĕdi şi făţăria luĭ se va arăta. Aceste cuvinte tóte s'a dus boerul acela de le-a spus luĭ Irod.

Iar Ión dacă a botezat pre Christos şi a mărturisit de Dînsul către mulţimea ce era strînsă acolo, ḑicênd: „Acesta este mieluşelul luĭ Dumneḑeŭ cela ce a luat păcatele lumeĭ", şi dacă a plinit tótă taĭna mântuireĭ nóstre, s'a dus şi a stătut înaintea împĕratuluĭ Irod şi a ḑis: Ce amestec are întunerecul cu lumina? Saŭ: pentru ce aĭ trimes tu, cela ce calcĭ Legea, la tocmitorul Legeĭ? Irod de aceste cuvinte s'a ruşinat şi a ḑis: Să te părăseşti de a mĕ ocărî. Ión a rĕspuns: Eŭ dreptatea am venit pre lume să o mărturisesc şi făţăria ta să o vĕdesc. Irod de acésta s'a mâniat şi a închis pre Ión în temniţă. O, vaĭ de cela ce-şĭ légă doftorul să nu-l pótă tămădui, şi de cela ce-şĭ scóte ochiĭ pentru ca să nu vadă lumină! În acest chip şi Irod a făcut, carele pre doftorul sufle-

tuluĭ sĕŭ l'a legat, lumina o a închis în temniță și de acestea de amîndóuĕ s'a lepădat.

Intru acea vreme aveaŭ obicelŭ împĕrații de prăsnueau în toți anii ḑiua aceea în care s'aŭ născut. Pentru aceea și Irod, când s'a întâmplat ḑiua nașterel luĭ, a făcut cinste și veselie mare boerilor sĕĭ, de se ospătaŭ cu bucate, și cu beuturĭ se veseleaŭ întru acela chip, cum poftește trupul să-ĭ îngăduĭască fiecine și să-ĭ facă pre voe.

Atuncea a aflat dracul prilej de a pus întru inima Irodiadeĭ, să-și trimită fata sa, pre carea o făcuse cu Filip fratele luĭ Irod, să jóce la masă înaintea împĕratuluĭ și a tuturor boerilor sĕĭ, una pentru ca să îndulcéscă și să veseléscă inima luĭ Irod și să-l plece cu acésta, ca să aibă maĭ multă dragoste către dînsa, cum muerile aŭ tocmélă pururea a măguli și a îmbuna pre bărbații lor cu unele ca acestea; alta larășĭ, că întru acea vreme era marele Ión în temniță și se nevoca cât de cât să afle vreme pre îndemână ca să plece pre Irod să-l pérdă.

Pentru aceea știind că maĭ curînd decât beția nu plécă pre om spre rĕutate, a așteptat d'intru întâiul mesel până aŭ mâncat, aŭ beut și s'aŭ veselit toți ómenii acelel mese d'impreună cu împĕratul Irod, și dacă a știut că aŭ început a se îmbĕta, atuncea și-a trimis fata. Cu atâtea podóbe și frumsețe s'a arătat înaintea împĕratuluĭ și a boerilor fata aceea de a jucat, în cât a plăcut luĭ Irod și ĭ-a făgăduit că de va cere și jumătate din avuția luĭ îĭ va da.

Dar vicléna fata aceea n'a cerut atuncea, ci s'a dus la mumă-sa de o a întrebat și a dis: ce voĭŭ cere? că împĕratul mĭ-a făgăduit să-mĭ déa jumătate din împĕrăția sa. Iar ea dacă a auḑit pre fată întrebând

ce va cere, i-a părut bine și a dis: Lasă împărăția ce ți-a făgăduit, lasă avuția, lasă alte daruri tóte și cere capul lui Ión; că de va peri el, nu jumătate, ci tótă împărăția vom dobândi, avuția și tot binele al nostru va fi și viață fără de scîrbă vom vieți; iar de va fi el viŭ, de tóte de acestea ne vom lipsi și a tótă lumea de rușine vom fi. Deci grăbește până nu se trezește Irod, ca nu cum-va să se căiască și să-și lase jurămîntul sĕŭ.

Iar ea, după cuvîntul mâne-sa, s'a dus de a cerut. Și acésta dacă a audit Irod s'a scîrbit, una că mare și drept om vrea să omóre, alta pentru-că se temea de popor să nu se ridice cum-va asupra luĭ pentru mórtea luĭ Ión, că-l știaŭ toți că este om sfînt și drept. Deci cum este o corabie în mijlocul valurilor, ce are primejdiĭ între mórte și între viață, așa era și inima luĭ Irod întru acel clas. De o parte era îngreuét de frica poporuluĭ și de dreptatea bărbatuluĭ ce vrea să-l tae, de altă parte era strîns de jurămîntul ce făcuse. Insă și de dragoste și de pofta curvieĭ fiind cuprins, a fost biruit de boție și a trimis de a tăét pre sfîntul și dreptul Ión și a adus capul luĭ într'un blid la masa luĭ Irod, înaintea luĭ și a tuturor boerilor sĕĭ.

Jucătórea aceea a cerut să i'l dea și în mână să i'l ducă mâne-sa, că așa o învĕțase Irodiada muma eĭ, să céră capul să i'l ducă să'l vadă cu ochiĭ sĕĭ; că se temea de dóuĕ lucruri: una se temea că Ión după tăcre va învia și îĭ va perde cu puterea sa și pentru aceea a cerut capul ca să-l străjuiască în curtea sa și trupul să se îngrópe fără de cap să nu pótă învia, alta se temea ca nu cum-va să facă Irod meșteșug, să slobódă pre Ión și să tae pre altul în locul luĭ. Drept

aceea s'a veselit dacă a vĕḑut pre Ión tăét, căcĭ aşa creşte veselia intru ómeniĭ ceĭ rĕĭ dacă vĕd că se rĕscumpără mânia lor pre ceĭa ce-s mânioşĭ; dar maĭ apoĭ vine dela Dumneḑeŭ plată pre aceştĭa pre toţĭ, cum a venit şi pre acest Irod pentru tăerea luĭ Ión: nu numaĭ în vécul ce va să fie, în muncă, ci şi intru acéstă lume, pedépsă; - că nu după vreme multă după ce a tăét pre sfîntul şi dreptul Ión, a luat dela Dumneḑeŭ plată împreună cu Irodiada şi cu jucătórea fata eĭ. Pre fată de vie o a inghiţit pămêntul. Irod de Laganie împĕratul Romeĭ a fost legat şi tot ce avea în ţéra jidovéscă ĭ-a fost luat şi prădat; ĭar el cu Irodiada a fost izgonit şi închis într'o cetate ce se chémă Lugdun în ţéra Fráncéscă, şi acolo întru multă sărăcie şi ticăloşie s'a sfîrşit, că aşa rĕsplăteşte Dumneḑeŭ celora ce se bucură de rĕul altora şi înşişĭ cu sine fac rĕŭ.

Insă, o sfinte şi mare Ióne, către tine întórcem cuvîntul nostru şi ne rugăm: Caută spre ómeniĭ ce s'aŭ adunat astă-ḑĭ să te preamăréscă şi să laude pre Dumneḑeŭ intru prăznuirea ta. Trimite întru noĭ ajutorul tĕŭ, apără-ne de nevoĭ şi de primejdiĭ trupeştĭ şi sufleteştĭ, cela ce eştĭ mijlocitor cu îndrăznire neamuluĭ omenesc şi rugător nepărăsit şi de aprópe înaintea scaunuluĭ Sfinteĭ Treimĭ, ajutor tuturor celora ce sînt în nevoĭ şi în primejdiĭ: pre mare şi pre uscat, în inchisorĭ, în temniţe şi în robiĭ, şi ne slodoḑĭ din legăturile păcatelor, că aĭ îndrăznire mare către Dumneḑeŭ, că pentru Dînsul şi capul ţĭ-aĭ pus şi sângele ţĭ-aĭ vărsat.

Pentru aceea să socotim şi noĭ ĭubiţilor, cum acest marele Ión, pentru dreptate şi pentru credinţă, a răbdat închisorĭ şi legăturĭ, maĭ apoĭ şi sângele

şi-a vărsat, şi după dînsul toţi mucenicii şi sfinţii părinţii noştrii multe rĕutăţi aŭ păţit pentru ca să întăréscă Legea; iar noi de multe ori fără de nici o nevoe, fără de nici o greutate ne lepădăm de Lege şi de credinţa nóstră. Când ne jurăm pre sfînta Evanghelie şi sîntem vinovaţi, atuncea ne lepădăm de Christos şi de credinţa nóstră; pentru care lucru făgăduеşte Dumneḑeŭ pedépsă mare celora ce se jură, şi grăeşte cu prorocul Zaharia ḑicênd[1]), că a vĕḑut prorocul o secere lungă de dóuĕ-ḑeci de coţi şi lată de ḑece coţi, şi Dumneḑeŭ i-a ḑis lui: Acésta iese dela faţa lui Dumneḑeŭ şi intră în casa celor ce se jură pre numele lui Dumneḑeŭ de-i perde şi-i sfîrşeşte.

Deci vedeţi, iubiţilor, ce mânie vine dela Dumneḑeŭ pre cela ce se jură. Pentru aceea să fugim de jurămînt, că cela ce jură saŭ pune pre altul de jură, acela este ucigaş sufletului sĕŭ. Cu acest păcat a perit şi Irod de care auḑiraţi că s'a jurat fetei aceleea. Jurămîntul sĕŭ a ţinut şi Legea a călcat, şi vrênd să scape de ruşinea acestei lumi, s'a dat pre sine muncilor de veci pentru jurămînt. Deci ce folos este fraţii mei, că va jura cine-va să scape de ruşinea acestei lumi, iar de ruşinea şi de durerea cea netrecută, nici odinióră nu va scăpa?

Pe lângă acésta se cade nóuĕ să ne socotim şi să ne ferim de acest păcat mare şi gróznic al curviei, cu carele nu numai Irod, ci şi mulţi din începutul lumei aŭ perit şi din înţelepciune la nebunie aŭ venit, cum mărturiseşte de acésta şi Scriptura ḑicênd[2]): „Vinul şi muerea aduc pre ómenii cei înţelepţi la nebunie". Şi într'alt loc iarăşi grăeşte: „Curvia şi

[1]) 5, 2. [2]) Is. Sirah, 19, 2.

beţia perde priceperea inimeĭ". „Acest lucru dovedeşte şi Pavel Apostol cu aceste cuvinte[1]): „Cela ce curveşte, nu numaĭ sufletul, ci şi trupul sĕŭ spurcă, că tóte alte păcate câte sînt, din afară de trup sînt, ĭar cela ce curveşte, în trupul sĕŭ greşeşte". Pentru acest păcat mulţĭ aŭ perit. Acela marele şi tarele Samson, pentru muere, a perit[2]). Înţeleptul Solomon, pentru muere, din înţelepciune a căḑut şi înaintea luĭ Dumneḑeŭ a greşit[3]). Irod, pentru muere, capul dreptuluĭ a tăét. Dragostea curvieĭ este maĭ tare de cât mórtea, că nu gândeşte nicĭ de mórte, nicĭ de Dumneḑeŭ. Omul se dă de bună voea sa sub puterea draculuĭ curvieĭ. După aceea dacă dobândeşte pre dînsul putere, îl duce şi fără voea luĭ şi-l pórtă ca pre un rob al sĕŭ.

Pentru aceea, iubiţilor, feriţi-vĕ cu tot sufletul de acésta. Cariĭ n'aţĭ căḑut vĕ rugaţĭ luĭ Dumneḑeŭ să nu fiţĭ robĭ draculuĭ; ĭar cariĭ aţĭ şi căḑut nevoiţivĕ de vĕ sculaţĭ cu inimă înfrîntă, cu suspinĭ, cu lacrimĭ, căcĭ vremea este puţină, mórtea este aprópe, munca este nesfîrşită. Dumneḑeŭ aşteptă pocăinţa nóstră, ca să ne părăsim de rĕutăţĭ şi către Dînsul să ne întórcem, că Acelula este ţinerea şi puterea, tóta cinstea şi închinăciune, acum şi pururea şi întru vecĭ de vecĭ. Amin.

SFÎRŞIT ŞI LUĬ DUMNEḐEŬ LAUDA.

[1]) I Corinteni 6, 18.
[2]) Judec. 16, 4, 5.
[3]) III Împăr. (I Regiĭ) 11, 4, 5.

Potrivit Ordinului No. 156/1898 al Sfîntului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, aceste Cazanii s'au tipărit după cele date la lumină în Sfînta Episcopie a Rîmnicului Noului Severin pe vremea fericitului episcop Filaret la anul mîntuirei 1781.

Pe pagina 654—656 se reproduce aici începutul și sfîrșitul cărței de Cazanii tipărită la 1781.

Ierodiaconul Grigorie Rîmniceanul, îndreptătorul Cazaniilor tipărite la 1781, a avut înainte și «Cartea românească de învățătură ... di în multe scripturi tîlmăcită, di în limbă slovenească pre limba românească. De Varlaam mitropolitul de țara Moldovei. În tiparul domnesc[1]). În Iași.... 1643.»

Privind la colecția de Cazanii din 1643 și la cea din 1781 se constată: Cazania pentru sîntul, slăvitul și marele mucenic Ioan cel Nou dela Suceava, din «Cartea» Mitropolitului Varlaam, lipsește din colecția dela 1781; însă aceasta are mai mult următorele șépte Cazanii, ce lipsesc din colecția dela 1643: a doua Cazanie la Crăciun, Bobotează, Paștí și Rusalii, Cazaniile dela 25 Noembre, 9 Martie și 20 Iulie.

Textul care a servit de bază la publicația de față a fost luat dela Sfînta Biserică din comuna Runcu, județul Gorj, dat fiind de Părintele Paroh Constantin Runcanu prin mijlocirea Părintelui Vasile Apostoleanu din Bălțișóra, județul Gorj.

Această carte, potrivit Deciziunei Sfîntului Sinod din ședința dela 3/15 Noembre 1897, s'a văzut de P. P. S. S. Episcopi: *Athanasie al Rîmnicului Noului Severin*, *Silvestru al Hușilor* și *Gherasim al Argeșului*, după ce s'a revăzut și îndreptat de mine

Dr. Const. Chiricescu

din comuna Runcu, județul Gorj,
Profesor la Facultatea de Teologie din București și Director al Tipografiei Cărților Bisericești.

[1]) Mitropolitul Varlaam în «Cartea» sâtrâ românâ» la «Predoslovie, scrie: «... Deaci eu nâdăjduesc și cu putere mă rădic a tipări cărțile care aceste limbe înțelepțăsc, prosloviia părintelui Petru, Mogâlă, fostu-le-au domnu de Moldova, Arhiepiscop și Mitropolit Kievului Galiției și a toată Rusii, carele pre puțin mărit mâ, au tâlmăcit cărțile cu toate mestecuturile câte trebuiesc, spre care lucru mărie să dobândâ și aceia tuturor celor ce în Țeara Moldovei cu țarul lui Dumnezeu dăruit au fost Moldovei, cheltuială cumpănită spre tot lucrul țărâsc au fost, și spre cu darul lui Dumnezeu după început am vâlcui și sfârșitul.»

Începutul Cazaniei dela 1781

Faţa întâia:

КАЗАНІИ

Чѣ Кꙋпри́ндь ѧ҆си́не є҆ѵ҆лі́иле тѫлкꙋи́те але Дꙋми́нечилѡрь де пре́сте А҆́нь, ши́ кꙋ Каза́нїиле Сѵнаѯа́рюлꙋй Пра́зничилѡ҆ ѧ҆пѫрѣте́щ, Ши́ але Сфи́цилѡ҆ чі́лѡ҆ Ма́ри, а҆ві: Лꙋни́ де пре́сте А҆́нь. Ка́ре а҆кꙋ́мь саꙋ Тѵпѫри́ть ѧ҆зи́леле прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь.

ІѠ А҆ЛЕѮАНДРꙊ ѴѰИЛАНТЬ ВОЕВОДЬ

КꙋБлгословені́ѧ прѣсфи́цитꙋлꙋй Митрополи́,

Кѵ҆ ГРИГОРІЕ

Ши́ кꙋ то́атѫ Кїелтꙋ́ѧла сфи́цїисале Юкито́рюлꙋй де Дмнезе́ꙋ:

Кѵ҆ ФІЛА́РЕТЬ.

Є҆пі́скѡпꙋль Рѫ́мникꙋлꙋй. Ѧ҆ Сфи́та Є҆пі́скопіе а҆Рѫ́мникꙋлꙋй.

Дела А҆́нꙋль мѫнтꙋ́ирїй: ҂аѱпа.

Саꙋ Тѵпѫри́ть Де Кли́менть Іеромона́ѵꙋль, Тѵпогра́фꙋль є҆пі́скопіей Рѫ́мникꙋлꙋй.

Ши́ де По́па Кѡнстанді́нь Тѵпогра́фꙋль сфи́тей є҆пі́скѡпі́й Рѫ́мникꙋлꙋй.

Faja a dóua: [illegible]

Стіхꙋрй Поєтиче є҃. Асꙋпра Стемей прѣ Лꙋминатꙋ
лꙋй слъвитꙋлꙋй, ши Благочестивꙋлꙋй, Іѡ
Алеѯандрꙋ Ѵѱуланть Воєводь.

Сємнꙋл Бирꙋицїй кꙋ кареле моартѣ ꙗсте къкатъ,
Акꙋмь ши Корбꙋль ѧ Печѣтѣ Валахїей ѧ аратъ.
Ѧнълцатꙋлꙋй Домнь Алеѯандрꙋ Ѵѱуланть,
Кърꙋѧ стъпънирѣ ачештїй Цѣрй исаꙋ ѧкредицат.
Армъ спре дескоперирѣ атоатъ рѣѡа викленире,
Ачелѡрь че съ аратъ кꙋ не мꙋлцъмире.
Рꙋгѣмь дарь пре ѧпъратꙋль черешїй мъриpй,
Аль ѧтъри ѧ скаꙋнꙋль ачешїи стъпънирй.
Ка кꙋ паче пре норѡдь съ ѡкърмꙋѧскъ,
Ши а противничилѡрь виклешꙋгь то съ бирꙋѧскъ.

Sfîrşitul Cazaniel dela 1781

Fóla 311:

Пѹртъторю де Грнжъ фїиндь Тѵпографїей: Вѵрь Іѡакимь Іеромонахѹль, динь сфнта Митрополіе

Fóla 312:

Тѵпъритѹсаѹ Ачастъ сфнтъ ши Дмнезеаскъ Варте, принь схтенѣла Дїѡрѳосирїй смеритѹлѹй ѧтре Іеродїаконй Григорїе Рїмнїчанѹль.

Кѹ смеренїе дарь те рогь дрептъ Кредничосѹле Четиторю, Четинпре ачастъ Варте, Оу нде вей афла грешалъ, саѹ ѧкѹвинте саѹ ѧ слове, ѧдрептѣзъ кѹ блждѣце не послѹй дѹм, кѣч ѡм пътимаш сѫн ши єѹ, ашидеѣ цинѹт де слъбичюнѣ фирїй карѣ нѹ ласъ пре ни оу пъмѫнтѣнь а ръмѫнѣ фъръ грешалъ. Ѩръ чельбога ѧтрѹ милъ съ те ѧвреничаскъ ферпчирїй де вѣч.

ÎNSEMNARE DE TÓTE CAZANIILE CE SÎNT ÎN CARTEA ACÉSTA

			Pagina
Inainte cuvîntare către drept măritorul cetitor			V.
1.	Cazanii la Duminica Vameşului şi a Fariseului		1.
2.	„ „	Fiiului celui curvar	7.
3.	„ „	Lăsatului de carne	17.
4.	„ „	„ brânză	24.
5.	„ „	întâia a sfîntului post	34.
6.	„ „	a dóua a sfîntului post	44.
7.	„ „	a treia a sfîntului post	49.
8.	„ „	a patra a sfîntului post	59.
9.	„ „	a cincia a sfîntului post	63.
10.	„ la Sâmbăta lui Lazăr		68.
11.	„ „ Duminica Florilor (a şésea a sfîntului post)		76.
12.	„ „ Joia cea Mare nóptea spre Vineri		86.
13.	„ „ Sâmbăta cea Mare		94.
14.	„ „ slăvita şi luminata şi a Învierei Domnului		105.
15.	„ a dóua iarăşi la Învierea Domnului nostru Iisus Christos		111.
16.	„ la Duminica Tomei, a dóua după Paşti		122.
17.	„ „	Mironosiţelor, a treia după Paşti	128.
18.	„ „	Slăbănogului, a patra după Paşti	135.
19.	„ „	Samarinencei, a cincia după Paşti	141.
20.	„ „	Orbului, a şésea după Paşti	149.
21.	„ la Înălţarea Domnului nostru Iisus Christos		156.
22.	„ „ Duminica a şéptea după Paşti, a sfinţilor 318 Părinţi		164.
23.	„ „ Duminica Rusaliilor (Pogorîrea Duhului Sfînt)		172.
24.	„ a dóua iarăşi la Duminica Rusaliilor		180.
25.	„ la Duminica tuturor sfinţilor (întâia după Rusalii)		198.
26.	„ „	a dóua după Rusalii	205.
27.	„ „	a treia după Rusalii	211.
28.	„ „	a patra după Rusalii	218.
29.	„ „	a cincia după Rusalii	226.
30.	„ „	a şésea după Rusalii	234.
31.	„ „	a şéptea după Rusalii	240.
32.	„ „	a opta după Rusalii	246.
33.	„ „	a nóua după Rusalii	252.
34.	„ „	a ḑecea după Rusalii	260.
35.	„ „	a sa-spre-ḑecea după Rusalii	269.
36.	„ „	a dóuă-spre-ḑecea după Rusalii	278.
37.	„ „	a treĭ-spre-ḑecea după Rusalii	284.
38.	„ „	a patru-spre-ḑecea după Rusalii	291.
39.	„ „	a cincĭ-spre-ḑecea după Rusalii	300.
40.	„ „	a şése-spre-ḑecea după Rusalii	307.
41.	„ „	a şépte-spre-ḑecea după Rusalii	314.
42.	„ „	a opt-spre-ḑecea după Rusalii	321.

Pagina

43. Cazanie la Duminica a nóuĕ-spre-ḑecea după Rusaliĭ . . . . . 329.
44. „ „ a dóuĕ-ḑecea după Rusaliĭ . . . . . 336.
45. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și una după Rusaliĭ . . . . . 341.
46. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și dóua după Rusaliĭ . . . . . 349.
47. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și treĭa după Rusaliĭ . . . . . 358.
48. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și patra după Rusaliĭ . . . . . 365.
49. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și cincĭa după Rusaliĭ . . . . . 370.
50. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și șéșea după Rusaliĭ . . . . . 378.
51. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și șéptea după Rusaliĭ . . . . . 384.
52. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și opta după Rusaliĭ . . . . . 390.
53. „ „ a dóuĕ-ḑecĭ și nóua după Rusaliĭ . . . . . 398.
54. „ „ a treĭ-ḑecea după Rusaliĭ . . . . . 406.
55. „ „ a treĭ-ḑecĭ și una după Rusaliĭ . . . . . 414.
56. „ „ a treĭ-ḑecĭ și dóua după Rusaliĭ . . . . . 420.
57. „ la 1 Septemvrie, pentru viața sfîntuluĭ Simeon Stîlpnicul și pentru începutul anuluĭ poŭ bisericeĭ . . . . . 427.
58. Cazanie la 8 Septemvrie la nașterea Preasfinteĭ Născătóre . . . . . 433.
59. „ „ 14 Septemvrie, Înălțarea Cinstiteĭ Crucĭ . . . . . 438.
60. „ „ 14 Octovrie, sfînta Paraschevă . . . . . 443.
61. „ „ 26 Octovrie sfîntul Dimitrie . . . . . 449.
62. „ „ 8 Noemvrie, Soborul sfinților Voevoḑĭ . . . . . 456.
63. „ „ 21 Noemvrie, Intrarea la Biserică a Prescurateĭ Fectóre. 462.
64. „ „ 25 Noemvrie, sfîntul Climent Episcopul Romeĭ . . . . . 466.
65. „ „ 6 Dechemvrie, sfîntul și făcătorul de minunĭ Nicolae . . 486.
66. „ „ 25 Dechemvrie, Nașterea Domnuluĭ nostru Iisus Christos . 498.
67. „ a dóua Iarășĭ la Nașterea Domnuluĭ nostru Iisus Christos . 506.
68. „ la 1 Ianuarie, Tăerea împrejur a Domnuluĭ Christos . . . 521.
69. „ „ 6 Ianuarie, Botezul Domnuluĭ nostru Iisus Christos . . 527.
70. „ a dóua Iarășĭ la Botezul Domnuluĭ nostru Iisus Christos. . 535.
71. „ la 30 Ianuarie, Sfinții trei Ierarhĭ. Vrĕnd să spuĭ Cazanie, ḑi pre cea dela Duminica 16-a după Rusaliĭ . . . . . 507.
72. Cazanie la 3 Fevruarie, Întîmpinarea Domnuluĭ nostru Iisus Christos. 550.
73. „ „ 17 Fevruarie, sfîntul Teodor Tiron . . . . . 559.
74. „ „ 9 Martie, sfinții 40 de mucenicĭ . . . . . 572.
75. „ „ 25 Martie, Buna-Vestire . . . . . 581.
76. „ „ 23 Aprilie, sfîntul marele mucenic Gheorghie . . . . . 586.
77. „ „ 21 Maĭ, sfinții Împărați Constantin și Elena. Vrĕnd să spuĭ Cazanie, ḑi pre cea dela 14 Septemvrie . . . . . 438.
78. Cazanie la 24 Iunie, nașterea sfîntuluĭ proroc Ión mergĕtorul înainte. 597.
79. „ „ 29 Iunie, sfinții Apostolĭ Petru și Pavel . . . . . 604.
80. „ „ 20 Iulie, sfîntul proroc Ilie . . . . . 613.
81. „ „ 6 August, Schimbarea la fața a Domnuluĭ Christos . . 625.
82. „ „ 15 August, Adormirea Maicei Domnuluĭ . . . . . 634.
83. „ „ 29 August, Tăerea capuluĭ sfîntuluĭ Ión Botezătorul . . 648.